

6886

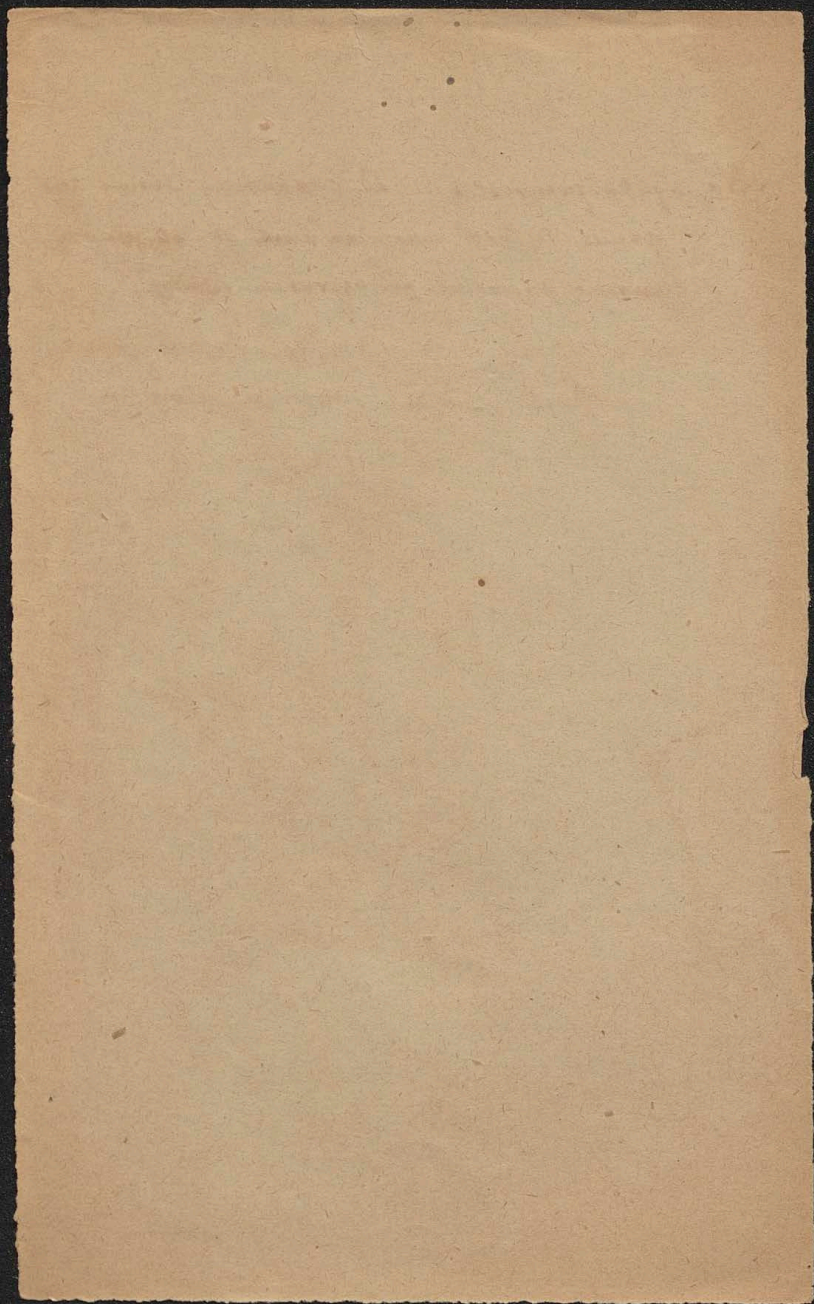
Bibl. Jag.

1

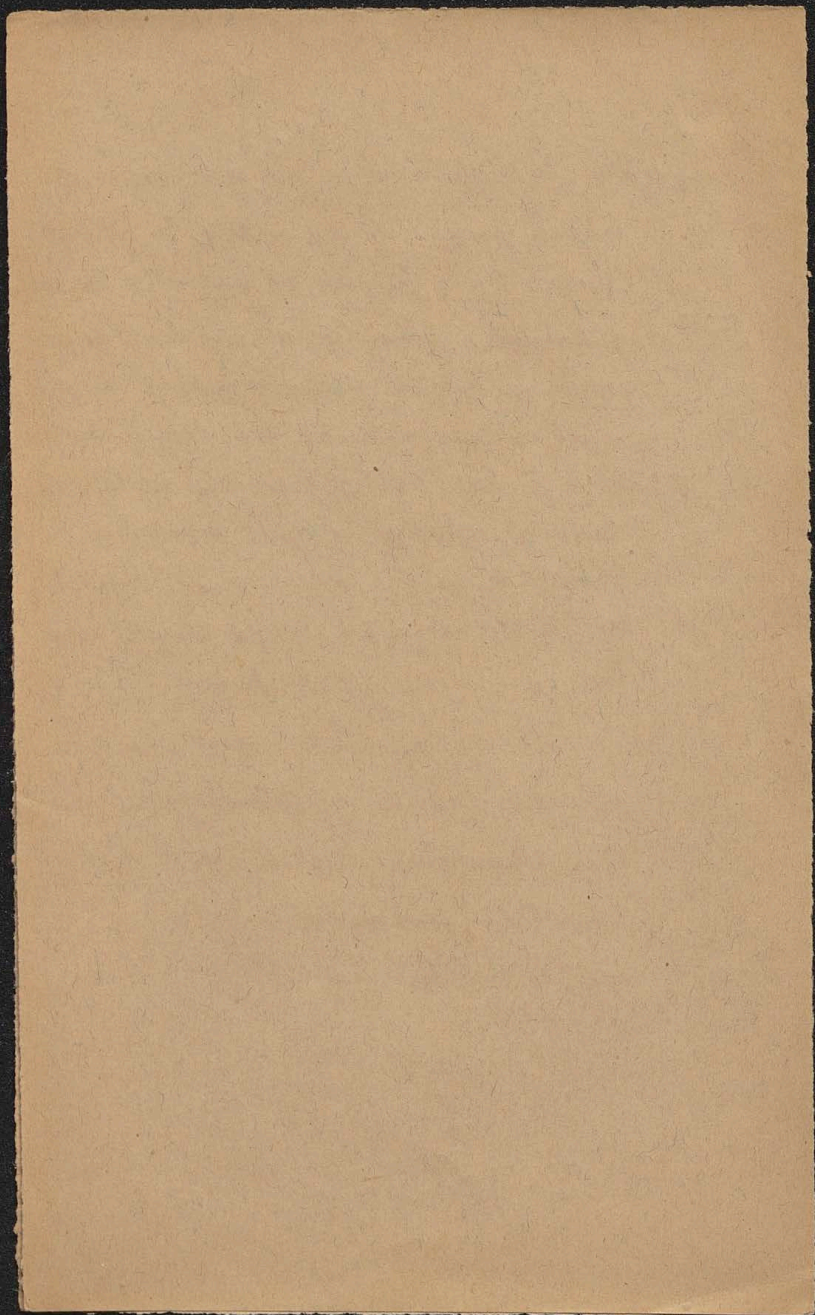

1.
Na ... jako przyrostek, u d. c) nadający słowu zna-
czenie sytyści, zamordowania iż. ob. prawy
foras, praw. lud. pod wyrazem Nadać.

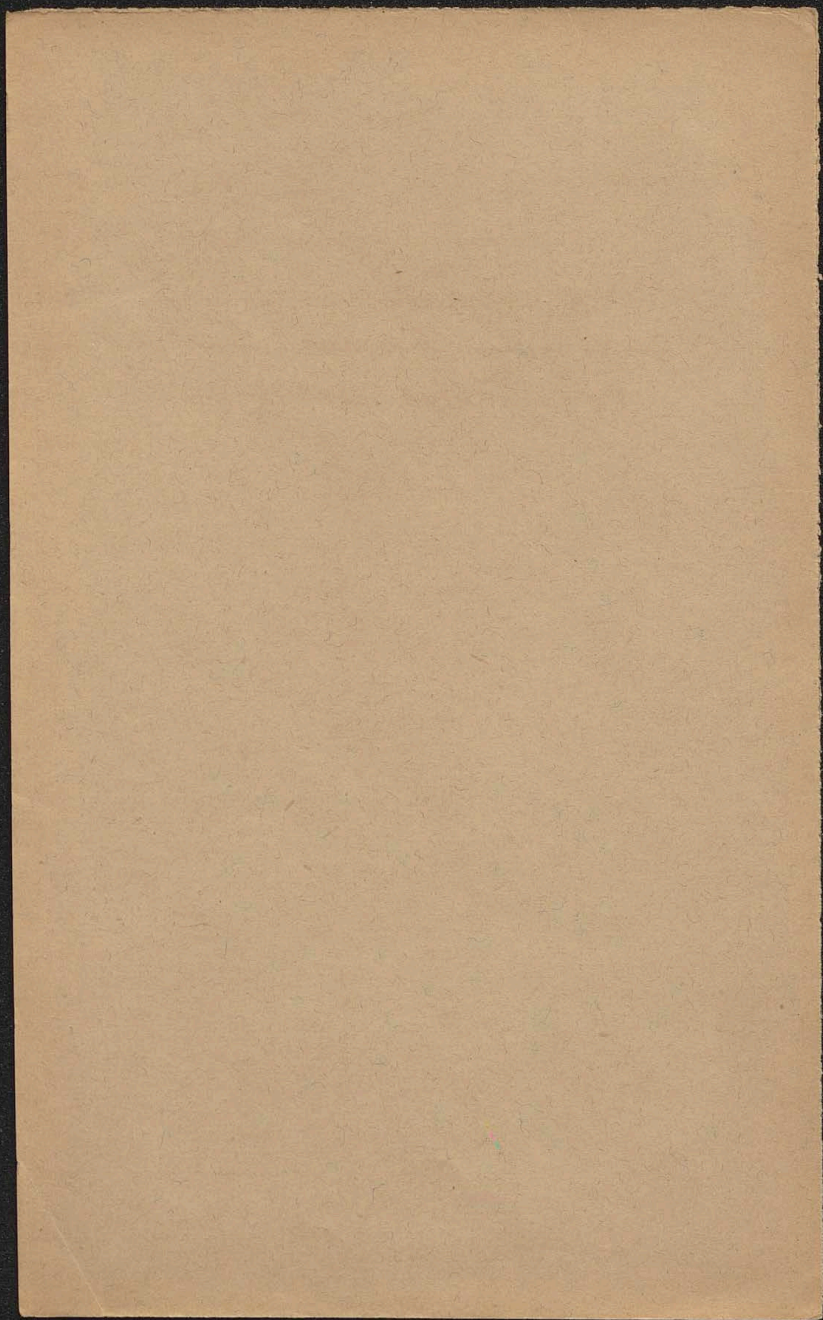
Na ' Nasci ' Namata ' powst. wywaste
dotychczas u ludu i w pers. mowie

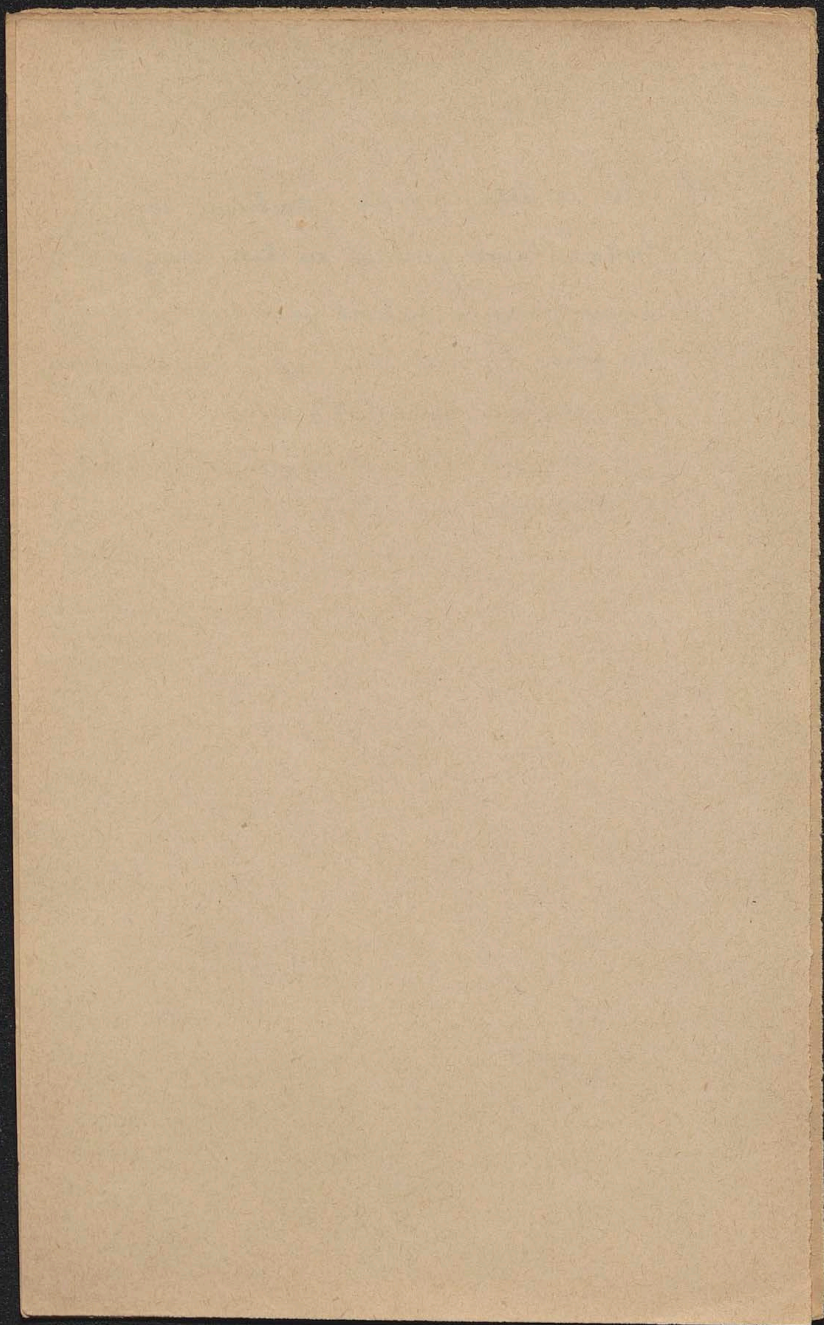
Nabab ~ Nabob - a m. by-óó um. dawniej
radca prowincji w państwie wielkiego
Mogła t.j. w Indjach wschodnich, Nabab,
gubernator prowincji, namiestnik pers.
jęz. w Indjach muzułmańskich z arab.
naib w t. um. nawwāb, słęd Francuzi utwo-
rzyli nabab, kaptęca imama, molły, lub
każdego sędzię, w ogóle wikary w du-
chów. i sądowych sprawach "A. Muchlin.
Krodtort. 90. później krawczyta krzysia indyj-
skiego & w przyp. umowie, bogars, który się
dorobit majątku w kolonjach, "Ze tego
wiersza dziwnie mi śmignęło sawazie,
żdebankowatem Naboba, który karty
rzucał i ugaro kawałt palie w mistere-
nie" D. Dob. Pam. Pam. 226.

Nabiedować się - at. duje st. kaim. Dm. (polsk. bie-
 dowai il. v.) nabłopoteni się, nabłedki się,
 dorugi biedy nabiempici się, Ławęgi wraży y
 upowici dca, co się nabiedowali przez cały
 dzień " A. Widen. Echo 1878. 116.

Nabierai ca. udku. & p. 100. „ nabierai kogo ” =
 sukai, tajai, jendri po kim, kuzwai
 kouni glowos „ nabrat go ” = xjendit, ruzp
 nu glowos & „ nabierai, nabrai kogo ” = ovan.
 kai, obetgai „ Pa mui eu x keni atodiejami
 koudavzami gadai. Muie ovi mienabiorq.”
 W. Koriakievior. Moja cioia.

Nabór-u. m. ry^ou m. praw. pobór do wyj^śka;
branka „Źdrów jakby ryba, choć stano
do naboru” Wł. Syrot. Gao. 4. 55.

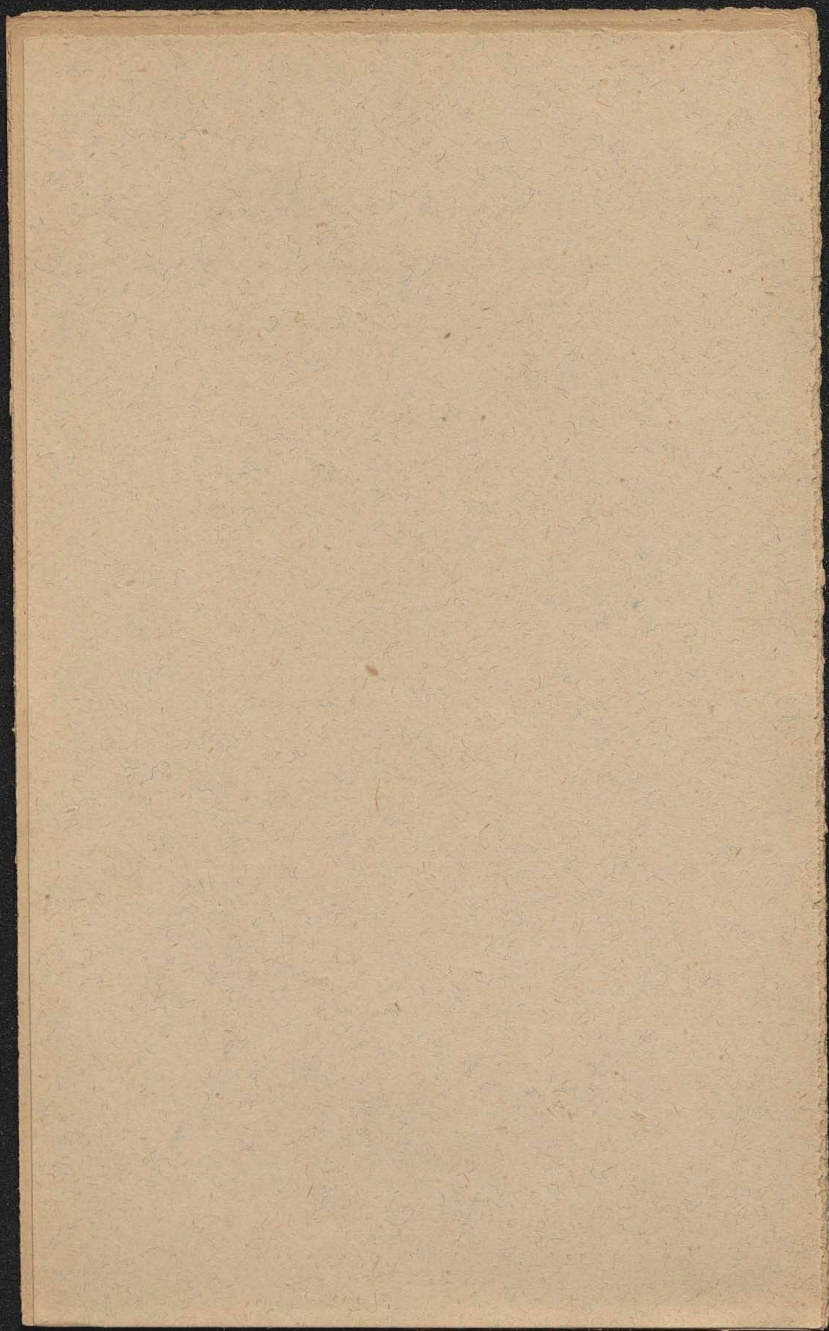
14

6
4

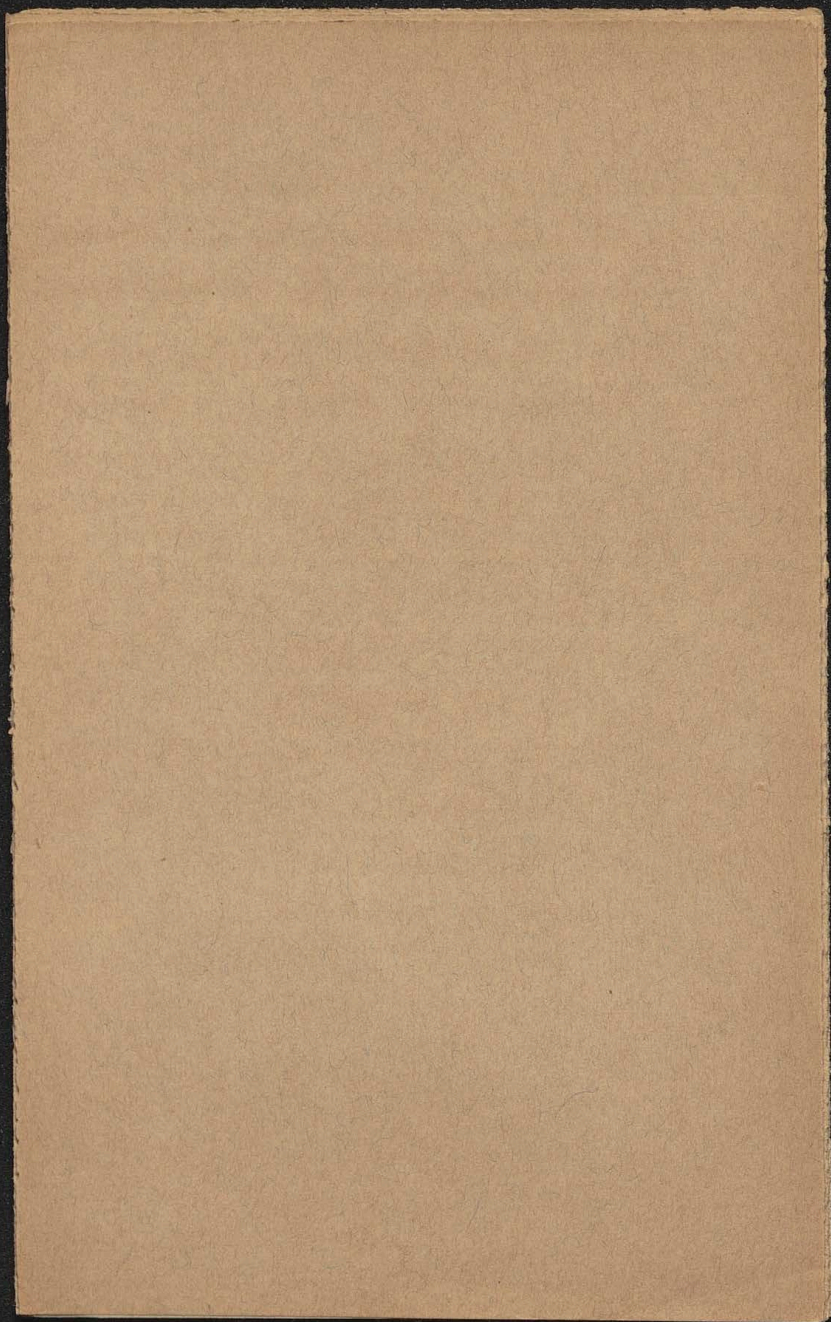
Naboięstwo - a. u. & pociąg, przekonanie do
kogo ^{pięknego} lub do czego, „we wspaniałym po-
działają sentymenta nieboszczaki, pan
Jakob nie mógł mieć wielkiego naboię-
stwa do starościca” J. Kras. ~~1878. 47~~ 2. 40. 6
„widział, jak przy nim strułę nabijał,
czemu nie chłopał i pewnem przyglądał
naboięstwem” J. Kras. G. lwów. 1887. 42 (1)
& posp. „cztowiek dziwnego naboięstwa”
= dziwak, trudny do zrozumienia, „
kłomym trudno się porozumieć, zgodzić,
dogadać, trafić do końca” „Ale jakże to
dom, ludzkie, jakiego naboięstwa i
humoru?” J. Kras. 31. 181. „Chorąży jest
to stworzenie dziwnego naboięstwa. Dwie
są sprzeczny, które porównają tę potworną
machinę: pierwsza jest skąpstwo i ułtór
groźna, druga próżność i chęć wystawy.”
J. Kras. 1. 39. (1) „Słuchaj tego wspaniał-

kiego, jak się dawato z wielkiem nabo-
żnictwem; pót okiem patrzat, pót okiem
drzemat." J. Dziwnak. Z. 14.

Naboriny-a-e s do naborieinstwa stwizgy
 lub pobudkajgy „Stanuszek dymemat
 na kroske, k naboriny kwiakq w rglu”
 77. kwaa. 1. 72.

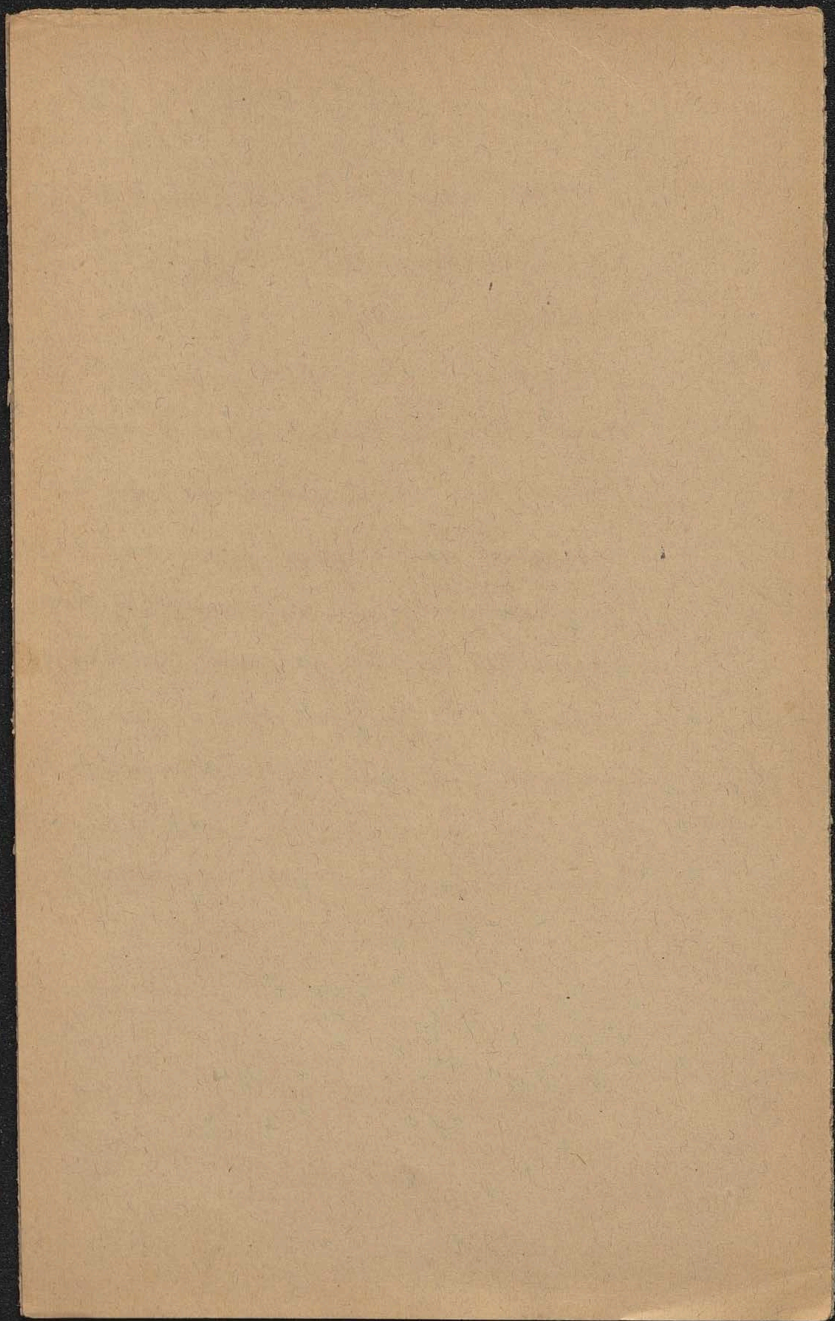

Nabundinczyj się zaim nachmurzyć się, ostrą
mimś zrobii", Nachmurzytem się i nabun-
dinczytem na ryda - i tyle "J. Kwas. Dłuski
19. 19.

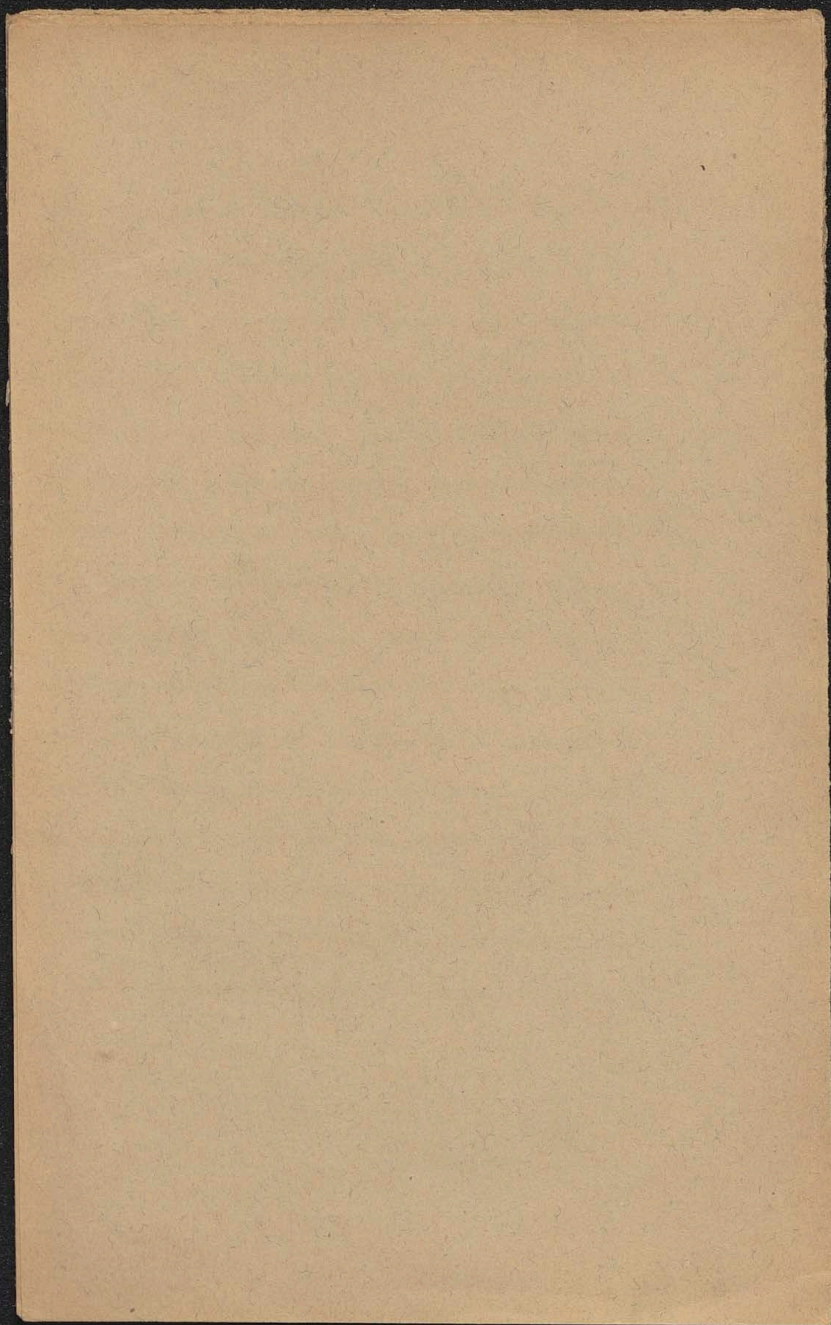
Naciagać st. cz. udkn. Naciągnać dkn. z rozp.

wyciągać kogo na co, wykrykiwać,
karotać, wywodzić w pole, odwrócić
„Oszukać mnie i naciągnać nie sta-
vaj się, bo ja jestem stary, kuty wyga.”
J. Kwara. Ser. i vs. „Ludzie nie lubią być
naciągani drobiazganami, przebiewają temu
co ukradnie tydzień, ale pamiatają długo,
gdym im kto nie odda guldena” Nul. Pr. Tyg.
1883. 73. „Bardzo pomar, że chęć go „na-
ciągnąć,” — na naukę, czyśa nie wiele kapta-
citi — nie xmaruował się na mniejszym
brunku.” D. Prus Now. 1882. 349. 1. Lely.

7

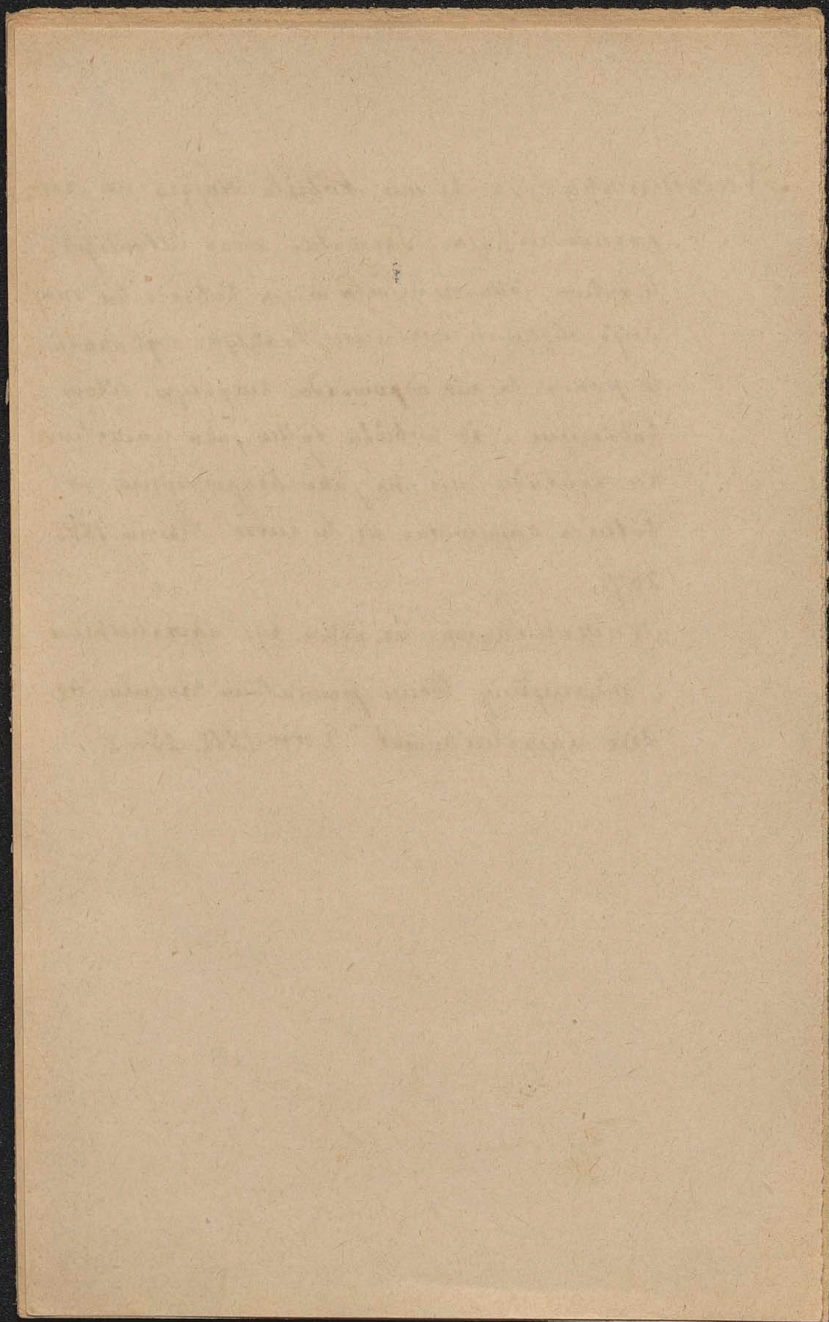
Nacisk - u. m. ^{fig.} akcent, czy to w mowie czy w gestach lub postępowaniu, w celu nadania znaczenia słowom lub sytuacji, i skierowania na nie uwagi. Wyrażenie: „ktoś na coś naciska”, jest niejawnym i jawnym tłumaczeniem niemieckiego: auf etwas Nachdruck legen... nacisk jest czynnością, a więc czasem niematerialnym... więc potężny go nie można... myśl powziętych wywarów niemieckich oddają według okoliczności dobitnie wyraży potężnie: wydatnie, wyrazić dosadnie, przywiązywać do czegoś wagę, wielkie znaczenie; a ze względu na jakiś rządanie: obstawać przy czymś, nalegać, nastawać, napięć na kogoś "F. V. Schob. O Nac. jez. 1. 39.

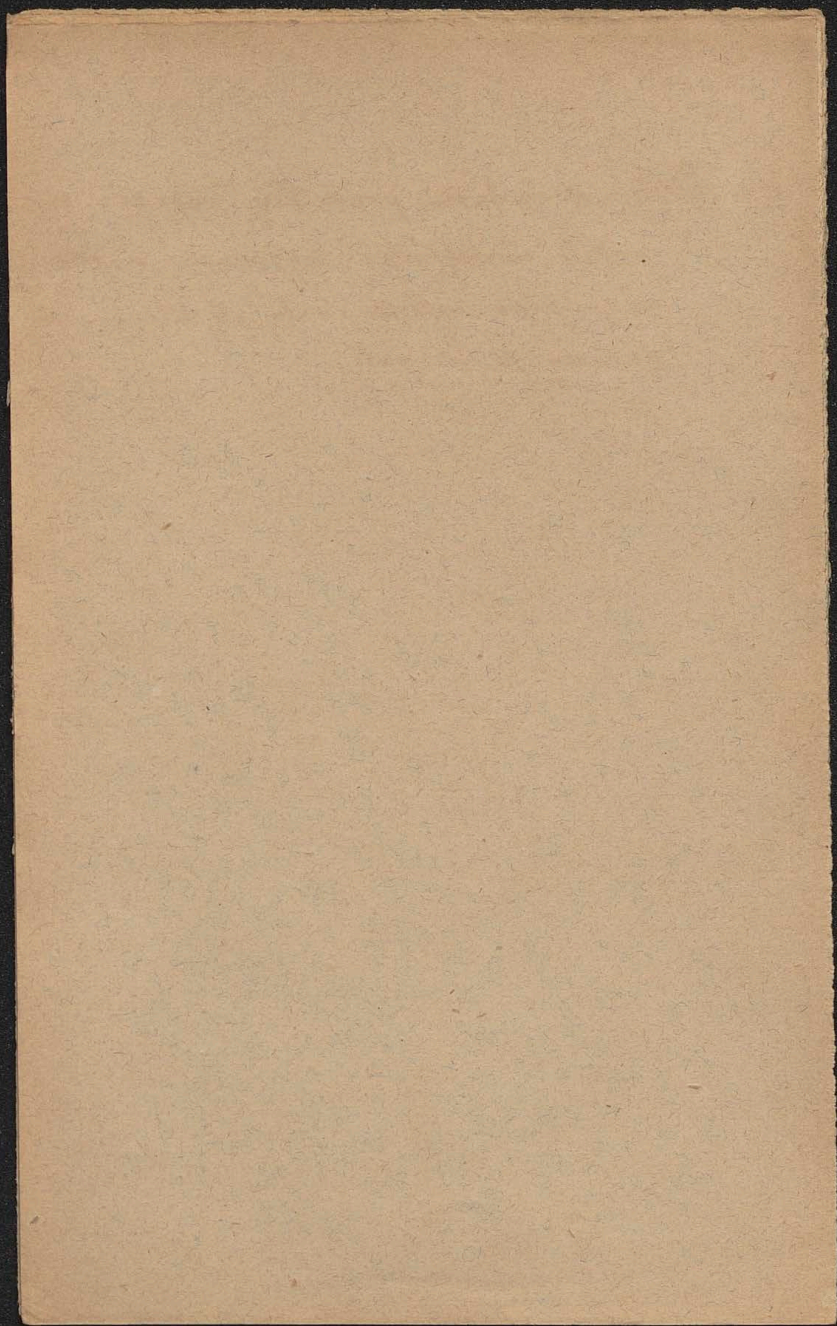
Naxchlicianka - i. x. ki un. kobila slojga na crele,
povseodviriga „ Srewnctwo, oraz introliga-
tomstwo, jako nemiwita wzra kobiece nie naj-
dujz chystych uxorusc. Praktyka wykazala,
ze praca ta nie odpowiada kwylatym sitom
kobiecym i ze kobieta tylla jako naxchlician-
ka nakladu, nie rai' jako bezpoviedna ro-
botnica, rejirowai' niez tu rucie" Dzierwa 1886.

207

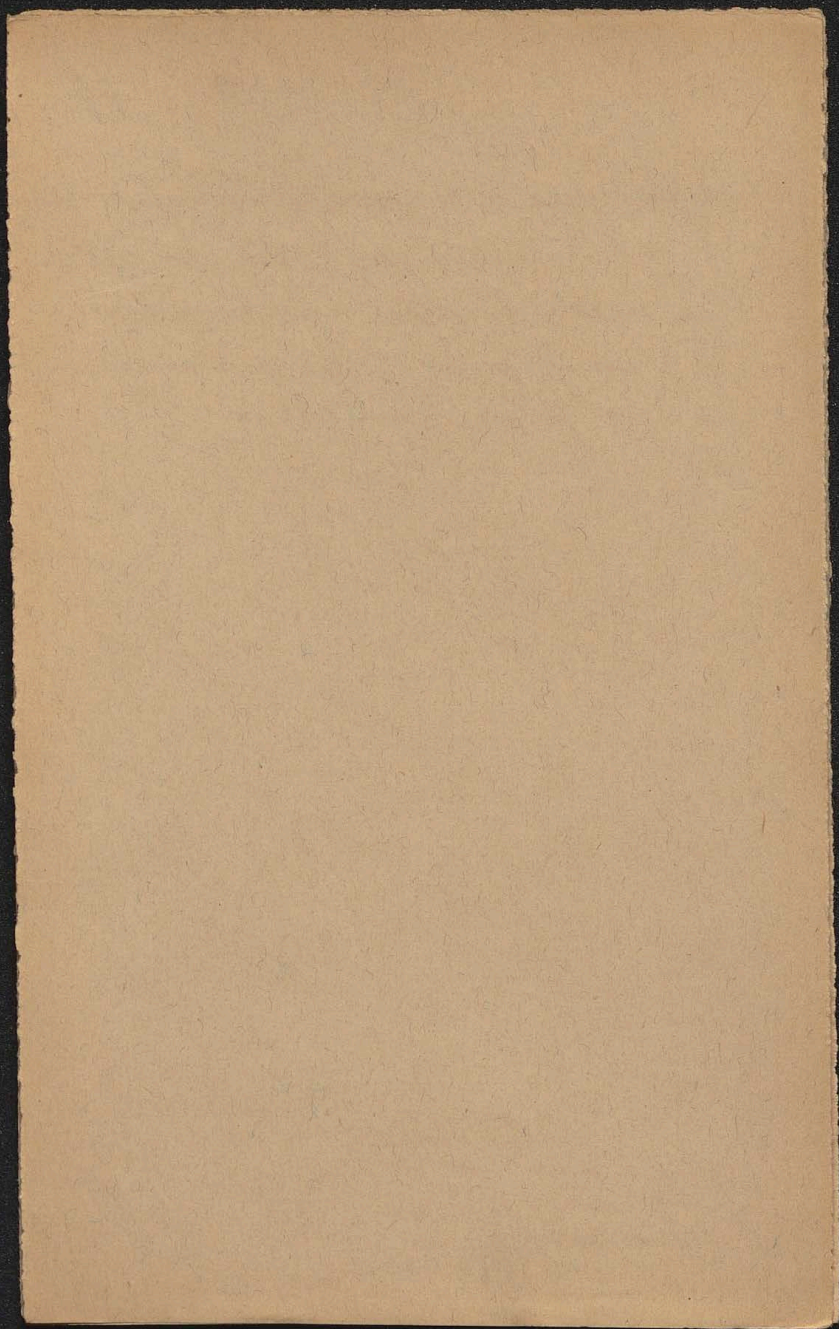
Naxchlicianka ex. udun. byc' naxchlician
„ Winstajenny temu powiatowi, ktoremu be-
dzie naxchlicianka" G. nar. 1882. 251. 2.

Nadbic' st. oznij. dlu. prow. kraj. Dopetui', uru-
petui', wynagrodzi', wyrownai wartosi'
up. „Mięsa dostatek ma, ale chleba mało
po uszy - to ci nadbije.”

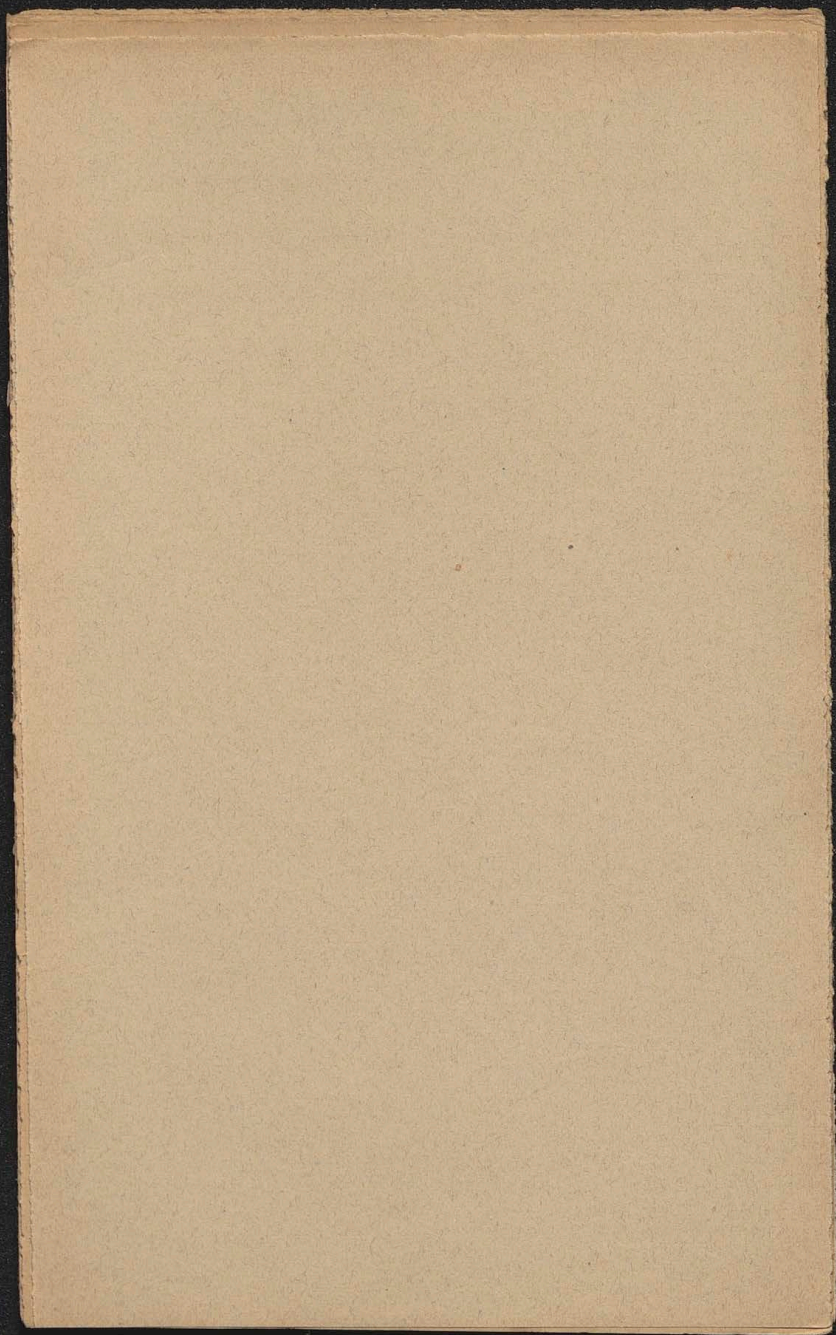

Nadcatowiczy - a - e wyśny uż u catowicka
„ Za nim wierny się kawatani choć kiewa-
jęz wolene, niegdys stwiyt ka wyśta... ro-
kum ma prawie ludaki, cunie nadcatowie-
cze ” J. Kvasn. Mrońka 1869. 20.

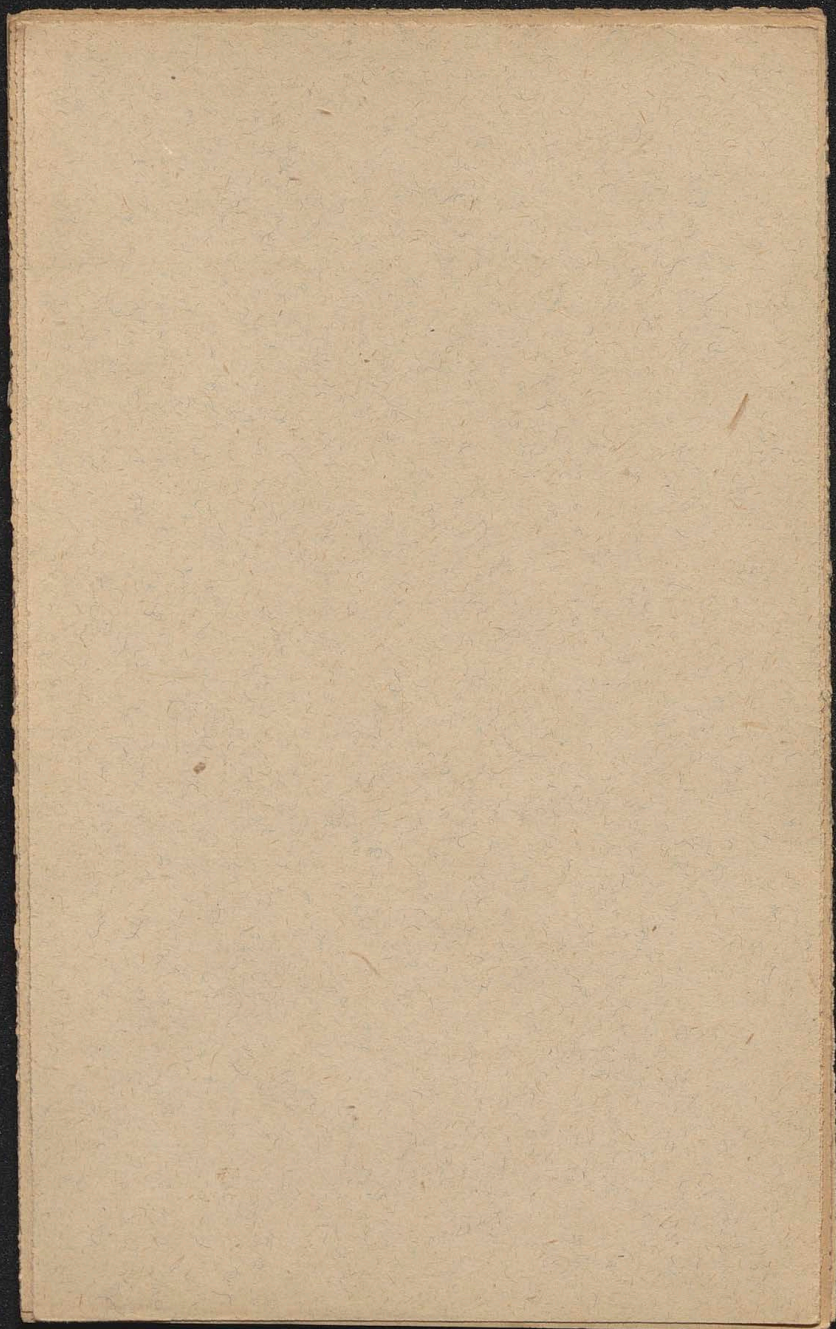

11

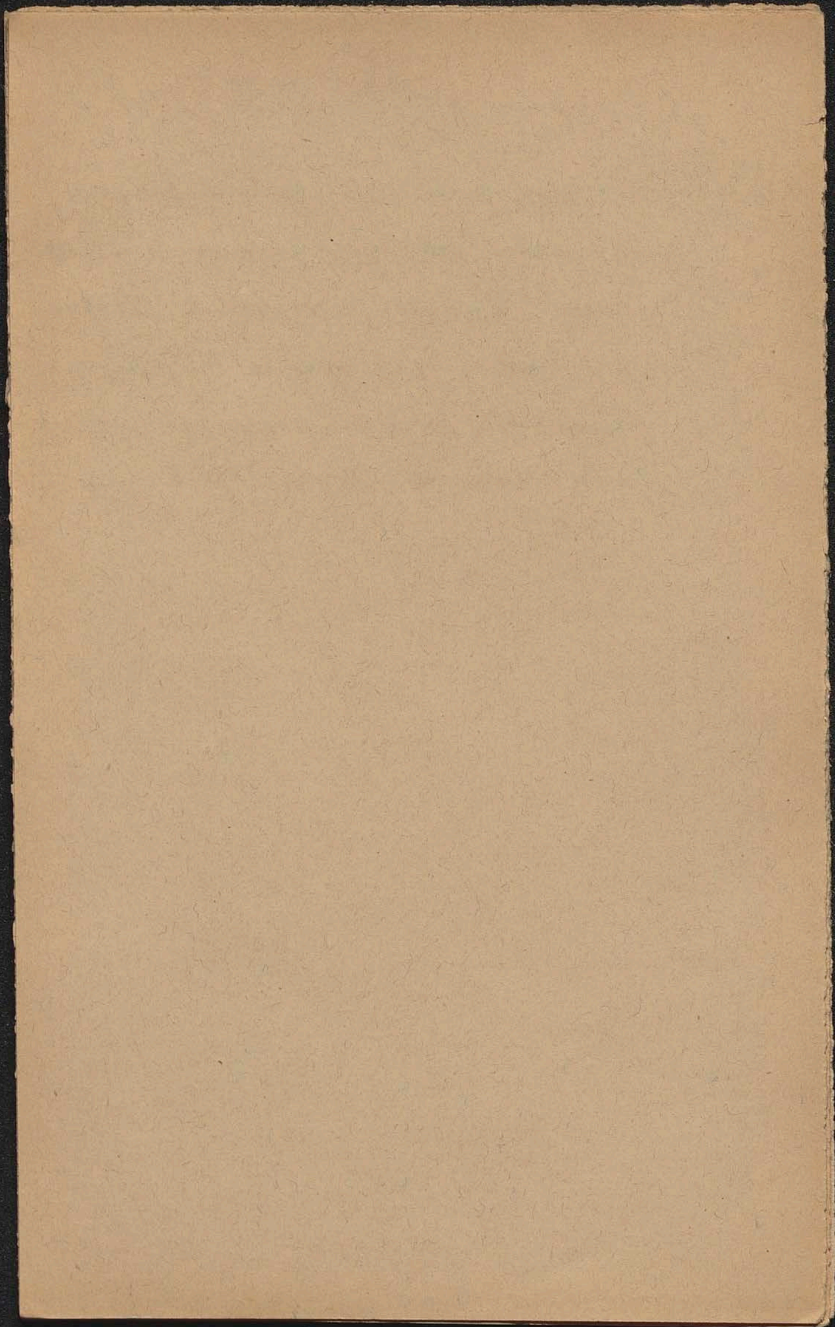
Nadvojny - a-e nad drugg, prxy dvothe kryjiny
sij " Ronsiaty is karekenti nadvojny 7.
Dziensk. 2. 5.

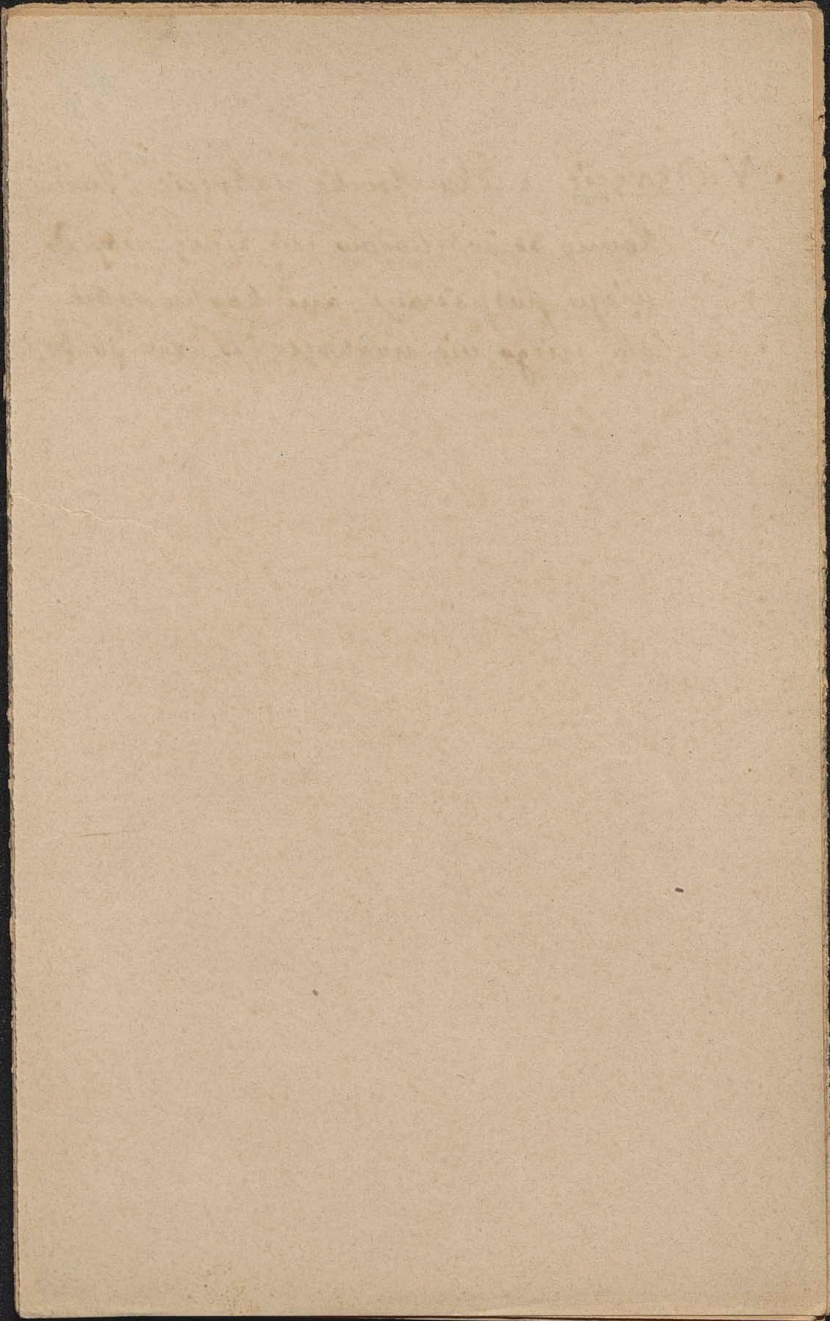
Nadkomisarz - a. m. rze-o m. prow. Galic. star-
szy komisarz „Pan nadkomisarz prosi
pana do swego biura - który nadkomisarz?
Jestem... z polski” A. Urb. J. nov. 1885. 137.1.

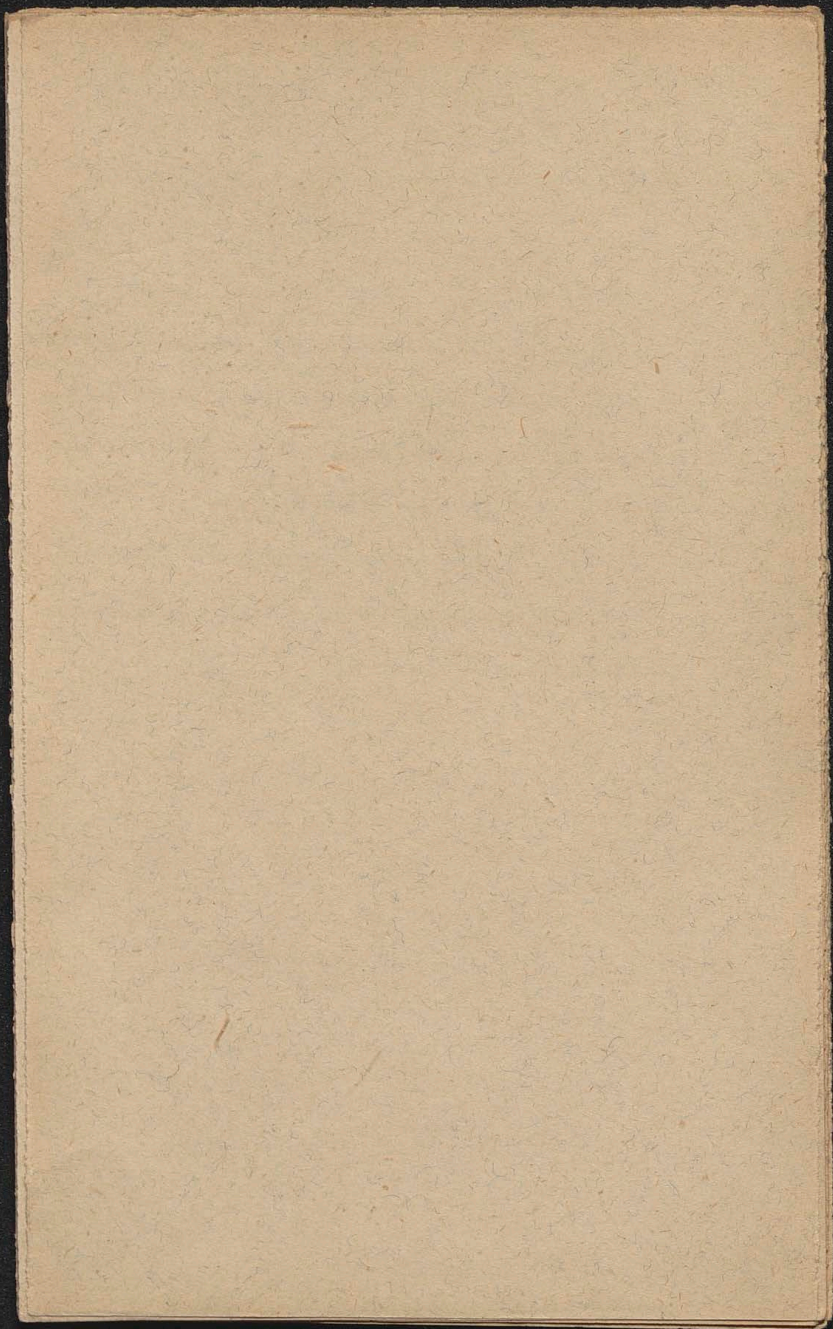
Nadkonduktor - a. m. ray - row. mu. starany
konduktor przy poięgach na drodze ie-
laxnej „Zemnykaję drawicah. Nadkon-
duktor chce dmuchnąć w świstawkę, ale
pełne usta piecxeni przeszkadzają mu
w tej czynności” Mucha 1871. 8.

Nadkręcić cz. dku. trochę nakręcić „Juziū
kummo ke ws chudōm nie rjeds, ieby do
niego pospieryj, ani kartku sobie
dla niego nie nadkręsz” J. Kras. 36. 30.

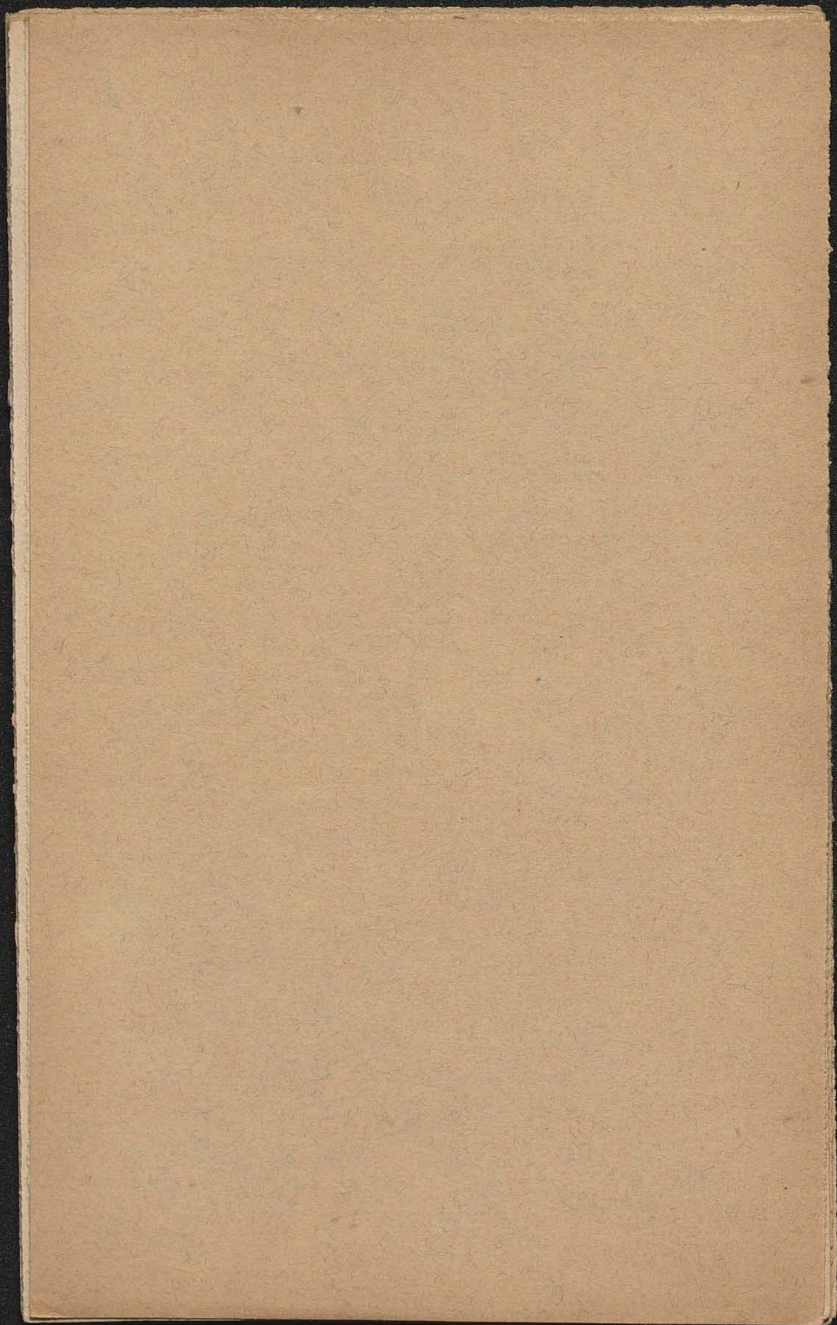

Nadliczbowy - a - e prawowazny niewydział lub
 umówioną ilość, nadkompletary „Ucło-
 waniem nadliczbowem ręką hrabiny
 przyjął to wieś § - ego na. subst. urza-
 dnik. nadetatowy, nie będący na etacie,
 niepłatny, aplikant „w biurze umiesz-
 ciz tymczasem nadliczbowym” J. Kram.
 33. 59 „Rozporządź od bardzo skromnej
 pensji nadliczbowego kawal. urzędniczy”.
 D. Pol. Prud. burz. 12.

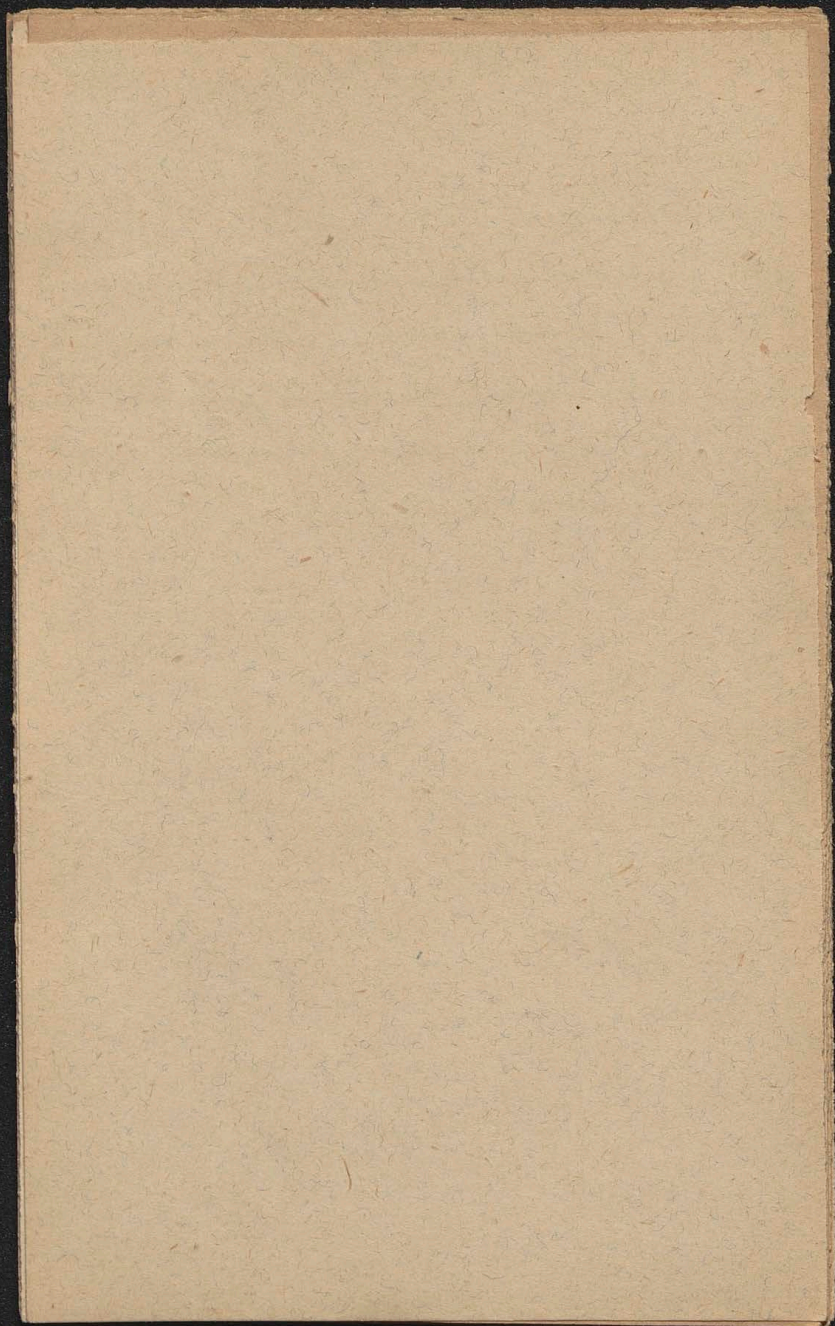

19
16

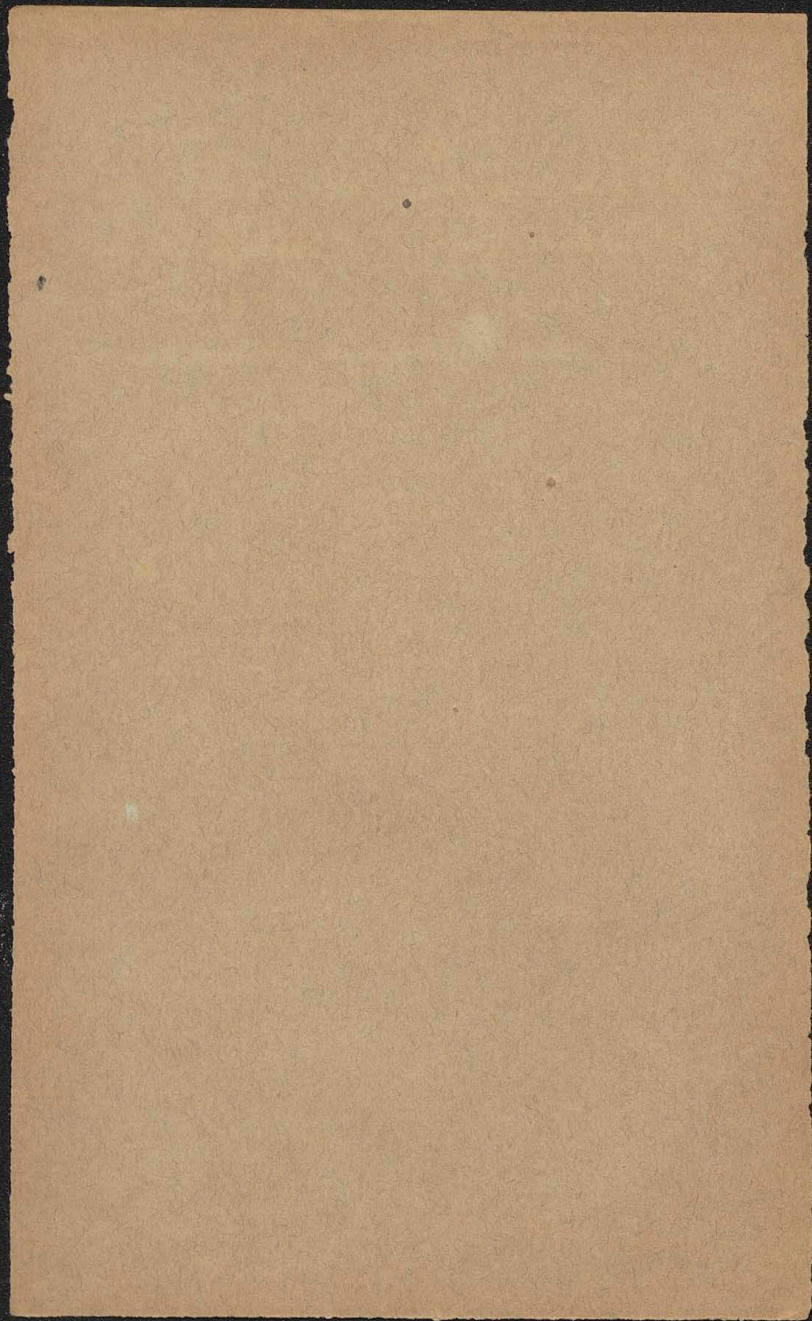
Надпись - а. и. об. агт. в Календаре
с. 1888 ст. 302.

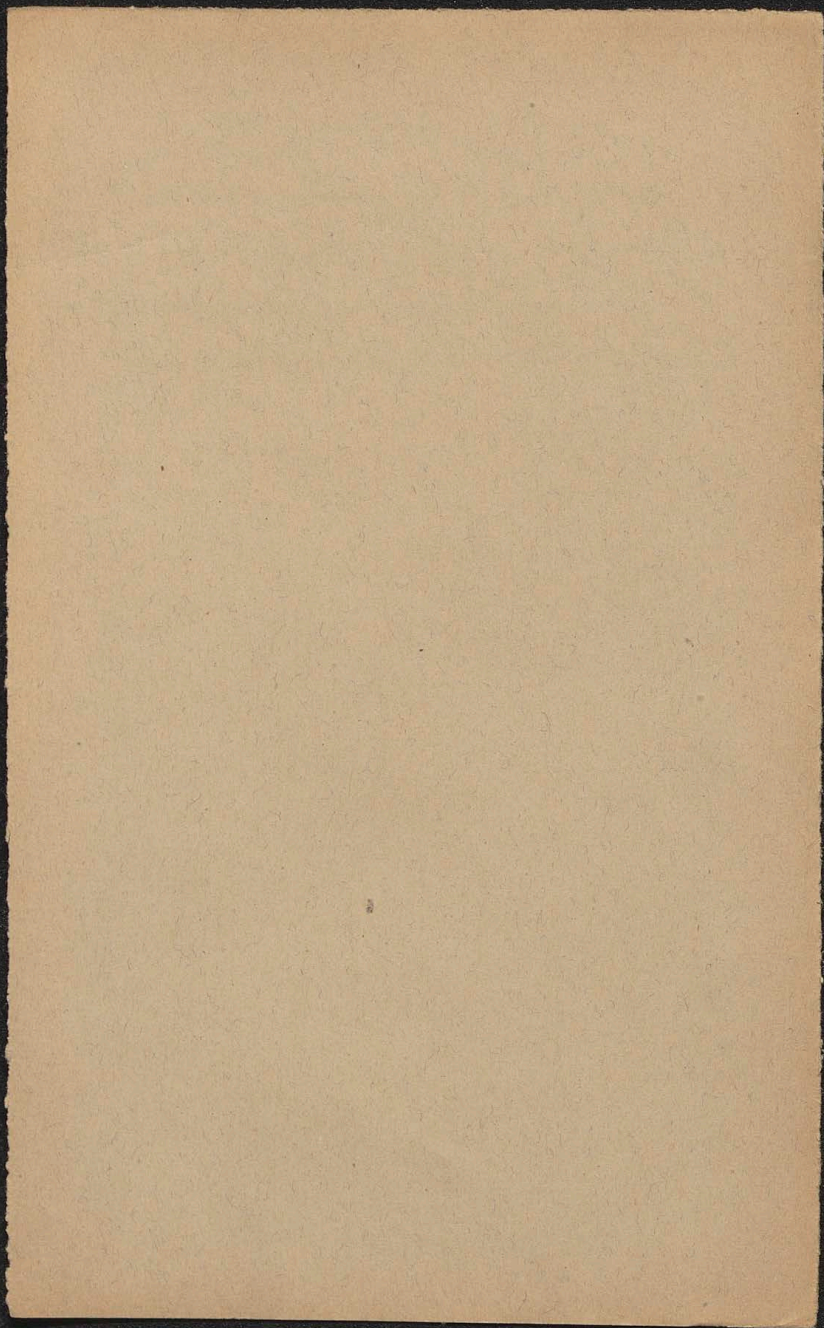
Nadnyscie st. w. w. d. k. n. wyscie wiesz ni p.
trzeba; wiywa sie kytto w formie podobnej
jako ponizka: „Choćbyś wysłał i
nadnysłał, jak Moskali pobie, jak Polakom
poxeruwawow, tak is musi xrobie”
T. Lenav. Kaut. bit. 31.

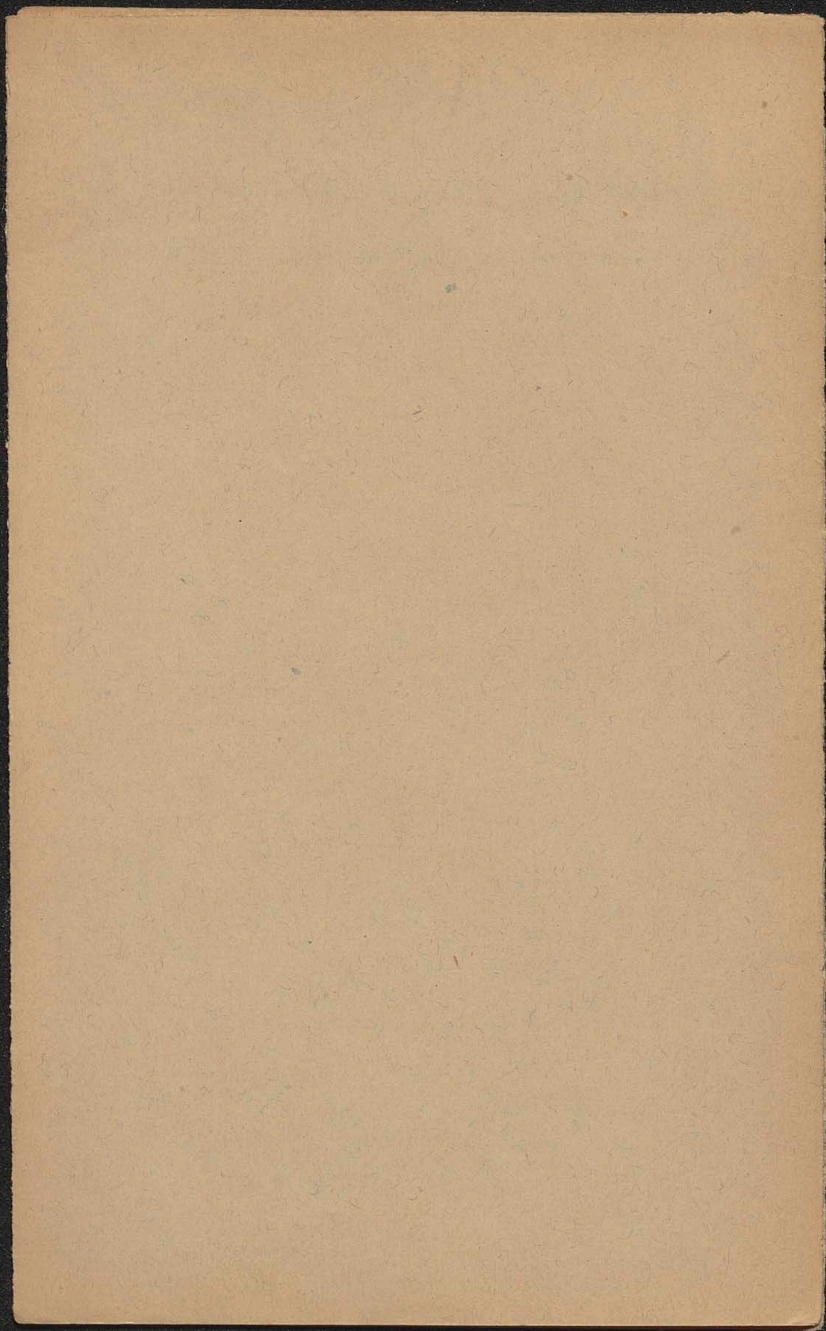
Nadpisavyc ex. dhu. trochez nuzavyci, podnuzavyci
 „ W majzkuh dnu dnuvycu kvakycu, dnuvycu
 byto dobre nadpisavone ” Jtkvan. Sluham
 1883. 10.

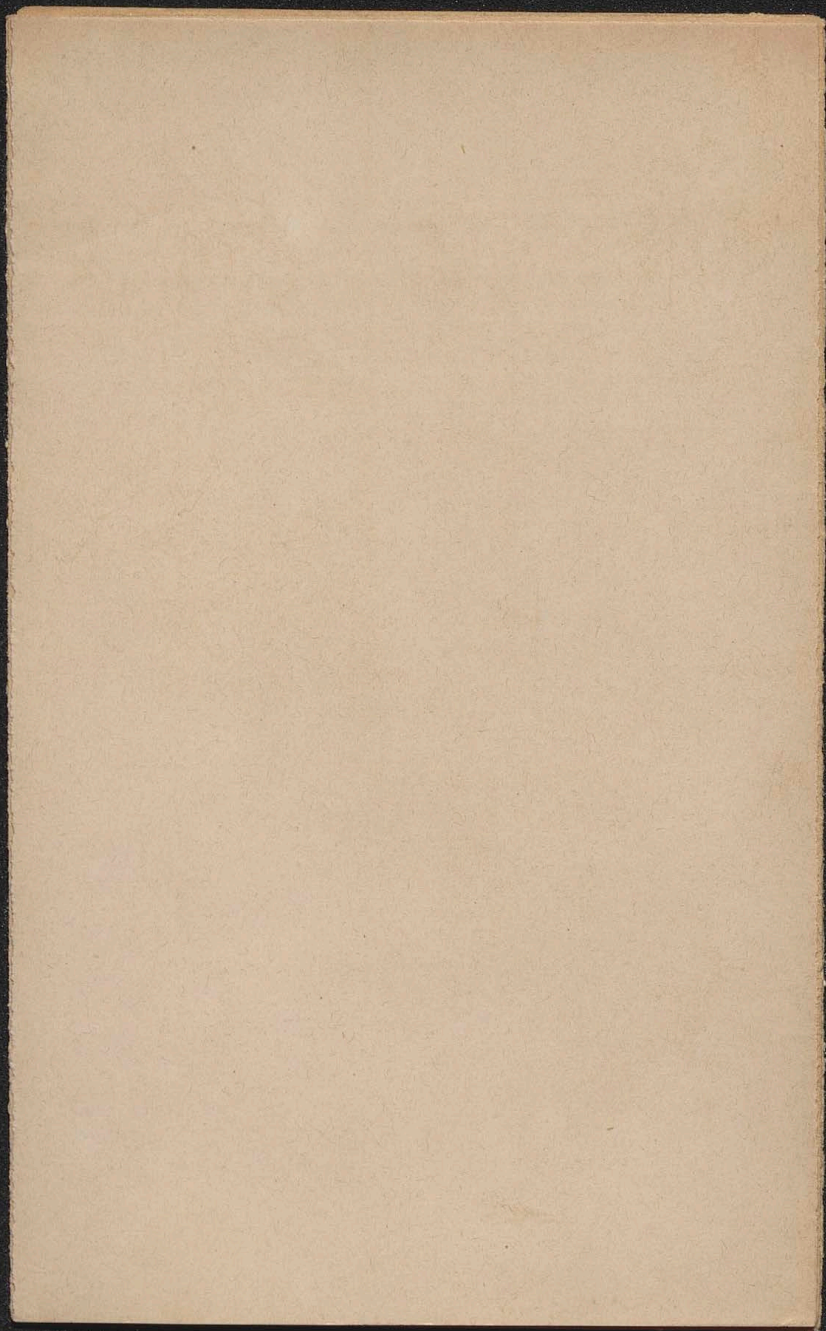
Nadoblovaný - a - e po nad oblohi wznoszący się.
niebios wznoszący „O! spokoju dla ducha
nie szukaj, nie spuszczaj, ani zgłębiaj tajemni-
ce saski nadoblowane.” W. Syrok. Gaw. 4. 118.

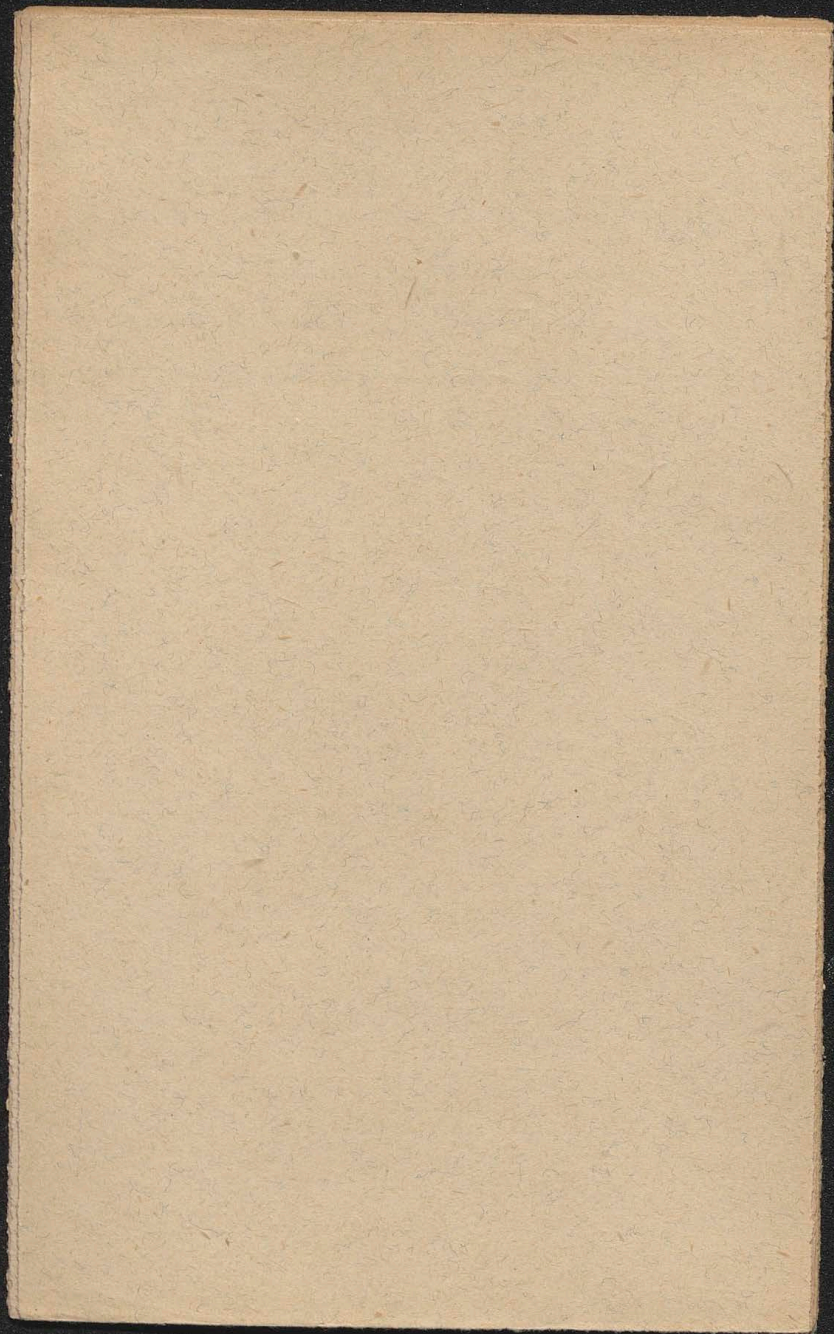
Надобны-а-е з прыч. „оддаі пісьме ка ма-
добне” = одпачі’ сія, одарэжэнні

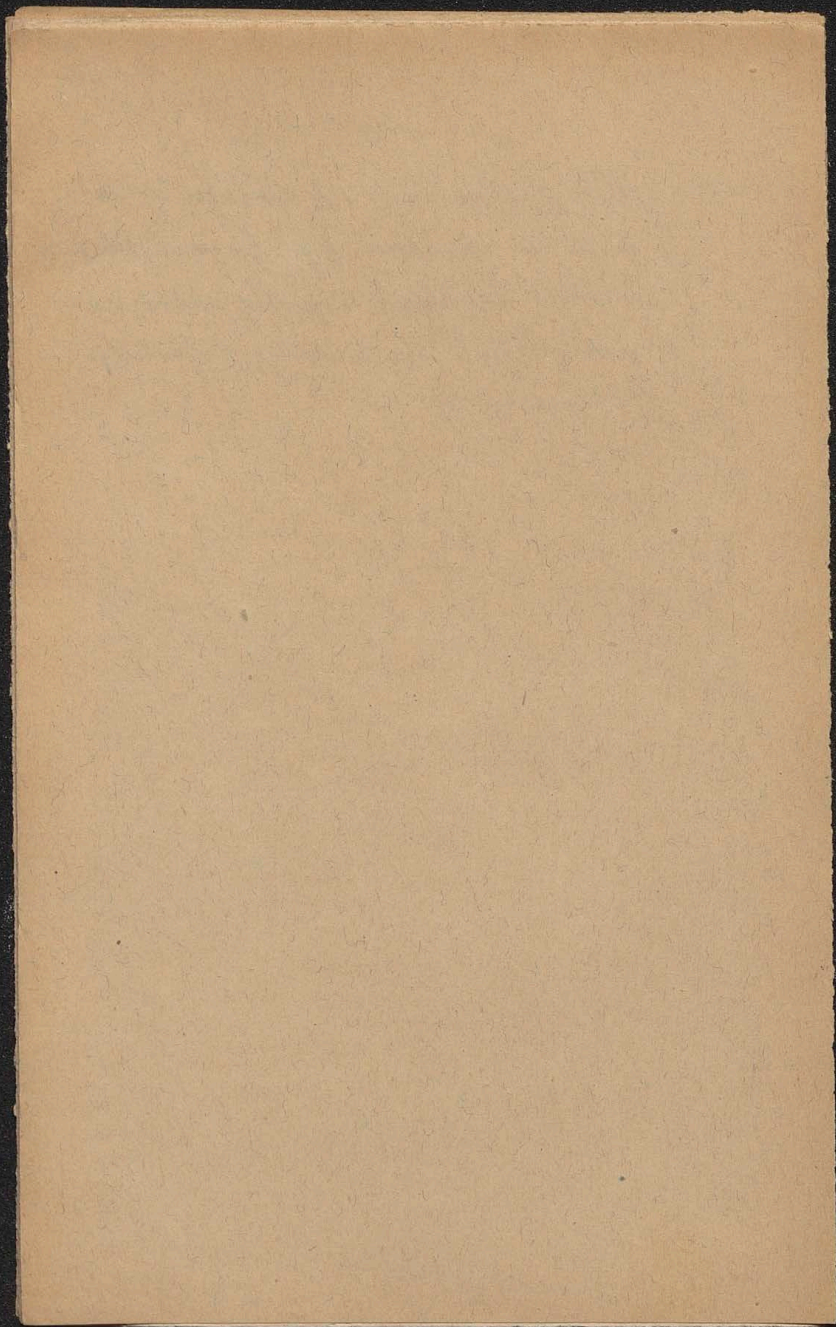
Nadotek - tka. u. proio. kuy. dolna cześć kossu
ti kobiczej od pasa z grubszego płótna

Nadpeltwiariski-a-je, nad rzeką Peltwig
leżący, głównie przydomki miasta Lwowa,
a miejsc. tyle co lwowski. Z którego kwi-
ca nadpeltwiariskich literatów plebejusz?
A. Uw. 9. nar. 1885. 137. 1.

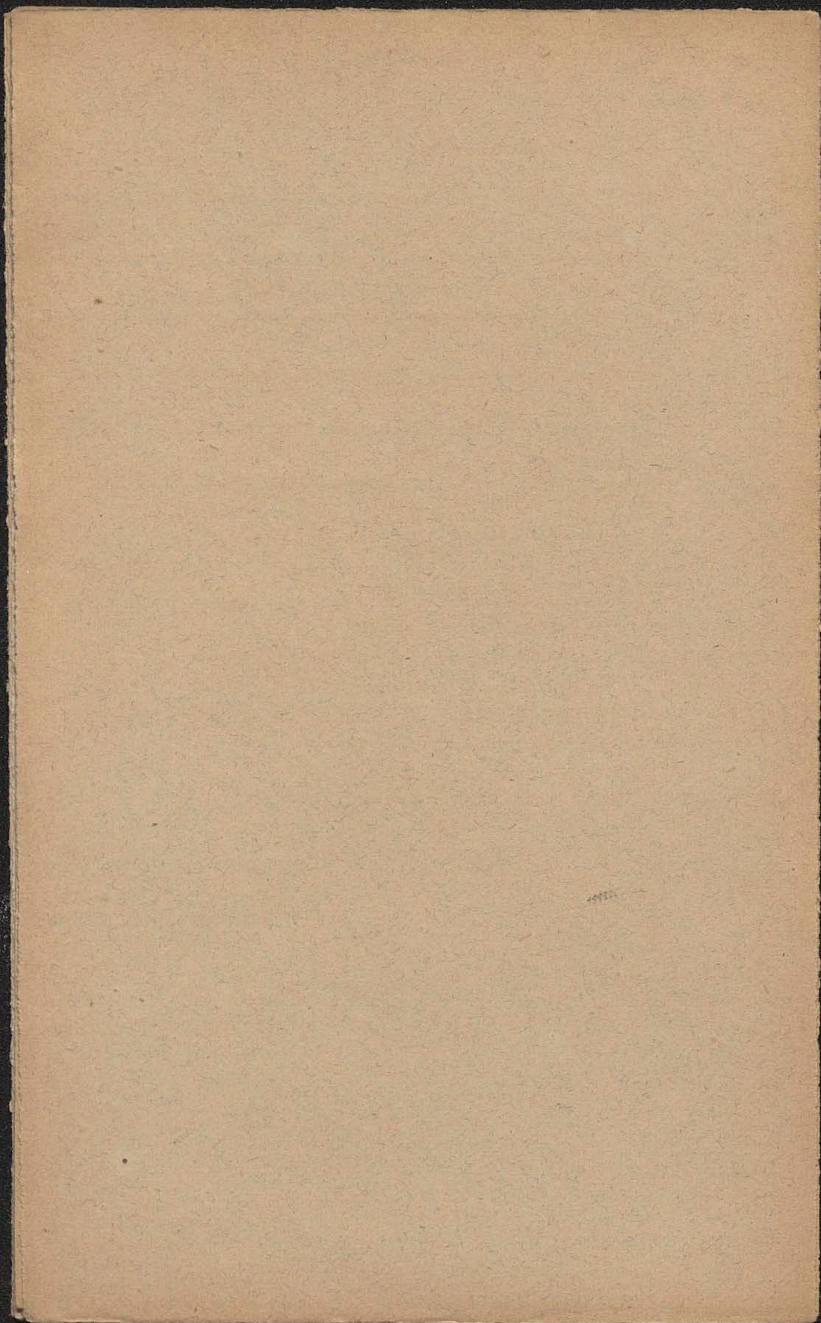
Nedra - y. k. z metou. to co się zmiesci w nadaj
czyli w kamadze fig. „ Co czwartek przy
chodzi na obiad z pięć nadra nowi-
nek różnych dla każdego z rodziny. ”
Z. J. kwart. 46. 37.

Atas tasechewi

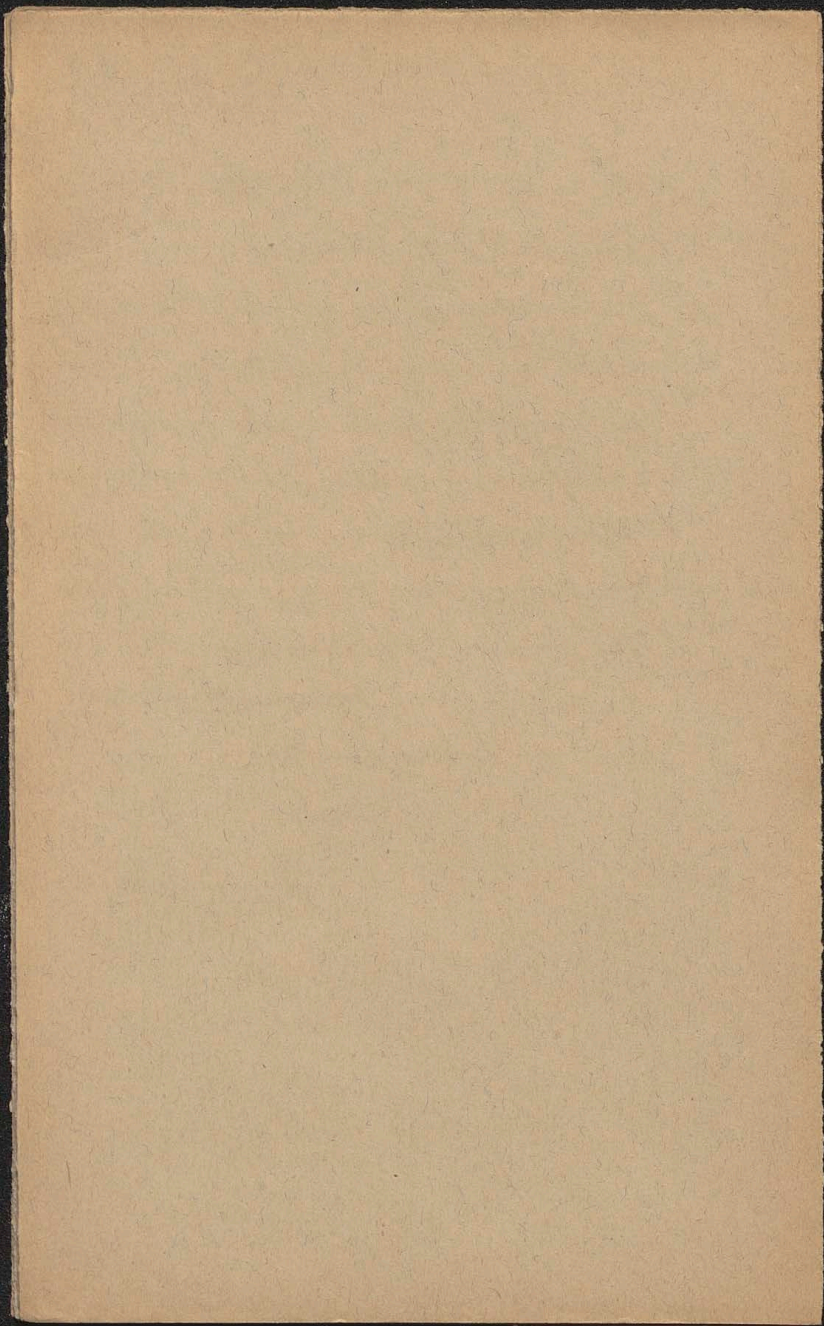
ostroimie

Nadruchiwat st. ex. indkn. kniechecenia podstuchiwai, saulkei' stuchem, podstuchujze
 „Przedkieriwat us w policjanta, rozgladat us, nadstuchiwat, dopytuwat” Rolle
 J. lwow. 1886. 279. „Przewiduje biez Aroz,
 nadstuchujze uierpokojnie nawotywanie
 nie propionek” J. Rog. Rota 4. 580.
 cf. Nastuchiwat

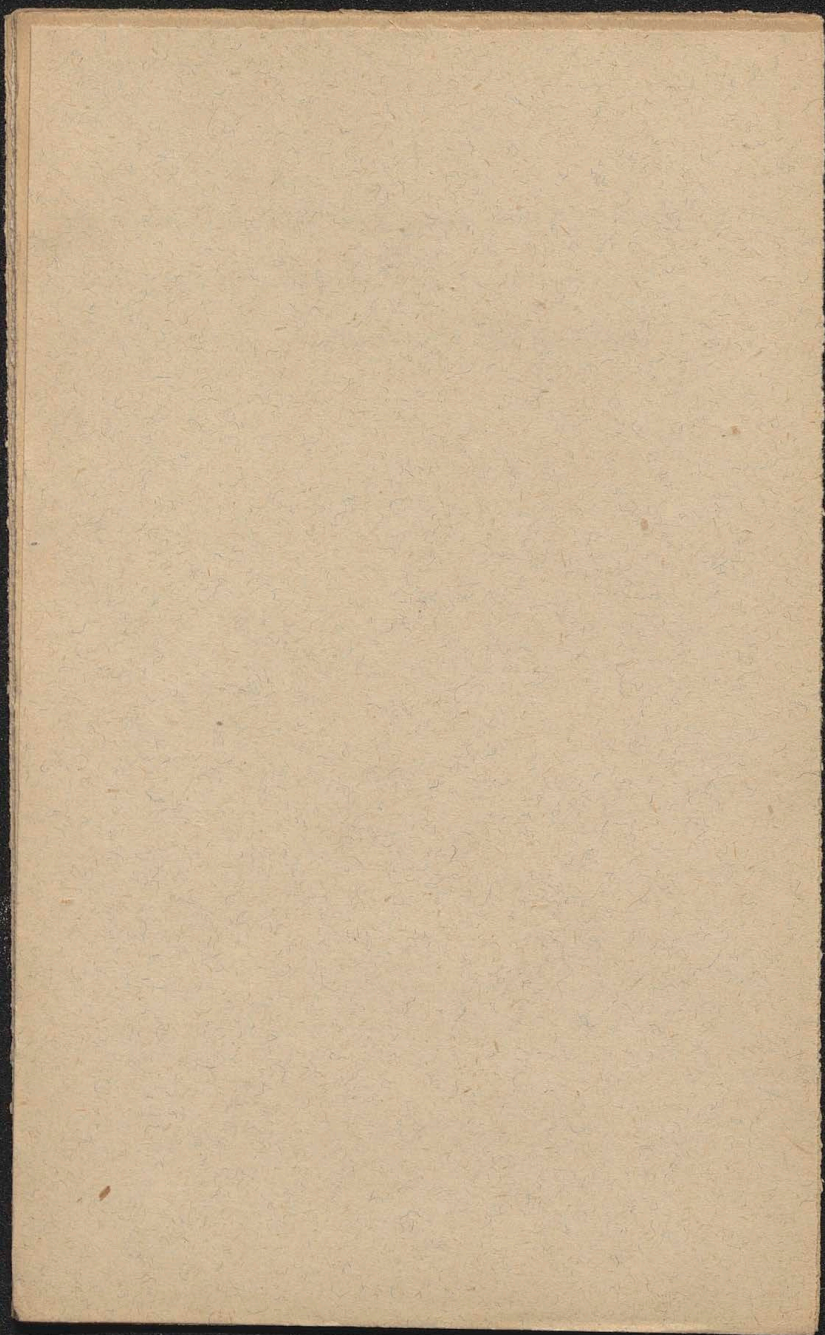

Nadstawai' st. nje' ndkn. Nadstai' dkn. p. wro.

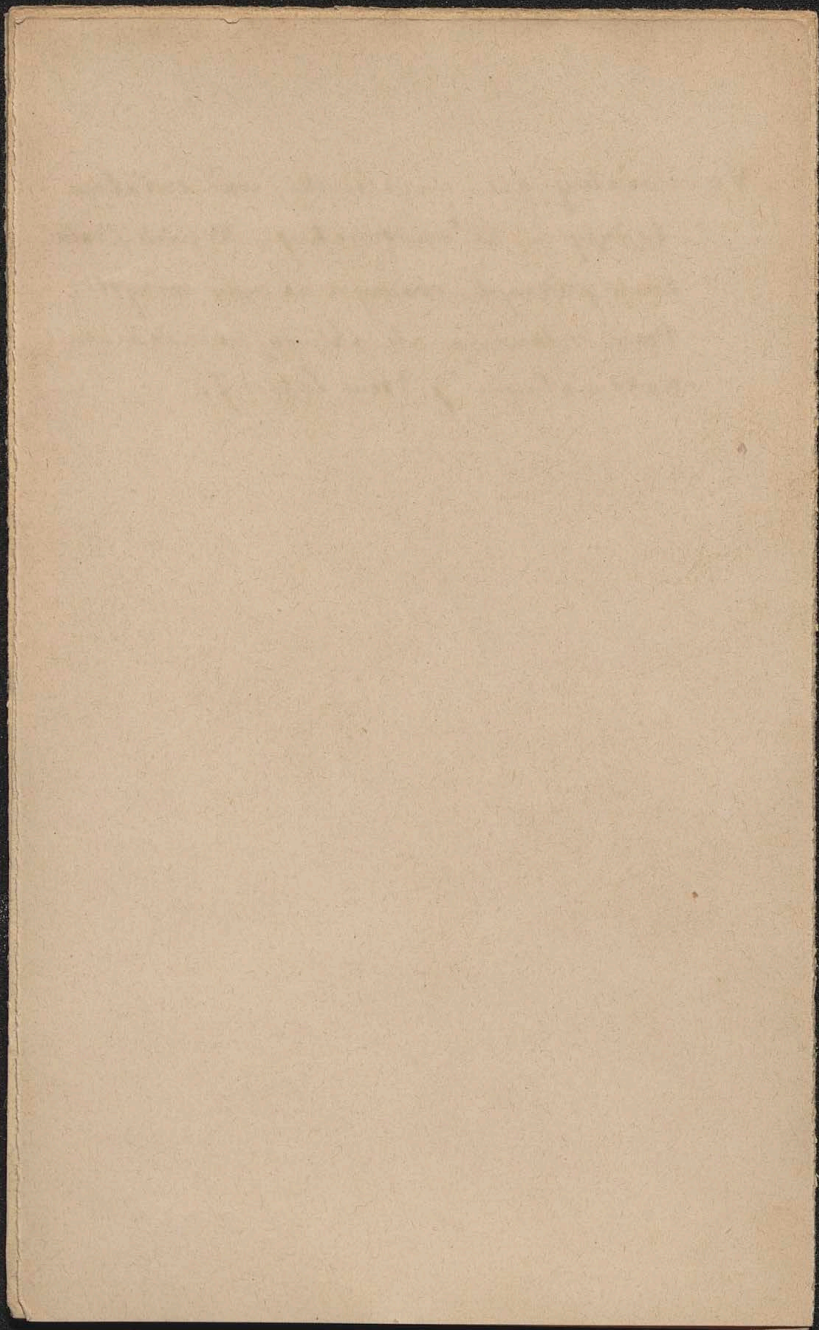
Galic. ustawai' chwilowo „ Gdy wrza-
wa nadstala i' kriegie siedt w garku,
wreht do mnie..” W. Pol 3. 16 „ I' siniech
sie' nagle rewreht wesoły po stole.. a
kiedy wypit garko... Kiedy wrzawa nad-
stala, wreht Biskep..” ib. 77. „ Jak lylko
kawienucha chw' ^{zawnie} troche (nadstawai', to
daj mi znać” W. Korieb. Lawien. 35 „ Mu-
szę zobawyci' wy kawienucha porzped-
kiem nie nadstaje.” ib. 48.

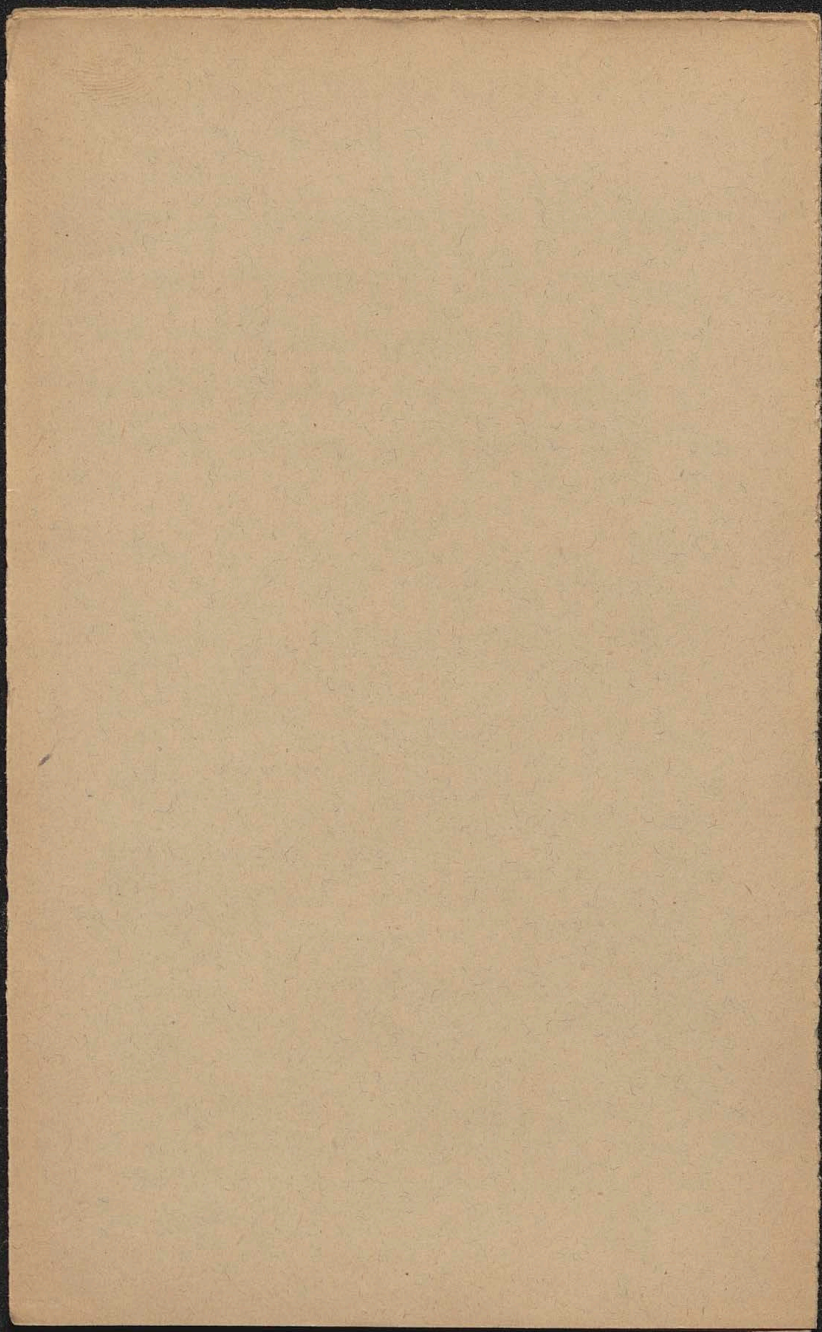
Nadsunęć się st. roim. dku. przybliżyć się su-
nać, praysunęć się bliżej „Po btoie
nadsunęta się landara” J. Kvas. 77. 26.

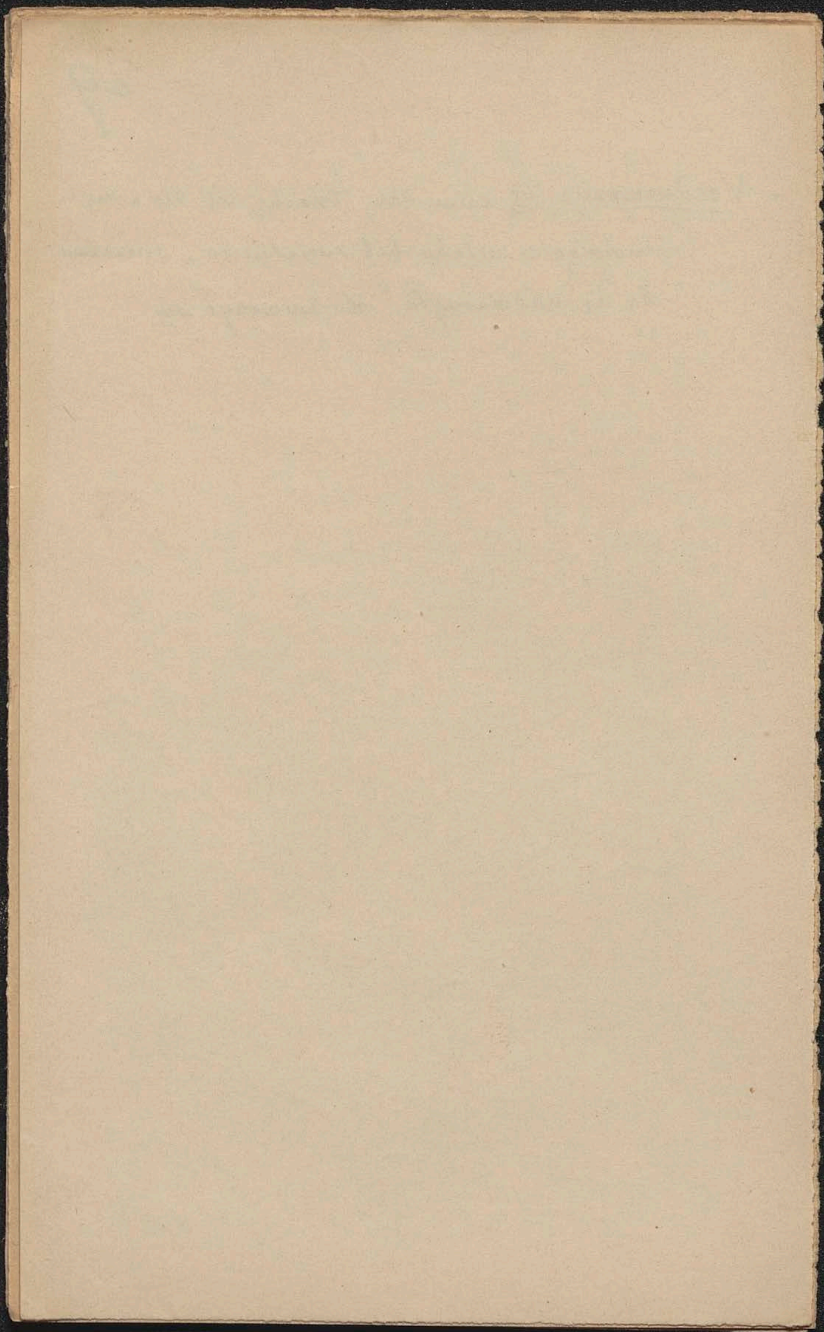
Nadświątury - a.e. nadziimki; nad światem
będący u Ld.* nadświety. W nich (watu-
kach pięknych) obawia się na owy wrystły
trześ ciałowiska, ale obdany w darskiem
nadświatym "J. krem. Lity 1.7.

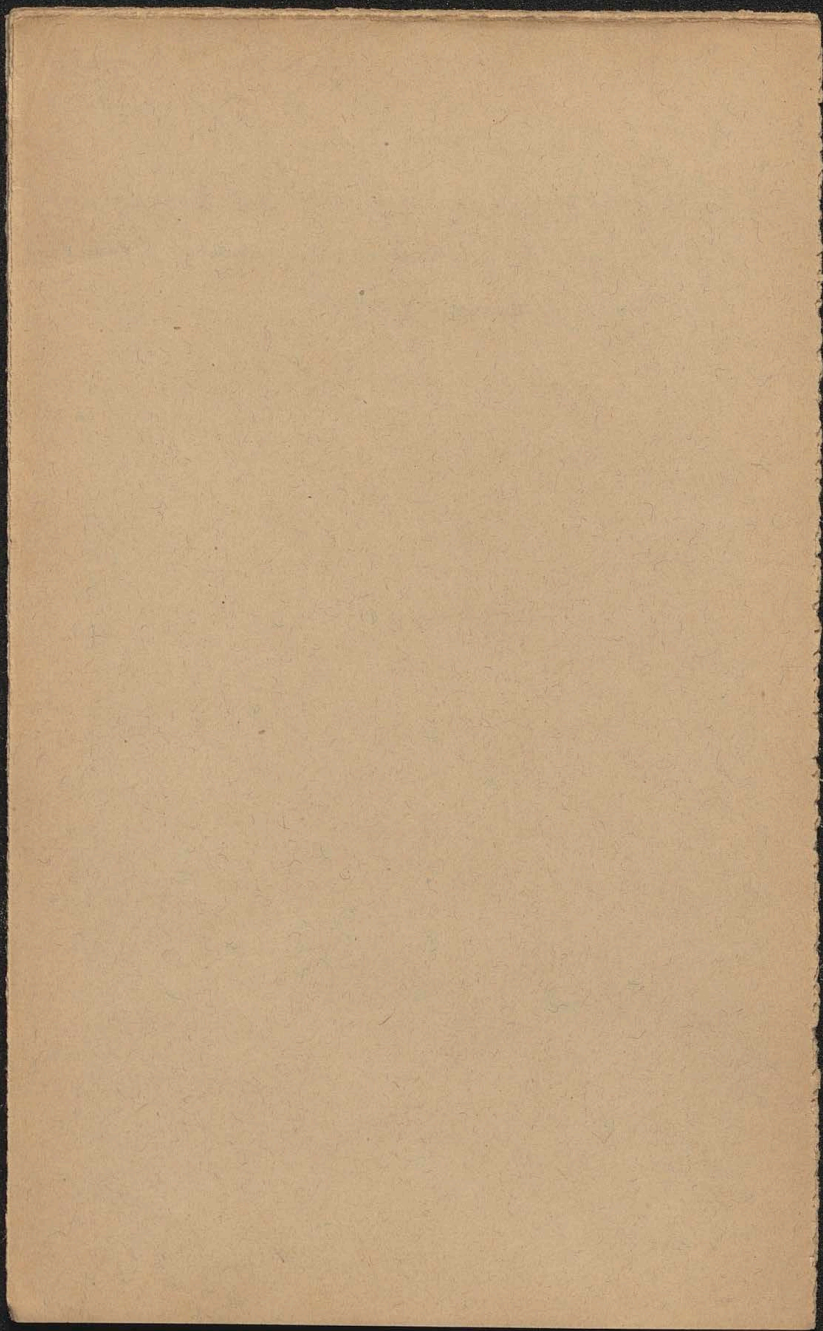
Nadwzrostac' st. ex. dkm. zastawieniem nieco u-
mniejszej" Majątek choć znaczny, mo-
cno pono nadwzrostany "J. Kras Wiel 1878. 1.
"Majątek choć i aż nadwzrostany trochę, takto
było podperowawci porażeni "J. Dziw. 3. 22.

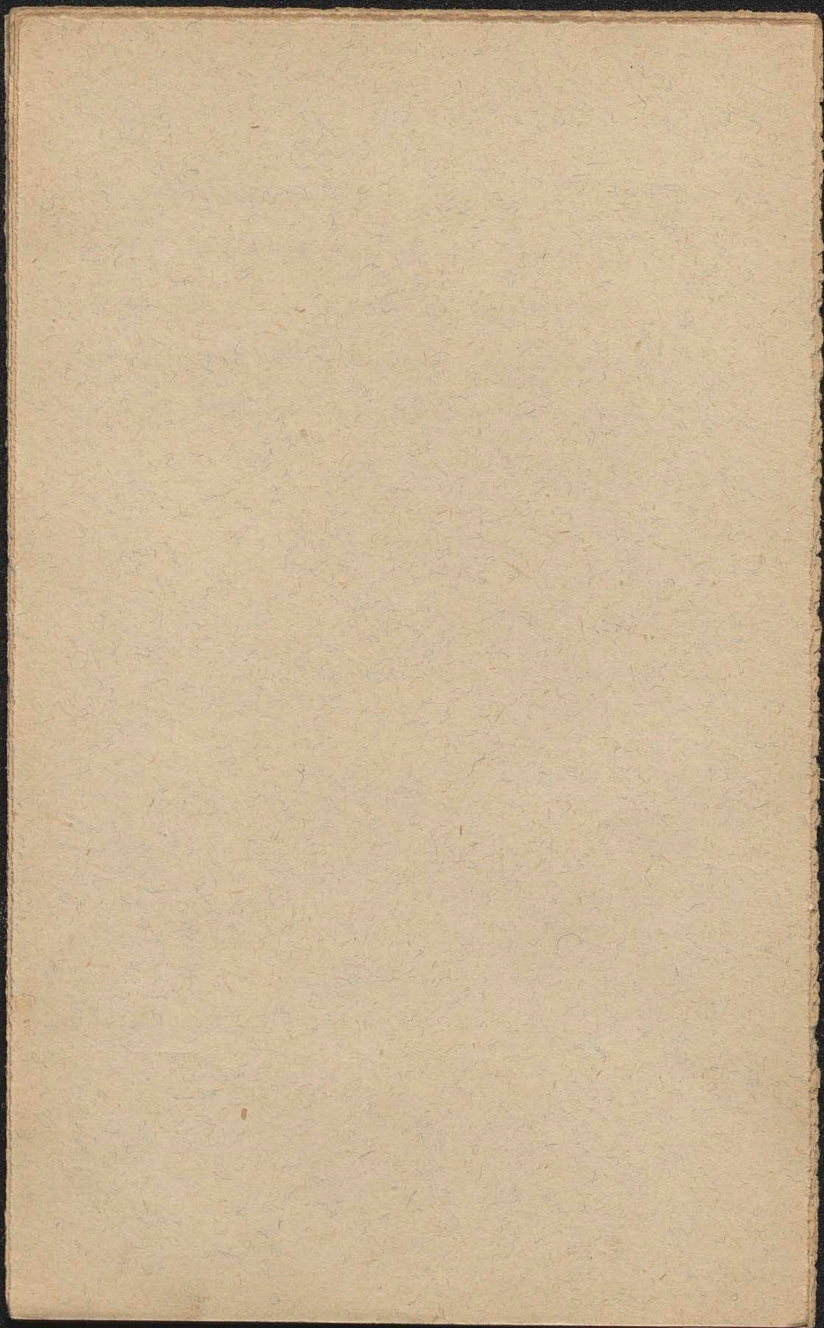
Nadwaryc uż zaim. dku. trochę uż nadwaryc,
mówię o mleku lub sianku „sianem-
ka uż nadwaryta” ob. nadwaryc się.

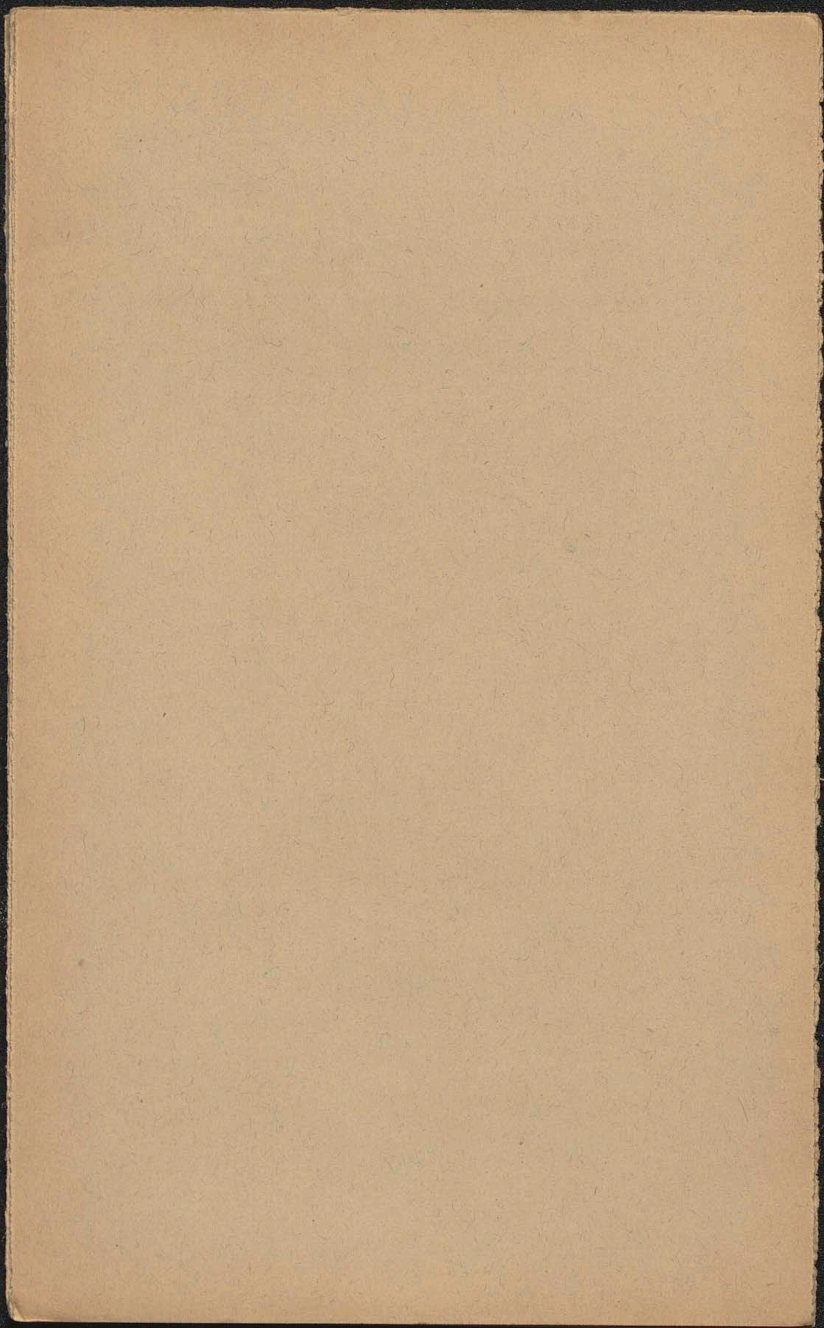
Nadwierconny-a-e to to wierora pompadajisy
„Dyta to godzina nadwiercona, osob do-
syc” J.V. Krasn. 34. 34.

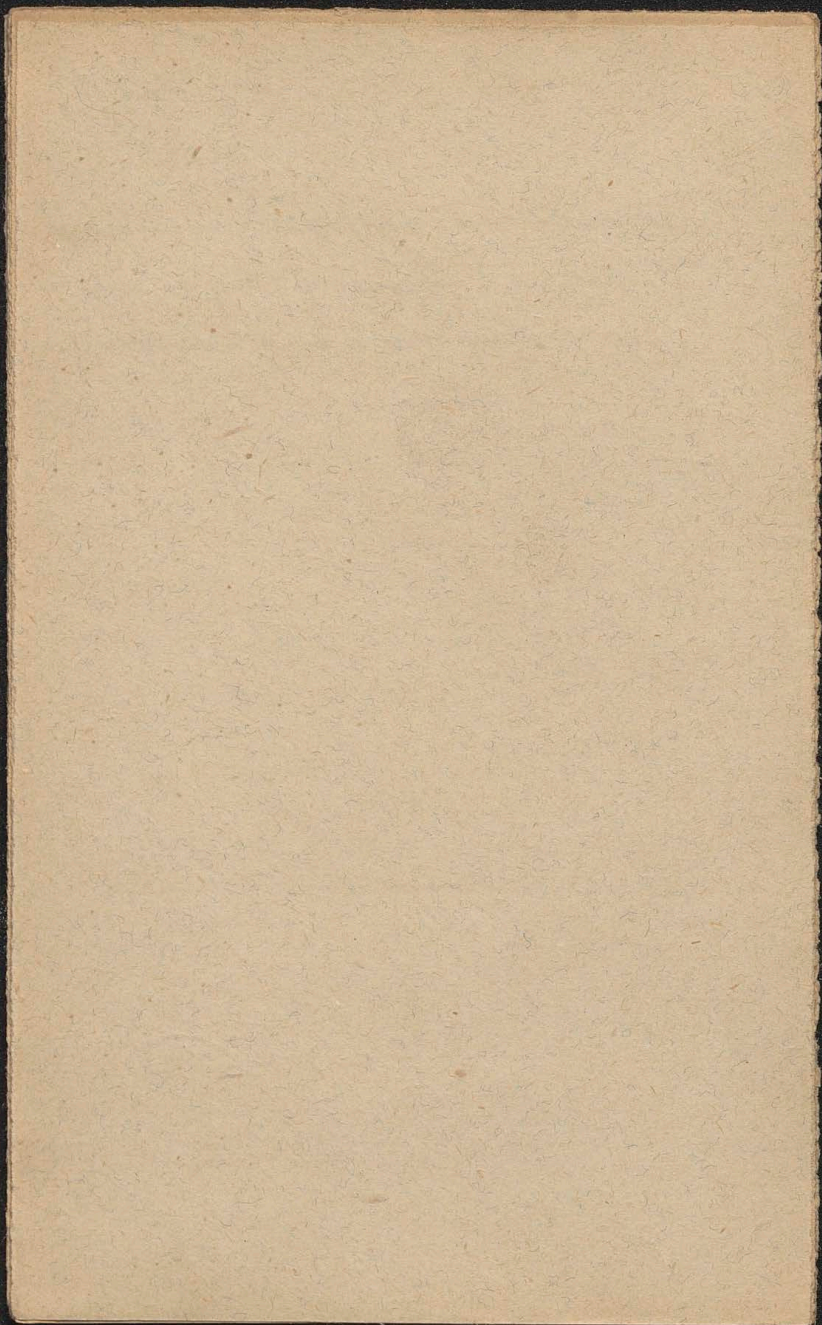
Nadwyżka i. z. iki - jak nam. nadatek, to co
jest nadto, więcej niż potrzeba, „Otrzyma-
wszy więcej siwów niż potrzebowali,
sprzedawali nadwyżkę, nie troszcząc się o
jutro” *F. Kraw. Mowisko (G. univ.) 1885. 30. 2.*

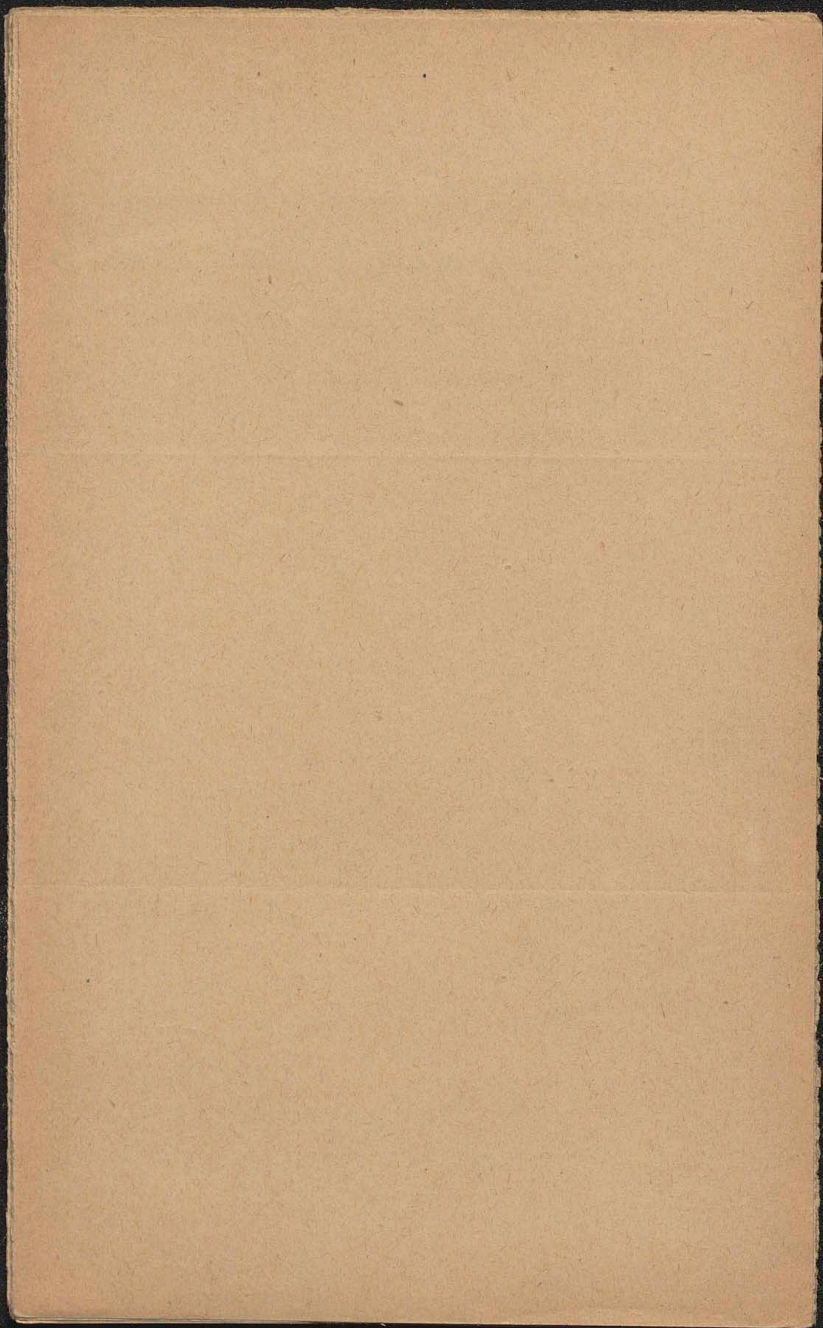
Nadyr-u. m. astron. punkt nieba pod naktacmi
nogami, przeciwny krentowi, z anabs.
poznaniemkiha nadyr podobny, odpowiedny."
A. Muehl. Zródłost. 91.

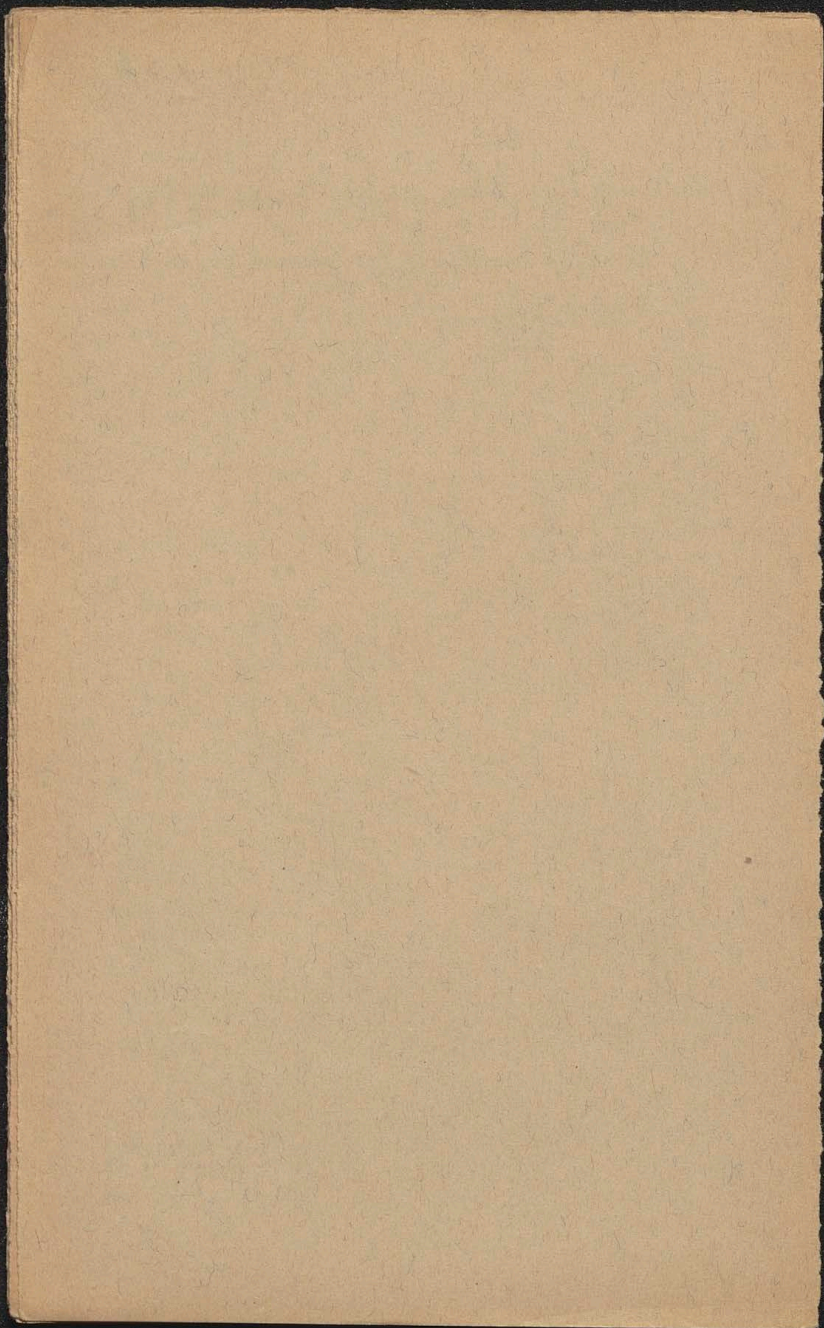
Nadziemski - a - ie, nie ziemski, nie z ziemi po-
chodzący i nie mający z nią mi wspólne-
go, mający w sobie coś z natury boskiej

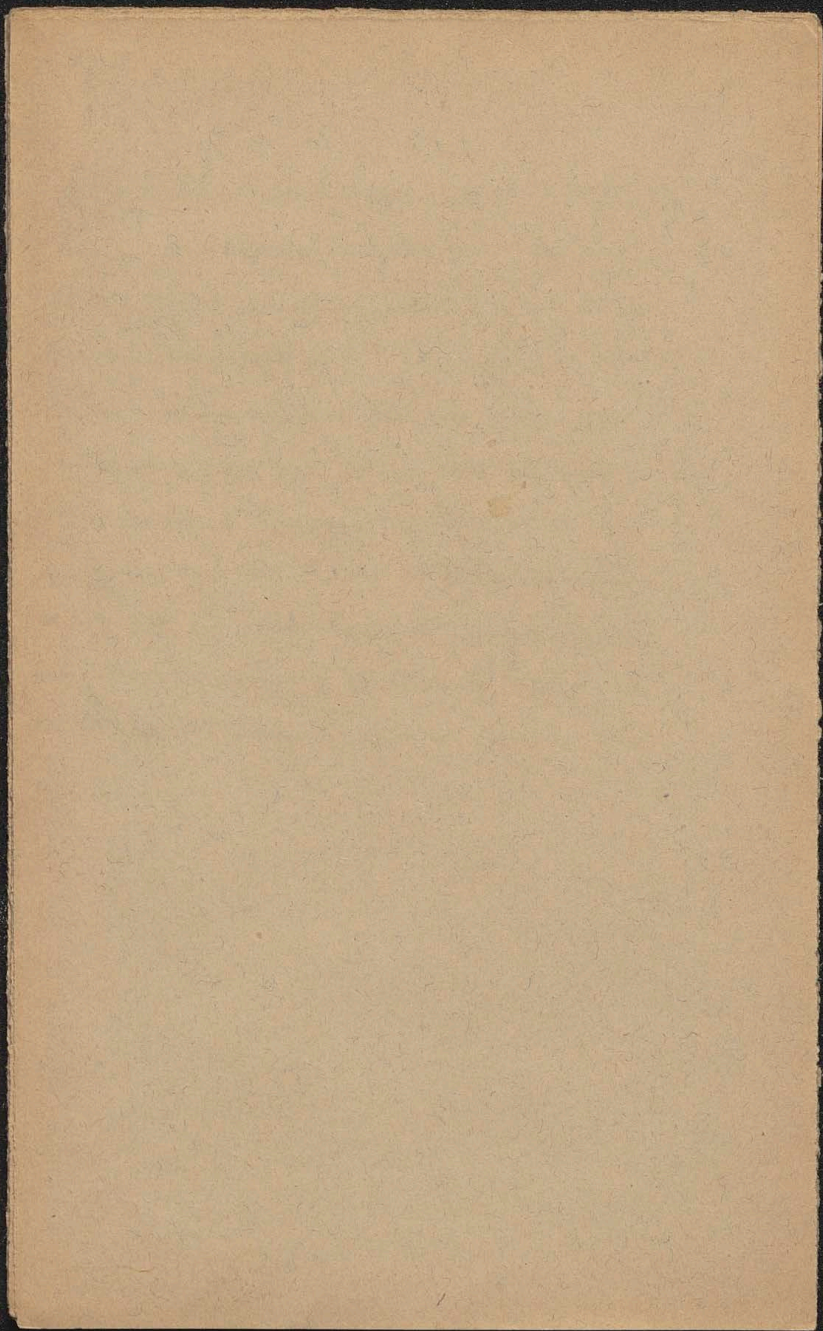
Nadkiewka - i. s. wki-wek. um. nakrycie, w-
krycie, przykrycie, konu obłoki no-
dkiewka, a bratem struniec i drzew-
ko " J. Lewart. Szopka 8.

Nafukac st. ex. Dkn. wiele i "Stugo fukac", A
kardy naklnie, nafuka, natoye" Ad.
Mich. 1. 39.

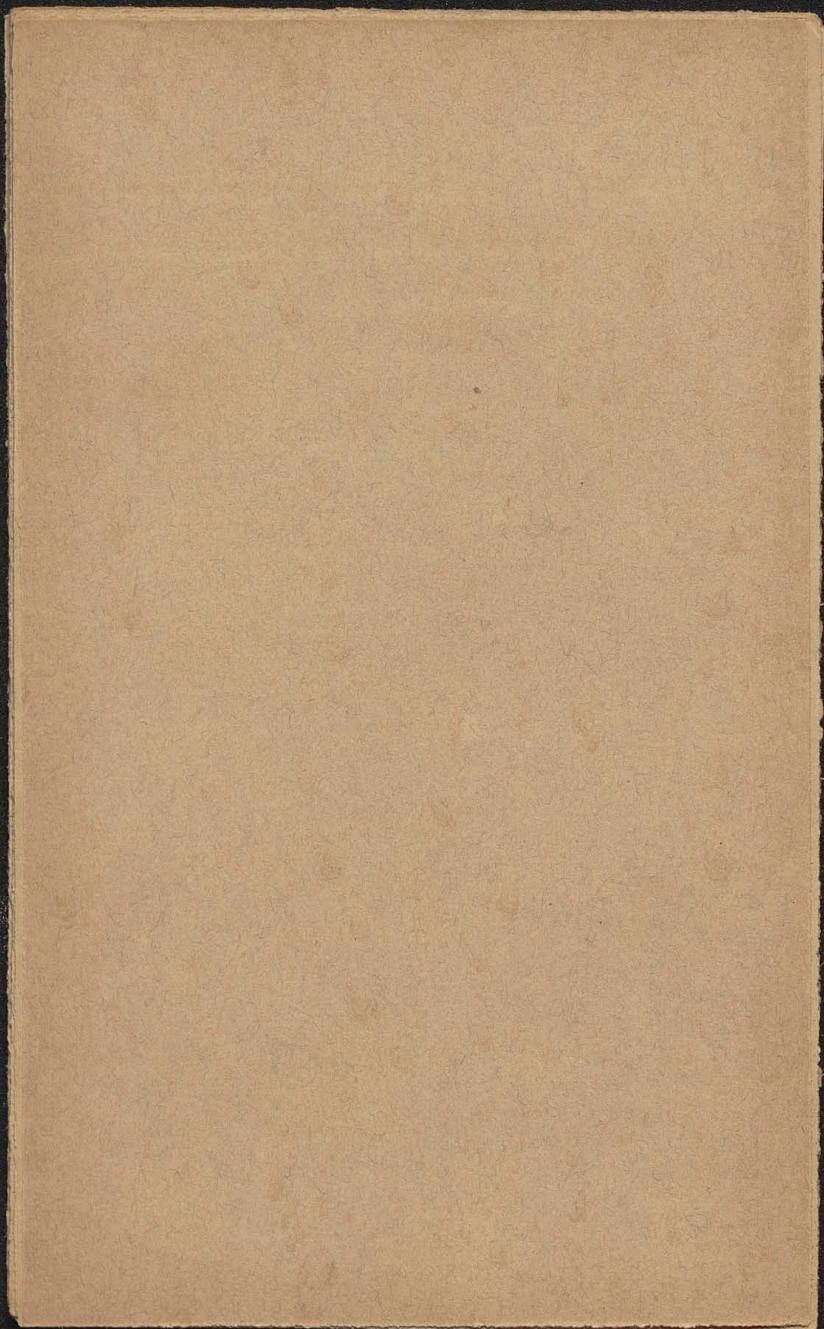

Naganka i. i. nki - nek um. myśl. naga-
 nianie, napędzanie zwierzęcy z na-
 strzel^{obstawa} cwo „Wolę polować z ogarami
 niemi z naganką” z ludzkie malerzicy do
 naganeki, huwaki. „Stano mowie z pot go-
 dziny na stanowisku bez ruchu, w gotowo-
 ści do strzela, aż naganka z cyfrowym kry-
 tium pojawiła się na kilka kroków przed
 myśliwymi, minęła ich i na nie nie
 zwracając, powróciła do drugiego niewid, gdzie
 już nikogo nie było” J. lwow. 1887. № 54. 1. 1. 1.

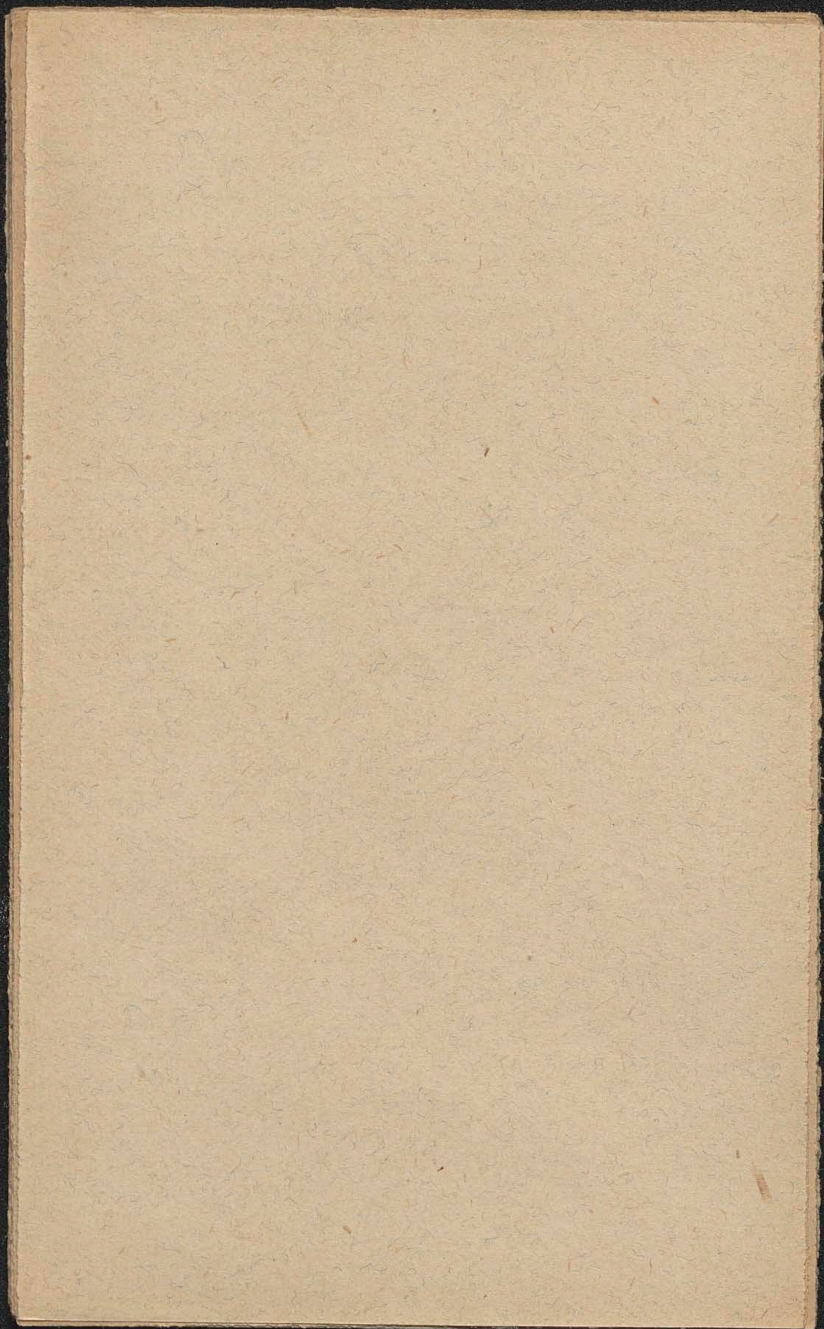

Nagonka - i

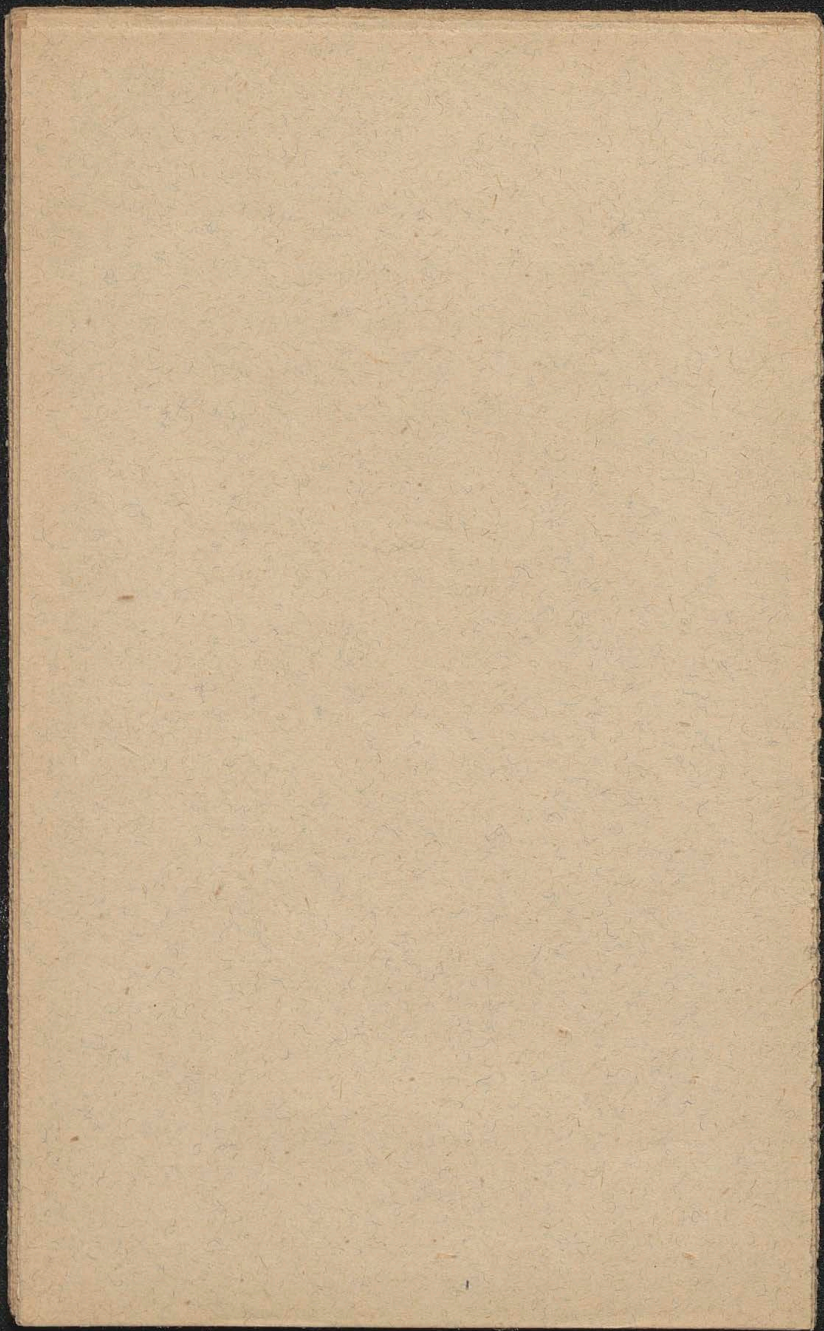
Nagonka - i. r. myśliw. naganianie kwierny
 przed myśliwyk na strzelwio przez rozstawio
 ude do byu celu ludzi „Naburcie podruważy
 się pod myśliwyk i biż kwierny mypło
 vauz „kaciu” przez naganke „Stowo 1883 16. 3.
 „Nietał i nieporządki, k jakim odbywały się
 przygotowania wskazywały jasno, że na nie
 się nie pomyła żadna nagonka; a katar, jaki
 robiono, kczut się domyślat, że willek wymio-
 sa us k obydlego rewiru jerruie przed strza-
 lami” J. lwow. 1847. ⁵⁷~~77~~ 1. Lij.

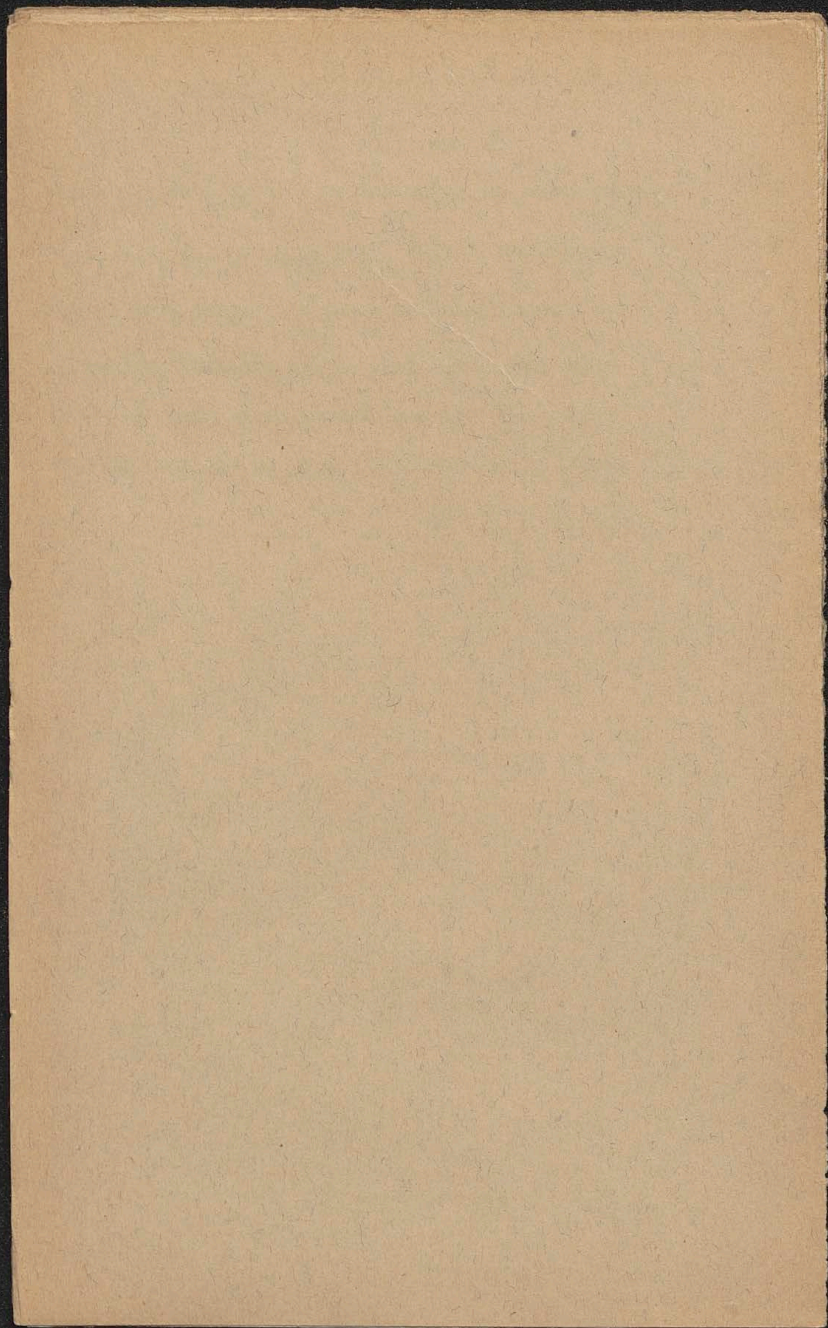
Naglasco - przyt. z inwiztowa, w sposób naglasy
" Stary kweuiak wyprawd unie nagla-
co " L. Mell. Groch. wiar. 12.

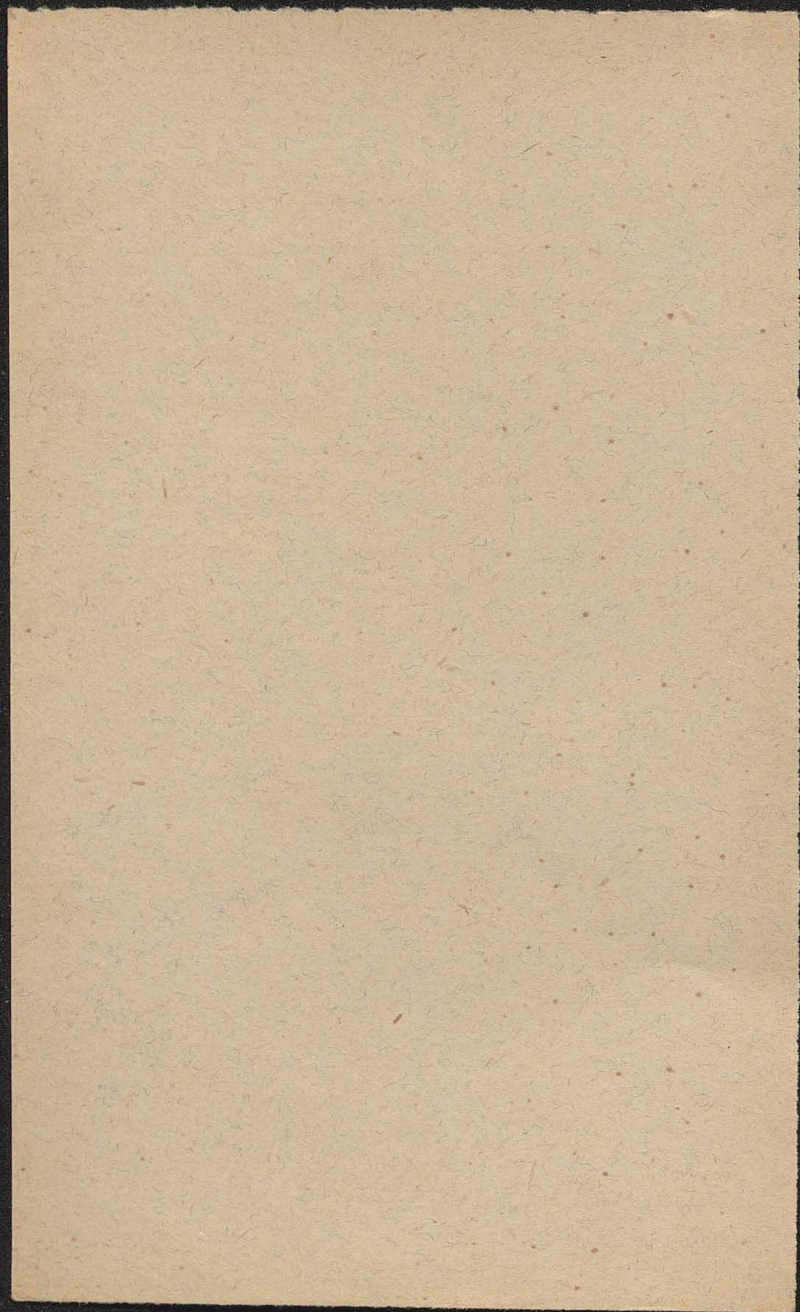
Nagtoš' - i. ž. z prav. lud. Krj., w t. mn. „na-
gtoš'“ jako hlqkwa, w krumenim ve-
stij smierci „boday' už nagtoš' por-
waty!“ „ničeh už nagtoš' ogarues“
t. j. nagta boleri“ O. kol. 4. 273.

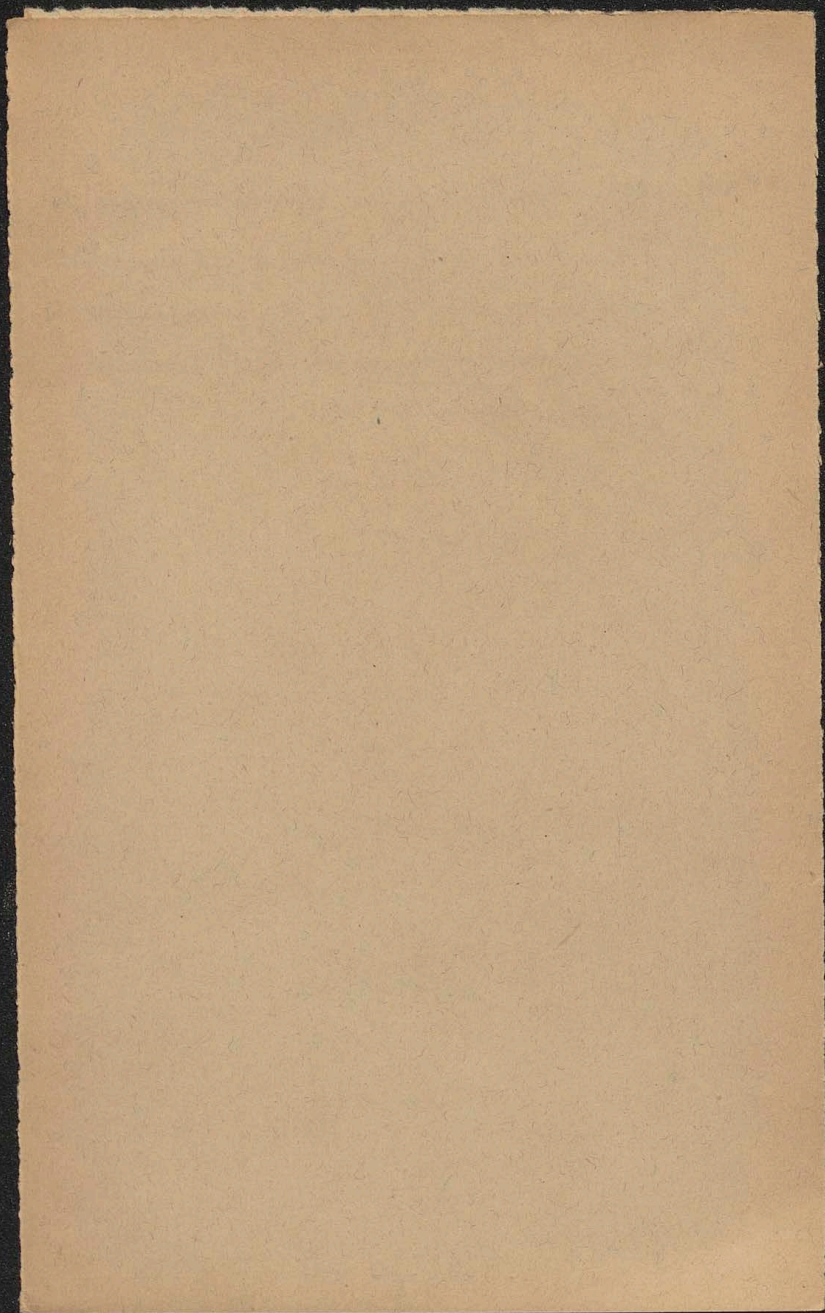
Nagłówek - wka. m. roki - ów mu. § w piśmie, wieża
 nawiązuje, tytuł „Wzrostem się do pisania
 artykułu historycznego... autem że wyppa-
 dato mi napisać w nagłówku: podanie -
 a chciało mi się koniecznie być history-
 kiem i środowowym badaczem "Wt. Maler".
 Tyg. II. 3. 6. 349.

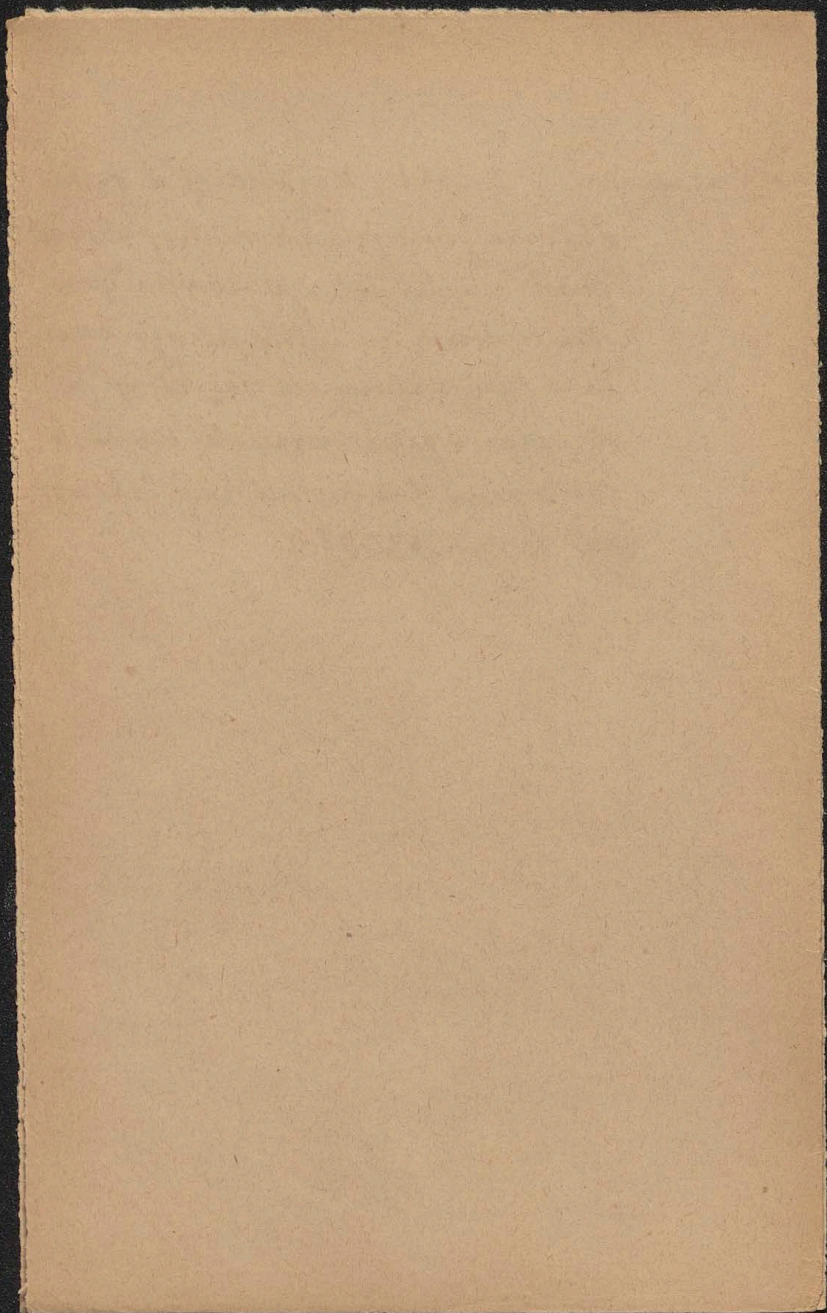
Nagminny-a-e prow. Galic. „Wskazy z upra-
gueniem wyglądaję mrozu i sniegu,
jako główną przeszkodę przeciw nie-
bezpiecznym chorobom nagminnym”
S. nar. 1880. 273. 2 „Szczepionka kuma wy-
wołata w swych warunkach różne sta-
bosci nagminne. Zjawila się ospa, szkar-
latyna, brył i tyfus” ib. 1882. 101. 3.

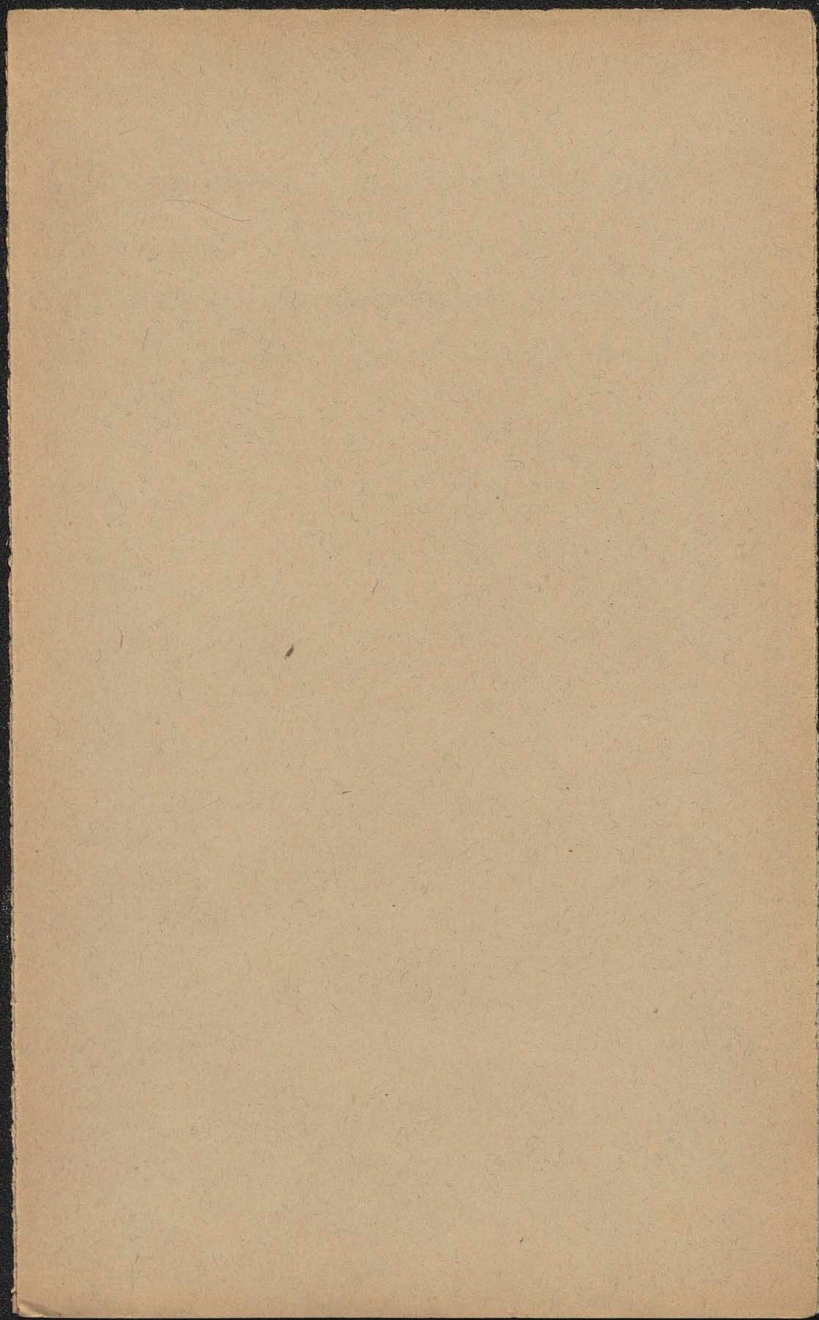
Nahucrec st. ex. Dkn. hucrei dowoli, narobie hu-
ku „ Tolnie, oglada, pauskie oko kwia tury,
wiz karieva po kofach, a cradem nahucry,
i shwi bardzo powarime, stuje pomalenku”
J. Kvar. Mroiska 1869. 19.

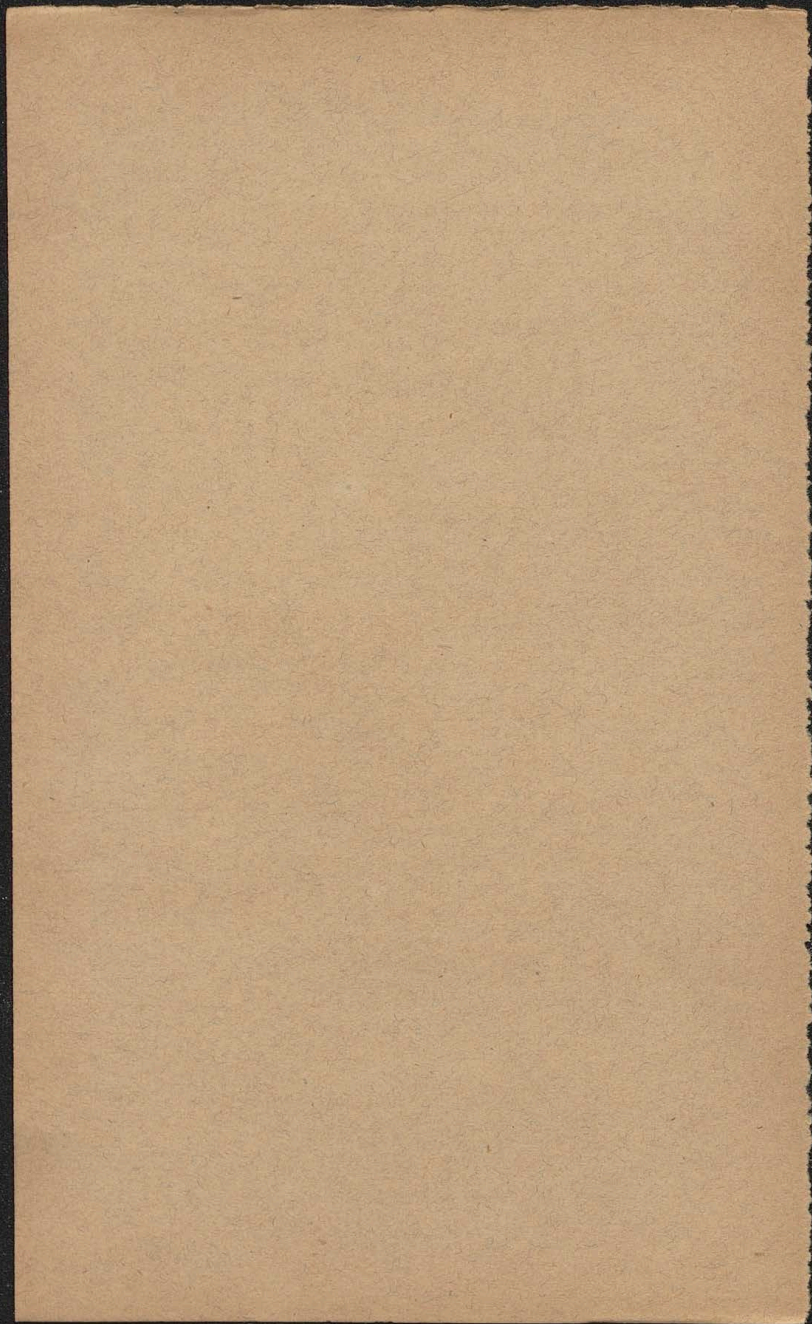
Naiwny - a e § subst. „naiwna - ej” ž. teatr.
aktorka grywająca charakteru naiwne,
do ról niwiniogteli „ W jednym dniu
straci trzech amantów, jednego kusi-
ka i jeduz naiwne - to ciós, który da
siż ukuc i pierw norzyprej scenie, a
cóż dopiero tak anemiowanej, jak na-
wa” G. nar. 1885. 118. 2.

Najajka' sie st. xaim. Dku. jakai' sie xlypt dluho
„Gusiewai' sie nie umie, a kiedy ju' przyj-
dzie do tego, najajka sie, najajka, rozpla-
ce i dostanie bicia serca" A. Wilcz. Fot.
1. 105.

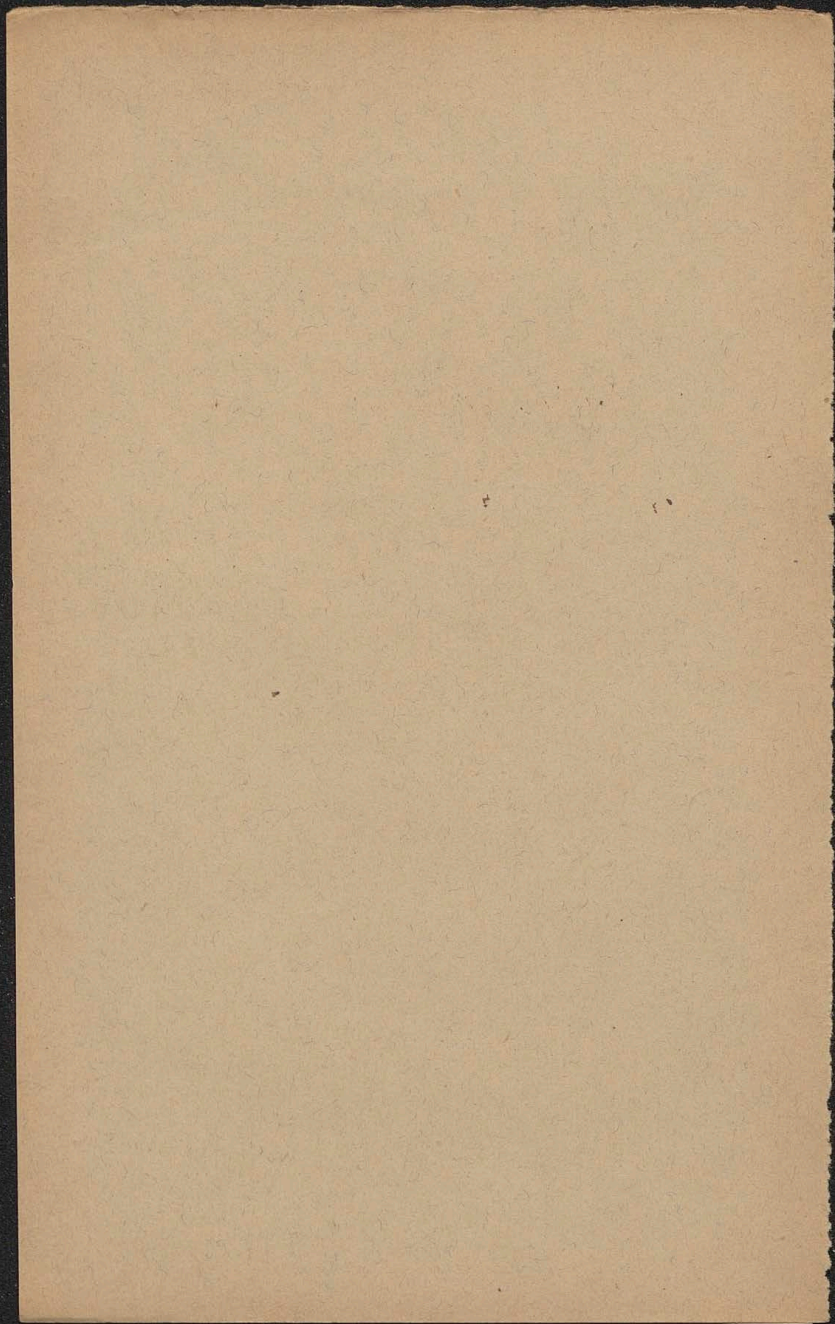

Najprowd i Naprowd prast. ξ pierwszy odno-
 si się do czasu, drugi do miejsca, w jaki-
 sposób śp. Łuchowski stawiał się w miom klas
 między wytlumaczony różnic między przy-
 stówkami najprowd i naprowd. Stawiam do-
 syć byłoby powiedzie, że pierwszy odnosi się
 do czasu, drugi do miejsca; dla dzieci jednak...
 pojacie trzeba było wzmocnić doły karku...
 więc... komeńderował: - Najprowd wiek Sony-
 mon z pierwszego saeregu prany die tu do
 mnie... Dobrze... A teraz wiek Mykera z
 drugiego saeregu wytafi naprowd. - Tęto-
 piec stojący w tył, wyji musiał prąd prąd
 pierwszy linii "L. Gen. Tyg. 11. 2. 1. 84. ξ w porp-
 uowie bardzo często "naprowd" wywane by-
 wa samast: najprowd. w precyzyjnym sto-
 sunku nie zdarza się.

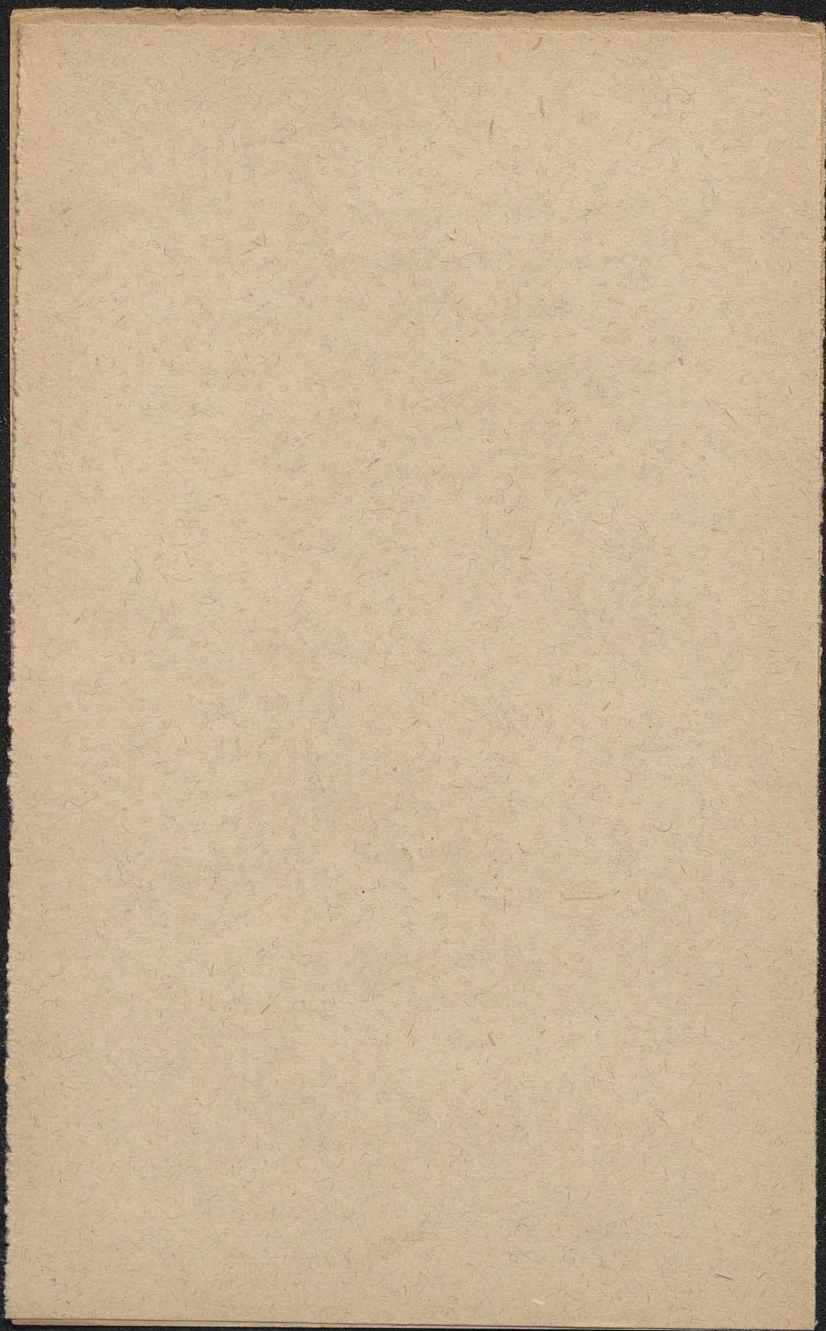

49
45

Nejtyczanka ob. Nejtyczanka

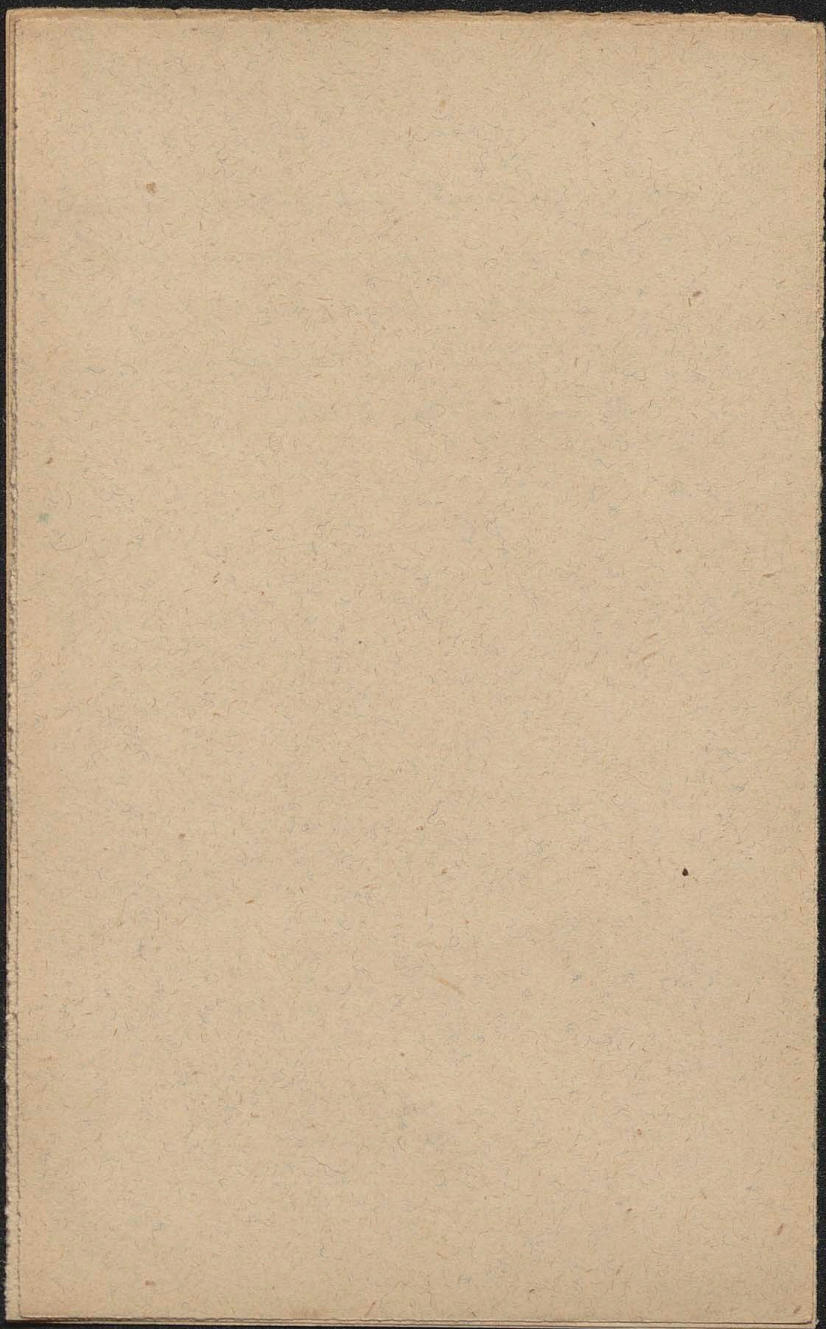

Naju starvi. forma, kam. „nas“ 2 i 4 pryp. l. un.
raimka: my, poročuwata si u ludu „Wra-
caj karin od gaju, prowači Jasia od na-
ju“ O. Kol. 1. 191. „Styry gajki po dnuaju,
ach miy Dwie stqarje naju“ ib. 408. W
kicmi Skyp. u powr. unyie (Rybi)

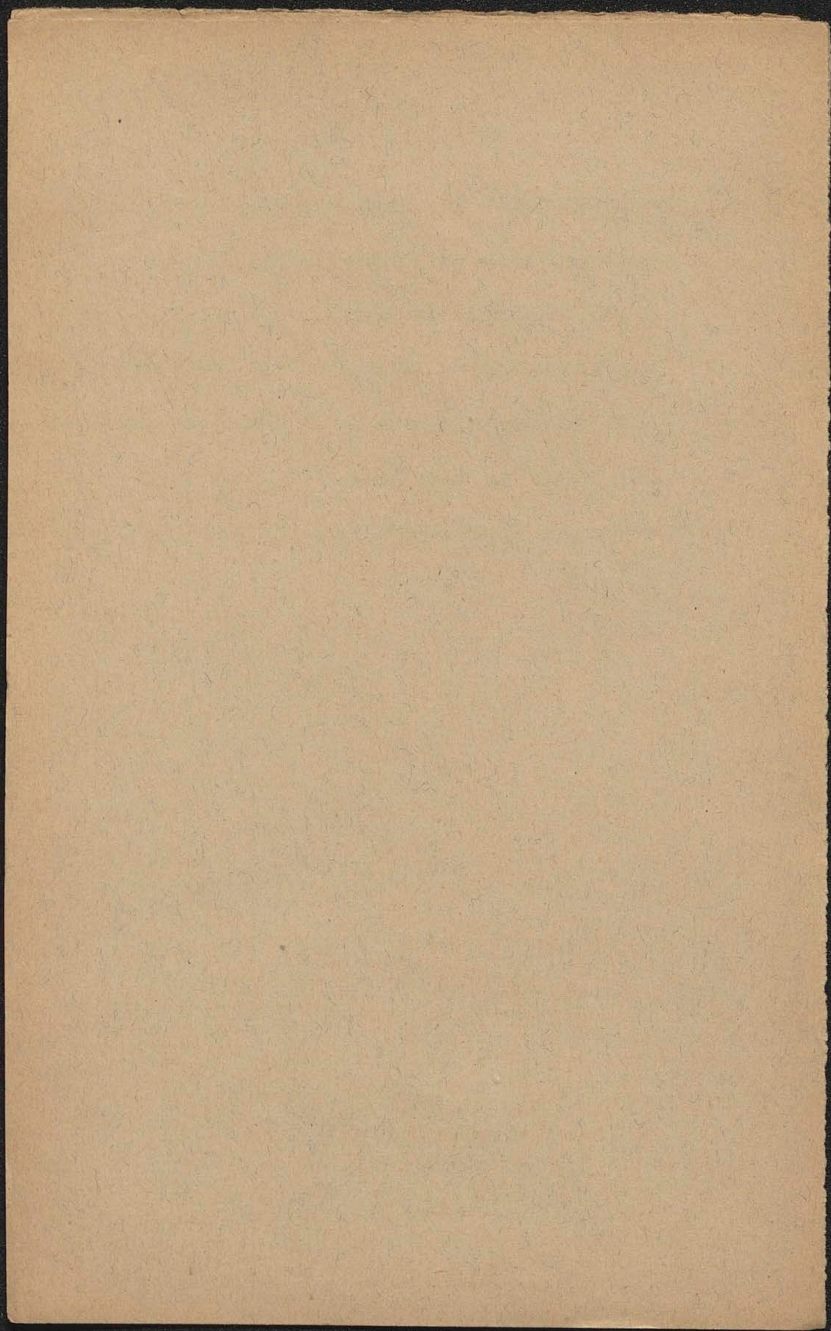

47

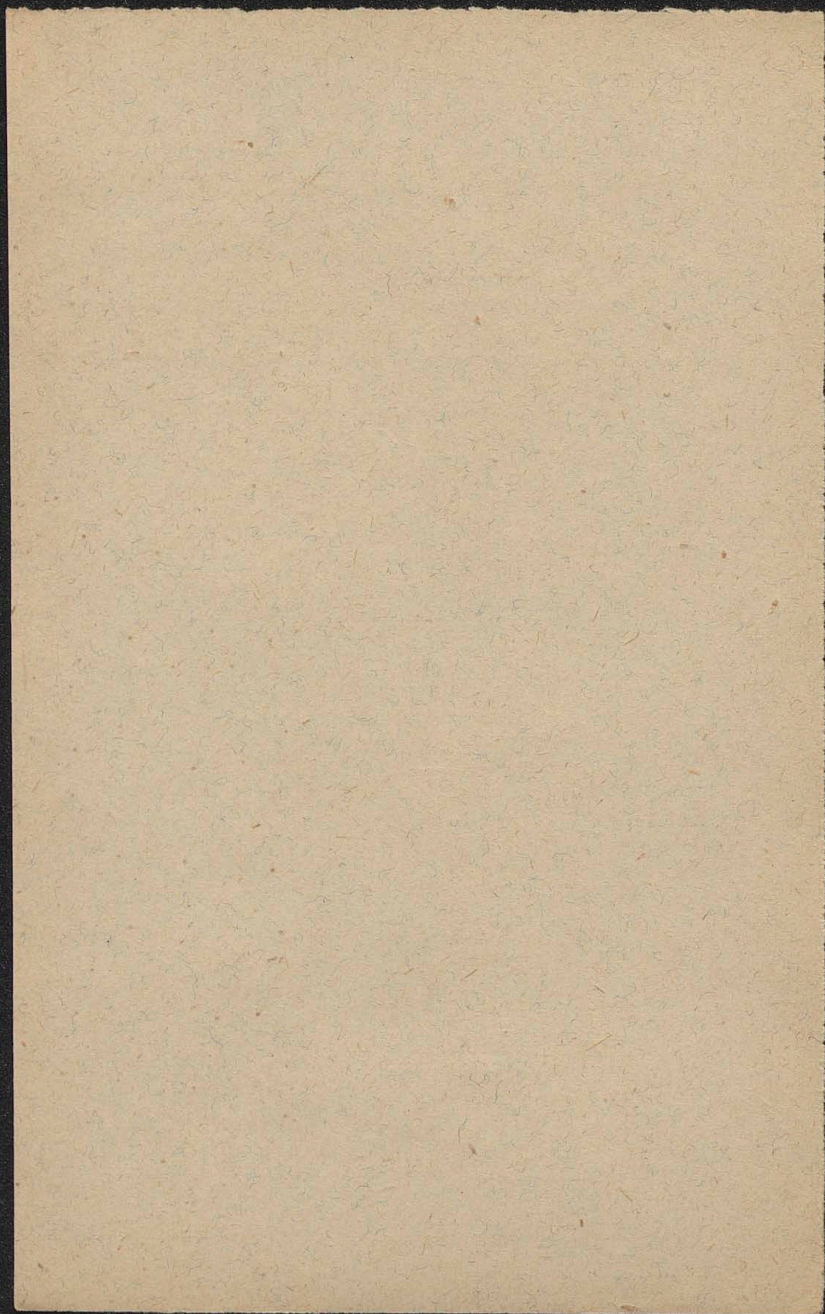
Nabaptowai st. w. du. w. st. dwio osob shapto-
 wai, naujuowai sobie prwa kaptowanie
 „ Chciał to ludzkość kaptowai stroni-
 ków, których też i nabaptowai niemato”
 H. Piemb. Og. i wie. 3. 203.

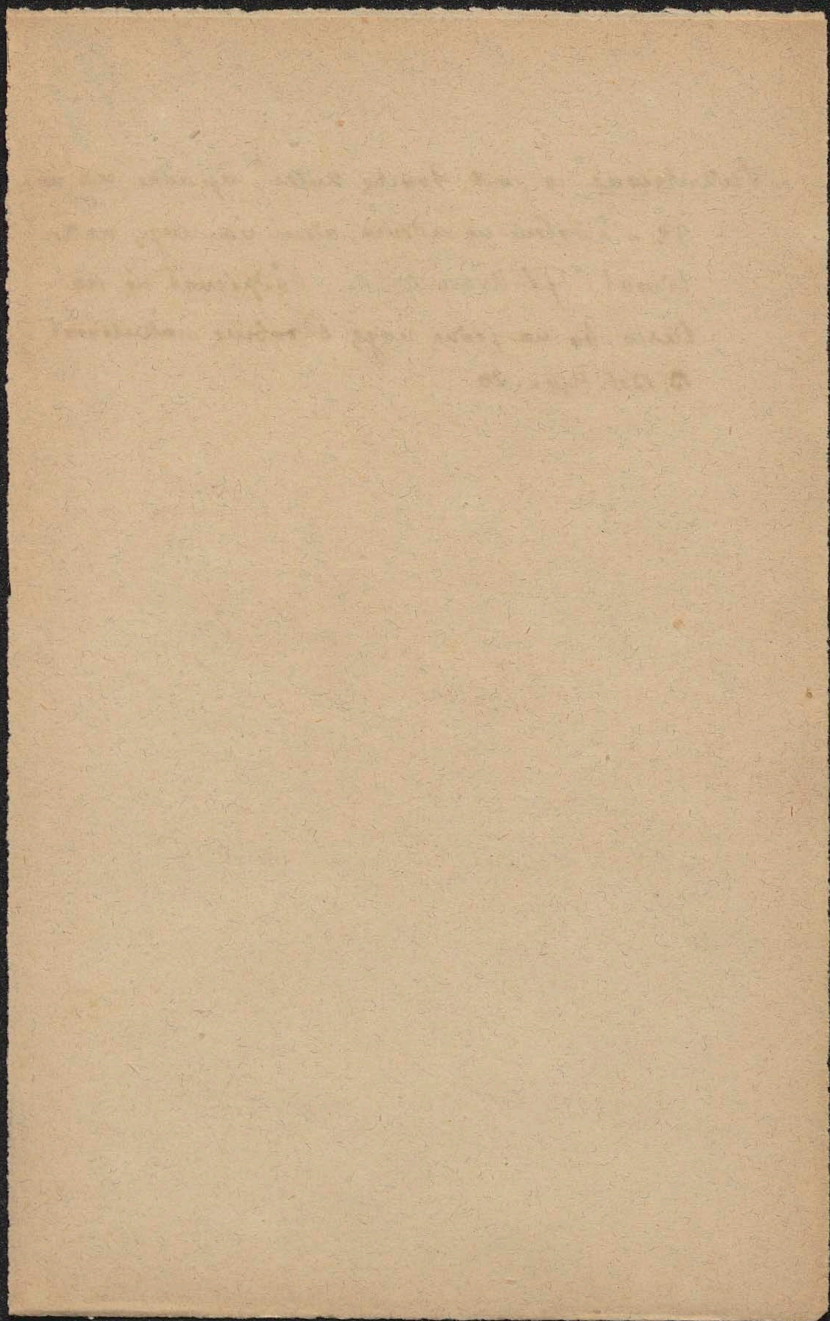
Nakorynek-ukh. m. up. „Mawiać, że sprawa
na rycerza wadabia, więc rząd i' kbroja,
a kto temu nawabia znać iż powinien
z wkiemista i' z sądu i' z nakorynku
i' z samego rządu na tém, co dobre i'
na tém co xdatue i' co rycerstwu
wskemu jest popstacue" w. Pol. i. pach. hetm.
60. ?

Nakot - u. m. ty - ow. mm. pruw. wiatuka drzewa,
 xuytyle okraglak, * ktorych ukadaja
 rodzaj pumoste karkspijego draga pruw
 btoha i bagna, "Troy mile jechetiu dla
 btoha i nabotoo, najmniej rzen" go-
 druu." J. Kraw. 13. 13.

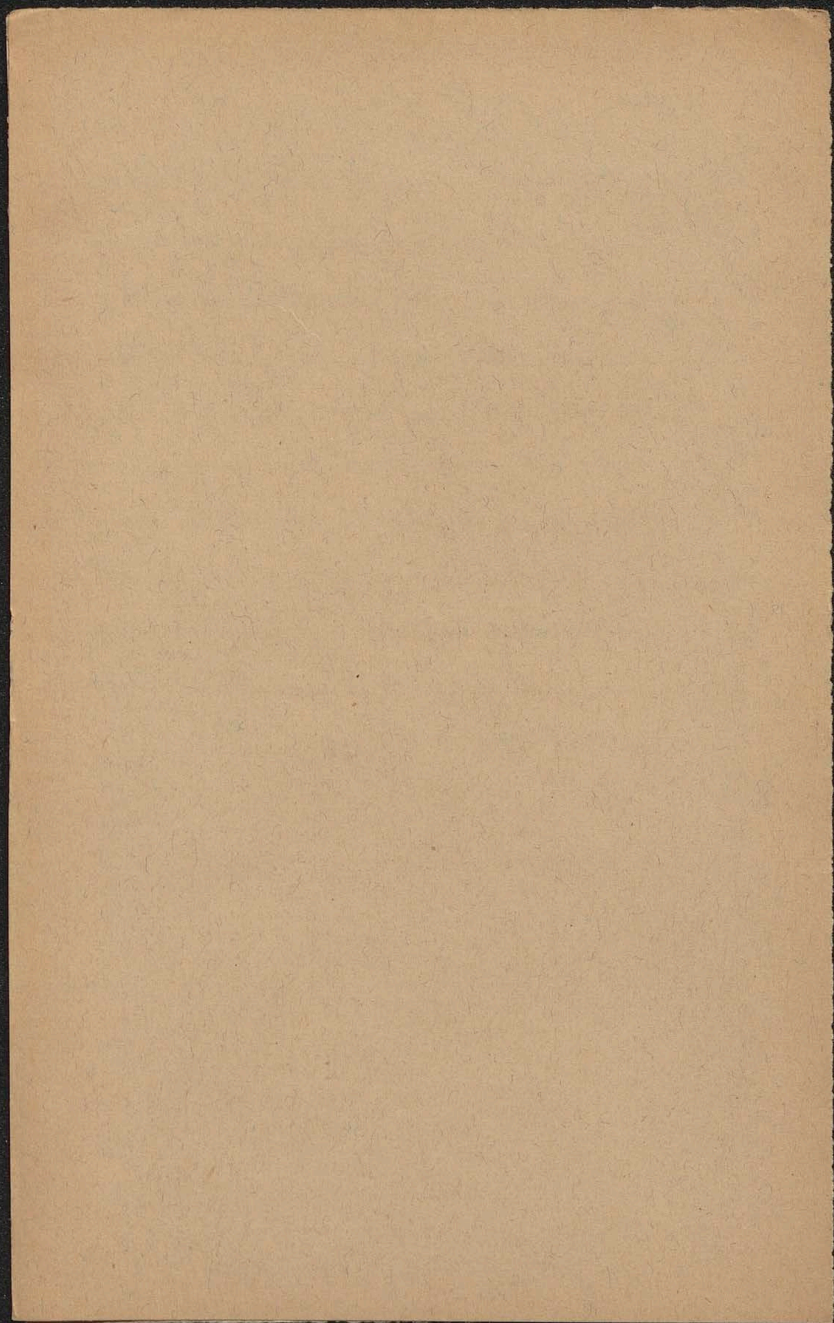

Nakuliwat' w. cont. trochę kulei, upadać na no-
gę „Kładem się sdrwić, ale na nogę, naku-
liwać” J. Kwara. 90. 81 „Podpierać się na
lance, bo na jednej nogę, odrobnie nakuliwać”
B. Pol. Hybr. 20

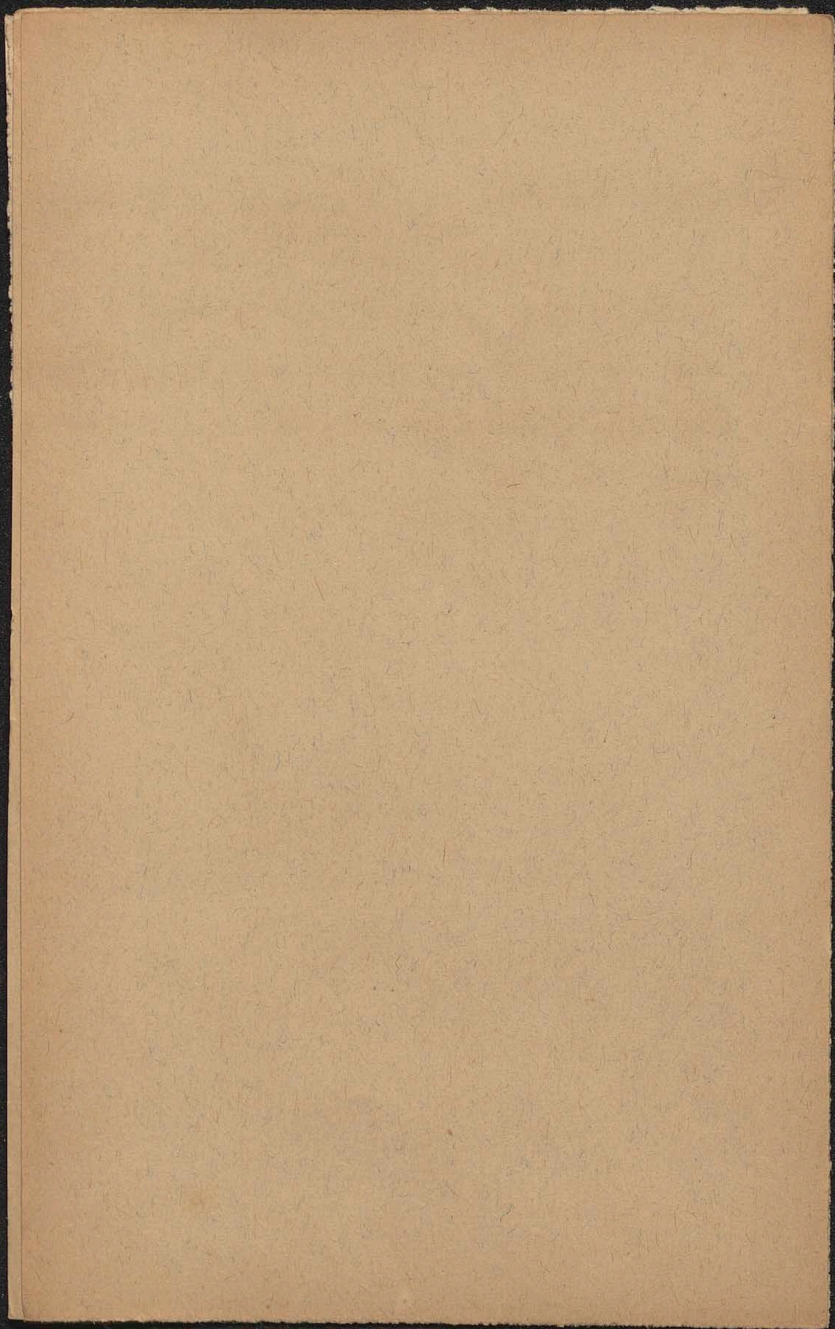

Naleciałość -i- i. sci- i. um, to co naleciało

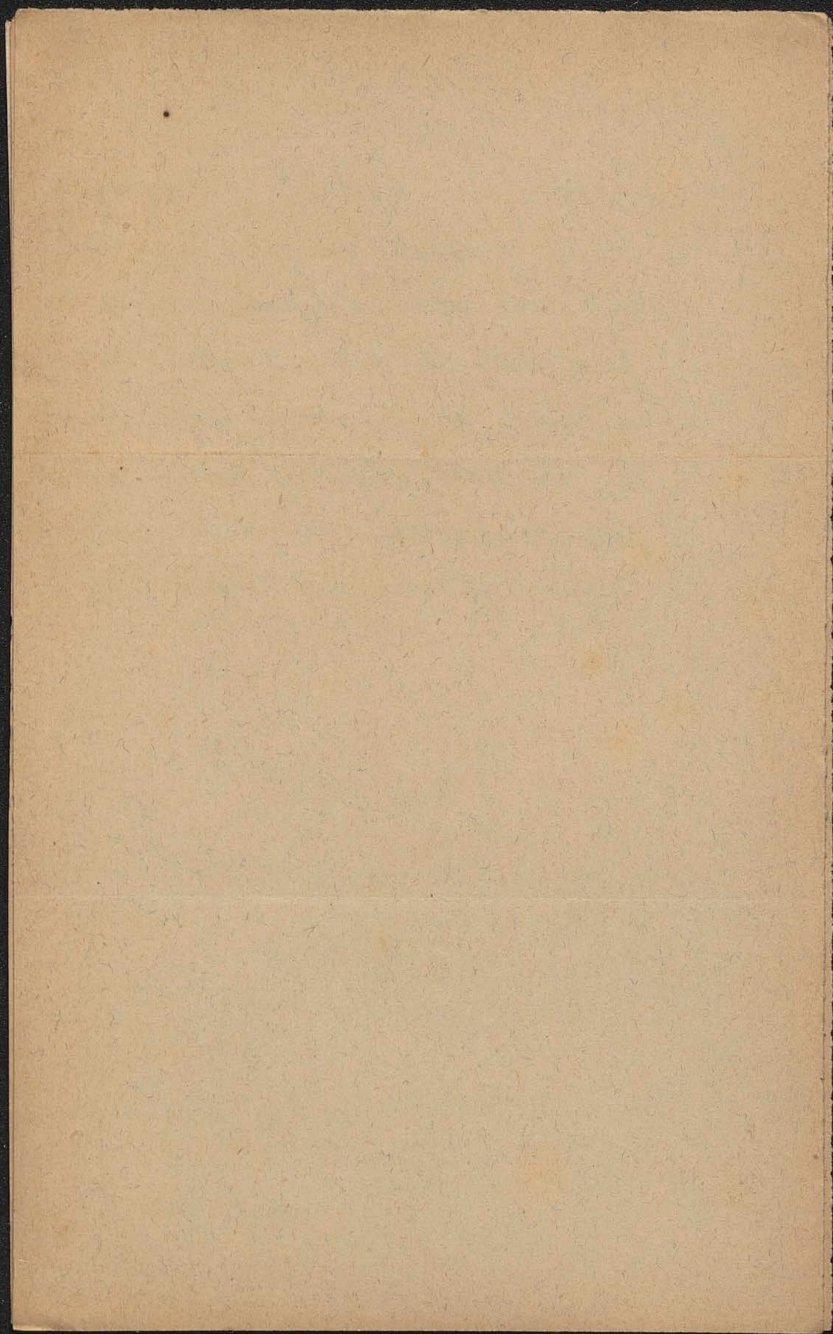
i kładcis, obce miejscowym rymozajom i
 formom ale już przyjęte. W naszej di-
 siejwej spuścizmie więcej jest naleciałości
 obcych, niż kabytkow w naszym. "B. Pol.
 Mybr. 55", Takich naleciałości językowych
 jak z arary wystrzegaj się materij "Tyg. N. 16.
 99", Czystości języka u nas katarca się pu-
 wali; wczar częściej, w druku i rzywem sto-
 wie, spotykamy się z obremi naleciałości-
 mi "Wt. Nosh. ib. 3. 2. 369".

Naléc', Inaléc' ca. — § praw. W. pol. 62. prays.
 imper. nalín, maliz
 nalécie, inalécie = znajdźcie „żebyś teraz
ketarne buty sprawista i umie szukać, to
ma nie naléciera” O. Kott. Kuj. 1. 123 „Diez
do sadu winiowego, znaliz węze czeswo-
nego” Id. 2. 49.

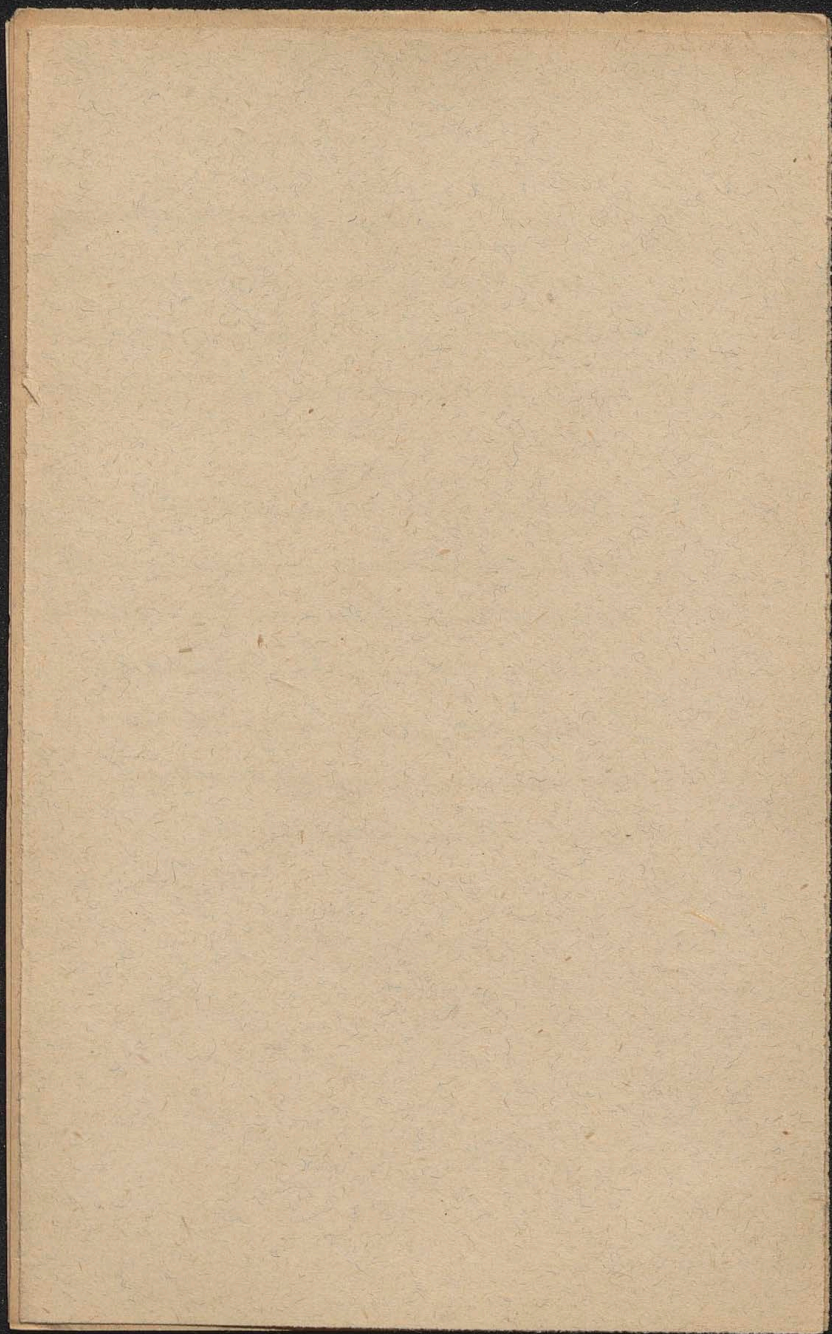

Naleriec st. niy. udkm. & jako st. uicos. tytko w
 czasach terań. i praxa. w 3 os. liodby
 poj. „naleriy” i „naleriato” uiywa się
 przystółkowo, w znaczeniu: trzeba,
 wypada, przystoi; trzeba było „Mury-
 ka naleriato zagłuszyi koryki iydow-
 stwa, ażeby najjasniejszych umu nie
 dożyty” J. Kwara. Król i Dowd.

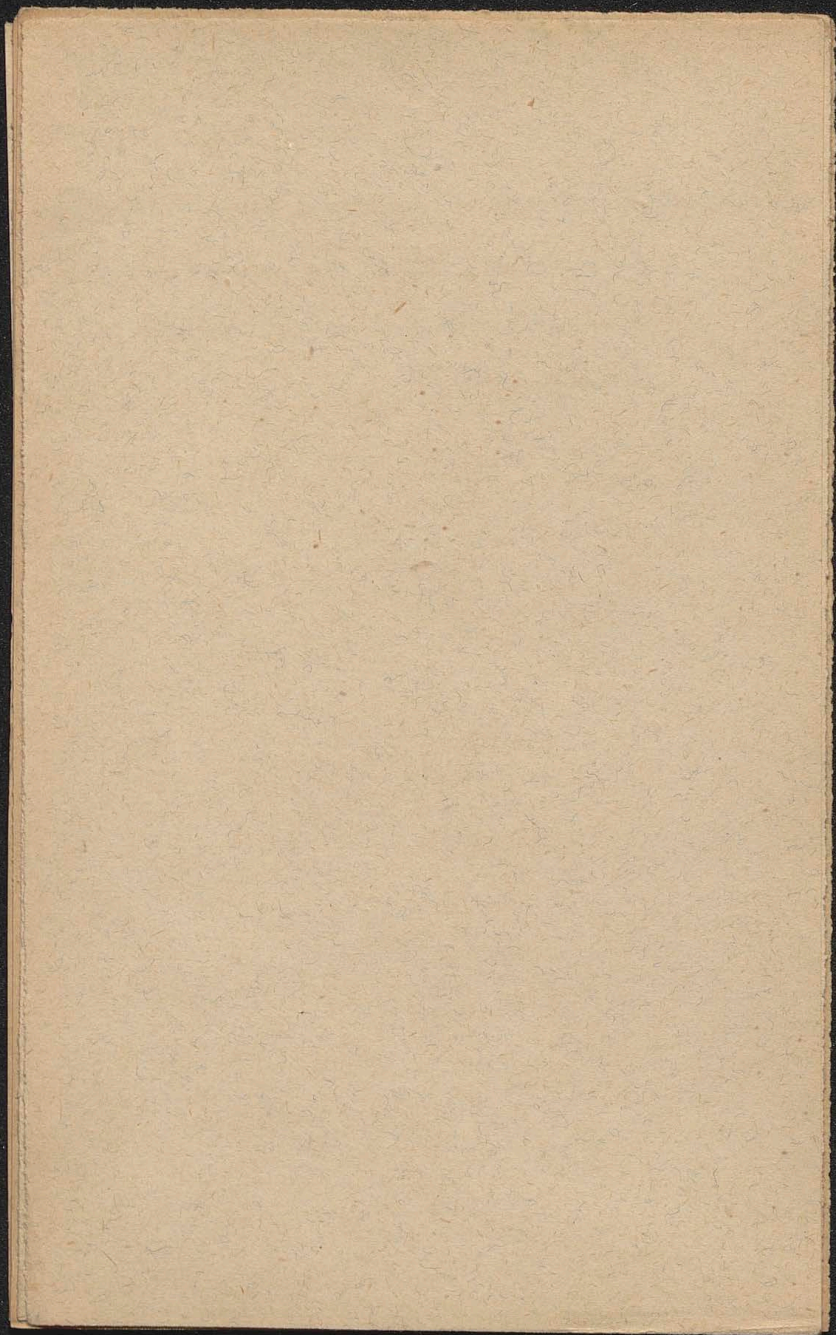

Natogowo prost. z natogu, z przykwycajenia
 „Wśród tych wirów i prądów minister
 natogowo obracał się najwobodniej,
 cując się w swoim żywiole.” *J. Kwan. Sta*
war. z. 24.

Natogowy - a - e mający natóg jaki,
 przywykły do czego z natogu & wisły
 zamiast niewolnika i bez tego ~~stawał~~
 przedewszystkim pijaka „Celowik był
 bardzo sobie prosty, nieco dziwak i w
 dodatku natogowy, ale sumienia wiel-
 kiego” *J. Kwan. Wiek 1878. 46.*

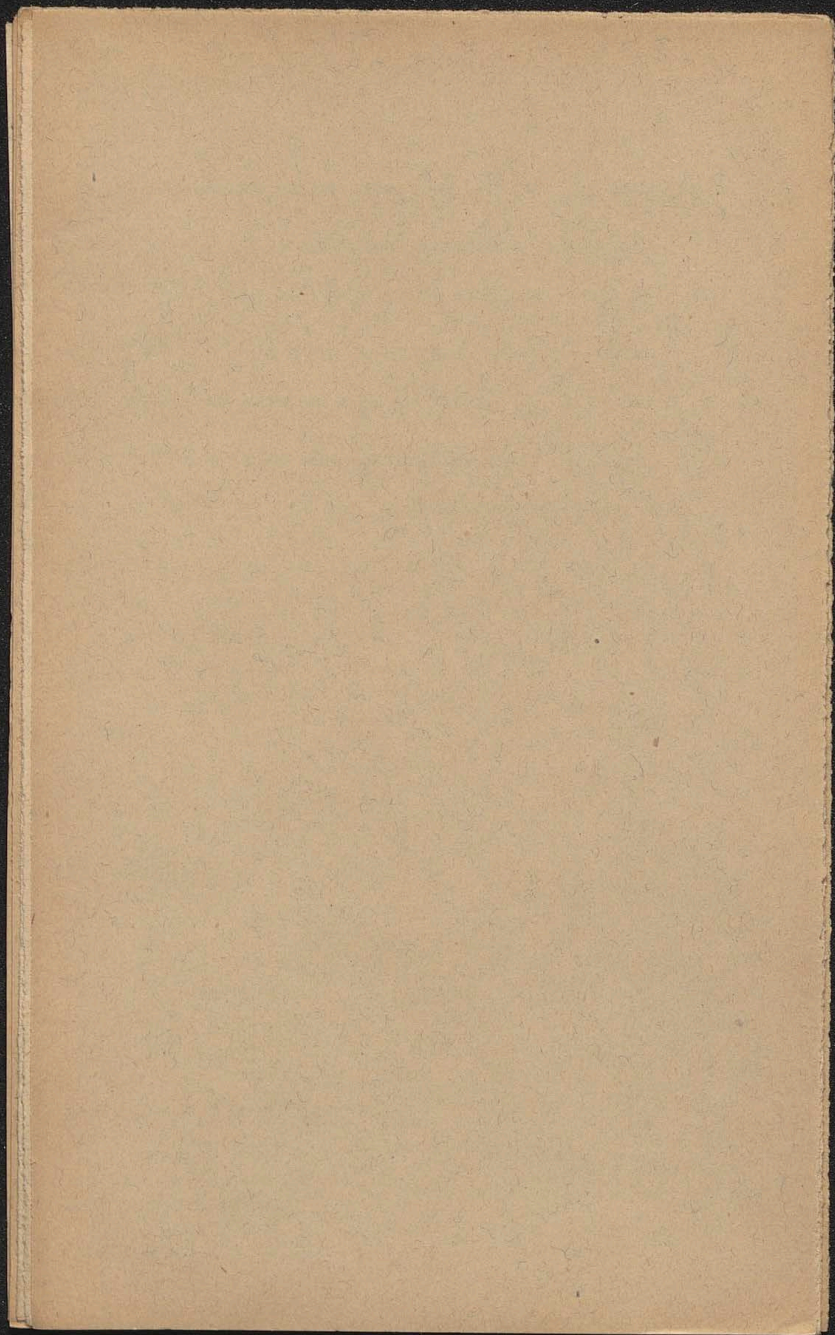
Natoček - řku. m. řku-óio mu. xrb. maty, dro-
bny natog " Miat ou natoček, drobny,
materiki...oto nie pšauit džgoio " Nul
Pr. Týg. 1883. 73.

Natyrama - u. m. ry-ów um. pow. kluć.

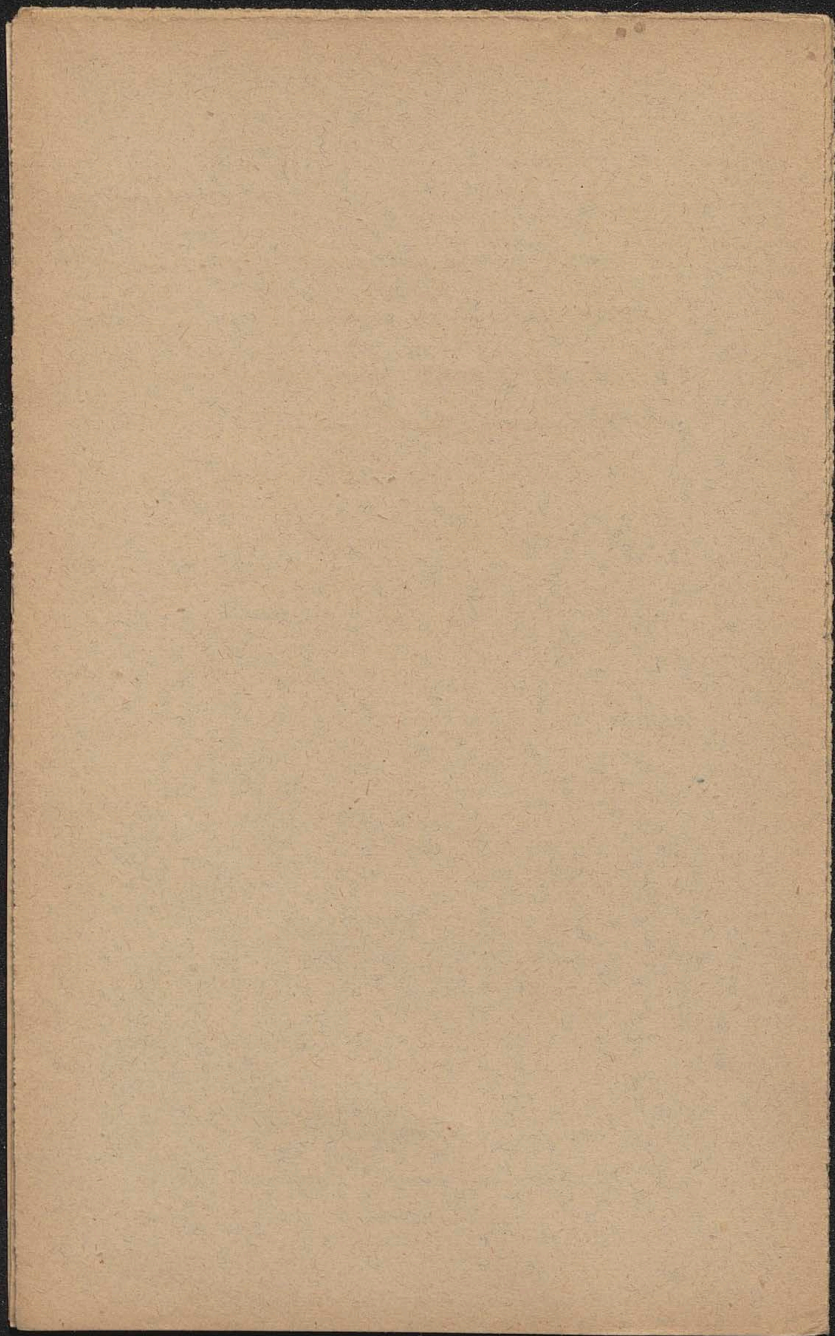
„marka towar obywatelska, używana
pow. wabursiów” Jut. Turca. 2. kw. 1887.

43. „Był napad na gwardę, od którego
ciemny wiec jacyś ludzie w natyrama-
nach wydusili korale pocieszenia na
wesele dla doni.” ib.

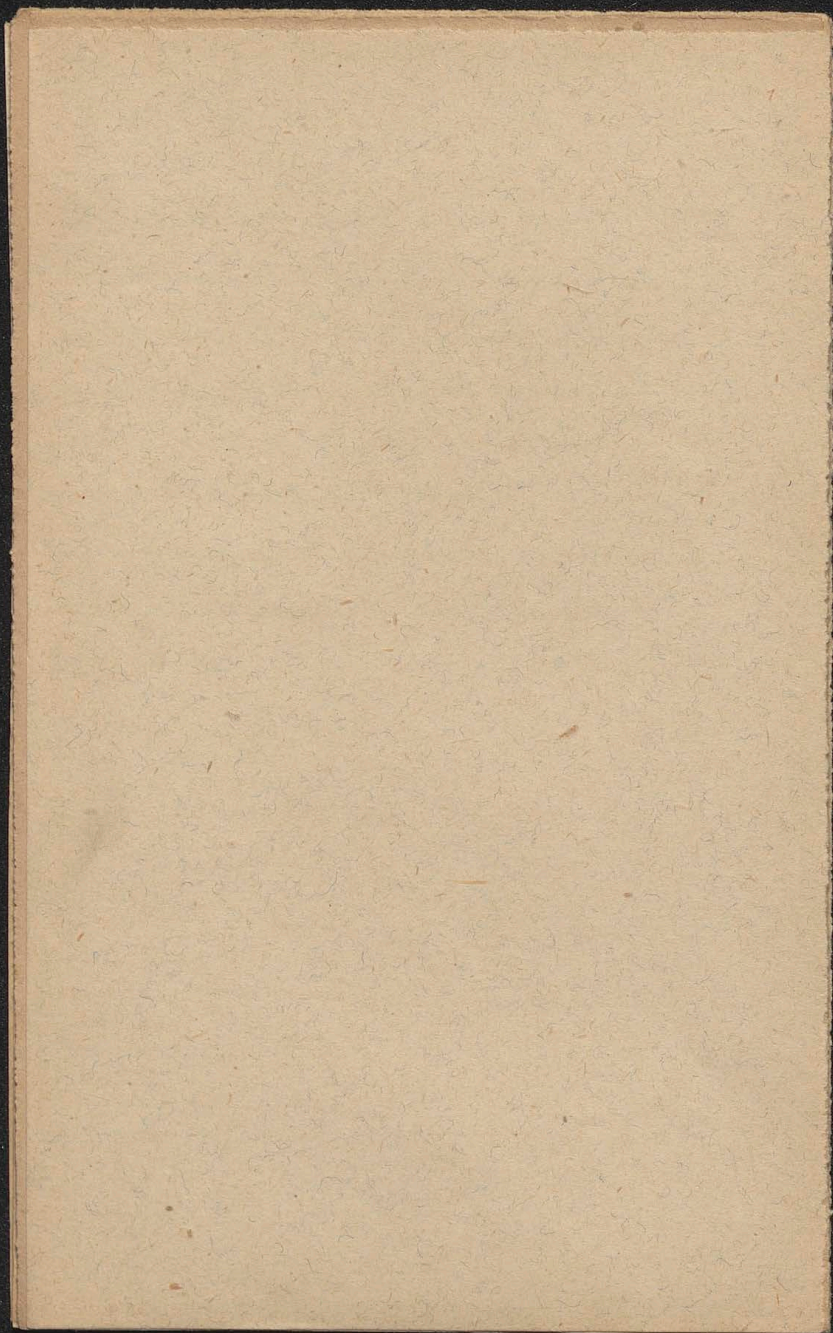

Namcaaluy-a-e dajiguy us namcaac', seri

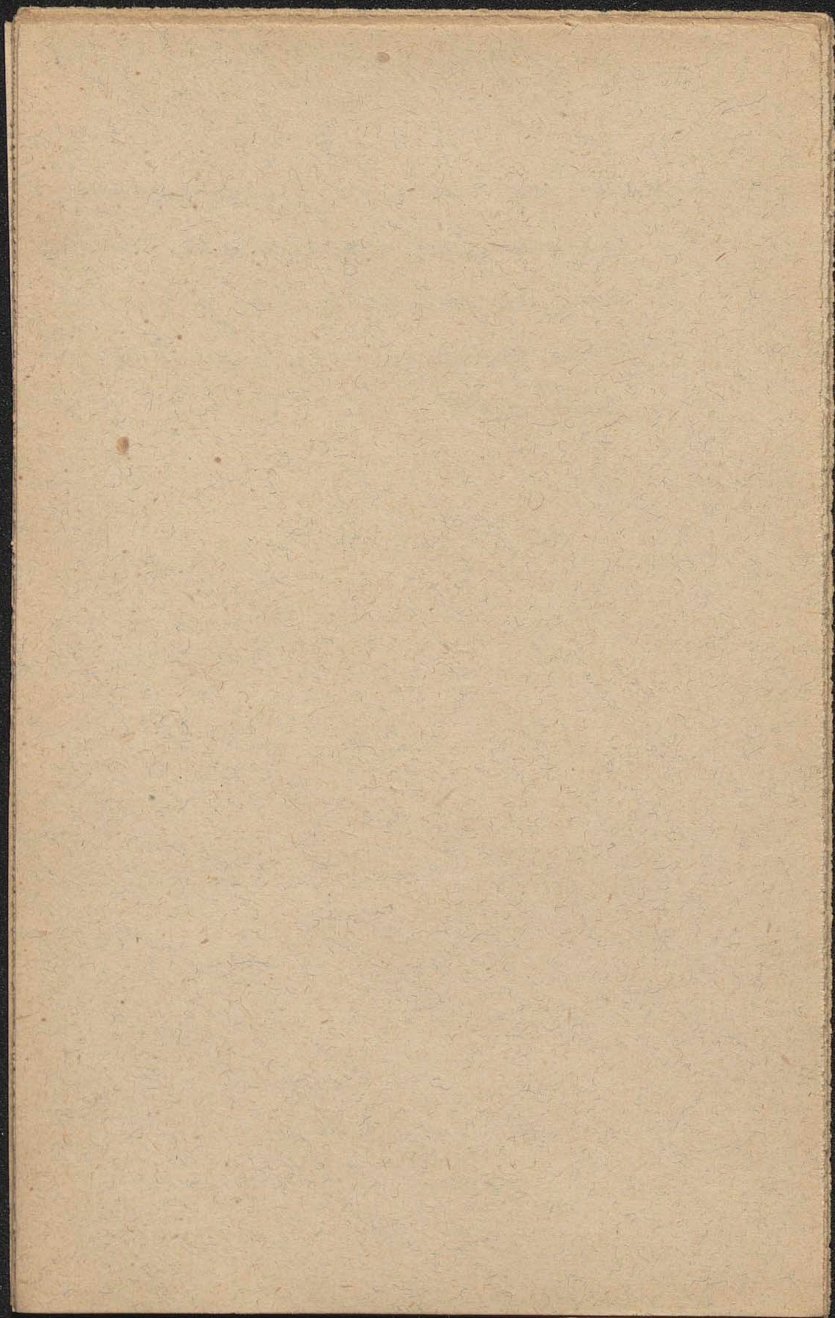
Takuy do namcaania, rookumicua,
widovany " To widovany, namcaaluy
i jany dowod wytevaney dieteluo-
sai " G. lwow. 1886. 157. 2.

Namelowai st. o. dnu. z posp. narachowei, na-
smarowac pretensyj; rachunkow co nie
miała, wyliczowidowai⁽¹⁾ „Miatem porac
zawsiewny do grodu, w ktorym bylo na-
melowanych kilkanascie tysicy pre-
tensyj.” d. karak. 1. 64. (1) karakow, skarg
naktusc' na tego „Niedobrze z nim
bozdie... cos' duto namalowali na niego”
ib. 179.

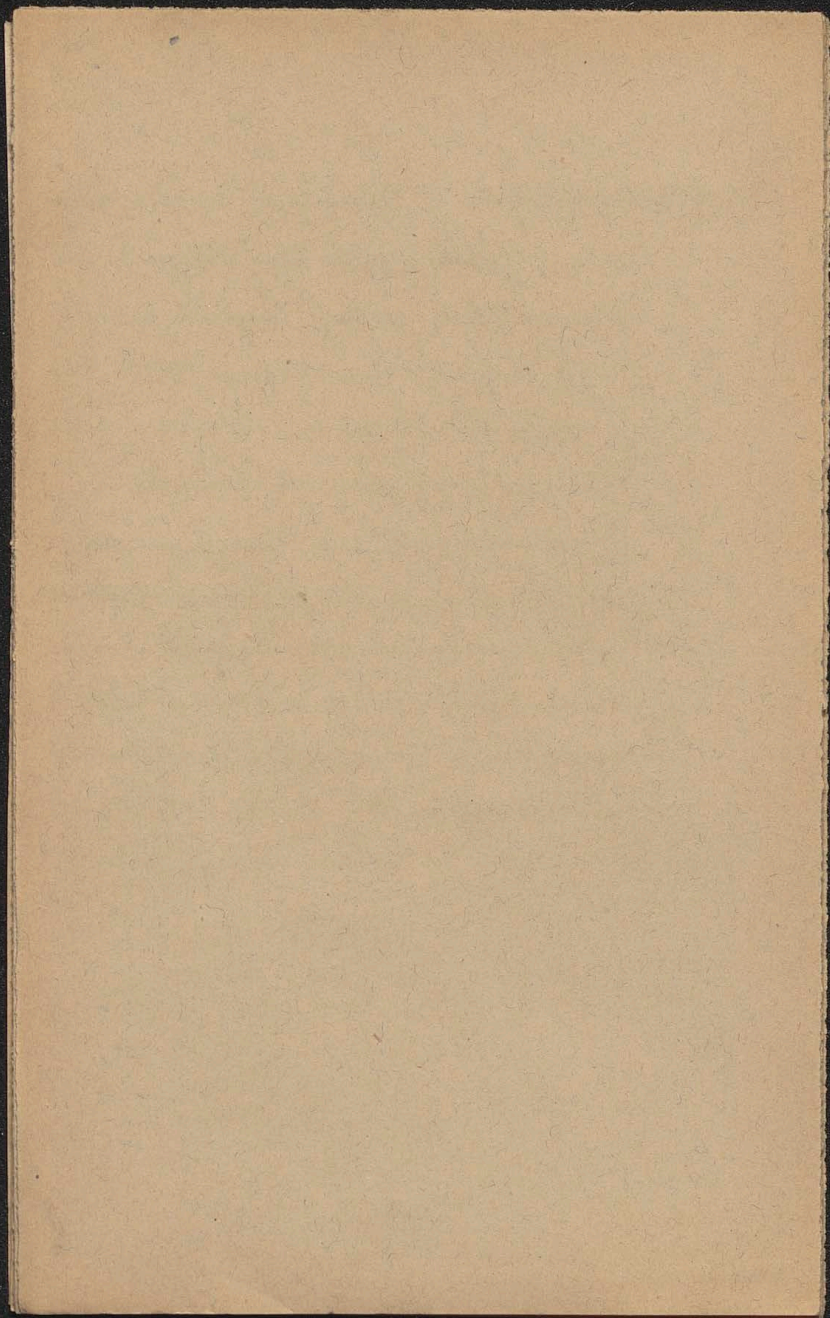

Namawiajcie się st. zaim. dkn. marsa postawie,
namawiajcie się, niekorzystowanie obra-
zać „Nie próbowajcie, żeby go kto tak
leżko traktował, namawiajcie się.” JI.
Kwas. 31. 134.

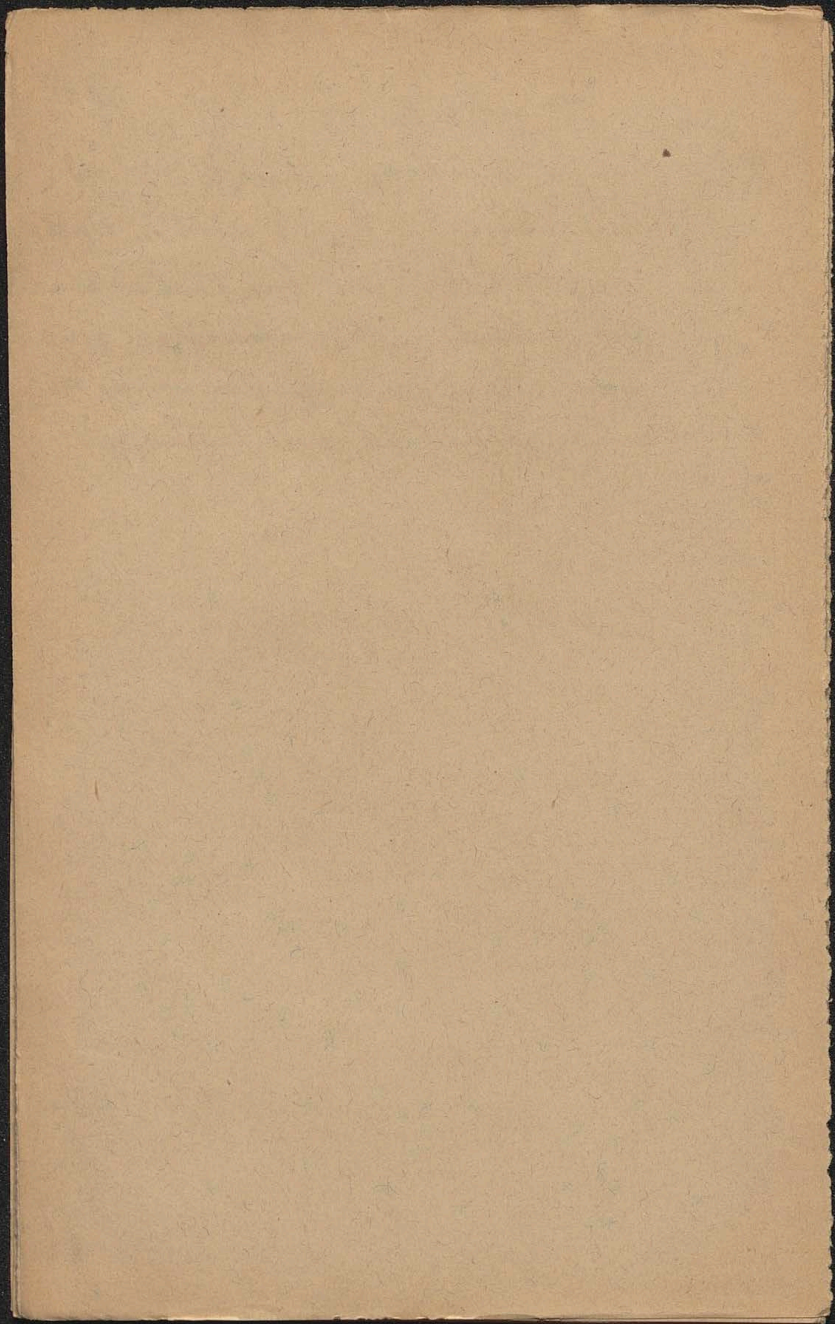
Namaszwałny - a e tyngy us namaszwa-
 nia „ Jesdli wisty ktoś drugi do na-
 maszwałnej postugi, innemu pokacie
 riele, lub w wannonowej godzinie, two-
 go ciata nie namaszi: wtemwas sku-
 tek riota * ginie. „ *At. Mich. 1. 50*

Namaszowanie - a. u. z bez l. um. przez
 wielkie przejęcie się czynności *madawania*,
 jakakolwiek „ Od czasu do czasu energi-
 cznie śmiał otwiera w blado różowych
 ustach, i rysował * wielkiem na-
 maszowaniem „ *Haj. 9. wów. 1887. 116.*

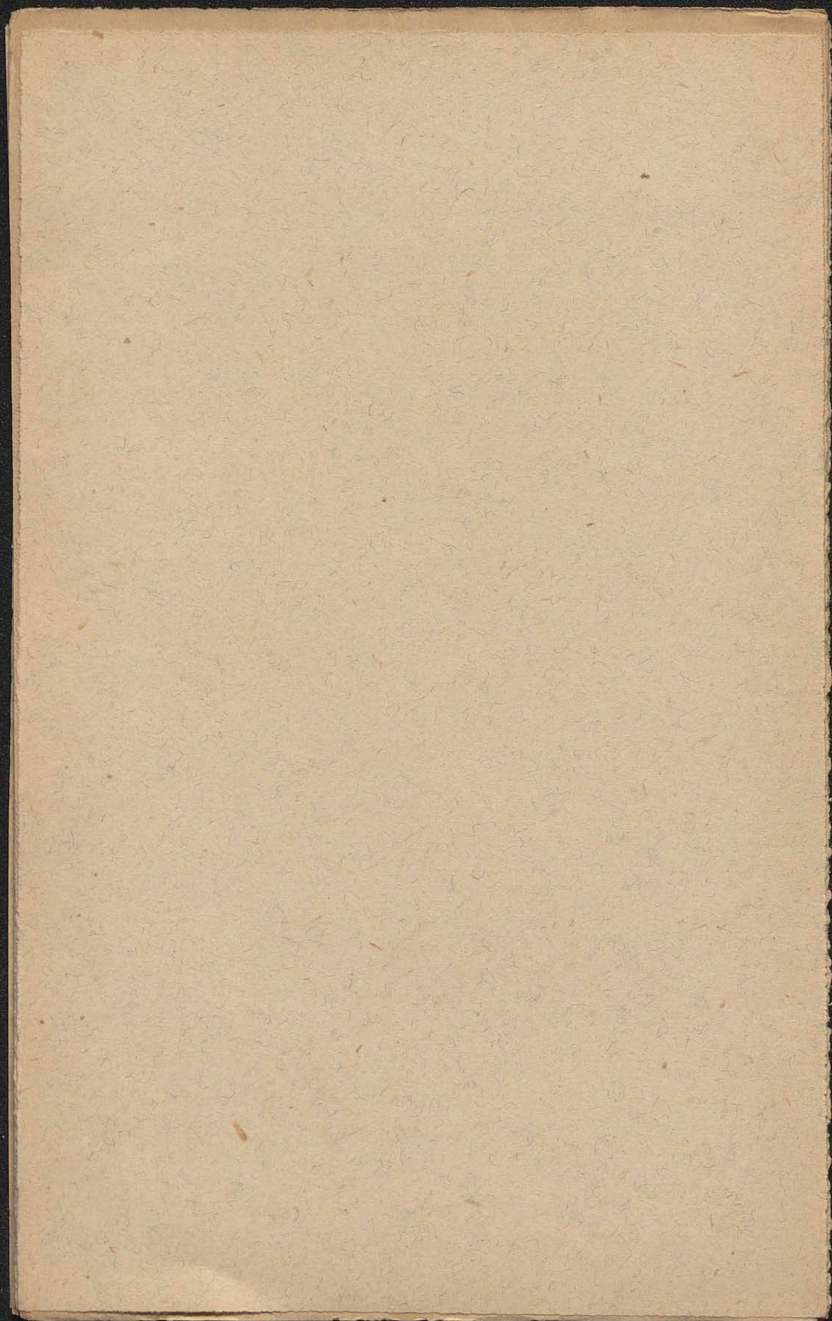

Namias - u. m. modlitwa u Turków „ u Ad.

Michiewicza i u innych plemion, z pers.
nemias, namias, modlitwa kambujska,
która wysuwanie się w powietrzu odma-
wiał codziennie pięć razy, w domu czy też
w meczetach „Art. Muhl. Kłodzko. 91.

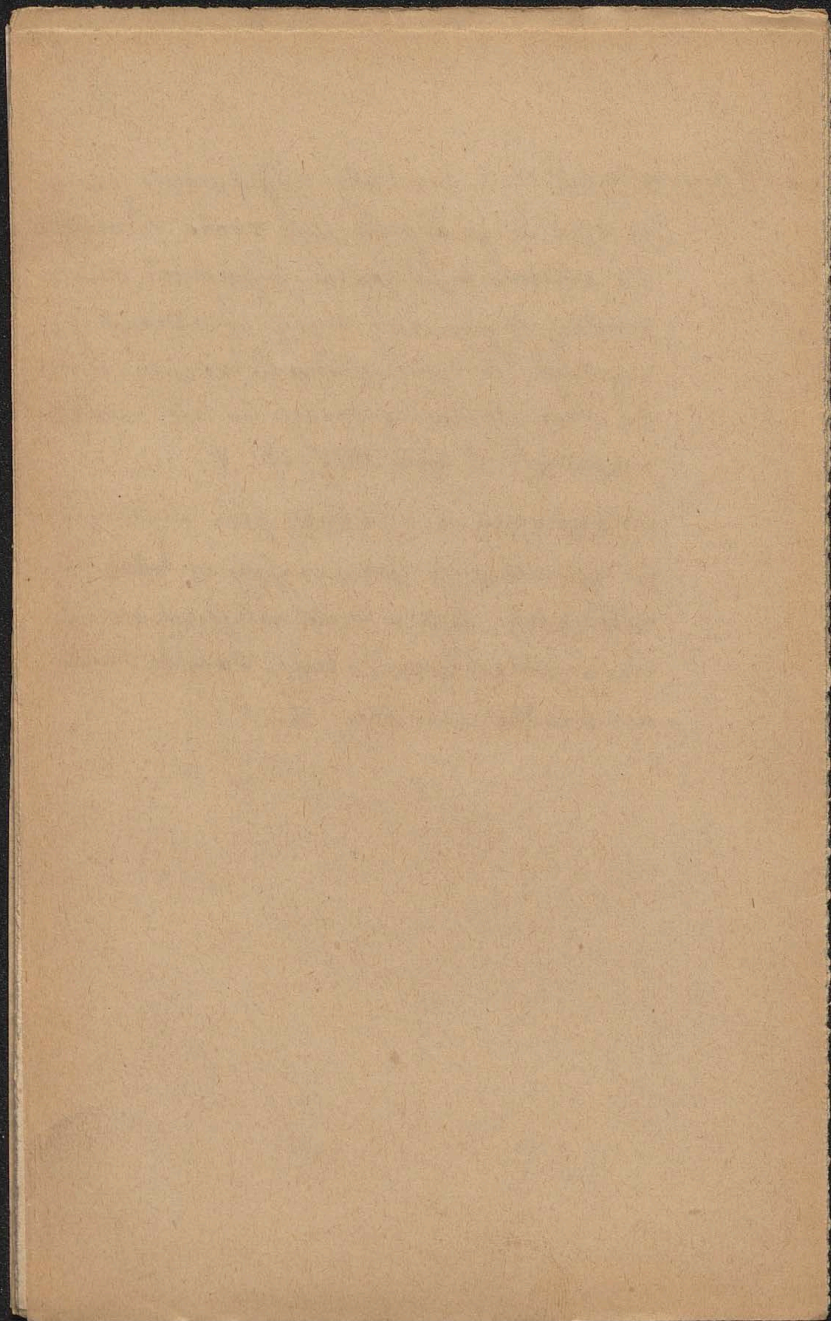

Naměstnostka i. stki skel um. adrb. mata
naměstnosti, sktomwi do sazo nejzga
pawis naměstnosti, Rozumíat, wy na-
městnostka, kłovej ulegt, warty byta aby
ja tak drago optacai." J. Kva. wíed
1878. 17.

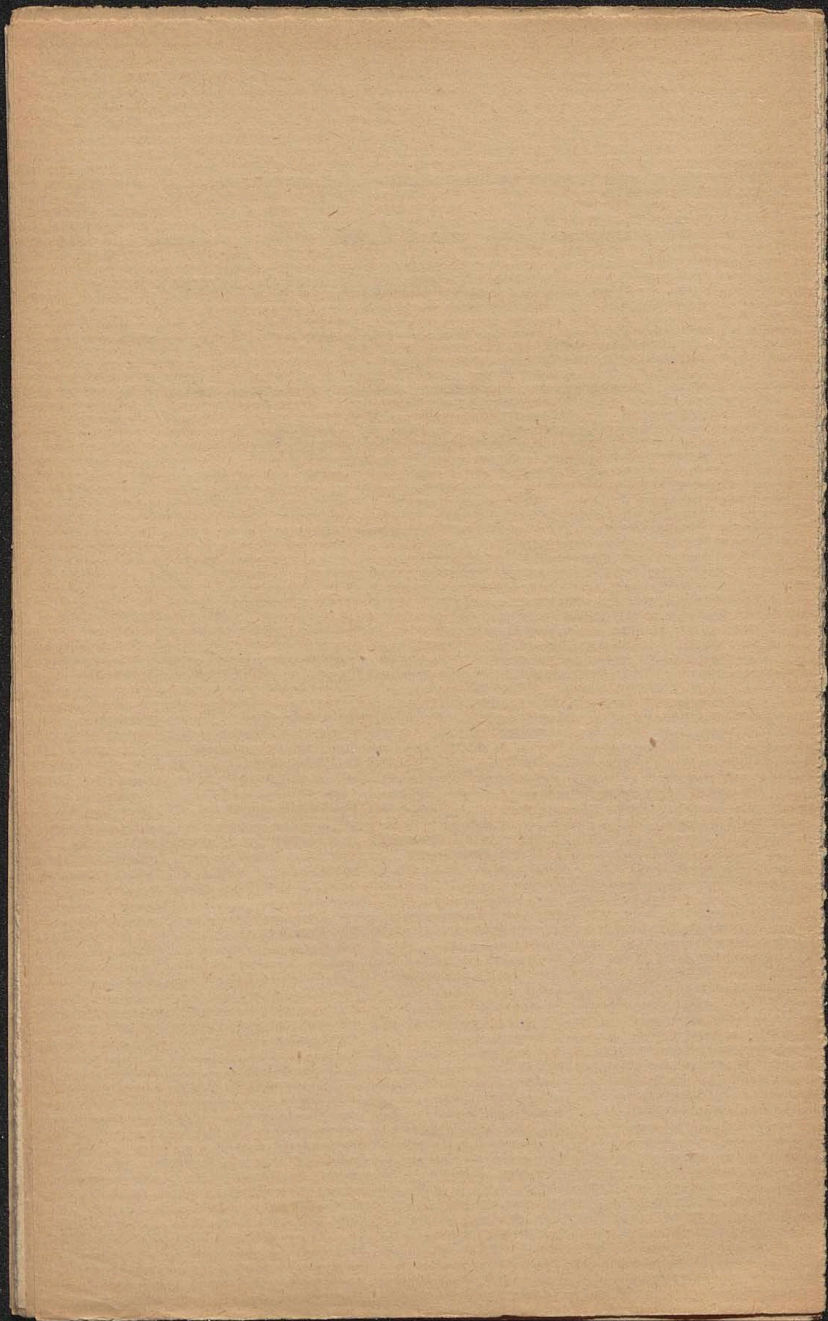

Namotność i. z. ber 1. um. wyprawanie plonu
w kłaninie po wymłóceniu zboża, ze względu
na obfitość tegoż plonu, wydajność „Obfity
wrodzaj tegoż rocznie mniżej niż obfityje po
wymłóceniu co do namotności kłanina. Z wie-
le stron dochodzą skargi na te wmloty
przemiany..” G. Lwow. 1887. 231. 4

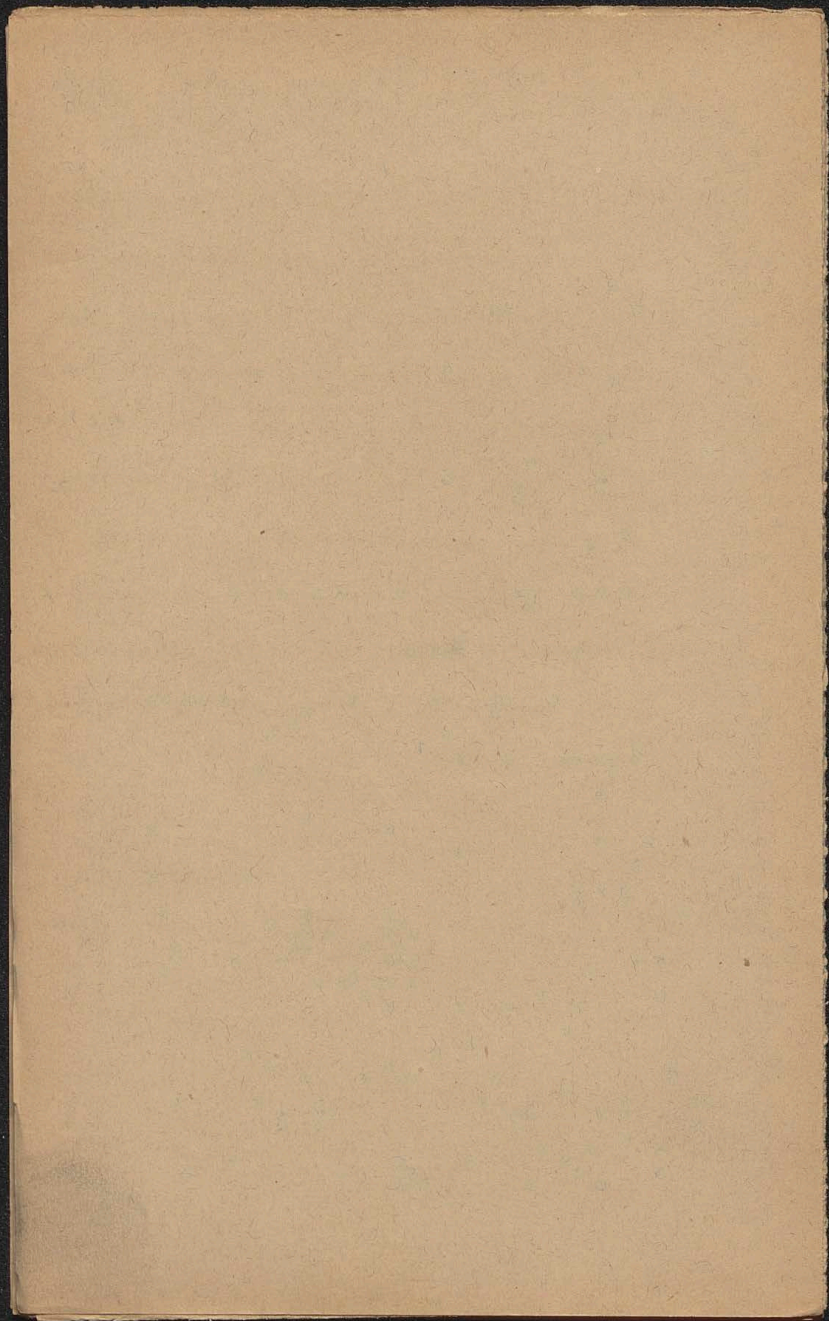
Namotny - a - e, Dobry plon wydajny
po wymłóceniu, odznaczający się dobrego na-
motoscią „tyto w wielu miejscach nie daje
więcej jak pół korca (z kopy). Owoy są także
nie bardzo namotne” ib.

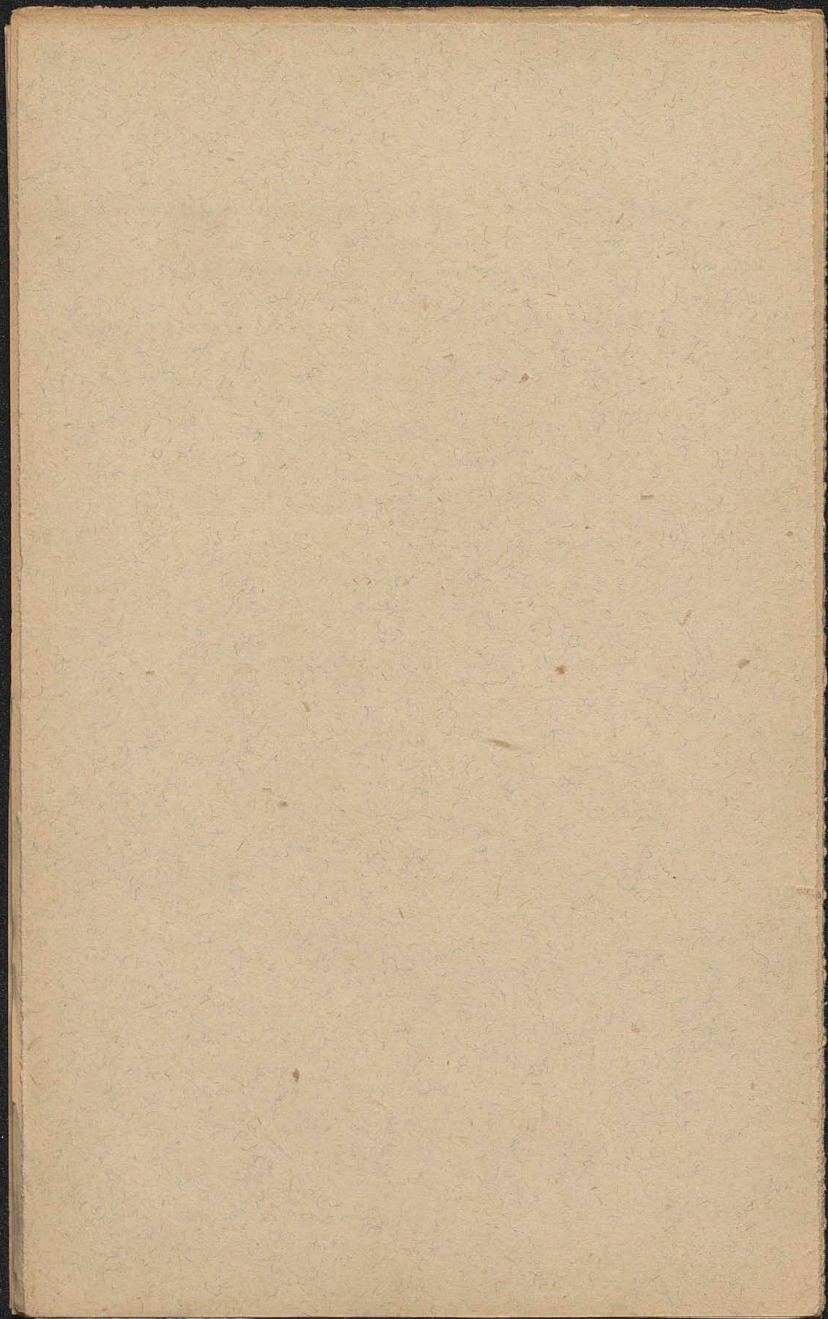
Namotny - a - e. prow. kraj: naprawy krajowy, matrosy
Bib. wars. 1860. o. kot. 4. 273. "Ja potrzebuję ko-
gus' usiškai. 'Kochany wujku mojego sióstru-
ca! pójde w moje objęcia! - A to berya na-
moluta! Dobrze, chwała usiškai, siiskaj." K.
Kalew. Echo umw. teatr. 4. 357.

Nannulac, Nannubi st. cz. dkn. & prom. skóra
na ciele odbić, odciąć, „Gdyby jak koń
był okulturowany, nieważ podłemu skóra
odparny i nannubi.” J. Kras. Tyg. II. 2. 11. 113.
„Wszystko nannulane” zgrubiałe, spracowane.
„Lubi było się żyć ciężko w pracy,
to i wszystko nannulane i twarz ogorzala” J.
Kras. 75. 34. „Nannulane dźwięki nikomu
wstydnie nie ~~robię~~” ib. 71. 17. „Dźwięki nannu-
lana mojego ojca nieważ sprężała w ich
rzekach” ib. 128.

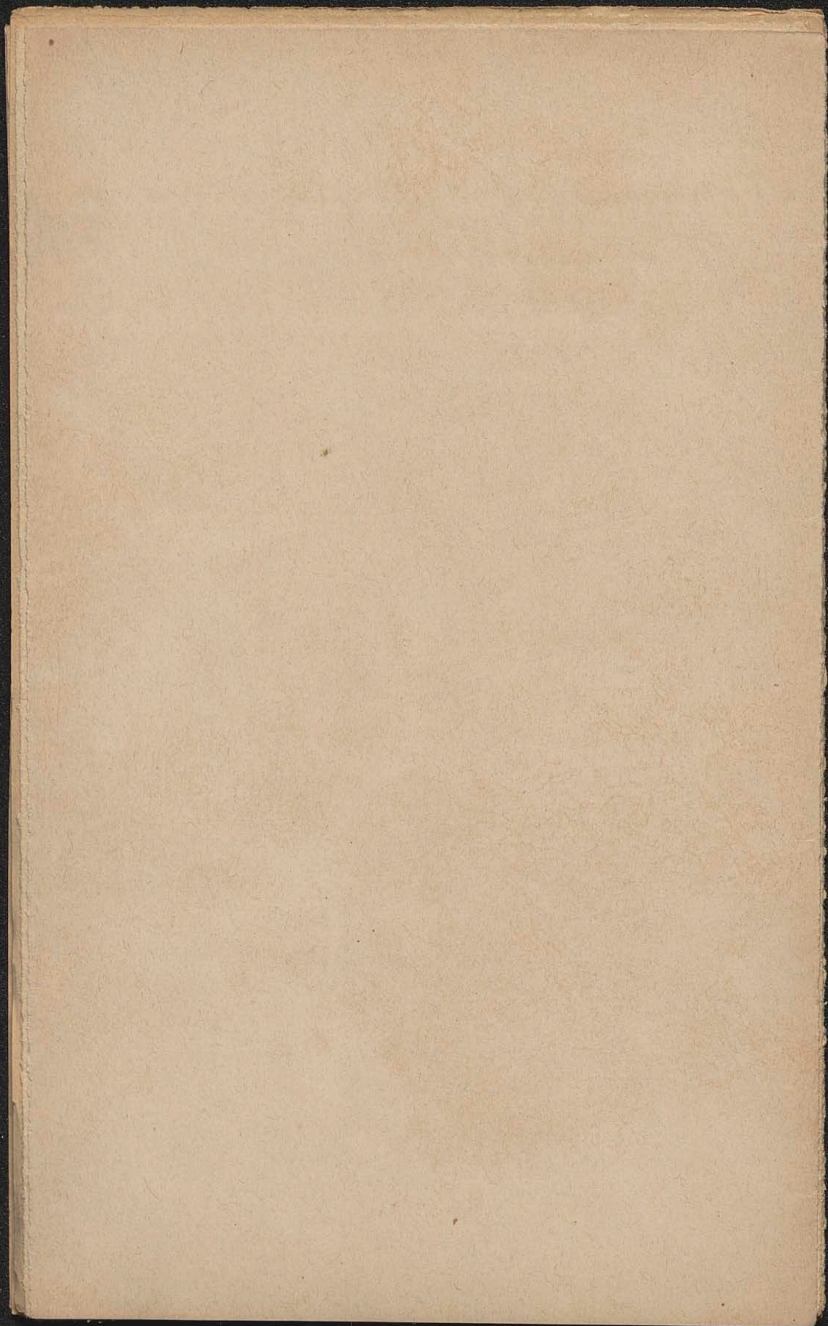

Nannulista - a. n. ska - list um. miejsce nawi-
sione nannulem, nannulose, „Dawne
odwiewane trąszawiska i nannuliska
stały się wodokajerni.” Dr. Kamm. Gaz.
wiej. 1885. 3. 1.

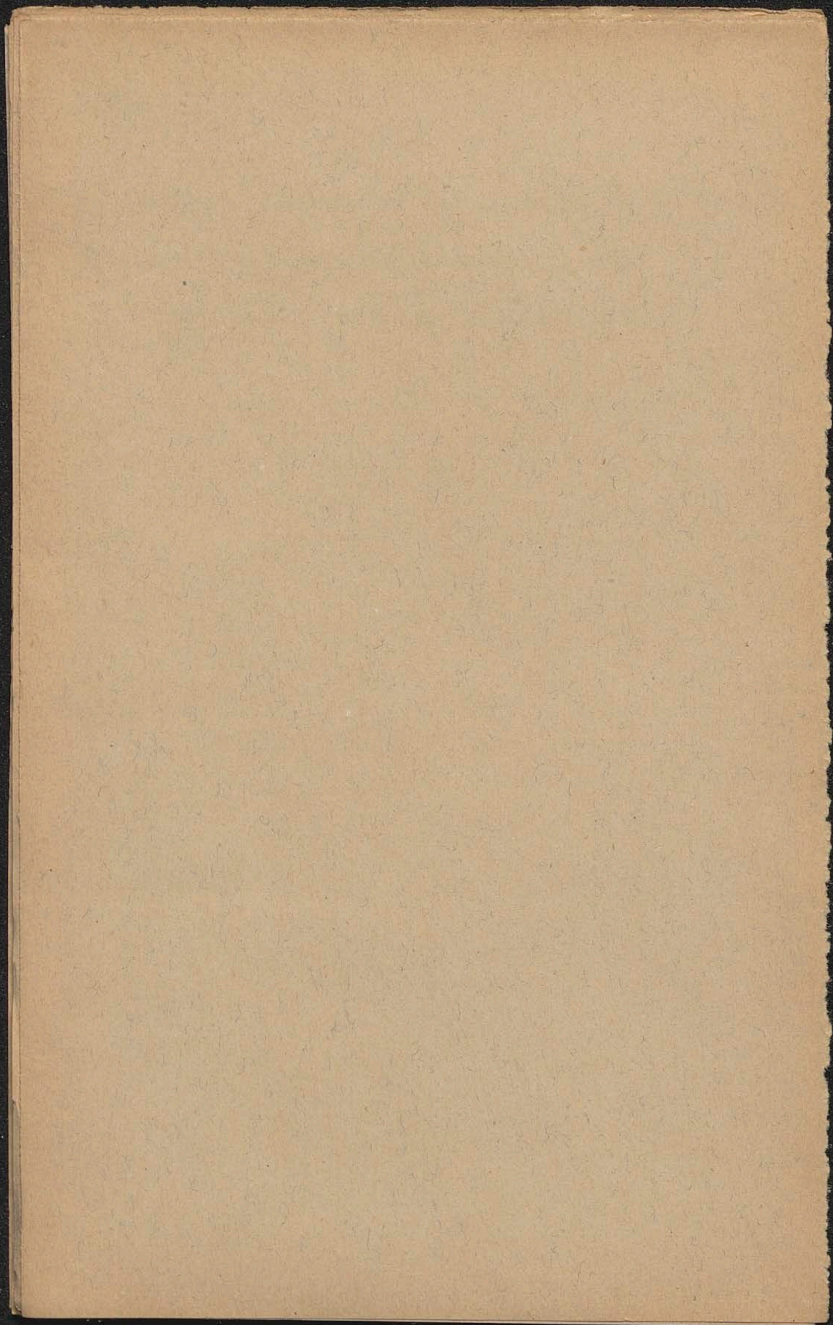
70
64

Намурмусіс іс н. раім. прее. камавакачэ
іс, кадзска іс на-пого. (Сам.)

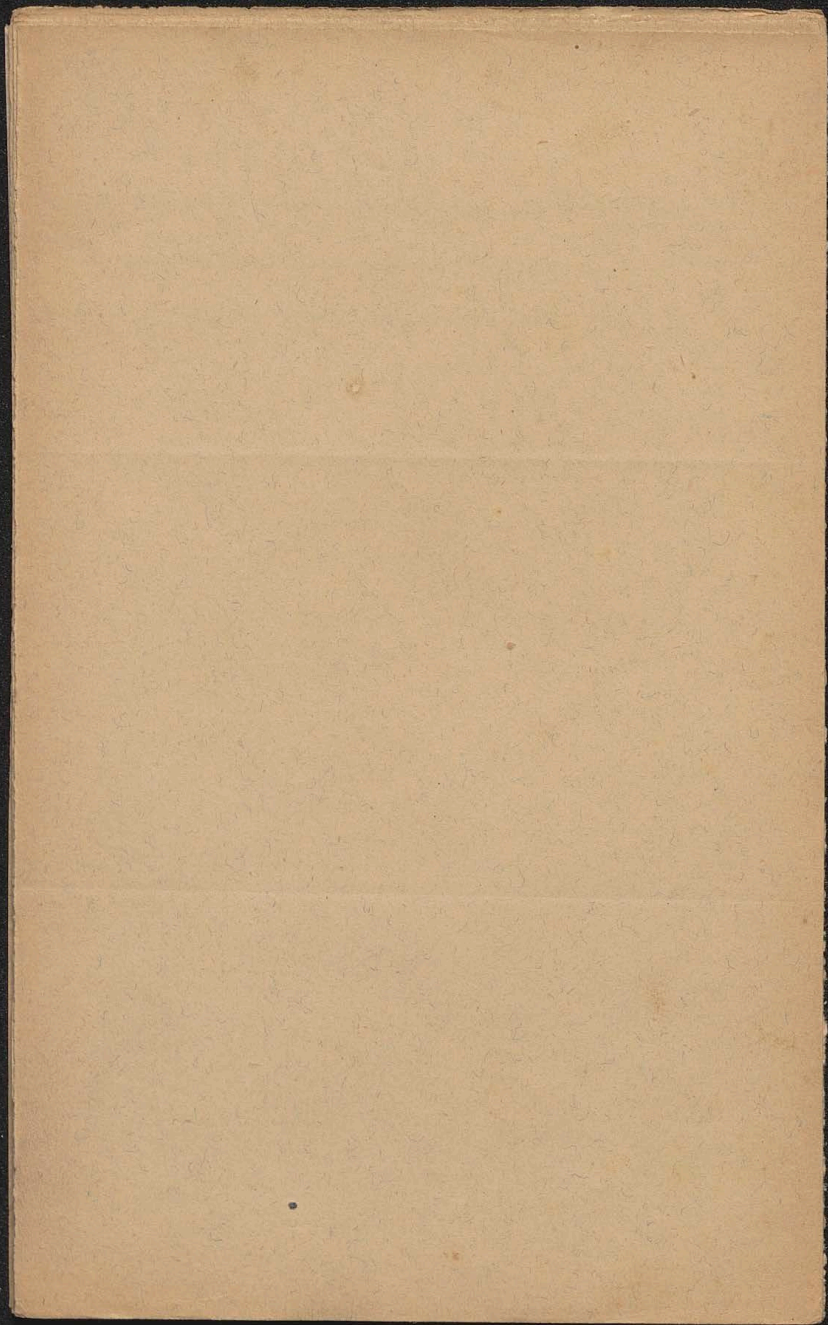

71
65

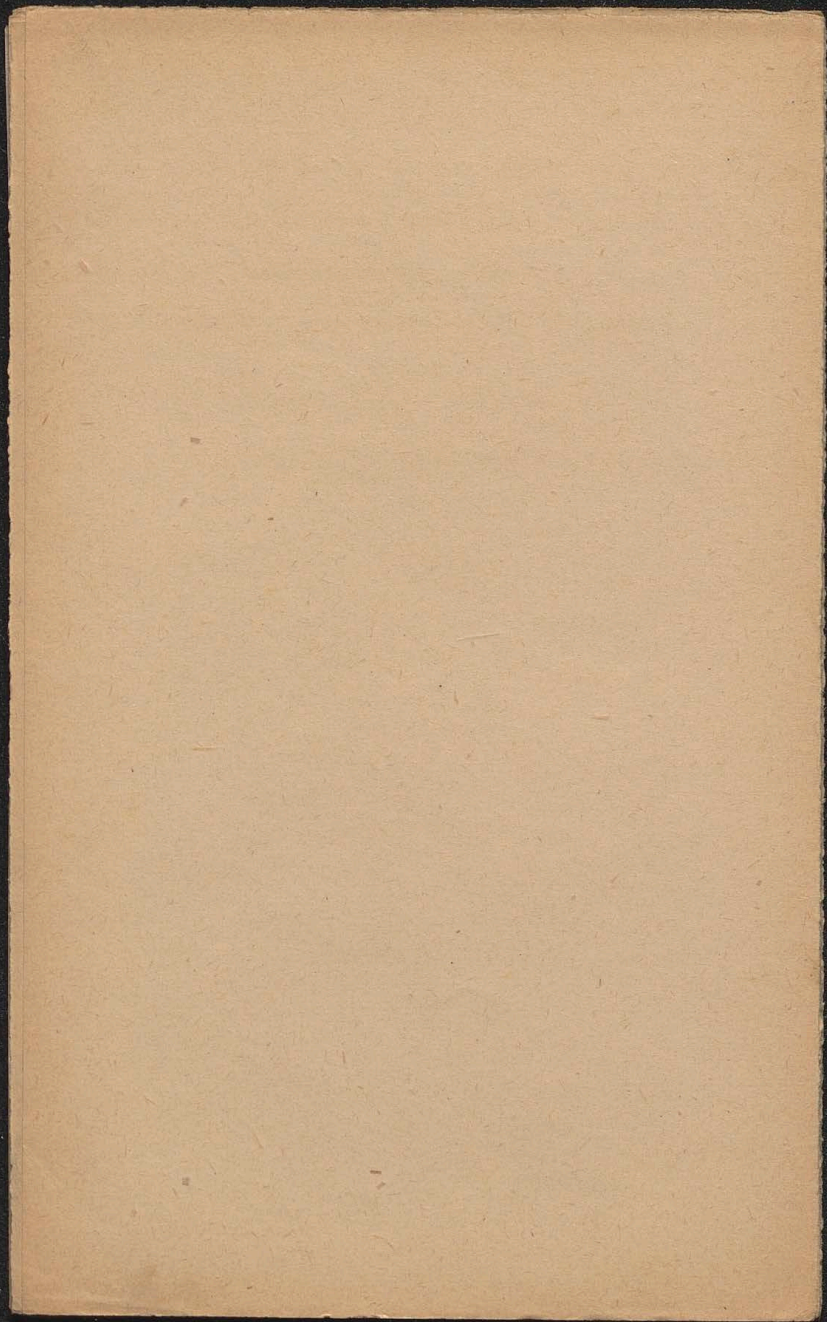
Nanićić J. v. ndkn. vrnice i, vrpali o-
gri "Ogrna kckewoy nanićić, legf
na postanie" J. kvara. Lib. 1. 191.

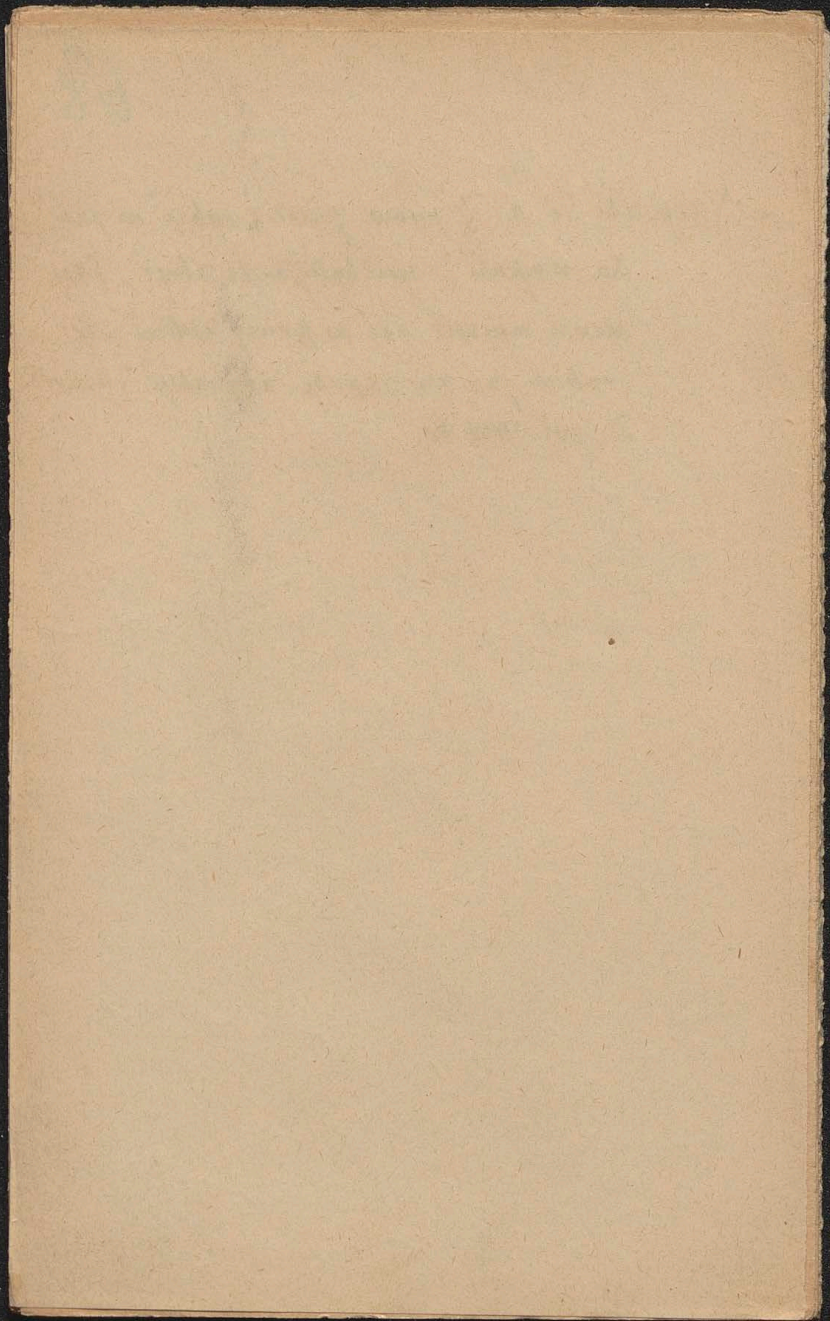
Nano'snik-a. u. Ki-ow. um. no so sark foan.
piuce-nex, okulany nie zekhtadajka ie
za wazy, lew za pomocy spryżyny konywe-
jze ie uie nosie.

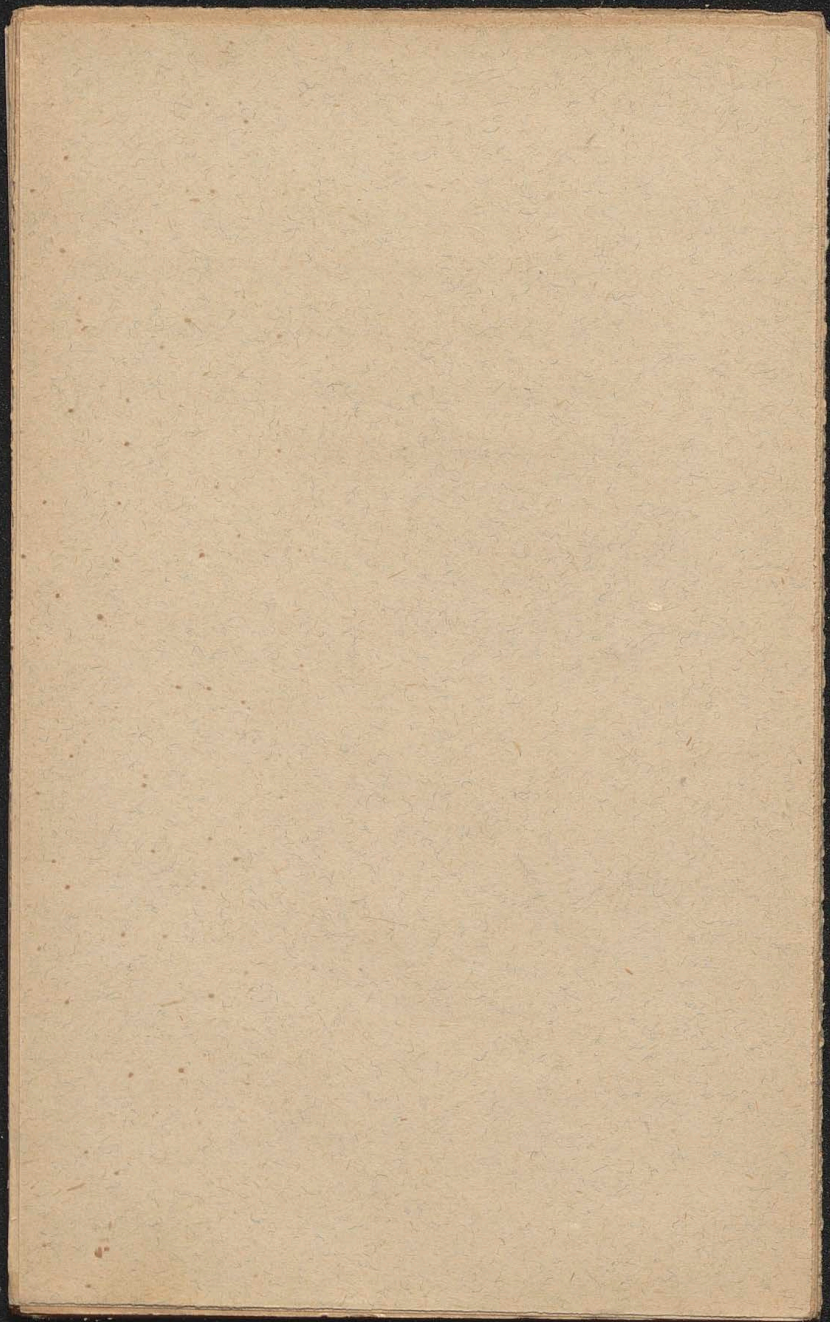
Na okolusienko, gw. w wzgledie na okoto. To zdro-
bienie samo bez przypinka „na” nie wygwa-
sij jak up. okoto. „Huk powstaj, az sig kienia
zatrzejta na okolusienko” J. Dziemba. 2. 311.

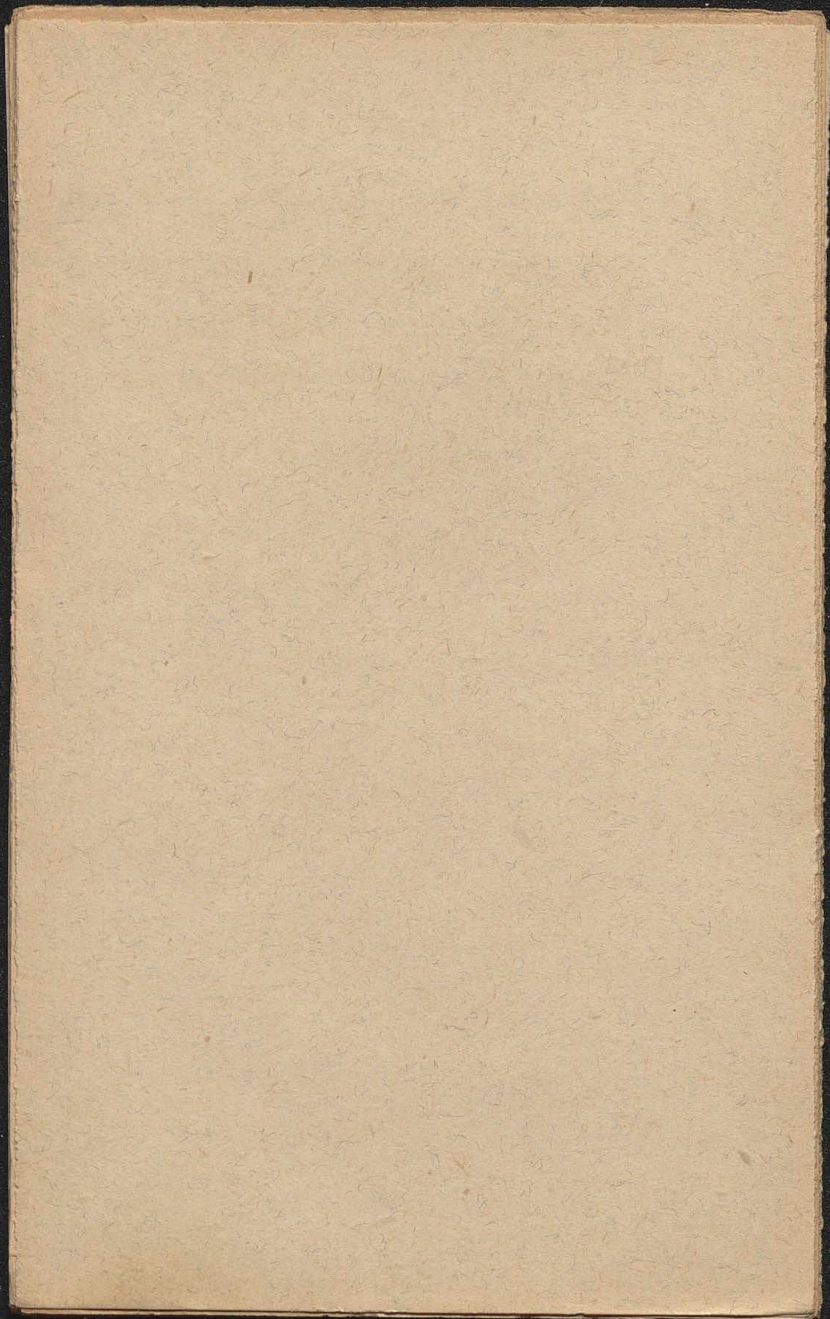
Naprasť - i. n. z prav. galic „robii' co jak
za napari' = niedbala, byje zbyc', Sny
mou nwovit, nes' w pracy wstať, nie
robim jak za napasť - aby zbyc' M. Kvit.
Dr. pol. 1888. 60.

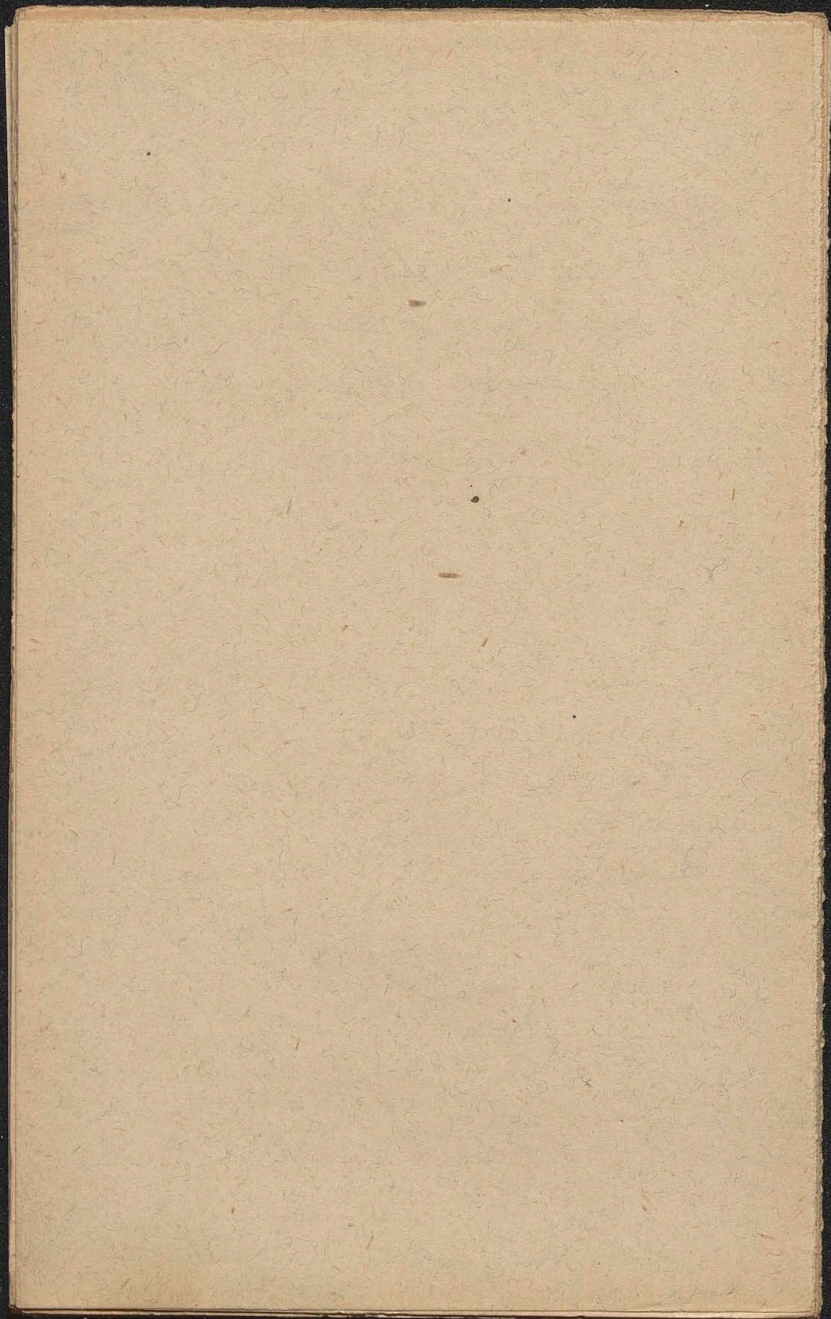
Napatocryc' sig v. Napatolic' sig st. rami. Iden.
prow. kry; nastrogryc' us, natraku' us,
mateni' us na vczach niespodzianie
„Akurat napatoliz' mi sig, gdy go
publcebowalem.”

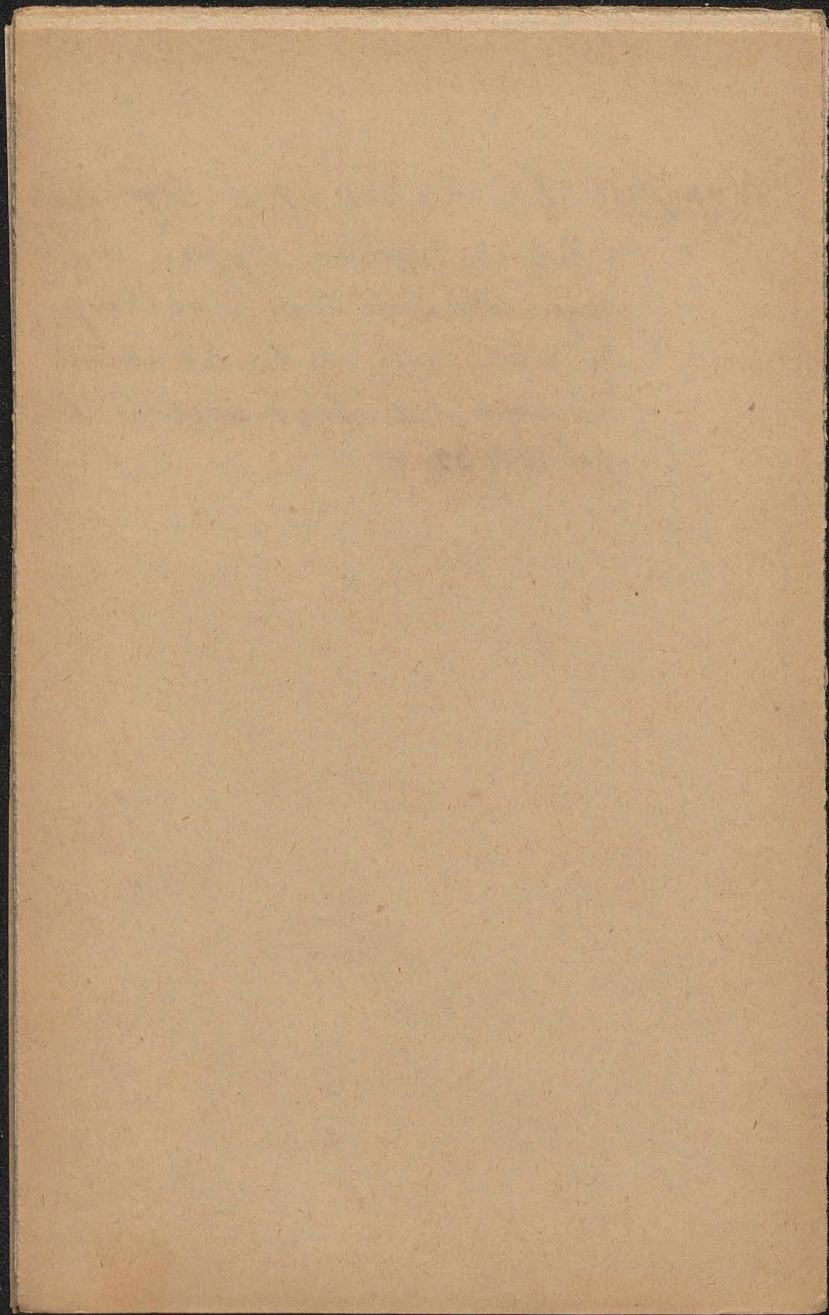
Napatruyc st. ch. dkn. podpatruyc, dostrocedk
„ Gdylsycie poruami i napatrueni pruz
wego byli, ryciem to pruzptanic' mo-
ziecie." J. Kras. Br. Kwarto 2. 60.

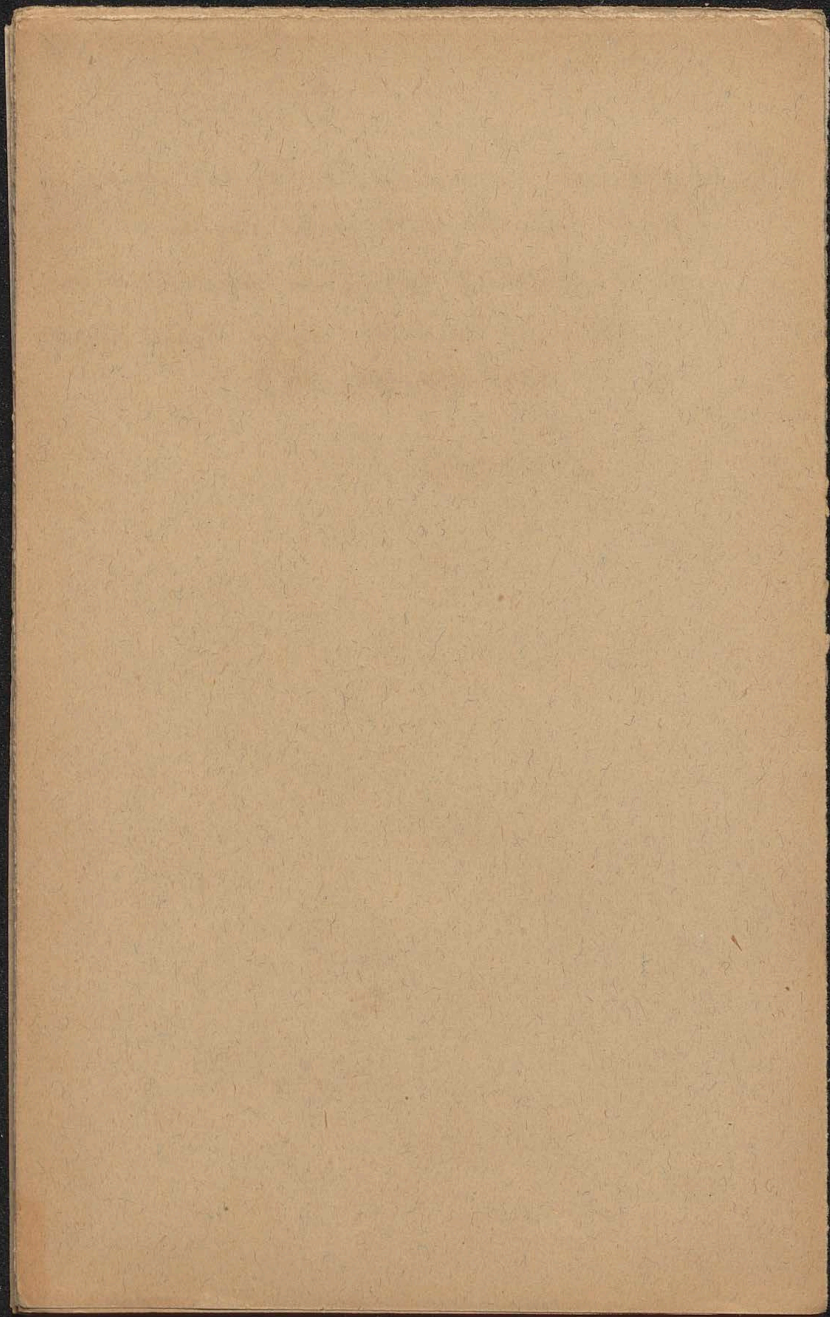
Naperfumowac st. in. dkm. perfumami nakro-
pic' „ W kieszceci fraka napisana ko-
na beryskowa, chustka mocno naper-
fumowana. ” A. Wilcz, Fot. 1. 175.

Napędzić - it - i st. cz. dku. & porp. - kogo, absol.
 z fekiem odprawic, odpędzić, odstra-
 wyć „Włoszanie udali się na skargę
 do komendanta, ale ten nie ukarał
 winnych, lecz włoszian napędził” Dk.
 pol. 1887. 324. 2.

Napiwek-wka. m. wki m. Data tak zwany „na
piwo”, niem. trinkgeld franc. pourboire „Ocz-
ste napiwki od lokatorów wracających póź-
no stanowią dla wielu stróżów dachów znacz-
ny.” *At. Niew. Wiśk.* 1886. 50. 4.

Napoleonicy - a. m. cy-lio. m. Napoleonista
 y. m. sci-lio m. wojkowy z cesarś Na-
 poleona I, stwóży pod nim „Zaledwie jaś
 praca sen pomyślniać sobie wgsada,
 wtywny, pusta napoleonicyka, tlewego z
 francuzka natywał papa „J. S. perlonet 3.
 „Herowowy kony na fraku, wgsy kawie-
 siste, jedna nęka na temblaku: mark Na-
 poleonistę „W. Syrok. Spis. pol. 3. 55 „Kapi-
 tana wyobrażeniem sobie jako wś wojsko-
 wego, jakas' figurę z powiesci, Napoleo-
 nistę lub tyu podobnie: kawiestem 119.
 77 kw. 13. 30.

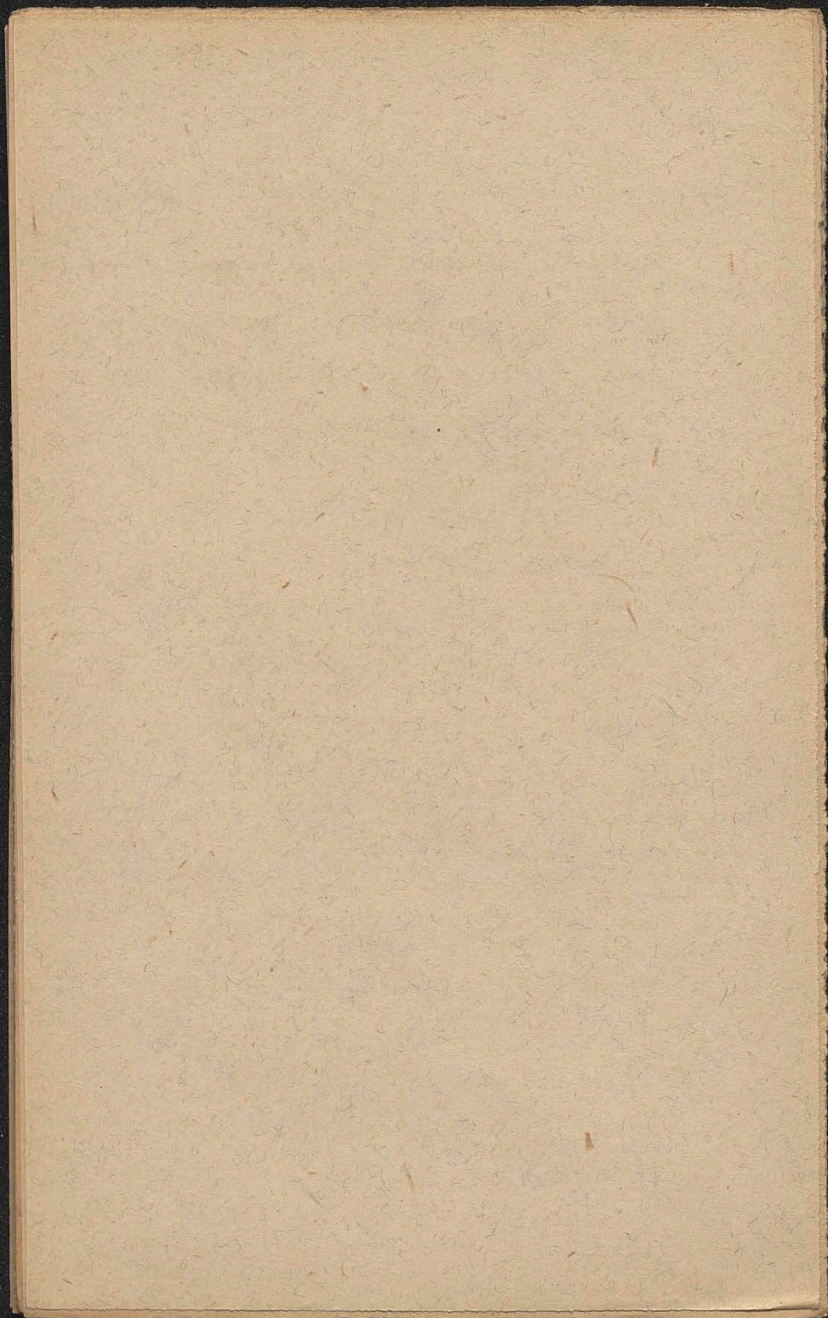
Napoleonka - i. z. nli-nek m. brodka
 na sporób hispaniski, jaka wewta w ^{zinyrej} ~~zinyrej~~
 wś w armiji francuzkiej za Napoleona III
 of. hispanka z pewim rodaj koczeta z wiskim
 tylnem oparciem,

Napoleoniki - a. ie od Napoleona I,
 na wśw, jego „Kwynizako katonijowy z-
 ce po nepoleonisku, napatsywać się w sufie”

szuk

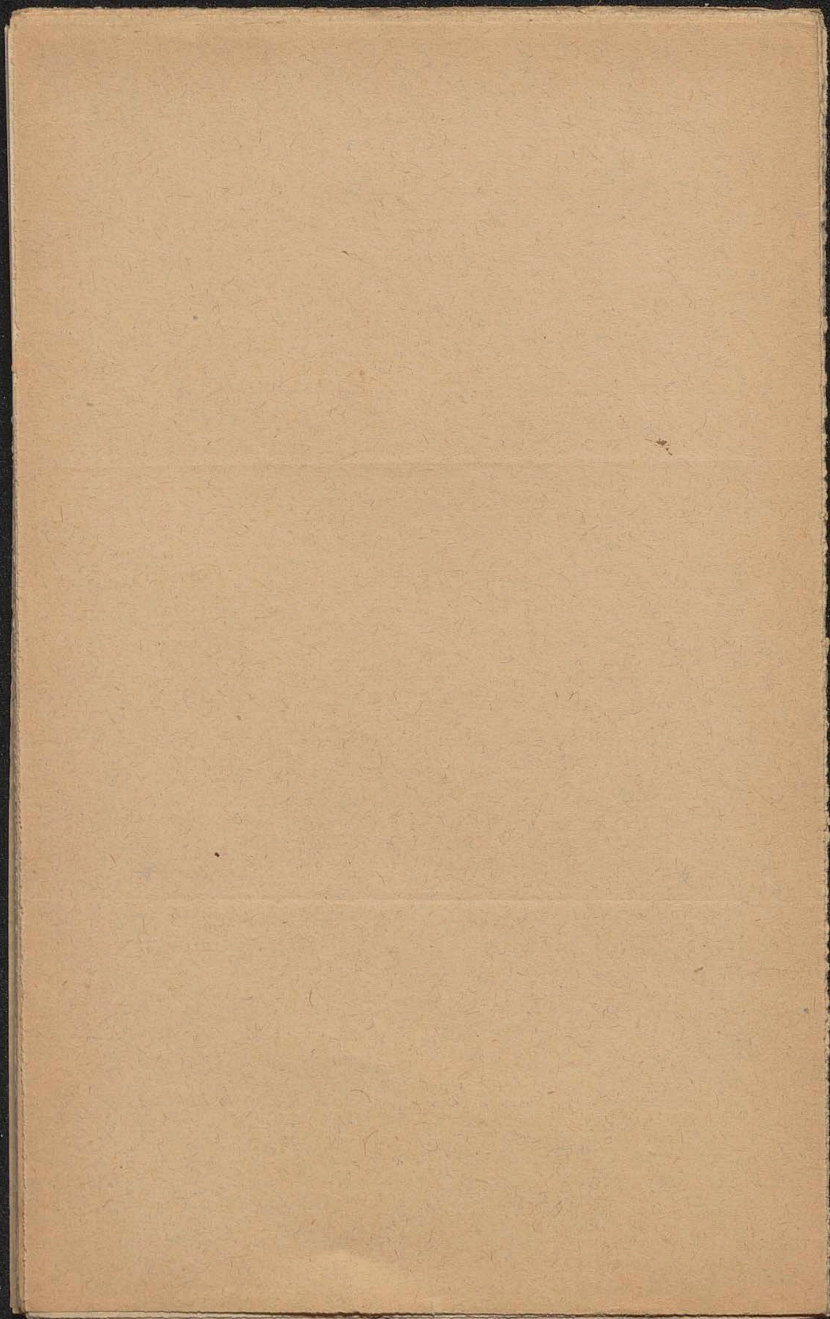
J. I. Krawc. 34. 9 „Laktada reze po Napole-
onku, spursza głowę na pierś, jak aktor
grający po grzmiącego w dumanii bohatera.”
Tł. 2. 16. 2 „Ojciec, stany rolnicze i napoleo-
nski tak współczesni - murianu stukał” D.
Bot. Przed burzą 12 „Stany weteran i napole-
oński epoki, zgrzybiały starzec” A. Wilk.
Fot. 1. 65.

Naposięć się st. raim. dhu. prow. kaw xięć się,
usadzić się na kogo „Naposięć się wi-
dzieć na tego gągana. dla tego, że ja go
lubię. Ale co ty chcesz, to dobry weale
entouiek” J. Kwam. 18. 68.

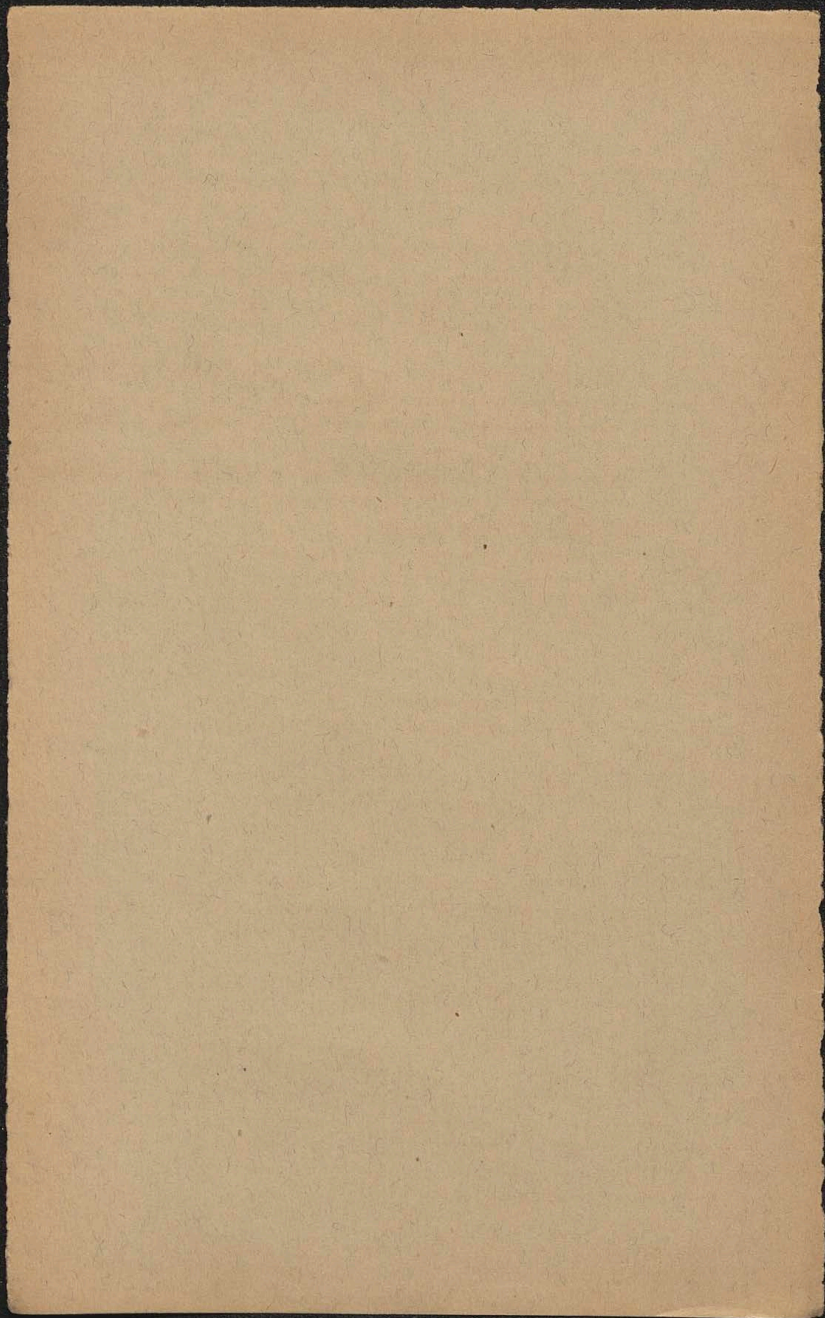
76

Направѣно прѣст. об. Грѣода.

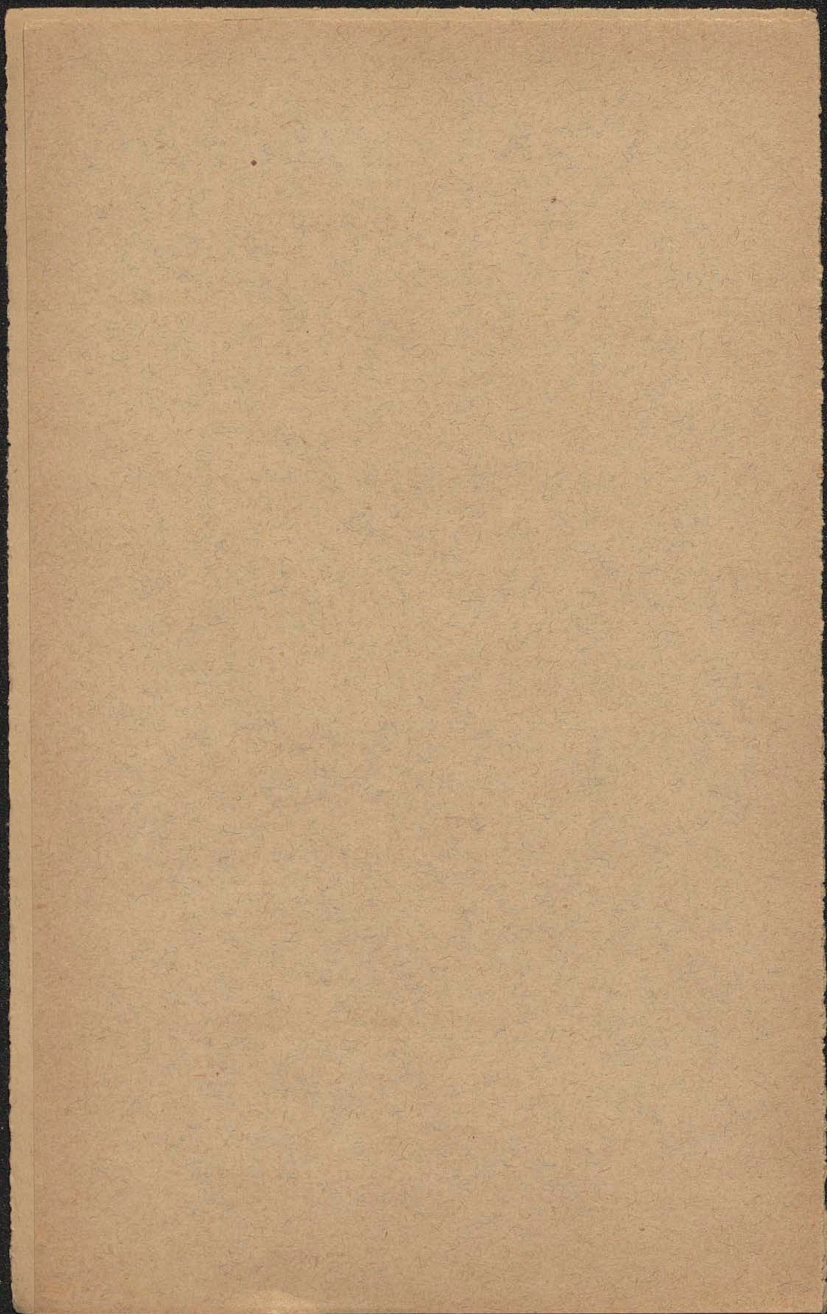
77

Напрѳіиу - а - е даревуу, недаревуу " Naj-
 s'wistone ucanie gdy go wola nie pu-
 pnie, rozplynie sie we trach naprѳіиуdъ"
 J. J. Krasn. 58. 39. " Jedem x piecowaych odg-
 czyt is od naprѳіиуj a cawaj stowa
 niewnicoti - powiedt w cichoci pracowai"
 D. Pol. Tul. 3. 268.

tu rządu

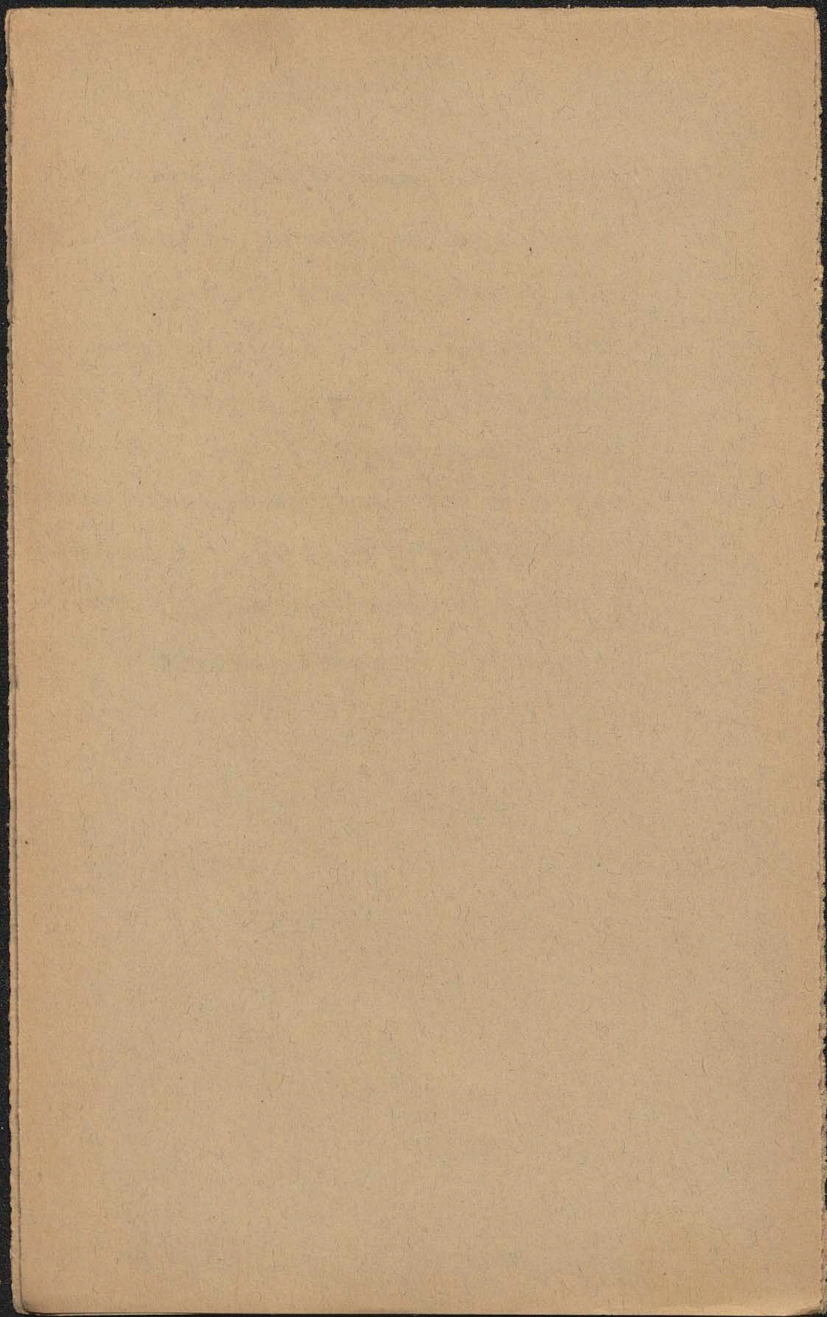
Naproszcie, Naproszcie wko przest. ξ absol. po dru-
 giej stronie ulicy, przedmiata, przeciwległe
 "Mieszkańcy naproszcie piekarnowie" ξ
 Orz. w nim. wiek 22

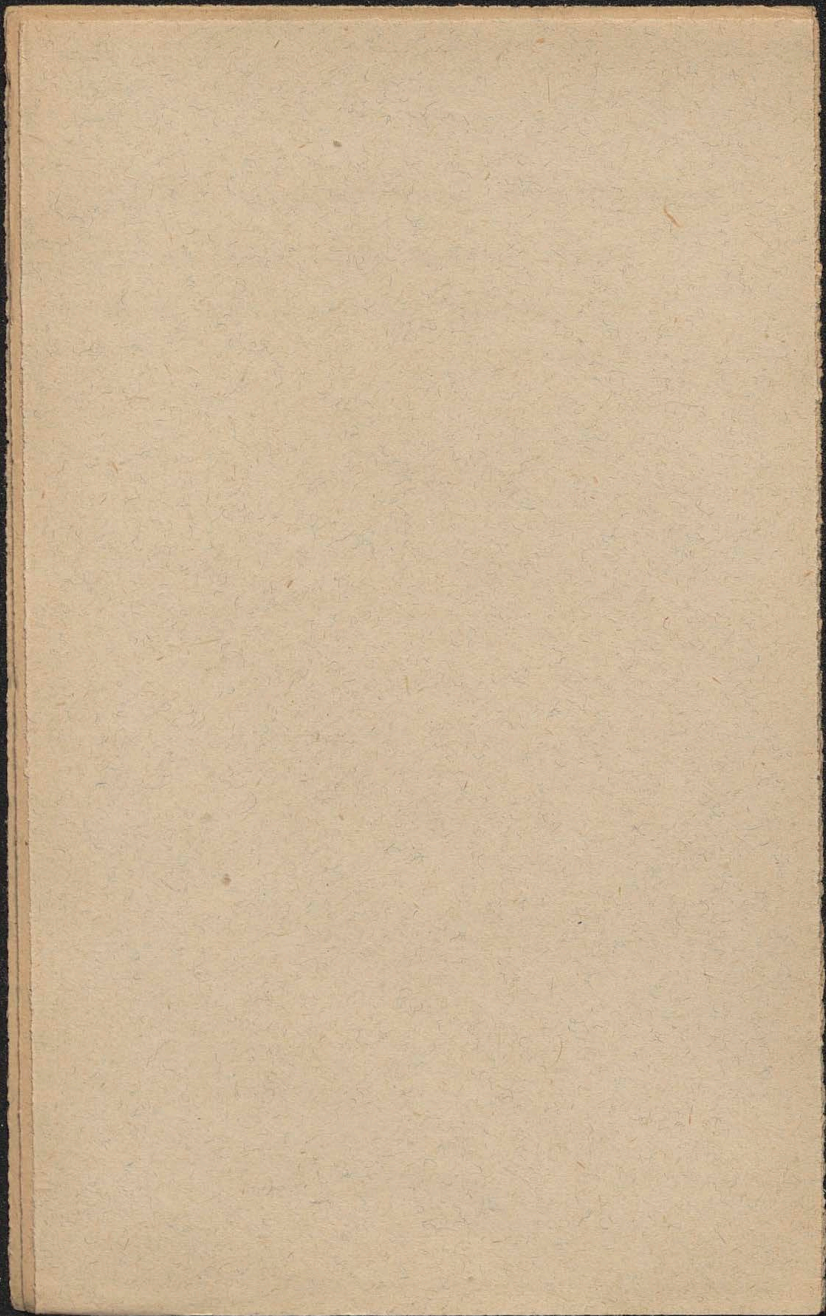
79

Napytaci st. w. dkn. ^{jednost.} ~~prawa~~ Napytywai zastoll.

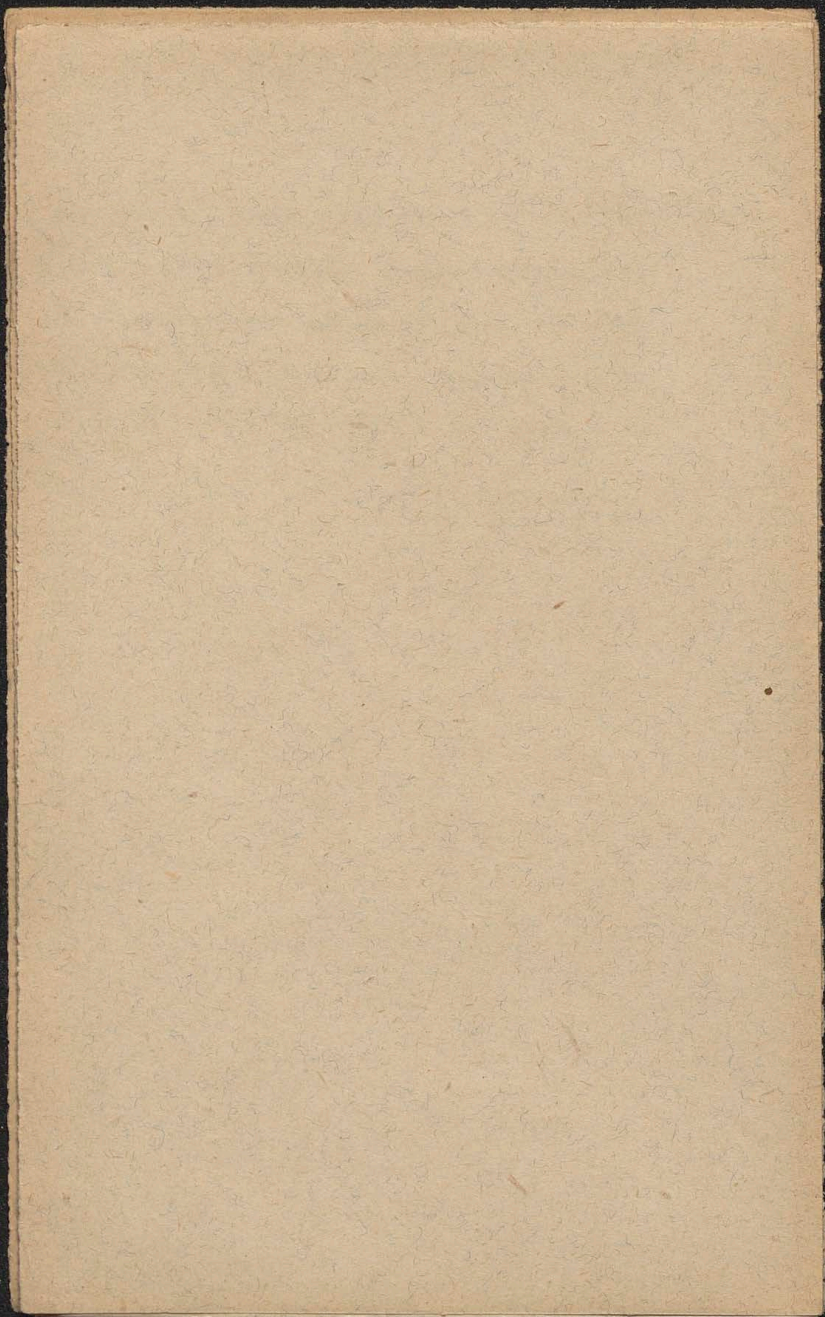
prawo. unaleni, czego sie nie sauka, do-
stai. dowzekai ni czego wielkazy, dwi-
grai us, sprowadzi na siebie co uspo-
mylnego „Khadkiez ja napytat? - Dzieci-
kiem ja tu przywiazat” 77. kw. 72. 19 „A
nisi ci us nie uda, zamiast wdziqzności
licha napytara” st. 73. 127 „Tak z niego,
z jakiejś drobnośki napytywaj i sobie i
drugim tyle kłopotów, unawdziwi” A.
widz. Fot. 1. 232.

Navalnik - a. m. ki-ov. um. prow. selano u
vadta „ Cigilko Dzieni trasi' dla napra-
wy lenisera lub navalnika " J. K. K. K.
5. 19.

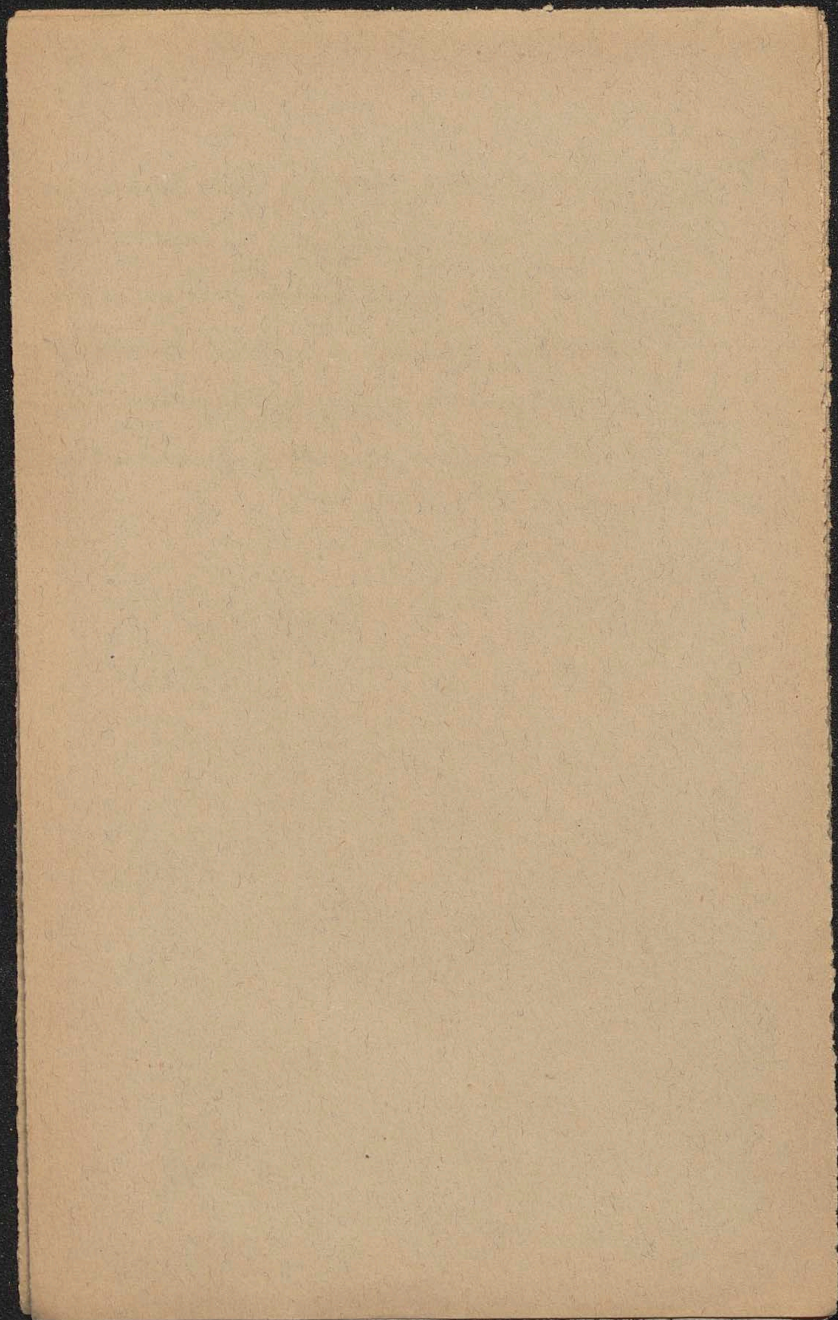

Navator-a. m. rowie-row m. tae. navva-
tor, opowiada Navatorka-i. z. ski-
vel. m. "Po tej mowie zadumowali sie
obaj, navator i stuchacz, a pograzajli sie
w milczeniu" C. J. Dyk. Ost. Szym. 1. 53.

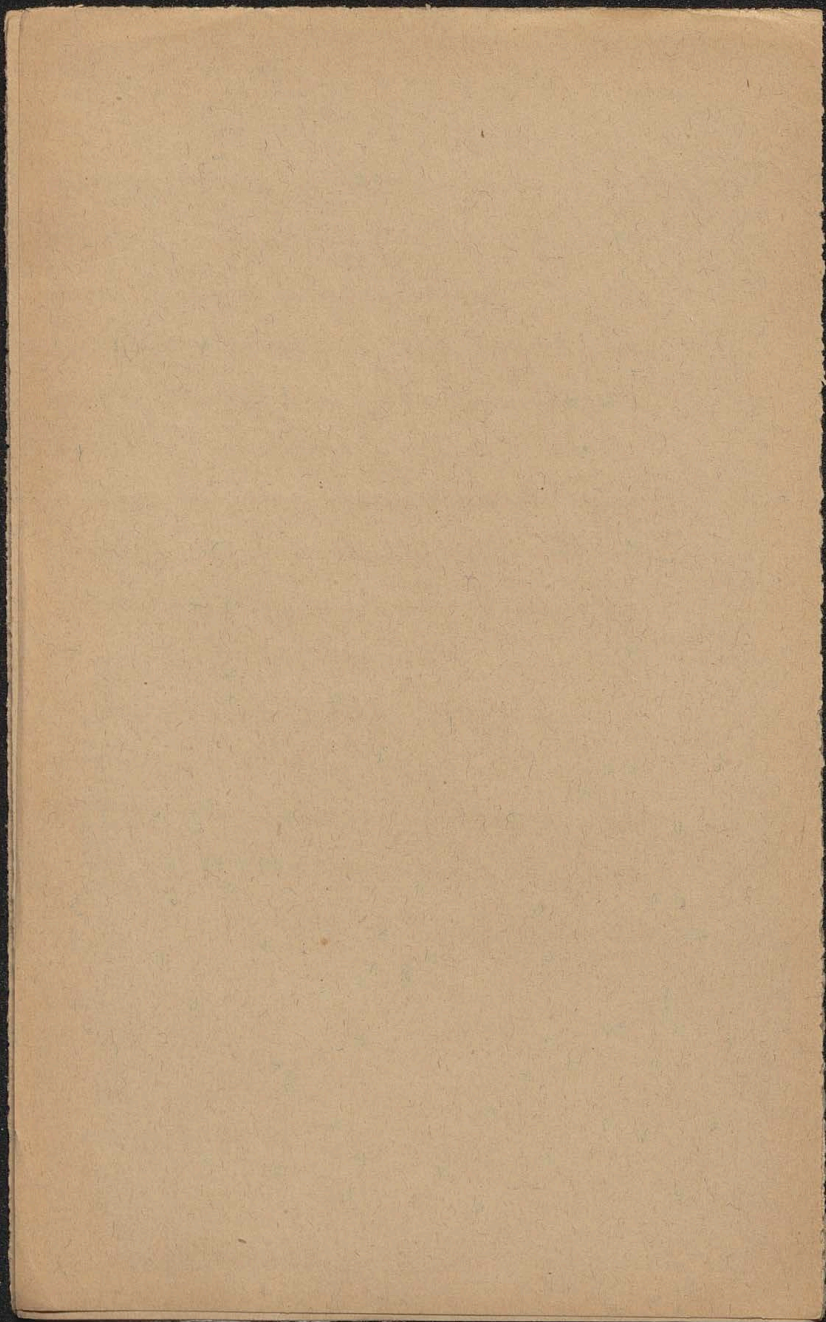

81

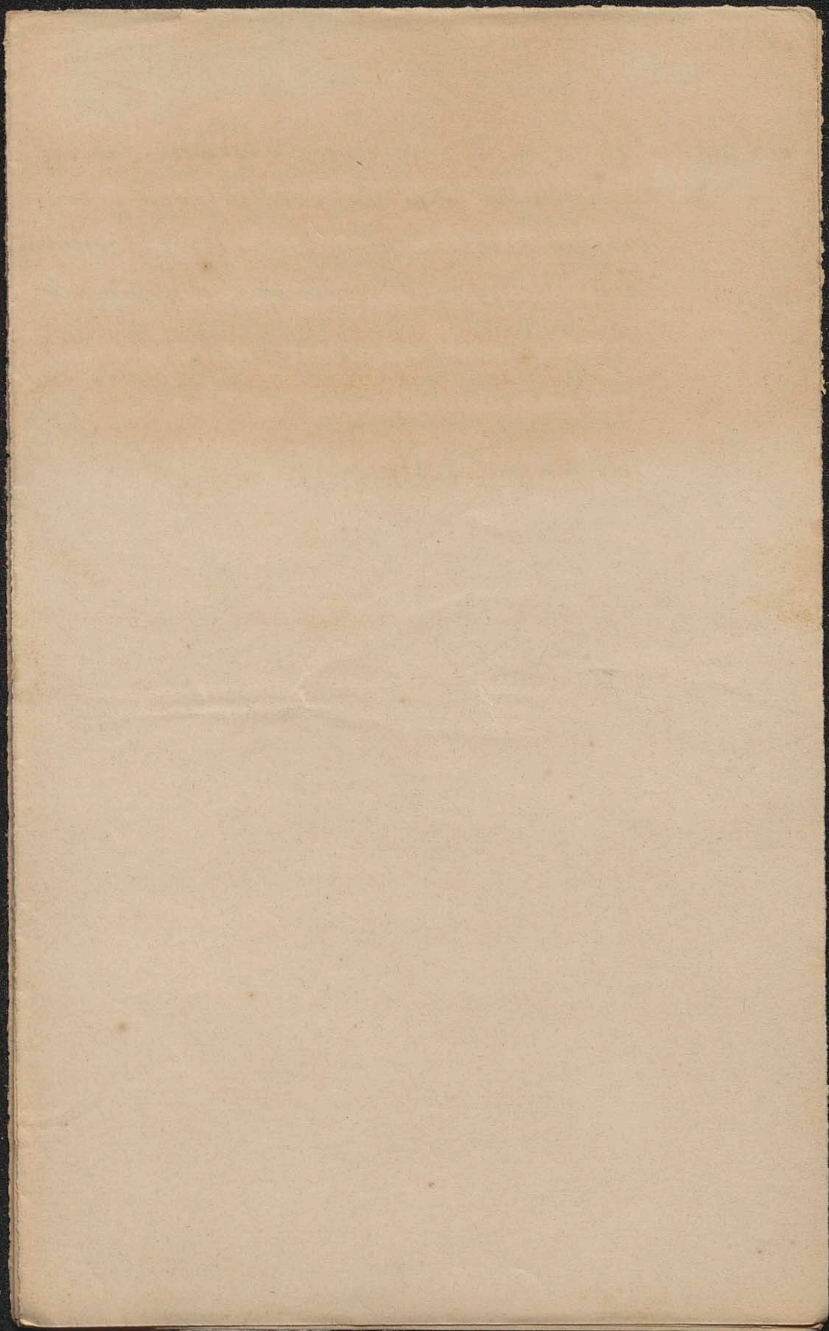
Narazko - a. n. zka - zek um. rdtb. mate na-
 vzeae „ kuchava kabiera sig sam do no-
 szenia dreu; pan Michal rozruca um
 narazko "A. Wilcz. Fot. 1. 136 „ Po arkuszu
 wydobywa z róznych kachkow... ke-
 brat jwi cate narazko papierowo "ib. 190.

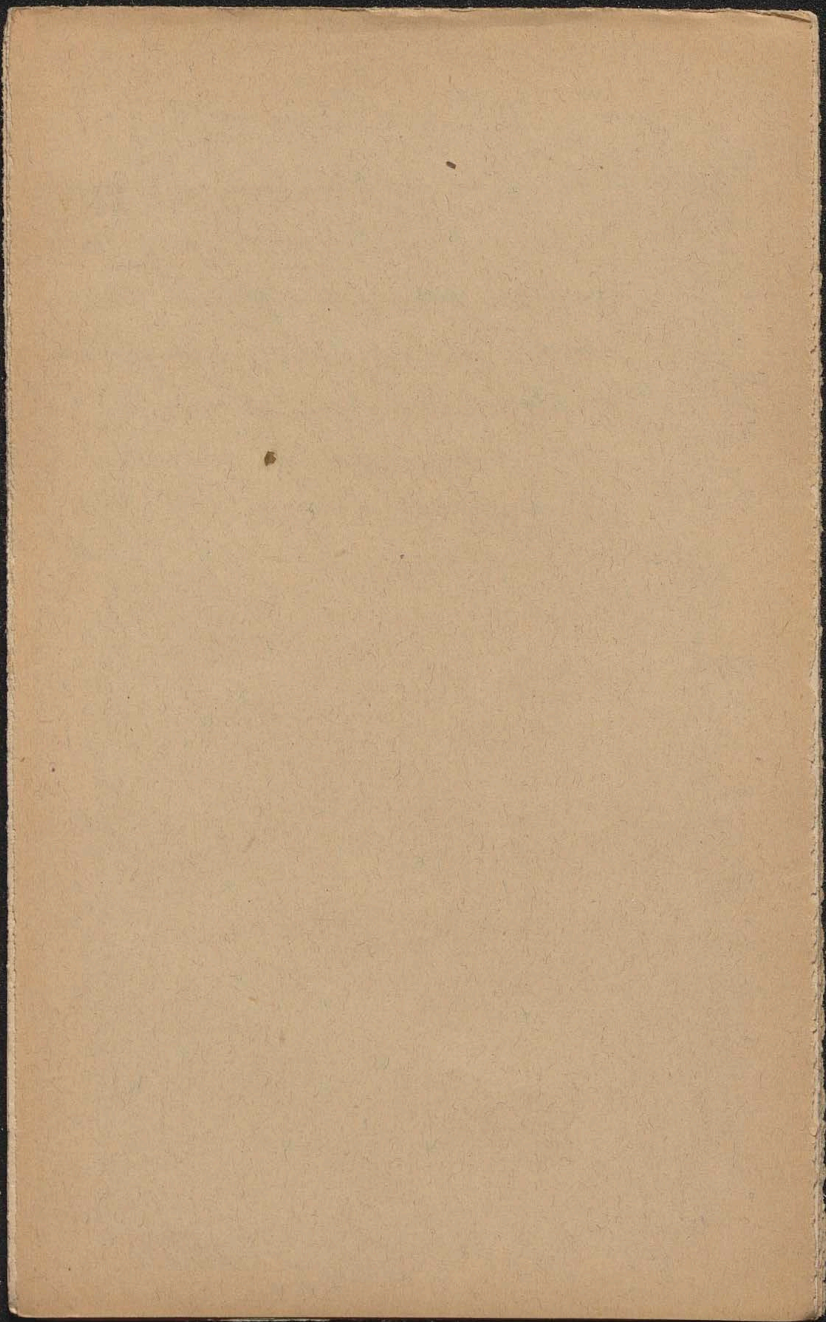
Nargila i. z. nawywie skłane z wodą, przez
 która przechodzi dym z fajki nim dojść
 do ust „Z pers. nargilè, w Turcji nawy-
 wie kaysatowe do kurzenia tytoniu,
 napetnione wodą, przez którą dym prze-
 chodzi i z rurką skonstruowaną, w Persji
 w podobnym rodzaju nawywie nowie się
 kalyan” A. Muchl. Zwódst. 92. „Podana
 cybuch koczony z nargilą, natorony
 tytoniem” J. Gond. kawk. 24. „Siedzący po
 wschodniemu, Skamyl palit tytoni z
 nargili (nawywie, w którym dym przez
 wodę przechodzi) ostudziwany przez mi-
 szana w pensowym ubiorze” ib. 81.

Narkotyki - u. m. Ki-ou (α γου. ναρκωτικὸς od νάρ-
 κη, odurzenie, uspienie) środek lekarski wdu-
 rzejący, wprowadzający sen-ogłupie, działający
 silnie na systemat nerwowy i rozprężający
 jego wytwórci. „Nie byłbym pewien że umiemy
 pod wpływem narkotyku; umiemy tak sa-
 mo spać po mleku albo po wodzie sodowej”
 Quis Blum 23. 369.

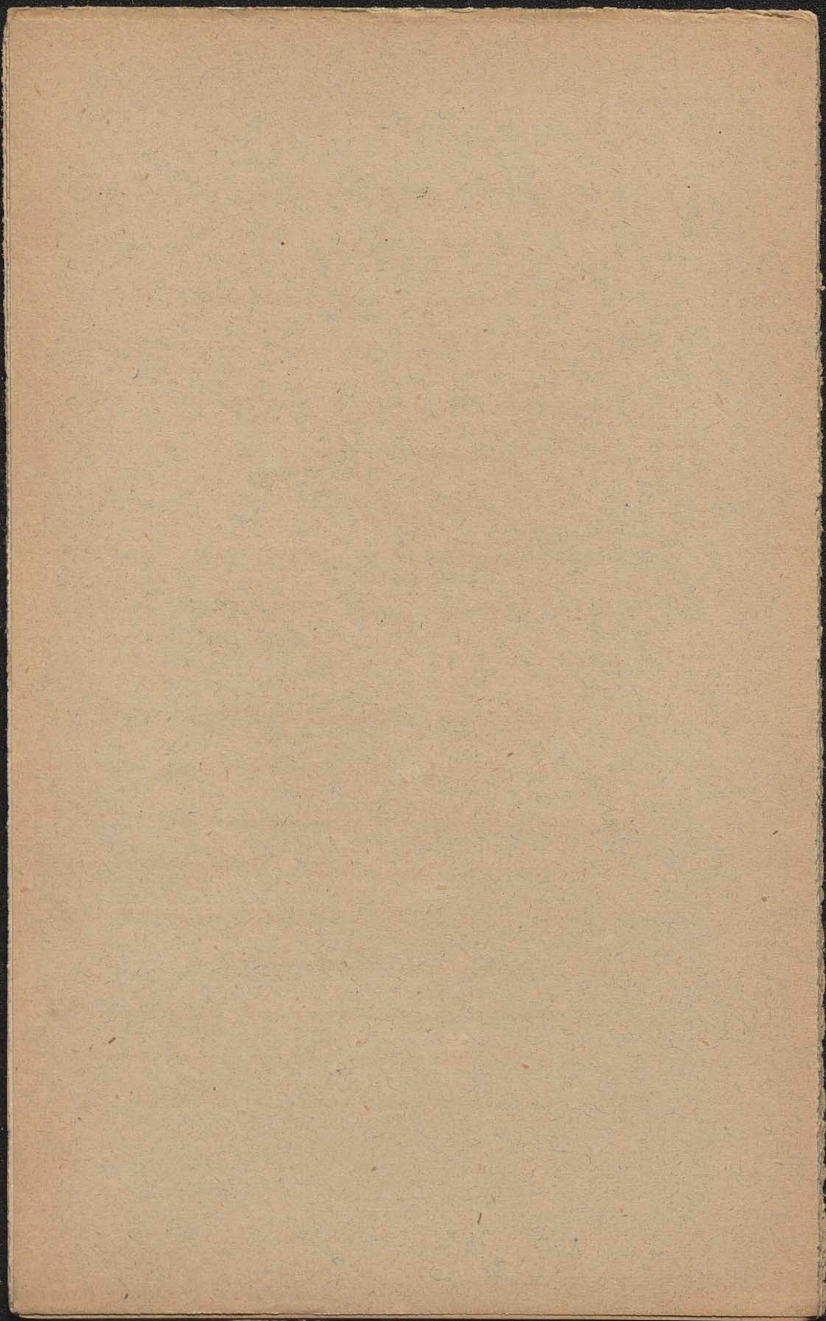
Narod - u. m. dy-sio um. z bea l. um. prosp. grama-
 da ludzi, tłum, lud, ludok. „ Gdy xiędz
 mwdlitwe pos'wisaluz p'ozanie, pokleśtly
 narod widzi reke Bozka, jak błogostawi
 ich plowom widocznie "Wt. Synok. Saw. 4. 8.
 „ A ja z mój kędzielina do ogrodu, a ka
 mój kędzielina co narodu. " O. Kol. 4. 41

Narodowościowy - a e tyżazy iż narodowo-
sci „Morina zrozumie i usprawiedli-
wi do pewnego stopnia kabony polityczne,
nawet niesprawiedliwe pod względem
narod^{ow}ościowym, jeżeli drizhi im kraj
kalempiera sobie bytowanie powyshe i
spokojne, ale...” Wiek 1885. 261. 2. „Kasada
narodowościowa, t.j. popieranie tej narodo-
wosci kłose chętnie z Rosją pojicie wpa
w rękę.” ib 240. 1. (1)

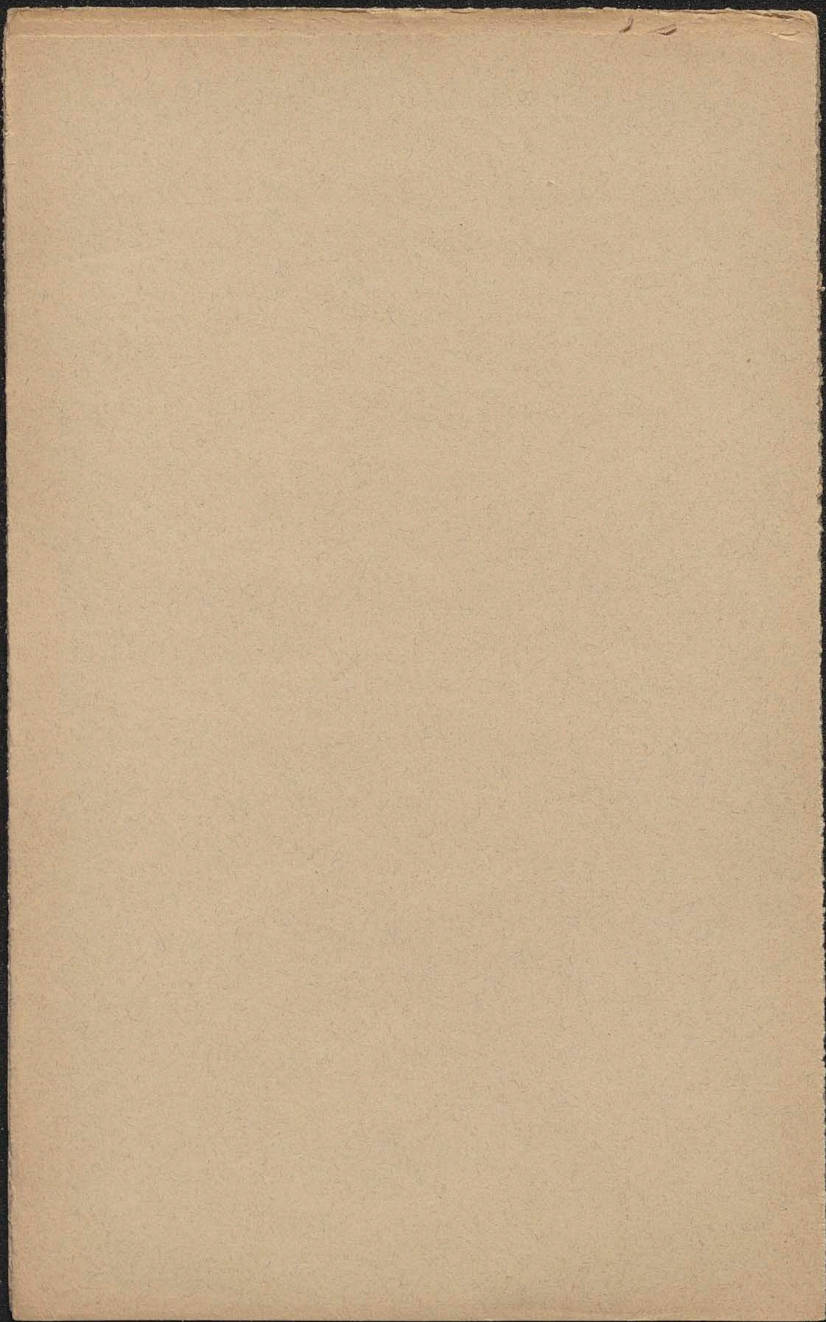
Narodowici - wa. m. wy-ówo m. tryma-
jony iż w polityce partji i kierunku naro-
dowego „W obwie galicyjskich Ukrainców,
czyli jak oni sami siebie nazywają, naro-
dowców, rwały w ostatnich czasach nie-
kłose kuciany.” Piast. 1878. 1. 3.

(1) „Zachował równowagę ualeńsz wstady
a nie rdepuwai na cvenz walk partyj-
nych cy narodowościowych” Wiek 86. 33. 3.

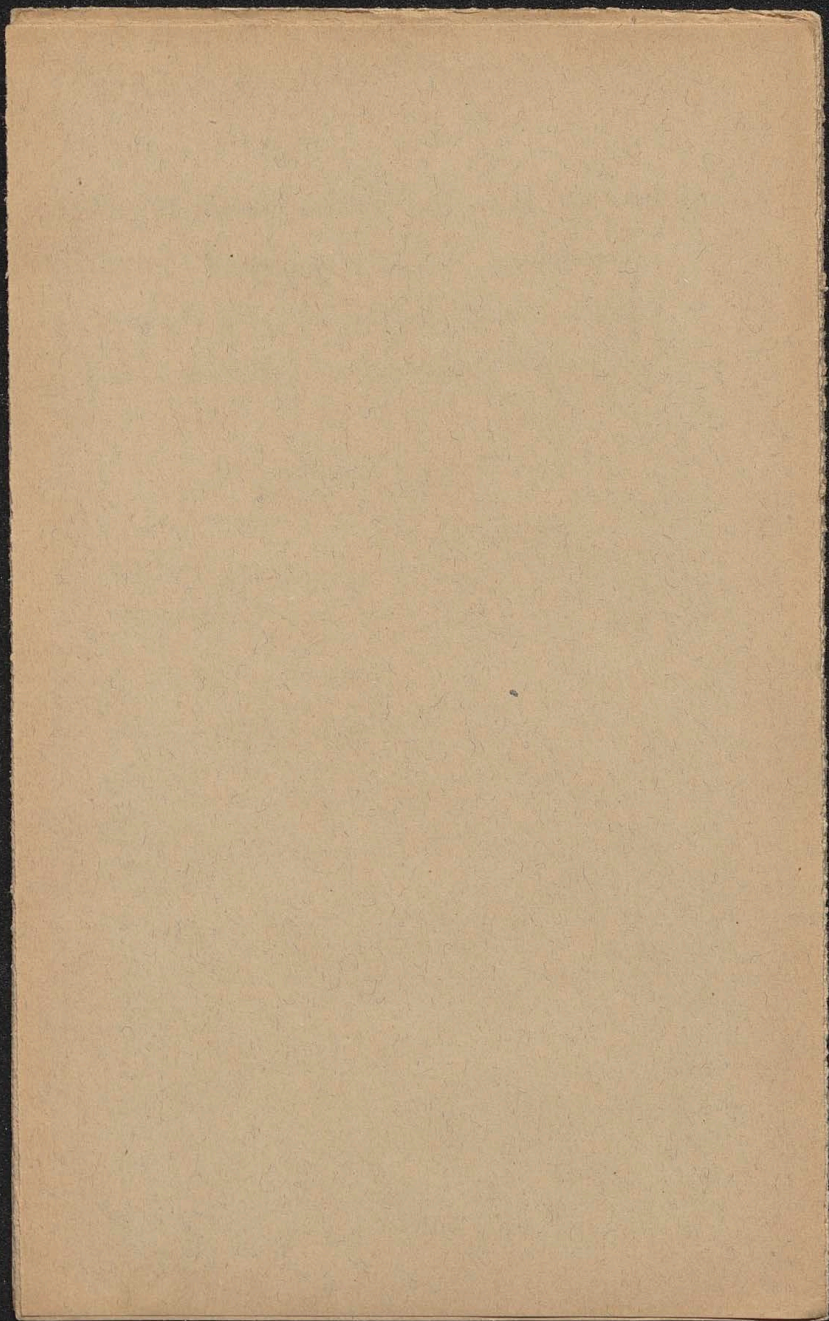

93
84

Narogi - owo. pl. zielona u rochy. Ziemia Hg-
zyczna (Rybi)

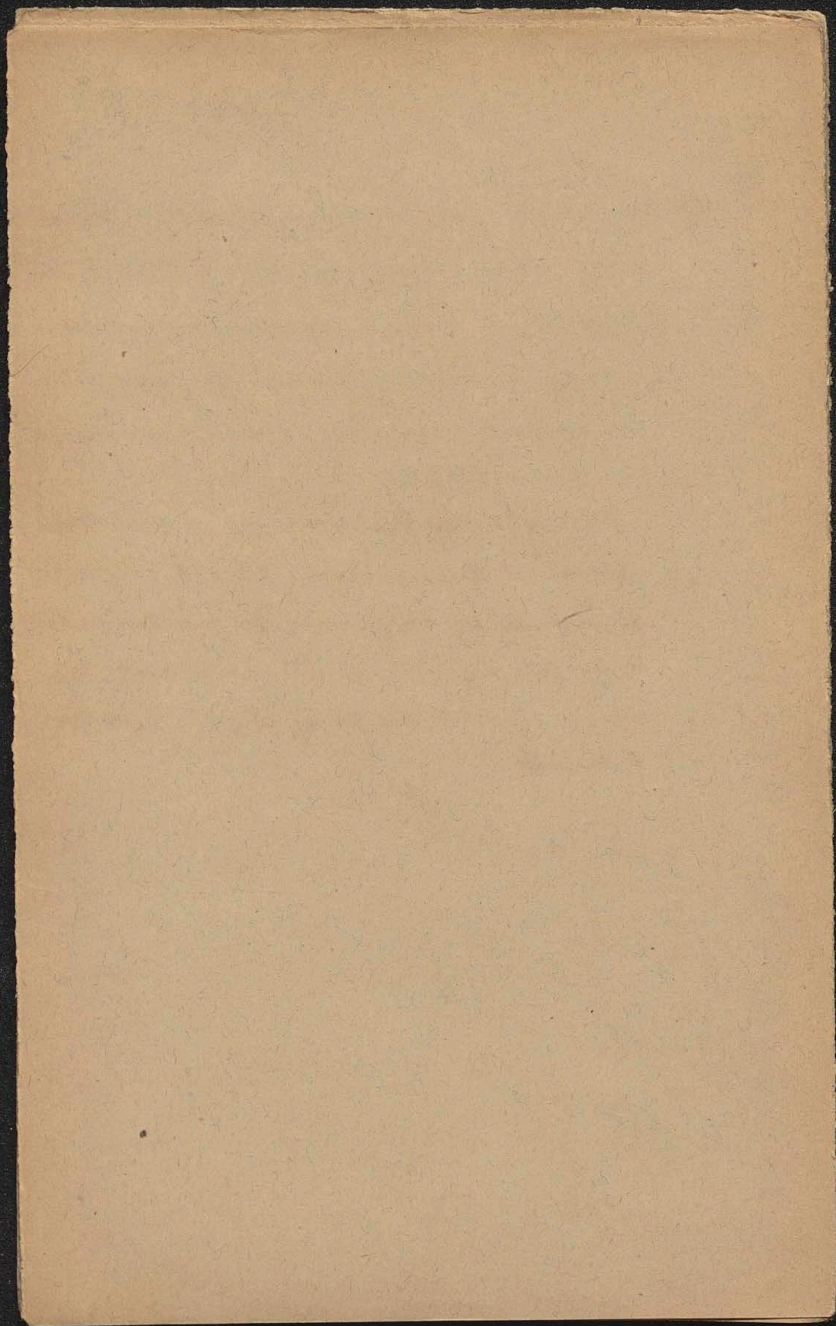

Naróziowac st. ex. dkn. wótem twaró namakac,
uróziowac, „Ledwie spojrzal w lice, od-
hrył od raku wielką, strasną tajemnicę-
przebóg naróziowaca!” *Al. Mick. 3. 133.*

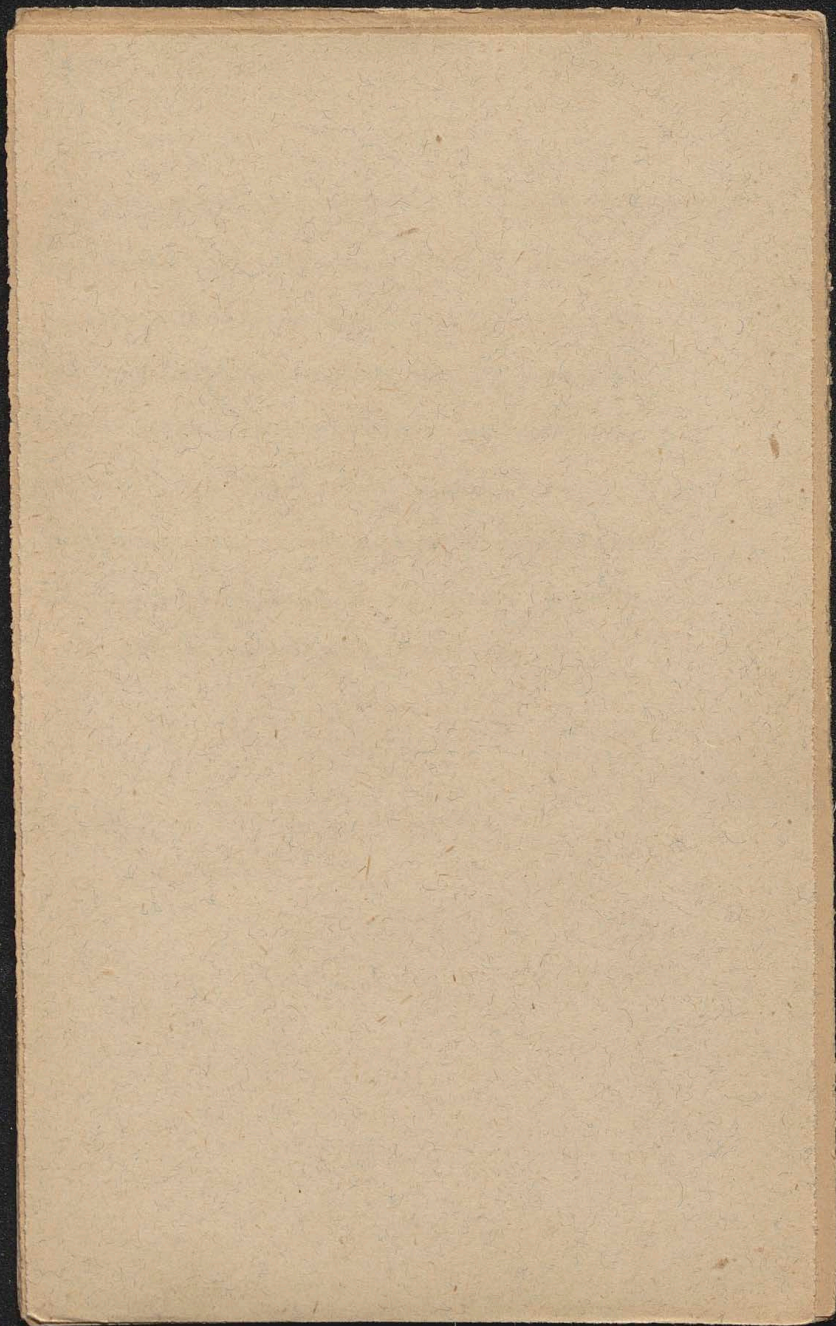

Narwany-a-e prosp. majgny braka, postrae-
lowy Narwaniec-ica. m. „fest trockę roz-
draniony... Dais się zapewne nie pokwie...
i rzekę, że nie przyjdzie mu do głowy upre-
dzić panów o tem... kuyvejnie... narwaniec!”
Maj. 9. waw. 1887. 138.

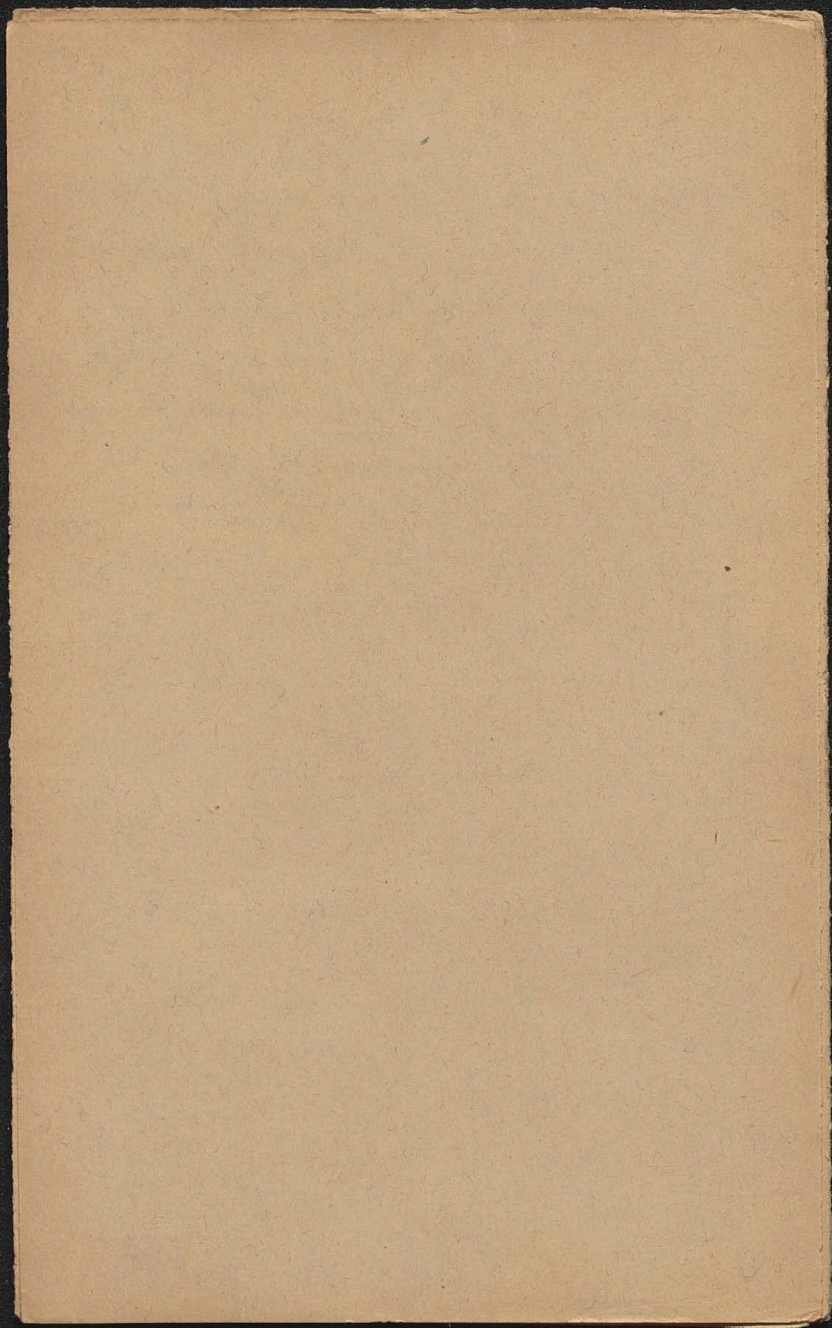
„Dainewypho był, oryginal, u arwasta
głowa” M. Gwral. Dluwar 23. 244. „Szdritem,
że wylecny się zagranicą ze swoich murzinek,
a on, jak pojechał do Liège narwany, tak
wrócił stamtąd bez jednej kłepki.” J. Jes. Choi.
Rola 6. 26.

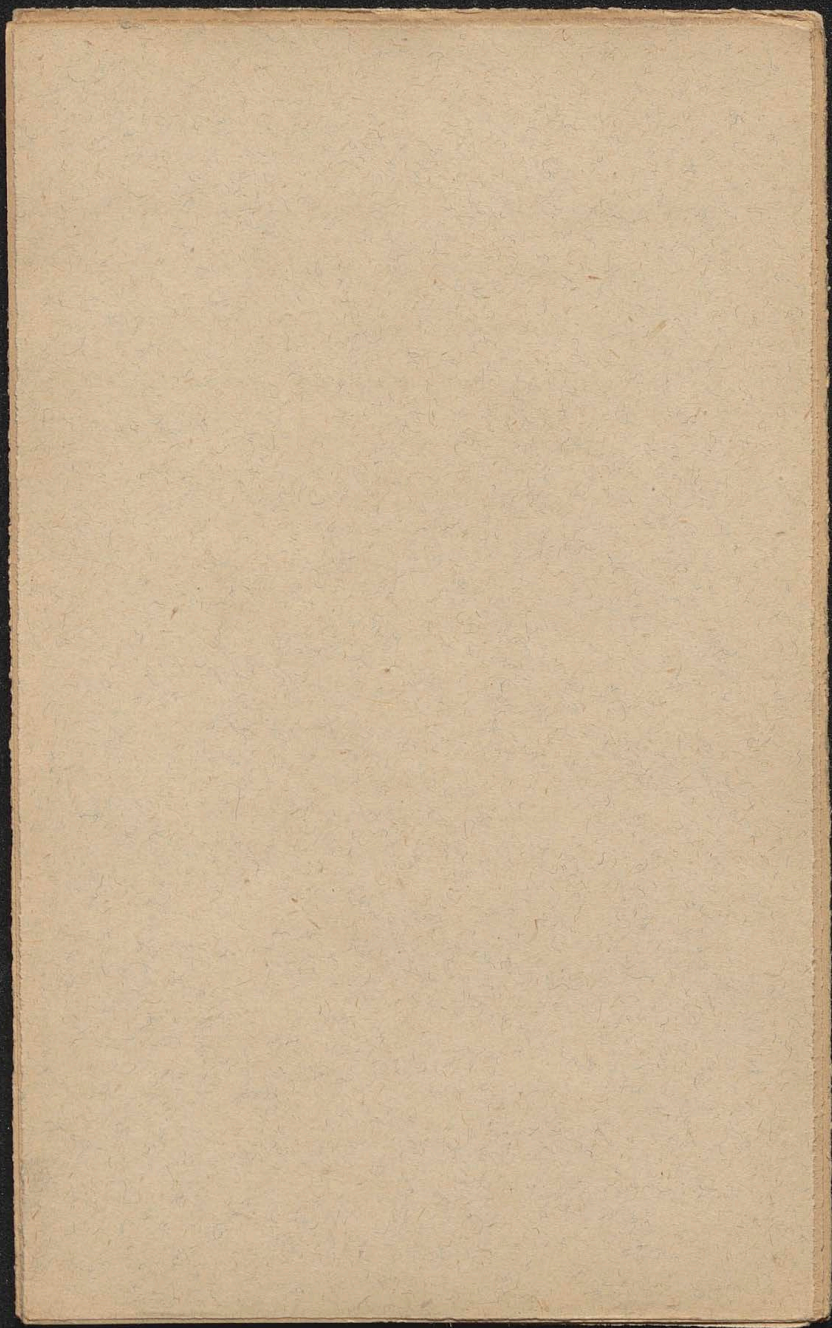
Narzekowość - i. s. w. t. a. s. i. w. o. r. e. j. e. z. y. k. a. g. d. y. t. e. n.
rozpada się na narzeko. Wiśniawskemu
strojowi odpowiadała wiśniawska narze-
kowość języka, przemawiająca tu z ku-
jawską, tam z krakowską, owdzie z ma-
rowską" k. Szajm. Jąd. i. Jąd. 1. 35 " Pomimo
wiedpnie, różnonarzekowości odczesnej
uwowy, drinijisemi prawie słowami wo-
dli się smutna "Fajienka" ib. 37.

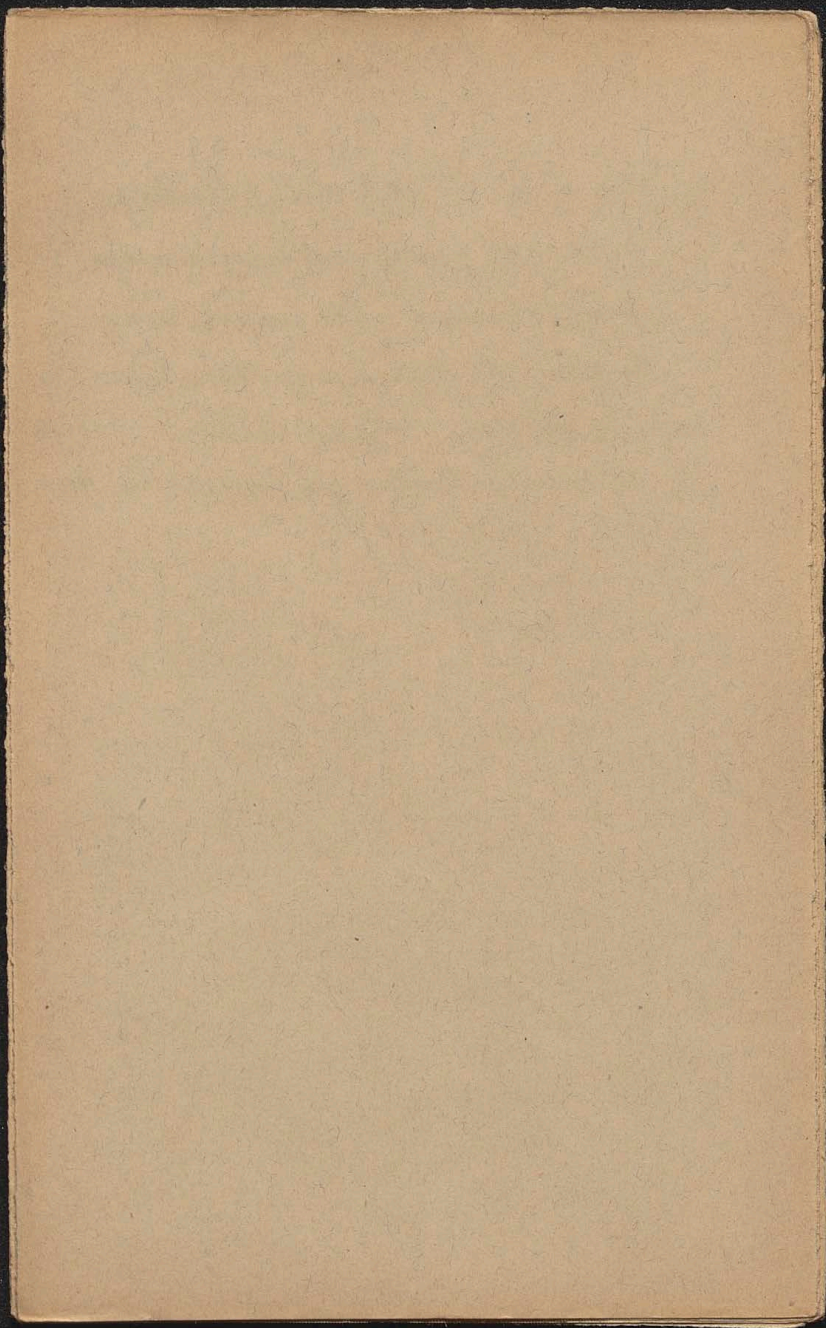
Narantka - i. t. tki-tek m. wioch chnie lekkie
okrycie kobiece, waziej nad cetero suknie
i jeduz narantke koronkowa kupi' nie
mogte "D. Pol. Dzien. Ser. 54. " Skorzysta po
narantke aby co przedzej mury te opu-
sici " J. Krasn. Tyg. pow. 1882. 178

Nasiębierny - a - e mowi się o kole uty-
 szkiem „nasiębierne” t. j. biorze wo-
 dz na siebie, gdy ta spada z gory et.
 porożo: „podsiębierne” z nastobl. obsc.
 „nasiębierka” = kobieta talwa, t. wide-
 mu dajęca.

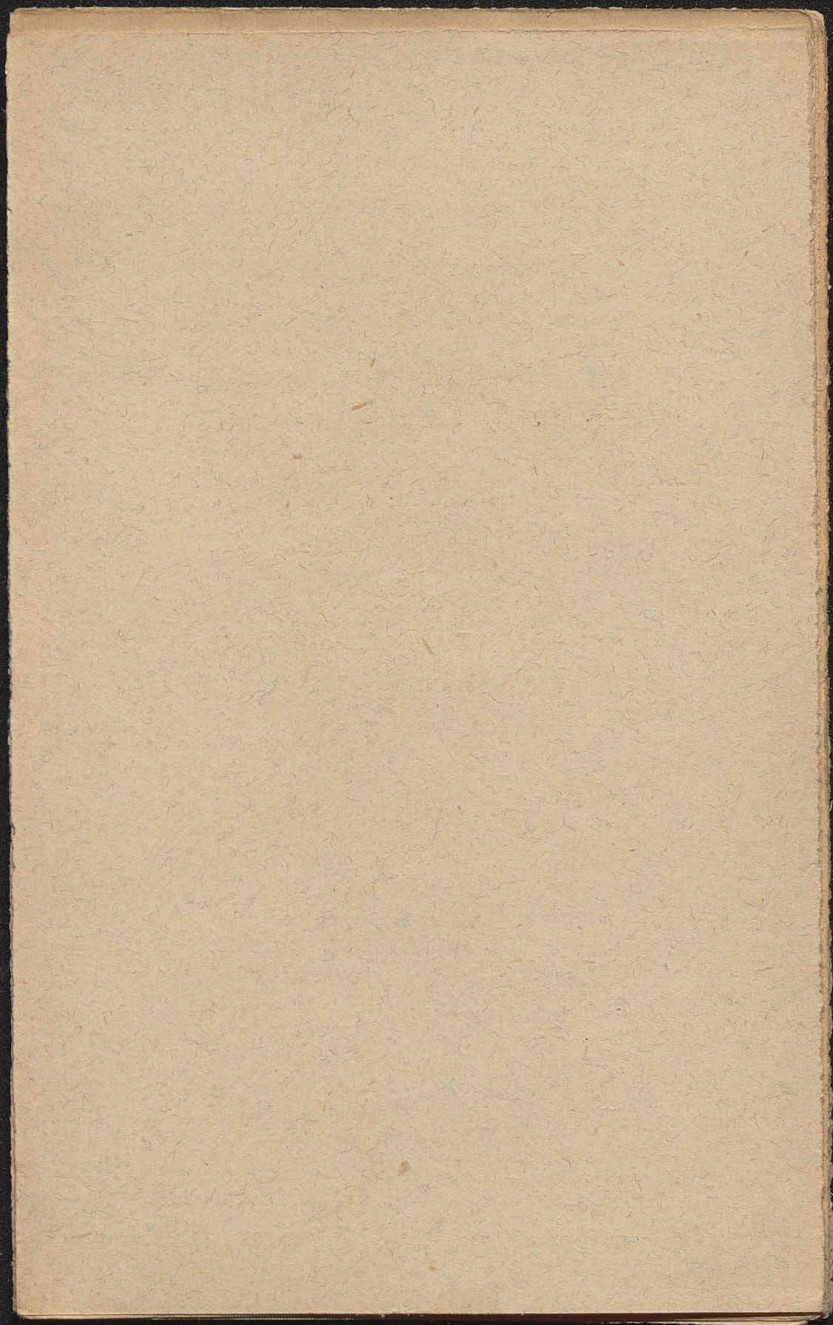

Nasięka - i. xi. ki - siek mu. „Mawanga to
 drzewo gdy jęrawie rozt nasiękanego, to
 powstadałemu w te nasięki kroszenie-
 wianu” Ad. Mick. 3. powyp. 334. „Chybił ty-
 sine, wielka, świeżego kdaleka, i nacięta
 od liczących kordow jak nasięka” ib. 40.

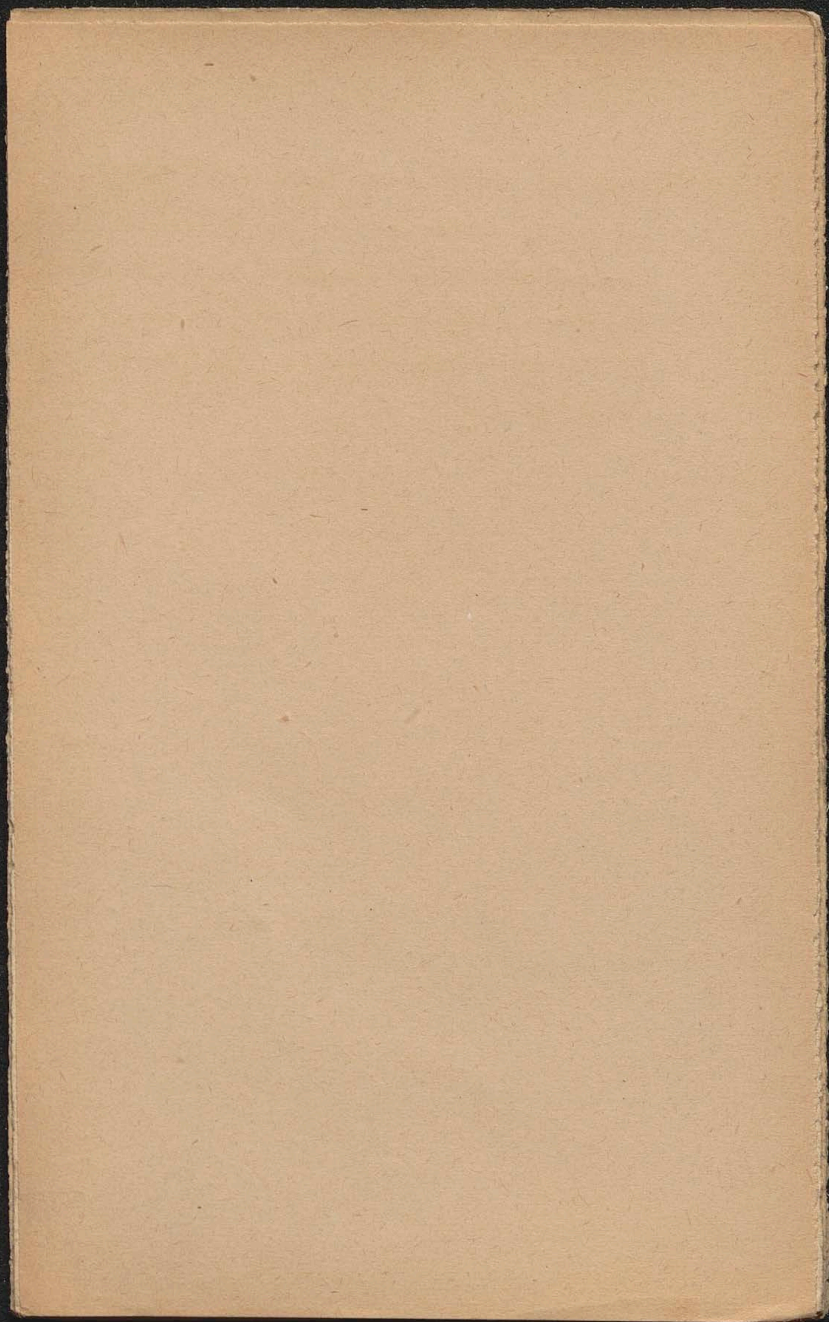

92

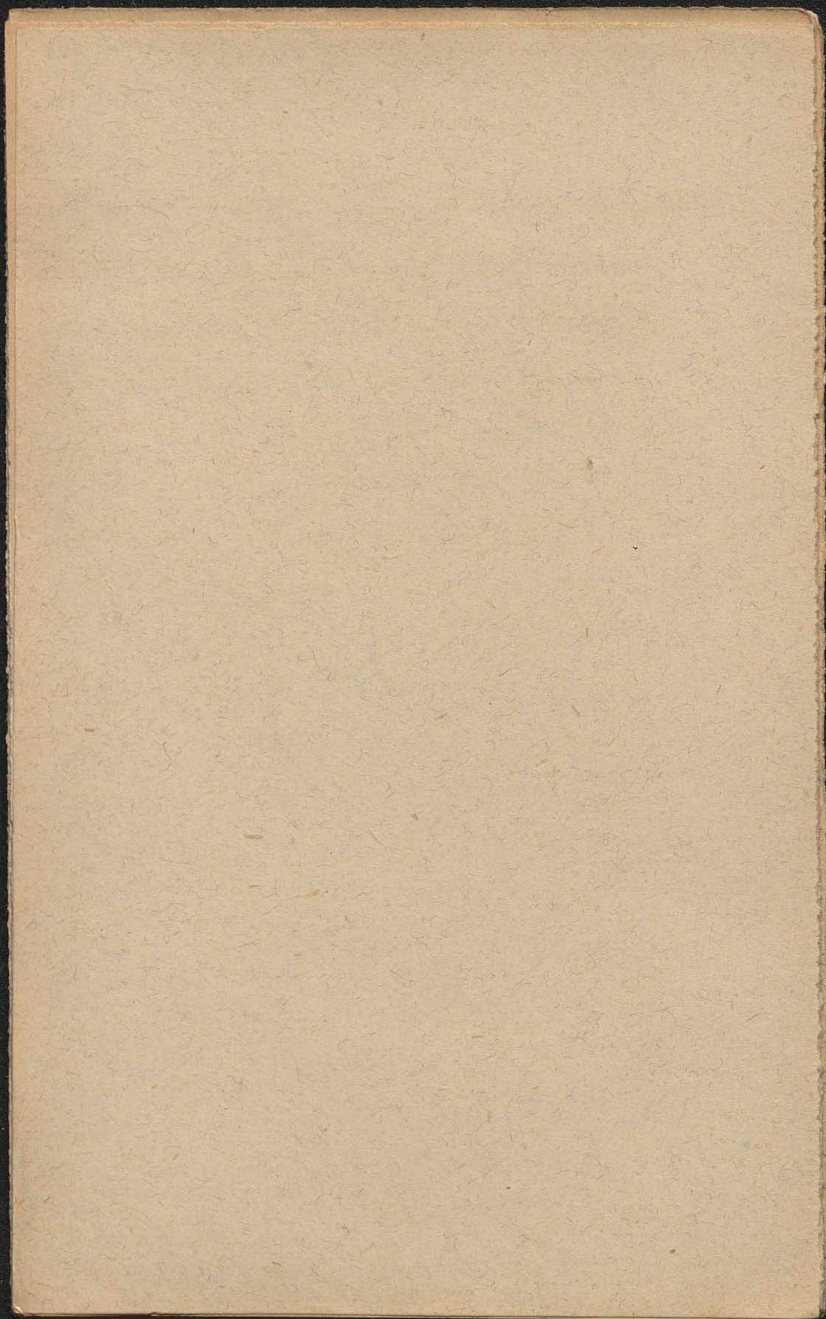
Nastuchiwai st. cz. ndkn. uwainie stuchac,
natoziefze stuch i uwags by ustyraci
„Nastuchiwanie najimnijnego skele-
sta prachowupato, ke ucho usieta cruti
J. V. Kvar. Lub. 1. 8 of. Nastuchiwaci

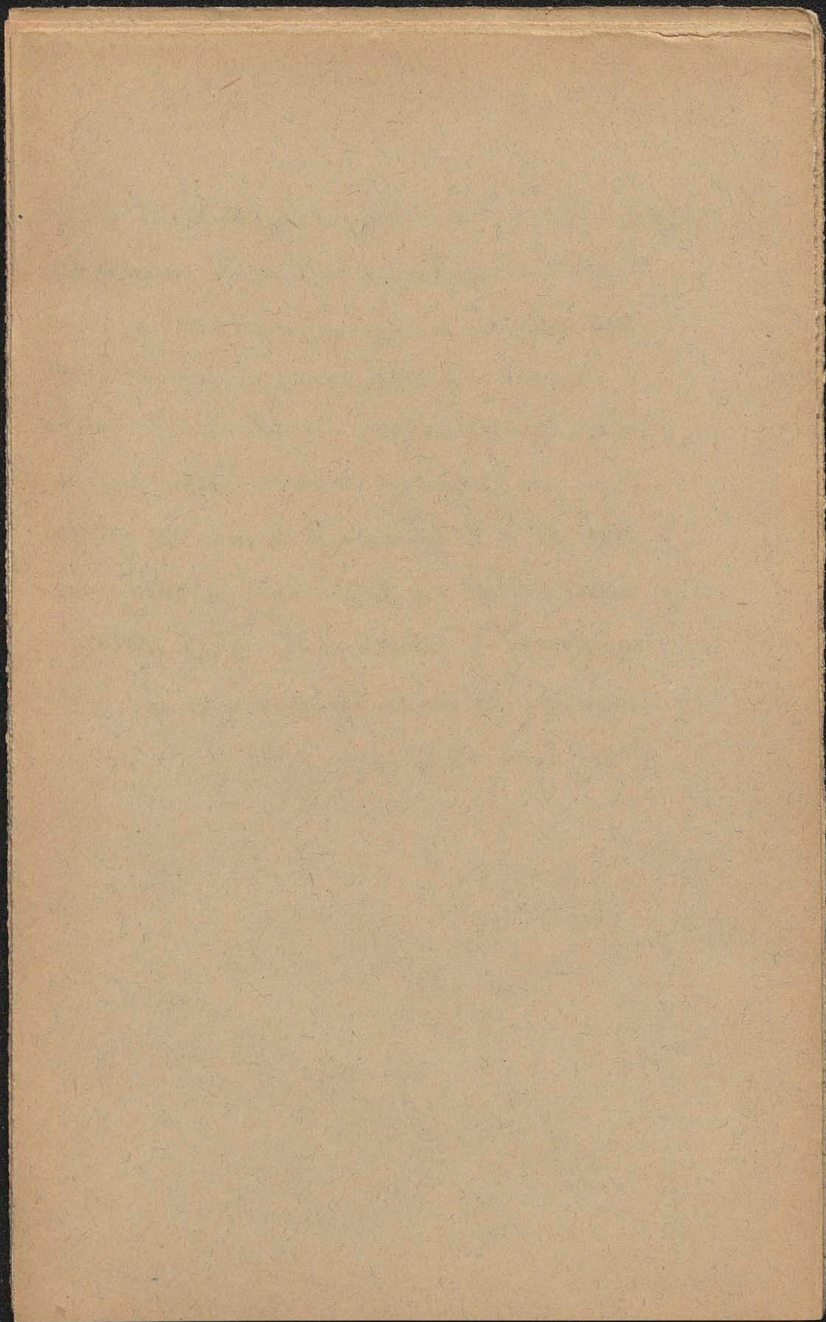
Następnego powst. mało wigw. jak. następuje
w sporób następnicy „Po skumbinowaniu
wzrostu tabiki faktów z przywiedzeni
nawraci informacjami, przed stawiając nam
są rzeczy następnego:..” Przegł. pol. (wzm.)
1887. 297. 1.

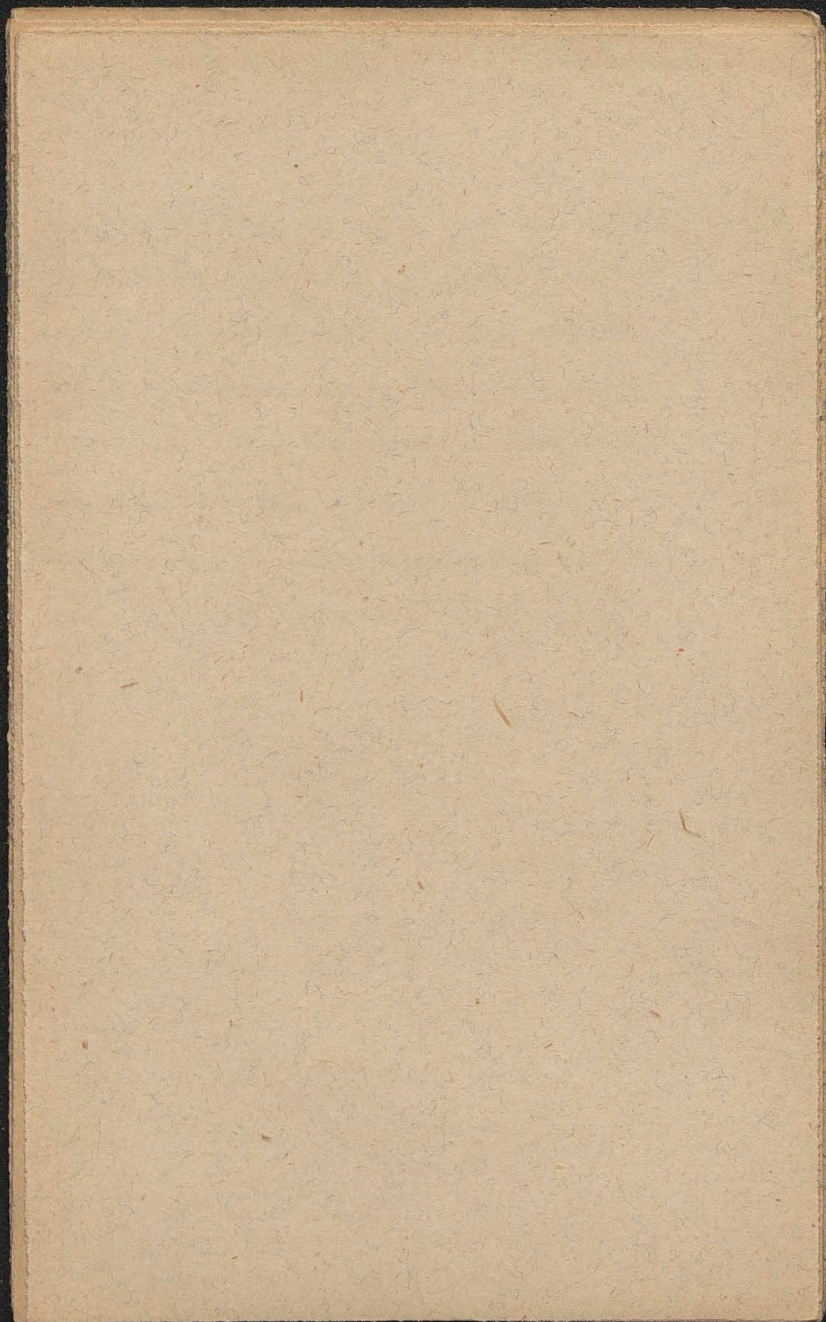
Nastregwai sie st. zaim. wdhu. Nastregwai sie dku.
 nasuwai sie, wpadai w wny, malowai sie
 trafii sie przy padkiem, w miemie mury,
 koniny i sianu skawe w srednie nastre-
 waja sie w hu "J. Kraus. 72. 139.

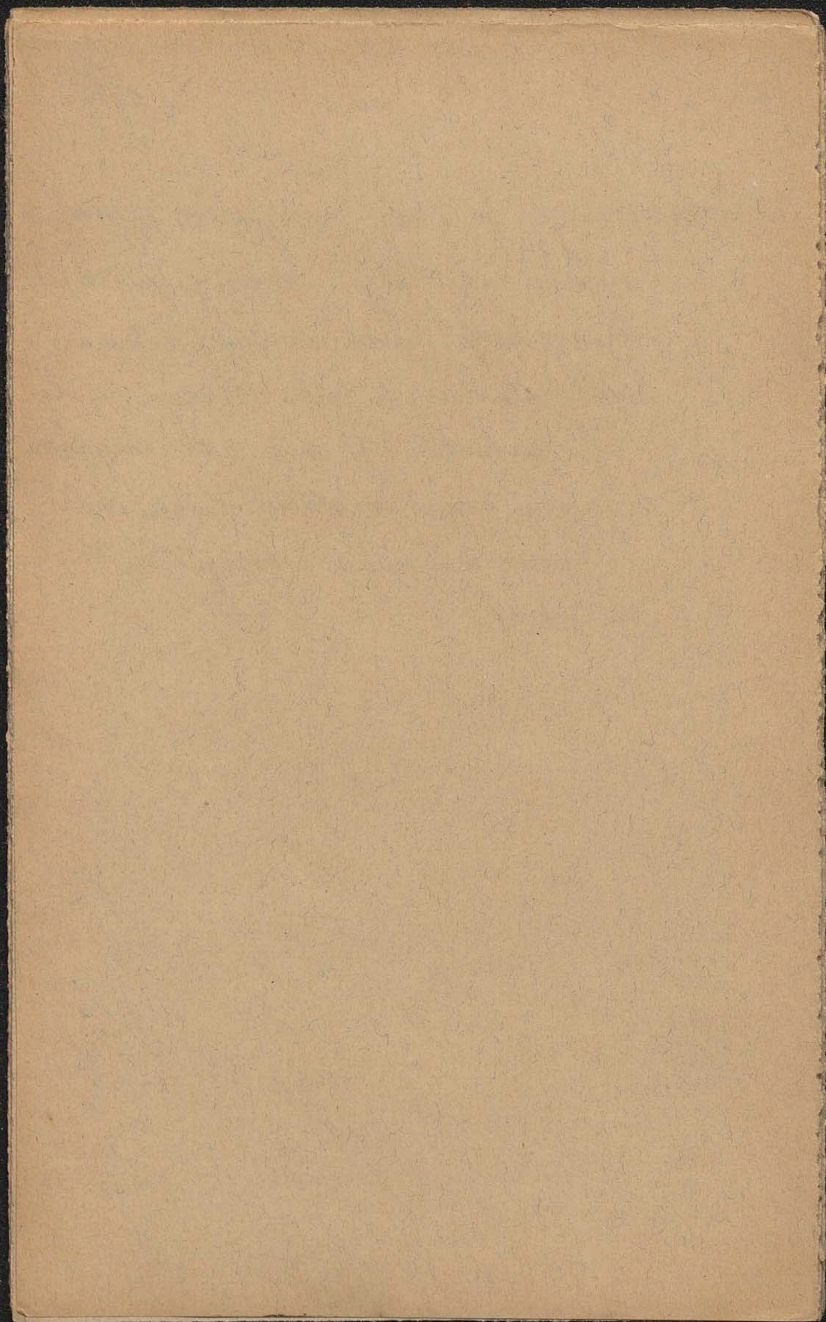
Nastroj-u. m. bez l. um. usposobienie ducha,
 stan wewnętrzny człowieka, ~~maszyna~~
~~nie~~ stopień napięcia w sferze myślenia
 i wrażeń „Z dotychczasowych pieśni można
 mieć wyobrażenie o wyrobku nastroju
 tego poetyckiego ducha” L. Siem. pięć mist.
 mit. 60 „W harmoniji ludzkiego głosu
 musi odbić się howiecznie nastroj we-
 wnętrny” J. Dzierżk. 5. 15. „Lola powstała
 wpadać w romantyczny nastroj.” M.
 Siemk. 9. pol. 1876. 19

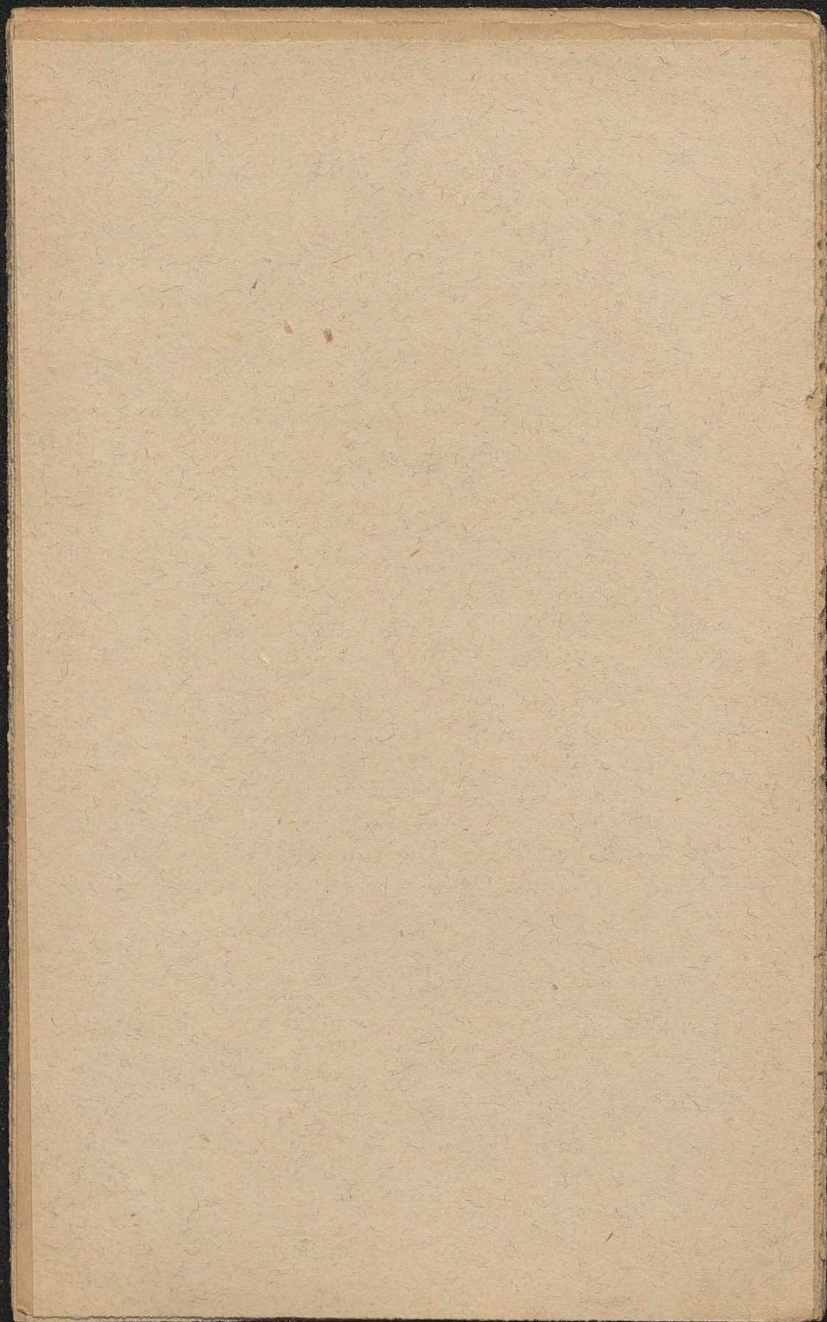
Nasyphka - i. r. pki - pek mu. powwa pto'ien
na, w ktora, sie nasypuje pierze, i
sterowizna woiwzas podurane, „dziesci
byto owinieste w podurawce, a biata
nasyphka w wiebiemie paski” G. lwow.
1884. 296. 3. z przydalek, dosyphka, „Sku-
buzet musie prawe glowe, za com mu z na-
sypka, oddat” J. Kraw. 95. 17.

Naszkicowaci st. or. skn. narzypowai pobieranie,
wrobie' wkie czego „ W tej galerji w pot-
skoi' orzuph, narzkipowanych bedwie,
podmialowanych tyko obwarow, mato
bysto protwetow " J. Wran. 33.18 „ Przygato-
wawny kawat kartonu naszkicowat
cudownie swe morze i brzegi " T. Na em.
na wul. 89.

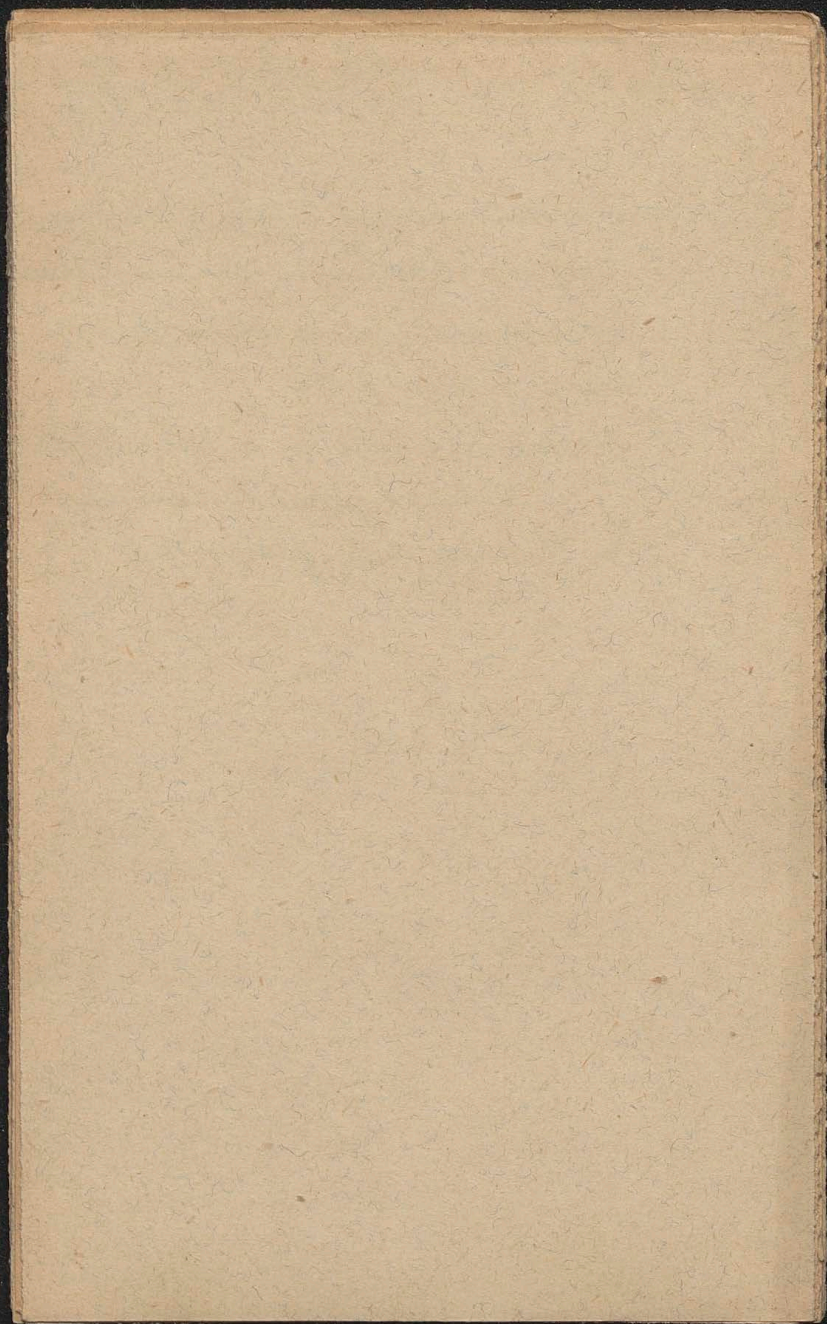

Nastupikowaci st. ex. dku. z fig. prosp. nasadnie
co crenu, ubrai, ustroic' up. mowz cy-
tacyami, sentencjami i t.p., "Fecija
drwinami nastupikowana, kuanu sig ja
na tem" Spusc. 120.

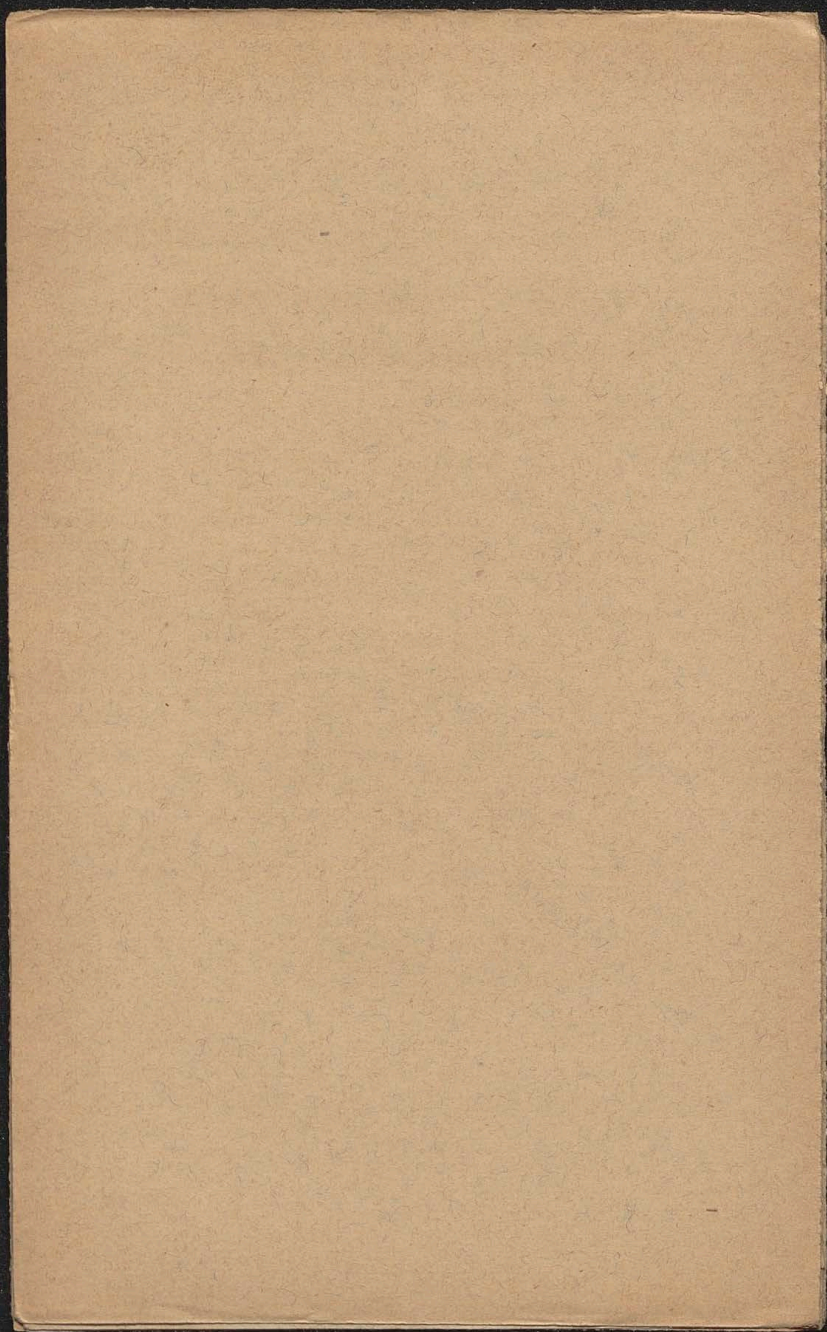

Nascia - i. z. spierax. imię kobiece Anastarja,
Nastka, wrogólnij u ruzinow „Ciziko
um bylo pomysłce, że Nasci już nie ro-
bawy.” J. Kraw. 17. 83.

Nascin - a - e nalcizy do Nasci, tyra-
cy się Nasci „Popędził lasem wprost
do Nascinej chaty.” J. Kraw. 17. 81.

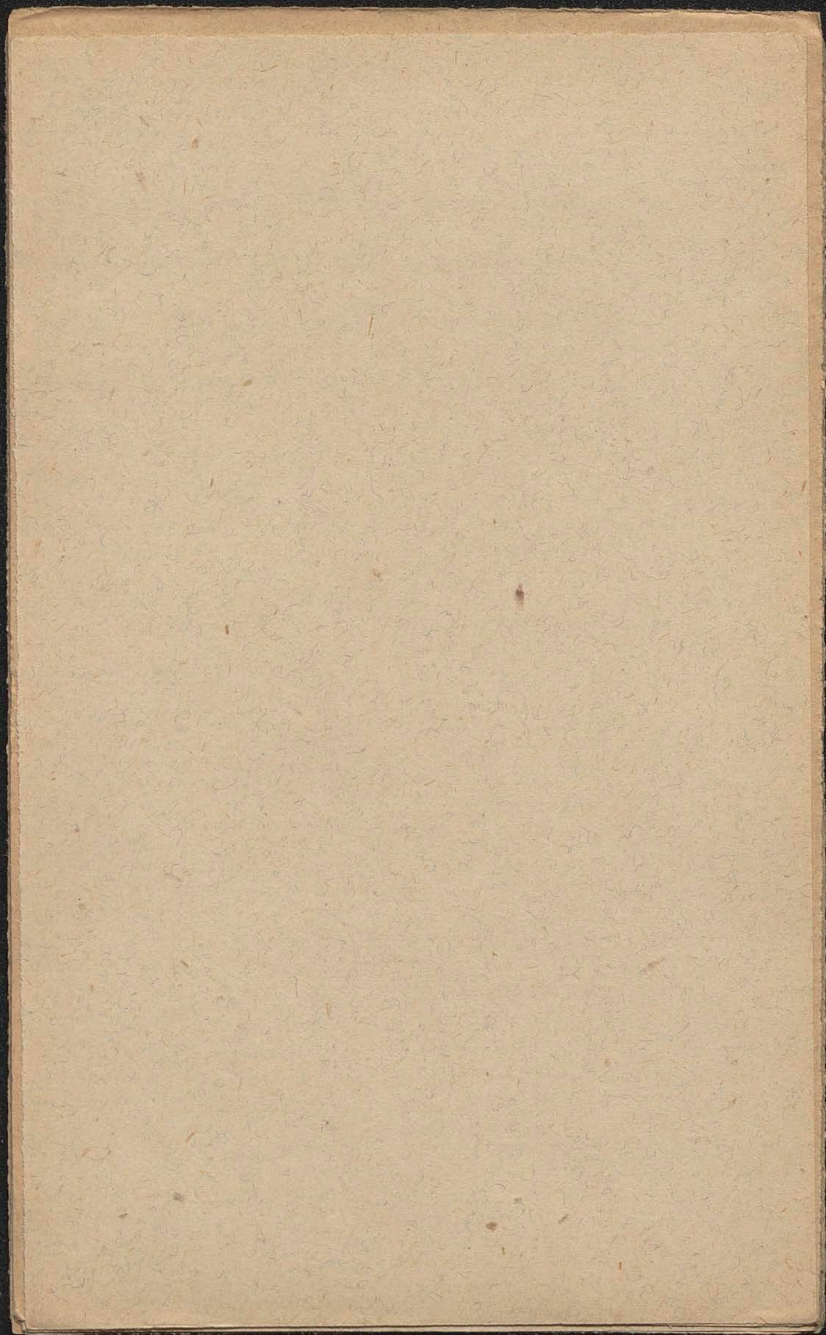

Nas'iskai sig - at - a st. raim. dnu. - z kiu, wy-
 s'iskai uę dowoli „Ze wraytkimi sig
 nas'iskai, kielivakami uatvrai... kęp
 mu tyho byto potvcha" Maj. L. wrow. 1887.
 127.

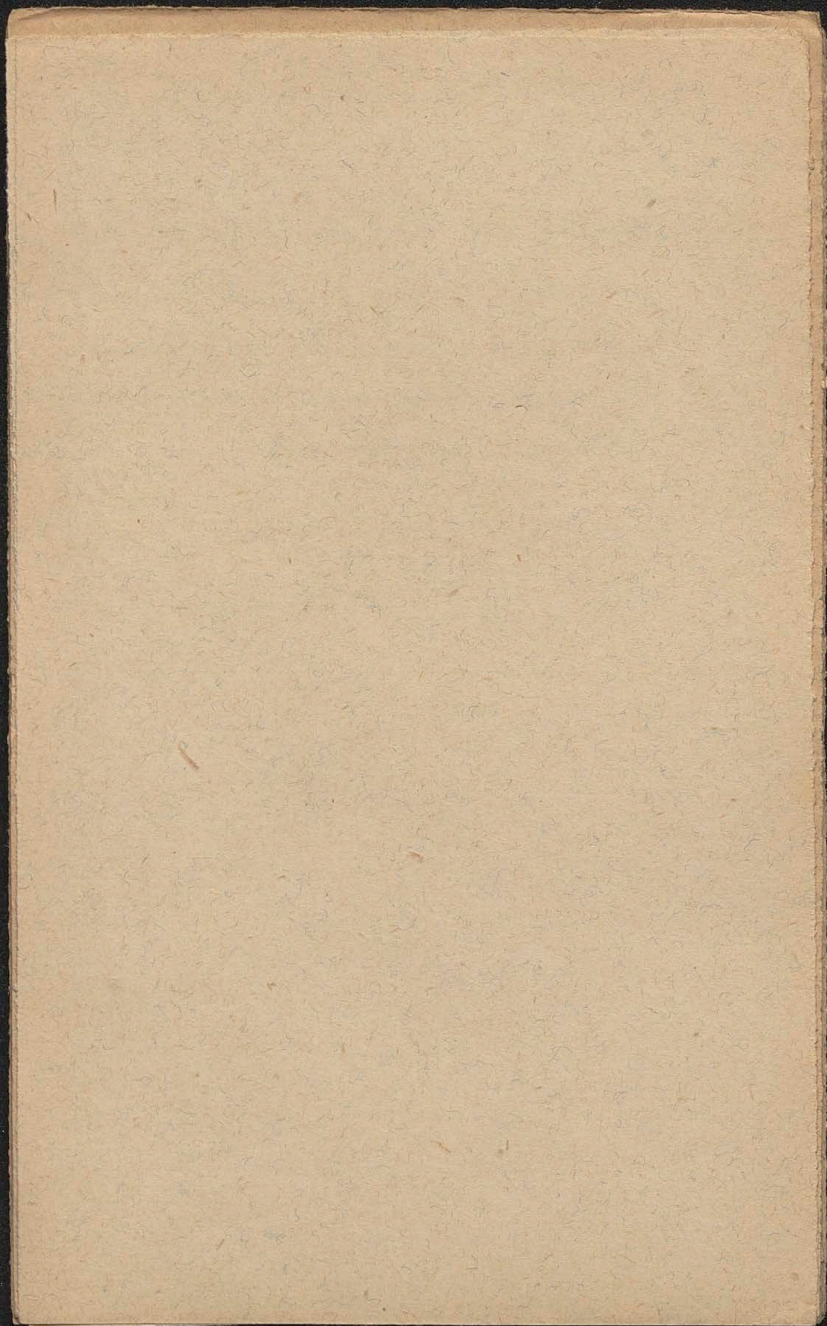

109
95

Natalja - j. k. imię żeńskie, zdrob. Natalia,
Natalka - i. „ Natalja wychowana
była na wsi „J. Kw. 18. 92 „ Natal-
ka ma dzieki Bogu talerzik „ ib. 33. 81.

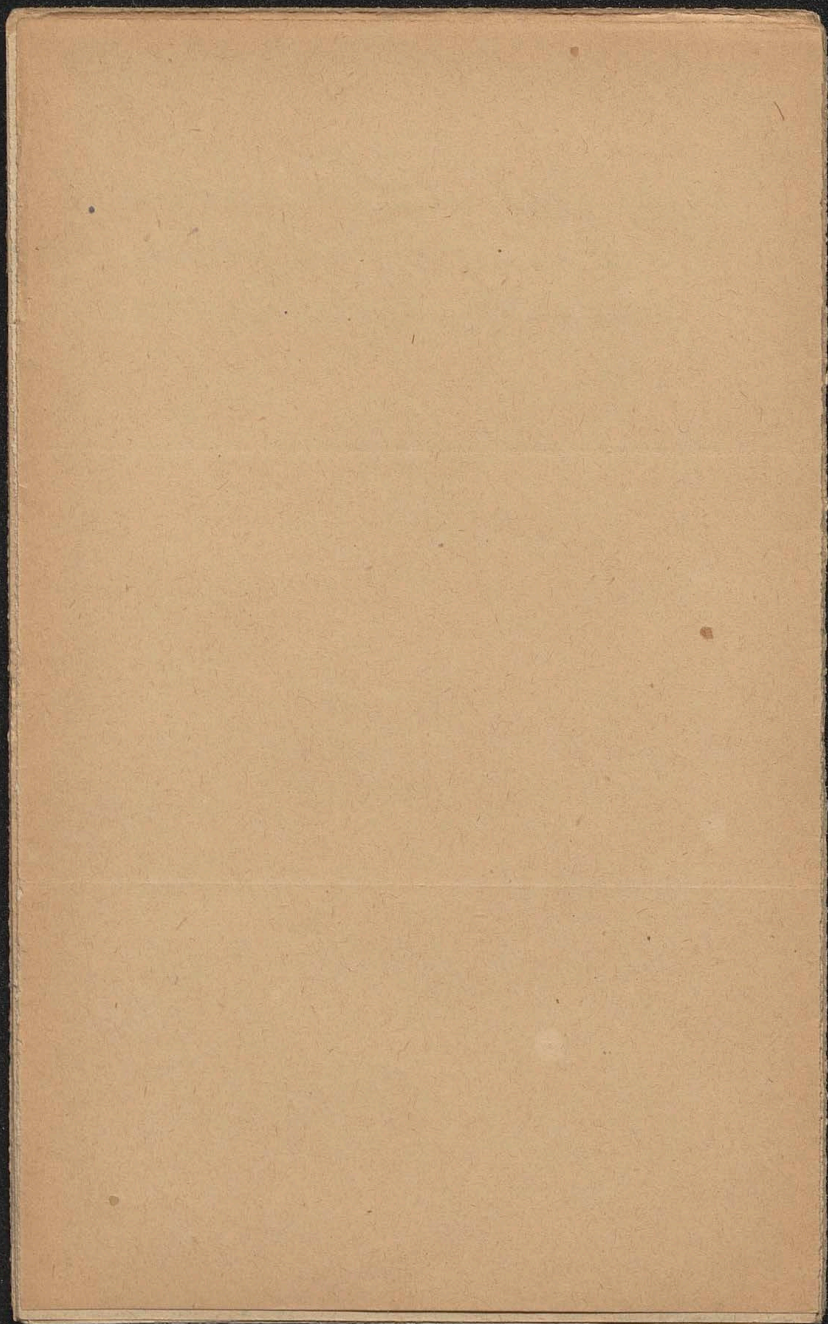

Natasowac st. x. Dm. Zlasowai, muiwca
karty do grania & fig. „Natasowaty
uu sig do glawy rozmaité wiadomosci
i nauki, ktore chowat w swej wiestej
pannici” Pdzierok. 5. 37.

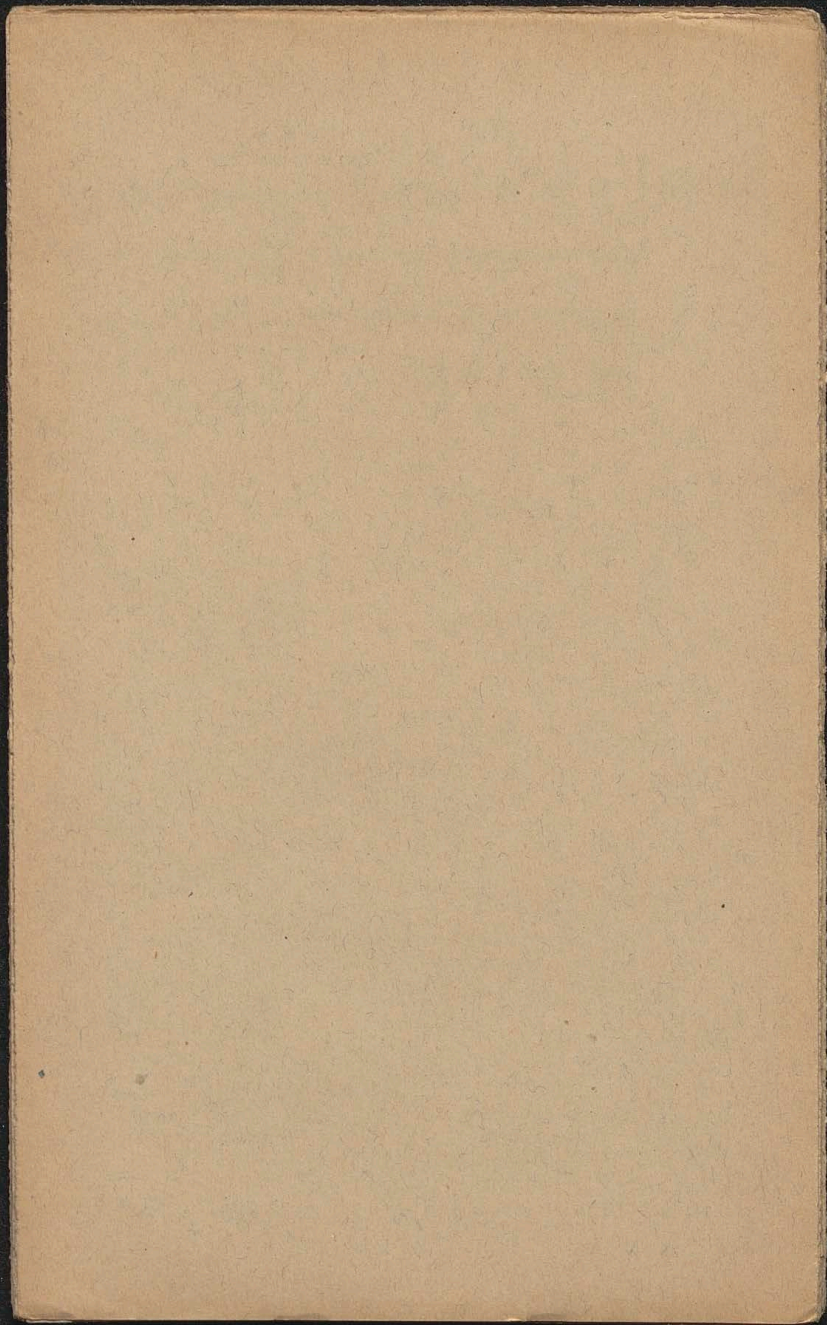

Natędy pwynt. wtdy, wtemcas „Jeśli się
nie wsiecht, to j'emu poć biędy — jeśli
tak zrobić, co będzie natędy?” W. Pol f.

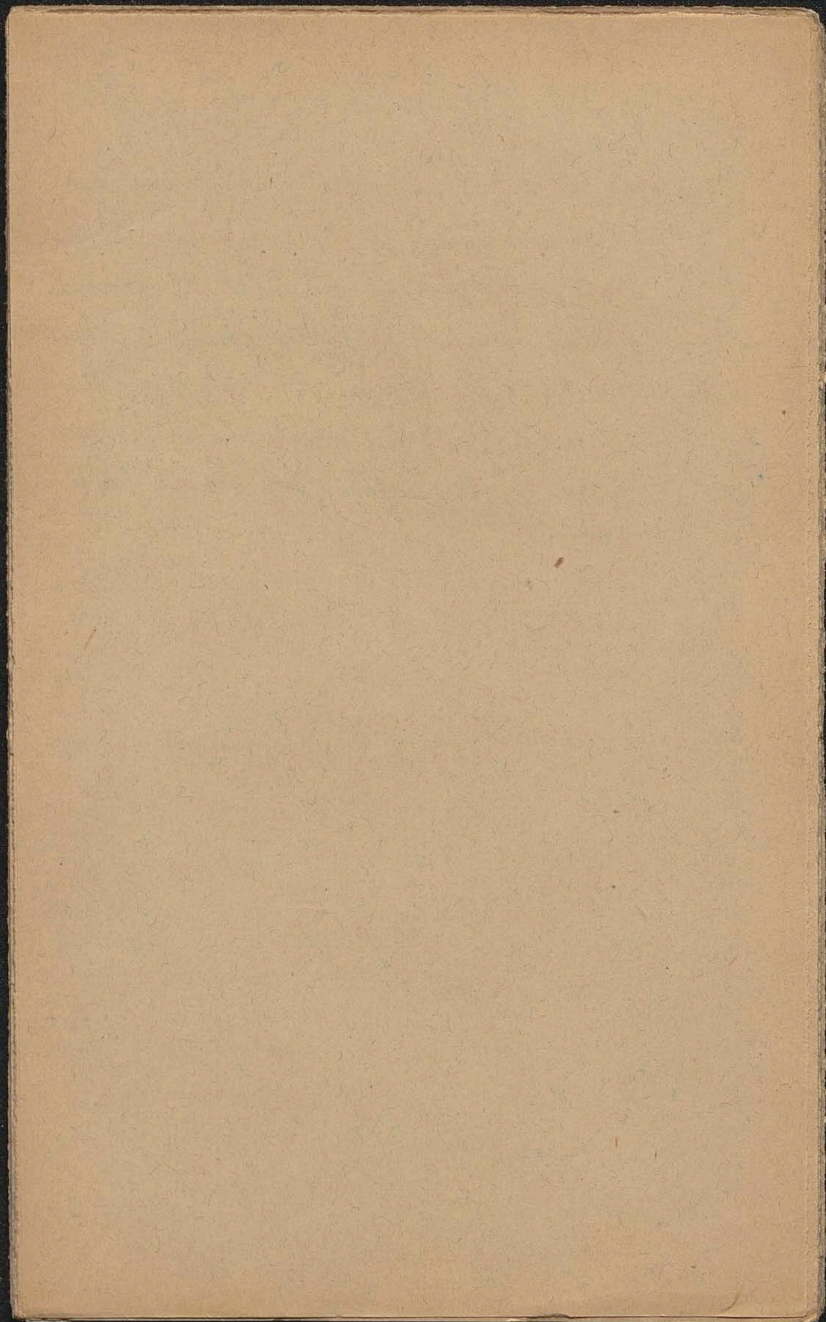
198

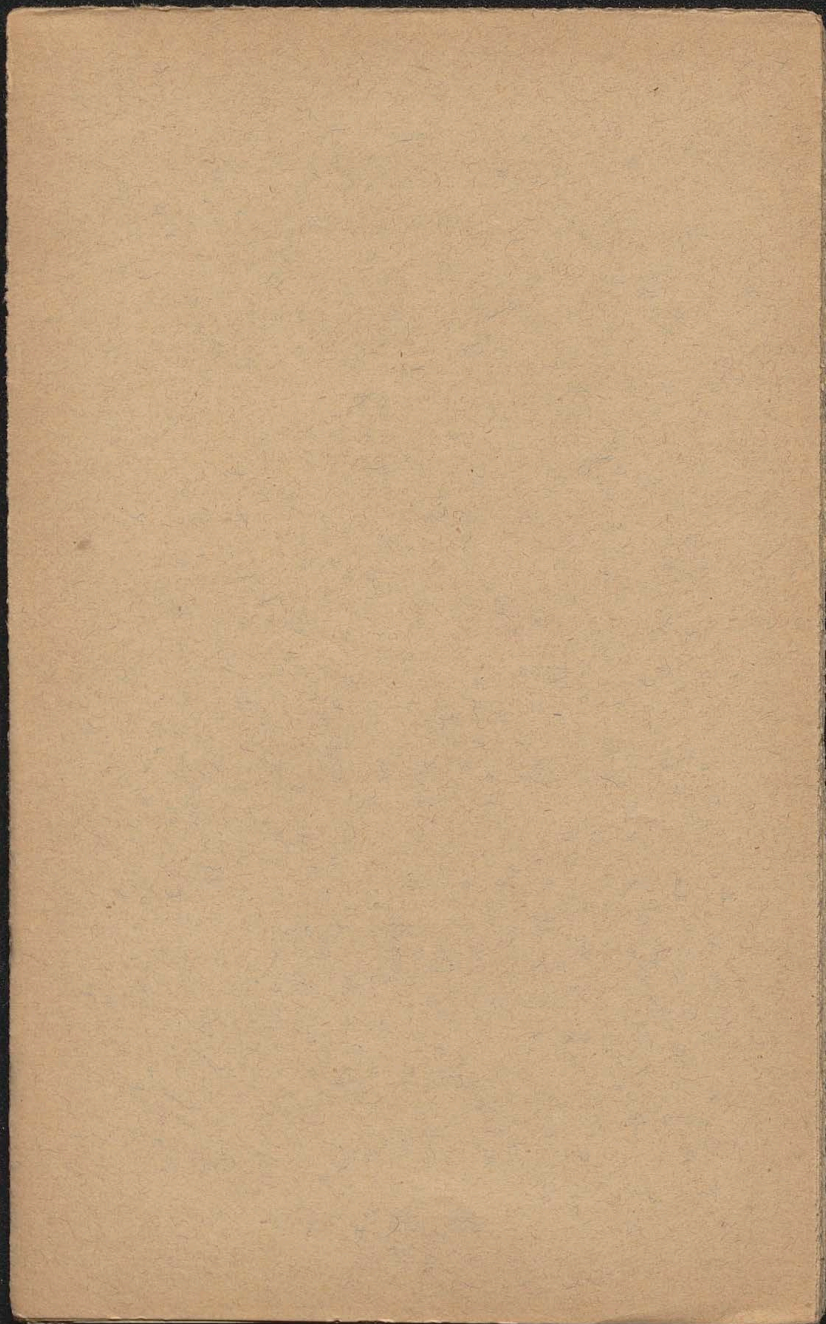
Natlok - u. m. bez t. um. z lic. meton. ludnie
sprawiający natlok „Lecz już nie była
między natlokiem ta, której szukał”
Ad. Mick. 1. 72.

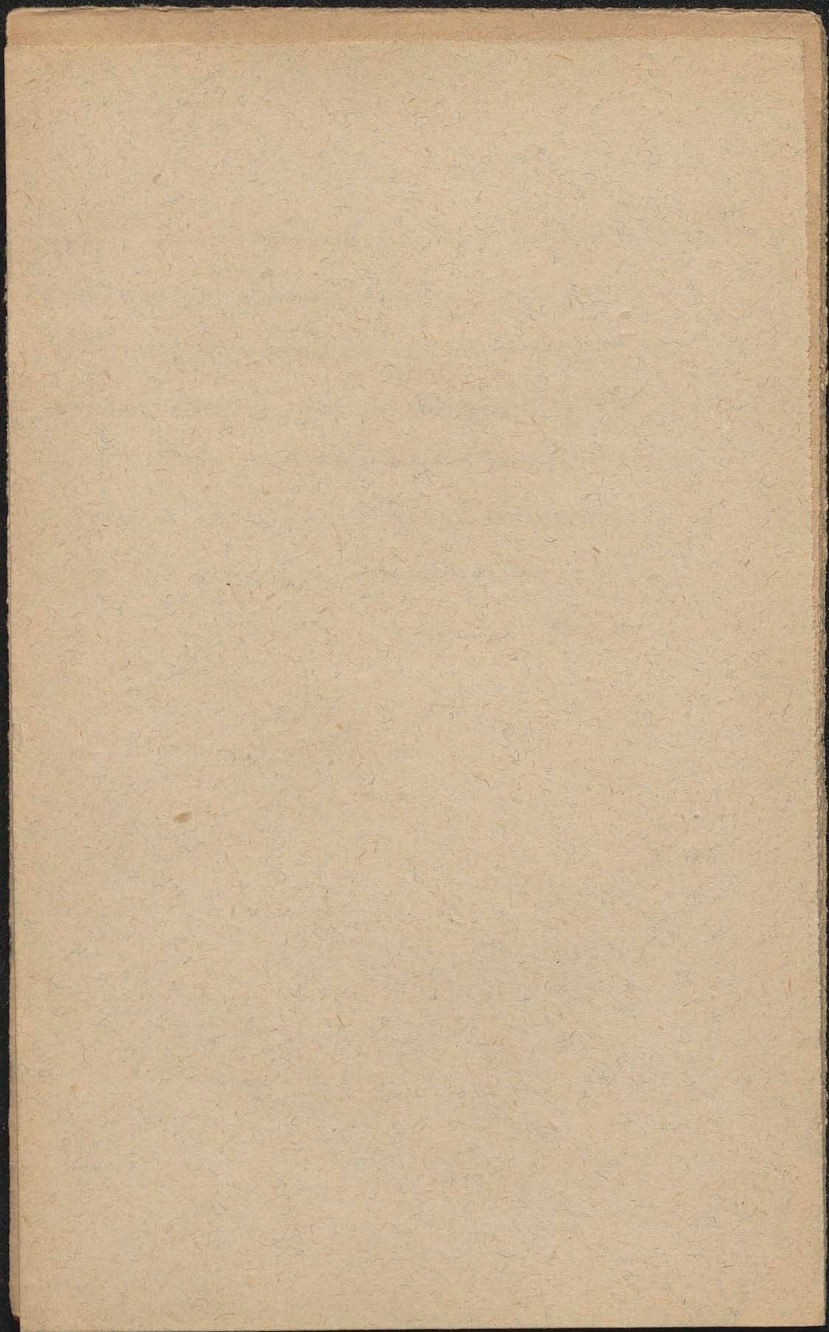
Natolski-a-ie, Anatołski, a Natolji wyli
 Azji uniejszej. U Narusa. satyra 3, stad
 natolskich plewieg kamianst Anatołski
 od tw. anatołi popoliwie anadotū Anato-
 lja t.j. mata Azja i w ogole posiadłwsi
 tureckie w Azji; wywar reperuty a grec-
 kiego anatole wschod "A. Muehlin" Krodłwst.
 92.

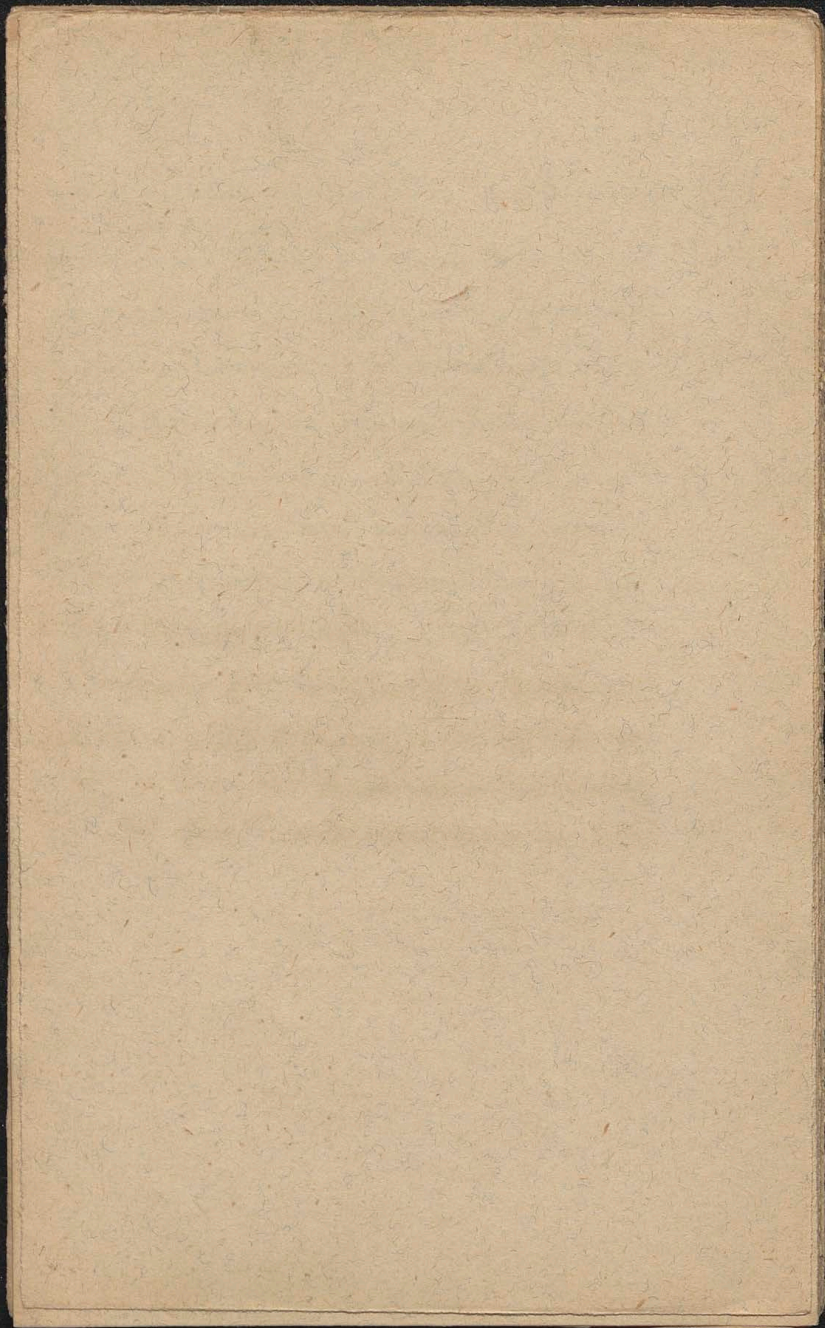
Natrasac' sig - a - a st. zaim. dku. z kim do woli
wyc' tragania us (kieliskiem) „Ze wrypt-
kimi us nas'iskai, kielskani natrasa...
tego mu tylo bylo potrzeba” Hcj. P. Lwów.
1887. 127.

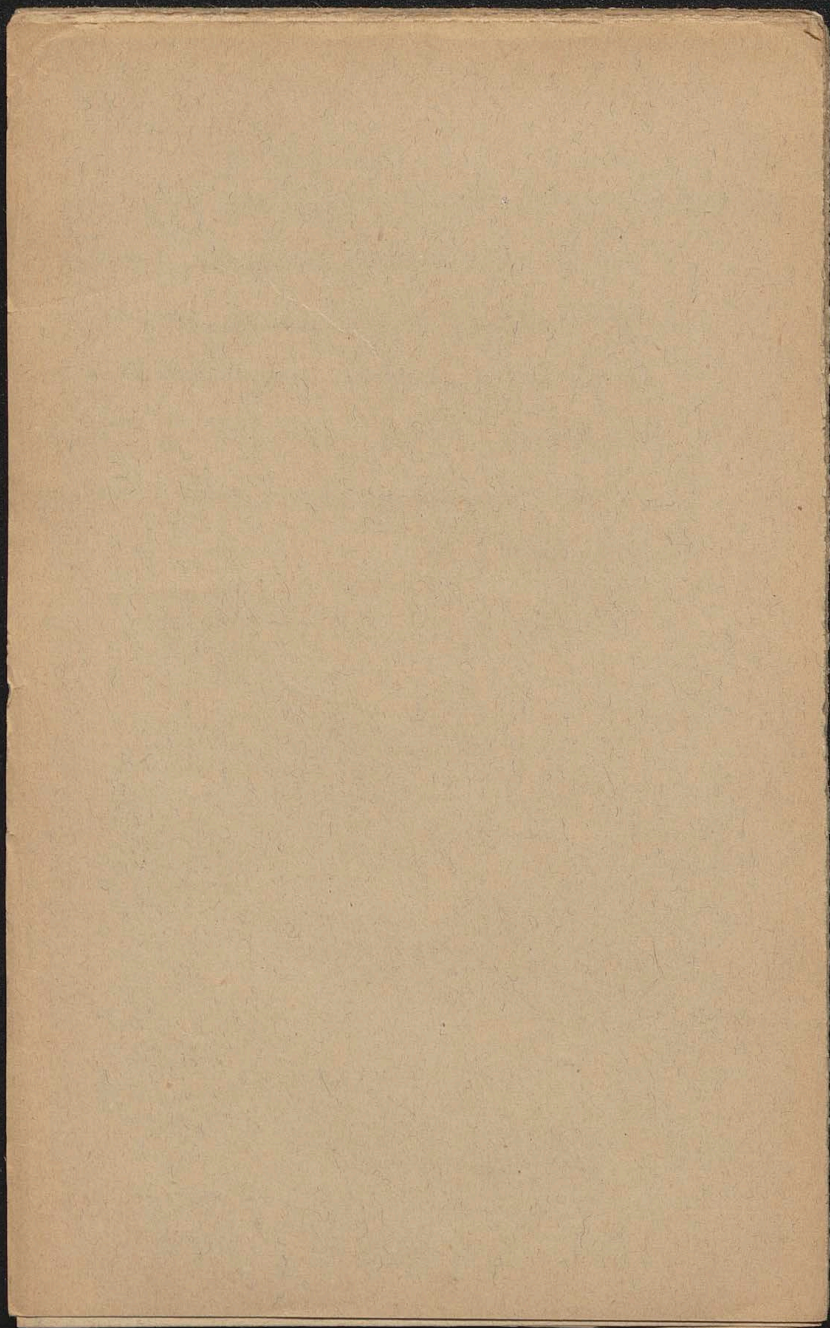
Naturalizowac st. c. u. d. k. u. nadawac cudzo-
 ziemcowi obywatelstwo i przypisac
 do praw kraju w ktorym komisariat
 z pers. przypisowac tego do spelnienia i
 uznawac go za swego. Z tego przy-
 morocina szezki uwaz sobie, ze zostal
 juz naturalizowany prawem "J. J. Kwara.
 16. 106.

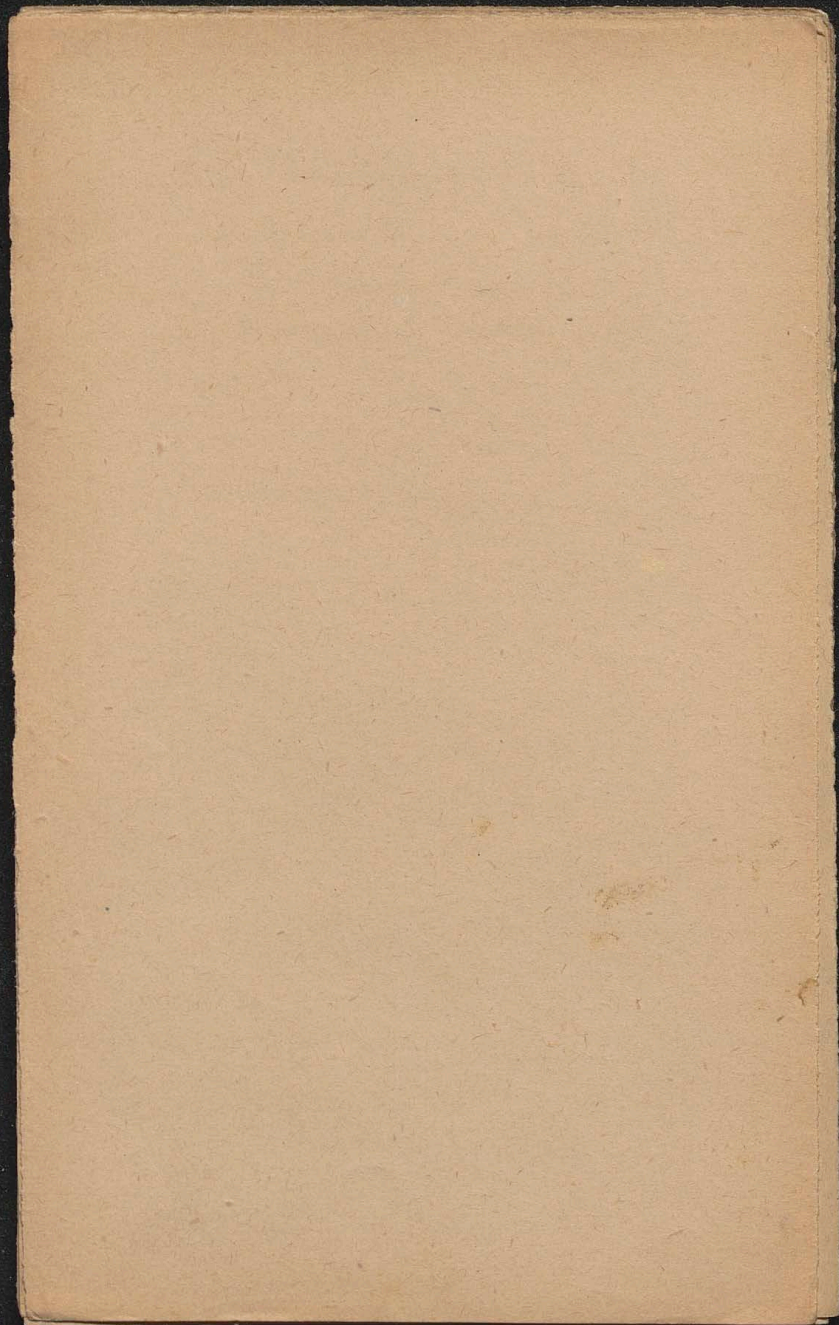
Natychniastowy, Natychniasty-a-e, na-
nie kraj chwiłi, lcz zwolki
tychniast, w jednej chwili zrobiony, wy-
hemany „Orientalna niewola nakazy-
wata poddanyu na skiniemie wladcy
zadawał sobie smierci natychniastyg” K.
Sraju. Jad. i Jag. 1. 3. „Kilku kupców rajnu-
jacych się handlem wotry, przewyito zaku-
py z natychniastowg dostawy do Lublina”
wiel 1887. 128. 3. „Clemenceau rąda natychni-
astowej rozprawy nad swg zapowiadzia-
ng interpelacyg (wiel 1887. 266. 1.)” Minister
prwypernt oswiadcza, że nie może się zgo-
dzić na natychniastowg debatę” ib.

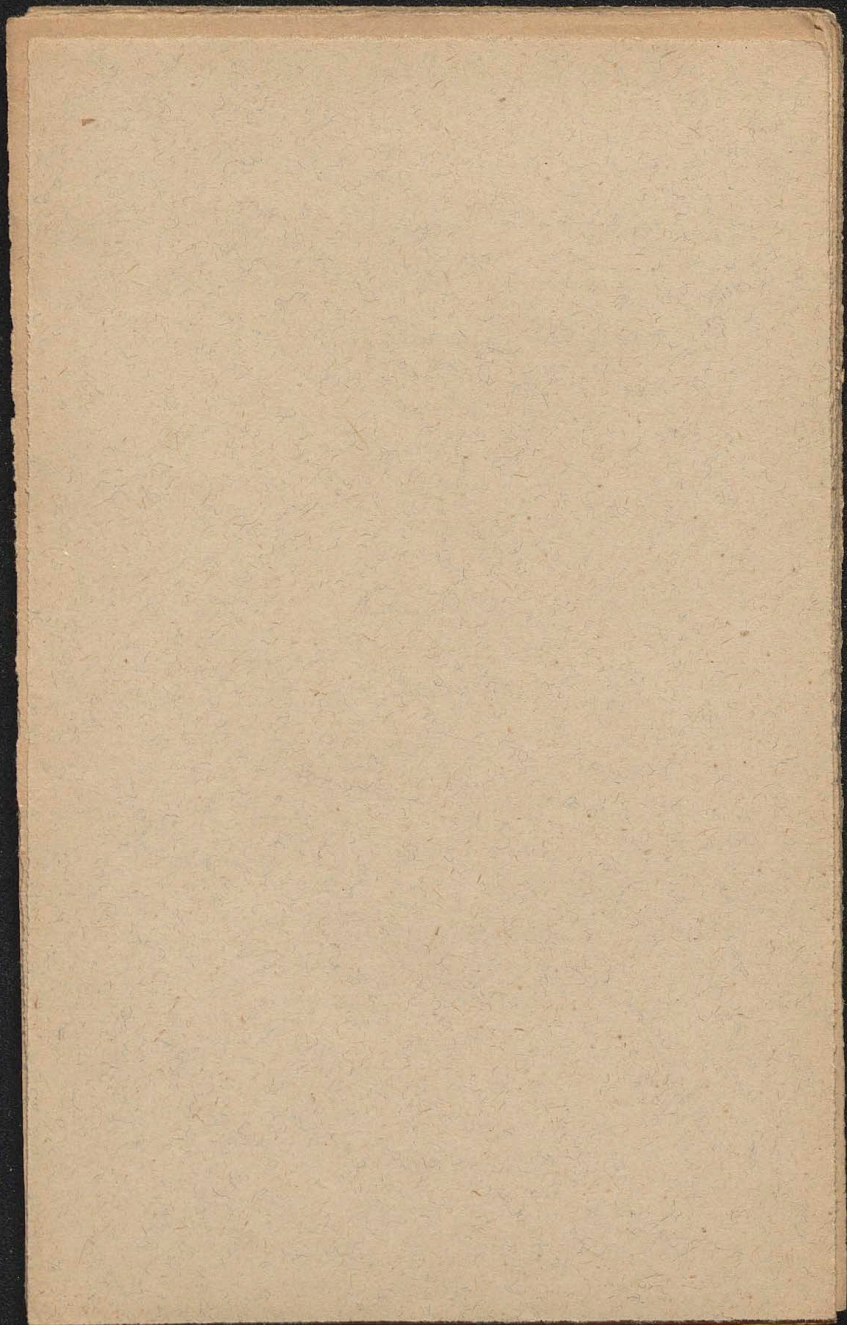
Наука ст. к. д. к. з. x. одгрозіть: „ja go nau-
 ка!“ = дам ти сія we кулак, weтис
 го во клубы. w tym sensie „наука
 кого чего“, нау: nie pozwolі na со,
 зубомі, какаі капростаі, Cіскей,
 пление найлучше, ja сія рѣкаі наука!“
 Ad. Mick. 1. 75.

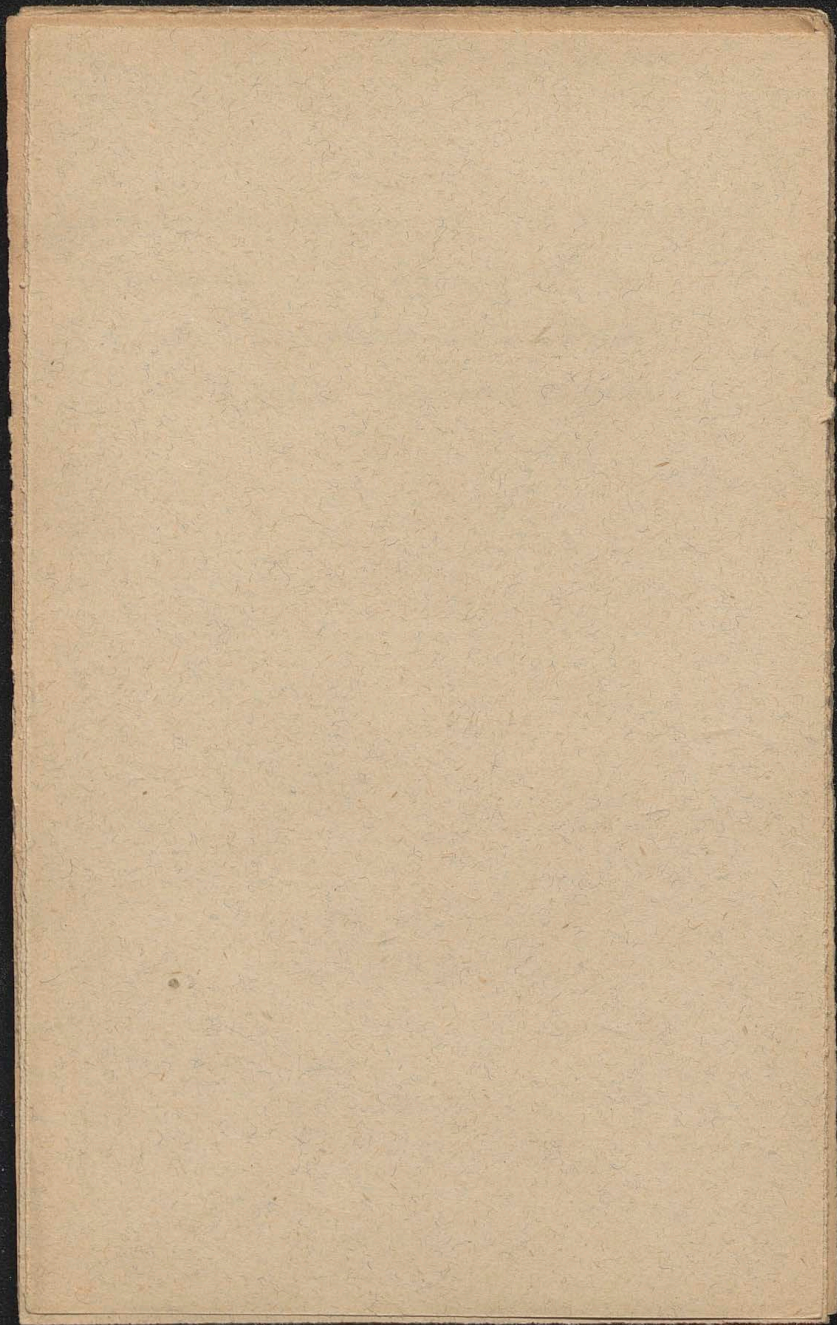
Naumiec' się - at - e n. ch. d. kon. lud. Kuj. Max.
nauczyć się " Na cożes mnie małulenko
za mięz wydała, jescam ja się w gospodarstwie
nie nauumiata " O. Kol. Max. 4. 207.

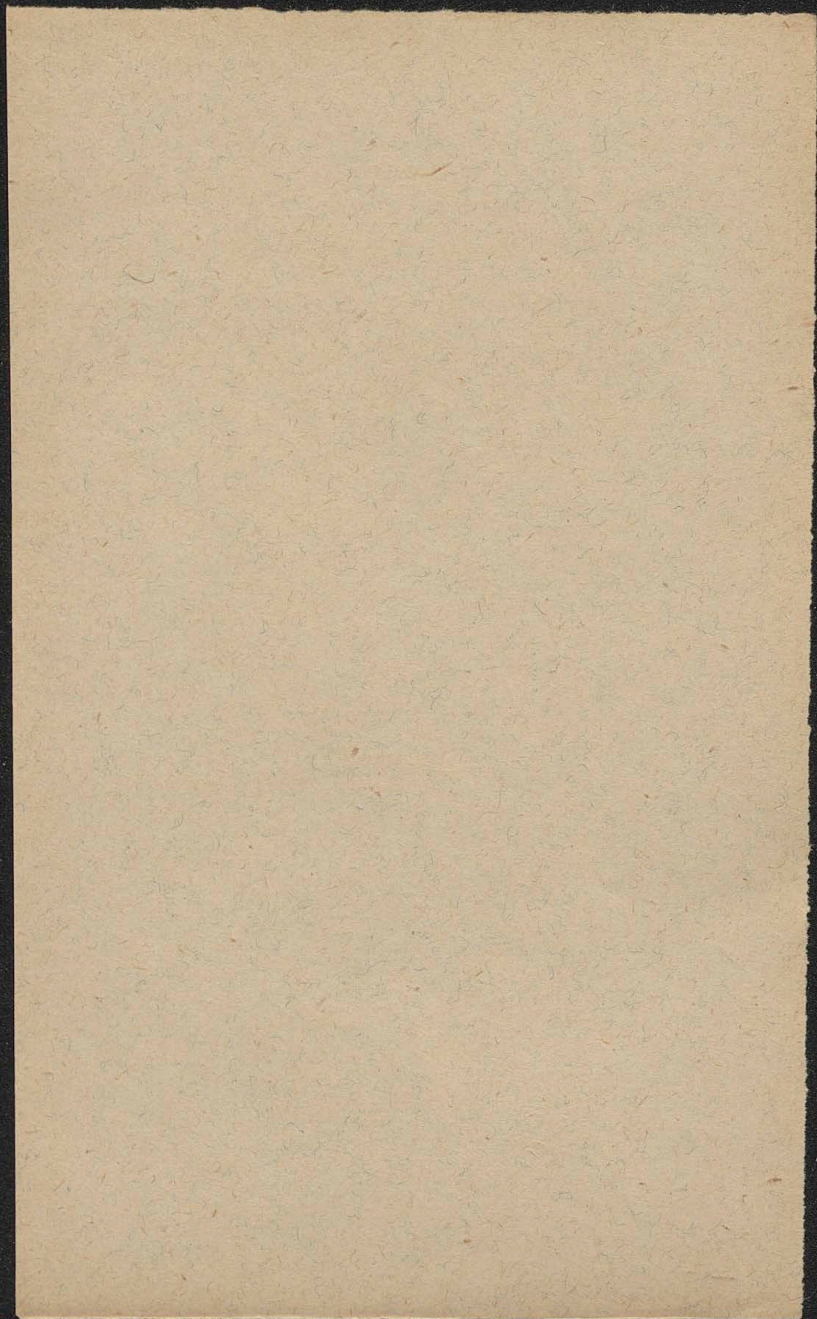
Nauwielbiać s. ex. d. ku. uwiellbie' do woli, daryta,
 b. w. k. w. „ Nie mógł jej uć daryć nau-
 wielbiać " J. K. w. x. 71. 38.

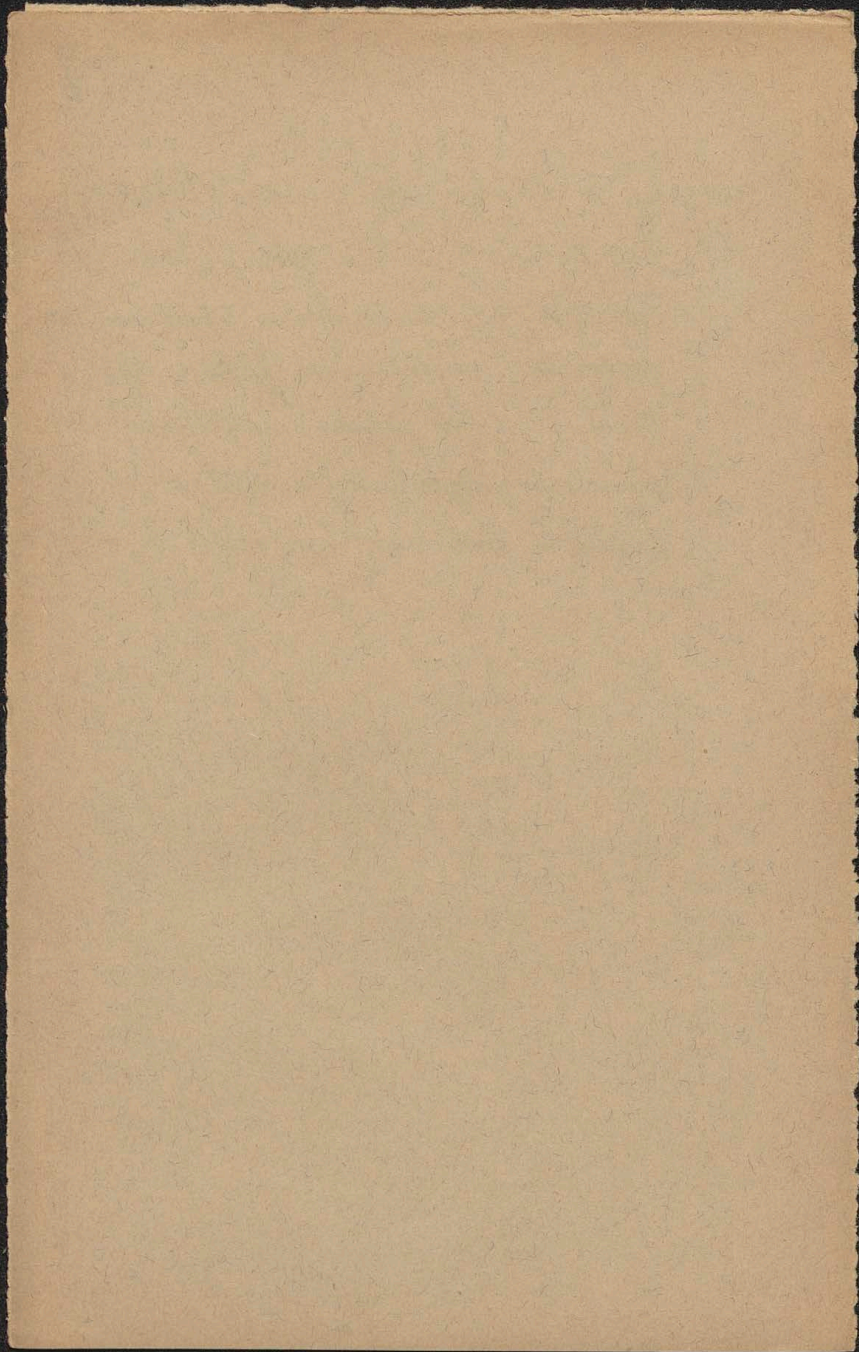
Nawar - u. m. albo nawara, karm' waru.
na dla bytła i psów „Ogarow i
wiedźwiedźim kundysom dodaje się do
osypki nawaru” w. Pol 7. 285.

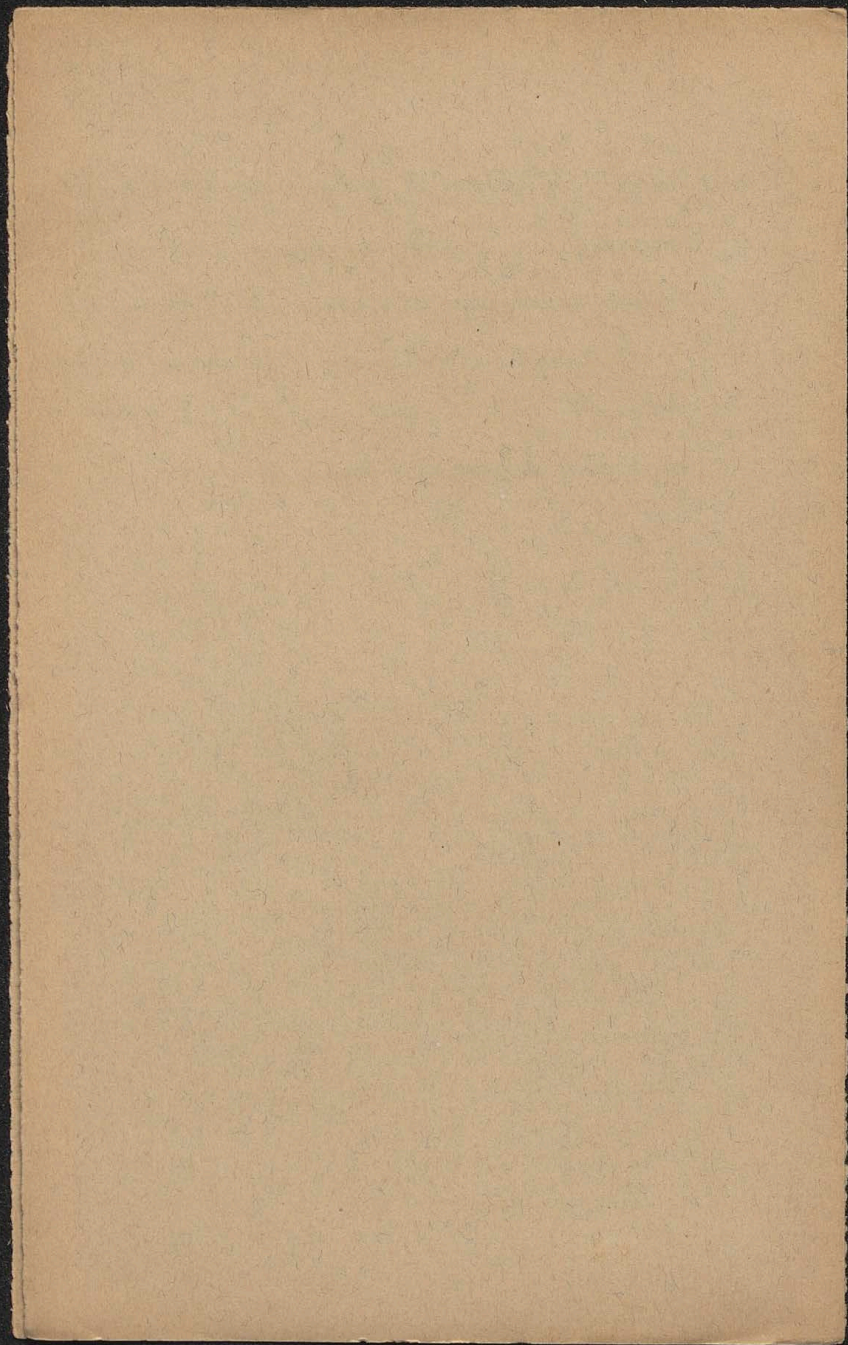
Nawias-u. m. sy-oi. m. z. ustou. to co sie
mieści pomiędzy nawiasami, zdanie
uboczne „ A zatem koniecznie nawias
i pochynamy rękę drugą.” Jtkwaa. 72. 7.

Nawisty-a-e obwisły, kwisty; kwisnącej
się powad co „Z uwiąz głęboko osa-
dzonych pod nawistemi brwiami, spryt
patrzeć i wytrawność” J. Kwara. Król i
Dowd. „Oczu głęboko zapadłych dostrzed
prawie nie było uwrnia, a pod nawistymi
powiek i brwi kurorty bójno” W. Lub. 1. 8.

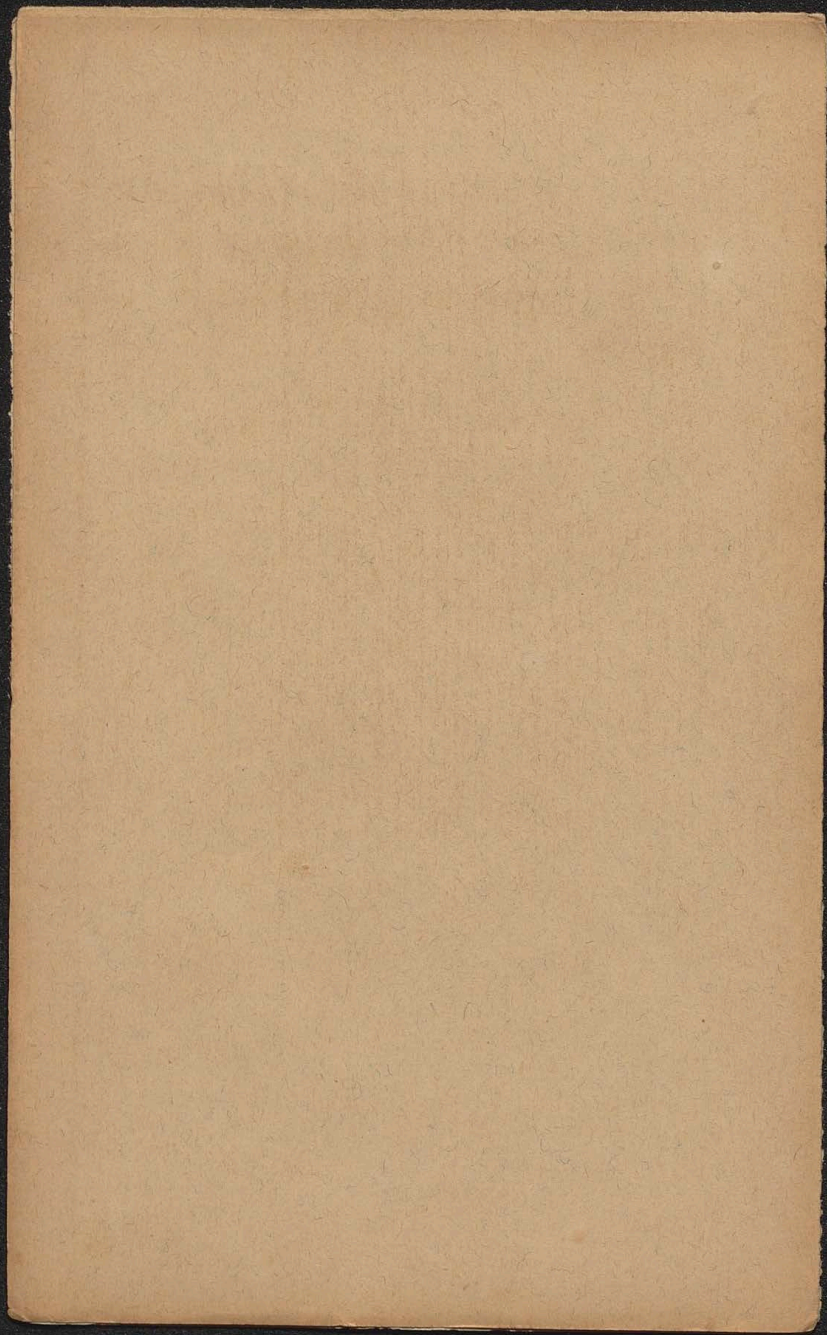

Nawściąg, Nawścię przyt. na wście, na
wście, na ściągaj otworzyć „ To mówią
drzwi nawściąg otwieraj ” Ad. Mich. 3. 203.
„ Nakoniec z trzaskiem, salsi drzwi nawściąg
otwarło ” ib. 297 „ Rozwarły się na wście u-
gromne podwoje. ” Ł. Kras. 1. 338.

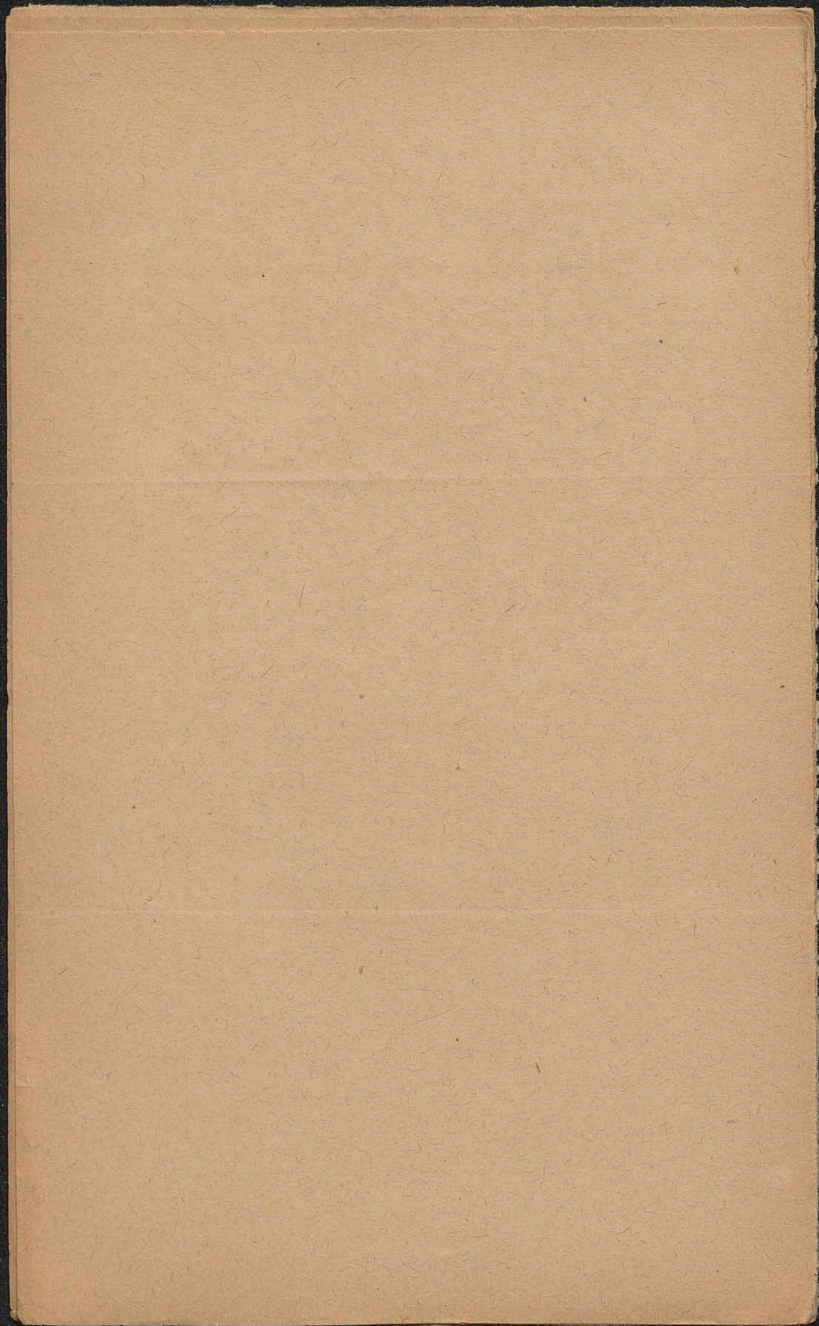

124
108

Навычка - i. i. przyzwyczajenie + natogowe
"wydawcy tych pism, strzepli się ich wbrew
gustom i nawyckom publicystów" Орус
1877. 74.

Nawymyślać st. ca. dku. - konne, dwie i dlużo
wymyślać, nagadać grabiarstwo, Ofice-
rowie co się nawymyślali, wotajże nie
wehry Polacy, hycie, rakawce, ródzijsze
Polacy" Pam. Kitiu. 79.

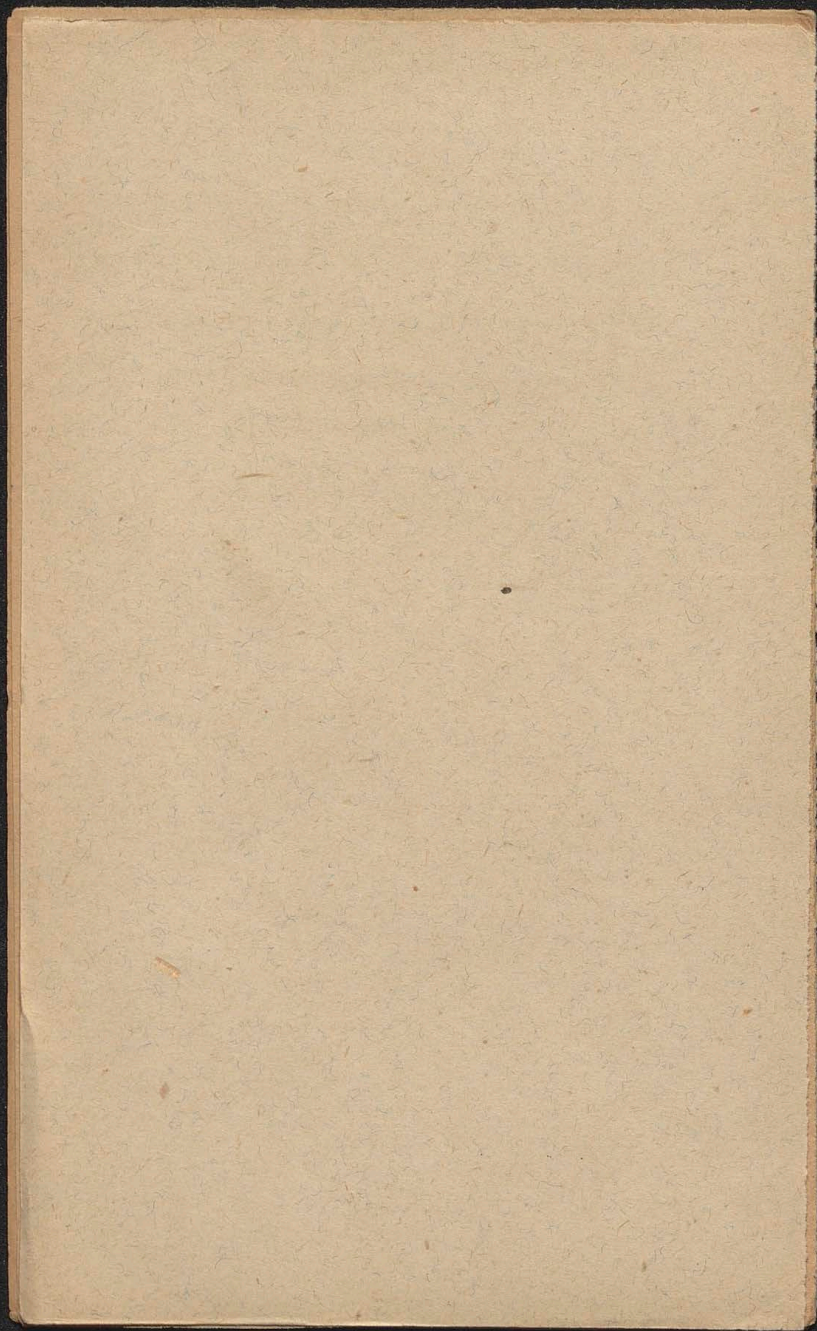
Naxarejnyk-a. m. cy-kó'u m. Naxarejka-v.

Naxaretká-i. z. nazwa dawna prow.

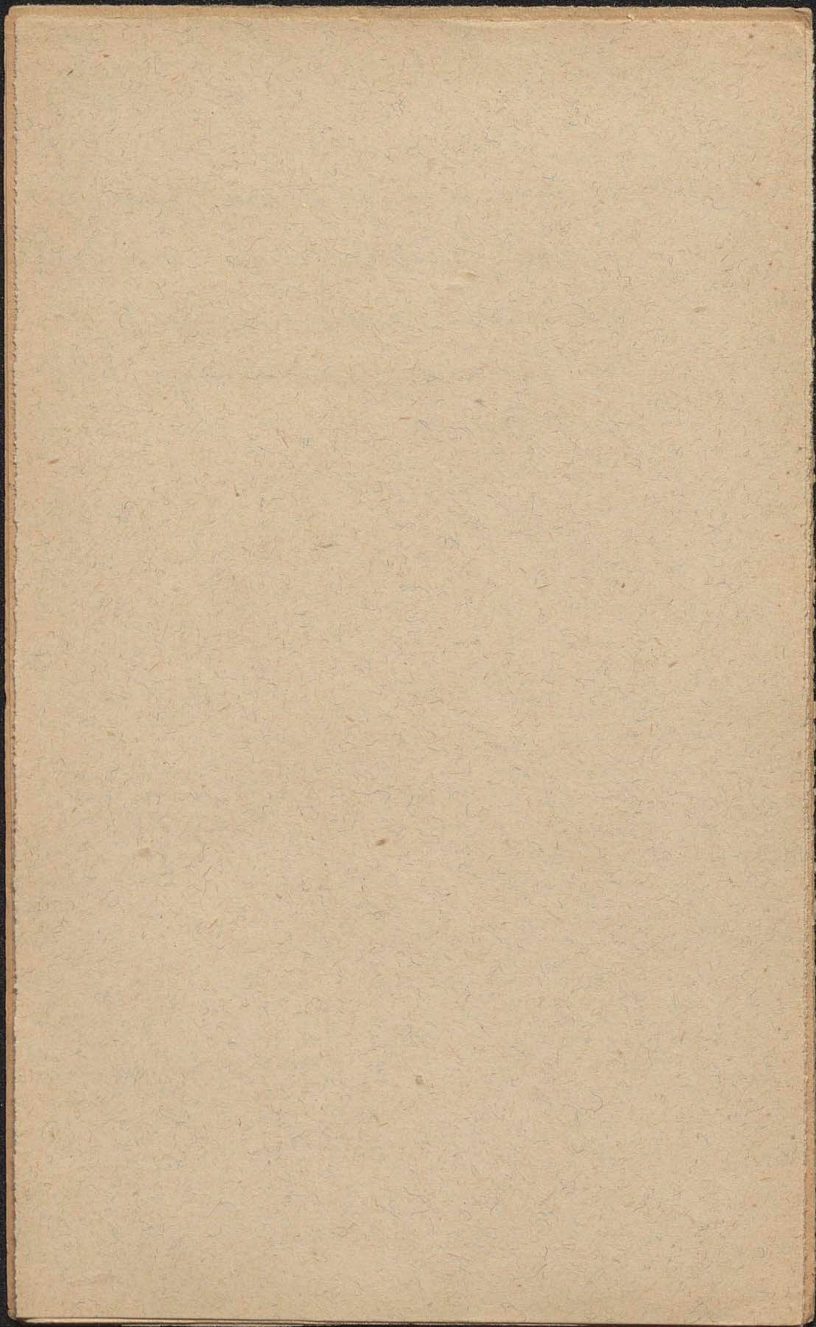
Turkó'u chrześcijańcu, z Naxaretky

za obropne masy, kachopiem w stasie

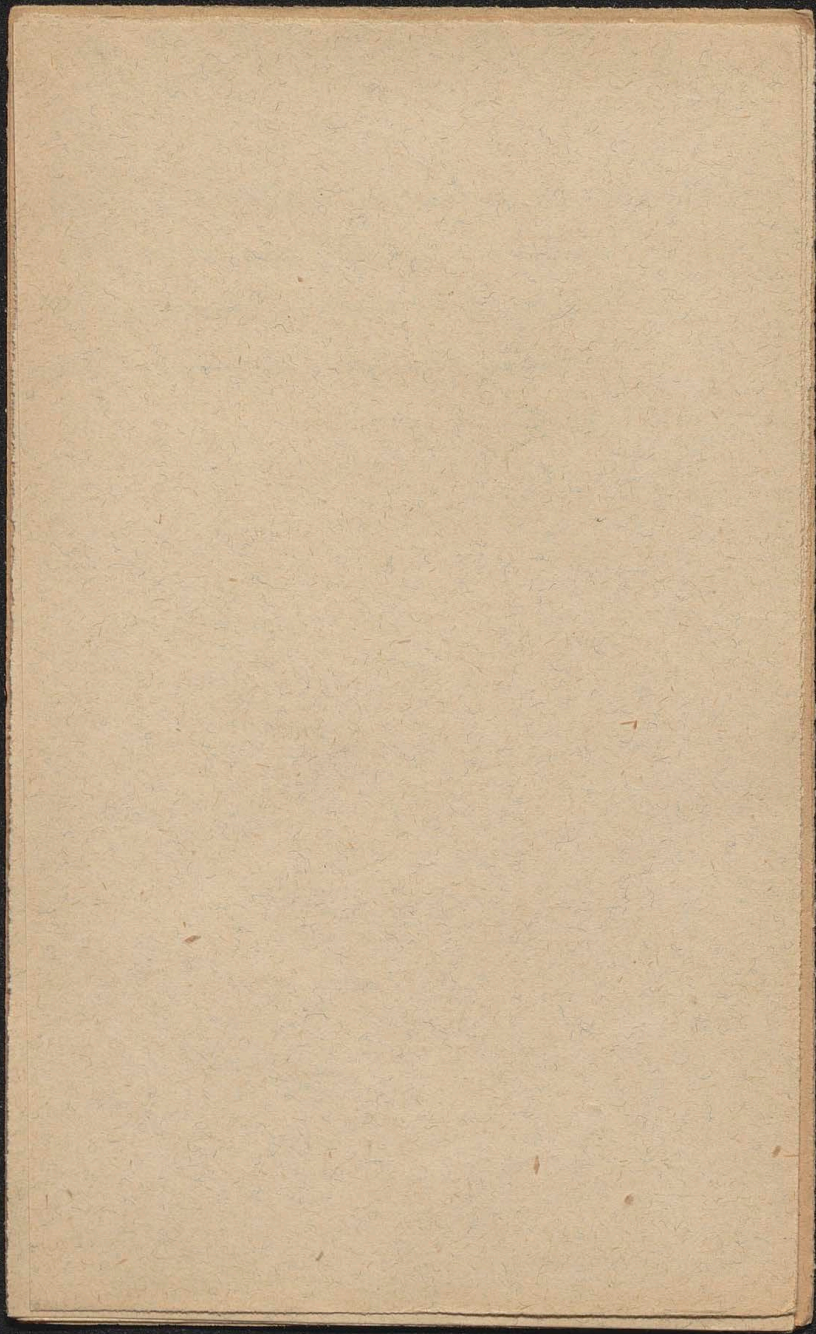
kamiemi " Ad. Mich. 1. 84.

Narwiskowy-a-e od narwiska, tykają się
narwisk „Tutonia miały narwiskowe
zakwicecie na wie i ski już ze sta-
sów Karimierka Sprawiedliwego” k. Szajn.
Fol. i. Fol. 1. 40.

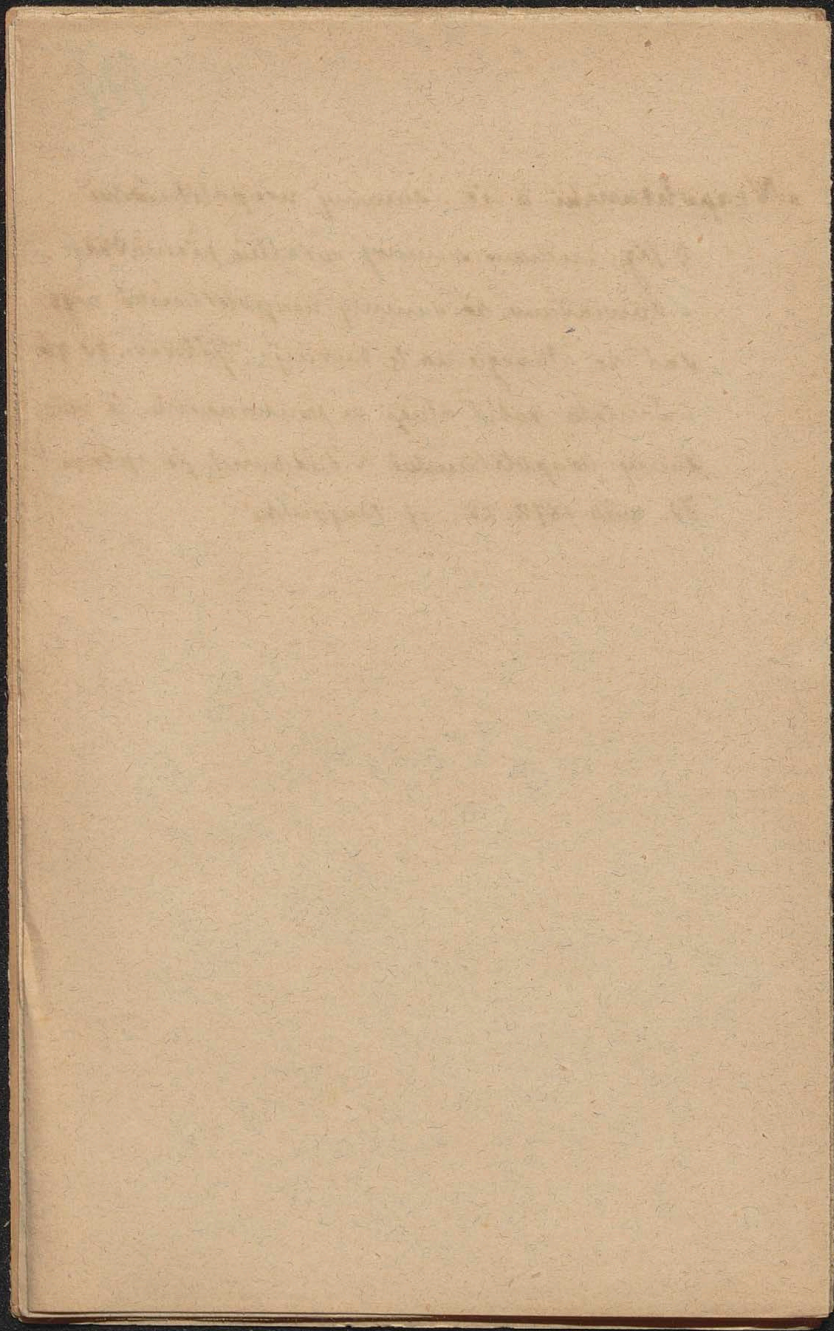

Narywać się st. kaim. nij. ndku z posp. „co się
 narywa” = w całym mieszkaniu, jak się
 ualery, co się kowie „Niebo wryk. był
 z dobrej rodziny, co się narywa” J. Kras.
 72. 9.

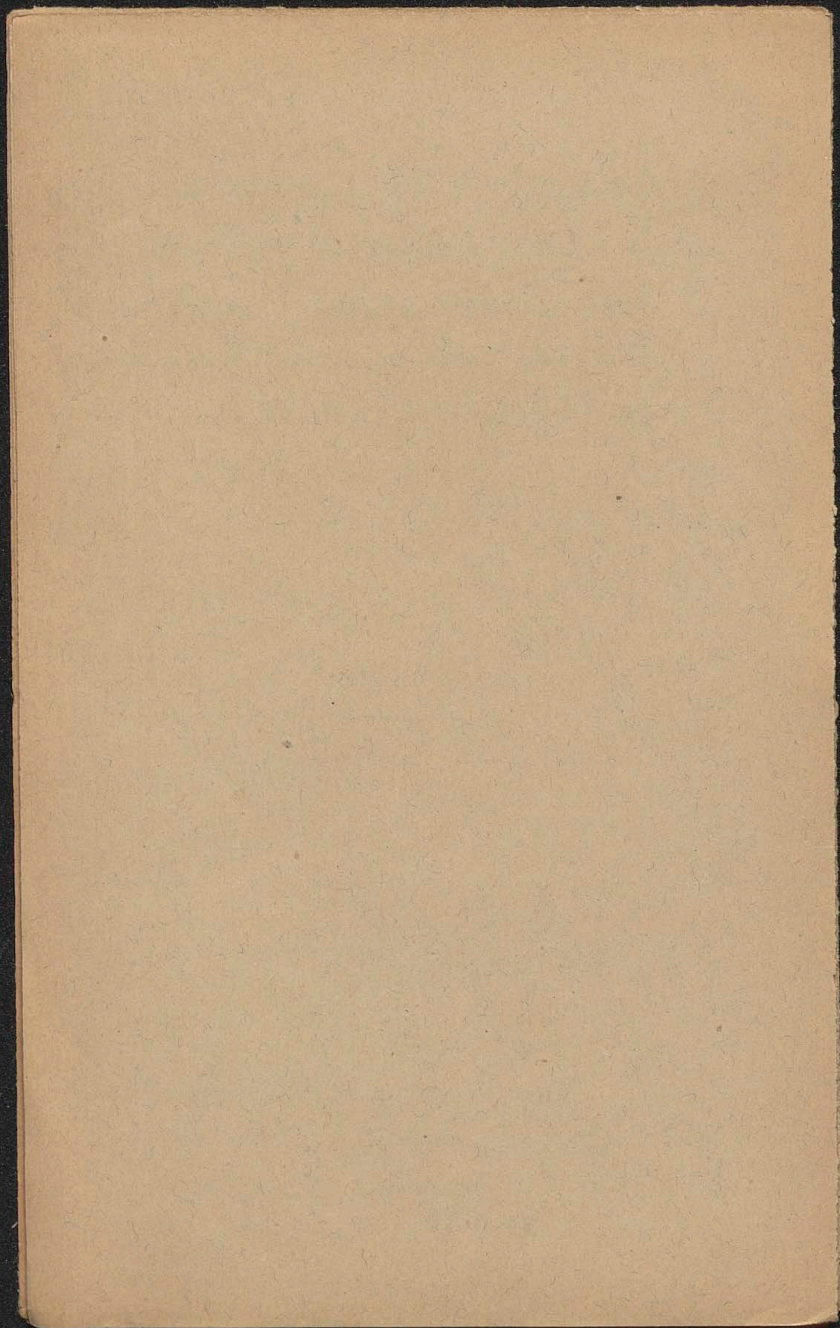

///

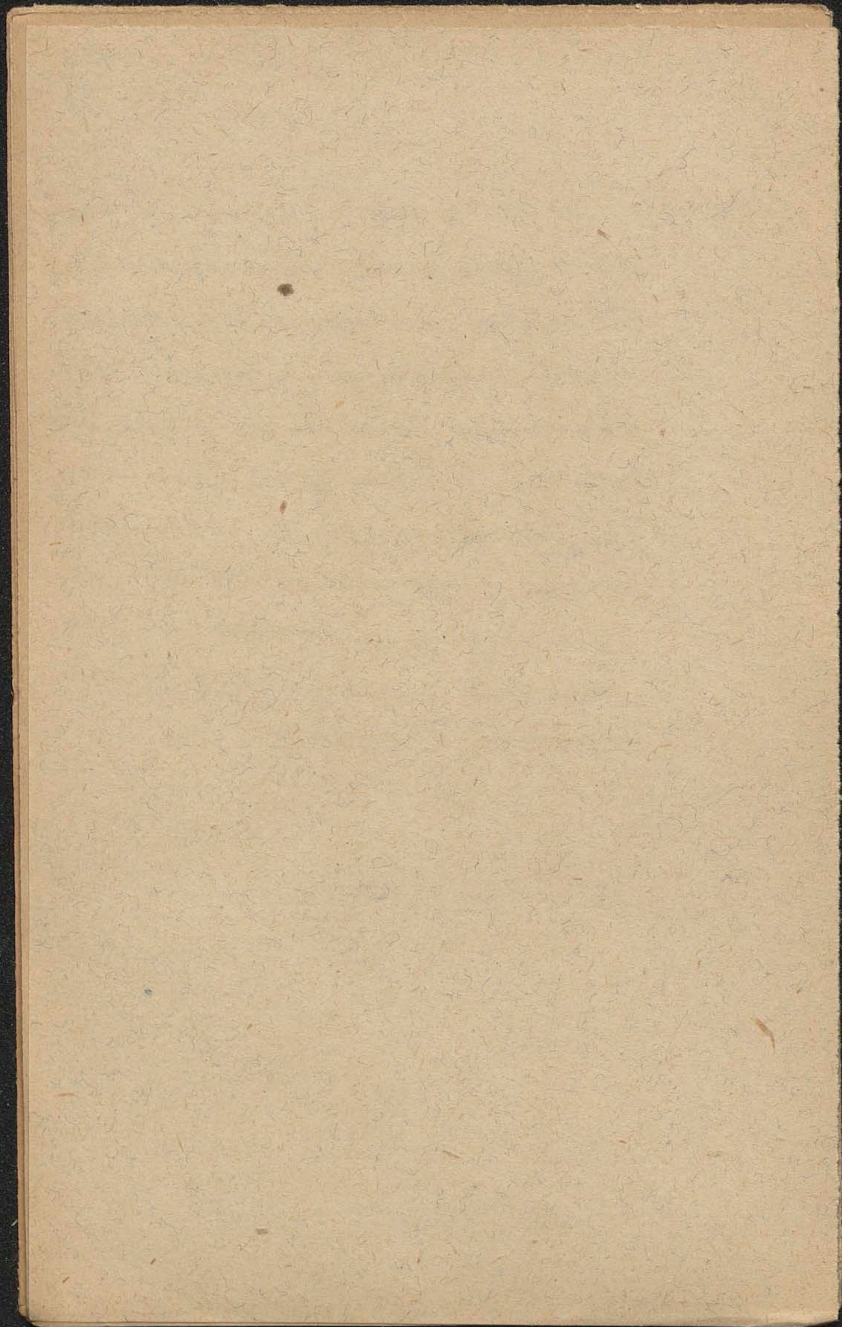
Neapolitański - a - ie. sumny neapolitański
 & fig. incurve sumny, wielkie piemiętkie
 „ Powiadau, że sumny neapolitański wys-
 szut ze starego na tż kuraijs ” J. Waw. 40. 46
 „ Siniato robił długi w poukowaniu, że owe
 sumny neapolitański z Takwońiu je rptały ”
 J. W. wiek 1878. 25. cf. Bajowski

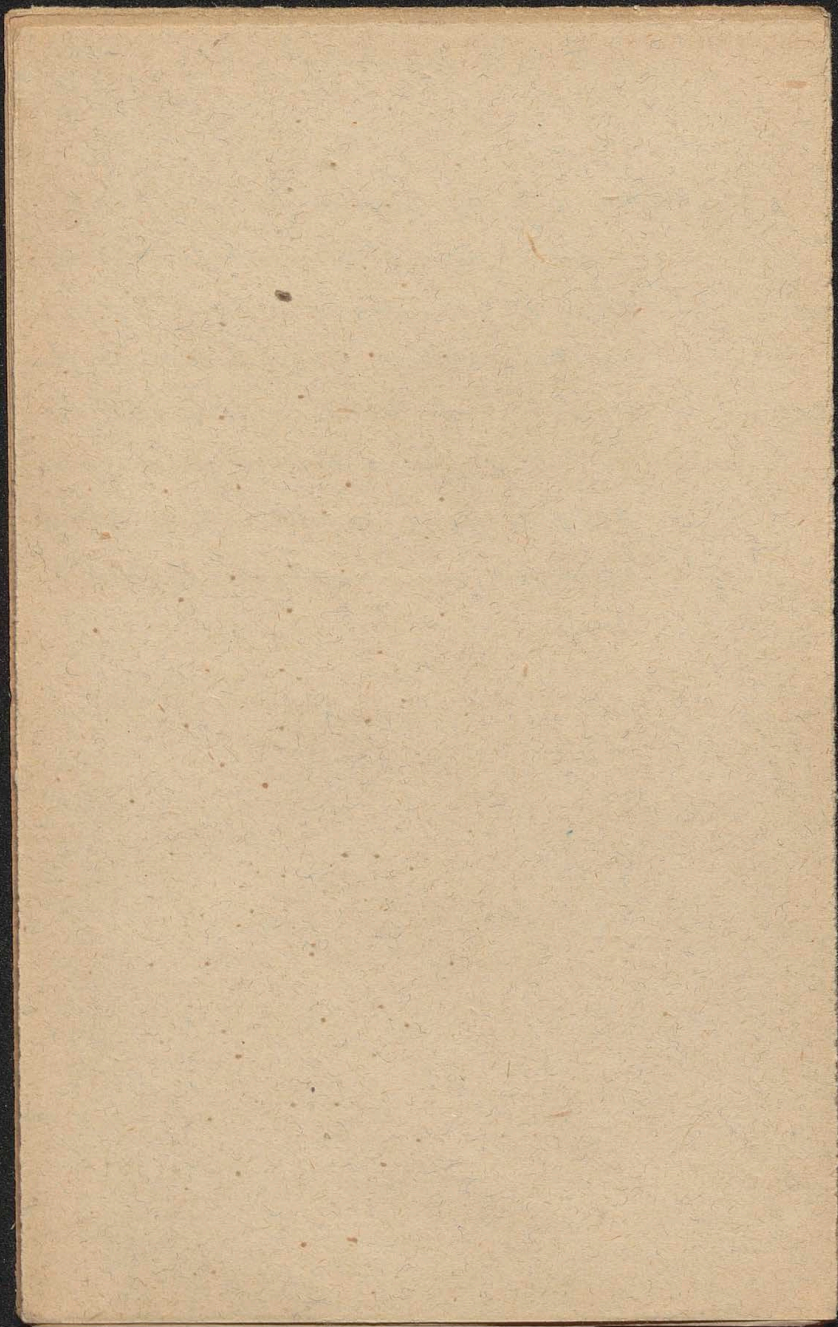
Nefka, Newka - i. z. whi - weli um. z franc. nocny,
 w kartce francuzkich Dziwiazka „Twoja
 nefka kawke przegra, i unowiatem sie
 w kaidziej talji, piji rany dla Bankiera te-
 zy..” k. Garryn. War. z potm. 38.

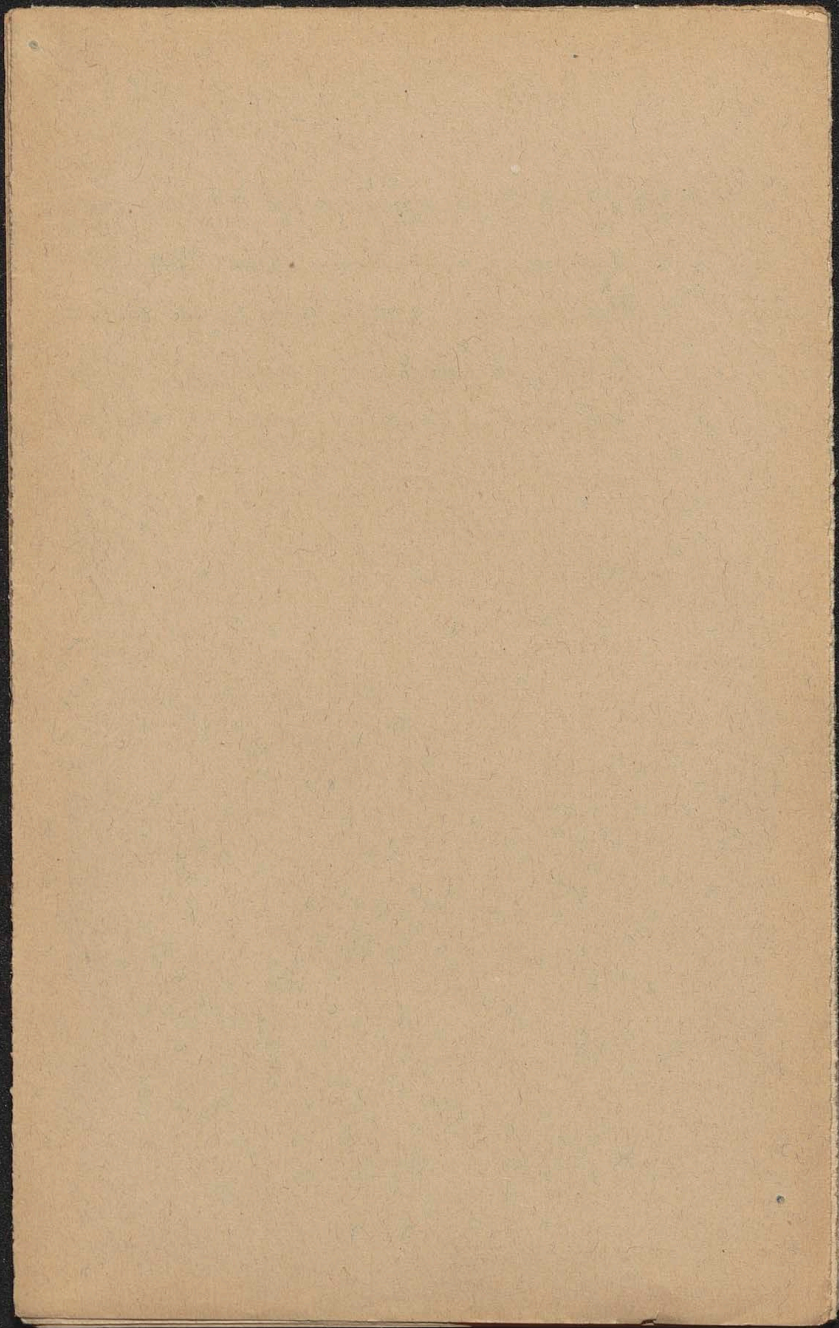
Negacja - ji. i. tje - cy. mu. Tai. negatio, przecze-
nie, zaprzeczenie, niewiara, nieuwieranie „Pro-
testantyzm dais' doszedl do absolutnej
negacji wrystkiego na szem sie opie-
rata nauka chrosesjaniska "Jl. Wron. Wien
1877. 146. „Gdziez ten postep? jaki? Stary
porzadek spoleczny oparty na tradycjach
obalono, a nikt nowego zbudowac nie
umie. Negacja stworzyta miaz i zmisz-
czenie tylko, niepokoj w urzystach - chaos
w przyziach" Jl. Wien. 2. 825.

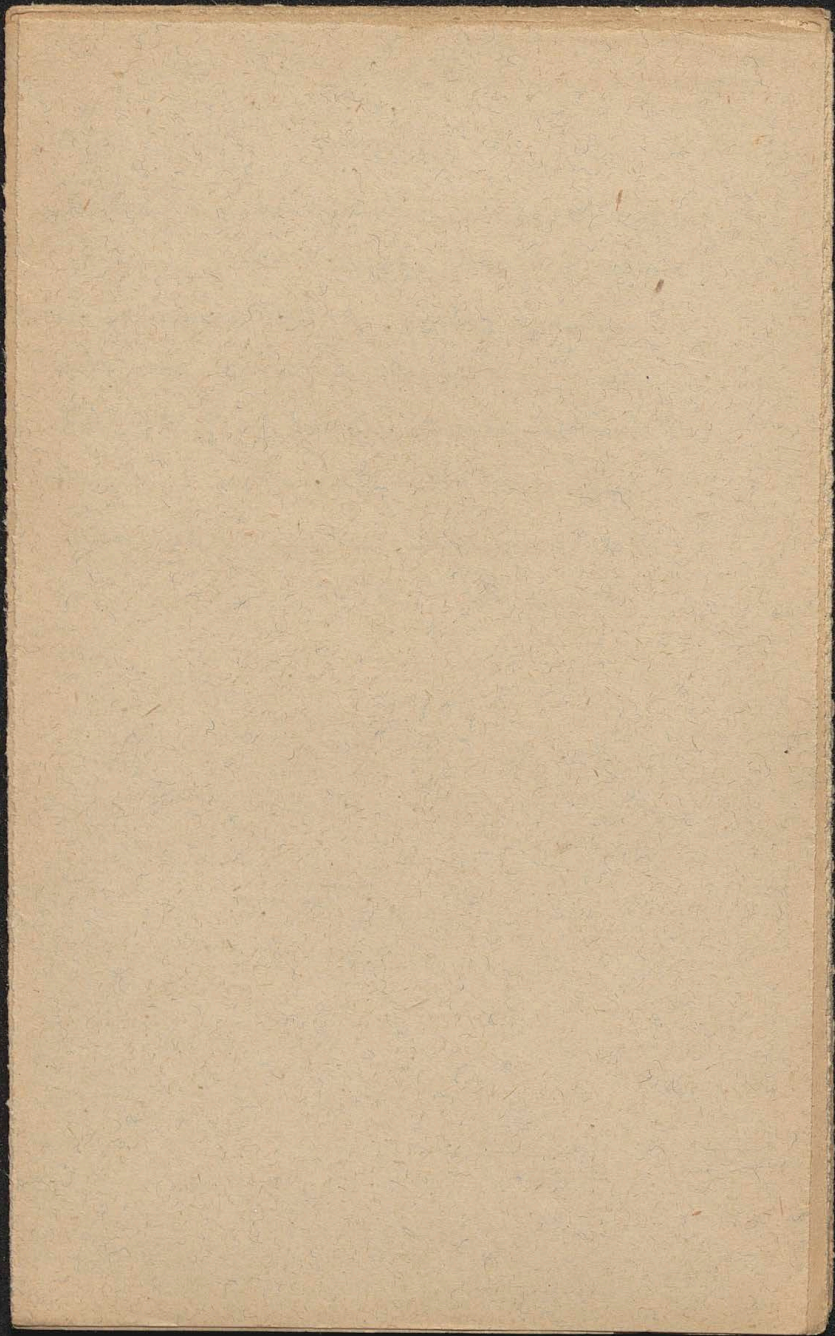
Negatywa y. i. wy-tyw. um. tai. w fotografii;
 obraz odjemny odbity na tafli srebrnej,
 który po przeniesieniu na papier, daje obraz
 dodatni, pokryty wos. z przy głosowaniu, wra-
 na gębka wylpi kreška nie przychylna oso-
 bie lub kwestji na którą się głosuje, "Jeżeli
 palec trafić się, da afirmatywos, a jeżeli
 się chybić, ranci negatywos" Ad. Mich. 3.
 300.

Negliżowy - a.e. mający cechy negliżu, nie
strojny, z nie myślnem zaniechaniem,
zaniechaniem „Miał negawicki obciste,
buty lakierowane i brawat negliżo-
wy nie stanie negu uroku” D. Pol. Hybr.
11.

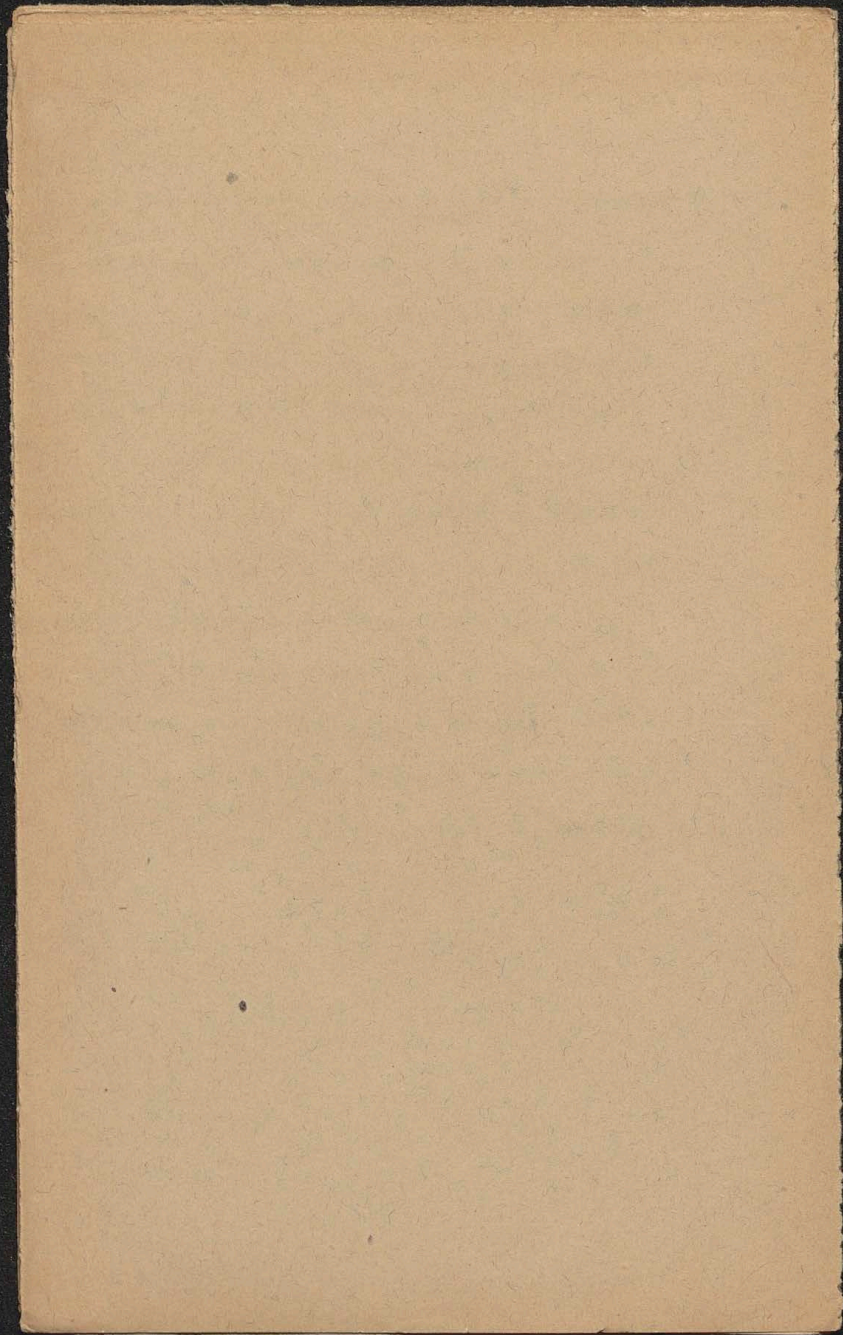

Negliżyk - a. m. hi-ow um. z drb. i pierwa. ta-
 dny, miłutki negliży kobiecy, głównie
 czeperzek rannny „Wstata prawie ze swi-
 tem i w rannym negliżyku przy klawi-
 kordzie usiadła” *Żłachar. Kto. 19. 354.* „Przy
 śniadaniu pani Michalowa w ślicznym
 kim negliżyku, uwijała się ngrabnie.”
A. Wilcz. Fot. 1. 237.

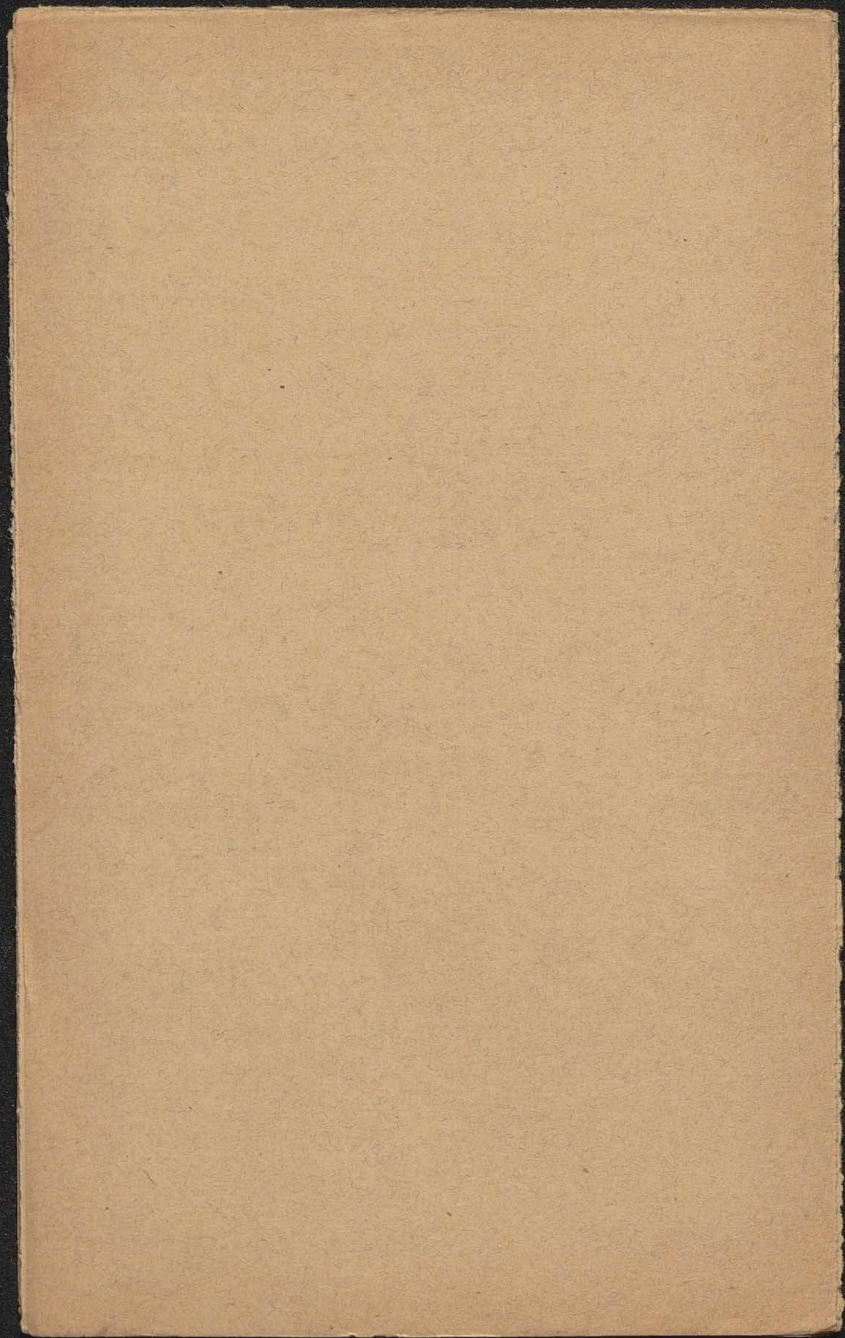
Nejtyczanka, Najdyczanka, Najtyczanka - i. n.

ki-nek um. pewien rodzaj eleganckich brzy-
 ciek z siódmiami, koriothium i fawluhanii,
 wyrobionych w m. Neu-Sitschein w Czechach,
 i stał najgryph narwę „Urzano szybko ku
 dworowi jądze nejona nejtyczankę kót-
 tą bawta” J. Kraw. 78. 22 „Zedrit nejtyczan-
 ka, trzema gnicidowacemi” ib. 17. 63 „Dyfa to
 najdyczanka, zgrabna i leciutka... w nej-
 dyczance siedział młody sztowiek...” J. Korken.
 1. 152 „Zegnat zgro madruych, wchodze
 na wysokie stopnie swej kielony nejty-
 czanki” k. (Ułg). Syfu. 4.

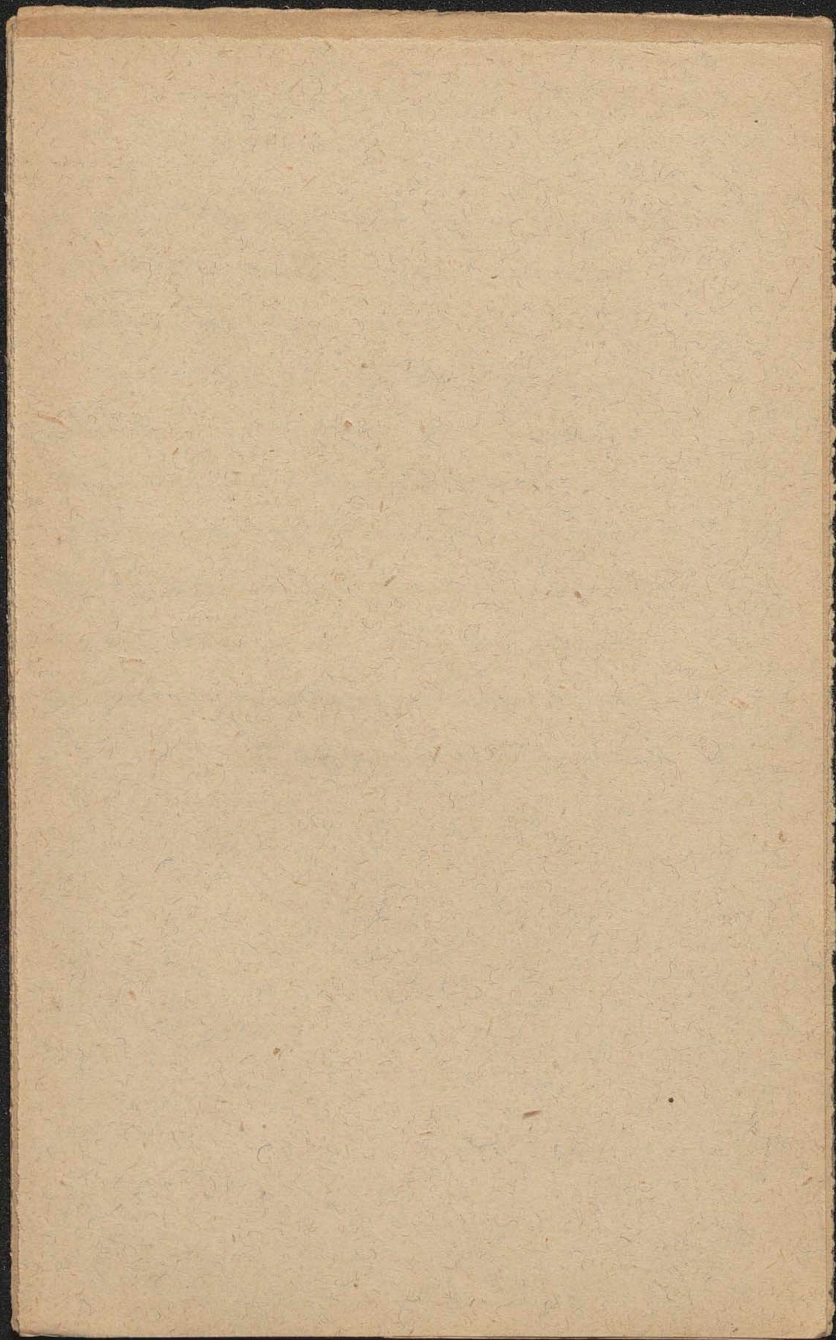

Nemerys uicodm. x. grec. bogini sprawiedliwosci.

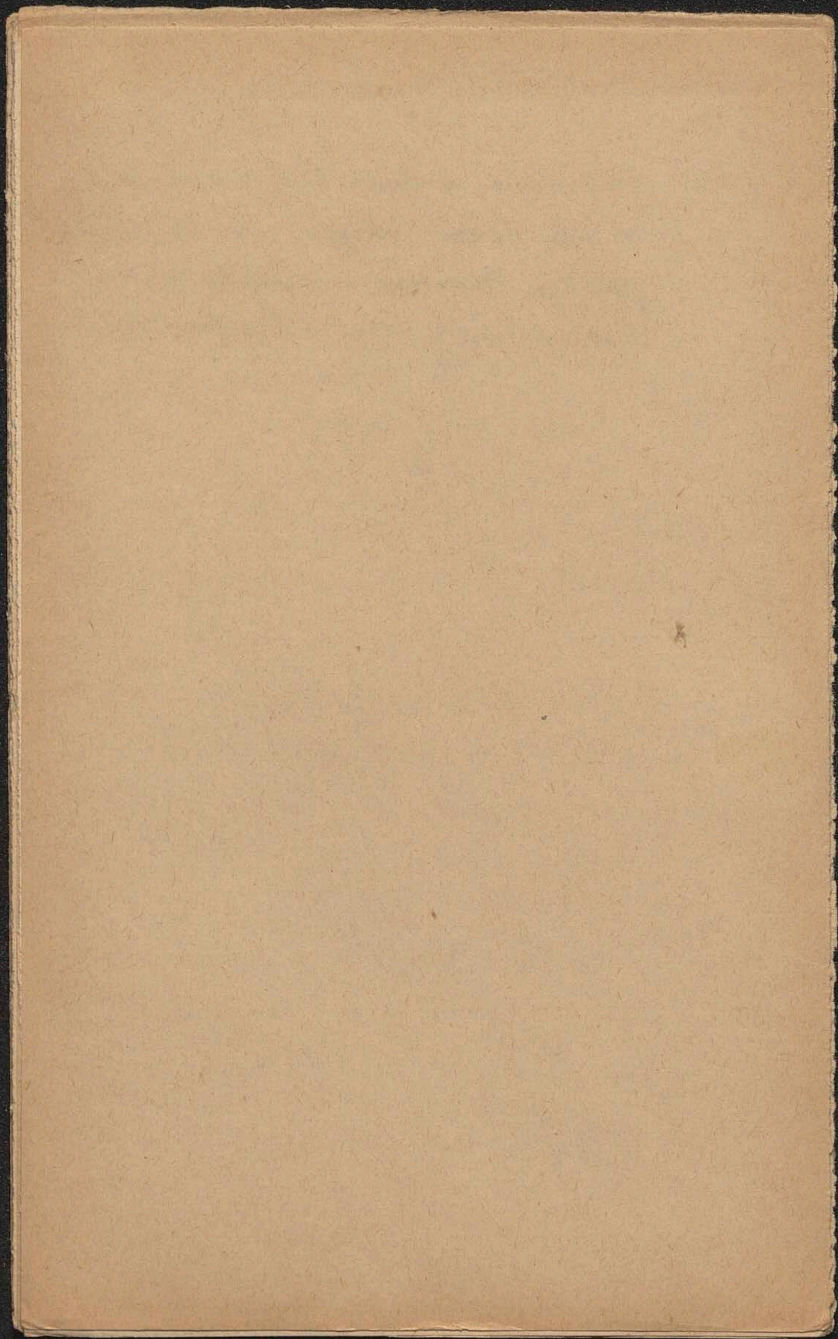
Bospolicie wygwa us w mowci jako nosobie
nie wyprata sumienia i wymiaru stwa
nie ualcriqej us kawy „ke spohjem wiary,
patrzei mwieiny na wryskllie niiny... bo
pod ^{nad(?)} niemi... uiciniertelny a sprawiedliwy
stoi Bog, a pod jego stopami cxiwa Né-
mesis.” D. Pol. Tut. 1. 96.

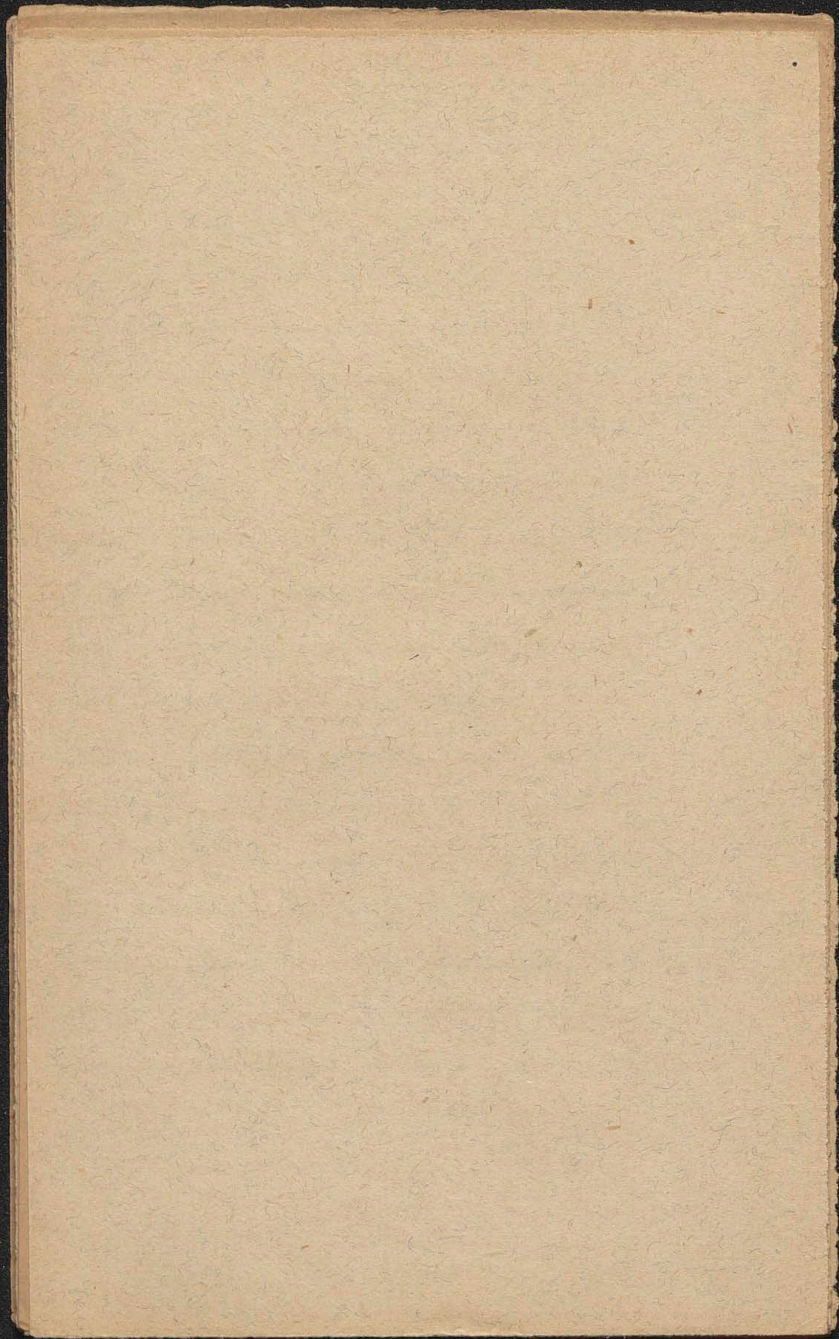
Nemrod - a. m. podług Biblii wzmk. Chama a
 prawnań. Noego, w Tabra Asyryjski
 i „patryjny tower;” xtaq z posp. myśliwy
 zapalony i biegły „Hrabia Hubert, nie
 darmo to inni uważy, xawotemym był
 Nemrodem” *J. Kras. 29. 20.* „A, to ty Me-
 nrodzie! cóż? jak widzę, niebardzo ci
 się to wy powiodły” *J. A. Śre. 1. 165.* „Zakupił
 stralbę, i xbutyż miąc utwóżył Nemro-
 da, wstąpił xempredcej xarozetki w
 koczaki” *Kur. Świēt. 1872. 57.*

Veni, daw. wyryw. w zwaz. temu samemu, co fran-
 cuskie *venir*, niema, niemaa, „stoda,
 powaga, dworzstwo, wyrytko sig kuzierci,
 kiedy pi enipry *veni*." Pyp. Dva. prst.

Neopita y. m. ci tow mu. Neopitka i. z. tki-
 tek mu. z grec. neopytos, dosłow. nowona-
 rodzony, nowonawrócony, nowochrześcija-
 nski. tyczą się żydów ochrzczonych, prze-
 chrzta, wychrta, „Wasć ma kopyć w her-
 bie, to skryta allurja, że w rodzie bywał
 neopita” Ad. Mich. 3. 99. „Zarzo, z których,
 wspomnie? Popiel krowi kopyta: czy był
 gdzie mowie jaki Popiel neopita?” W. Pol
 3. 85 „Trapito ię i Tatara, i żyda neo-
 pita z obcyh stron przywlokis widniei”
 J. I. Kras. 90. 17. „Sato mu o to, aby się tam
 parskudny neopita nie wkrzei” D. Pol.
 Nad mow. Dan. 194. „Tam ucieka chto-
 wiek pociemny, chwiciari neopita, gołiniy
 katolik.” Bodz. opow. hist. 206 „Van Jan oka-
 zat kłikiwienie, że proceor tak ufa aw-
 mu neopicie” ib. 207.

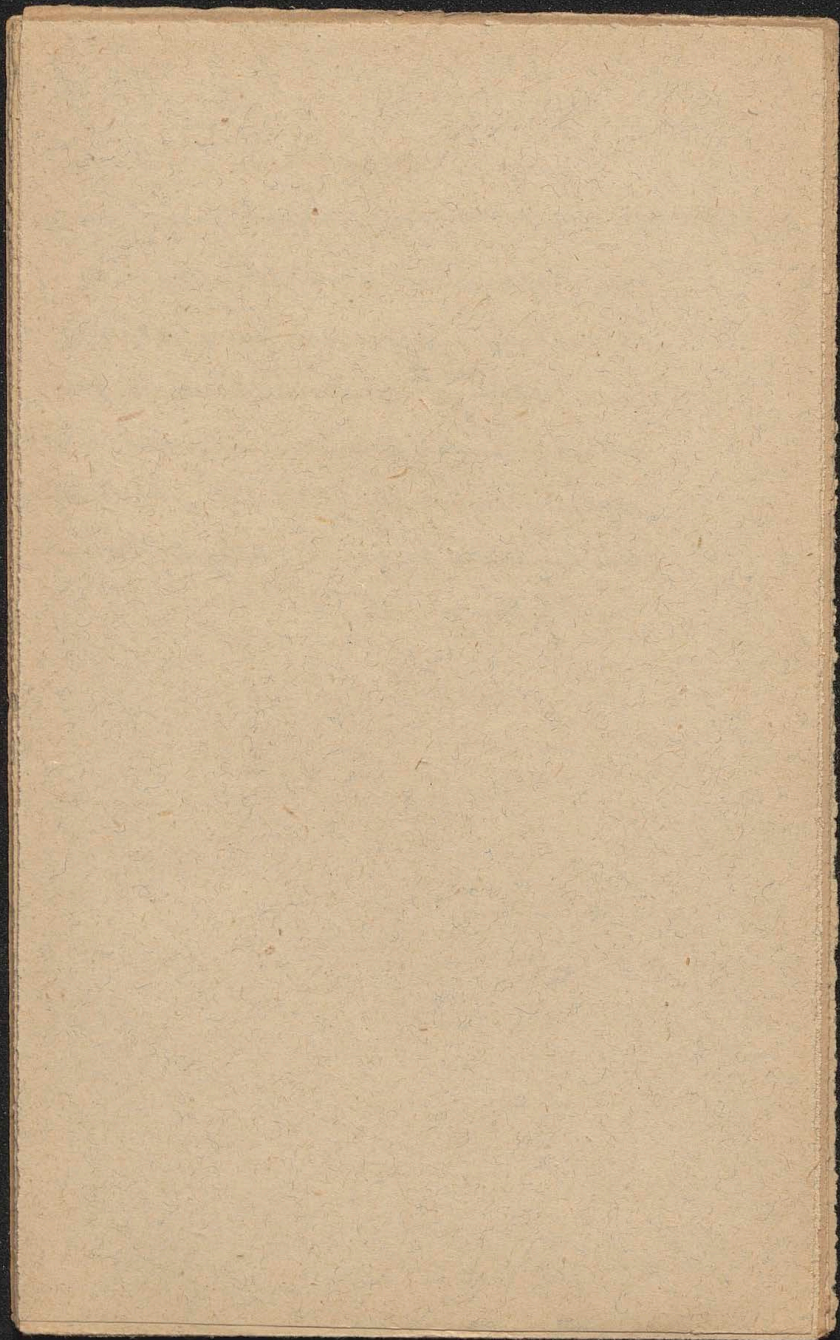

Непомнясье м. двр. Куй.

Непомнясье м. ирисъ мѣсткѣ, посп. кам.

Жан Непомнясье, двр. Непись м.

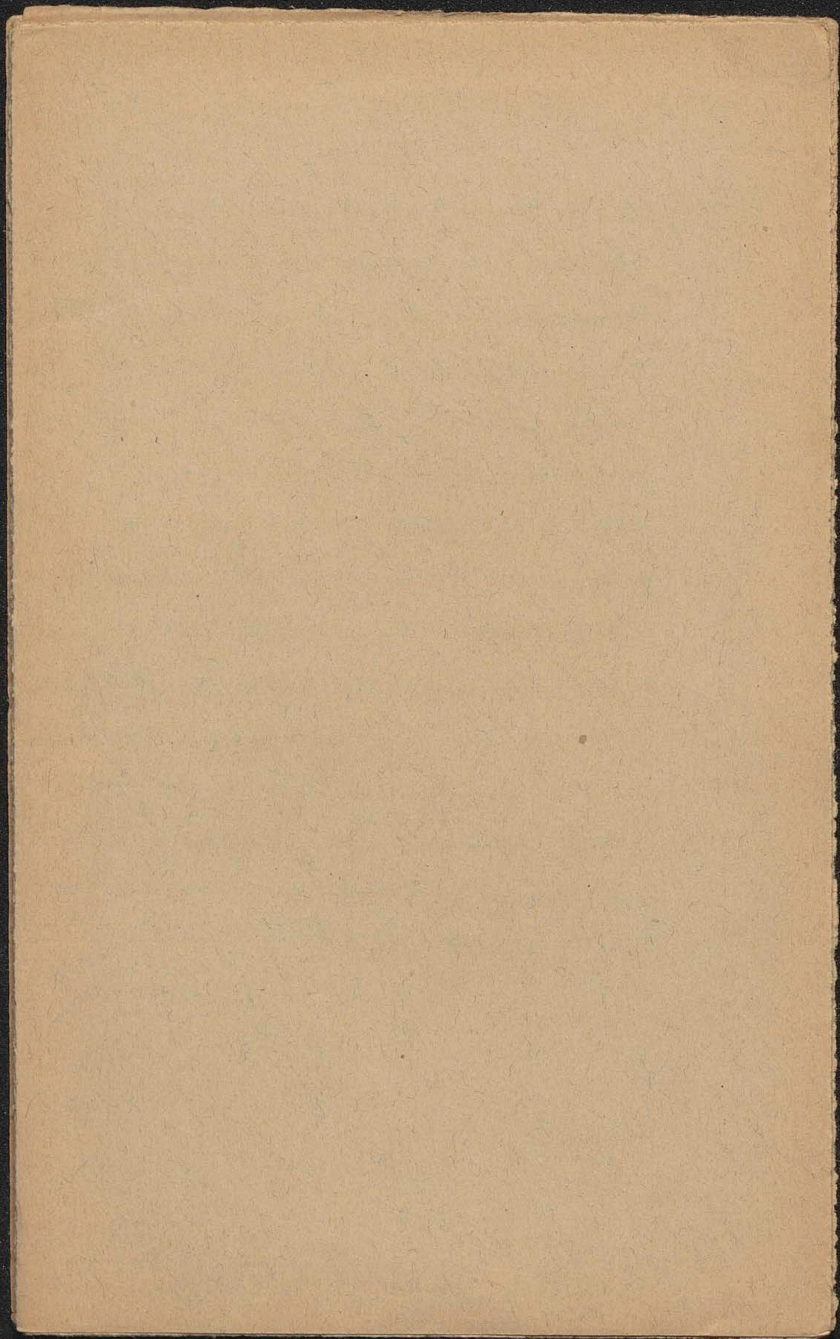
"Прхелъ до своего сына Жана Непомнясье, блѣного да одрѣниенна од Жана Лохая и Жана похояова Неписю называл.." *Ж. Кухар. Тщ. II. 2. 2. 184.* "Непися треба вывѣсти на границѣ, кѣбы сѣ там учыт" *Ж. Кожен. II. 43.*

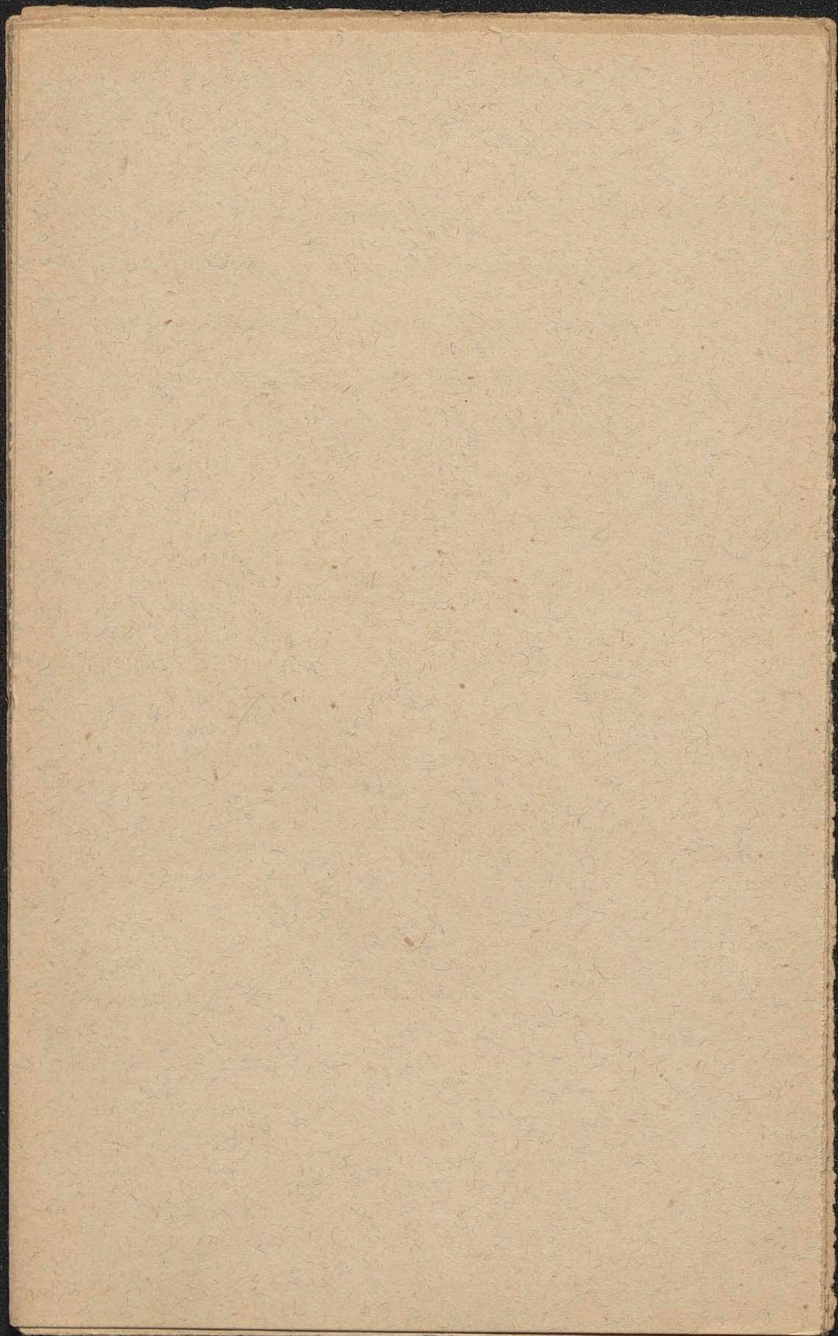
ob. brn. Tyg. 9. 94

141
119

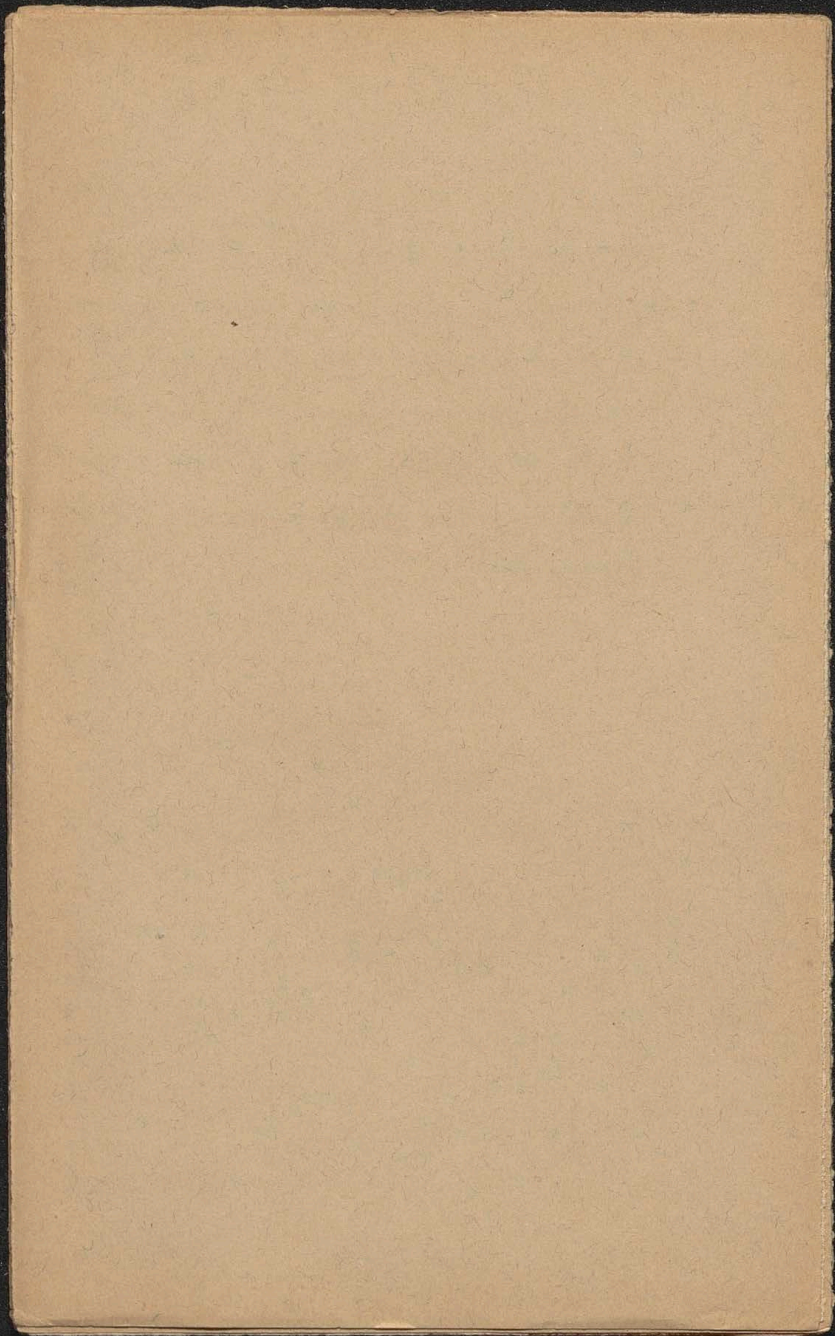
Nepotyzm - u. m. wlos. nepotismo, powijanie ludzi
zdatnych i zastawionych, a faworyzowanie
krewnych i ulubienicow pewi osoby, od ktorych
zalezy obsadzanie posad rządowych, udnie-
lanie godności, tytułów, pensyj i t. p. Narwa
począł ślad, że przykłada się nadwycia dala
papierie w wielbank i niednich, wyrownaj i bo-
gactwa swych krewnych (nepotes), "Lycie tobie
pójdnie gładko, gdy nepotyzm bójdnie ojcem
a protekja chrześcija matha "Szwyt. 1881. 1. 2.
" Nie dziwna, że obawiają się biskupa, któ-
ry rósł w kwaterie, gdyż w swe ręce
wzięt rozdawanie urzędów i powa-
żne tolerowanie nepotyzmu, podniósł
swe stronni ctwo "Dr. A. Proch. Pism. nauk i lit.
15. 98.

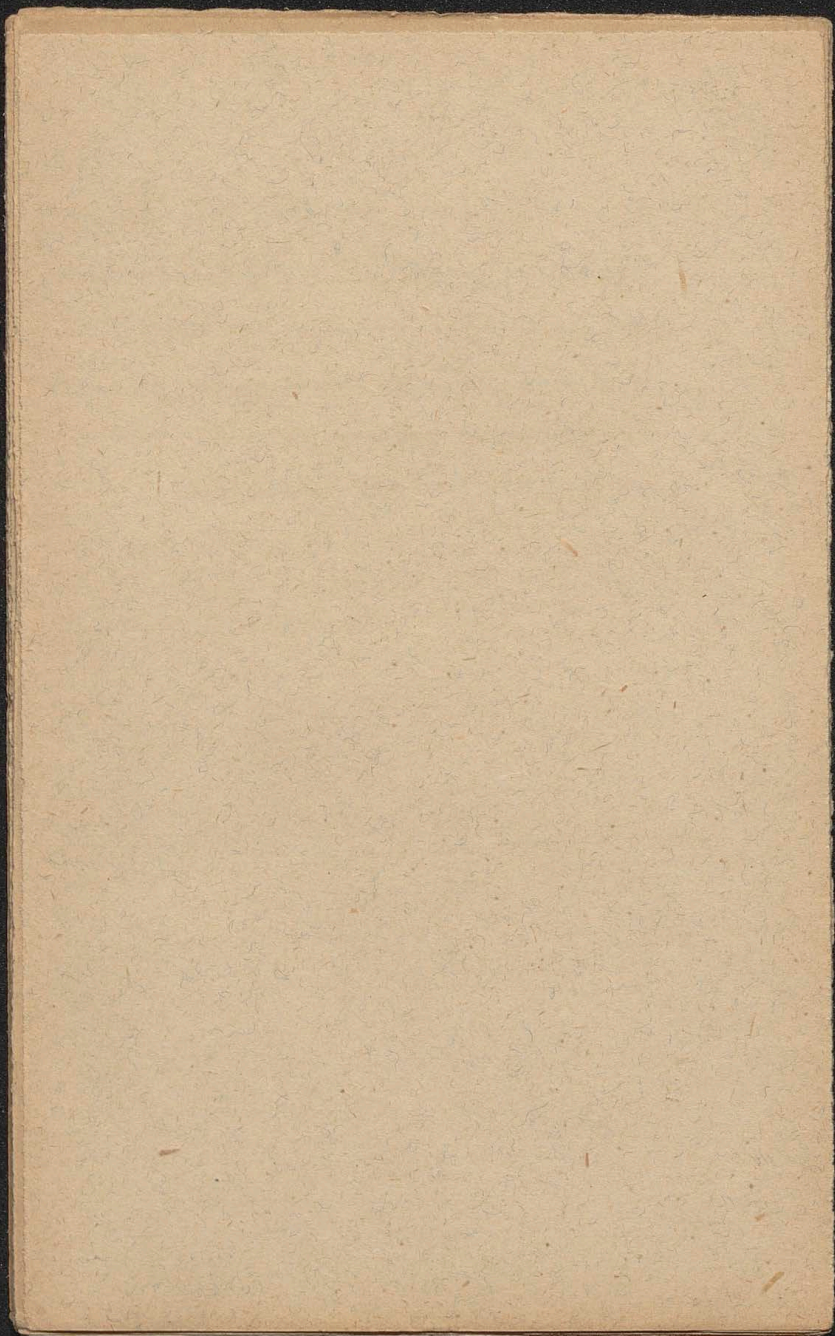
Neptun - a. m. z fig. „państwo Neptuna” = oce-
 an, morza. Do rozległych państw Ne-
 ptuna moja woda z białym płynem, spiera
~~się~~ się do Oceanu. ~~W. Weg.~~ strumieńy rob. mu
 odpowiedział; „W. Weg. 47

Nerwowo-a-e § cierpiący na nerwy, wrażliwych
 nerwów pop. drażliwy, ^{wrażliwy} niecierpliwy
 „Umiata grai rolę doskonałe wypracowaną
 w praktyce lat kilkudziesięciu, kobiety ciekawej,
 bardzo nerwowej” 77 kw. Wyb. pism-
 Jarst. 266 „To nie-trochę strachu... proste
 zemdlenie - dowód, że nerwowa.” G. Kiel.
 Tward. 32.

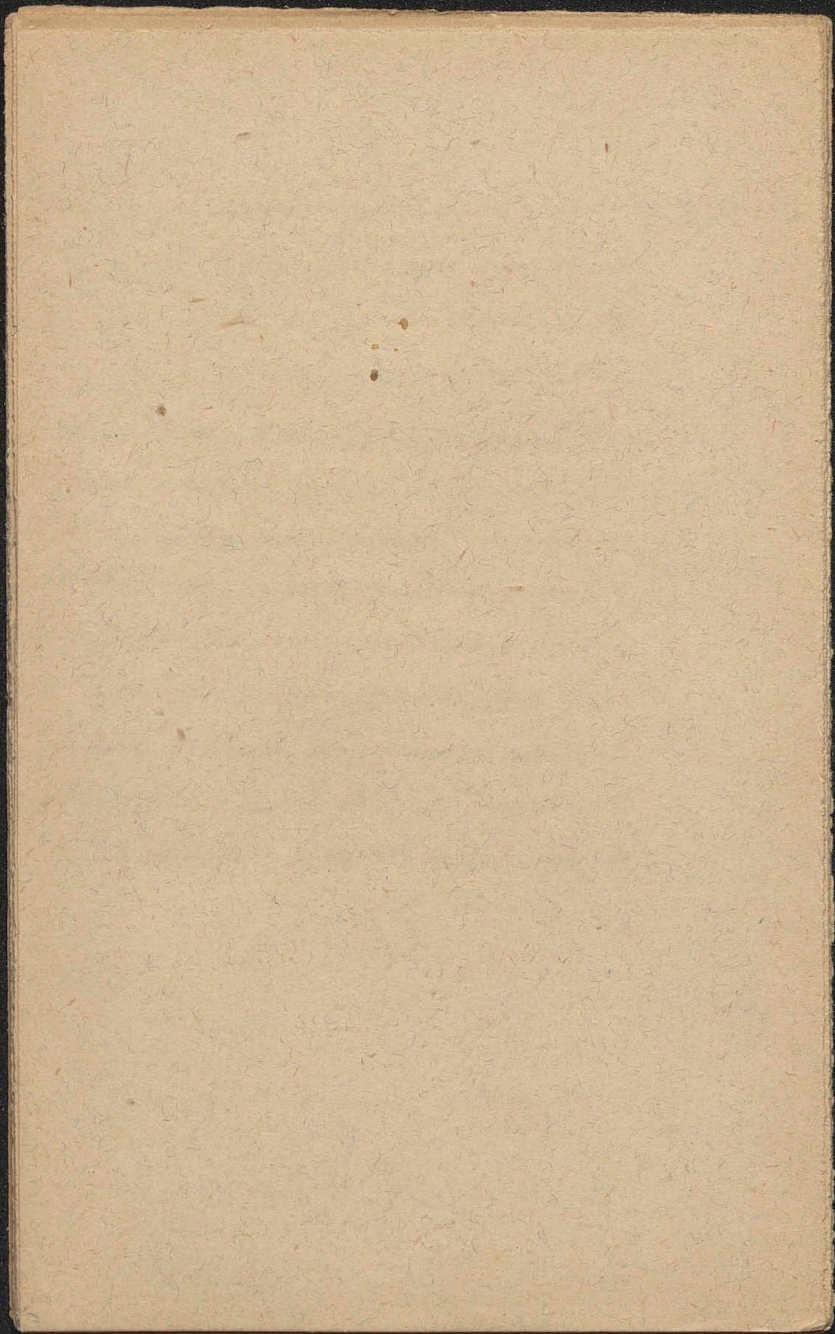

Neseser - a. m. ry-^oio m. franc. nécessaire,
skatutka podróina lub futerał nawie-
rajczy w sobie przybory toaletowe. Nie-
znajoma szorstka biała rzemka po okuty
misternie w brzozy rłocoue neceser
podróiny "Wiel. Tyg. II. 2.6. 113.

Nędzny - a - e z posp. lichy, matomawacy, nie
 zastępujący na uwagę, f. głupi. "I o
 co tu chodzi? o nędzne kilka rubli na
 korcie oświeceniá" Now. wieś. 1877. 13.

Nędzarka - i. i. rki - reb. um. kobieta
 kędziata, w nędzy żyjąca. Rozróż.
 "nędznica" (co knawy kobieta nędzna, nie-
 szenna, podła, z nagaus, gdy... nędzarka
 brami z polubowaniem) "Nędzone, ora-
 late w obrzędniczy... w nie stety z
 królowej duchem na duchu i ciele nę-
 dzarkami" W. Pol. Tut. 3. 4. Taki różni-
 ca pomiędzy nędzarką i nędznicą.

Nianicyc ^{4.} st. ^{4.} piastowai dziecko, za niakie mu
stwierdził fig. mieć piecog nad kim lub nad
czem, opiekowai się niestannie „Genjusz
jego potrzebowat opieki i niestannego
nianicycia” J. Kwan. S. nar. 1879. 49 „Obropna
rzecz... człowiek, który nawet mawii nie umie,
i za którego myśleć, odpowiada... nianicyc
go potrzeba.” D. Pol. Dziu. Ser. 134. „Niesk an
dalwaki swą kawuozę tonięz, wśród gro-
mów wolkki i wśród ornat hukku, niesk
nas pijanyk mowzeniann nianicyc.” H.
Merkb. Bies. lit. 3. 262.

Wynianicyc dku. wypiastruwai, wycho-
wui, wychodowai „Wynianicyc go sam z babę
twoję, a gdy będzie miał lat dziewięć, woio-
czas mi go przyprawadzi” J. T. P. 2. 21. „So-
wagpiewaniem ostabiąz (u nas) to, czemu
nas od kolebki wynianicycowa, co od lat
dziesięciu do sena naszego woio” Dou. z
Kuch. Wp. o Kew. 15.

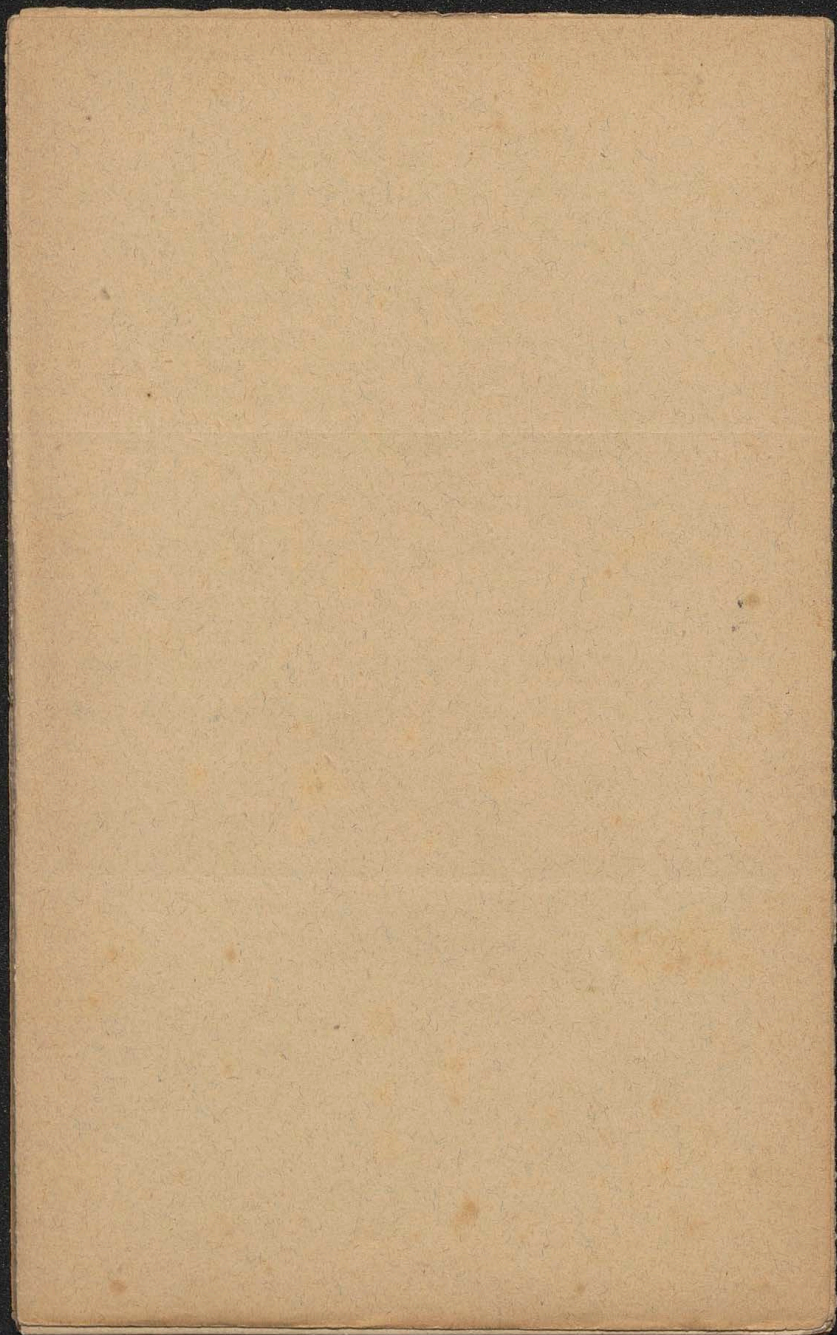
(1) „Na starozi, bexsilny, jexanne nianicyc

Dzieci, jemuże pilnuje chaty "Z. Krass. 17. 84.

" Był to stuga z tych dawnych stug, co przy-
wiznowaniem swem roztali do familji, co
nianowili w wyotkie dzieci" ib. 19. 8 "I spie-
raty się dziewice która dziecko nianowic
ma?" D. Magm. Dzie. 1. 3.

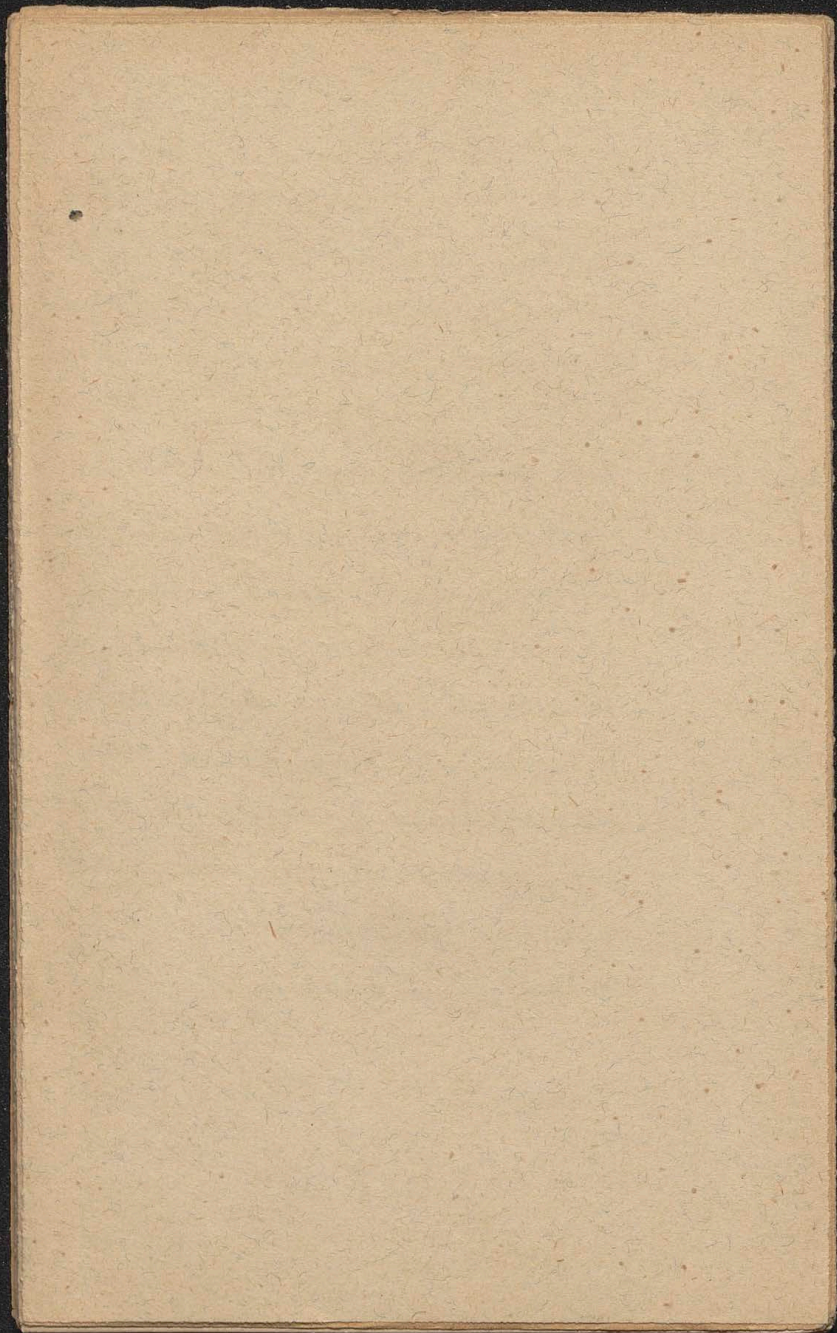
Wnianowic s. x. dku. lic. post. wianowic
wdrokic, przyzwyczajai do czego "W mal-
cu tym budzie rokroz nie postega... ja go
wianowic, w ostre bole, i w niedole." D. Ma-
gumy. Dzie. 1. 4.

Nic n. z nićmi. kuch. zupa kurna z mleka
i jaj " Zupa kwana nic na mleku " L.
Cwir. 365 ob. 35. z substantive w l.p. nie-
odm. w l.m. nic-ów. drobnotka, rzecz
bogactwa, tyle co nic " Dość mi było
spojrzenia, słowka, ruchu, jednego nic,
by sobie z tych nićmi klepić cały gmach
wspomnień i skrzęsić " J. Kwara. 78. 14.
z kartob. „nici” kam. nie „ Nie to oni
rwały się odgrzali, a kawosze były z
z tego potem nici. " Djab. 1882. g. b.

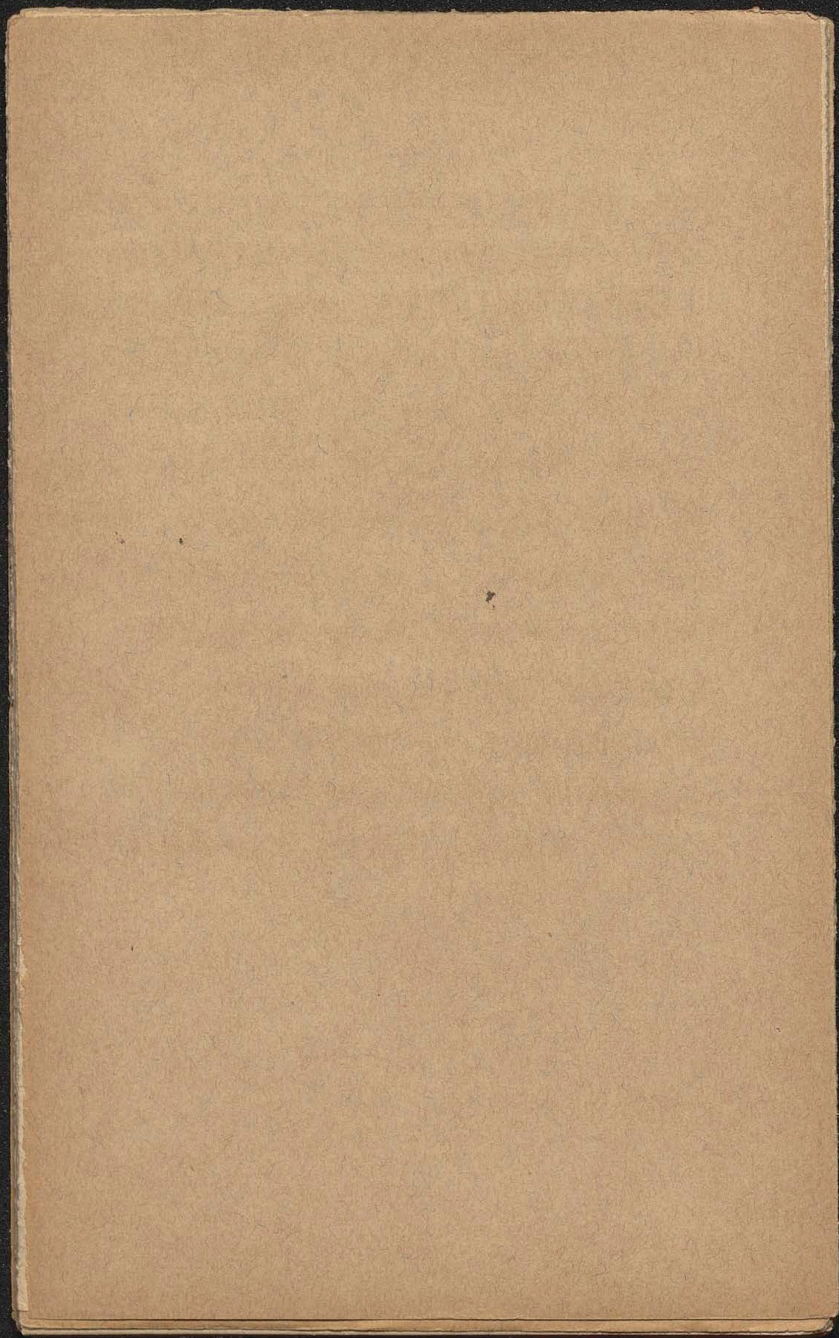

Nicestwic' st. ca. udm. Znicestwic' dnu. w nicestwo
 wtrzać, w niwek obracać, niwek
 „Wtedy się rzucał pod stopy skalony bu-
 rny, pokorny, cichy, znicestwiony” J. Sny-
 tyg. II. 1. 87. „I w gorysm jéwre wo-
 nam znicestwieniu” Z. Kwas. 2. 312.

Nicestwic' at eje st. uij. udm. Zni-
cestwic' dnu. niwicej, na mi wy-
 chodni, w niwek się obracać, w
 niwek iść „Jednego dnia nawet, me-
 go tu wyuka, napędzonego powa-
 niemwanego koniucha na psiaki,
 powz przebieć się utracitem.. I tak
 wsey stho mi jakos ginyto lub zni-
 cestwiało” Z. Kwas. 2. 94.

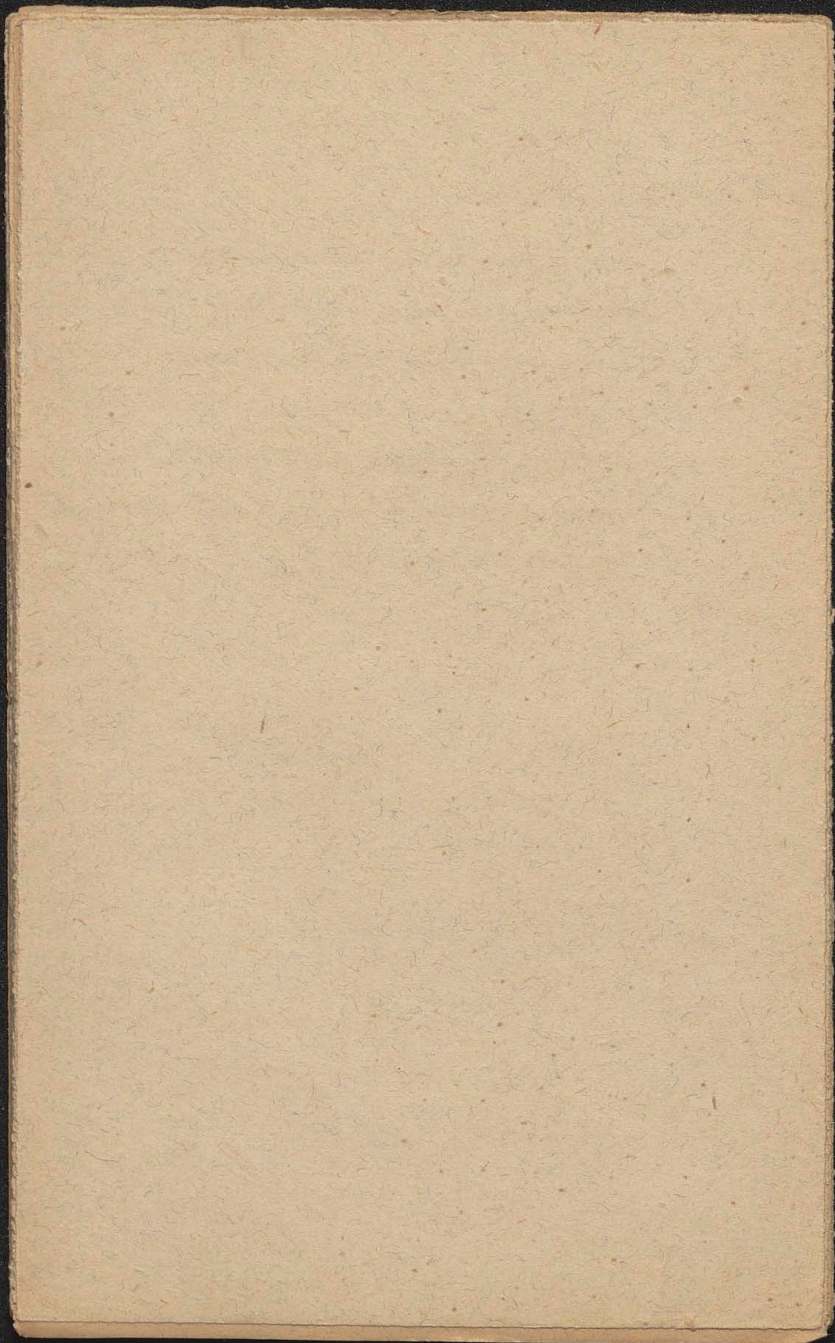
Nicpon' - uia. m. wrocone z „nie po nim Nicpotem
 subst. niewom. nicwart, urwis, kultaj, kadaro
 „ Dyle to stawny nicpon', ktorego kadug sityj cy-
 cie powstrzymac nie mogt "Zt. Kwan. Tyg. II. 2. 11. 67.
 „ Za was mam troch. ' wietrzniki. ' nicponie. ' ba-
 Tannity. " St. Goudr. Echo 1878. 256. „ Matka pijaw-
 ka, oficie nicponi " Zt. Kwan. Blum 1883. 10. „ O bok
 hodzi pracowitych i wazniowych, sz prowiniaj,
 nicponie i xtodziyc " Ad. Dyz. Pruz. Tyg. 1883. 7.
 „ Ma byc' wyprzedzong, jako nicpotem dxiewnyra
 A. Wiler. Tot. 1. 78. — 5 „ nicpotem - ego " prou. kuy.
 „ powitam zagnaj za takiego nicpotego " Dl.
 „ Dyle to nicponie i wlocnazy " G. nar. 1885. 139. 2.

Niecheguy powst. mimowolnie, nie chce, nie ma-
jąc zamiaru „Praprawcam, nie chęgu.”
Gdyby chęgu wziętyś w pytk „A. W. F. D.”
11. 214.

8

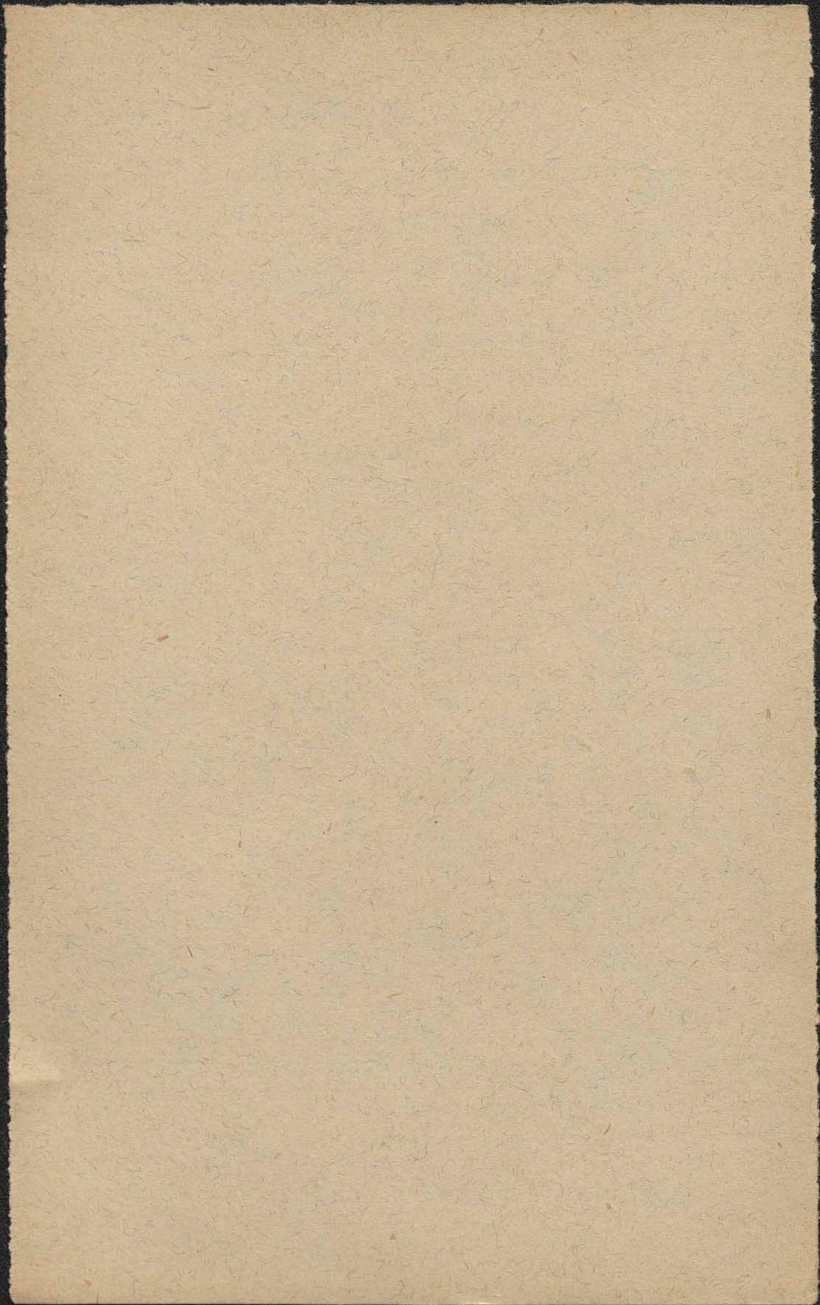
Niezwiaty - a - e posp. kartobl. niezgo, przystaj-
ny „Jan, starzec co najmniej osimdziesię-
cioletni, posiada żonę Gertrudę, jeraime wa-
te niezgwata kobietke, wygląday cęz
najwyżej na lat czterdziestu” Kuv. Święt.
1871. 1. „Dyachtow (teatru) posiadał wiele
dobry personel i niezgwate chorystki”
Kuv. Codr. 88. 321. 2. Fejl.

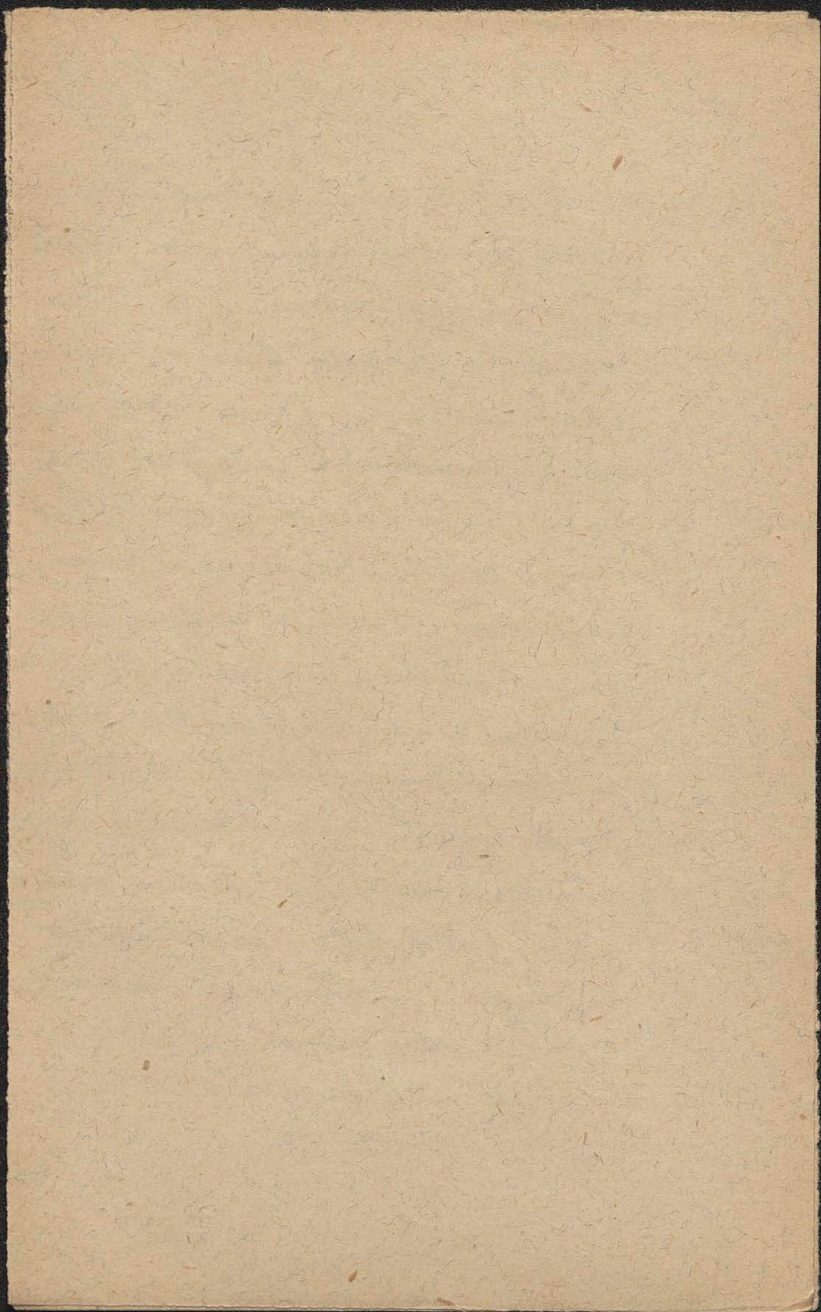
Nie § wzięte przed „bez” stanowi przypisanie wygłosze-
nie, nie zupełnie stanowisz, a raczej nie sa-
mowolnie bez będzie skutkiem zastanowie-
nia, porokowania ię i t.p. up. „nie bez powo-
du on to zrobił” = miał mieć jakiś powód
„nie bez staranności umie przestregat” = popa-
rzałto ię, ie miał staranno. Toż samo, przed
przymiślnikami zazwyczaj ię od ujętme-
go „bez”; up. „nie bezpodstawny” = mający pra-
wopodobnie podstawę, „Listy zamartwego admi-
ranta zawierają ostrą i niebezpieczną
krytykę porządowania rządu” 9. uer. 1885. 146. 1.
„Miał twarz i postawę prawdziwie staro-
polską; siłami i powagą, nie bez dodatku
perwej dumy osobistej, odbijały się we
wszystkich ruchach jego.” 7. d. uer. 2. 46.

1818
The following is a list of the names of the persons who have been admitted to the membership of the Society since the last meeting.
1818

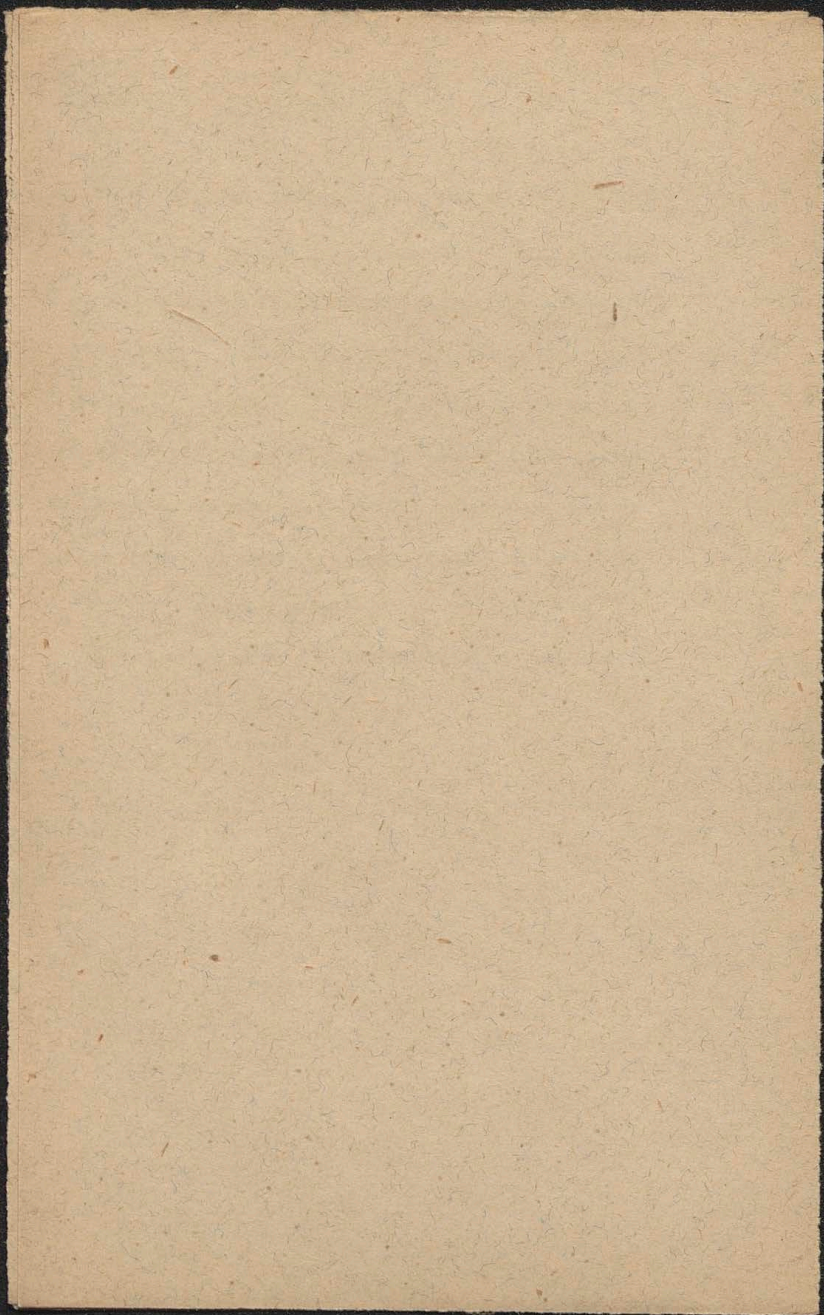
Niebieskooki - a - ie, z niebieskimi oczyma
„Błondyn, niebieskooki” H. Krasa. 73. 6.

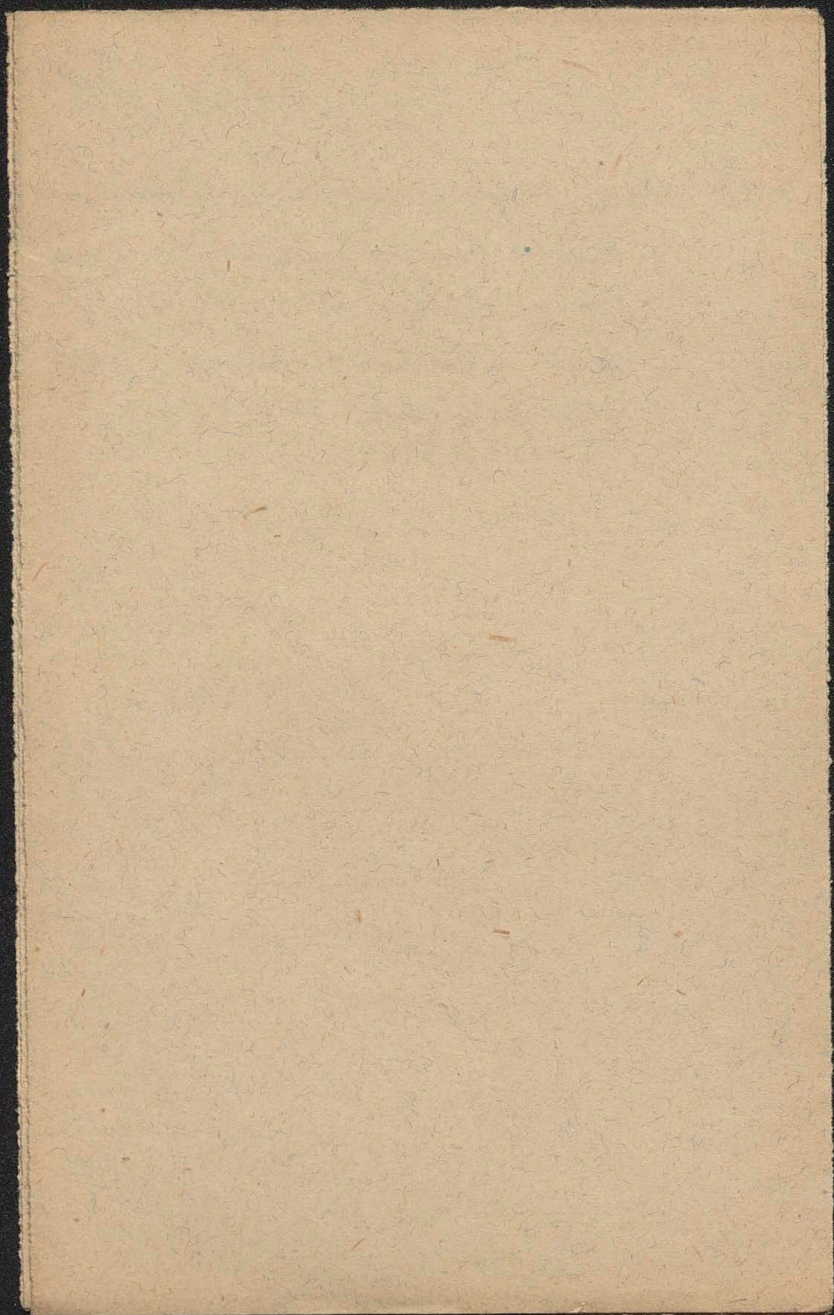
Niebo - a. u. ba - nieb. un. ξ „siódme niebo” =
 najwyższe sześcacie, najwyższa rokosc
 „jednem oka wejrzeniem w siódme
 przenosiła go niebo” D. Bot. dzieł. Ser.
 73. „Przez ten czas panna Józefa wi-
 dowanie emalbowata pana Karola, któ-
 ry się cwał w siódmym niebie” J. J. Fei
 Tyg. Pl. 2. 1. 215 „I rozpoznał iż romans
 na sùniewi i na rybie, siódme niebo
 obiecał nadobnej juidycie” Koku 1878. 295.
 ξ „niebo i ziemia” = pustka, zniszczenie
 po kłótni kadnego budynku nie kosztuje
 ξ jako porażon. „o cate niebo” najwyższa
 możliwa różnica „w wstarcem umie-
 maniu był o cate niebo od Rudolfa
 wyprawy” J. J. Fei Wrac. 65 „Francja
 i Anglja stoją pod względem przemy-
 słu o cate niebo wyżej niżli Niemcy.”
 A. J. Rog. Now. 1878. 162.

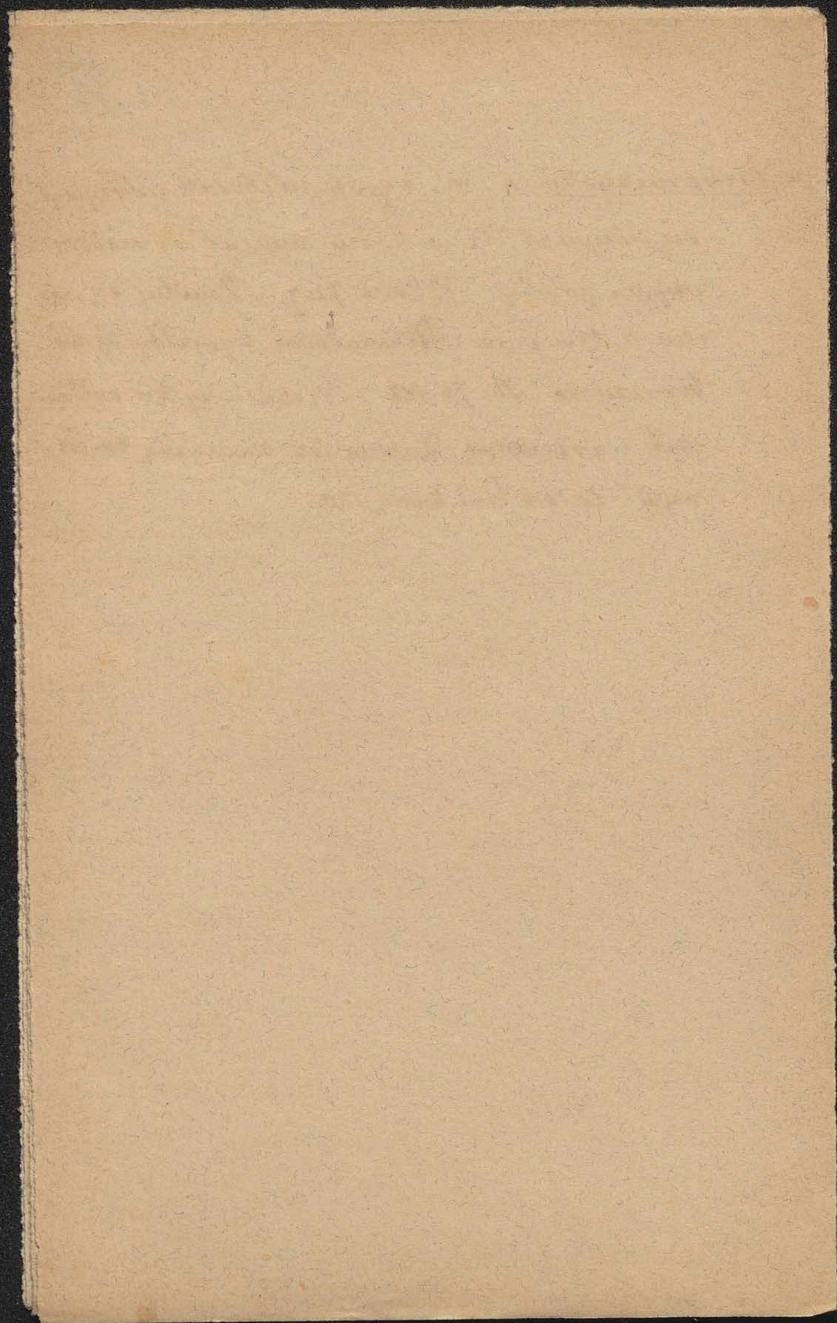
Niebogłoty, w niebogłoty, prast. całym głosem,
 kryczące, wrzeszczące „Familja wota w nie-
 bogłoty - to córka oficjalisty, nie pomaga
 nic. Szlachcin jest zakochany i nie się.”
 J. Krak. Wieś 1878. 59. „Krycząc w niebo-
 głoty, aby kochki & sami brali i' po łbie prze-
 wiane wali!” „Spris. 73. „Córka, grzęzili w
 katury, a teraz siebrza, Tarki w niebogłoty.”
 J. Stark. Ozarsha. 19. „Maruzia kaurywała
 krycząc w niebogłoty” Et. Ozar. Tydz. 7. 481.

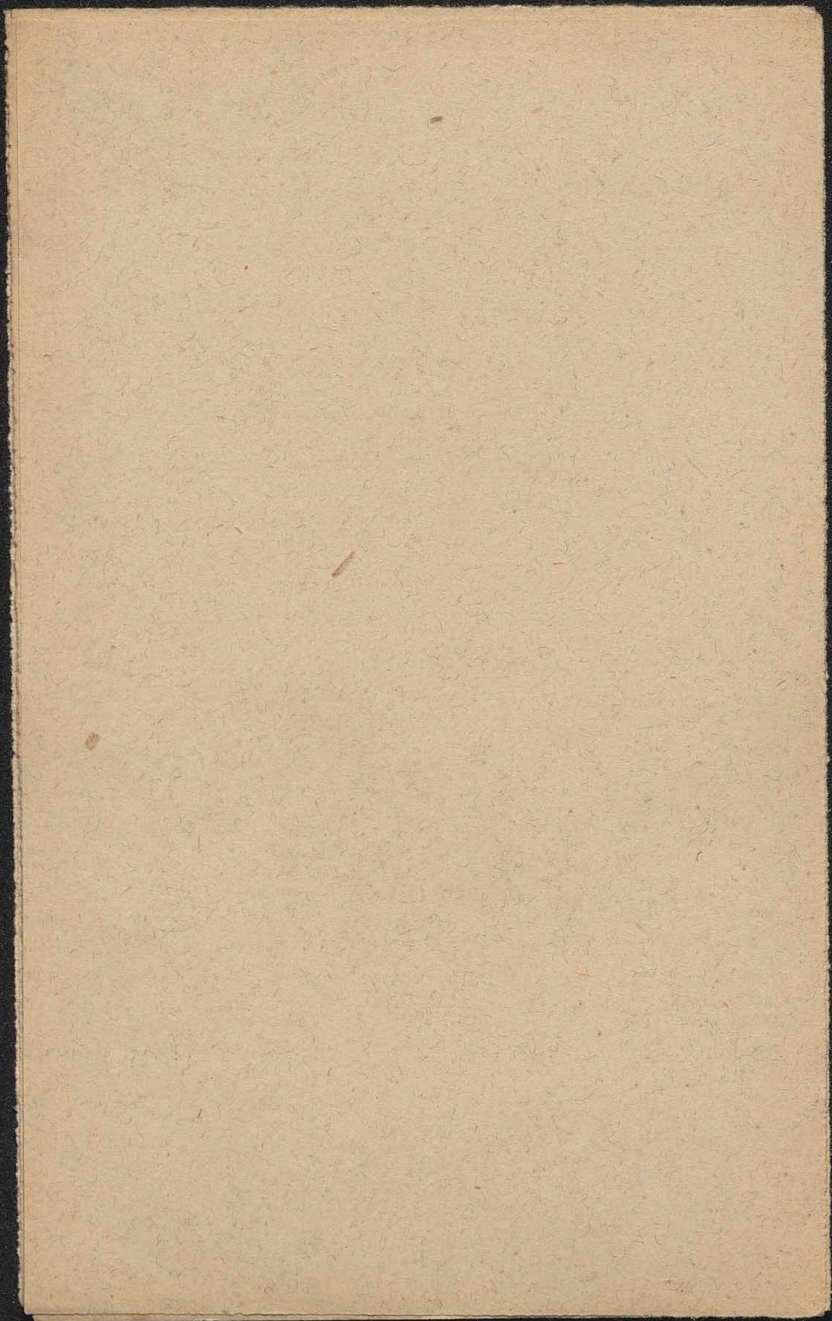
Niebo krag - kragu. m. bez t. mu. sklepienie nieba
„Gdy oko brzegow przeciwnych nie sigga,
duca nie vdrozkuia od swytku: adajen sie
wisiec w srodku niebo kragu, w jakiej
otchlanie bteparitu” Ad. Mick. 1. 8.

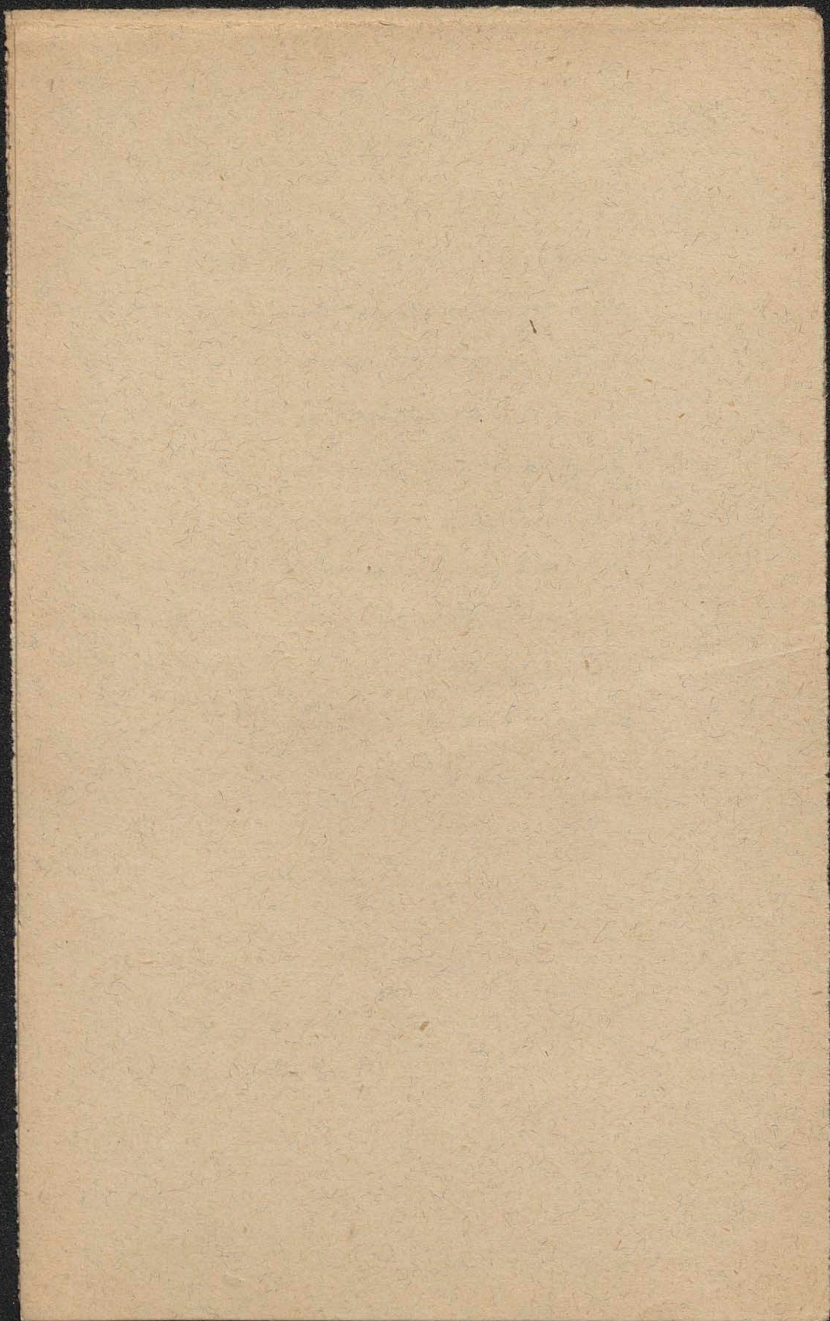
Nieborawysko - a. m. z grub. nieborak „Trzymat
się, trzymat, aż w końcu murat us niebora-
wysko potwóży” Pł. Kwaś. 72. 9. „Zmityj się, ci-
cho z tem przed Aleksandrem, zgrozby us nie-
borawysko” Ib. 73. 182. „Nieborawysko wita-
wit narzeconog, dawno już kamienog za in-
nyu” Pł. Pol. brud burog 120.

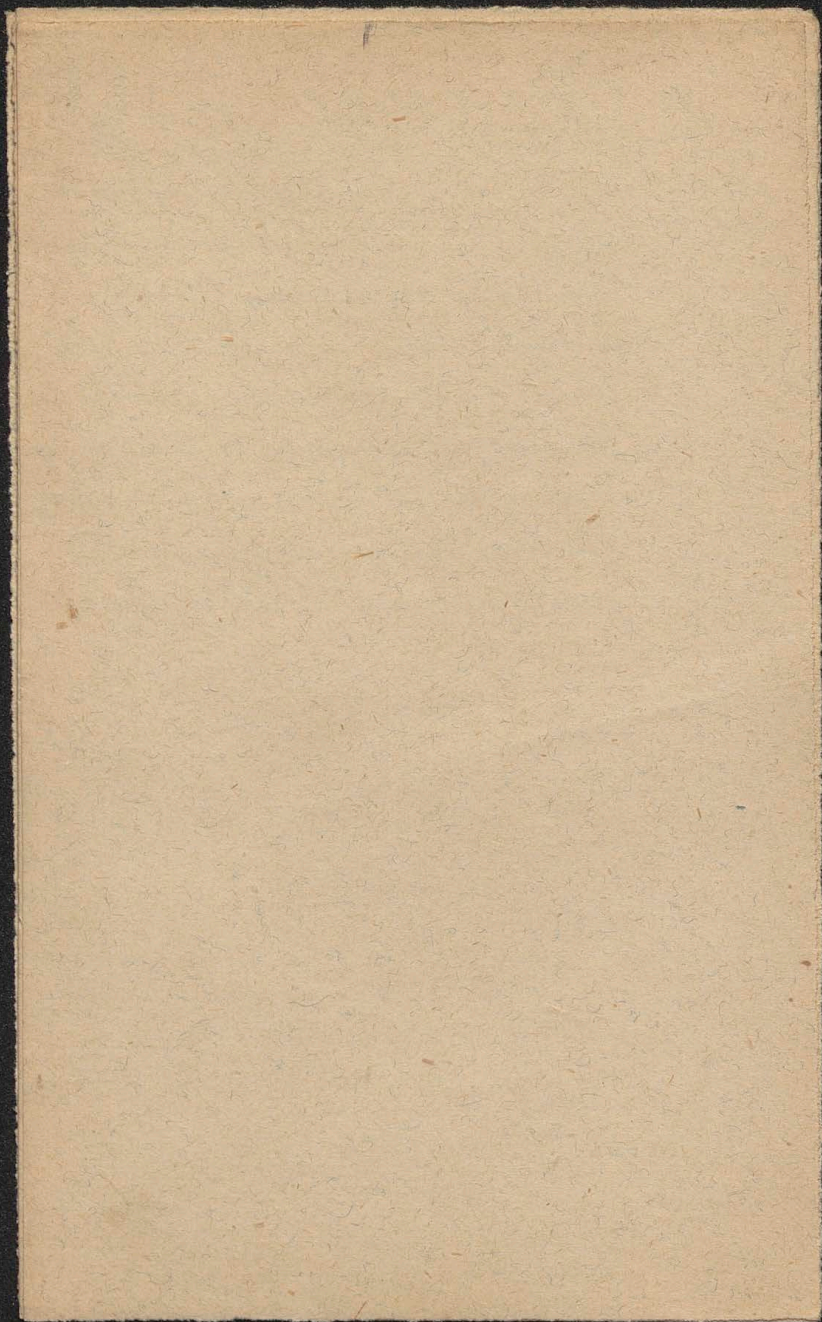
Niebostron - u. m. bez lnu. sklepienie niebios,
 firmament, niebostrag "Festyn odbył
 się w porze ranniczonej mimo zachmu-
 rowego niebostronu, co chwila deszczem
 gwałtownego." S. nar. 1882. 135. 3. "Tęże wo-
 nęty w roku bieżącym napowiadają
 swoje wzięty u niebostronie" ib 1885.
 62. 2.

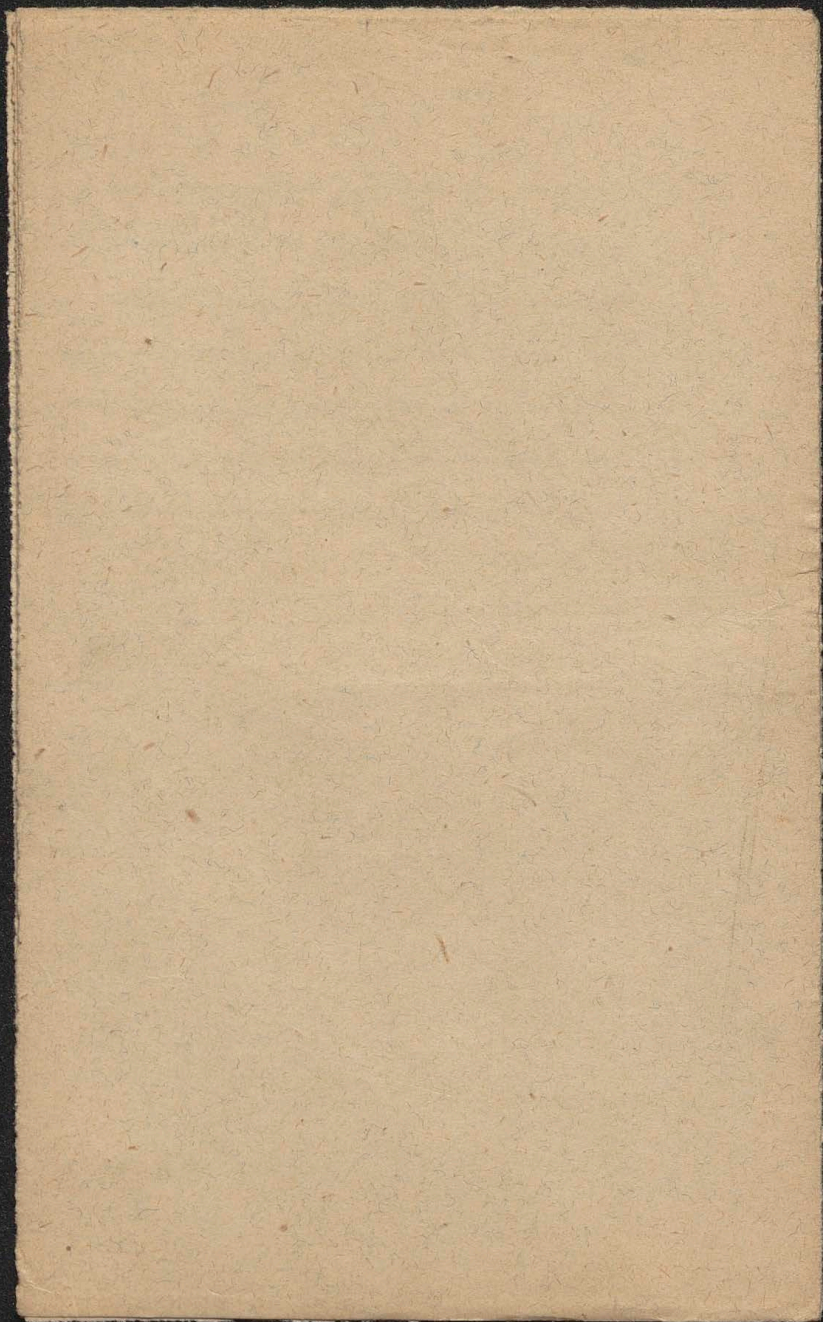
Niech, Niechaj prast & uwyje sam: „Niechaj! niech
 tam! „bez czasownika, znaczący zgodzenie
 się z twierdzeniem, wyrażający, obojętność
 na to co się stało lub stać ma „ Siostra
 Marianna bieduje, ale niechajże, to ona
 przy najniższej ma same córki, a u mnie
 trzech synów „*Pr. kw. 16. 66. & prou. kraj.*
 w mowie lud. wzięwa się i z *tego* osobą *up.*
 „Niech ty ~~prze~~padniem, niech ty ~~zmar~~nie-
 jem, niech ty ~~zdech~~niem. „*nam. bodajes*
 przeпадт, zmarниat, zdechт.

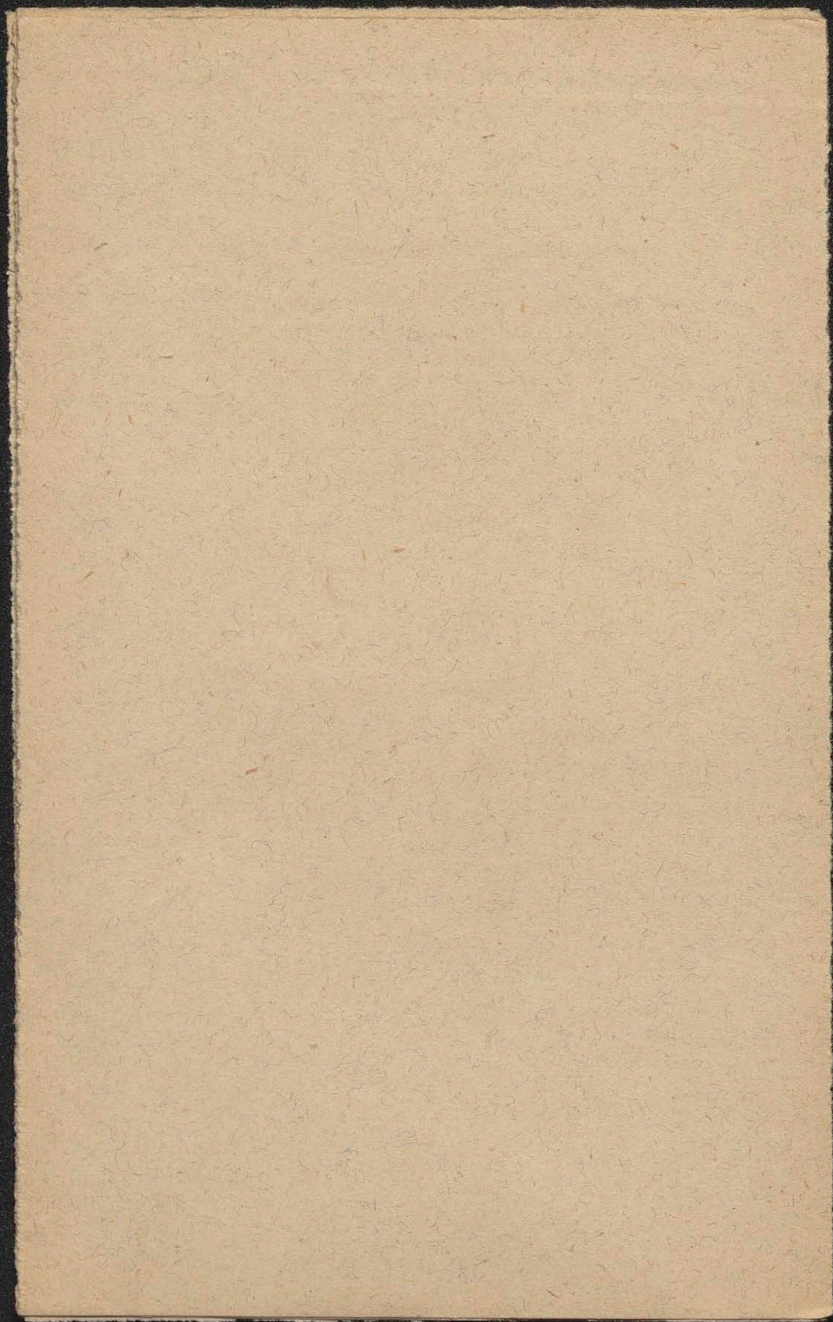
Niecieta ^a y. k. ce-y. mu. abiorowisko wody
stojacej; nie majacej ujścia, a w saaregot-
rowsi tacha rzeczna lub jezioro z niej
powstaje „Lacus alias niecieixa woto
Usicia” Nakiel. Miichowia 311. „Starodawny
wyspowski rzek. nadawano do godniejey kie-
runek, obracajze dawne wytyto w rybnę
„niecieixę.” Okolicane niecieixe Tęxiowio
sxerobienii posami.” H. Stajiu. Jad. i Jap. 1. 27

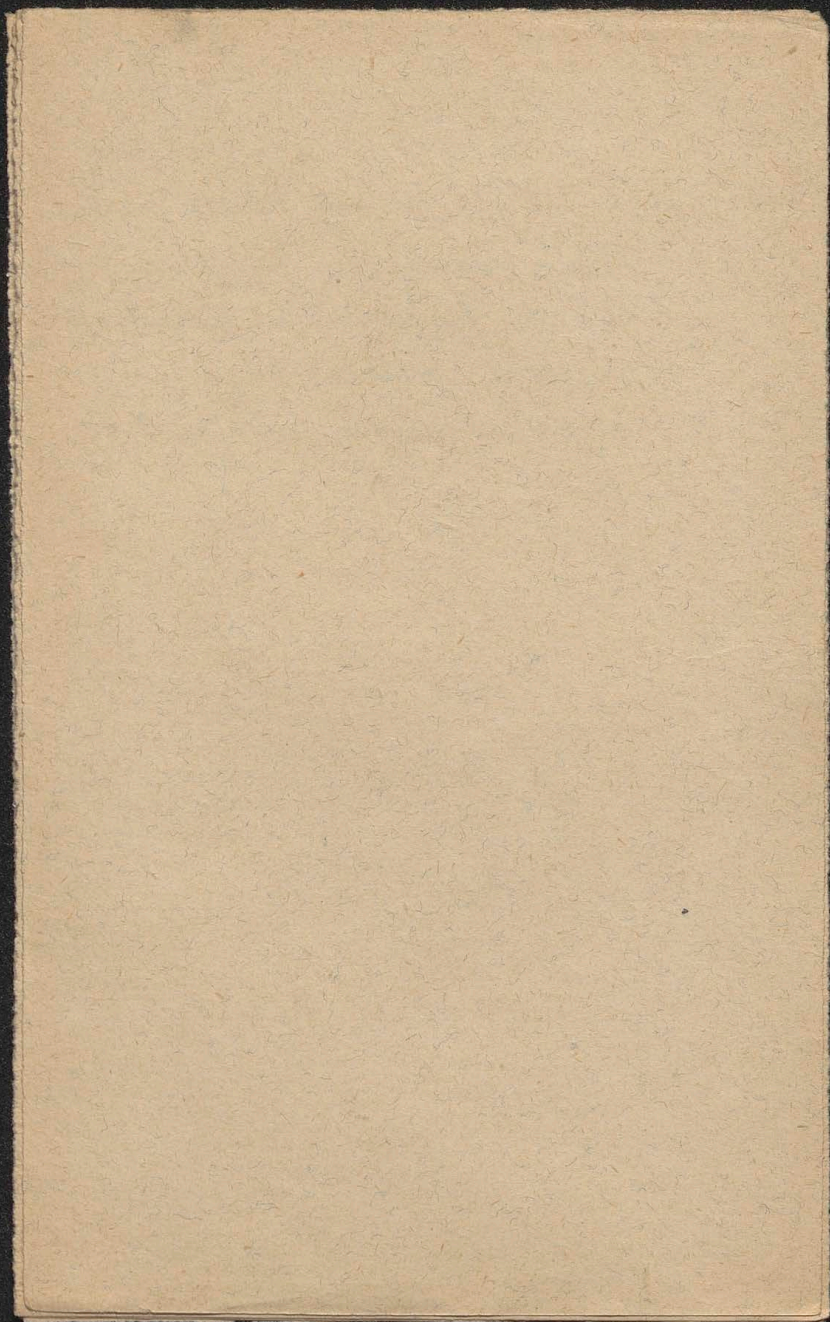
Nieciekawy - a - e, nieprzyjemny, wstępnny, nie-
umny pod jakimkolwiek względem. Do
miastwaka piechoty trzeba dreptać, co
na moje stare nogi nieciekawa rzecz"
Pł. Kurier. wiek 1878. 47. "Tonfiante substan-
cje dezynnową wodą na rękach rozrobio-
ne, kapacim wcale nieciekawego" Au-
Wi. 3. 38.

Niecutka - i. i. Thi - tek um. r. ob. mata niecka,
kopanka „ W ganku kapomnianie staty
necutki i ceberki ” J. Krasa. 1. 79. „ I wiadro,
i dabanek, i dżierka, i niecolki - niepodo-
bnu jej byto kabraci tyte sprzetu ” ib. 5. 89.

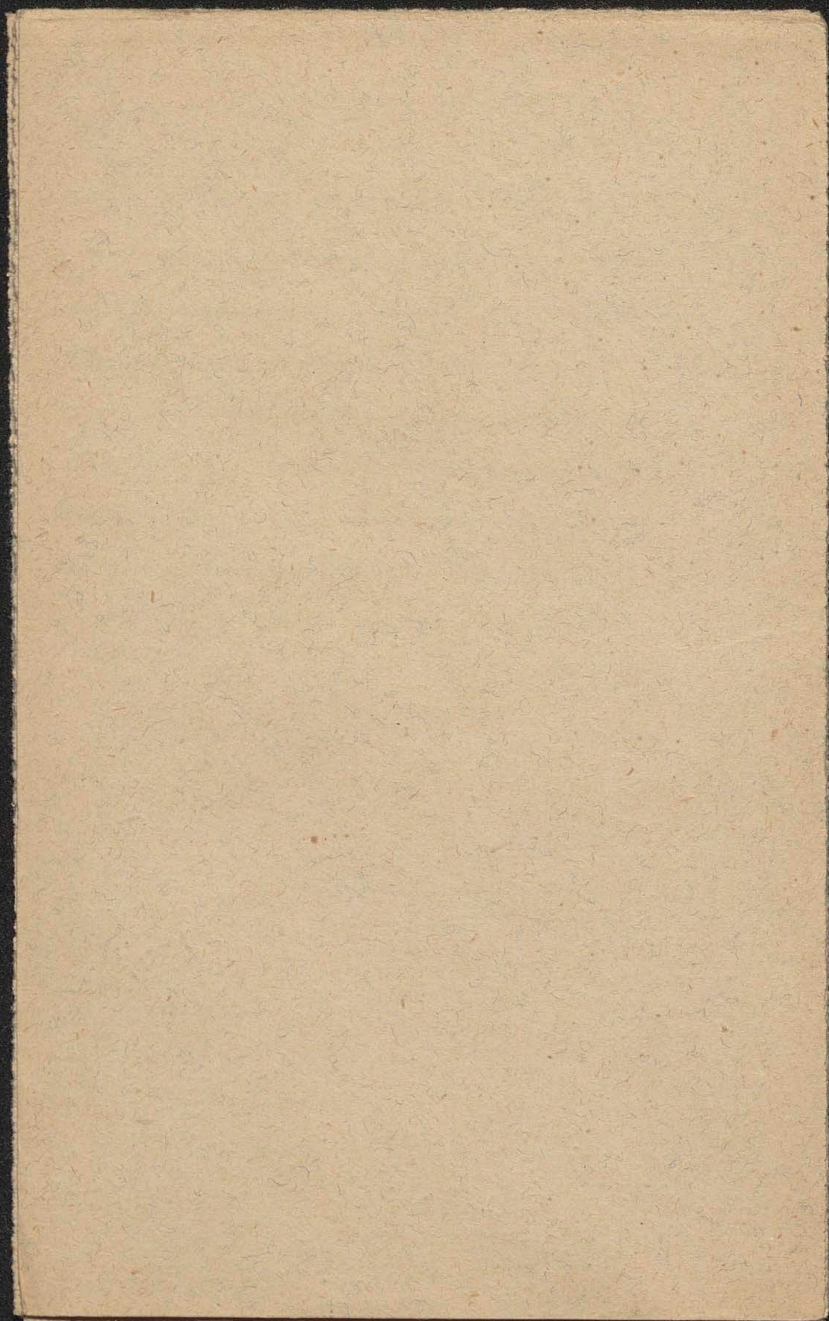

Niedajka i. x. jki-jek m. kobieta przesadnie
dremie surowa, nie dajejca przystąpić
do siebie „Jwé mnie nikt nie potrafi
za słowo utowić nie rozgrysiwam ko-
kiedki, ni wstydnej niedajki.” k. Weg.
47.

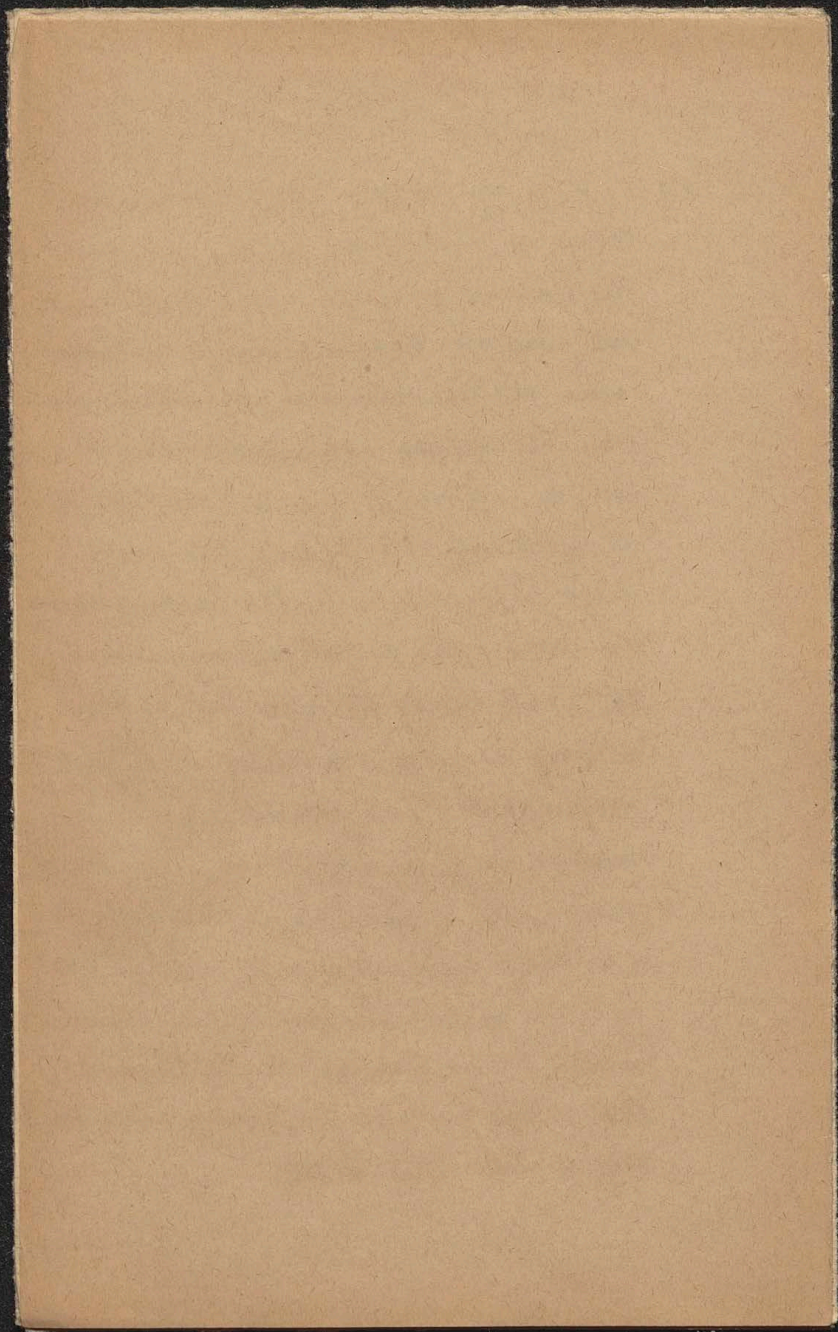

Niedobitek - tka m. thi ów nu. ktaś poro-
staly po jakimśobwiek pogromie,
klesce, nadwyciu, rozpusie, kulauce,
i t.d. „Wrzawa pijana... z głosej staje
się głucha, niewyrozumiałą... uawraie
rozchodzą się niektórzy... a kilku niedo-
bitkwo i niedopitkwo trzęsają w kłębka-
mi, dopetrują się niary potrzebnej do
utraty sił i przytomności.” 77. krawa.

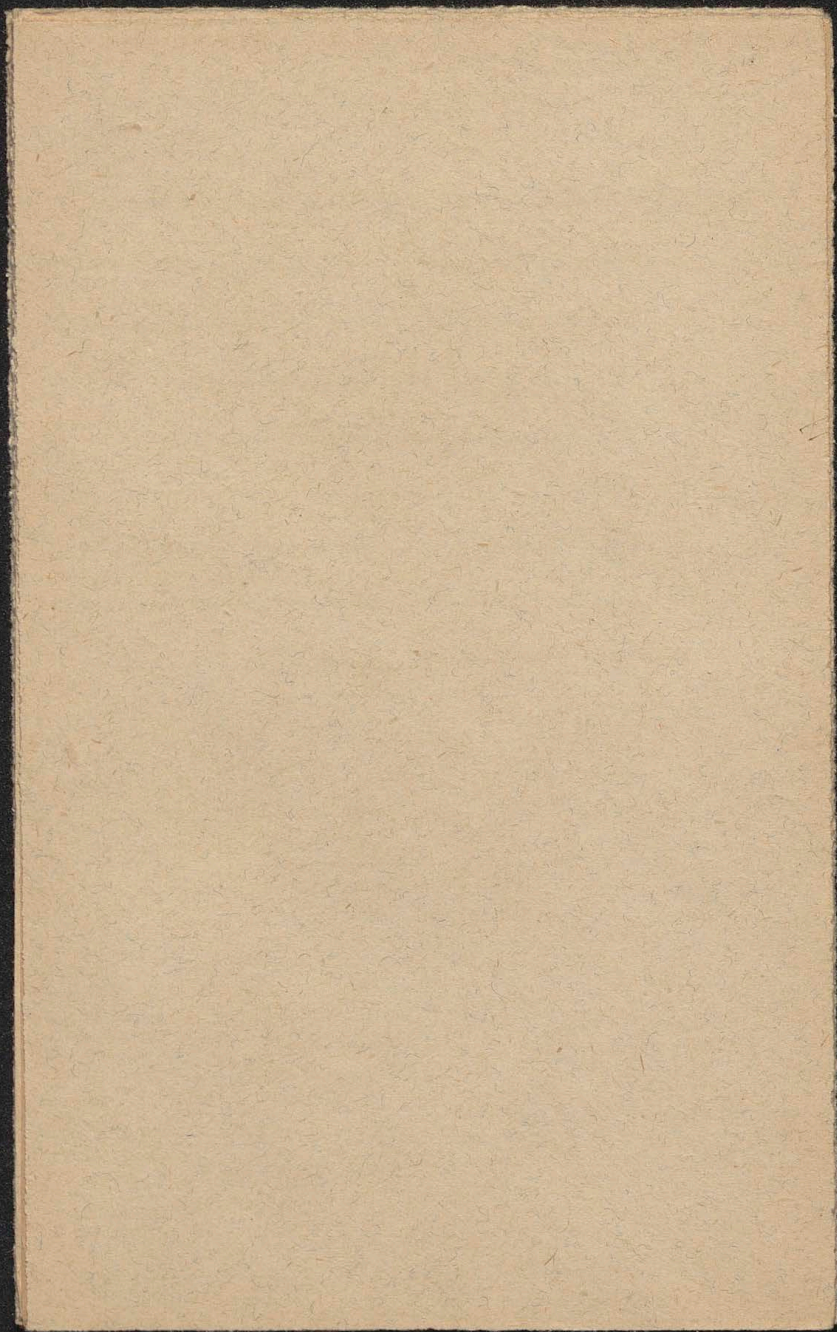
31. 197.

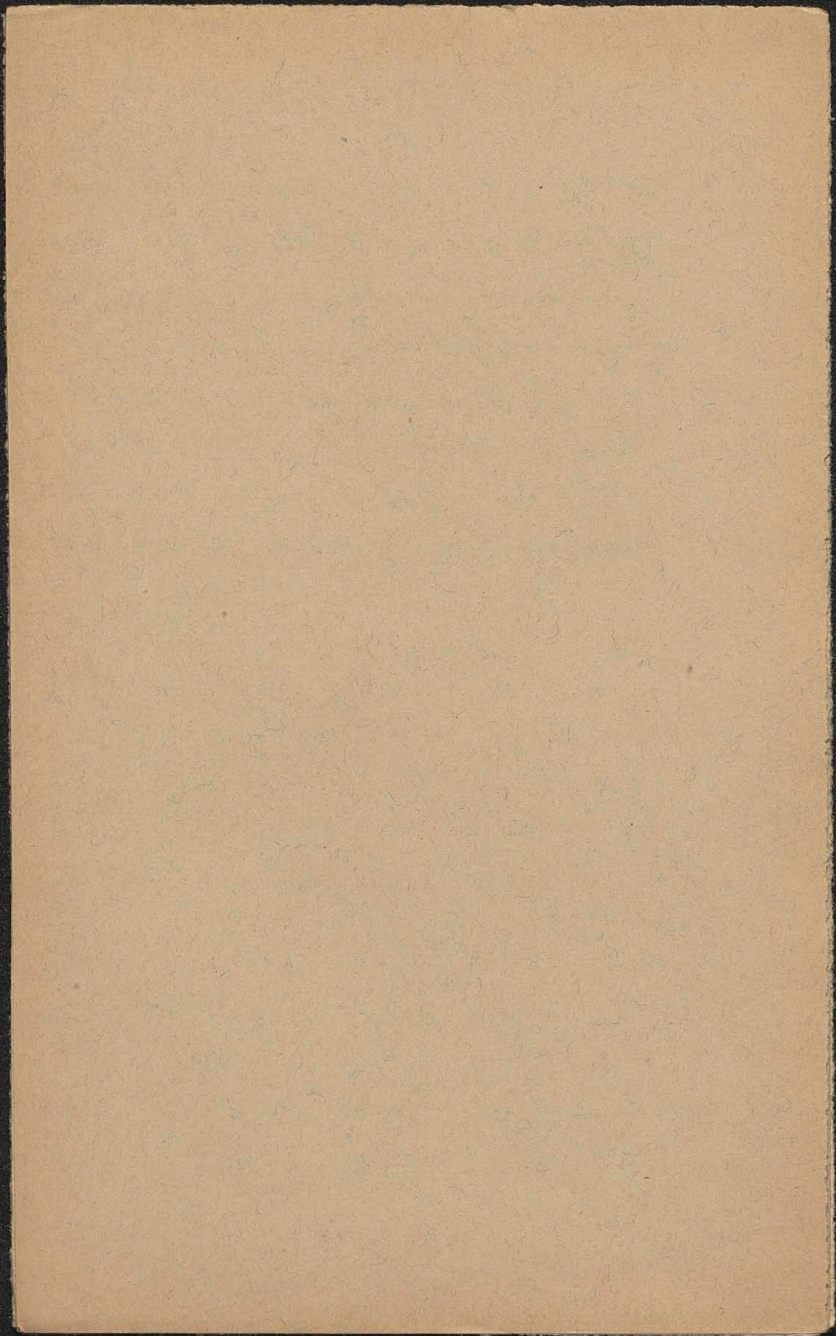
Niedobór - u. m. ry-óo mu. niedobór niemi.
 brak w dochodzie „Zabrat głos mini-
 ster (skarbu), przedstawiając budżet na
 rok przyszły. W roku bieżącym niedobór
 Suma preliminowanych wydatków wy-
 nosi 535 milion. guld., przychodów 514
 mil., niedoborów 21 mil. W roku bieżącym
 niedobór wynosi 27 mil., ale jeżeli z
 niego potrąci się wydatki nadzwyczajny
 na wybrojenie porpolitego ruskonia, dyf-
 ko 15 mil. Nowy niedobór jest zatem
 większy od niego o 6 milionów „Wiek
 1887. 233. 1. „Fak przeciw rodzina re-
 woluta edukacja dzieci swoich współpra-
 cować może i powinna, jak możliwe tu
 niedobory wyprawywać jej należy? - to
 pytanie ważne dla obowiązków wycho-
 wania rodzicielskiego „M. Pm. Dława 23.
 202. „Czyli fundusze prywatnego musi po-
 kryć niedobór „Quis ib. 226.

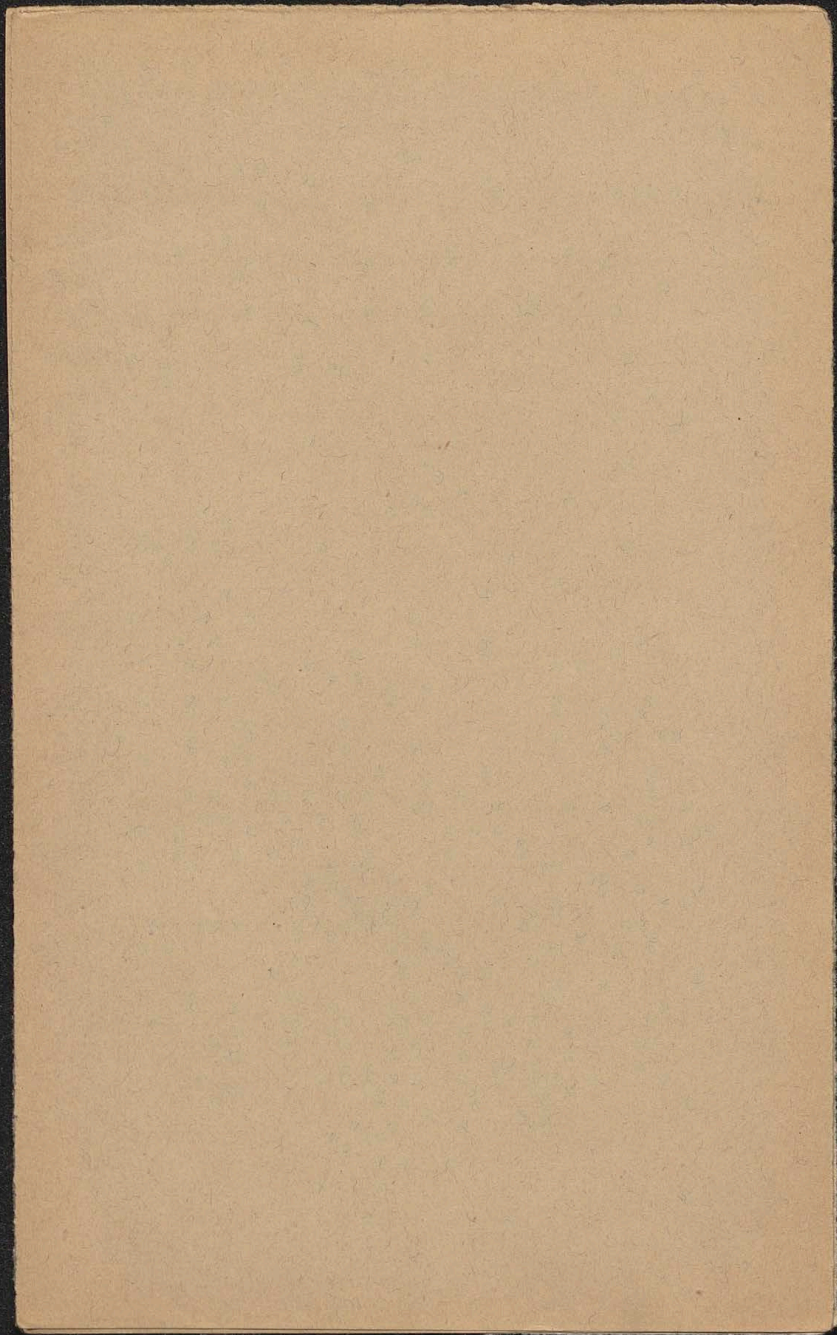
Niedogarek - rka. m. rki - ów um. to co nie do-
 gorzato, nie dopalito się, pozostało się
 po pogorzele „Puszcili się na spalone
 stopy, gdzie od niedogarków j'arda
 postępowai nie mogła i aż musielb ko-
 niom nogi skórami obwijai” H. Siemk.
 Og. i mie. 1. 128 „Wsie były popalone i
 puste... spotykali po drodze niedogarki
 chat wiejskie” ib. 3. 298.

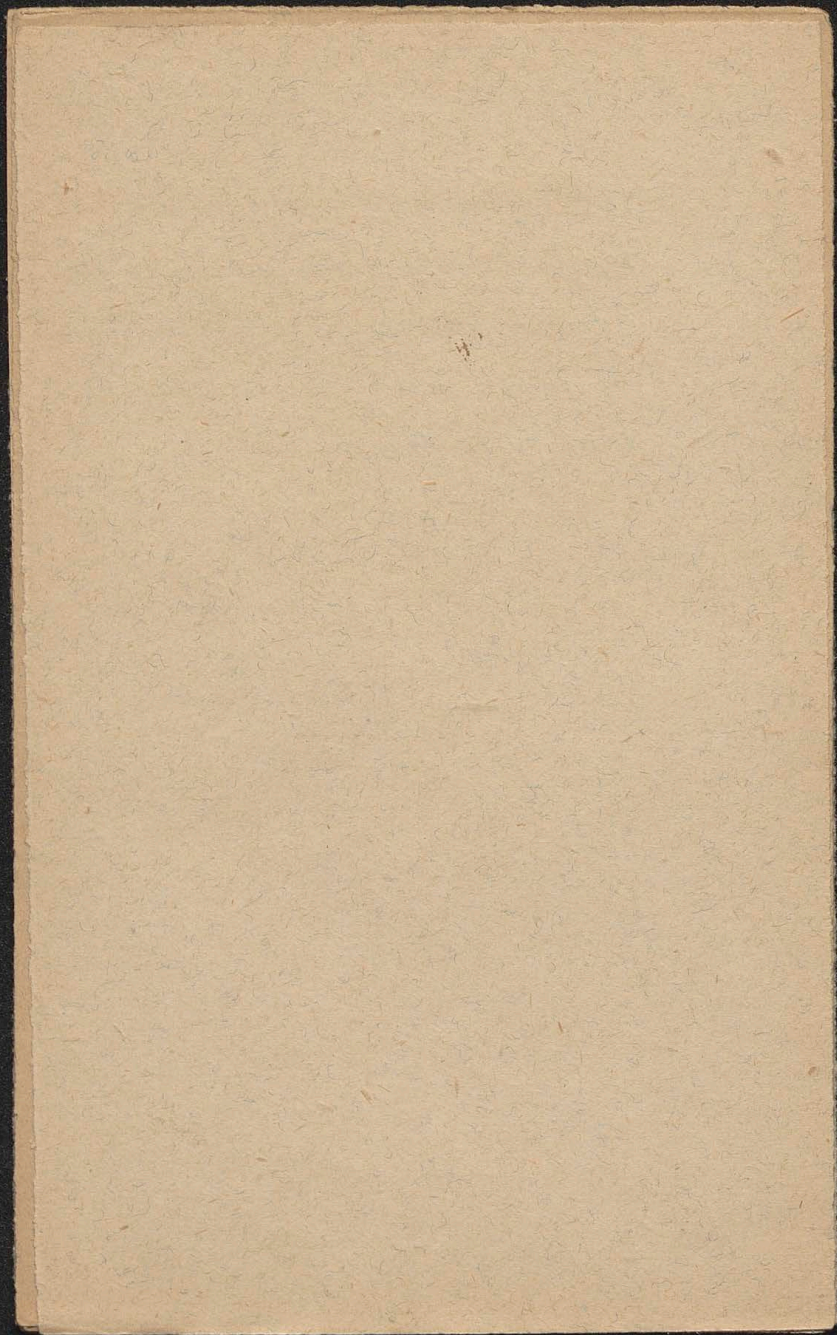
Niedoimka - i. z. mks - mel. prow. ross. zale-
 gtoic' w opłacie podatków lub innych
 należności skarbowych „Mamy osiem-
 kwoć długów, licząc w to niedoimki i
 zaległe procenta” J. Kwara. 75. 82. stary
 wyraz, w dokumencie z r. 1492 r. Vituae,
 stoi: „pro exigendis tributis et reliquiis,
 in vulgari Nyedoyukow” Kod. Ruyana. 1. 350.

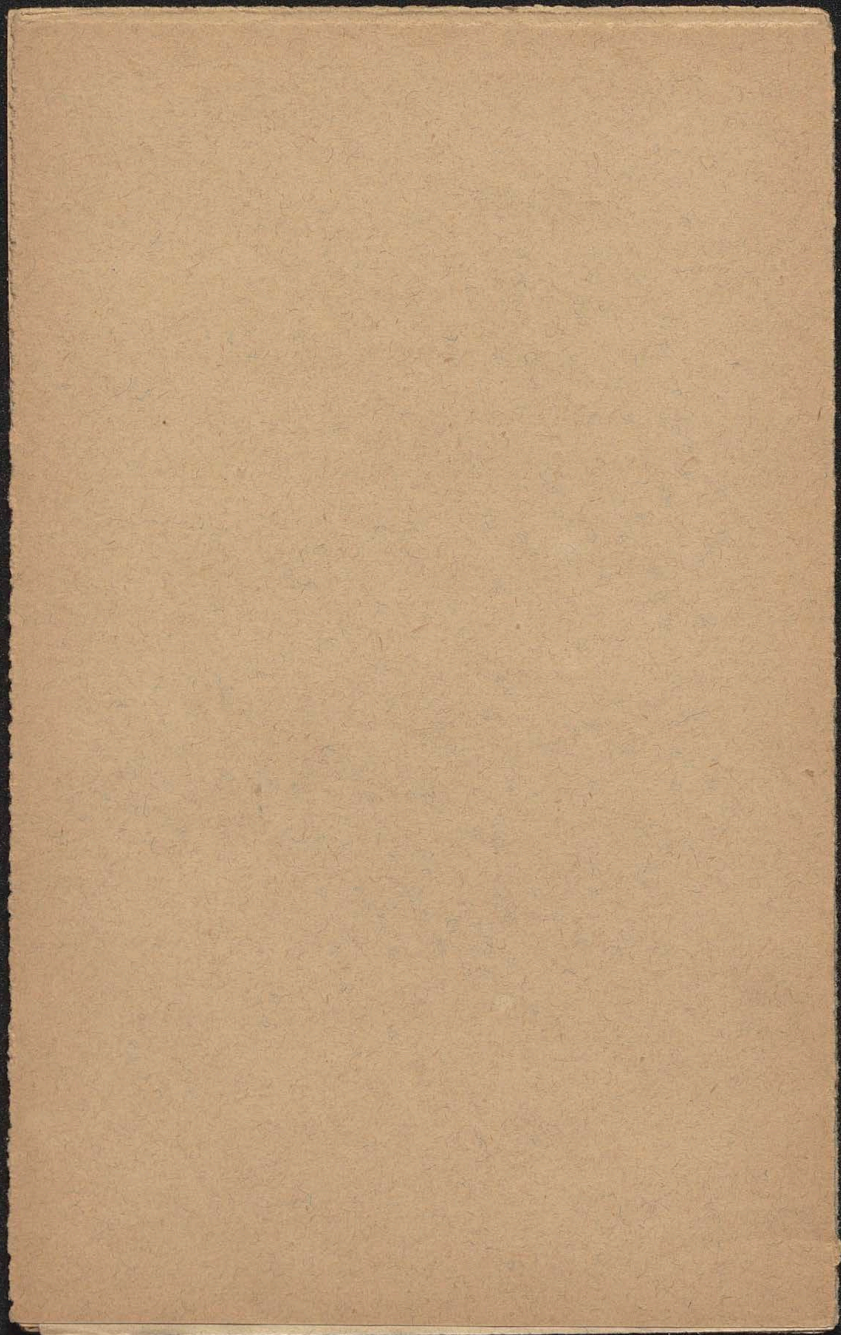

Niedojda - y. m. i. z. dy-ow um. posp. wiadetega,
wieszuta, niedorobiony, safauduta
„Cym to jahi kalika, cym to jahi niedojda,
cego wisy ches Drieucho, czego wisy ches.”
O. Kol. 12. 130.

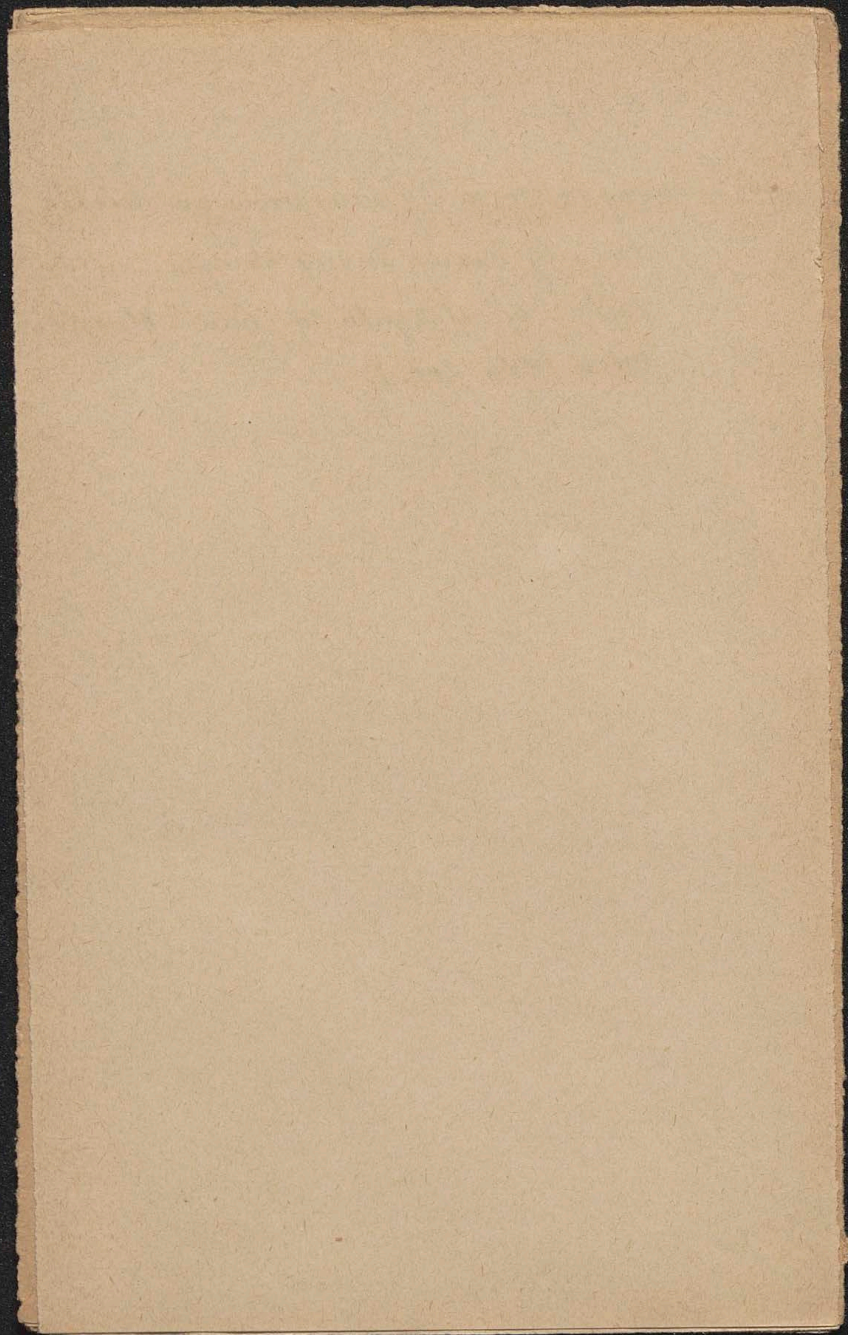
Niedolately - tka. m. thi-ow m. nie ma-
jący lat, małoletni, nie dorostek
„Pewna jest rzecz, że krótko ta nie
dla pensjonarek i niedolatelych napi-
sana” w. Ord. Bokal. 1. 8.

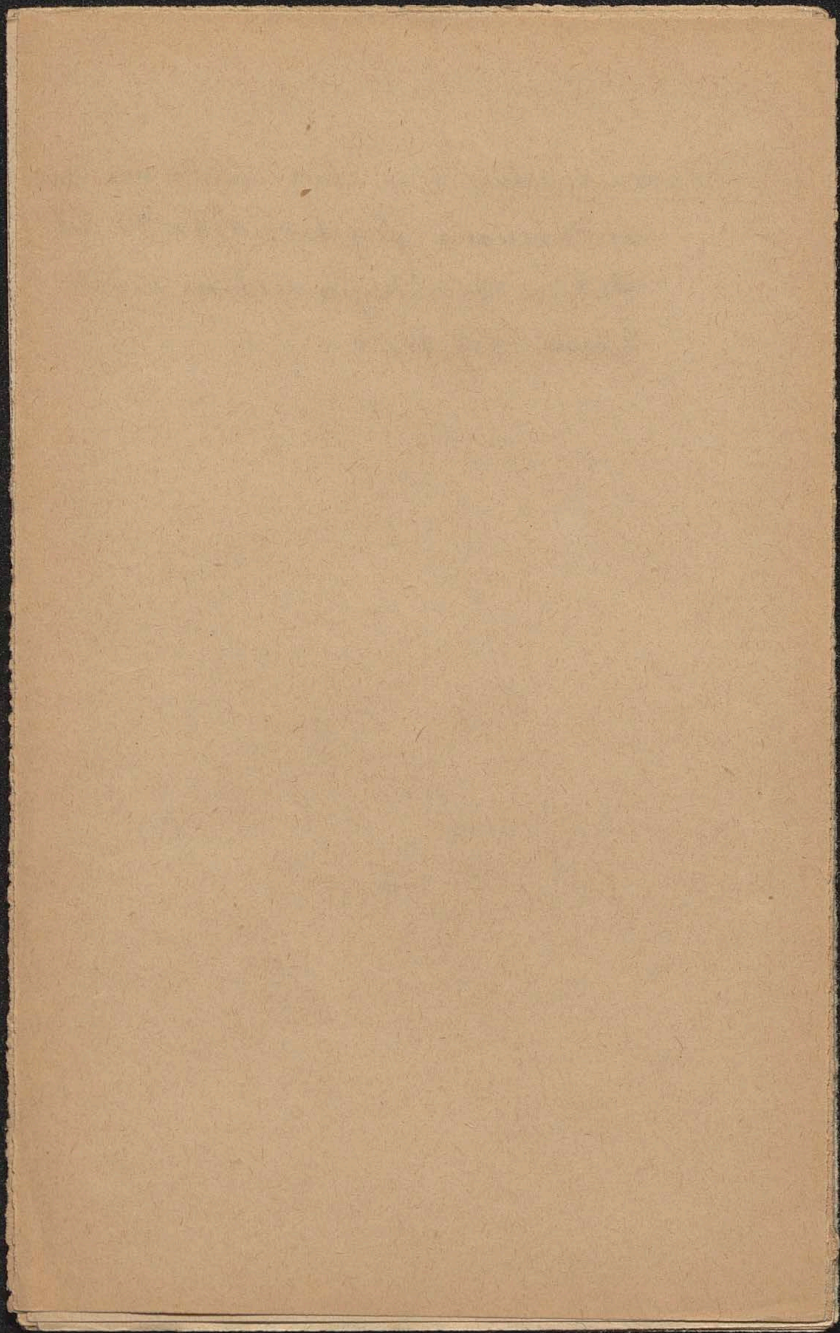
171
7

Niedorajda - y. m. dy mu. prow. gm. nieśda-
va "Oj dusny, dusny chłopie... nieśdo-
rajdo, 'oj niezgute ty j'edem" kł. Jun.
wieś 1886. 200. 1.

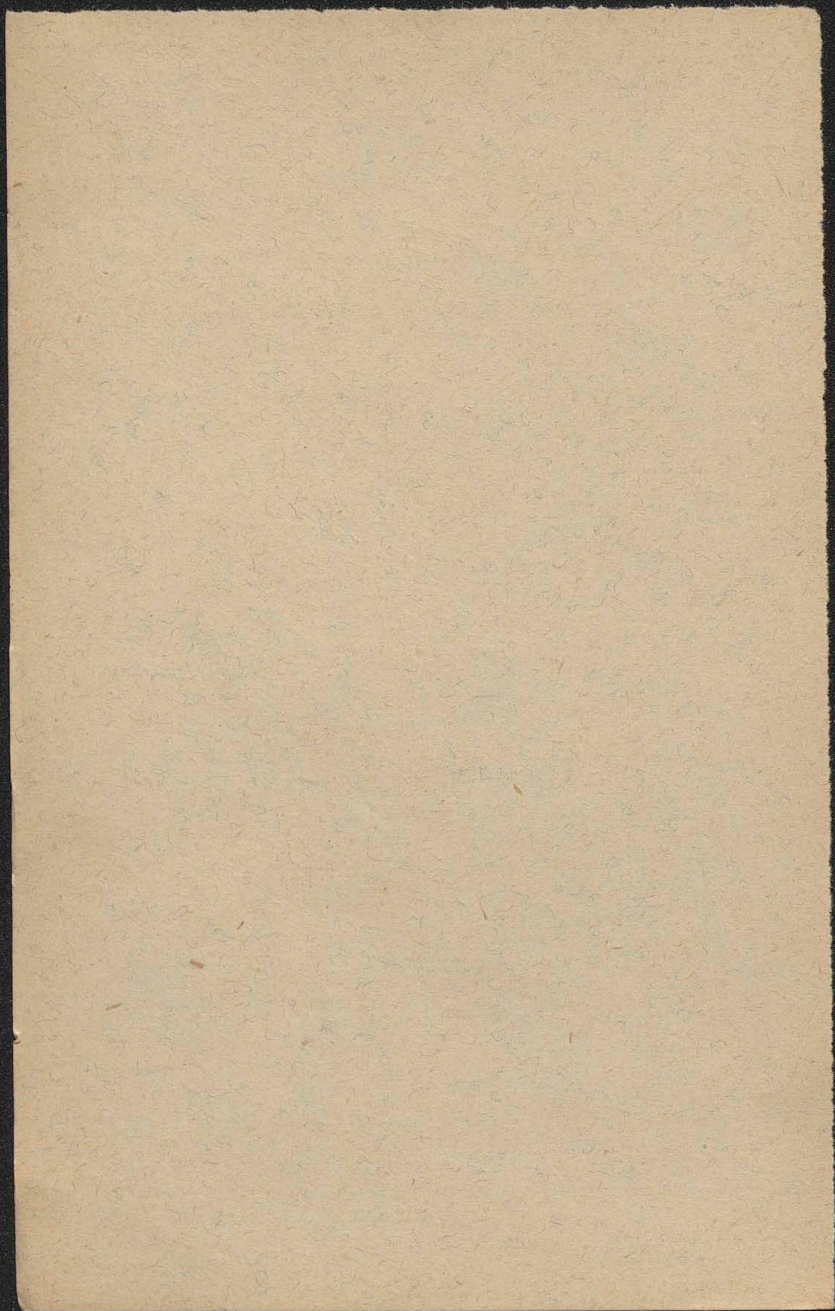

172
8

Niedorzeczność - a. n. stwa - czustwa mu - nie
niedorzeczna, głupstwo „Libretto jest
-stkiem trywialnych niedorzeczności”
G. lwów. 1887, 245. 3.

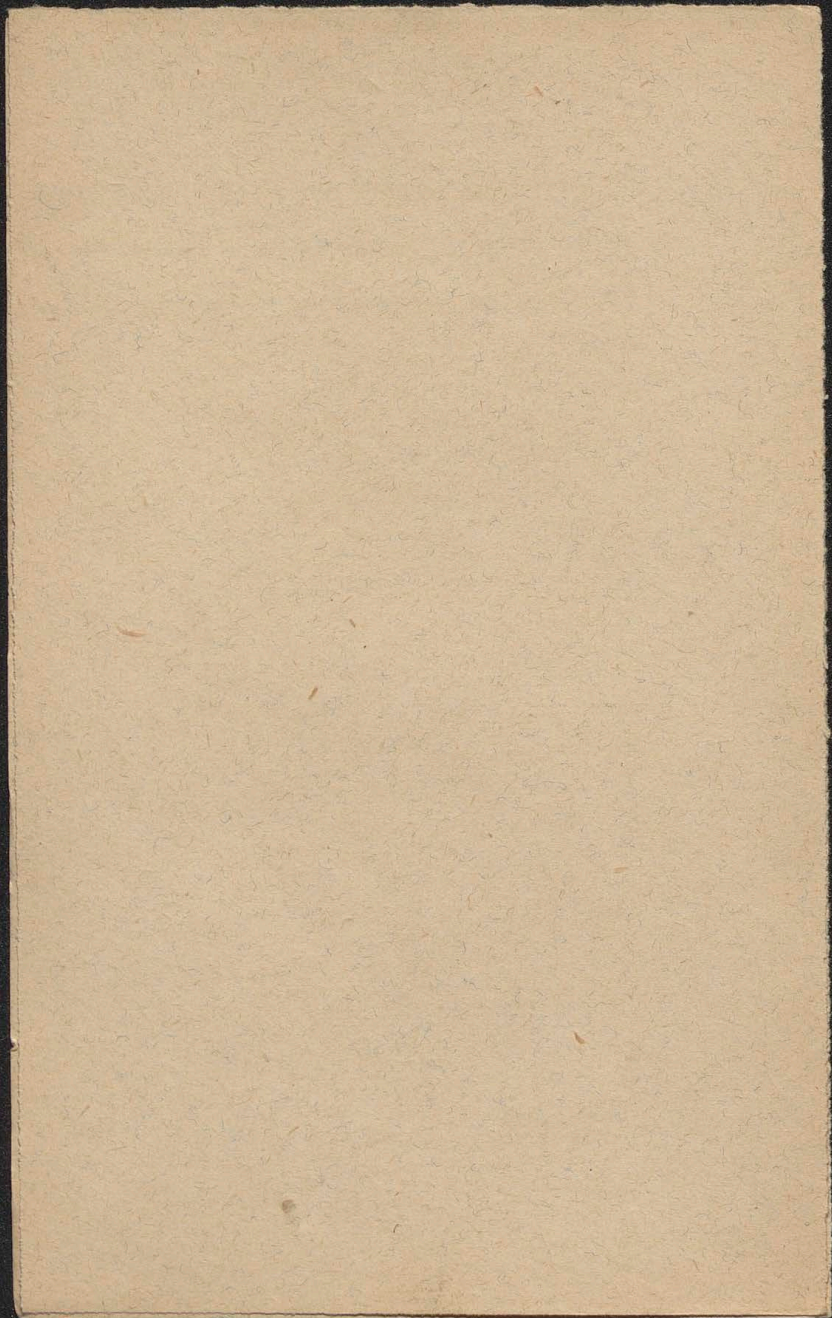

Niedosięle, prast. drobniutko, na niedojrzane
warzy "Tam jednę myśl niedosięle
rozumy wąpkiem sieba" Ad. Mick. 1. 54.

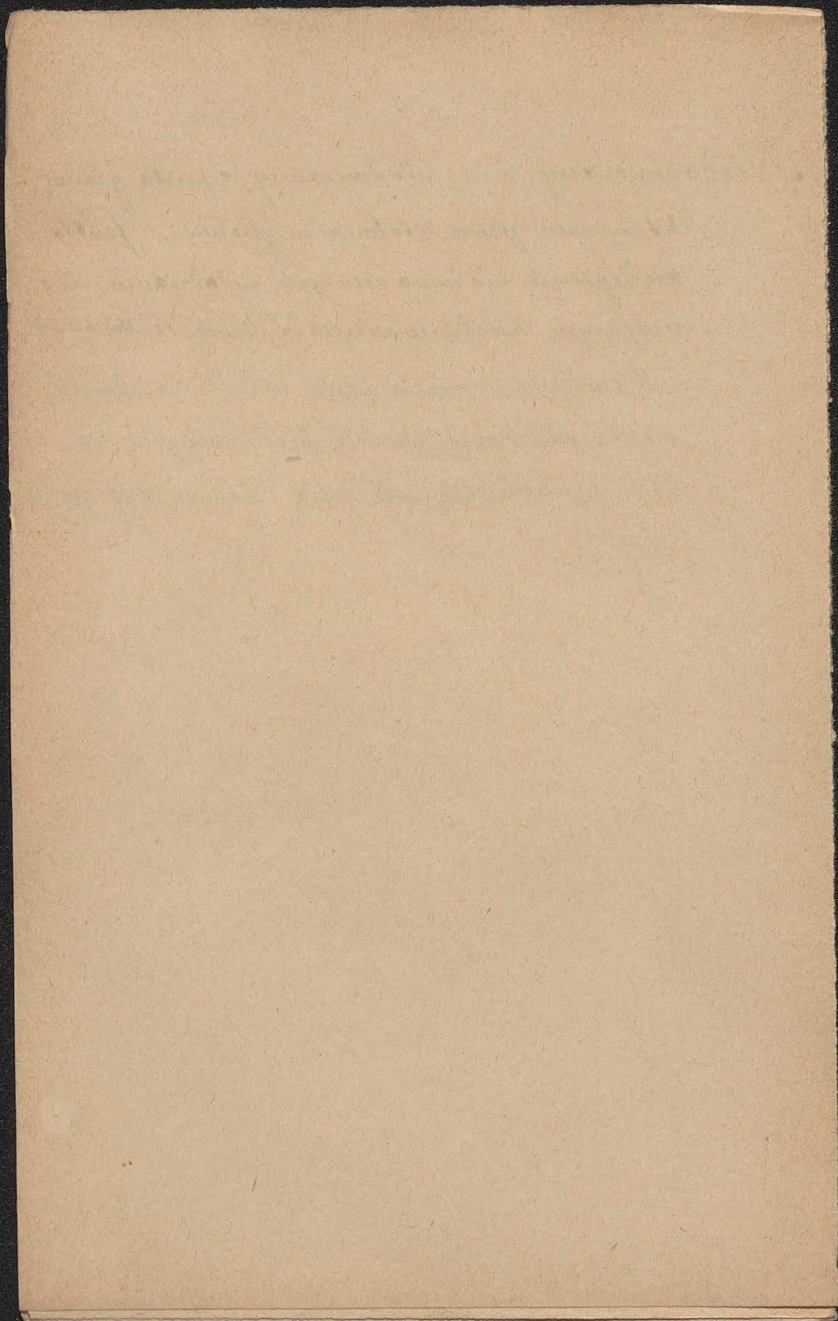

174
10

Niedwab in. m. Niedwabny - a - e, u ludu hosp.
kam. jedwab, jedwabny. T sprawa się
do niej po niedwabnym siurce "O. kol.
1. 65.

Niedowarzony - a - e niedowarzony, z pustą głową,
 który ma ostrą kielnicę w głowie „Festko
 kseripienie niedowarzonych metodników, nie
 mających restaurowania” S. Kawk. Te. Mier. 33.
 „Obwinieni, przeważnie młodsi, niedowar-
 zeni studenci, chcieli przedewszystkiem
 stać się bohaterami dnia” S. Kawk. 1887. 90. 3.

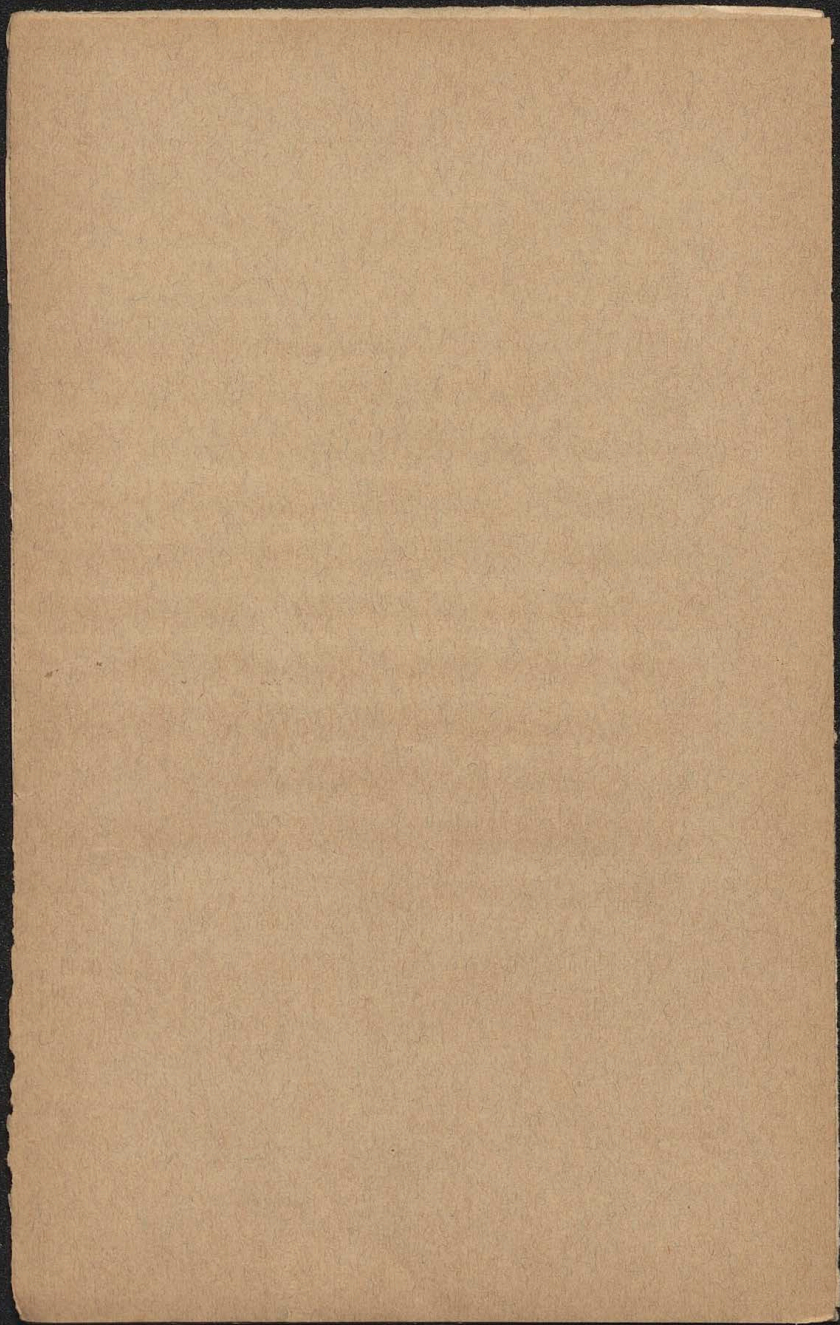

indisposition

Niedyspozycja - ji. z. franc. lekka słabość, poczucie słabotności do choroby „W przyjęciu będzie, zmierzony być dla niedyspozycji katarycznej w miasteczku” P. Wras. Wiel. 1878. 47. „Niedyspozycja charakteru groźnego nie miała, chociaż na wieńcu objawita się gorączka” ib. 67. „Uspokoiła mnie, iż to lekka i krótkotrwała niedyspozycja” B. Dot. Pam. Pam. 68. „Ci, którzy chorobę tę traktowali jako lekką niedyspozycję, byli w błędzie” J. nar. 1882. 299. 4.

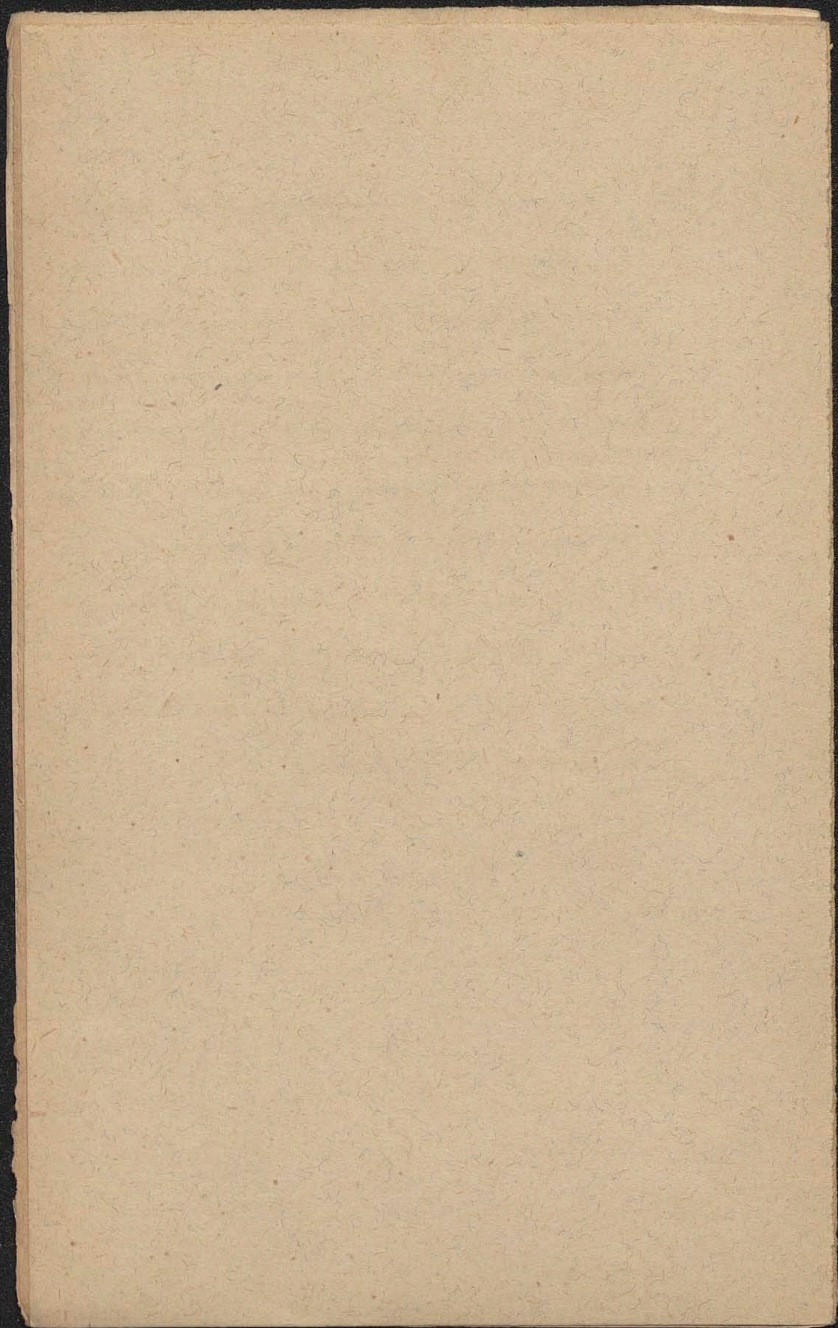
indipose

Niedysponowany a - e. nie zdrowo, nieco słaby, źle uporobiony „Beneficjantka, choć była niedysponowana, przyjęła nas nadzwyczajnie” L. Mart. J. nar. 1883. 17. 2. „Kamendyner oznajmił, że hrabina niedysponowana, lekawstwo bierze” B. Dot. Pam. Pam. 68.

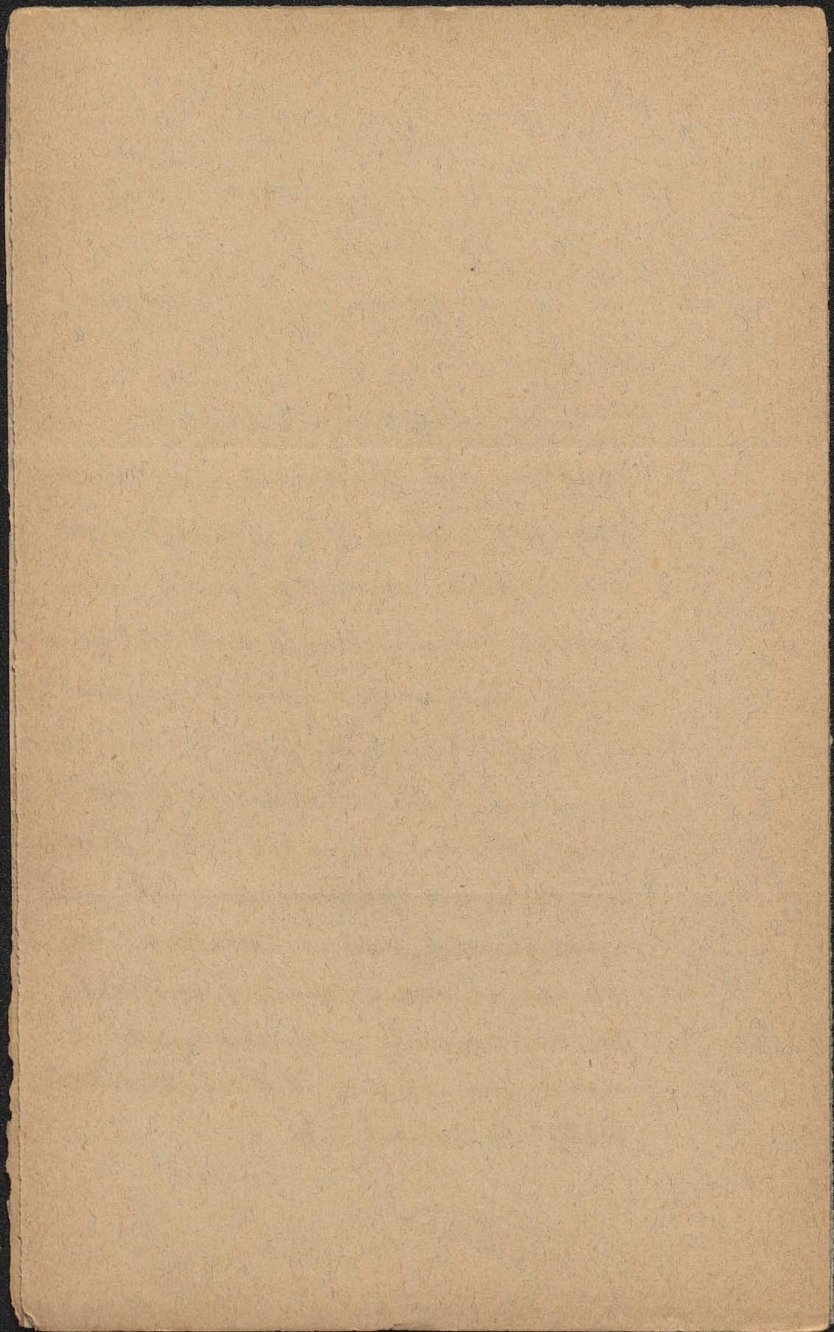
Niedziółka-i, Niedziółeczka-i. Nie-

działko-a. n. niedziola, zdrobienia w
mowie ludowej „Lepiej było u matuli,
ładnie'm chodziła - co niedziółka, co świę-
tuszko tou się stroiła” ^{Kuj.} „O. Kol. 4. 19 „Niedzi-
ółeczka goxateczka, a wierzowem do dzien-
ownicy” ib. 1. 423. „A hulajcie Gxela! bo
to dziś niedziola - a dajcie w kółko, na
święte niedzielko!” „W. Pol 9. 282. „Jaki
ponyżcie niedziółeczka, albo jaki świętekt.”
Sandowicz. O. Kol. 2. 202.

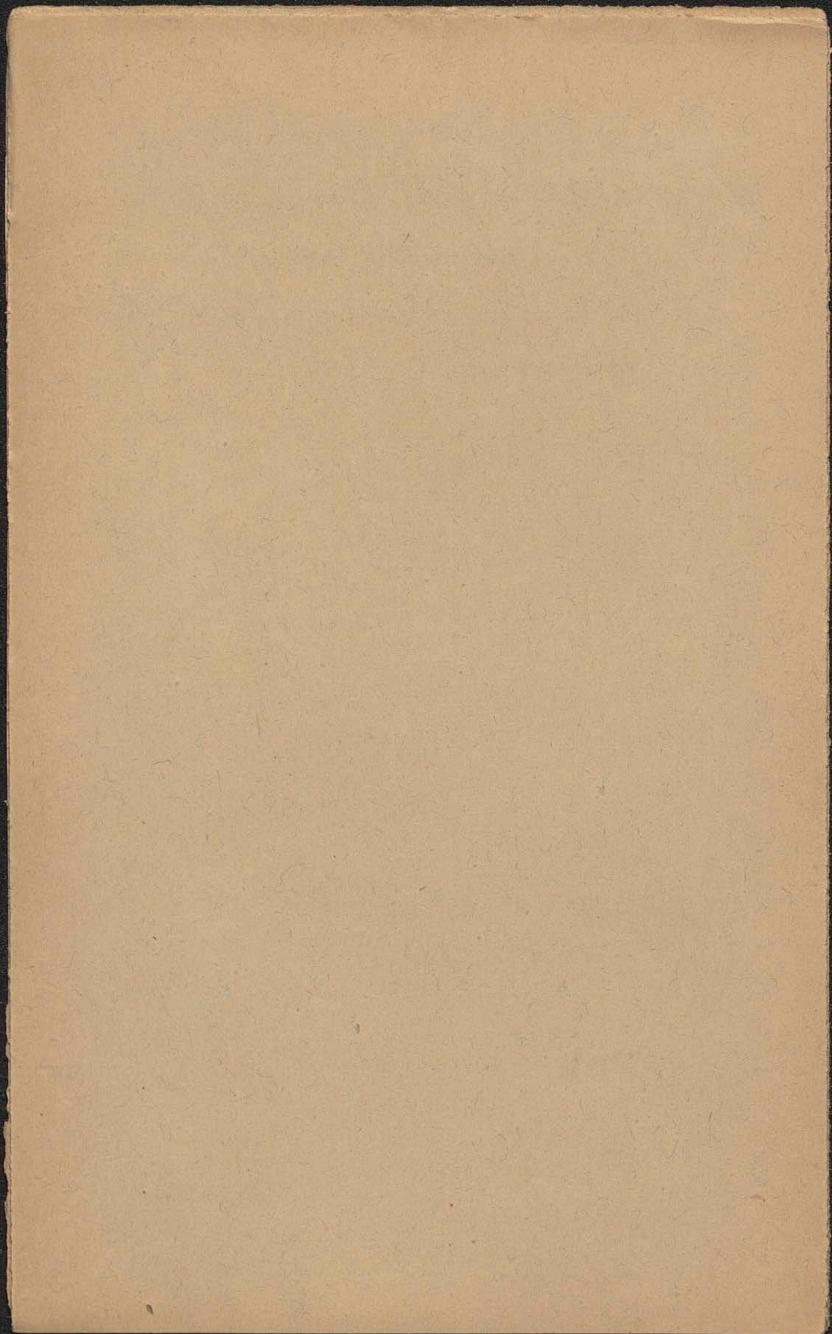
Niedźwiedź - ia. m. z fig. cztowiek niezgrabny,
ciężki „ Kto karek temu niedźwiedzi-
wi tapę swoję majstruwać przy kwanu ”
Au. Wi. 3. 21.

Niedźwiedziowaty - a - e. to prast. nie-
zgrabny jak niedźwiedź, niezgrabny,
ociężały „ Wśród tylu niezgrabnych
osób Aleksy wydat się bardzo niepro-
czesnie i niedźwiedziowato ” Z. Kwas.
2. 132. „ Dasiwczyna, pomizdy takim
niedźwiedziowatym ojcem a taką nie-
samowitą babą, nie musi być bardzo niez-
grabny ” Z. Kwas. 9. kw. 1887. 179. „ Uwaga
ta i to, że był opalony, rękawiki miał
nieprzykroite, buty niekrotalne i że
mu nie nadano dyskrybacji wcale... Co
dla niej znawcyły wynyskie nauki w
swiecie, gdy chłopak był niedźwiedzi-
owaty ” B. Pol. Tut. 3. 61.

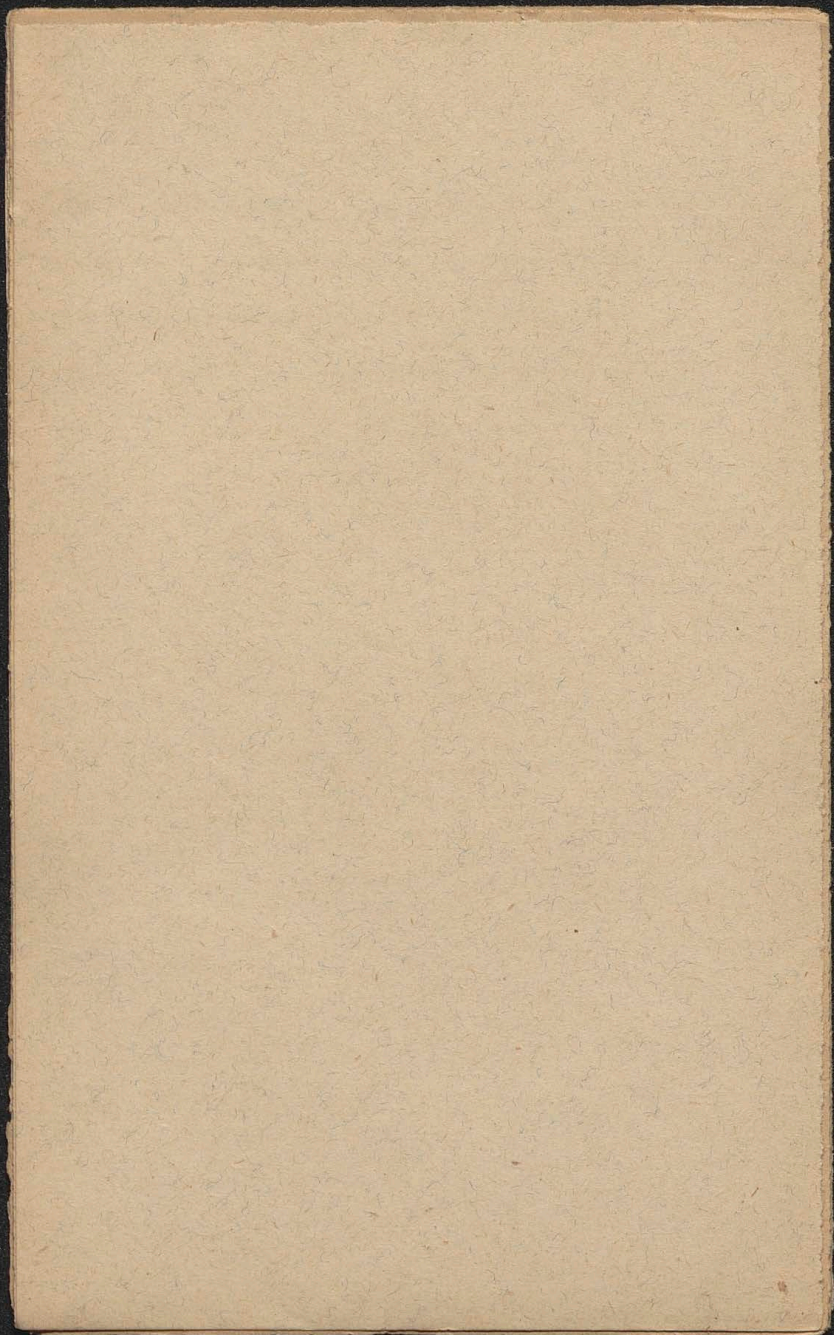

Niejednokrotnie przest. nieraz, częstokroć

„Niejednokrotnie rboże i' skowitę wie-
le kupcom od raru sprzedawał” B. Prus
To i' owo 20.

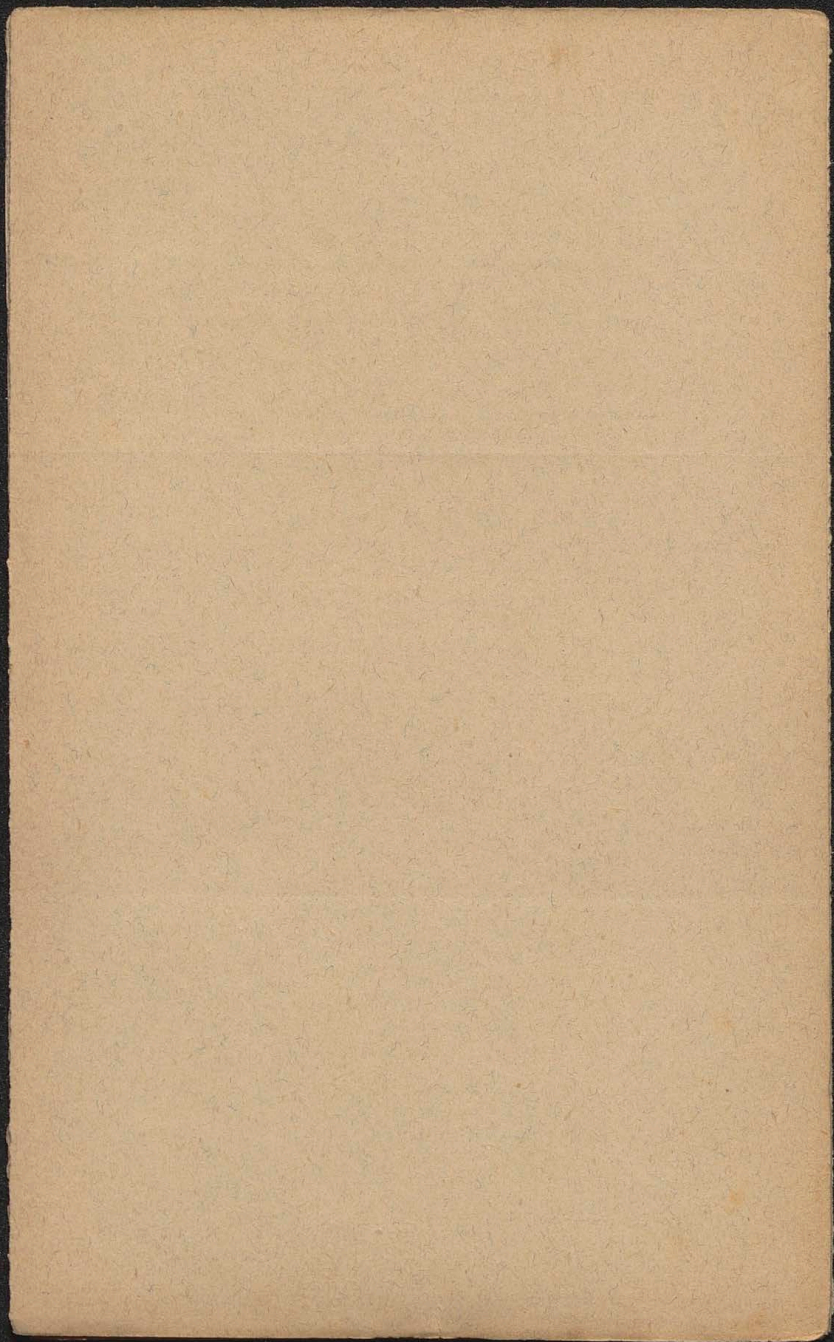

Nielub - a. m. by-ocio um. prow. cztowiek ktore.
go sie nie lubi, nie kochamy. Pojdzie za
nie luba, ta i kycie jej zmarnuje, resznie,
ta i uschnie przed czasem. "J. Kw. 17. 91.

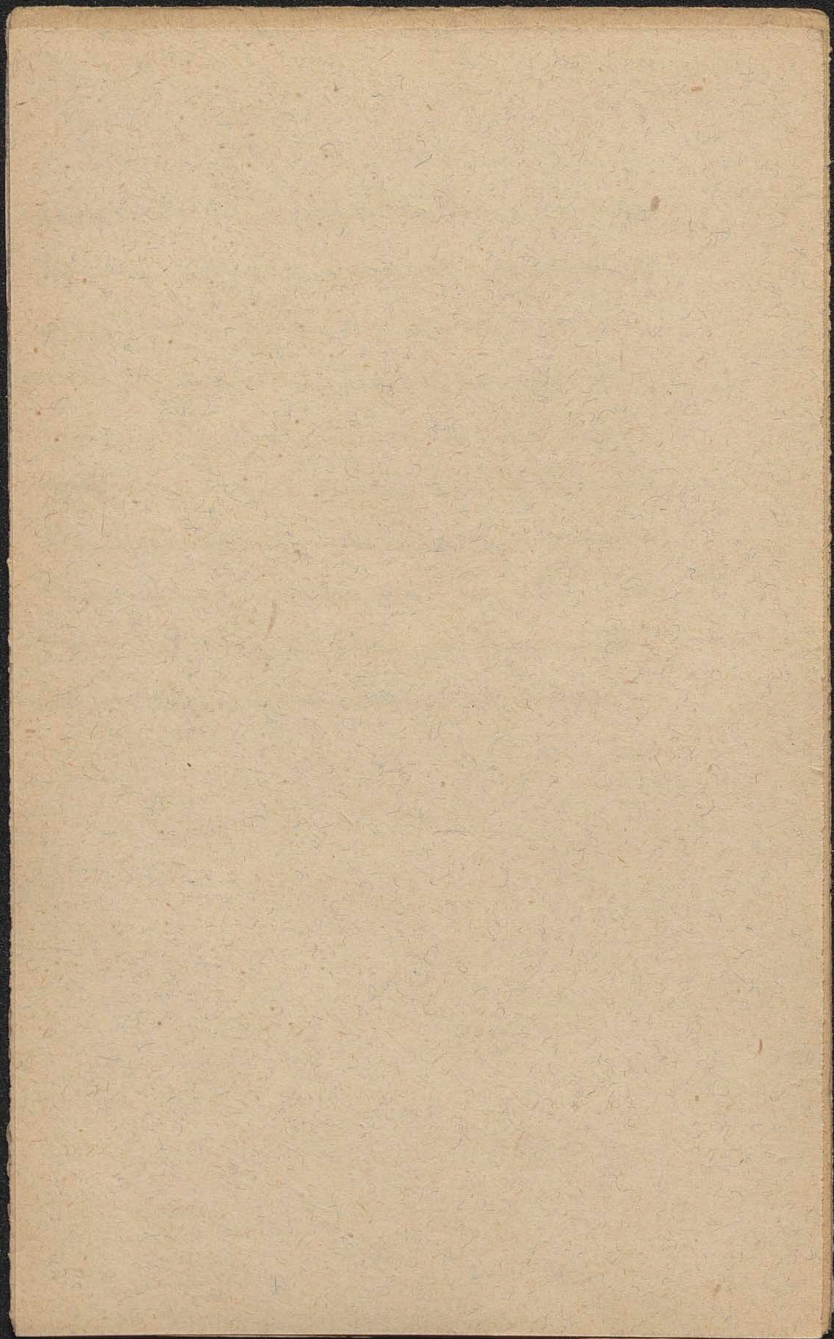
Niemek-ukia. u. mki-vo um. ctowiek

niemy, niemowa, „Był naówczas
w pokoju królewskim maty kartik
niemy, ale nie głuchy. Niemek ten
być uwdro był przywieziany do królowej.”
J. Stryku. 158 „O matym niemku nie-
zapomniao.” ib. 209.

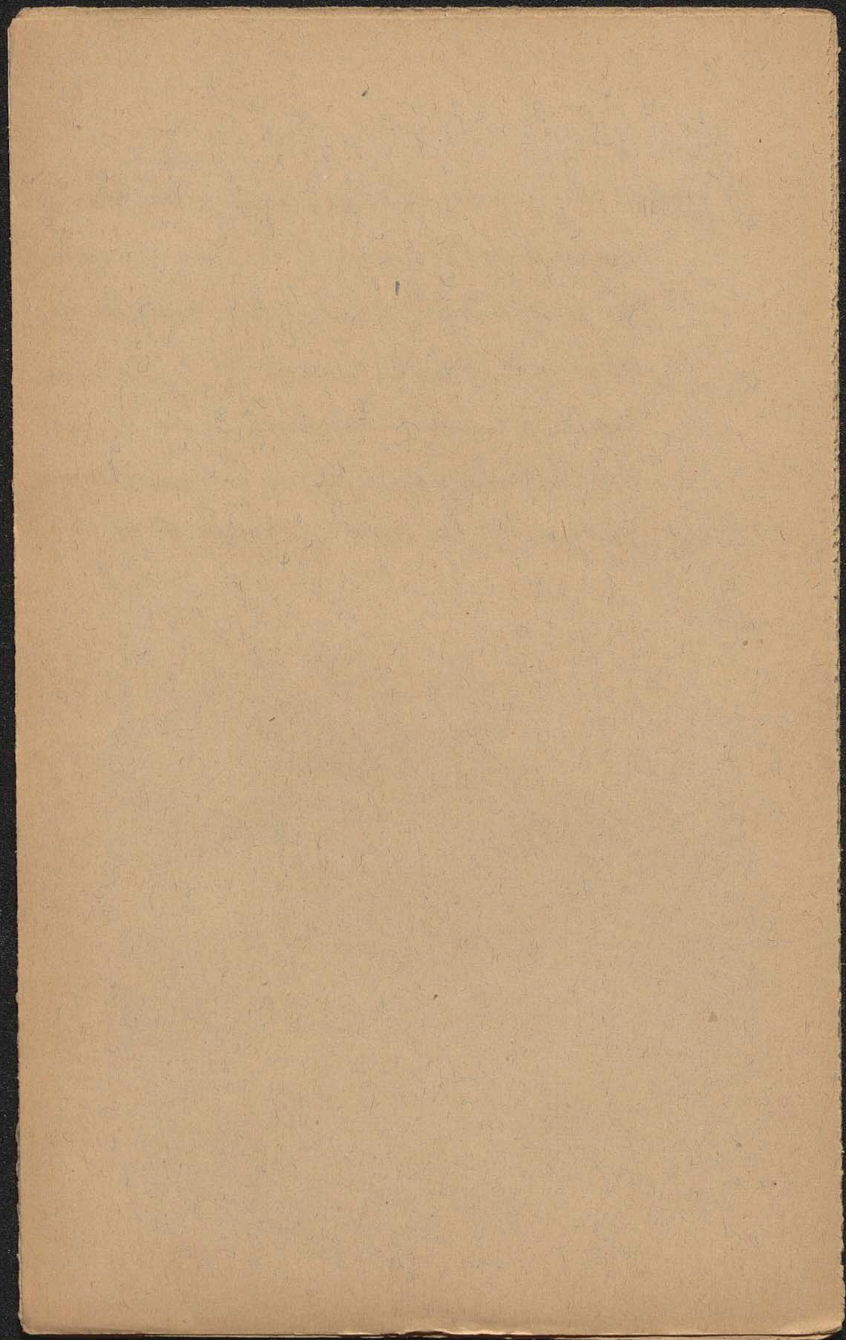

17

Niemieński - a.e. od rz. Niemna „W słowniku
 podrozrywku pomieszczone były z powieścią
 bielwąg kamienie z niemieńskiego twyżka,
 garń liści ze wawytuó Atelusoty „W. Maler.
 Typ. II. 3. 6. 343. Lepiej jednak „Niemnowy”
 (ob.) „niemieński” głównie wywodzi się w ~~rozpra-~~
 ztwierciu z pokymkami „W dni moje uło-
 de, w dni moje wozelowe, i jam uprawiał
 Nadniemieńską uioz” W. Syrok. Saw. 4. 24.
 „Poznam po sammie nadniemieńskie drze-
 wa” ib. 25.

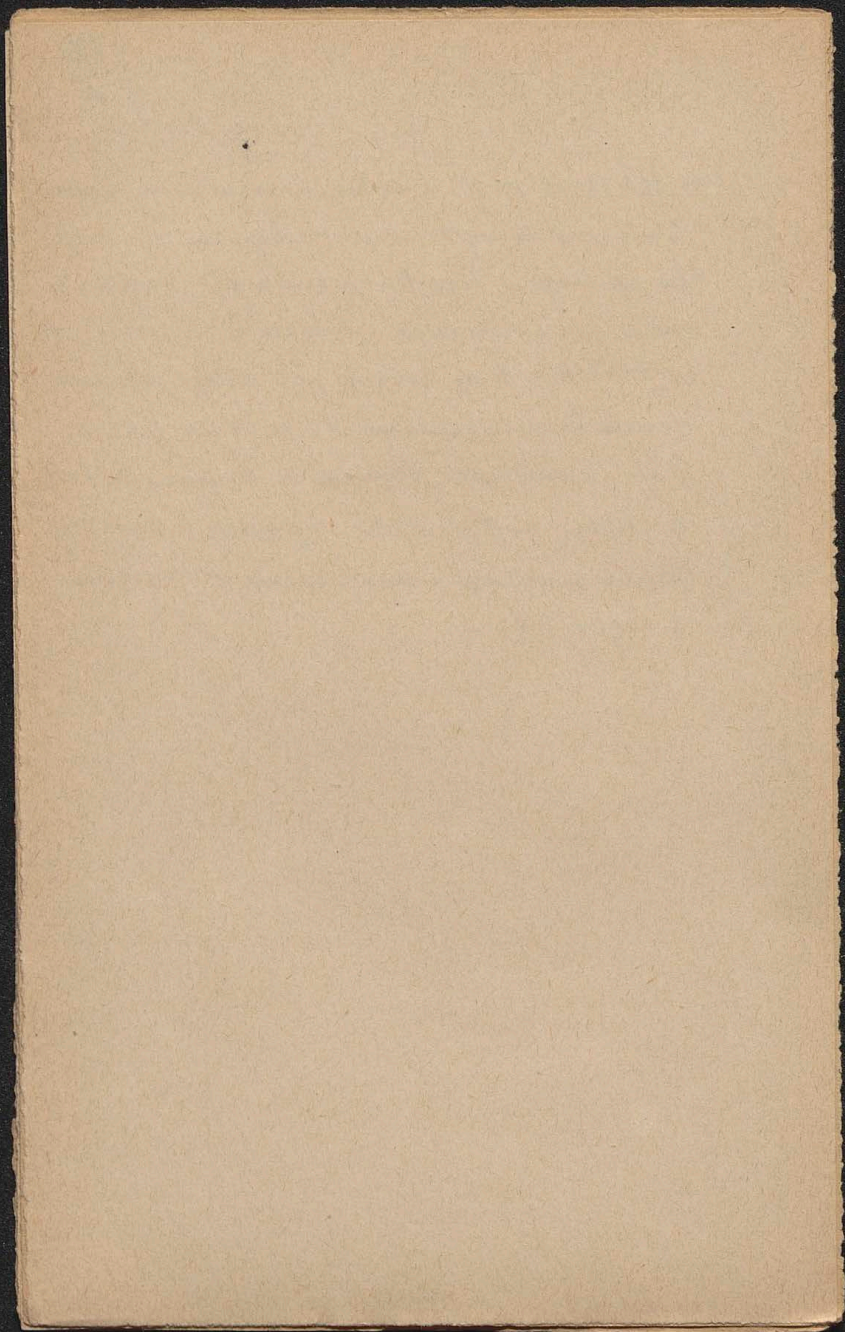

Niemieckozna-y. i. bez t. um. wszystko to
co jest własnością i cechą narodu
niemieckiego, niemieckie kultywacje,
obyczaje, język, prawa i t. d. „Na na-
stych prawach dawnych to się znam
trochę, ale ponieważ to niemieckozna,
jestem jak w lesie.” L. Kwak. 5. 14.

Niemitosienie przyp. bardzo, uciążliwe, strasz-
liwie, nie do wytrwania, bez żadnego wzglę-
du na tego „Tęgo harmonicznego hataru ka
wiele, niemitosienie uderzają w klawisze” Al.
lv. Fr. 2. 11. „O skó brokóio pot kwiski niemito-
sienie od nich kalatypwał” w. Pocz. 1. 60.

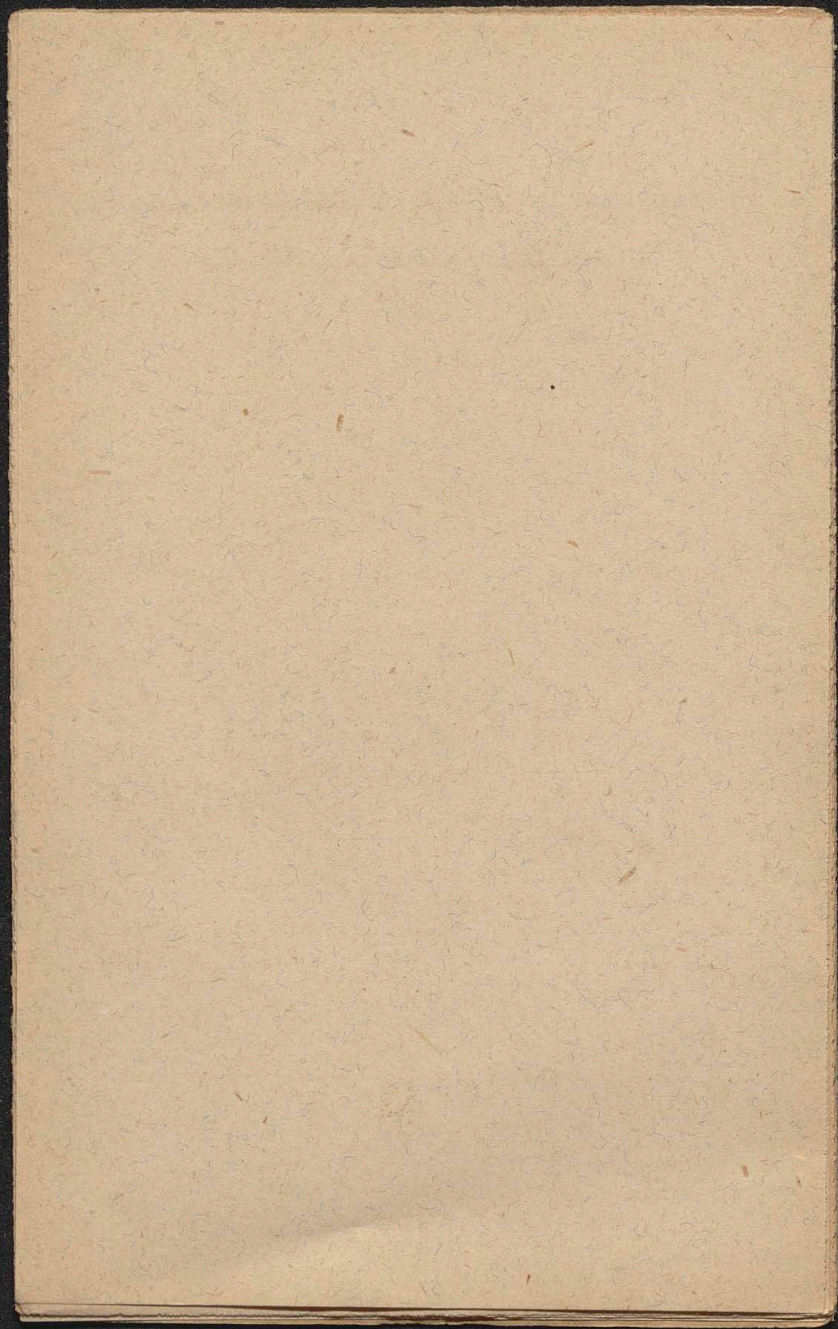
Ź ale, krawiebnie „Pownuwy Fojona pour l'abbé
de Mably po francuzku napisane, a pour ks.
Chrośnikowskiemu niemitosienie słowarskie”
k. Węgier. 168 przyp.

185

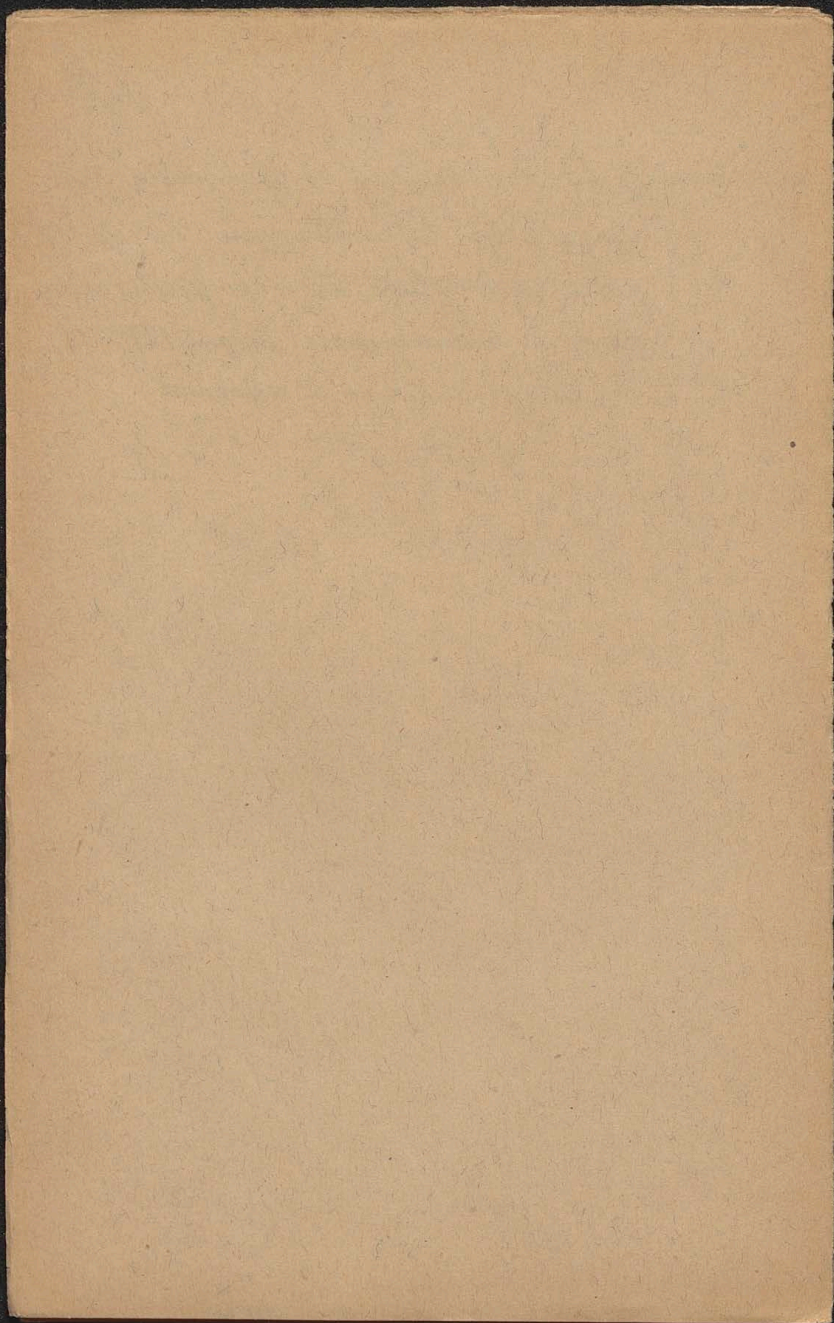
19

Niemuowy - a - e od rz. Niemna „Tam u
Niemuowej odnozi.” Ad. Mick. 1. 28

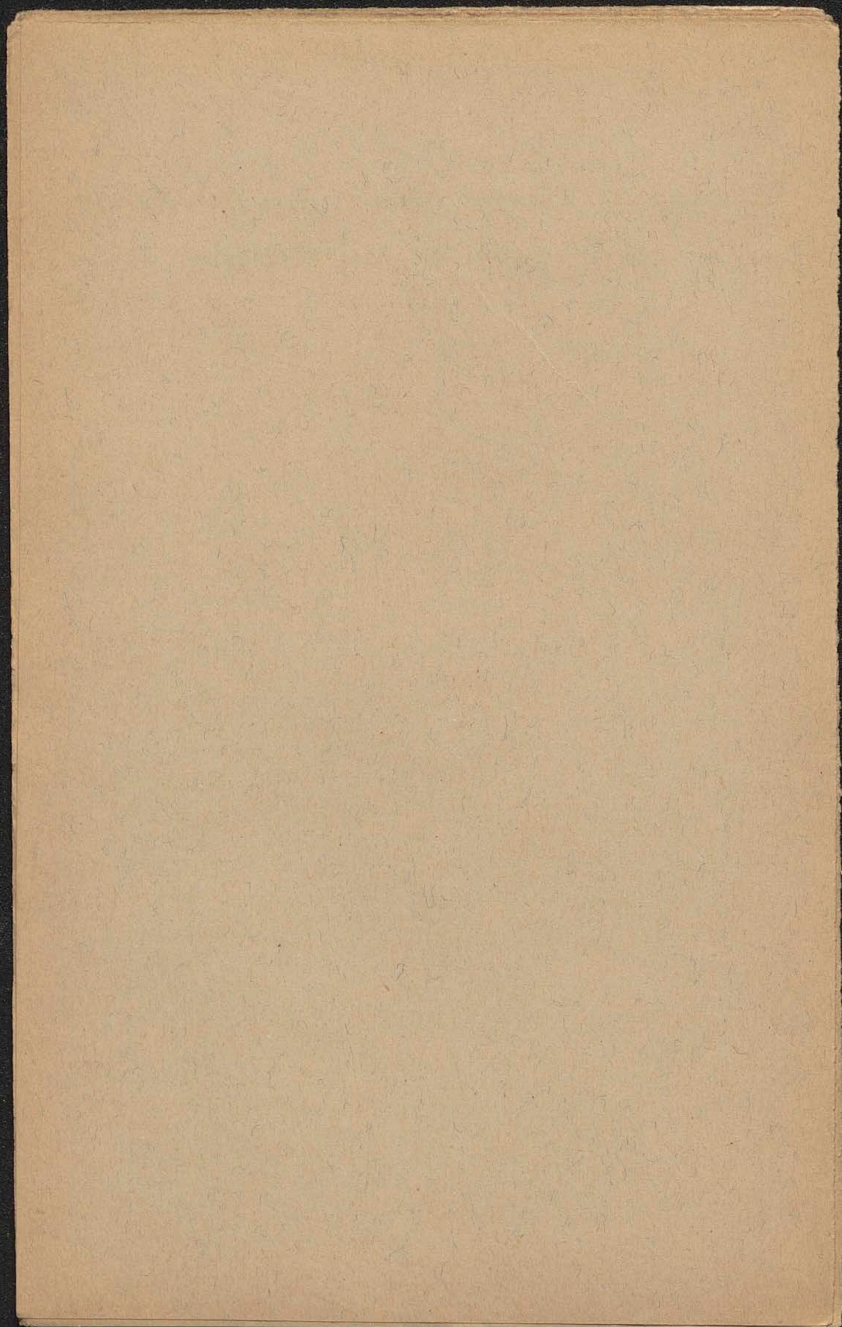

186
20

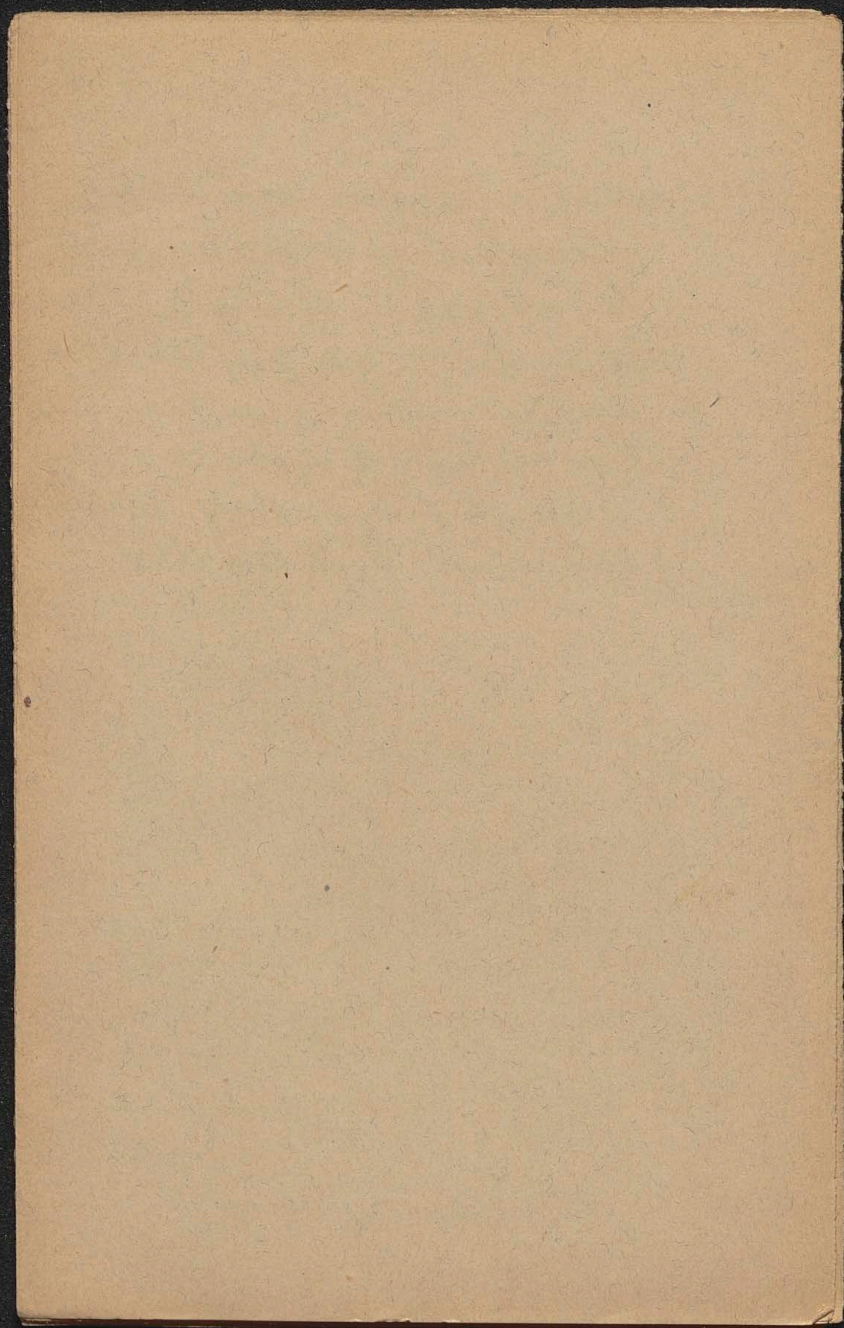
Niemożliwy a. e. trudny do zmięcenia, nie
mogący być tolerowanym „Tu ich tak
polityka wywołuje, że są po prostu niemo-
żliwi w towarzystwie” Szwant. 1878-38.
§ w innych rzecz. ob. ni. affirmat.

Niemra - y. z. my - ów. mn. pop. lud. Kuj. pro-
gard. niemka, pop. miemra.

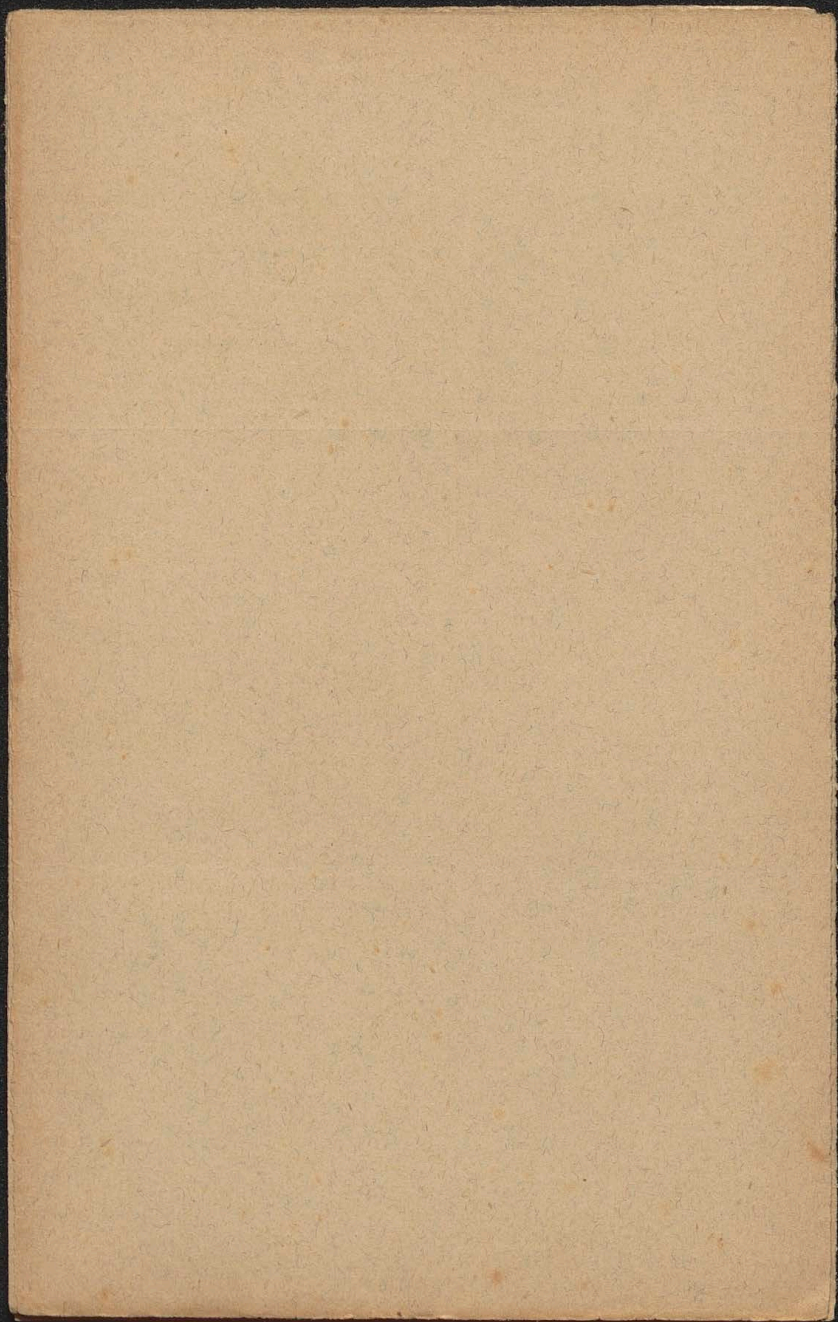

Nienrawa - y. m. i. k. wy-ow i uraw. mu. prosp.
 entowich oukxaty, nienuchawy, powoli
 sie ruszajacy. O i ida, wotki ida, o i bes
 pole ka shiba. O i shiba godyfy tawa, a ten
 ratay jak nienurawa" J. Lipin. Zb. wiad. antrop.
 8. III. " Wstawiera ty nyciesie, to bzdkiem
 udawac, kes' gluchy! Wstawaj!.. Styrany
 ty nienurawo." Jnl. Lst. St. aw 1883. 36.

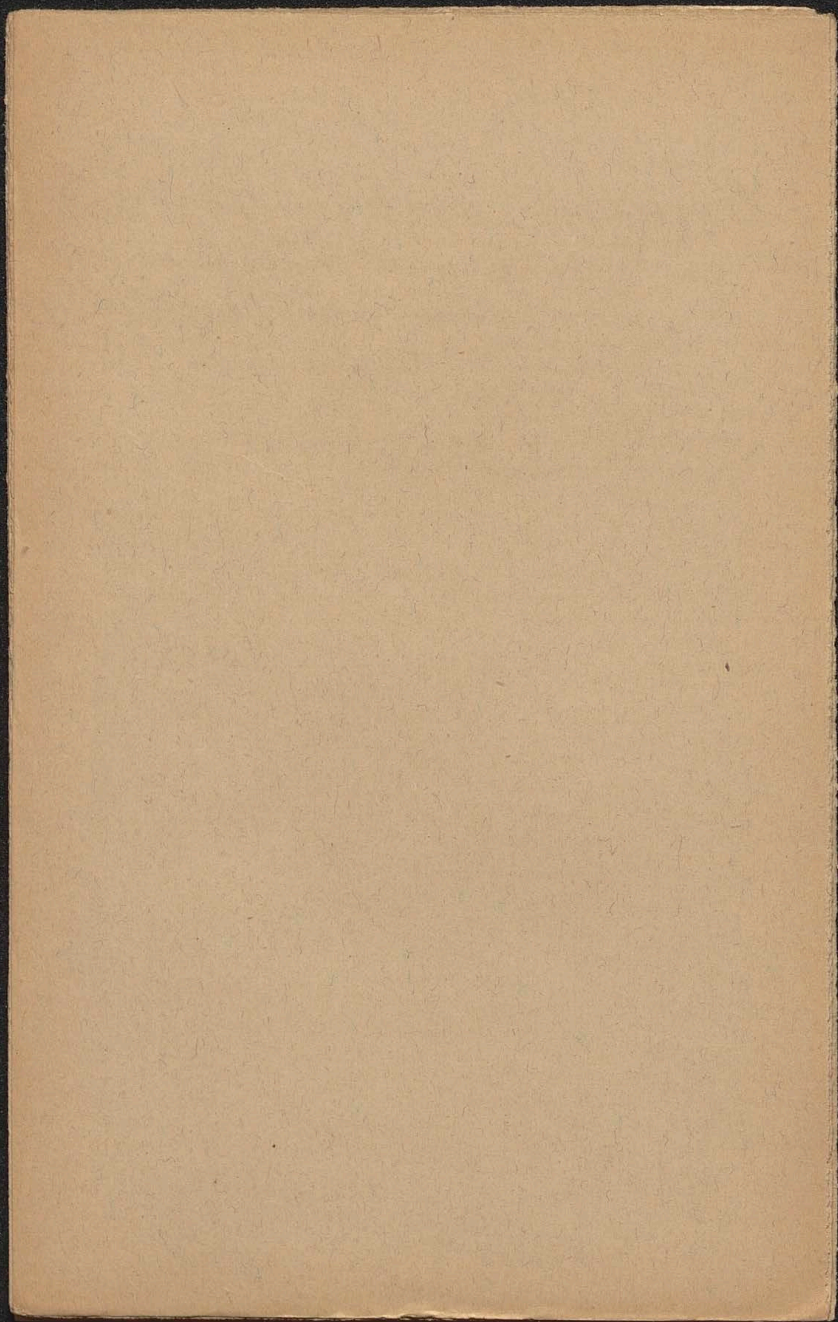

100
189
23

Nieodziałowany-a-e, którego nie można się
dopić odziałowaci którego się nigdy wypo-
mnie i katusze „Pomysł warty wzmocnienia
nad tem że powściągnij jej, Dobry, nieodzia-
łowany Onufry, powściągnij tej nie dopij.”
J. kw. w. 1878. 66.

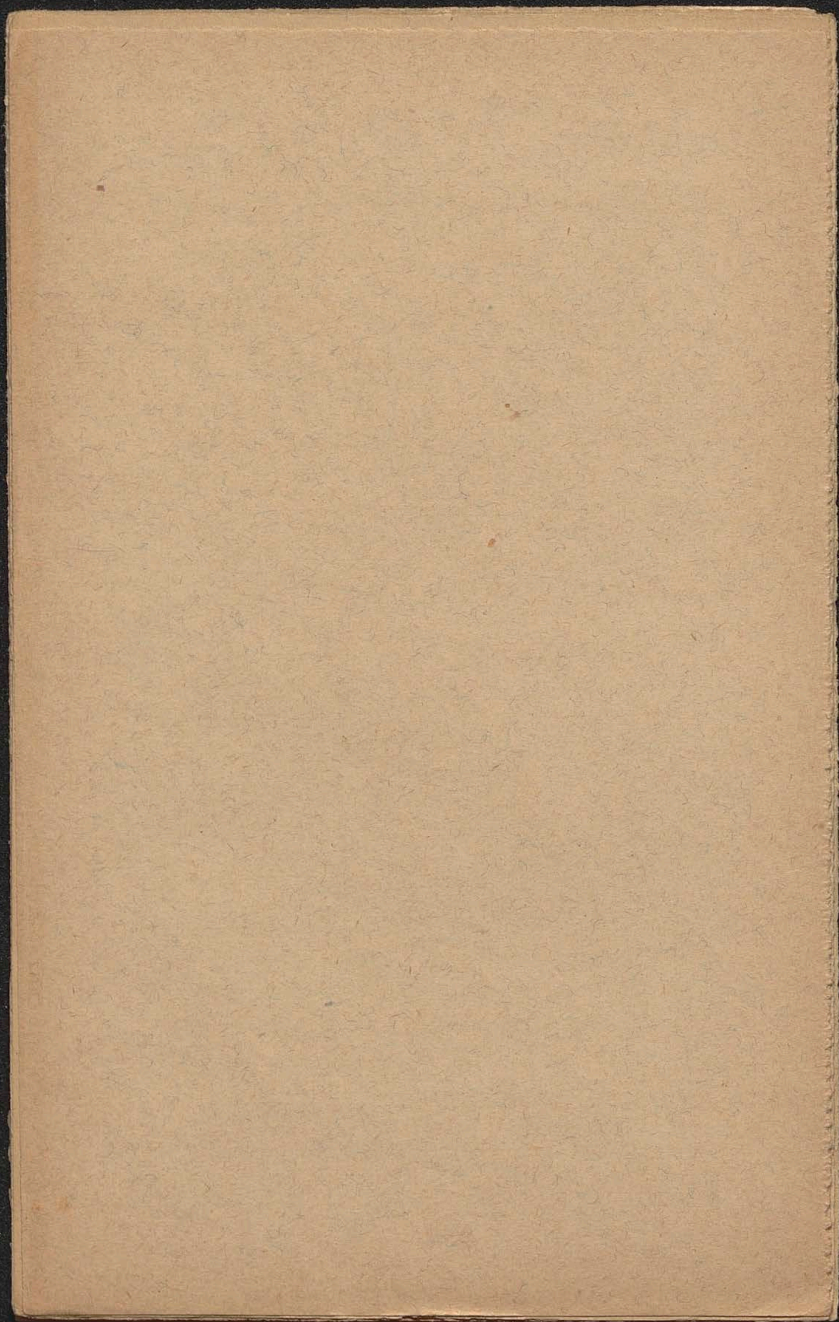

Nieopisany-a e, trudny do opisania, nie
dajęcy się opisać, trudny do uwierze-
nia „Parowat xapat nieopisany, nie-
wystowiony.” B. Dot. Pod burzą 142.

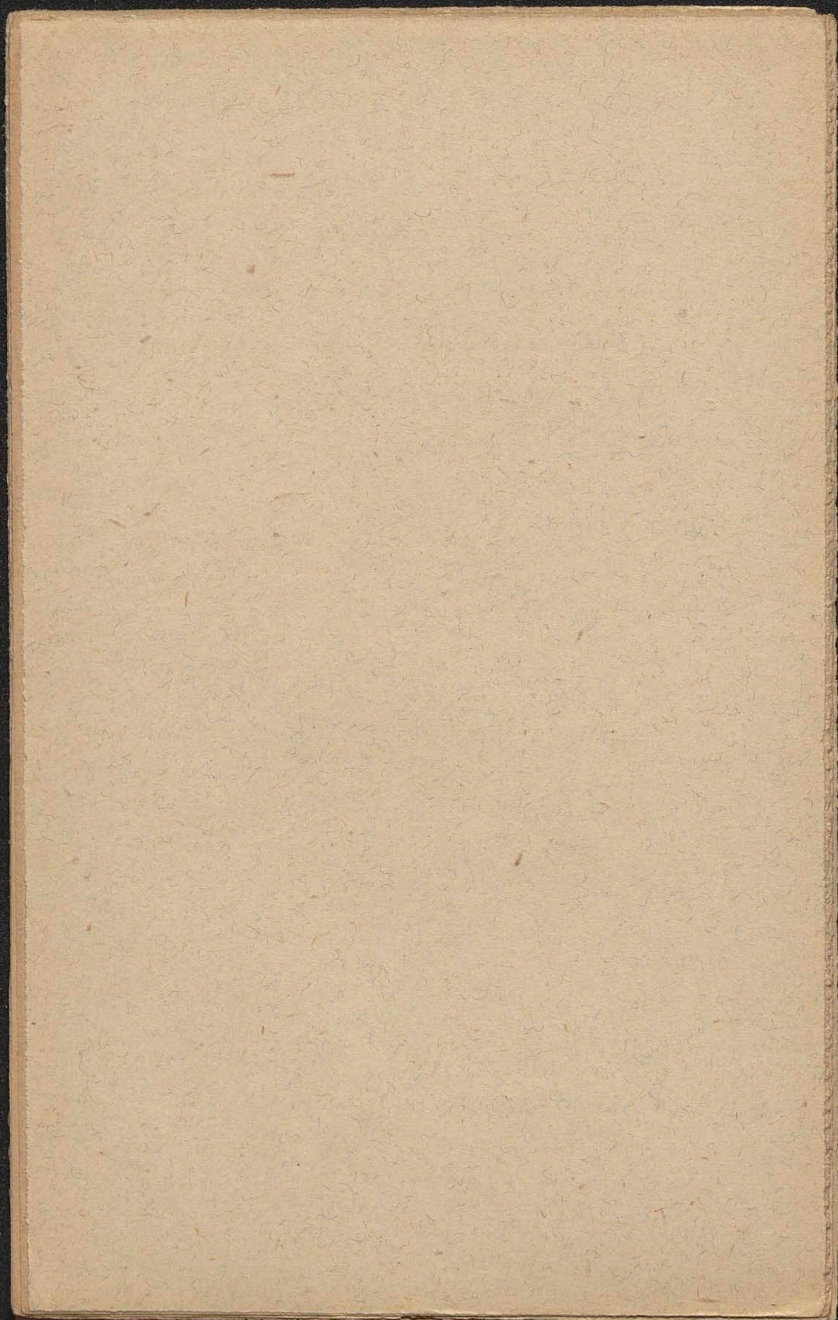

w pobliżu

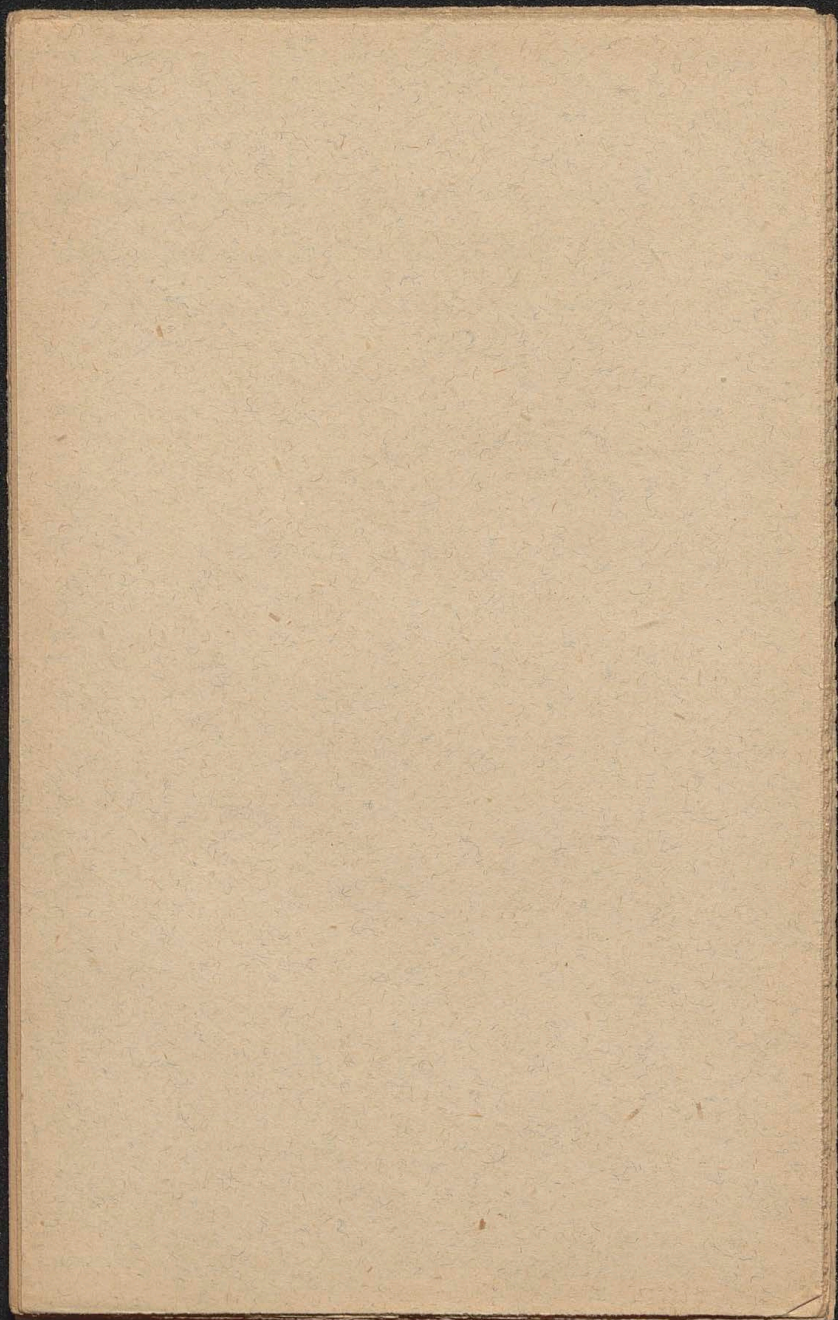
Nieopodal prast. niedaleko, w pewnej niewiel-
kiej odległości „Nieopodal na wzgórku
widnieje wioska” V. J. Tucki Czas 88. 136. 1.

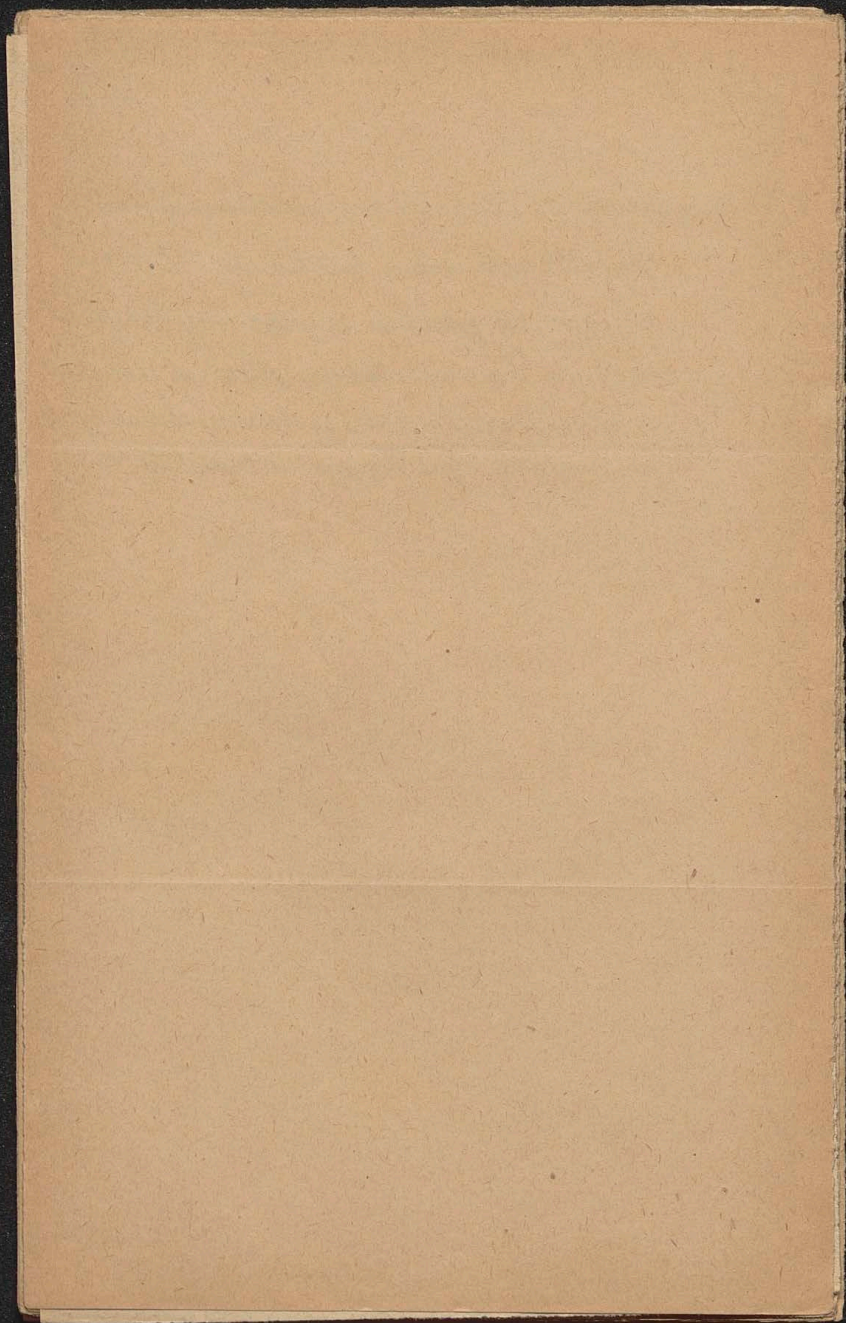
Niepokonwany - a - e, trudno do pokonowa-
nia, gwałtowny, zapalny, niepo-
wstrzymany, „Miata romuwaos gło-
bę i śmierci życie niepokonwany.”
J. Wack. 72. 61.

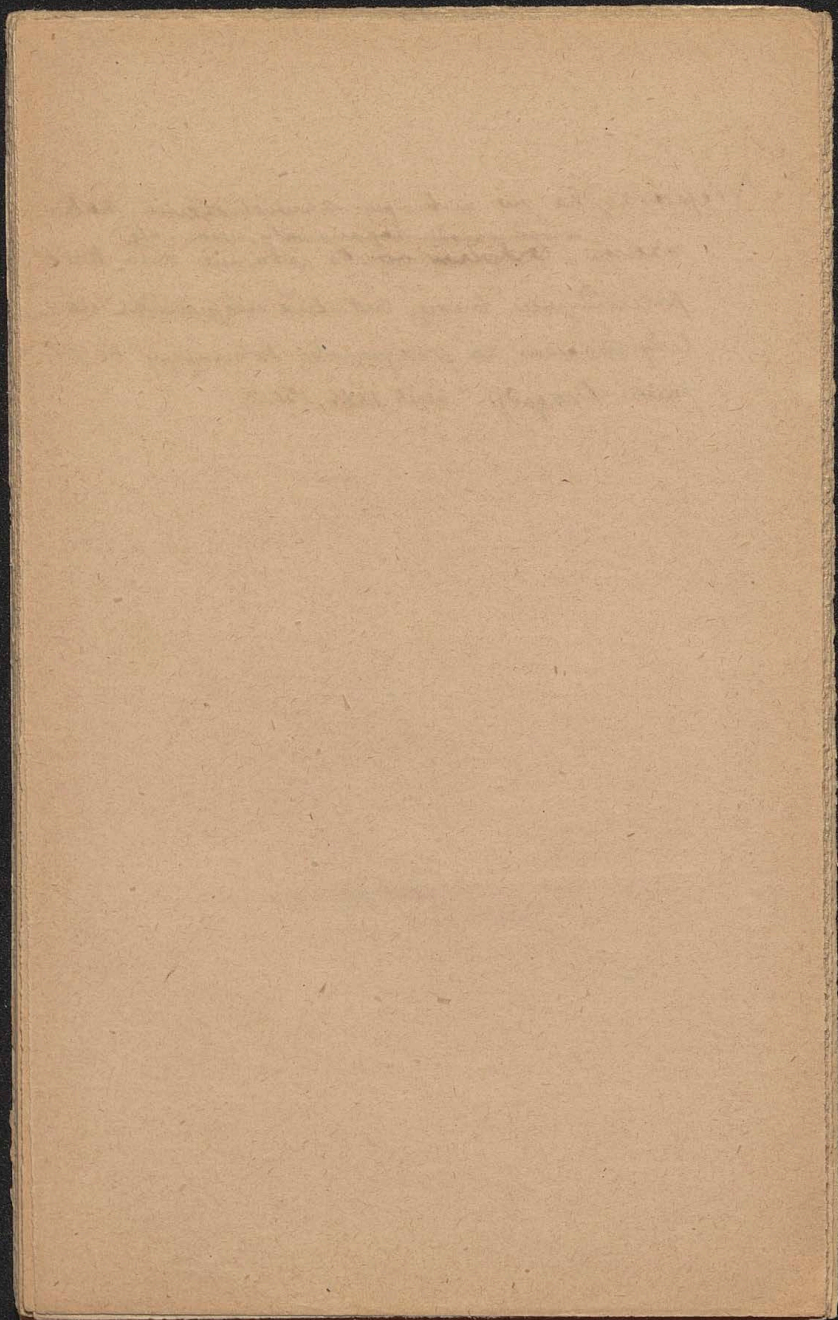
Niepomatu powst. bardzo, mocno, nie uci-
ty, "Kobiecinie niepomatu widai chesa
to sie pogawędnii" J. Kwara. 72. 11.

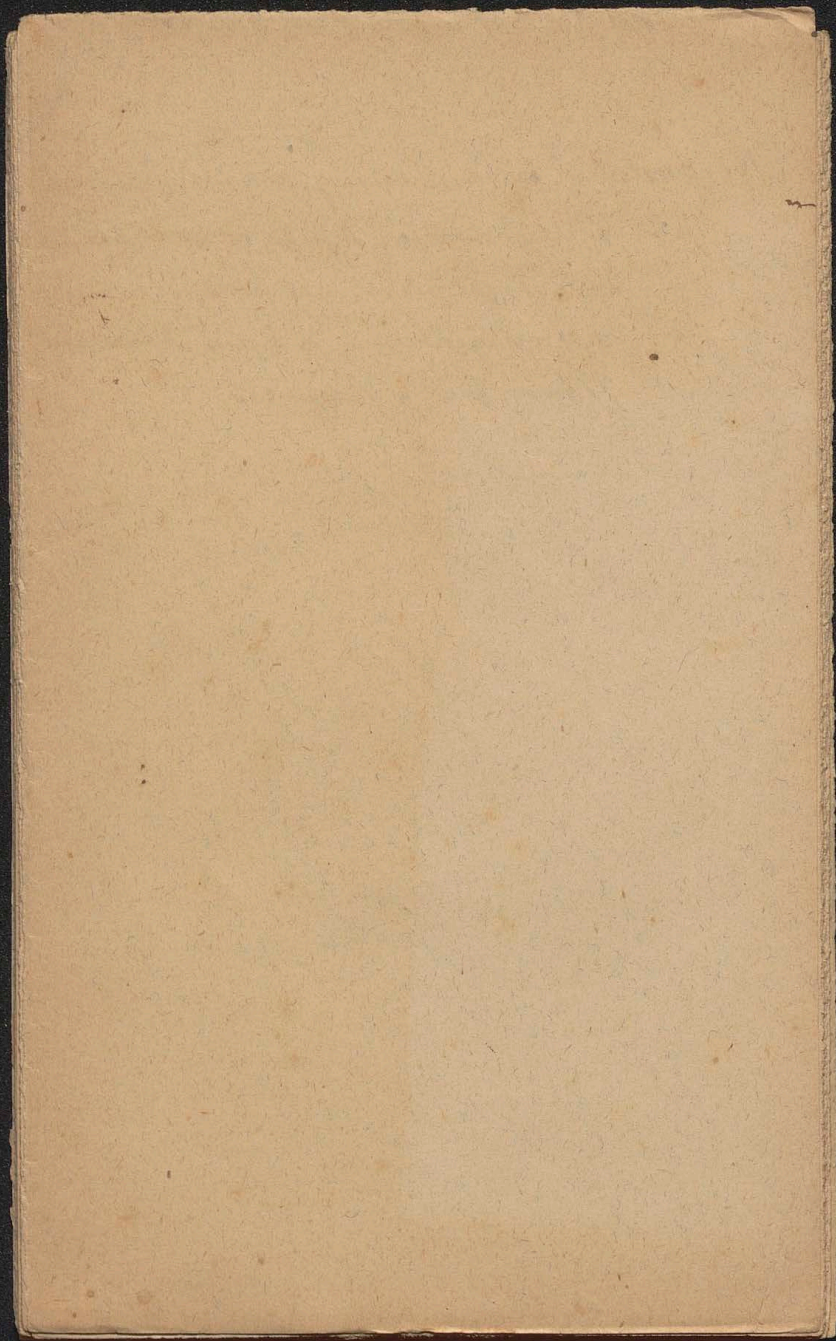
Nieporadność - i bez l. m. nie sumiejszności
poradzenia sobie lub komu, k. sieni
niejgzej, by parwa suwca, wydobywał
się dym raeruy... Chłopy stali w niekiej
nieporadności; kobiety karmenitowocely w
niebagtosy." Jul. Turczyn. G. lwow. 1887. 40.

Nieporządki - ow. m. b. l. p. j. zawi chrzenia, zaku-
wioi narodu zapomniana cyna... ale
oxenia " ~~Ortakulsi~~ ta wtarne uina kowie
prowidywnei' burg. Ortakulsi niepowodno' na-
lwy uwazai za przegrypkę do muzyki ię pu-
jawi' tragedji " wih 1885. 131. 3.

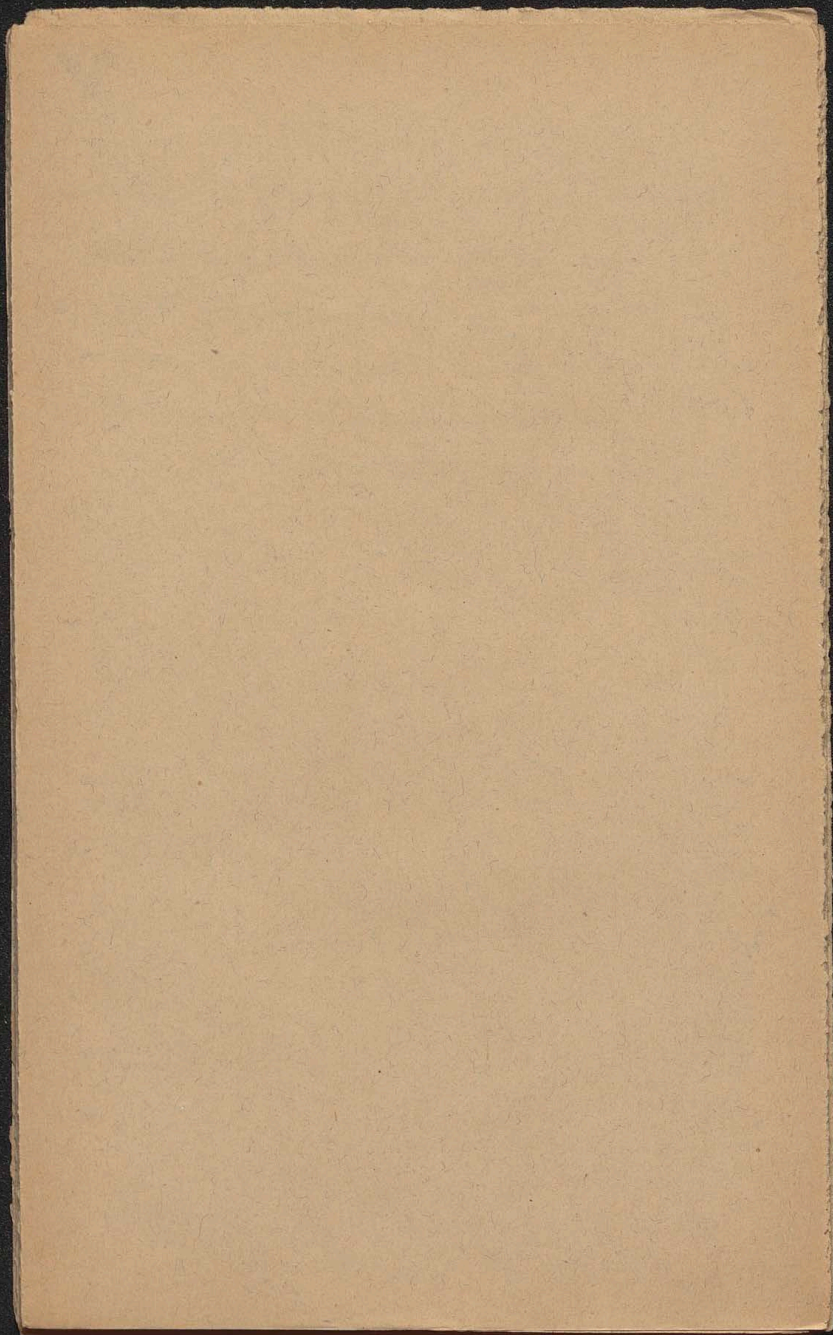

Niepostępnosc cała ie, znaczący, pokorny, nieuma-
ty, nieostadzi „Szkuba ze wryplikami
sweimi galexiami, gra bezspokrewnie
role niepostępnosci w życiu Niemców”
Z. Kwan. kam. w D. nym. 155.

Niepokor u. m. Niepokornosc - i. z. bez s. um.

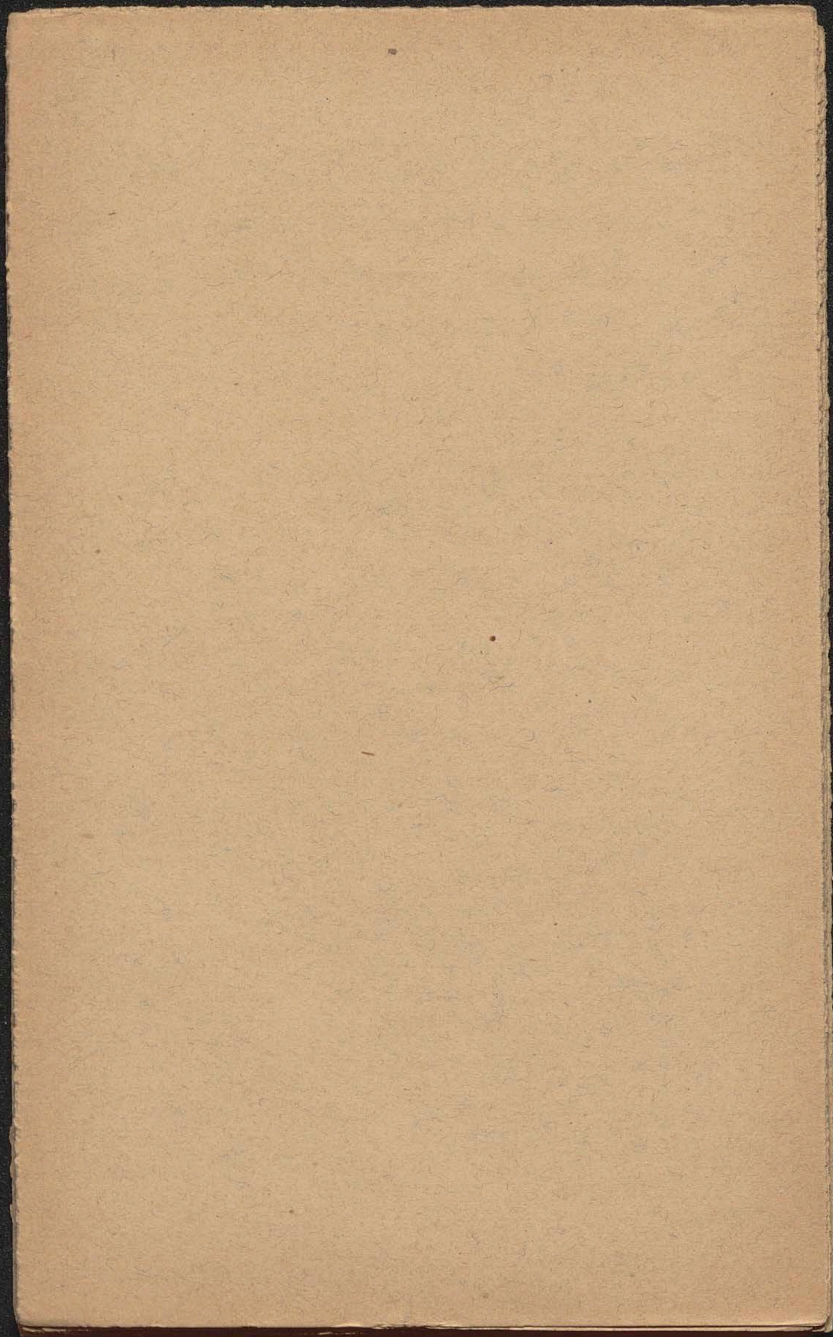
brak dobrego pokoru, pokornosci, powierniczkowosci nie udzialyja w osny, lichy pokor
" Byt pewien siebie mimo utowosci swej
i niepokoru, bo wad, ze posiada talismau,
wyuzny go pokudany " Z. Kraw. z. 16. 14.

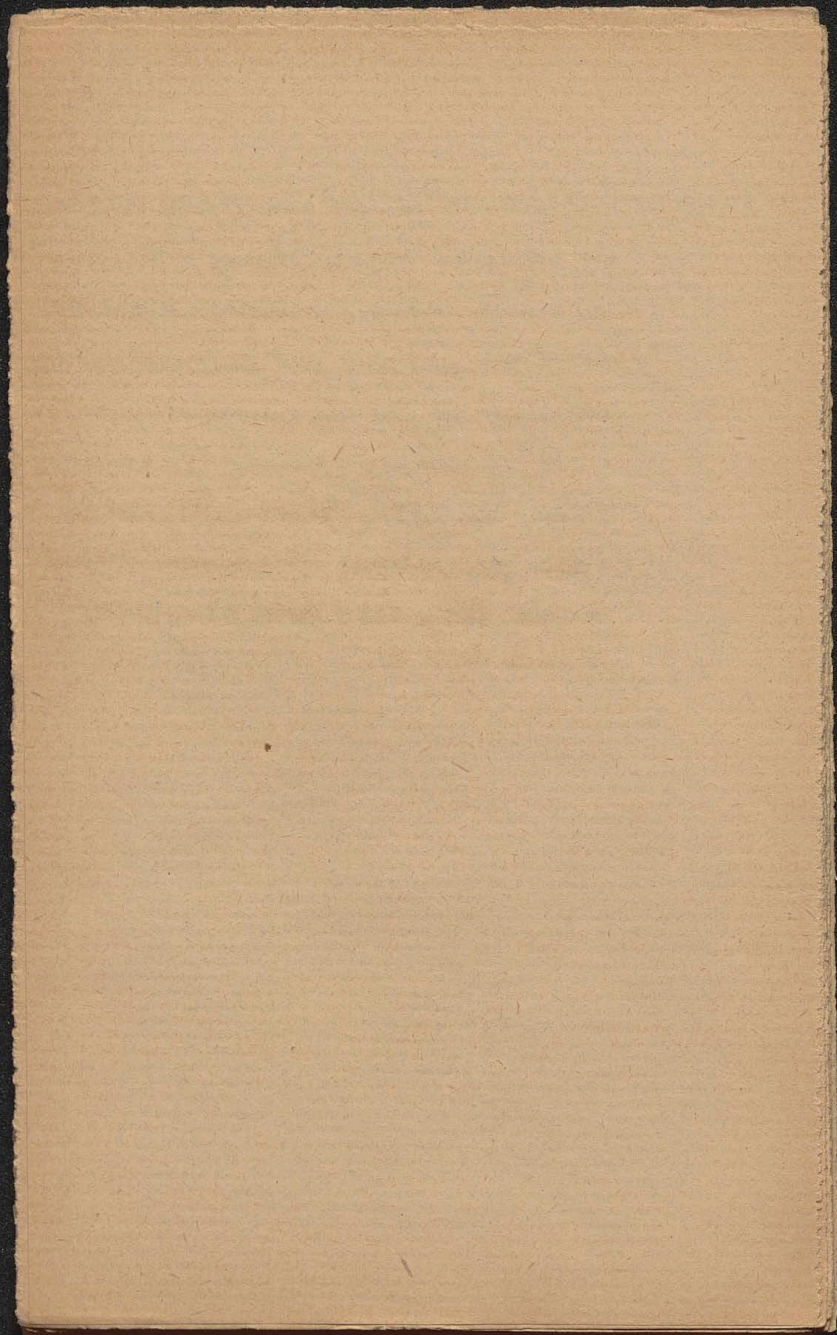
198
27

Nieprzebity-a-e. domyśl. oczyma, wrokiem,
mówią o ciemności, głęboki, zapętny
„Ciemność nieprzebita, otchłanna, długi
nie rozporząd' nie dawata" N. Dob. Tł.

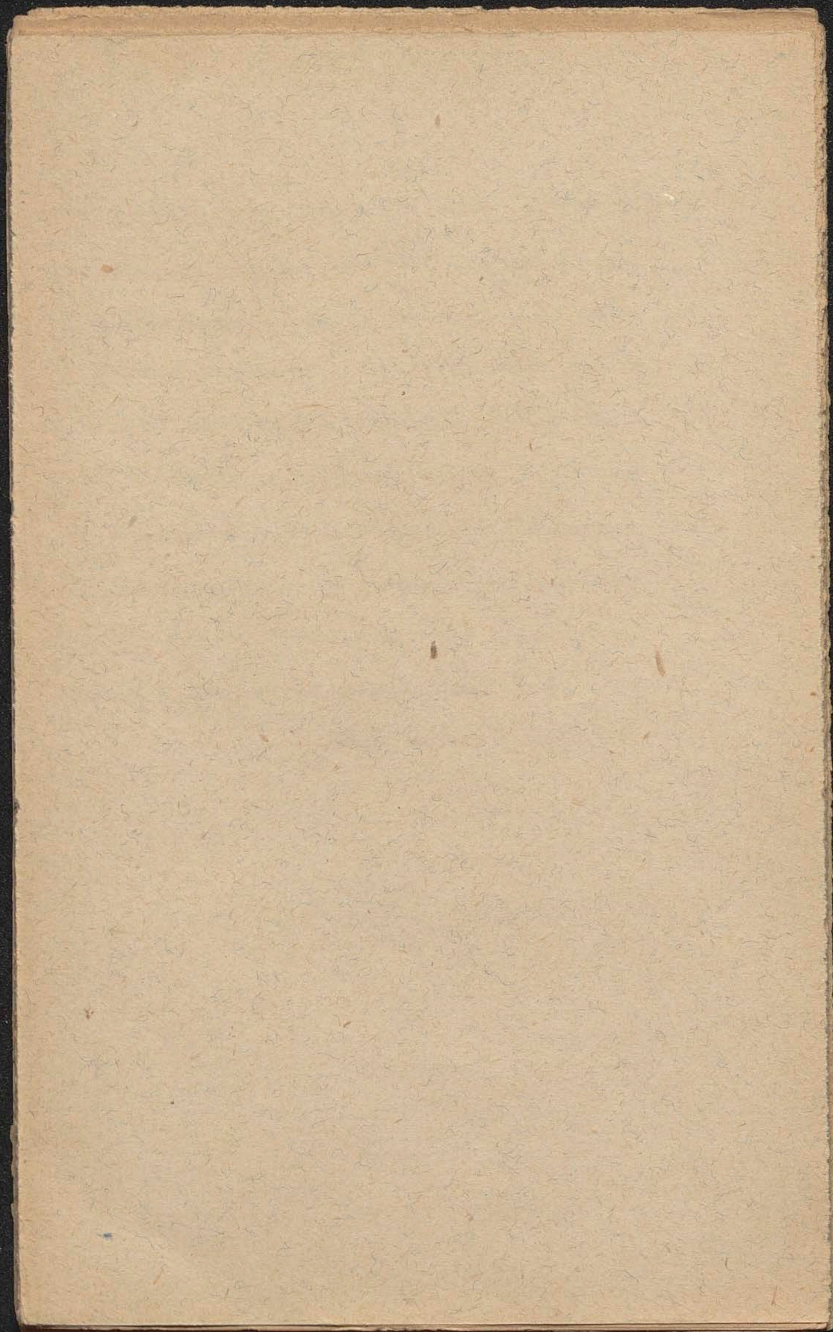
1. 228.

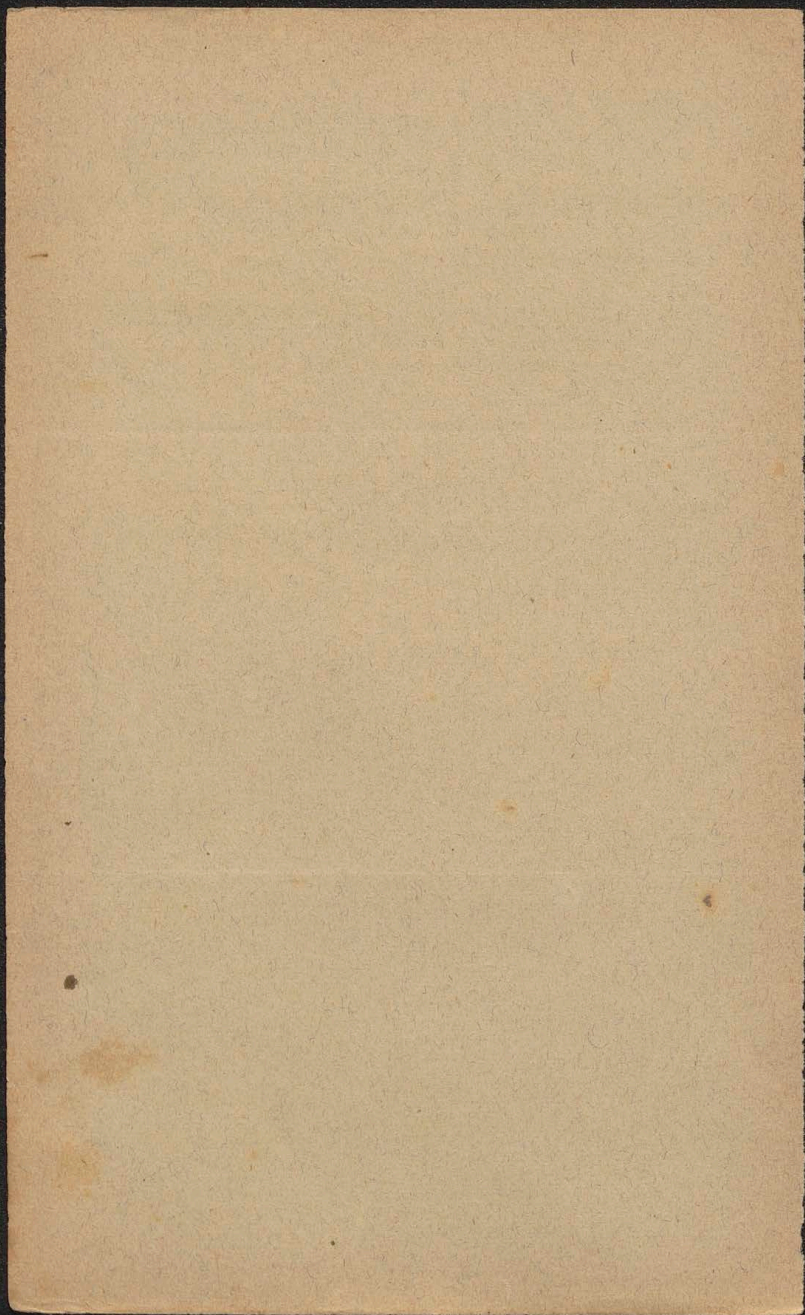
Nieprzyjaciel-a. m. le-ciót um. z persp. zbioro-
wo, oznacza wojsko strony przeciwnej
w czasie wojny, i wówczas używa się
bez l. um. „Który jest tatarski podstęp
wojenny, że gdy nie mogą nieprzyjā-
ciela, symulują uciekając” p. Kram.
Dłuw. 22. 253. „Cesarz zatrzymał się
i przez perspektywę obserwował nieprzy-
jaciela, który ma z boku koczował”
A. W. Fr. Dł. II. 74.

Nierogacizna - y. z. bez l. um. cf. berrogie, tru-
 da mlewna, s'winie „Miata do dwierwa-
 nia dwie krowy i cos nierogacizny” J. J.
 Krasn. Wieki 1877. 286 „Nierogacizna sie wa-
 lita, tanta w bloto.” J. J. Jex w nec. 69 „A ko-
 gwi to ja uciem przed soba, waluchte rzevny-
 pospolitaj cy nierogacizny babrnyia ro
 piemwym lepym kurycie, takwa bylo tyl-
 ko w cem ryje pomowyc miata, nie ba-
 cy zhad ziv ptywie z ula cy z kloctwi?”
 P. J. Duple. Ost. Sejm. 2. 55.

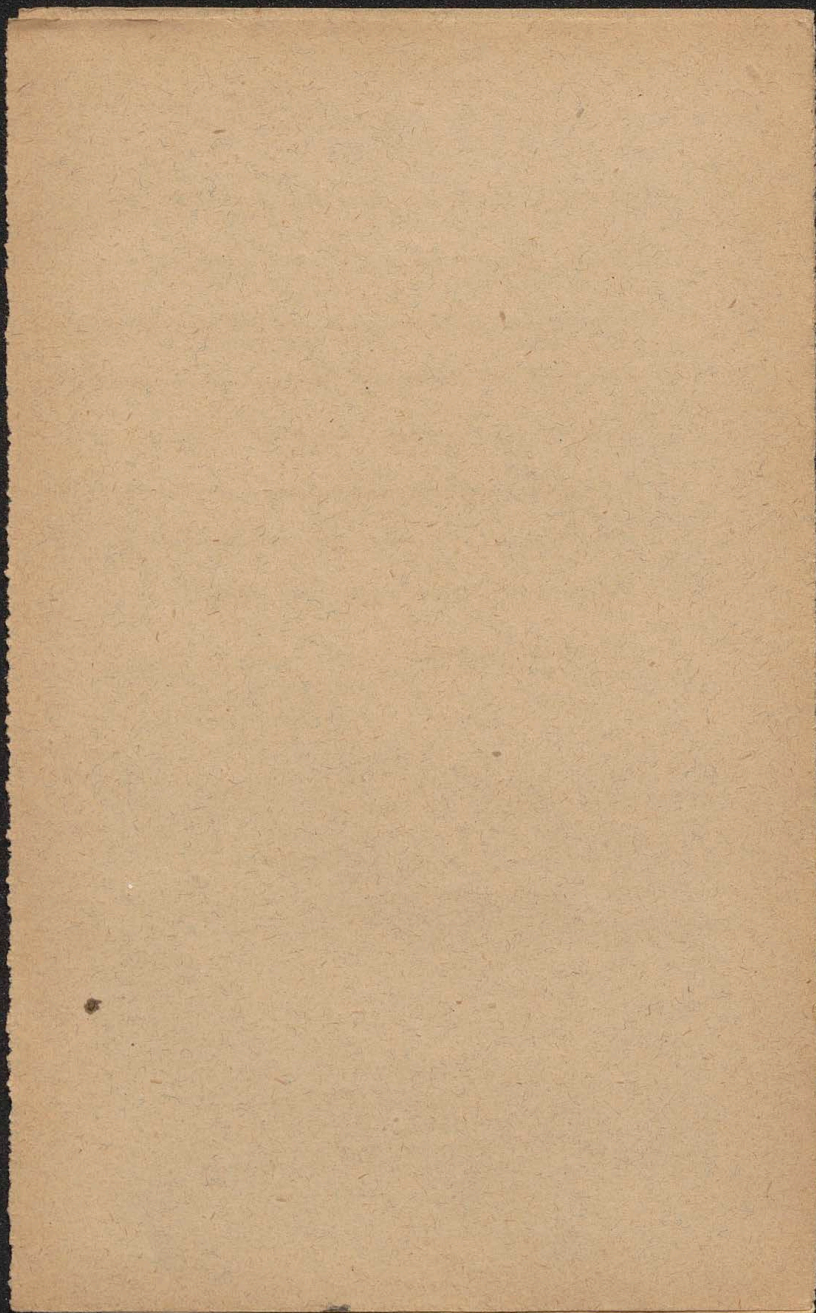
Nierogaty - a. e. nie mający rogów, należący
do nierogacizny, świni. „Kto i brudne
instytucje nierogatych czworonożnych
budzity w nim wstępną” J. T. J. w r. ec. b. g.

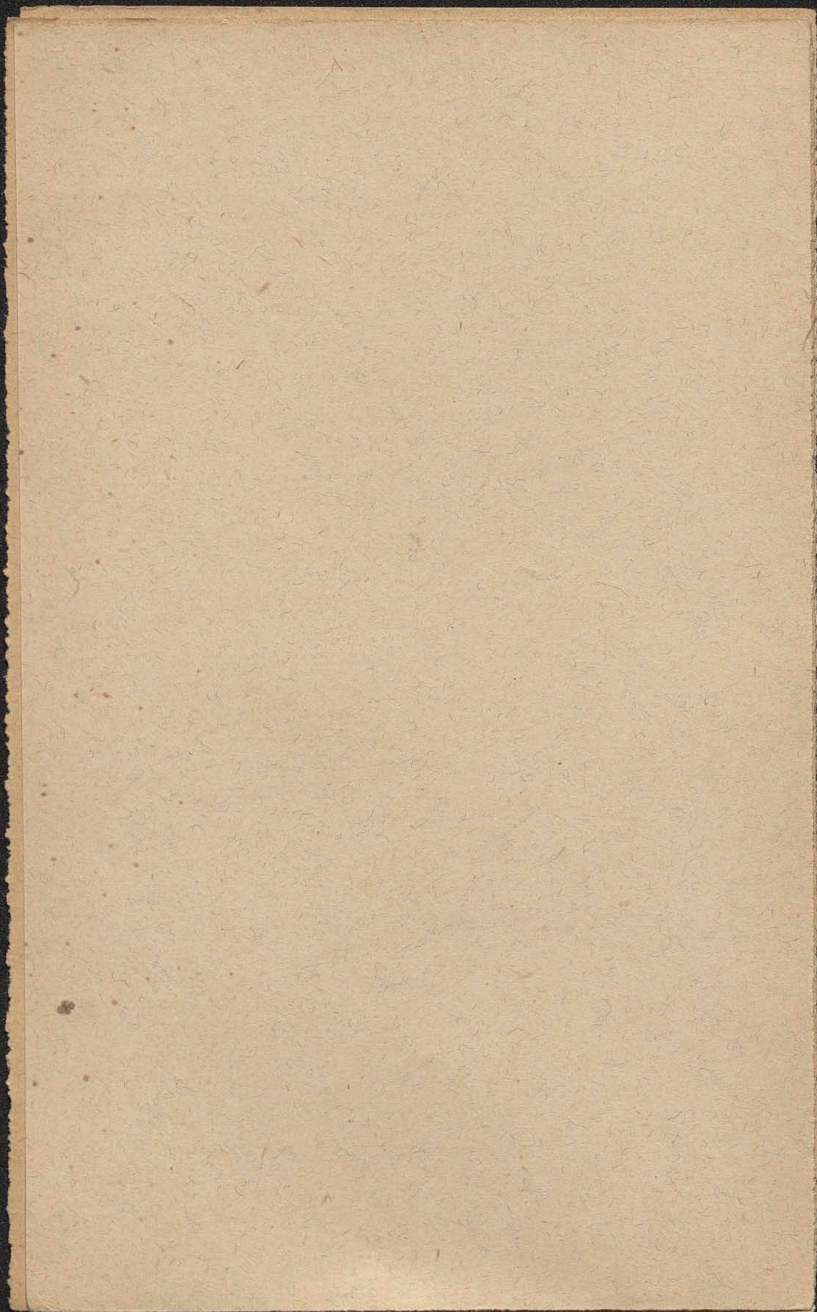
Nieruchawy a e użiko się poruwający, uis-
kaly, prow. lud. Nieruchaj a m. „Mia-
ta matka nieruchaja, wsadziła go w gę-
sie jaja, siedzi tam niedotego a ja
kuję, se innego” Kuj. prow. O. Kol. 13. 163.

„Miału matka nieruchaja, nasadziła go
na jaja, siedzi tam chłopie niedotego wy-
tyka mi jedno gęgo” ib. 152.

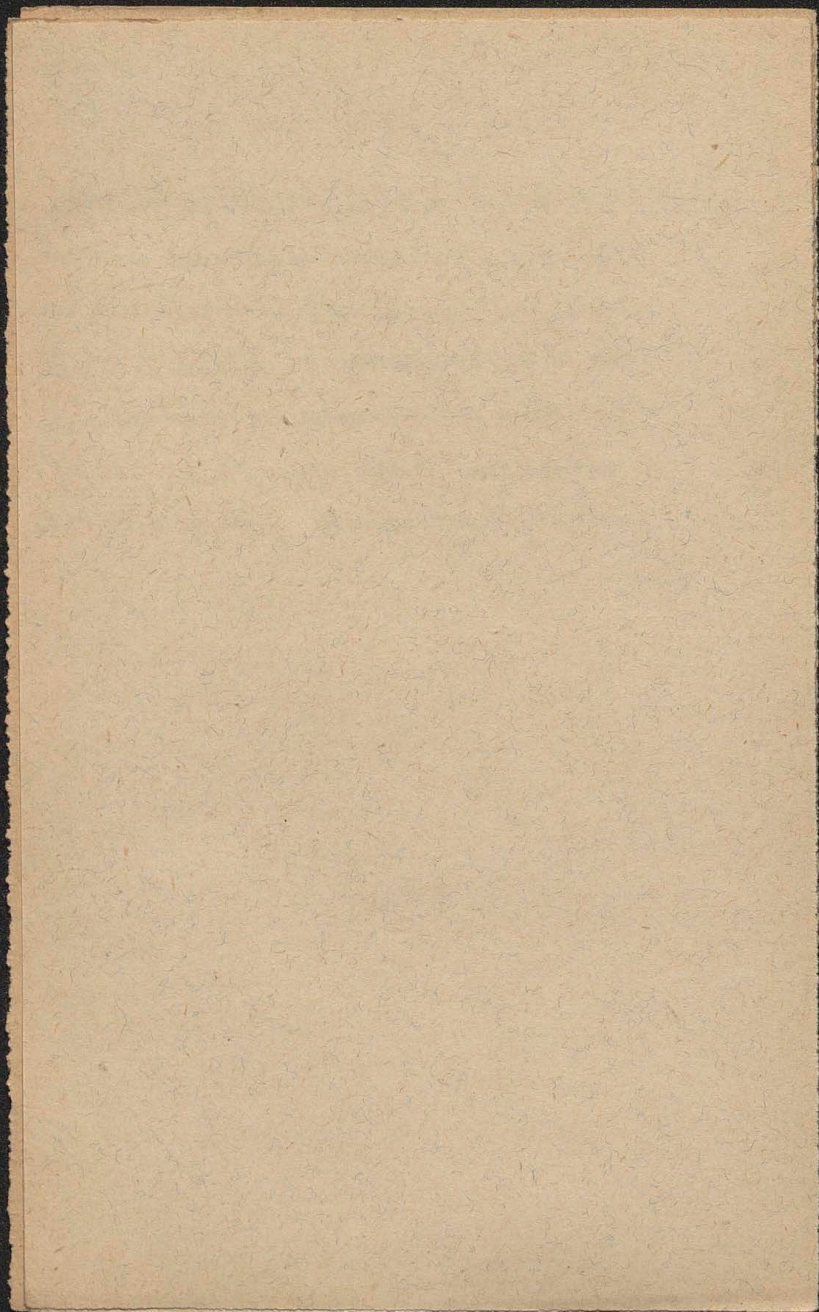
Nieruchawość

Nieruchomieć st. uj. ndku. Znieruchomieć
dkn. stawai się nieruchomym „Zdję-
ty i głowy kapelusik rucita na
kocasto, na ktorém on, parz wazy kul-
ka pokewoćiwasy, znieruchomiał.”
El. Orx. kraj 1882. 25. b.

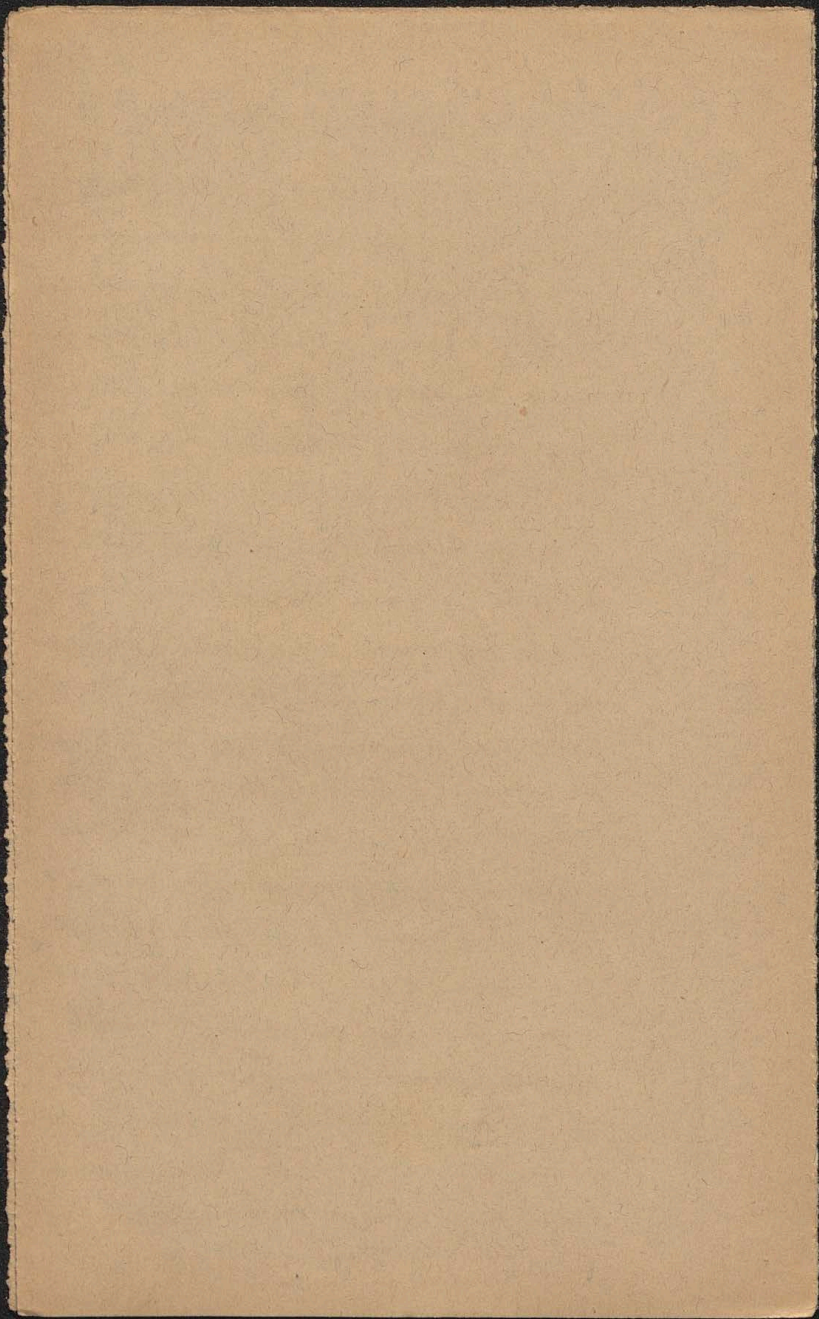
Nierządno przed. nieraz, często często, czę-
stokroć „wiewiary spędzono na tar-
cach, w których udział brata nierząd-
no i podkomunyca” J. J. Jan 2. 29 „Je-
go cnota potonywato się fatdami, a
nierządno i bra stworzyła się po wy-
więdtych policzkaich” Z. Myv. Wieh 1883.
11.

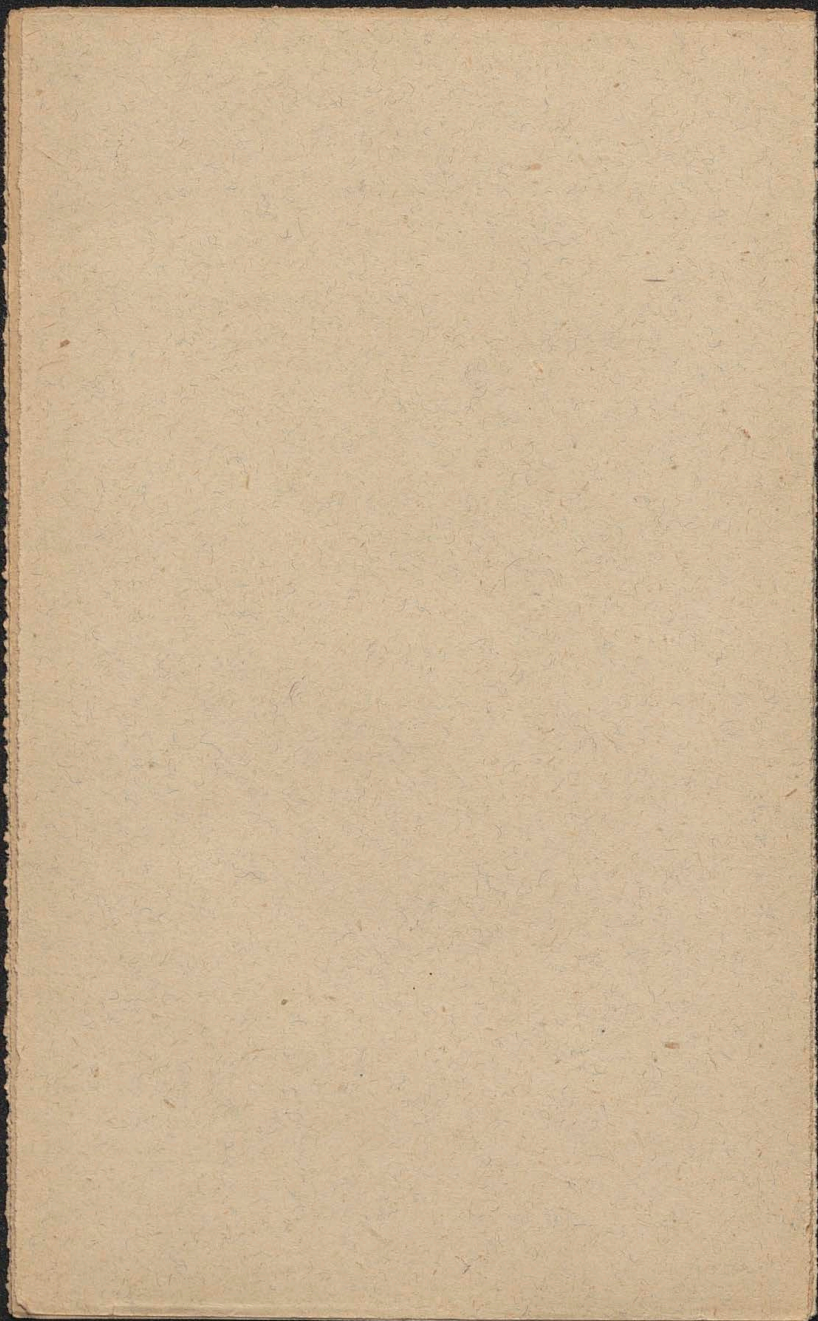
Niesamowity-a-e, praw. rub. z niewyżytej siły
 związki mający - albo przez niewyżytej
 siły zdiatamy (1) Niesamowity, stowiek
 mający związki z diabłem i z jego po-
 swoż nadzwyczajnych wcieluy dokazu-
 jący, mówią się o takich, że ma umyśle
w nwie. Niski edy tabie wzywają tego
 wywaru umiej wstawić i zamiast nie
 swiej, tj. gdy kemu czegoś brakuje, gdy
 nie se w wyżyteiu zdrowo, albo podejma-
 ny o obłąkaniu umyśle "Podole ros. A.
 Kren. Polz. Tow. Nauk. 41. 218. Toż Sali. pod
 Drobobryz. S. Barylak. Mater. do praw. 72.

(1) niewyżystowy, fatalny, stowony "Stali"
 niemi nad swy niewyżystowy związyk,
 niewiedzą sami co z nim zrobić... odyńca
 nie mogli myśleć zabrać z sobą... strata
 konia bolata obu okrutnie... Porwolili
 nam zapobowci, a no towy nie samowit-
 te." J. Kras. Pw. Umartw. 2. 140-142 "Is an
 puruy figurykz otaczata jukai niesamo-
 wita yroz a" W. Kazy. Strucha 1898. 20.

(1) "Drogo to było
 obywatelom naszymi..."

Nieśc', miōs, miōst st. ex. ndkn. ǝ u ludu porp. mi-
sǝ, miēsta, miēsǝ, kumu. miōs, miōsta, miōsǝ
"Magdalens, miēsǝ pachoty u ajsi" O.
kol. 1. 81.

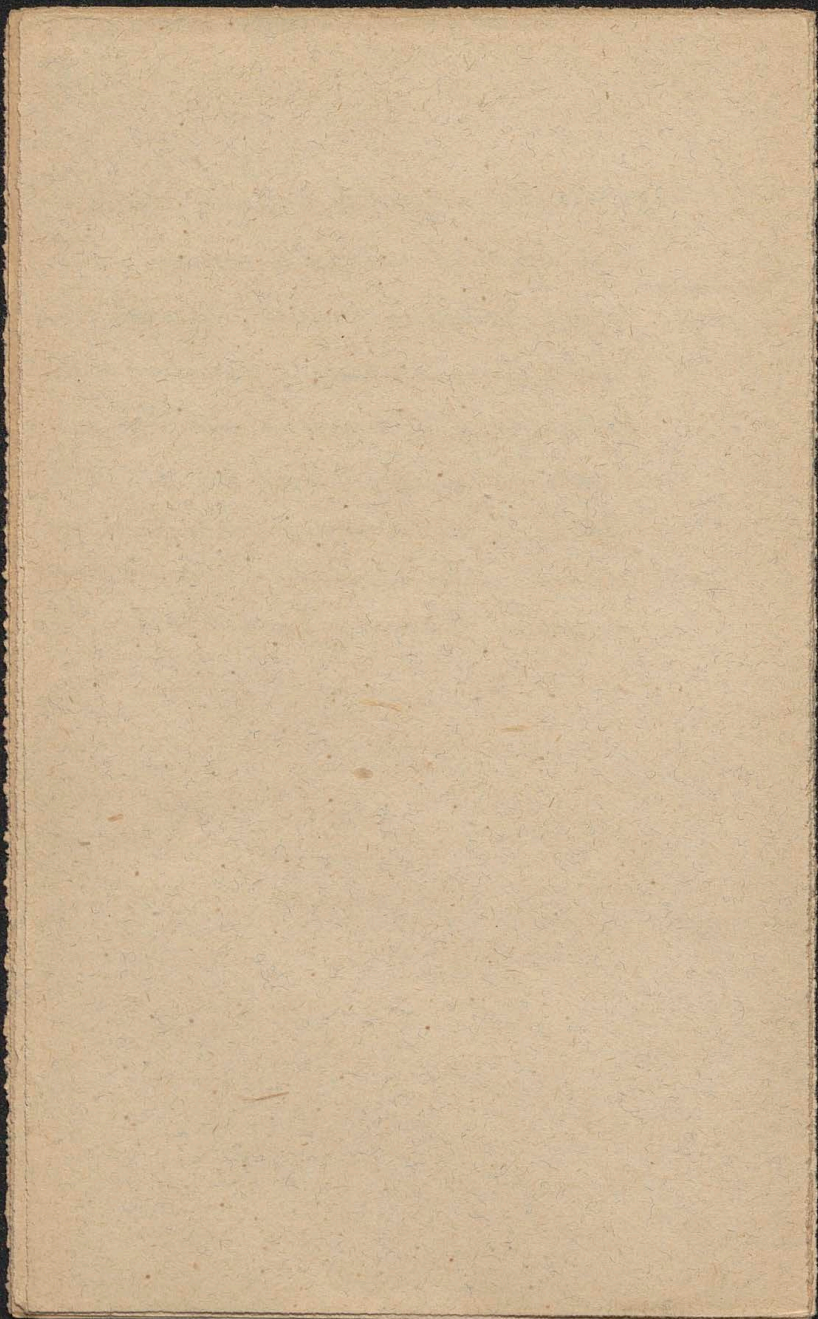

Niespodzianka - i. x. nie uchi um. to co

nas spotyka niespodziewanie z dinn.
 F. Niechomici
 nie przyje-
 mności

pryja zrobiona komus, Chciatem jej
 zrobić niespodziankę i postatem mego
 stwiznego o kilkanascie mil sled po
 bukiet kamelij." M. Del. Kto. 12. 214.

"Gotowata siz tez niespodzianka, ktora ow
 wiewor niata ukrownowai w sporob bardzo
 przyjemny" P. Kwar. Tyg. pow. 1882. 2.

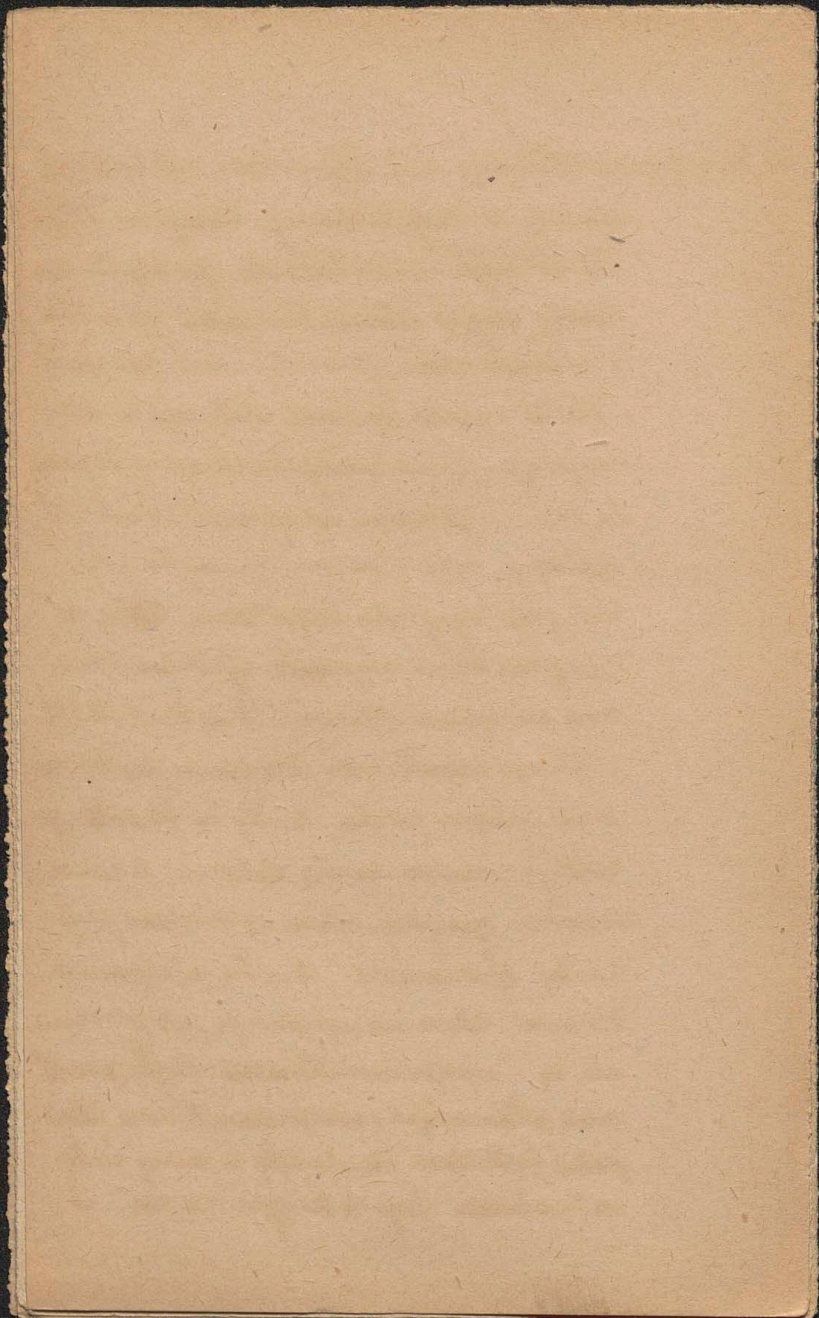

Niesprawiedliwosc i. n. sci i. um. sad o kims

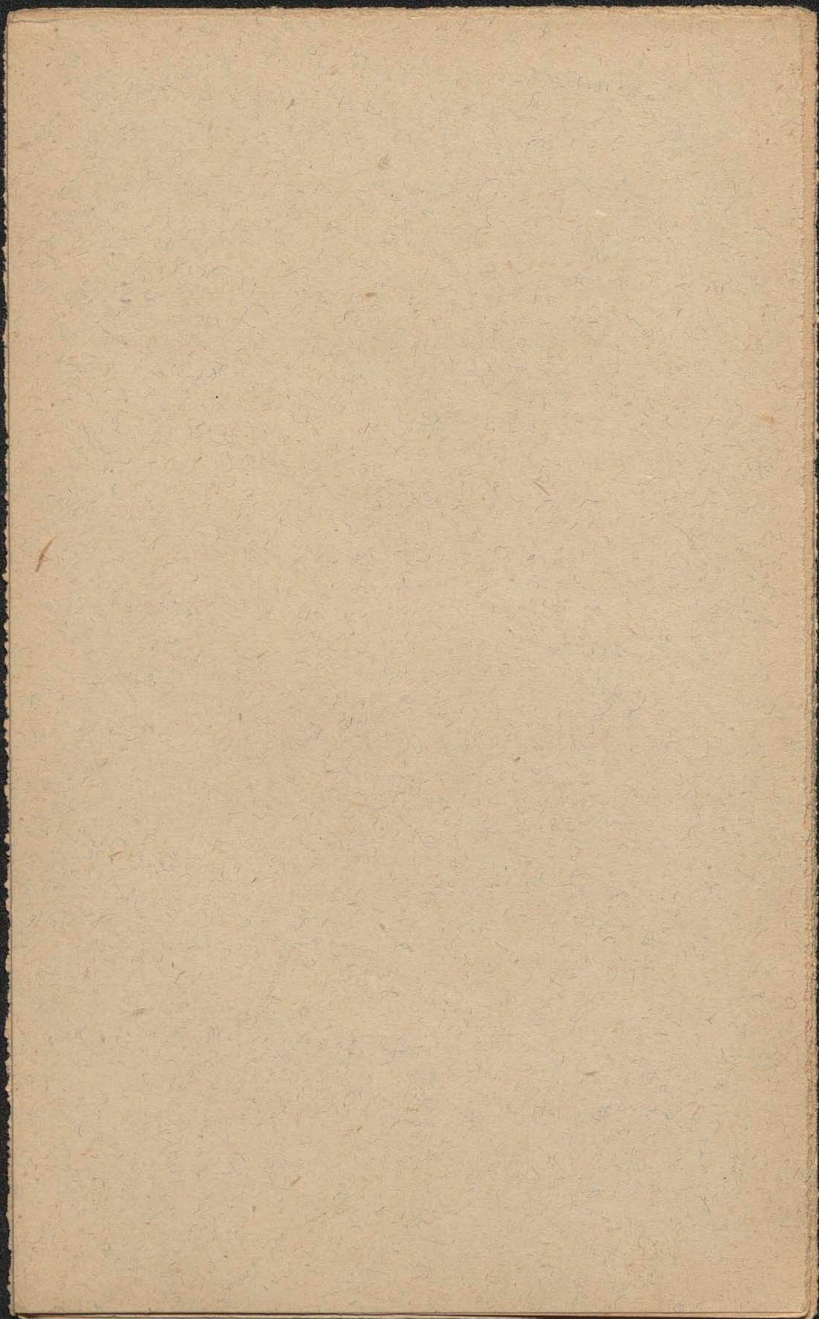
nieumny a bezpodstawny, krayuda ^{uzy wadliwych kornas} ~~na~~ od bogos nieznaczenie, postepok na
sahodg onyjs' wbrew stuzanosci (cf. u Ld.
i u Stowon. witeu gdzie okredzenie fabrywe)

"Ite to kawre sprawa stawrep z mo-
niejnyu. I nie karidy moimijny wyom-
ca sobie perpetuons niesprawiedliwosc. A
chocby js sobie i wyomcat, ony lvi jęgo
zial, jęgo rępyrta sagoi rans, ktora w
drugiem tercui unyjs'asta rjadliwa truci-
na niesprawiedliwosc" A. br. Fi. Dz. 11-159

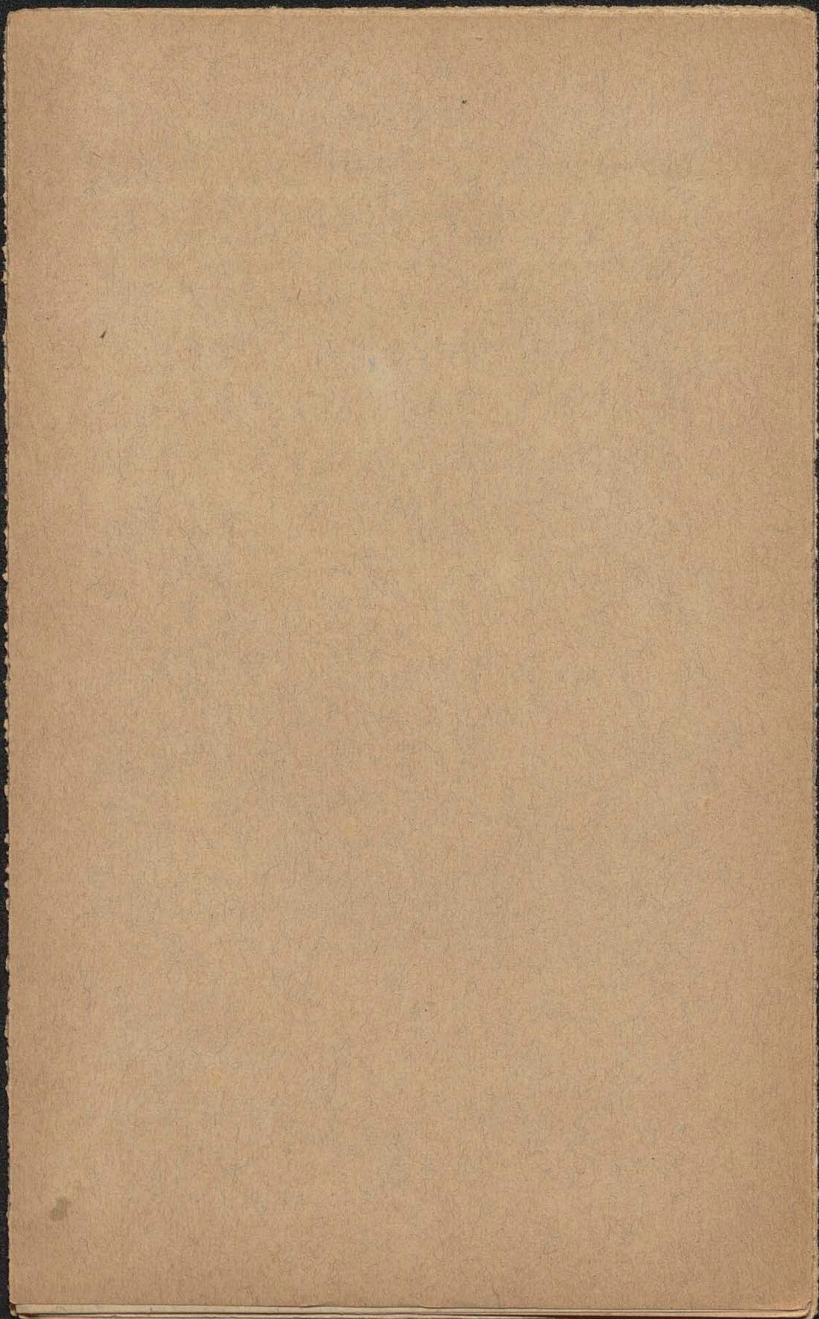
"Niesprawiedliwosc dormana chocby w
driceimym wieku, chocby ra pravide, pu-
rystaje kawre swierig bolecia, kawre
zarodem gomyry, ktora us rotlewa pory
karidy spryobnosci." ib. "Sg niesprawie-
dliwosc, ktore na nas padaja jak piornu...
ale sg i niesprawiedliwosc ciagle, powoli
nas otawiajce, niesprawiedliwosc, ktore
jaki fatalizm zarukniety w naray indy-
widualnosci rdoje us szigai na nas" ib.

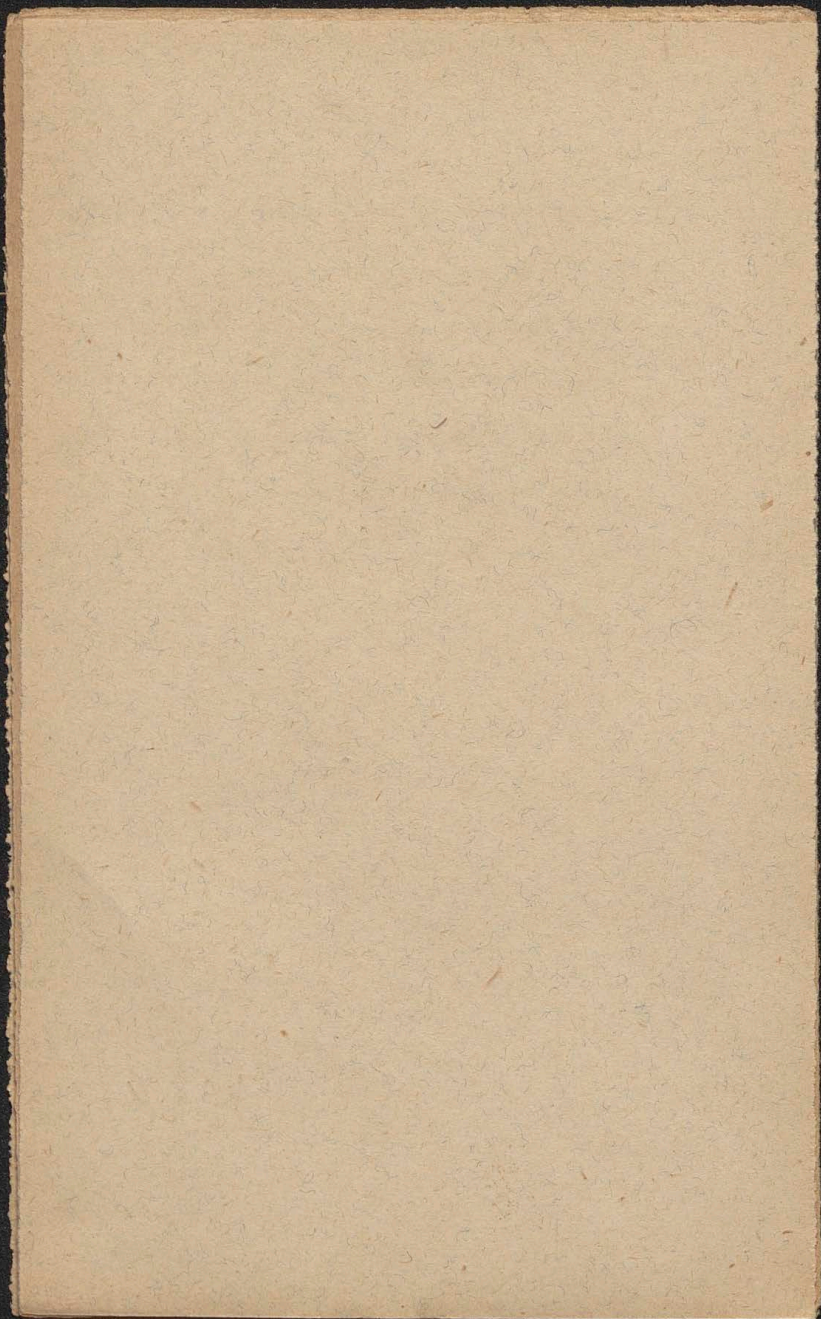
Niestanność - i. s. praw. niestawienie się, nie
stawienie się w sądzie na termin sprawy,
kontumacja „W pierwszej instancji zapadł
wyrok pod niestanność obywatelskich.”
Z. Uzas. 31. 157.

Niestwoornoy-e-e. niebywały, tondny do wiary,
cudaki, zmyślonoy „wymyślają niestwo-
rne rzeczy i raportują wstawy o faktach
niebywałych” S. nar. 1883. 15. 3.

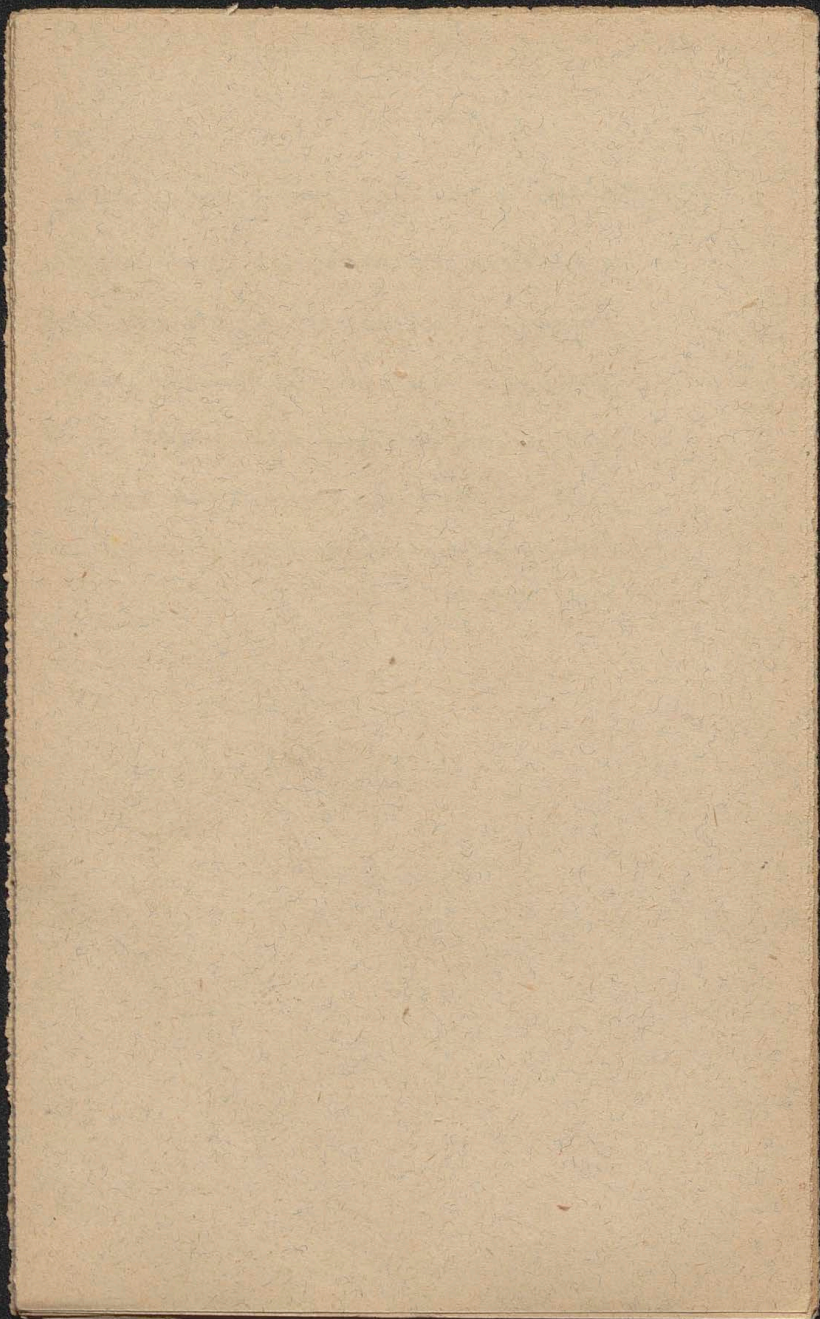
Niestworzony - a. e, nie bywały, drzewany,
 cudowny, nie podobny do prawdy,
 bezsensowny „Między kłamstwami
 myśliwskimi, występują porachwat-
 ki tej oholicy, podającej niewykrepa-
 ne źródło niestworzonych epizodów
 towarzyskich” J. Dzierżk. 5. 5.

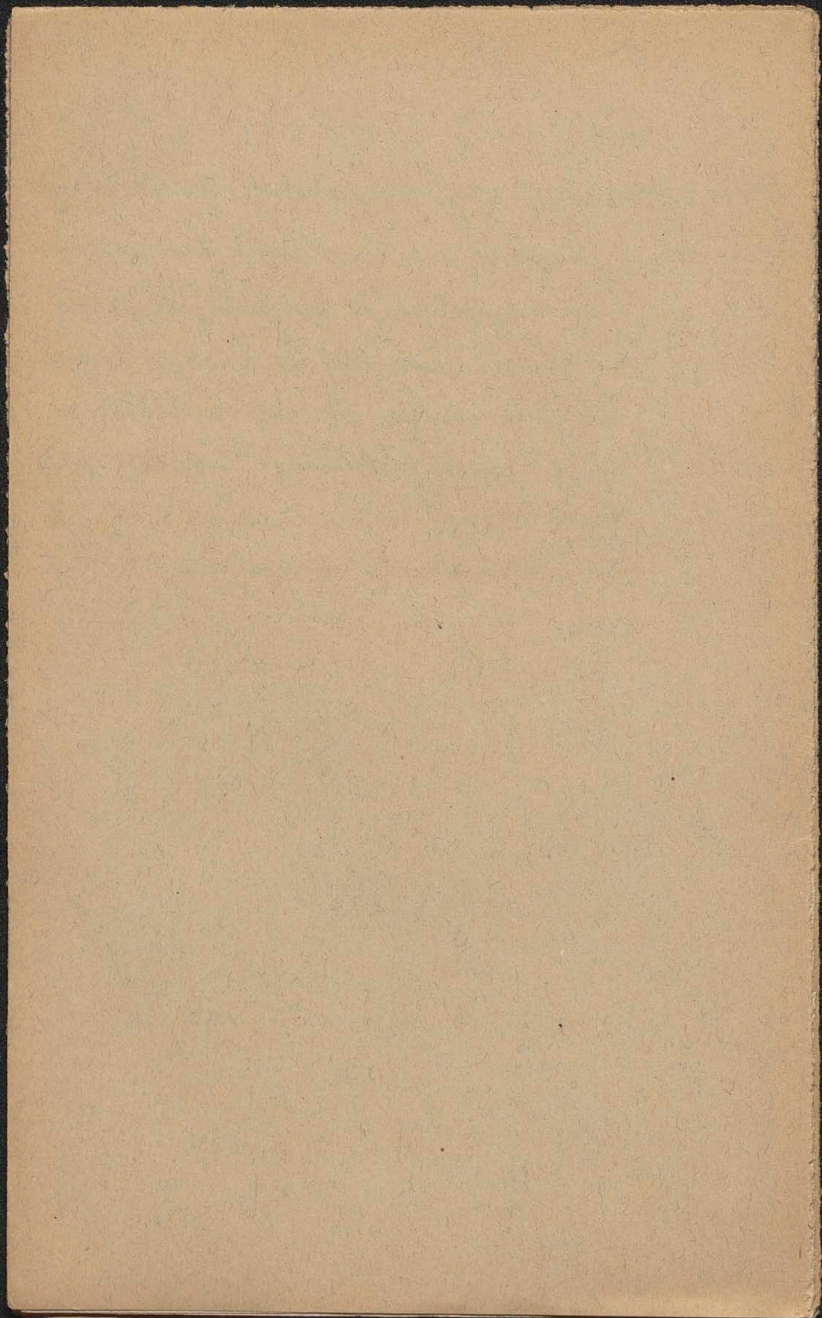
Nierówności - a. n. ścia - wazsi' inn. z' posp.

„półtora nierówności” = coś wyglądającego biednie, nierównościwie, chłodnego, smaltowanego „wygląda jak półtora nierówności.”

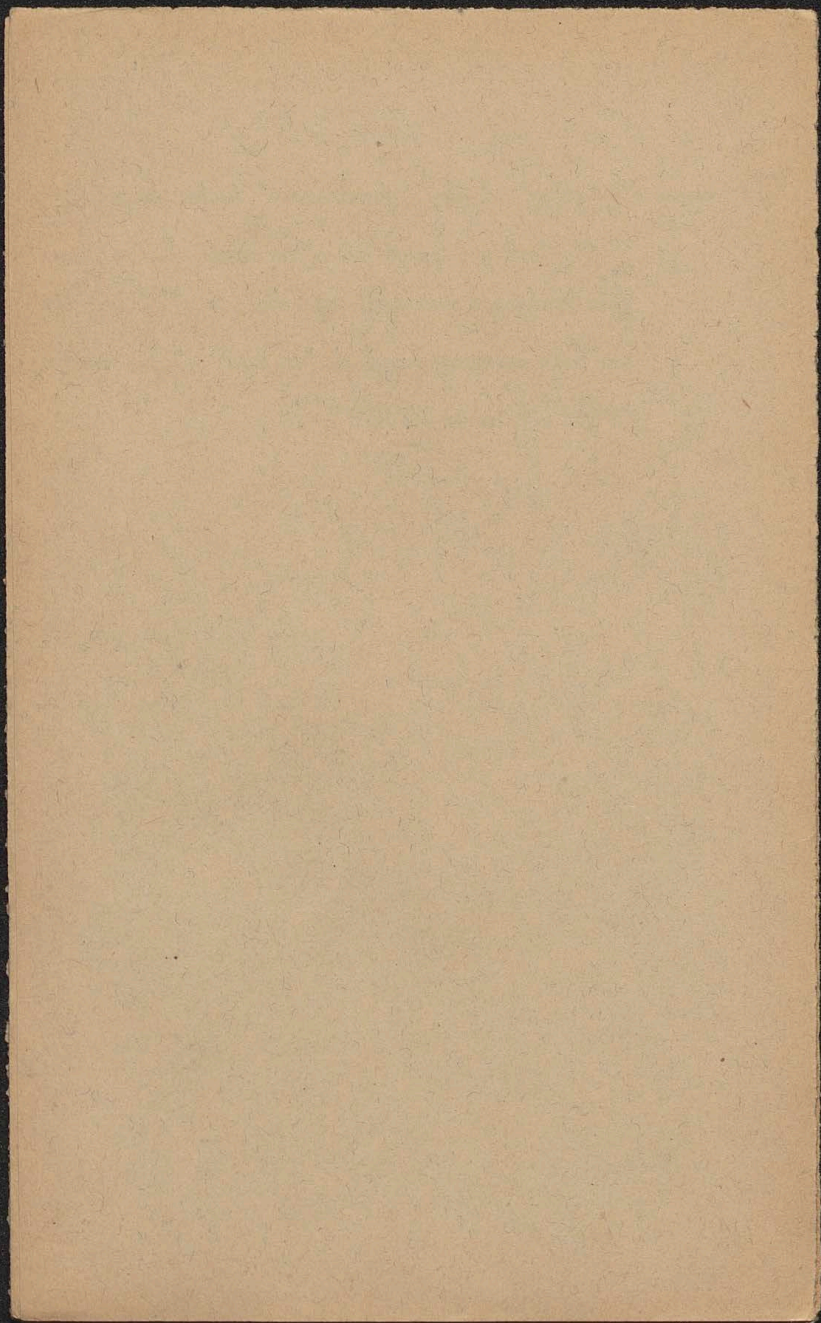
„Na młotwie borka, co się z' nią zrobiło?
Skurczyła się jak półtora nierówności”
Wiek 1887. 107. 3. Febr.

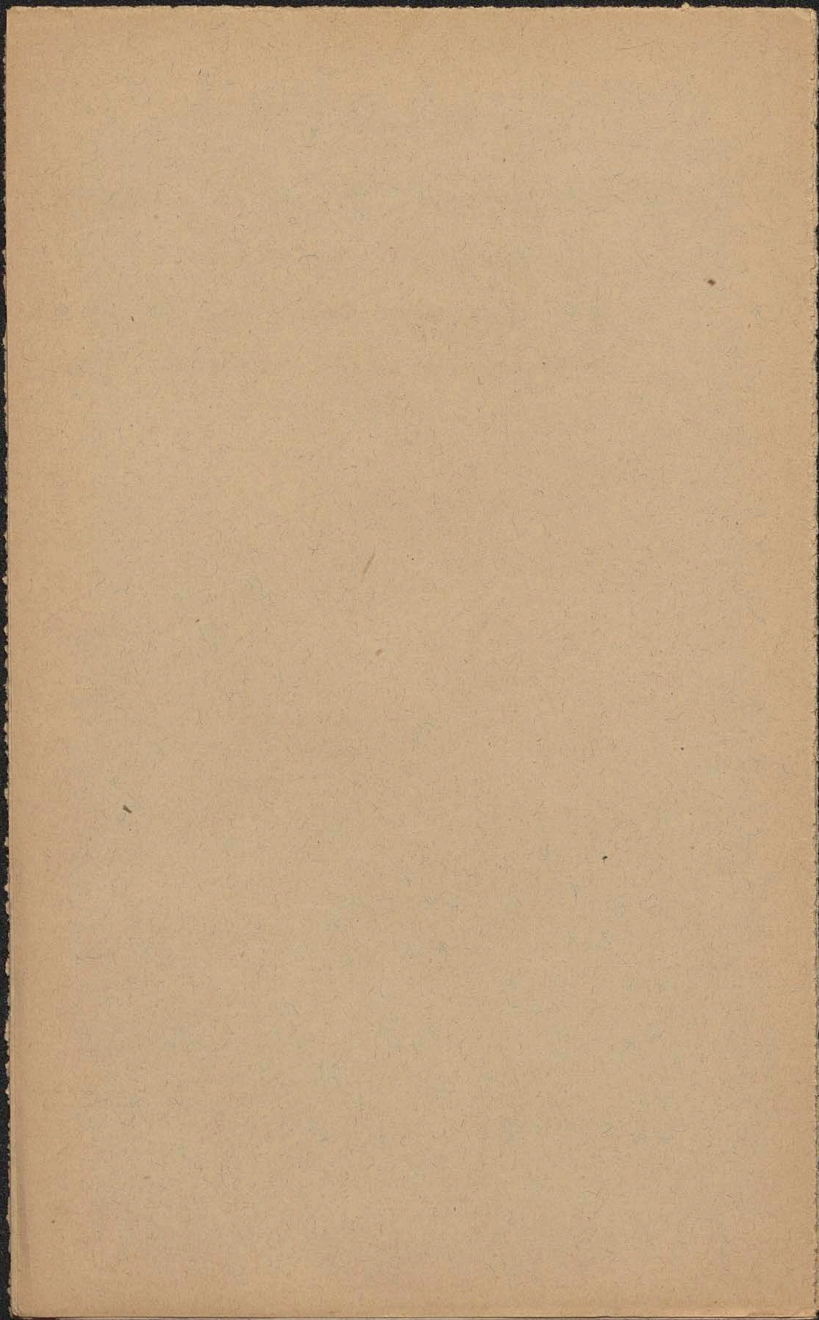
Nieuleczalny - a.e. niepodobny do uleczenia
 „Napływ nieuleczalnych paralityków
 i ociemniałych, do ~~szpitala~~ ciszej się
 zwiększał, „~~Edno 1877. 70.~~ a nie pomyślnie
 nie było za sumptu, więc rekortano
 do ofiarności publicznej.” Edno 1877. 70. 5.
 „Lycia dobowat w sile uszkicyp wiechu, to-
 chony nieuleczalny choroba” F. W. 88. 140. 3.

Niewyравność - i. z. ści - i. um. cecha tego, co
jest niewyравnem „ To mi nas' w cen-
gielstawnymie najmilwrem sie wdato, że
niewyравność wdrizkiem, nawet satickę
cals ” A. bn. Fr. 1. 82.

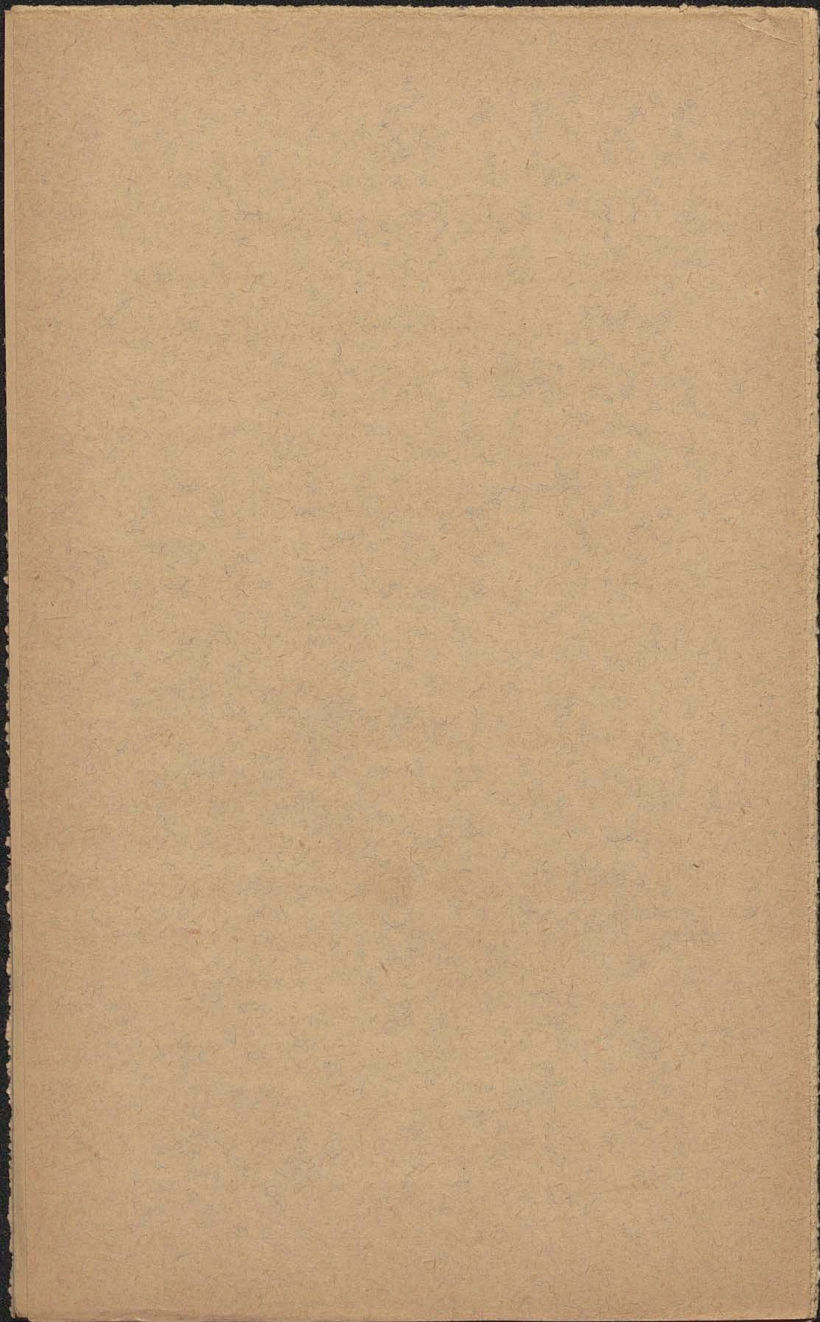

Niewystowiony-a-e toudny do opisania,
niewypowiedziany, nie do uwierze-
nia „Parowat kapat niewpisany, nie-
wystowiony” R. Pol. Pod bierg 142.

Niekaterinosi - i. bez l. um. swobodna, niekawatowa, wrywa uę absolute, oęp uę ma affirmative t.j. katekoni. wolow" dria-
tania i po dępowaniu wedyj swojej woli bez katekoni od cudrej.

Niekateriny - a-e, absolute, cto wiek nie-
kateriny = swobodny, niekateriny od uęko-
go, nagdyj uę wotaryj woty \int - ego, robot-
w rymie parlamentarnem, cto nek stronni-
ctwa niekawatowa od jakichkolwiek wptywaa
"wotod ty wakti wychodęj z umy jako po-
stowie poczwanię kate kwani niekaterini,
a wige nie kousewatyri wystęwanie... Pereli
obecnie wamwre uę stronniçtwo niekaterinych
w parlamentacie, to gabinet rypha silę wip-
tne, nie skada uę on bawiem wystęwanie
z kousewatyriow" S. wo. 88. 127. 1.

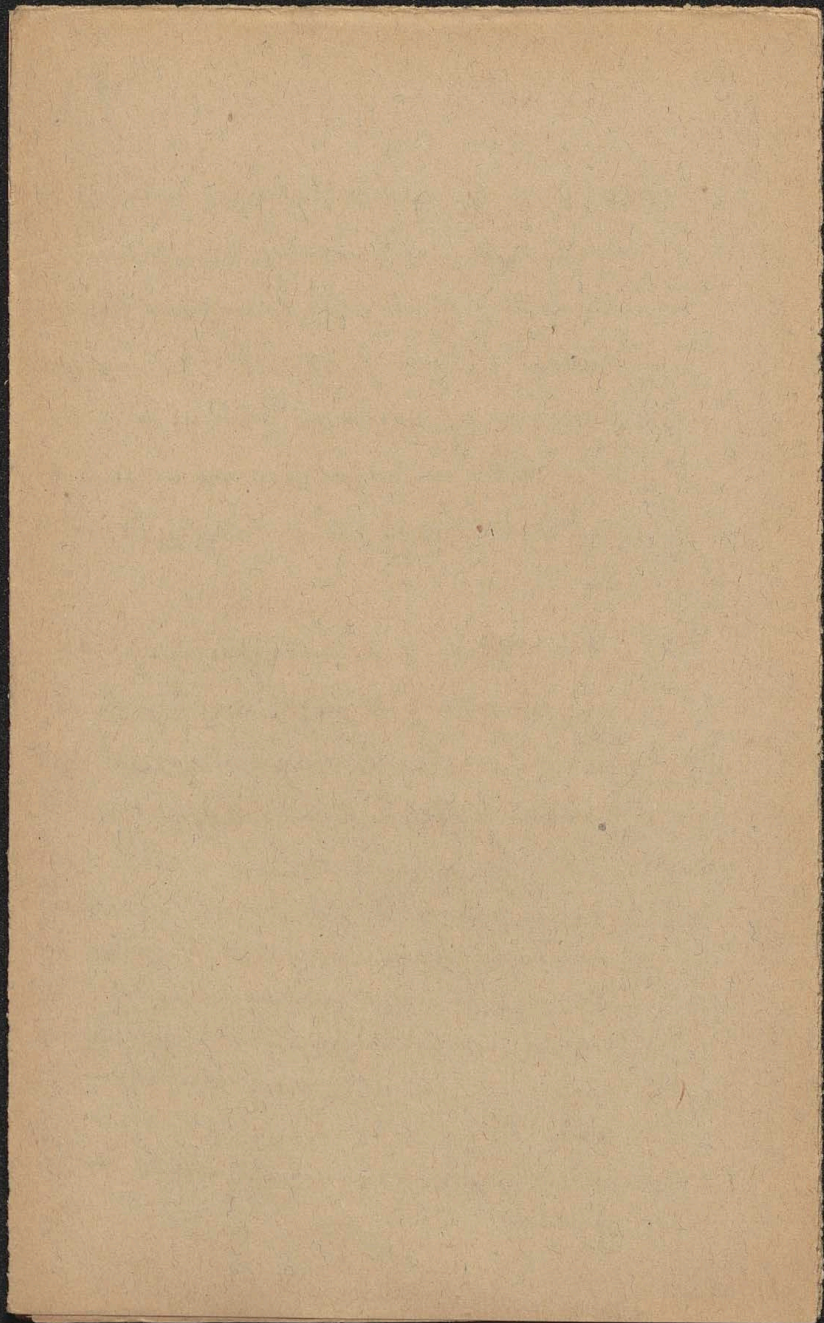

Niezdawa - y. m. ry-ów mu. cztowiek niezdawny,
niezgrabny, nierozumny, niezdatny do
niczego „Niek sobie idzie przez ten nie-
zdawa” J. Kraw. 71. 48 „A i ten Seweryn
ślamazawny, niezdawa” A. Wilk. Fot. 1. 65
„Do jester niezdawa, nim się ruszywa z
miejsca, to onby już do Paryża dojechał.”
ib. 172. (1)

Niezdawny - a - e niezgrabny, nierozu-
my, niezdatny do czego „Bospiważyła w
prowoc niezdawnemu gospodarowi ma-
łomka” J. Zachar. Pis. lit. 2. 674.

(1) „To zakażone porównanie musi do natu-
ralnie porzyść do głowy temu niezdawce
tak samo, jak mu porychodniły epitety nie-
stosowne, niwiznie ~~prapady~~ metafory i dzi-
kie peryody, w których wyrazy wawerły na
sobie, kwał wlewały się najnie spodzianiej przy
sobie” Nota 5. 304.

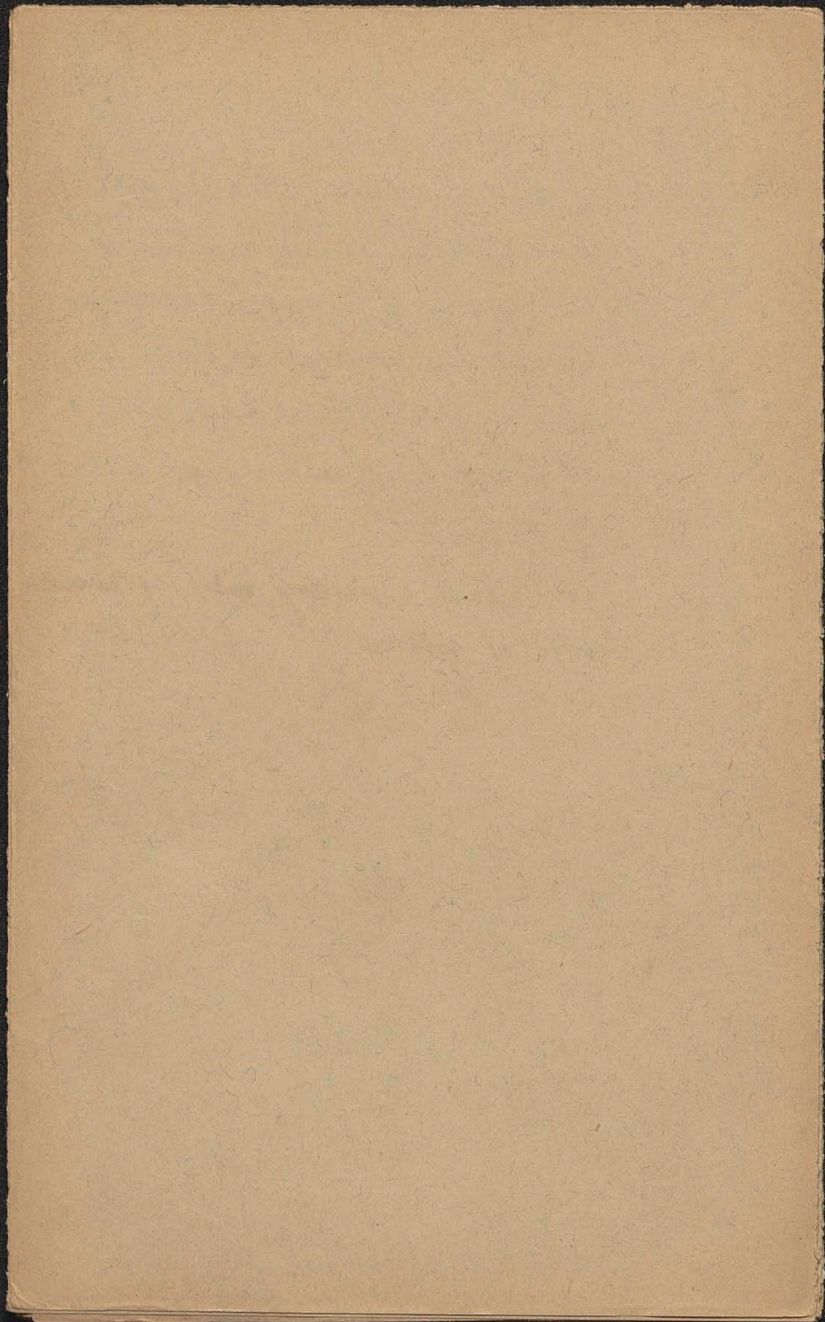
Niezdawny - a - e prow. kuj. niezdawny, nie-
zgrabny

Niezdrowie - a. n. bez t. mn. stan chorobliwy,
 słabość „ Najmniejsze niezdrowie cór-
 ki odrywato go od rąjści, tak że po
 kilku razy przybiegał do domu dowia-
 dywai' się o nią. „D. Pol. Przed burzą 4.

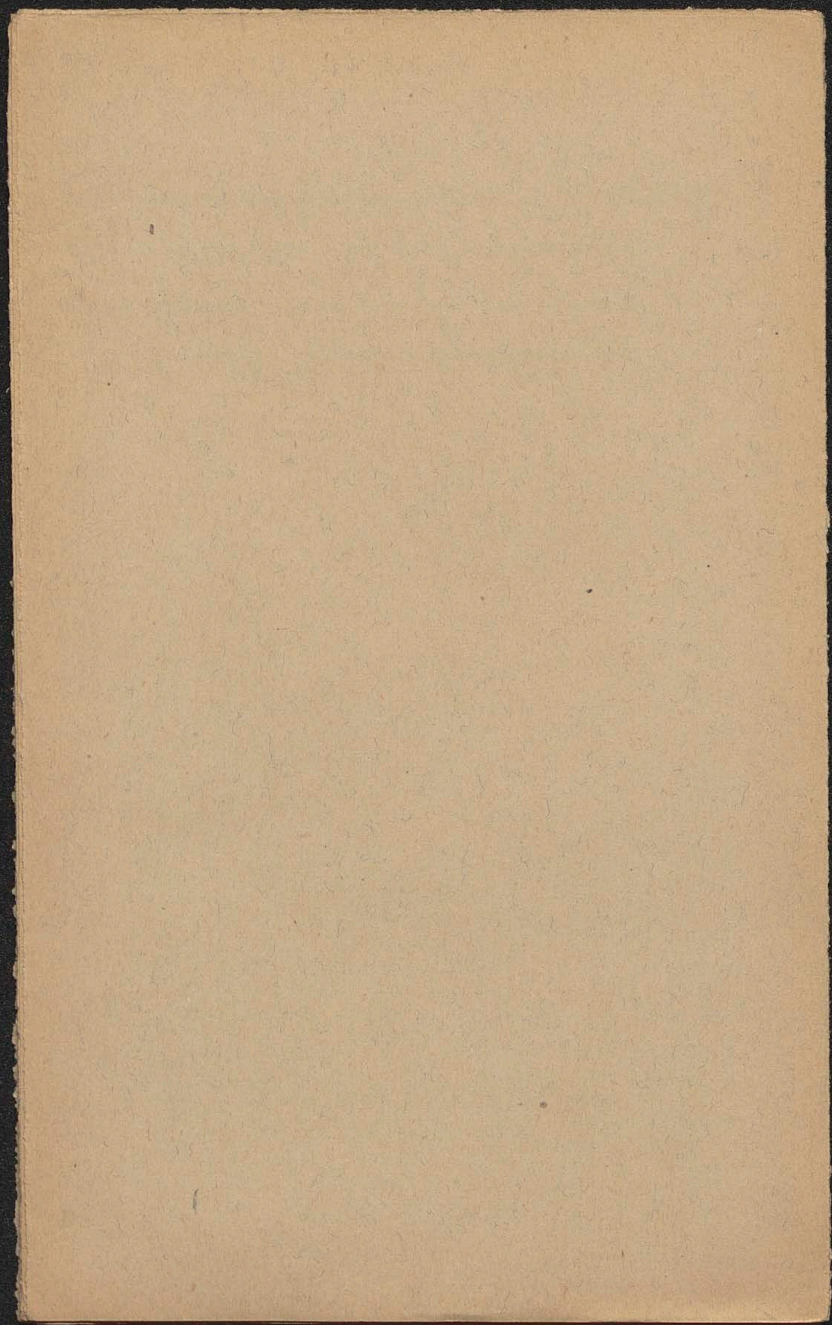
Niezdrowisko - a. n. prow. kraj. katar,
 katarawienie.

Niezdaxian = nie mogę robić w chatach
 (dowiera) cf. godzien

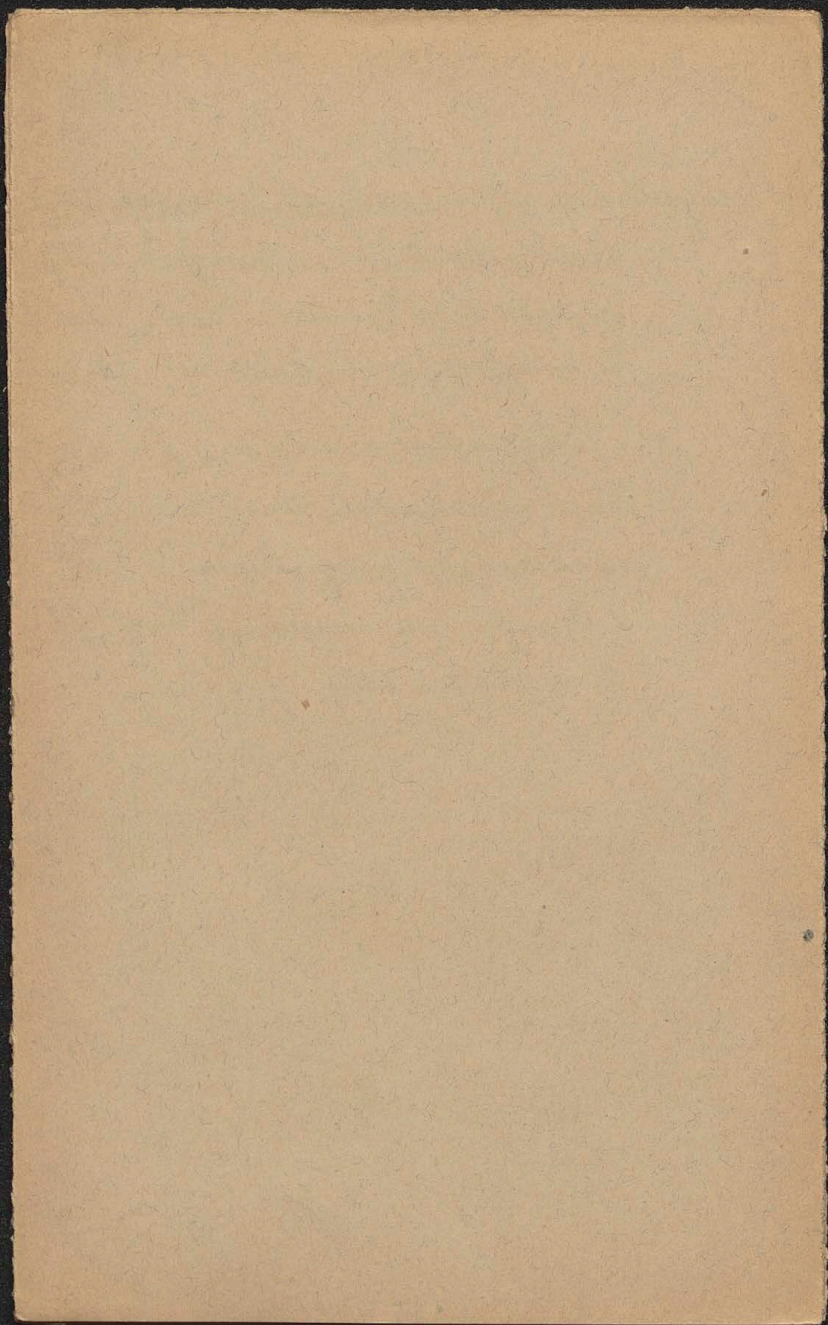
220
44

Nieogoruy-a-e, nieoty, nieuajgoruy, nie ostatni
pokony „ Catek był rządnuy, z ludźmi
prawie nie był... zbierał, i pewnie zosta-
wit nieogoruy wzrutek "Zł. kron. 72. 11.

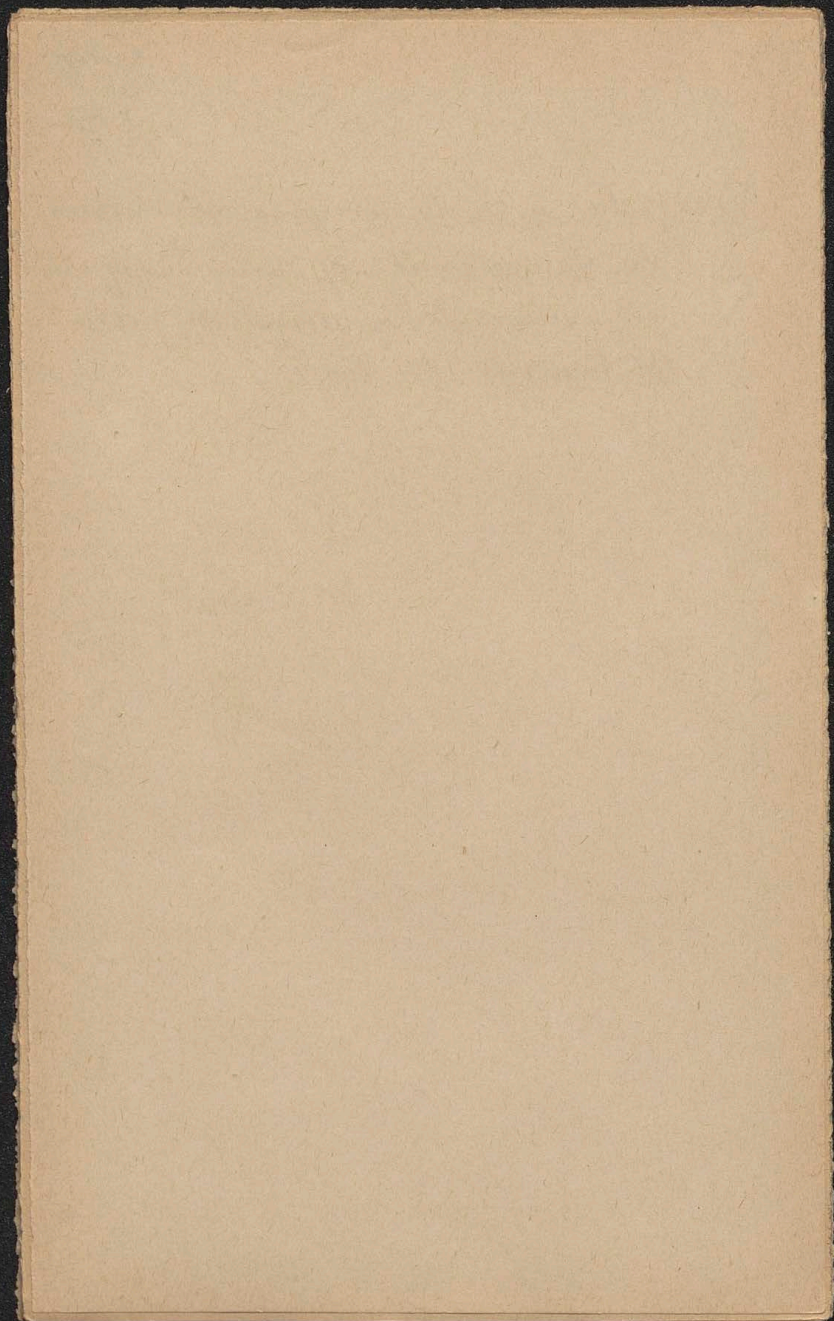
Niegrabca - y. m. i. z. niegrabczka, niegrabciuk,
osoba albo stworzenie niegrabnie, Tur-
czyno do sadu borsuka... i biorę jamni-
ki niegrabę, w obroty "W. Pol. 7. 218.

Niegrabstwo - a. n. bez t. mu. psp. niegra-
bność, niegrabstwo, "Władt do inby, ne
swem kwytem niegrabstwem i butę,
potrzebie ludzi, wyprowadzają tawny" J. J.
Kraw. Wról. syn. 2. 112.

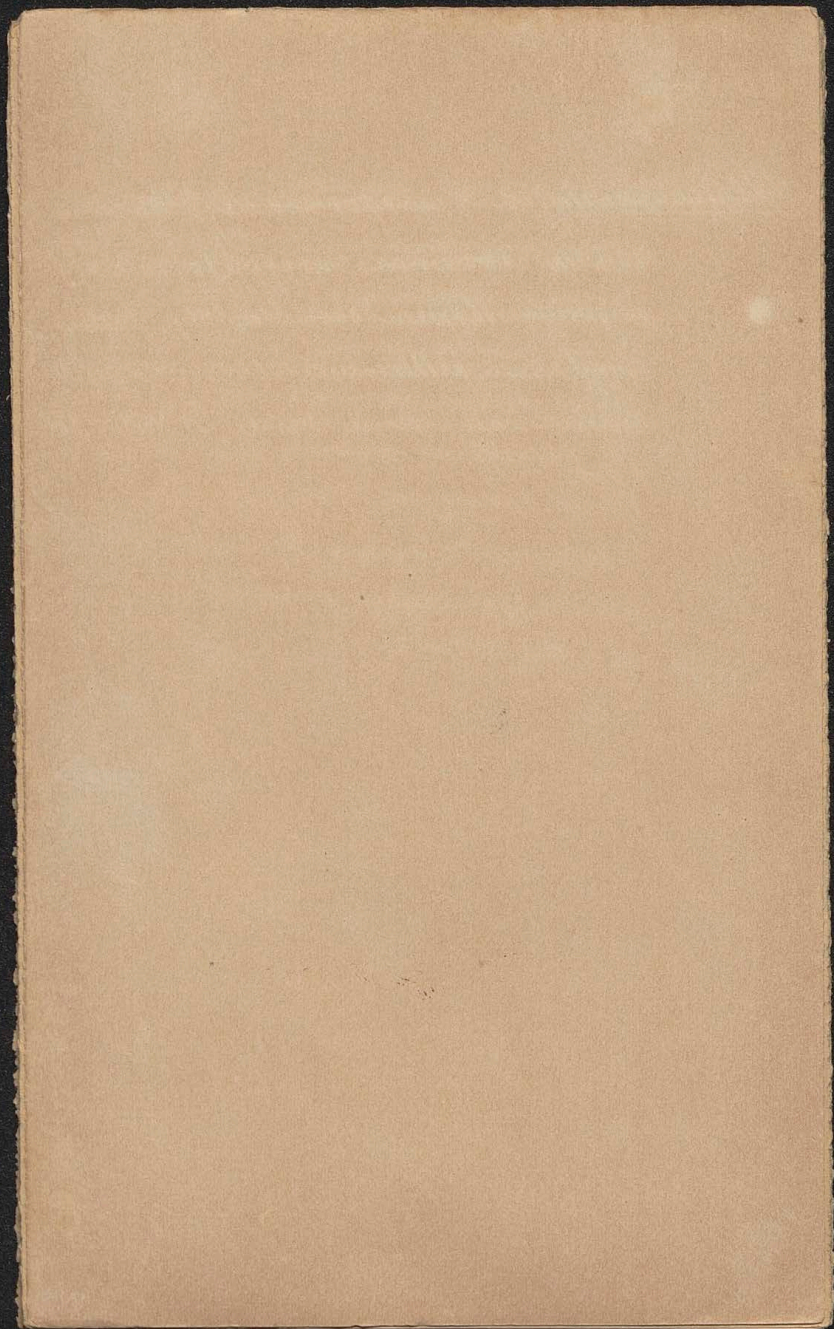
222
46

Niezguta - y. m. ty mu. praw. gwi. nieada-
va, stamaxavnik " Oj durny, durny chto
nie... nie dovydo, 'oj niezguto ty j'iden"
kt. zem. wiek 1886. 200. 1.

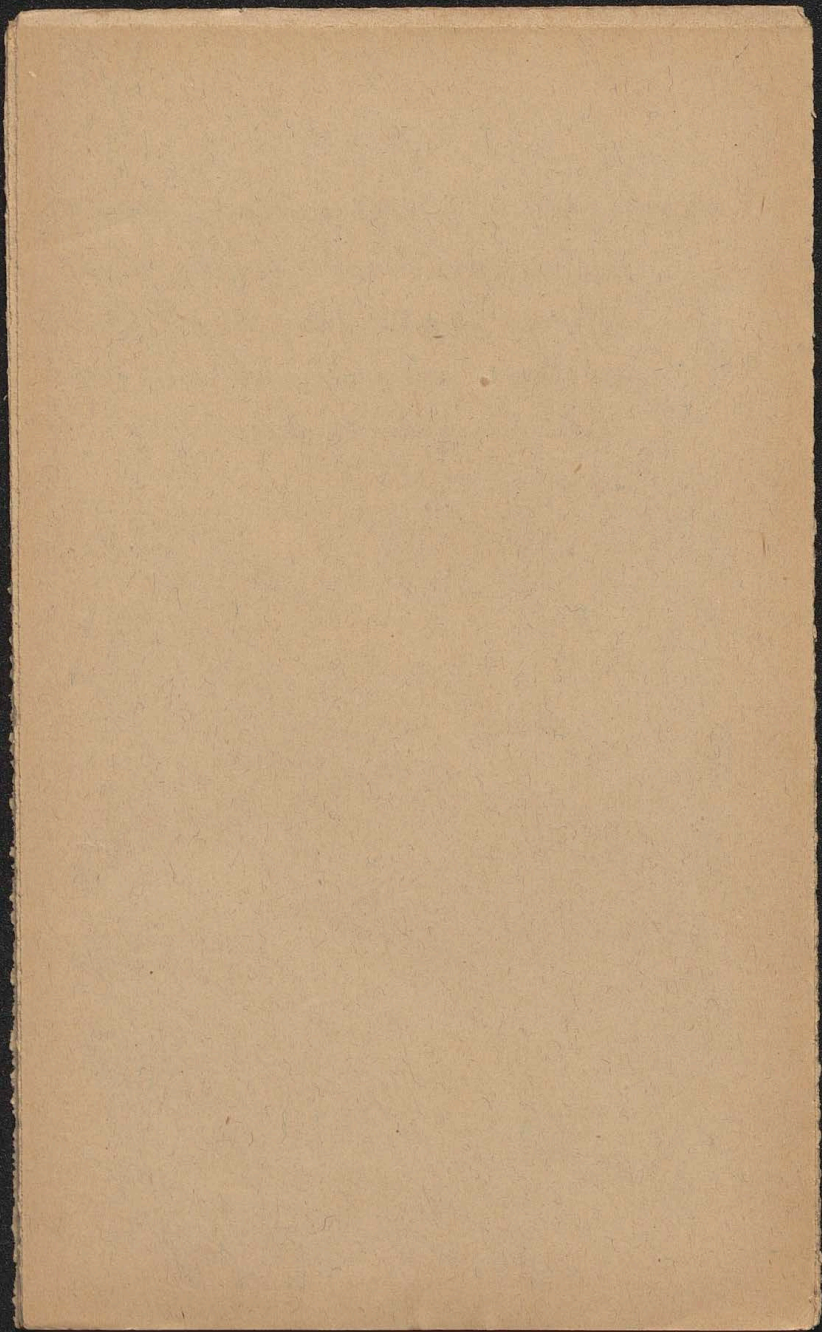

223
47

Niermagai'-a-at st.uj. gw. Galii wiedomajai'
"Oleksa, który już od dwóh misarzy nie
kucie" z Dzienn. 2. 373 (jest to niewłaśc.
forma dot. "nie kuciół")

Nierównany - a - e, nieporównany, któremu
trudno dorównać, niepojęty, w naj-
wyjawnym stopniu dobow lub sty „Zawszt
wyglądai pochwały o nierównanych
włosnościach swoich dzieci” A. Wilk. Fot.
1. 180.

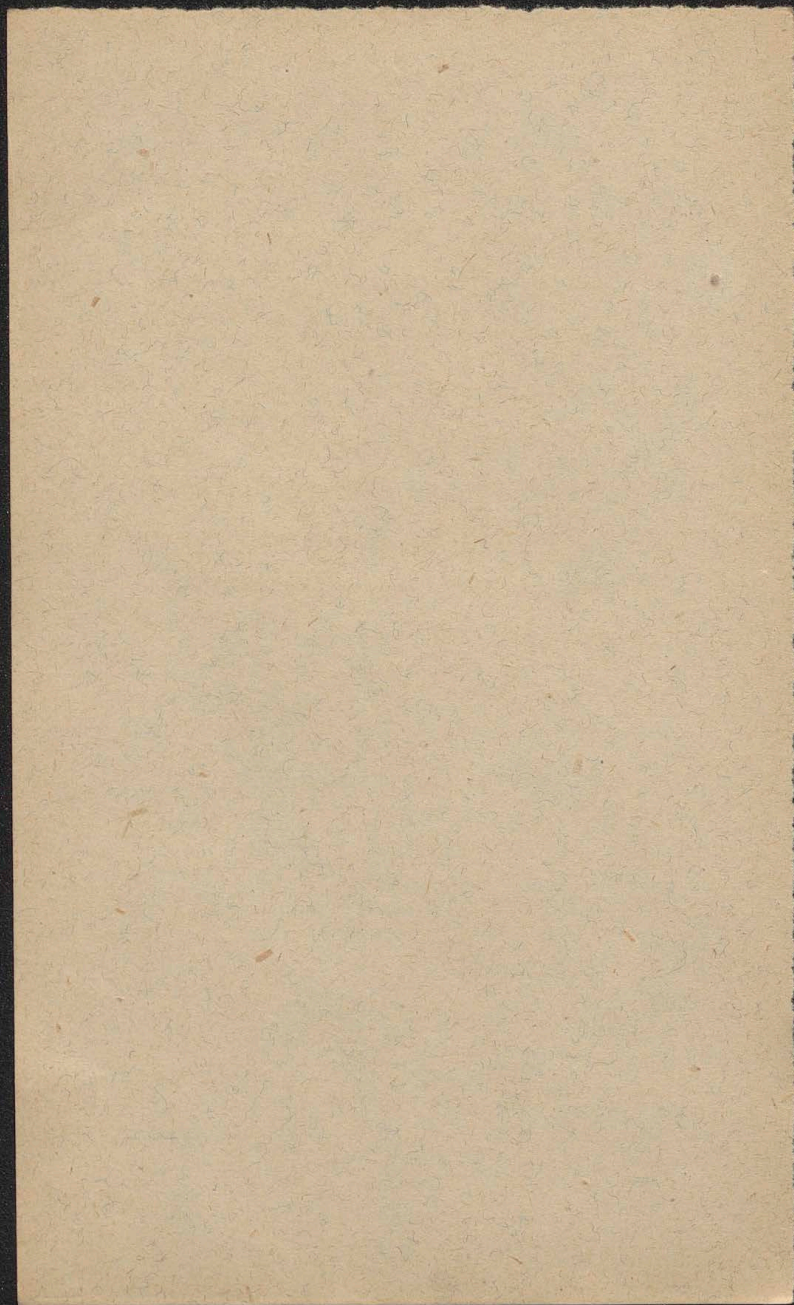

Nihilista - y. m. sci - stow. um. z tar. nihil. nie.

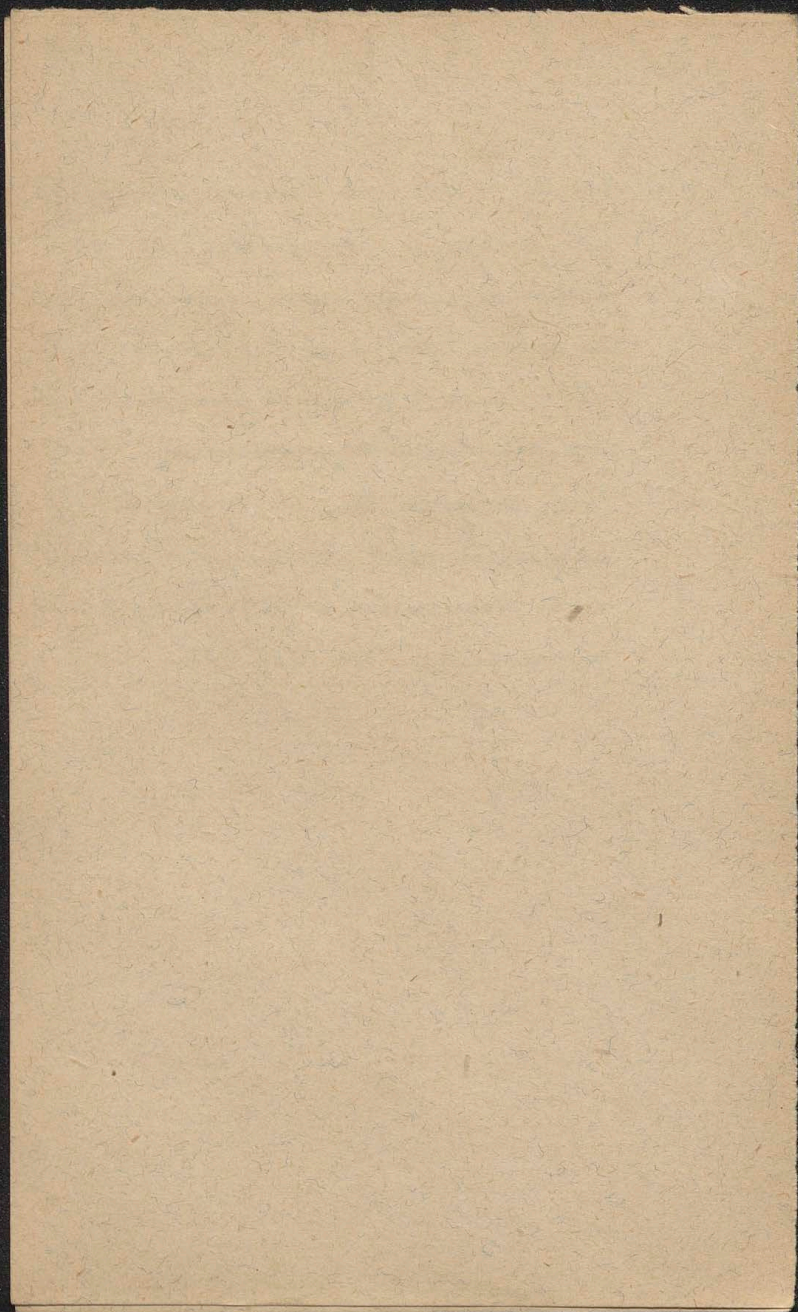
wynalawca kasady nihilizmu filozoficznego, socjalista w państwie rosyjskiem⁽¹⁾ „Człowiek siwiej podnosi w Rosji główne strumienie nihilistow. Nazwa ich pochodzi od wyrazu łacińskiego nihil, co znaczy nic” Czas 1877. 233.

(1) komunista dąży do przewrotu i zbuczenia społecznego przewrotu.

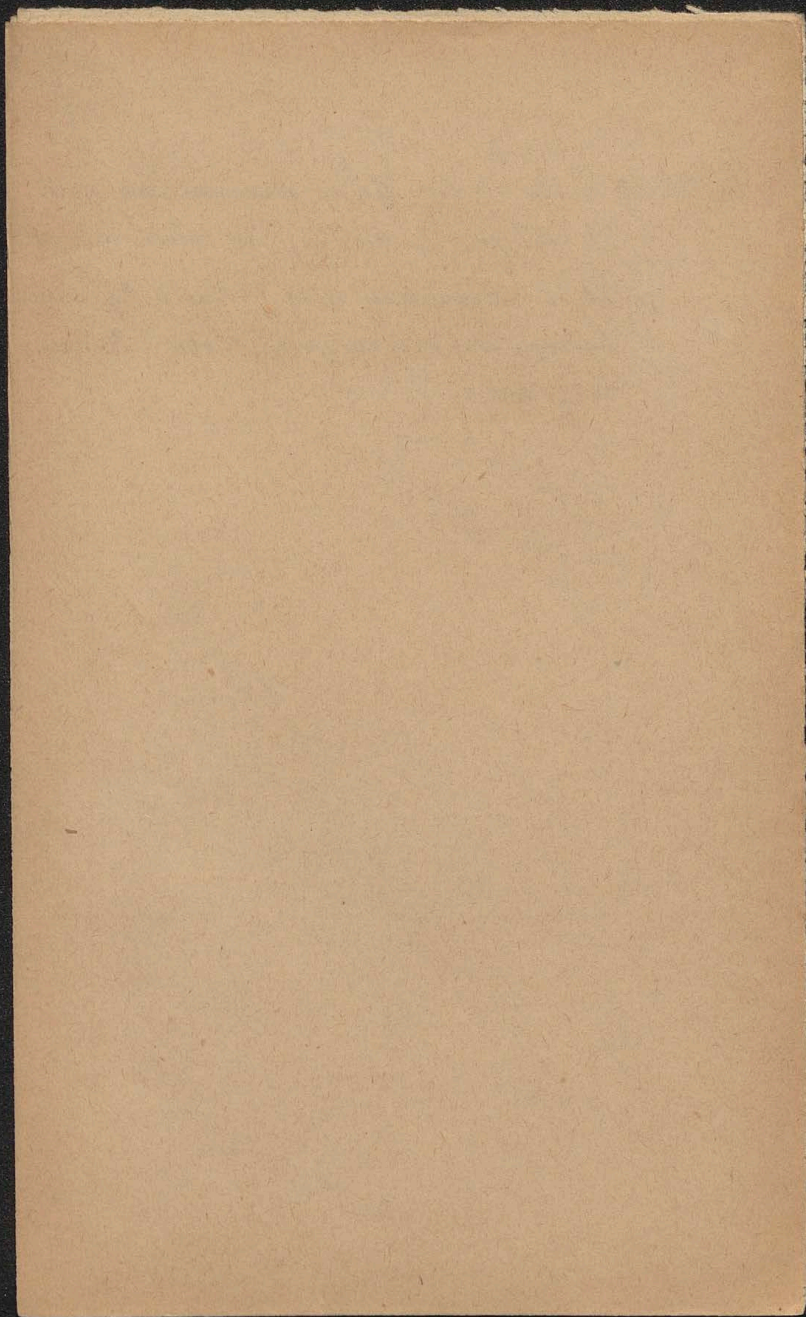
ob. G. Krad. 1884 nr 2-4.

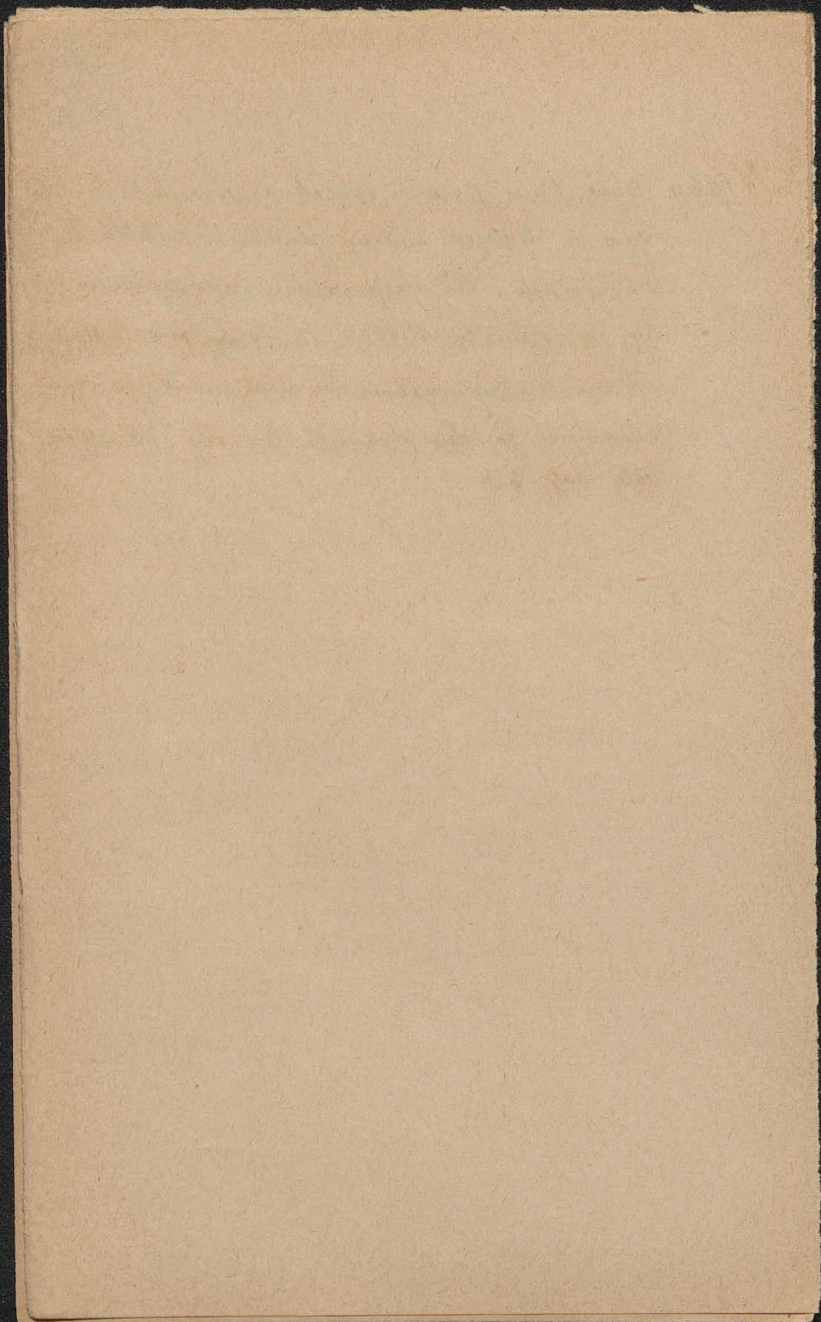
Nihilizm - u. m. to tłum. zasady filozoficz-
na polegająca na porażeniu wracl-
kiego, wyświeckiego, moralnego porządku
w świecie, odcięciu materializmu i po-
zytywności z przyjęciem odwrotnego typu,
jego zupełnym zaprzeczeniem. „Nihil-
izm rozryskił ten się wyrównanie od
wszystkich sekt religijnych i politycz-
nych stronnictw, że jest silną wyrażone-
go burzenia” Czas 1887. 233.

Nimbus-u. m. z fig. tori co aureola, "dzienniki
ki radykalne sięgają do lotota wrypt-
ko, a najbardziej ostroństego dotąd nim-
busu szacunku prezydenta." G. nar.
1887. 266.1.

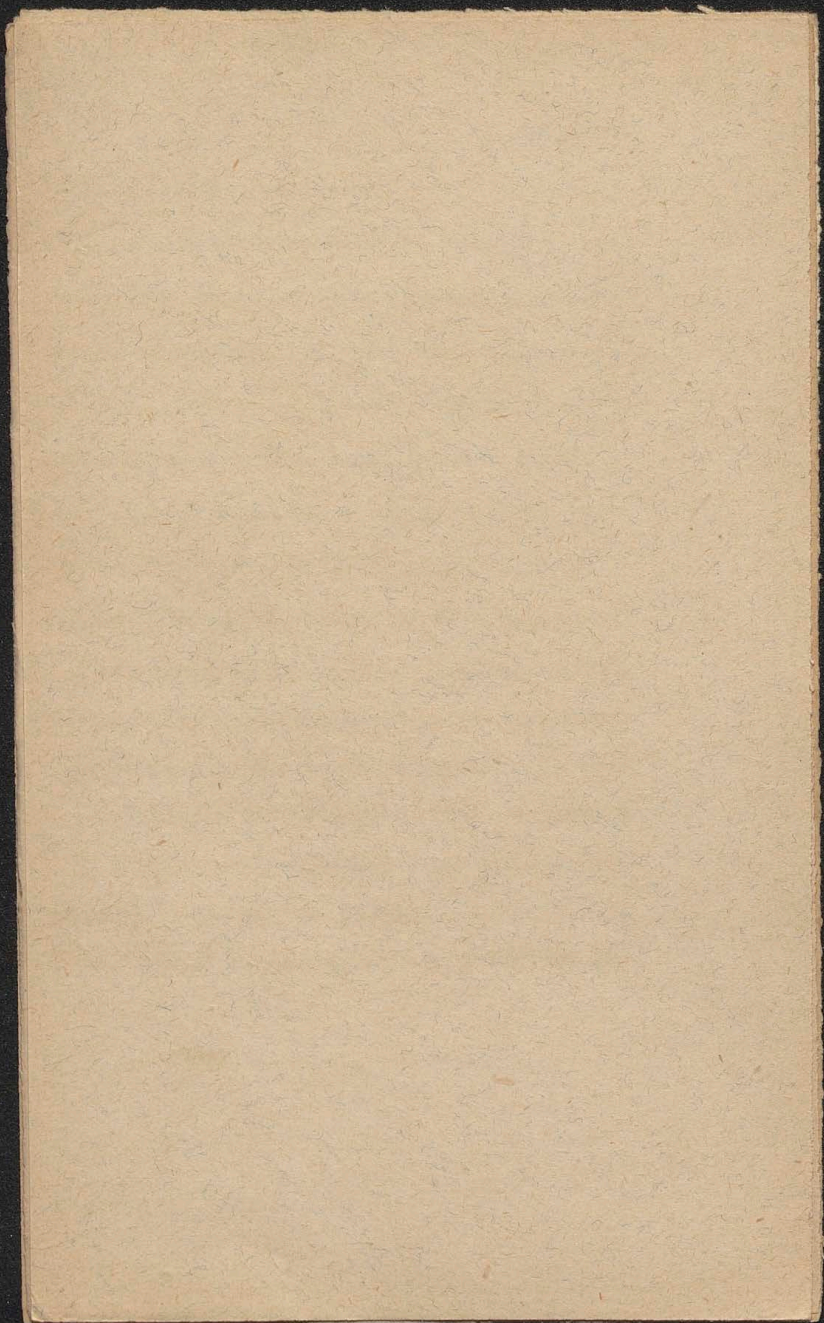

Nioby bów. linn. pewien sposób zawierowania wolo-
sów u kobiet, rodnej gładkich puchów na
skroniach „Pod nieperatkieru wprawywanie ni-
by jej, siwicy lekka.” El. Ozn. Tyg. pism. 1881. 392
„Cani uveryjczowa u niobach drugo opu-
sranonych po obu stronach twarzy” A. Wilon.
woty rob. 53.

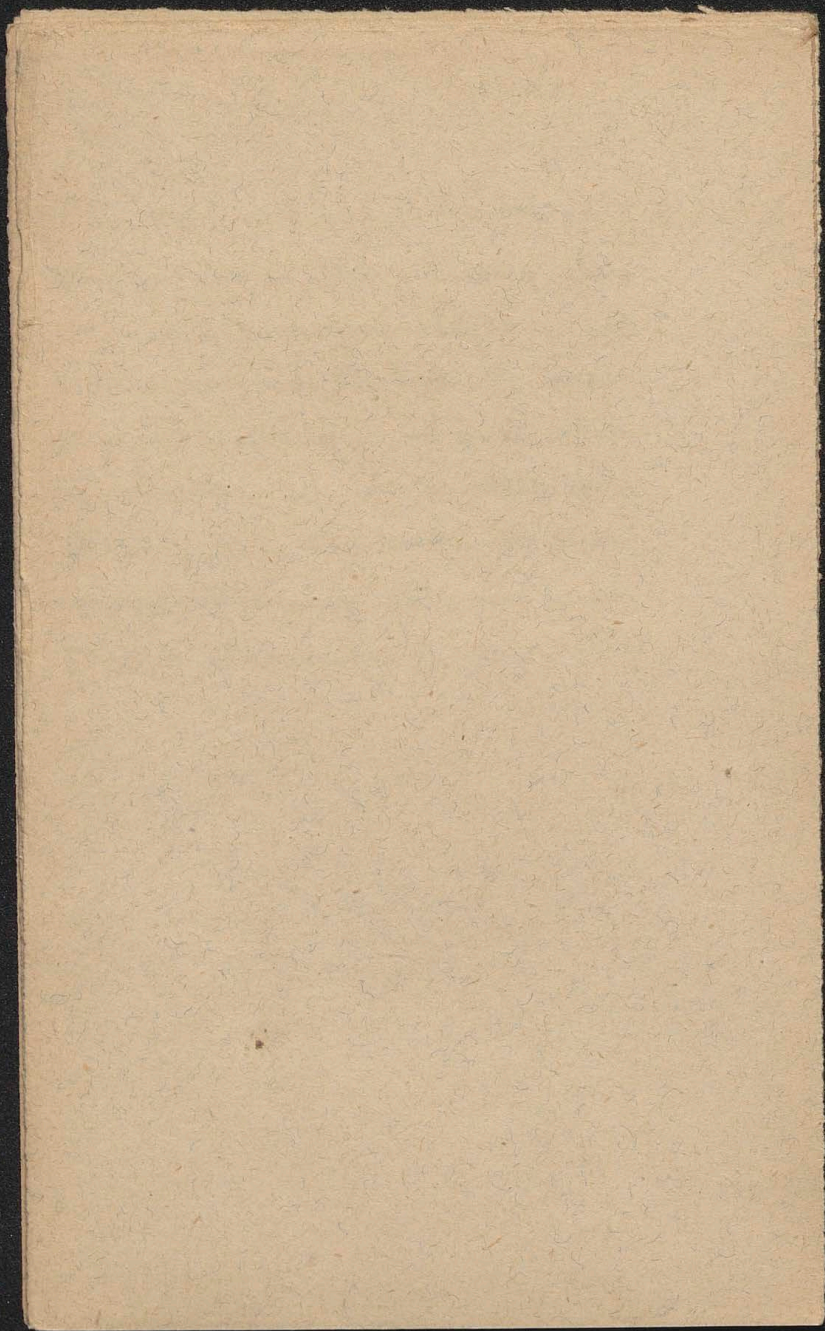

Nyxia y.

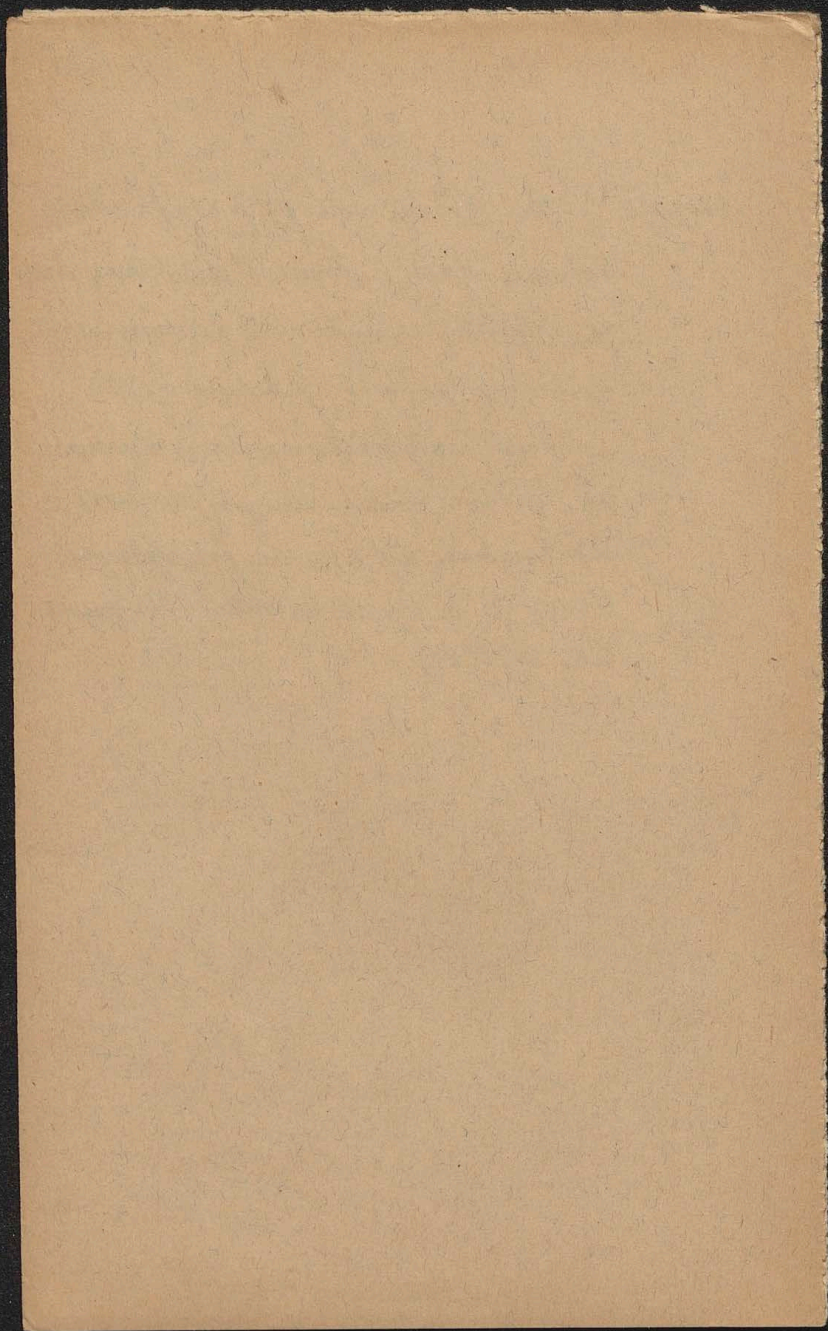
Nixia - y. z. nix - nix um. franc. niche, framun-
ga, zagłębienie w murze do postawienia
czego, altrowa. „Na schodach rozebrane
dywany, w nixach ustawiono kamienne
figury.” Miska 1871. g. Dod. „Pokoje był dwuy,
z jednej strony przechodził w wejście ni-
sze, gdzie w głębi znajdował się bufet” Wieś
1887. II. z. 7. „Stawiają przed ~~przed~~ wy-
braniem tego berka, który w kwadracie
domu posiada rodzaj nyxiy koronowej,
nawymie unpetnione wounosciami... Na-
stępnie ktada po dwóch stronach nyxiy
wstawia, które unpetniają poprostem i
wstawiają w ten swiec.” S. lw. 1888. g. 4.
„Nixie, wpuśczone w ścianę i oprowa-
nia w ramy k marmuru.” K. Ciek., ib. 31

Nitka - i. z. zwob. Niteczka - i. z. & rozp. „Suchej
 nitki, powróciwej nitki na kim nie kosta-
 wiu” = obgadai kogo, orzeczowai, zbes-
 czesiú od ostaklich stóó „Powarsiewat
 płotki, że się na niego odgwaranta, że su-
 chej nitki na nim nie kosta wita” M.
 Śawal. Rozm. i pow. 8. 386. & fig. „Mój ty
 strumy jaku ubogi, powiedz dla kójiej wy-
 gody dajayn te niteczke wody?” K. Weg. 47

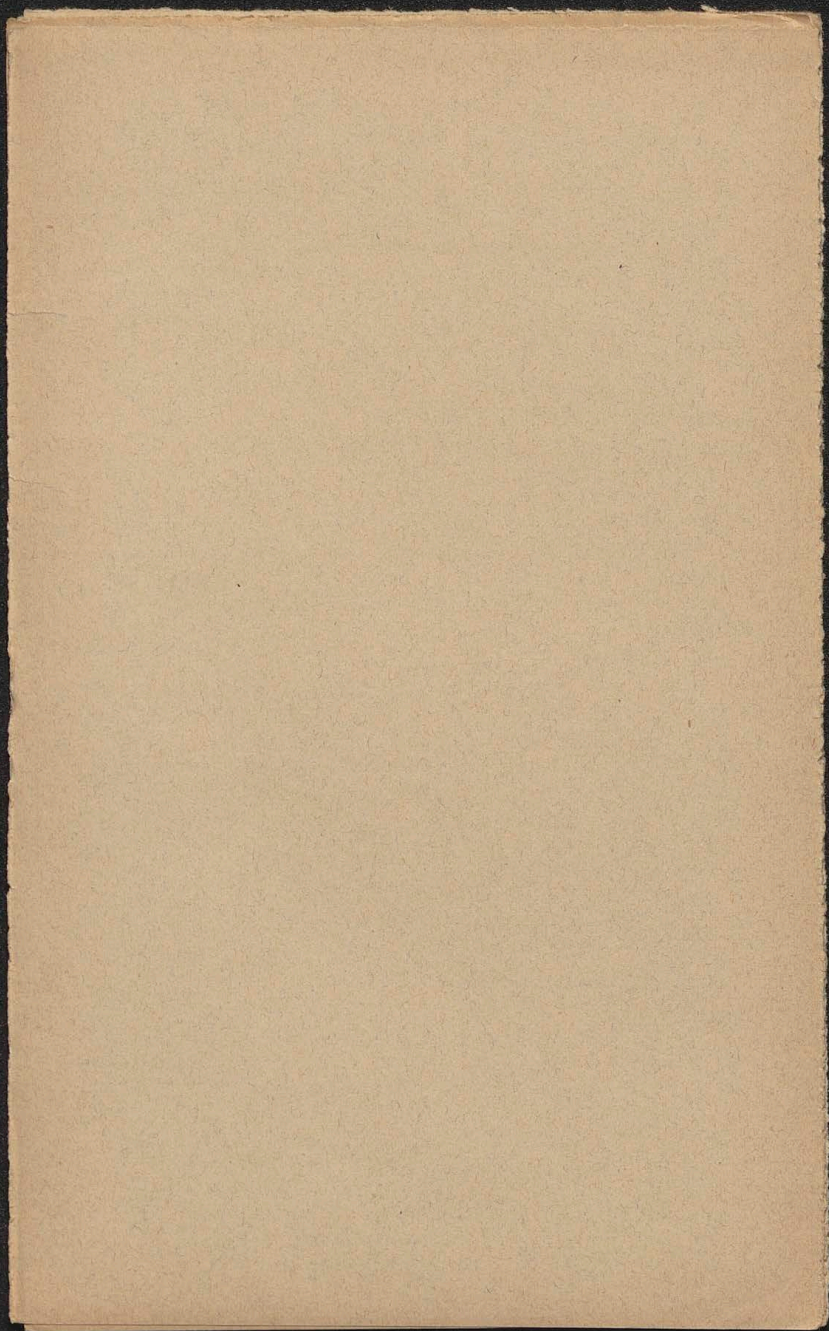

Niunka - i. ka. ki-o. nu. pop. safarduta,
 batwan, gap' „ Stracił chwytową odwa-
 żę, i gorzej niunka jak pierwszej, omy
 spuścić w podłogę ” J. Dziwak. 8. 228
 „ Adam, najprościej dusza na świe-
 cie, racznie, jakiej drugiej ze świeca
 nie racznie, był racznie, jak narywa-
 lisz go w tlenie niunkę ” St. Gruda.
Echo 1878. 247.

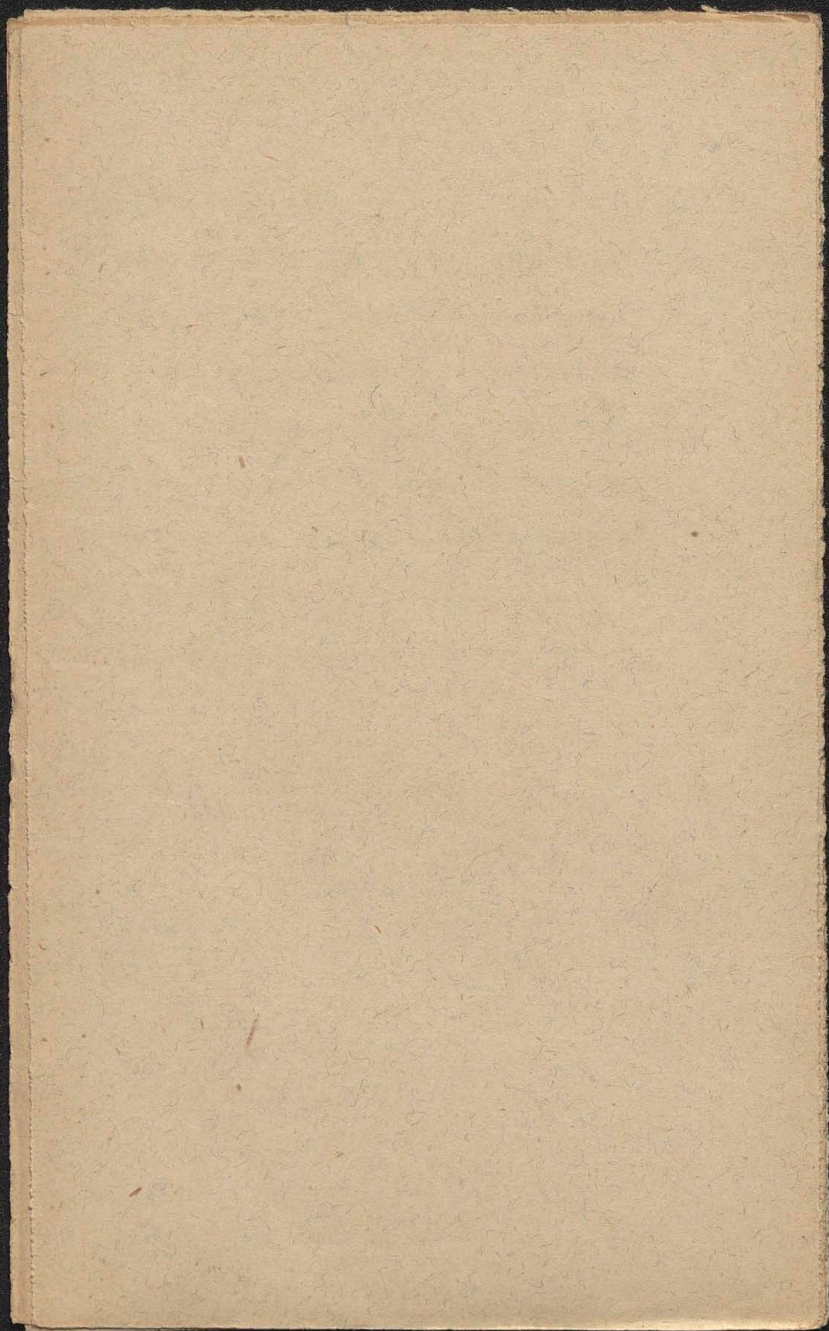

232.
55

Niwa - y. x. & w ziemi Skrzyckiej znaczny pole
Dworkie, nie chłopskie (Rybi)

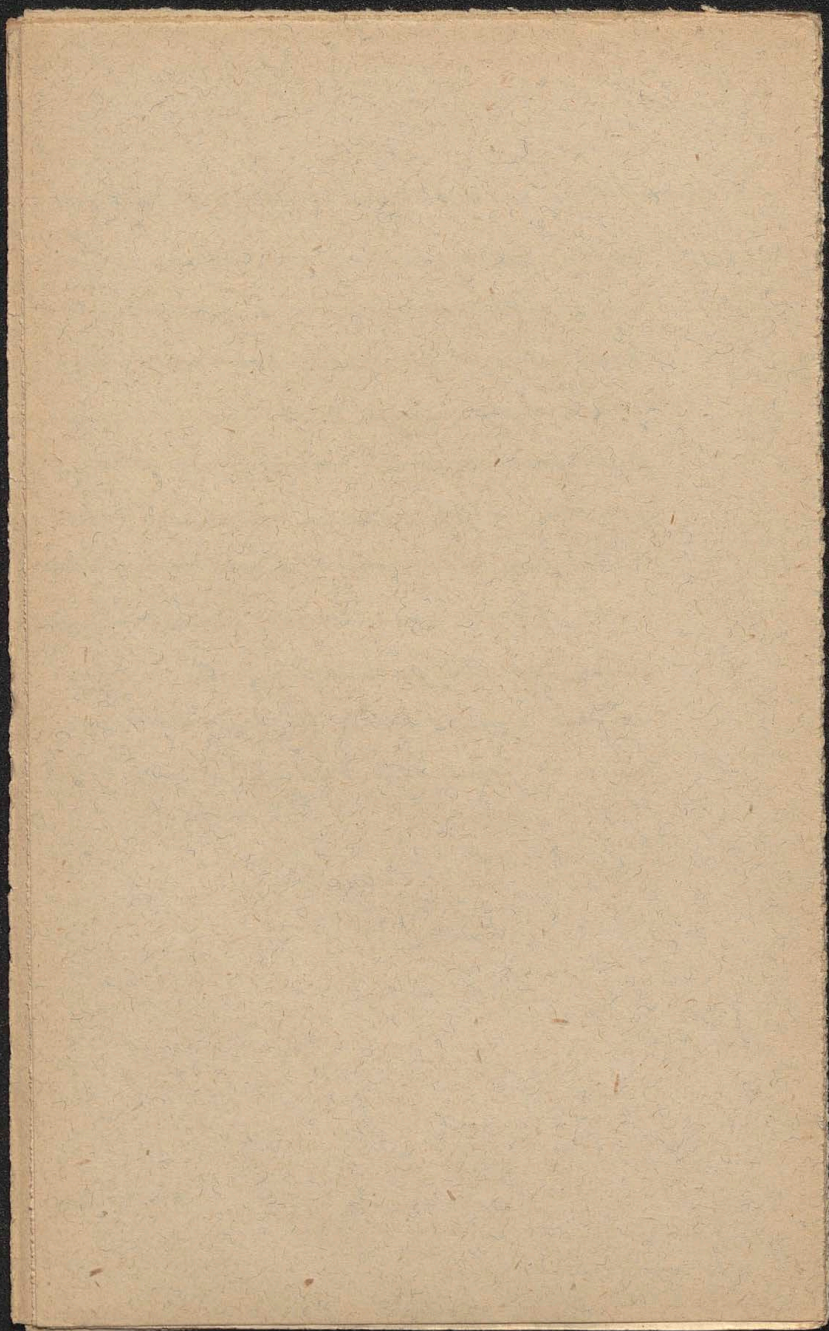

Niwelacyjny - a e od niwelacji, stwórzony do
niwelacji up. narysów, ~~nie~~ dy-
strybujię niwelacji up. plan i k.p. z
w kraw. moral. równającej klasy, stany
„tak nie rozumieniu myślenia dla prap-
rym rodowych, tak nie pojmyś ru-
wu skalowej i drabiej myśli niwela-
cyjnej, której gennie nie cierpi i wy-
bije się z niej koniecznie” J. Kraw. 3. 6.

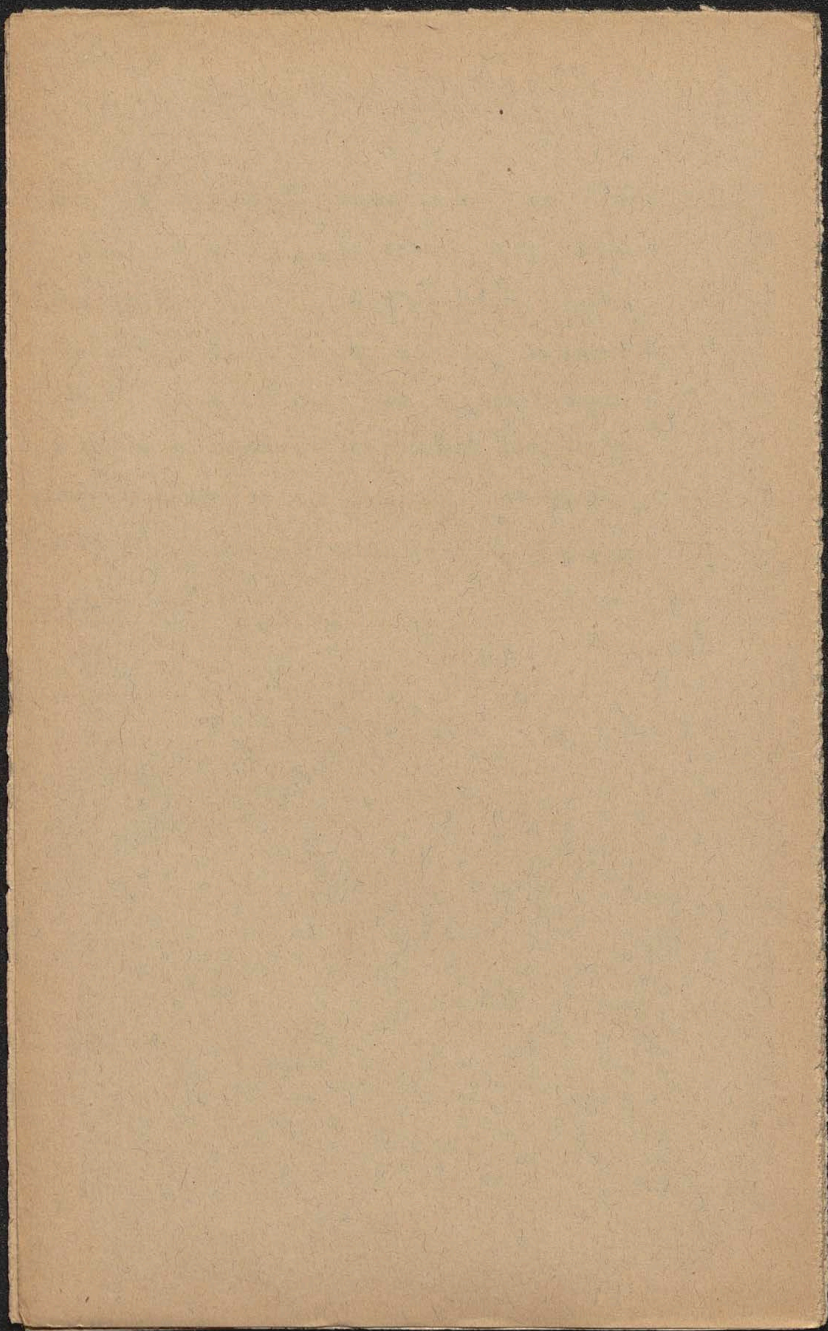

Niwelowaci st. ex. ndku. Zniwelowaci dku.

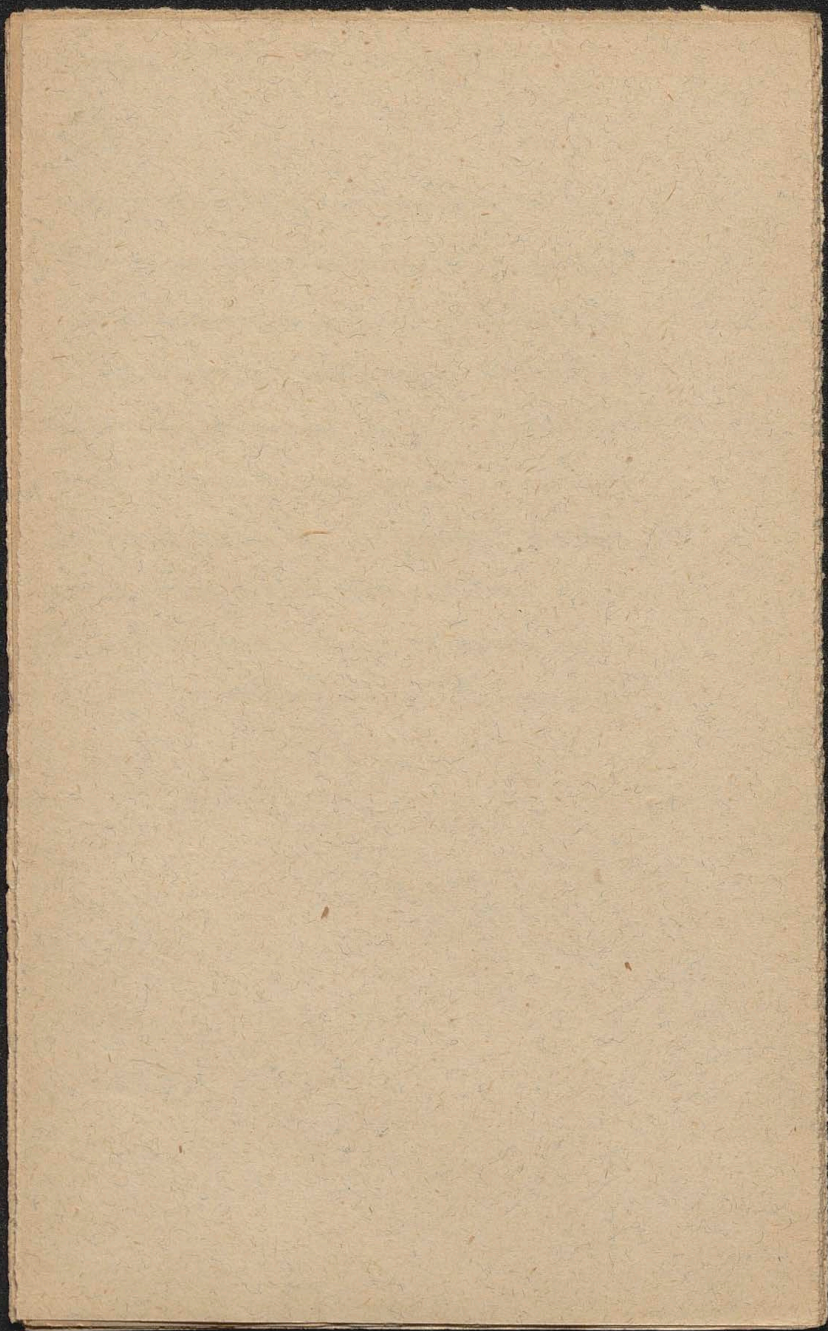
niem. perionowaci, wskazywaci na po-
 uwo skrowycki nawnedki punktka jedno-
 kowo wyoko potwione lub roinięć wnie-
 sienie normalnych punktów z rownie
 powiawekuni niemi nadaję je' jedne
 potwione z fig. „ Nauka niweluje roini-
 ce między klasami " H. Siemb. Hmuw. Wora.
 1. 14. „ Chęci' zniwelowaci ludzkwi uny-
 stwo, serowo, duchownie, jestto wtwięci
 na nię ciępięne daleko krajany nad wnel-
 kie inne jabie dki' d'wiga " J. Kwara. 3. 6.

Nizac' - niz - nizat st. s. udkn. Nanizai' dkn. na-
 wlekać na nitkę, sznuvek up. paciorki,
 grzyby, owoce suszone i t.p. „Od słowa arab.
 nazam, nanizat perły na sznuvek, upo-
 rządkiwać, nazm sznuvek perel” A. Much.
 A. Much. Grodźn. 93. „Polsko... o więcej ten
 jessure tej. 'tyś solą, ziemi ekliwej i mitej-
 macią perel - które jej użiem” J. D. Kales.
 4. 10.

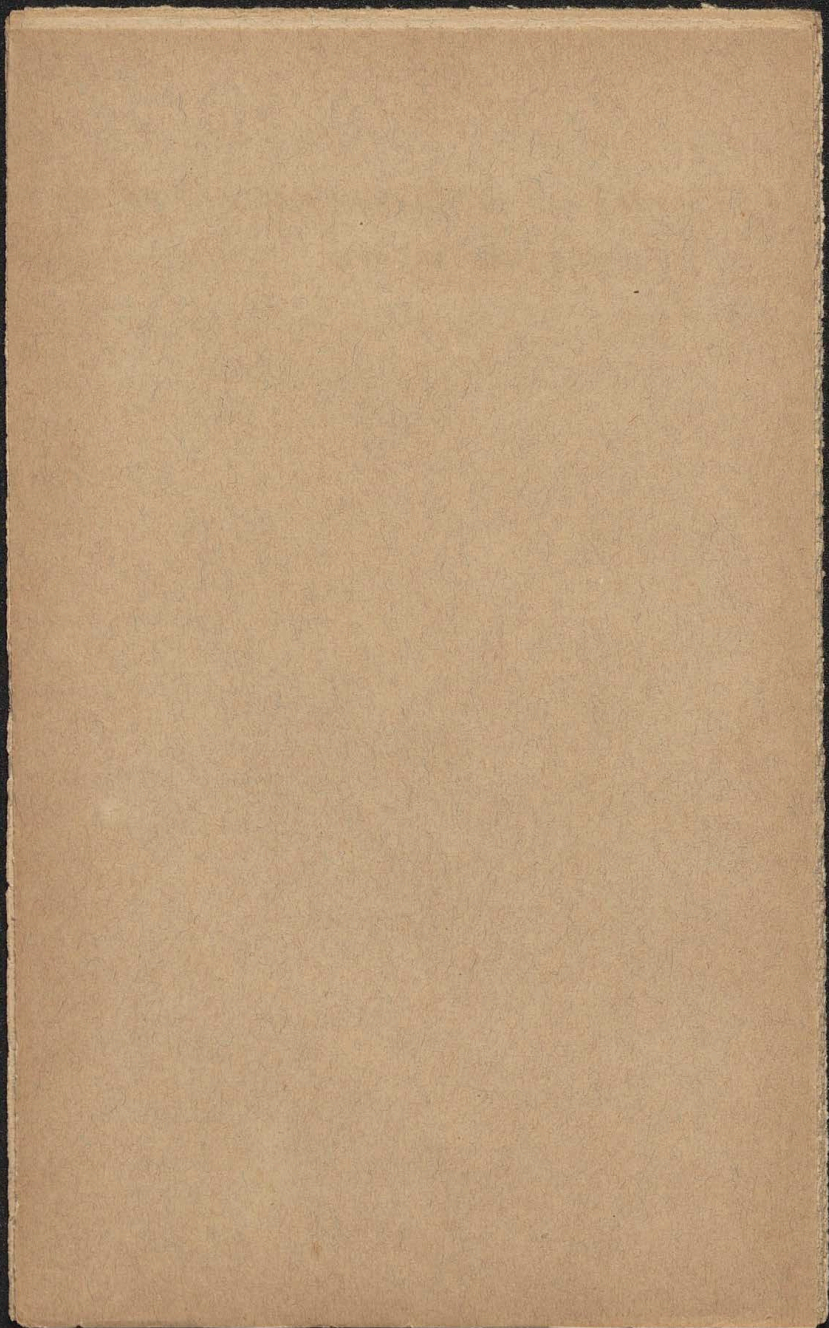

Ni'kam-a. m. ni-o'w. m. k'otni'erz arnup'
 tureckiej zreformowanej na sposób
 europejski, „Wyraz wprowadzony
 wiadom do języków europejskich i
 używający się w kawał. wyjścia regu-
 larnego w Turcji, wyćwiczonego na
 sposób europejski, wśac. w turec. na-
 kypa się ni'kami-d'iedid co kawał
 nowy porządek cazyli, nowy system mi-
 litarny” A. Mucet. Tródst. 93.

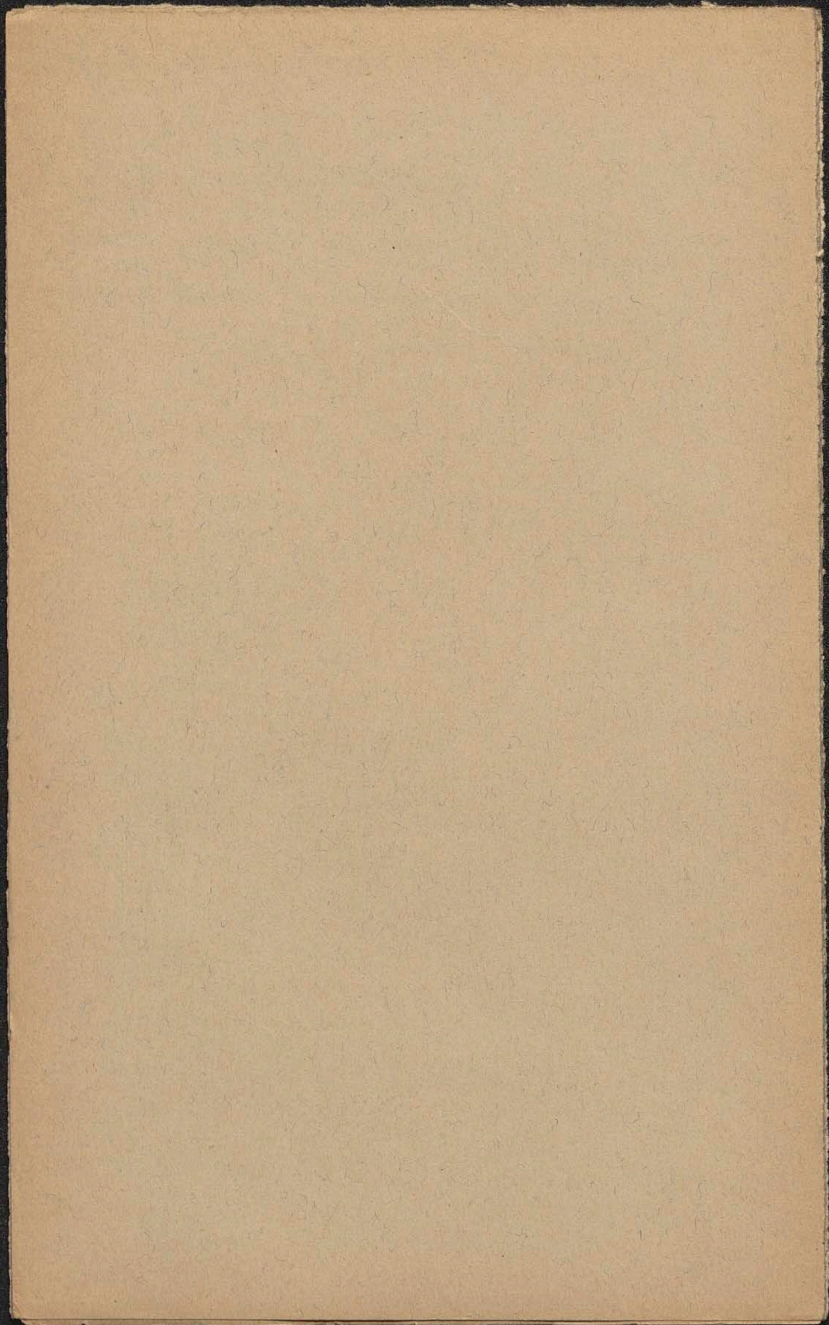

237
58

Nixirisko adv. nixiriskuno pop. „Wiaŝ ci
ja nixirisko za bohi” O. Kolb. ~~1. 1900~~
66. Nixirisko przed. w pieś. lud. „Pod ja-
worem nixirisko leży chony faririsko”
O. Kolb. 1. 1900.

Nizkość - i. rz. z niskie pochodzenie, stau nizki
„ Zapewne! moja świećność jej nizkość
pokonyje, a na odwrót jej stolem moją bre-
dyt wiyje ” A. hr. Fr. 1. 12.

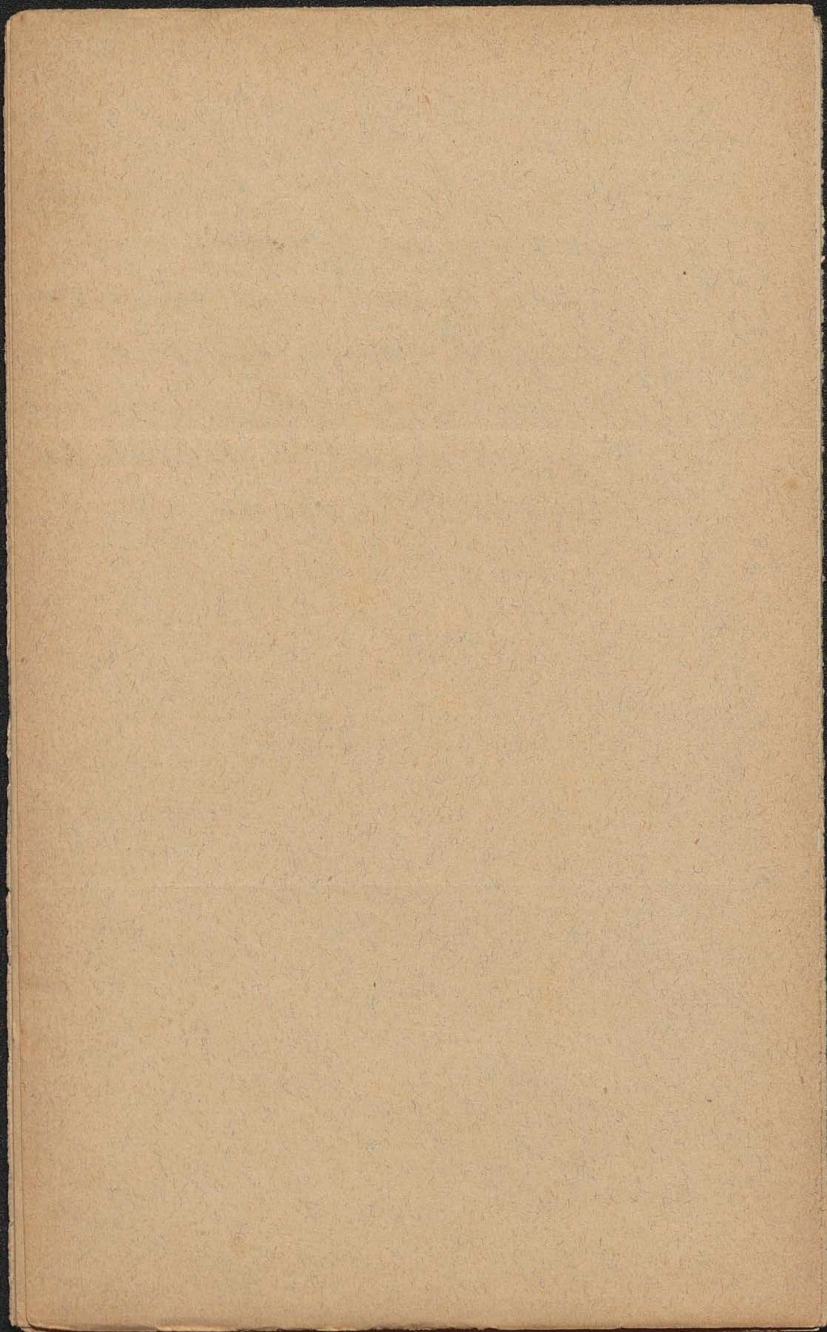
No & porównanie, parły kuba nie nadająca żadnym ce-
chy rożniam, nalegania, ten znaczenia do sa-
mo, co „^{albo „i”} ale”, najcz. sięj też jest przyrostkiem
tych „pójników”, Dważki jest, ani słowa, no ale
wstawiłko dobre” Żł. kw. tyg. pow. 1882. 130. „Cie-
pili do siebie rax i drugi, dali sobie gęby, no i
zarziedli do ecarte” Kuv. Lwow. 1886 148. 4.

No! wykaz. & w kwar. pojednaworem, Tagodnost
„Dowiedziałym ci co, ale nie naswojym. — 2 to-
bz ojcie. — No! no! dany stavenum...” Żł. kw. 15.
73. & wyraz podniwieniu, niedowieracium to
samo, co: patracie paristwo! to dopiero! prwarz!
„Gdzieśby uciekli? padli do nog stavenum...
odwienie ja do was... farsa!.. ale Hamia! Ha-
mia! no!” H. Sienk. 9. pol. 1878. 27 „koi pro-
sliwany i morit go. — Pięknuy wiecy nosit!
no! no!” Żł. kw. 15. 23 „Iresi misigey wig-
xiennia! ka figiel — wykonykragt podogdny —
no! no! no!” Kuv. war. 1878. 245 „O! matkieu-
stwo... plaga Doshka, je wam powiedam — Mam
foxelig zoug i kaida... No!” A. w. tr. Dnie 9. 208

verte

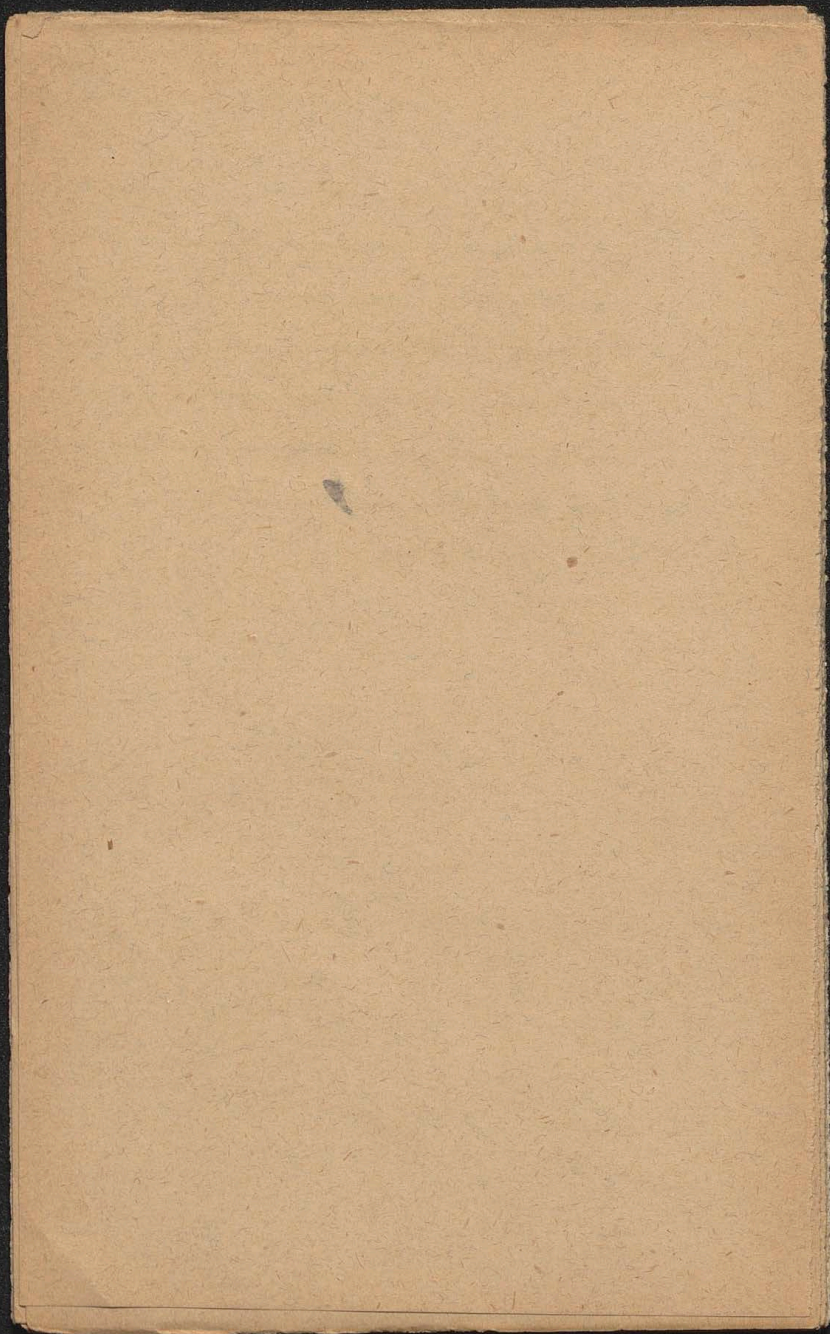
"No, no! panie nasze kawy najgorsze już wyci-
się fechtowali... mialunko, a potem kapusta.
całi wąsy i brody... wiek 1888. 44. 4. § gru.
w Krakowie i okolicach, to samo, co: tak,
nie inuwej, a jwani" Wiesz to ty tamę byłeś? -
- No! "

Nobliwy - a - e z łac. nobilis i franc. noble, przep
 śart. z przedkosem szlachetny, mający
 pretensję do szlachectwa, porównany na
 najbliższego do noblesy. „Gdzie puszczą wry
 wrytko meszer, meszer, wrytko takie
 eleganckie, ah! ależ jak eleganckie, jak
 nobliwe.” Pr. Tyg. 1874. 198.

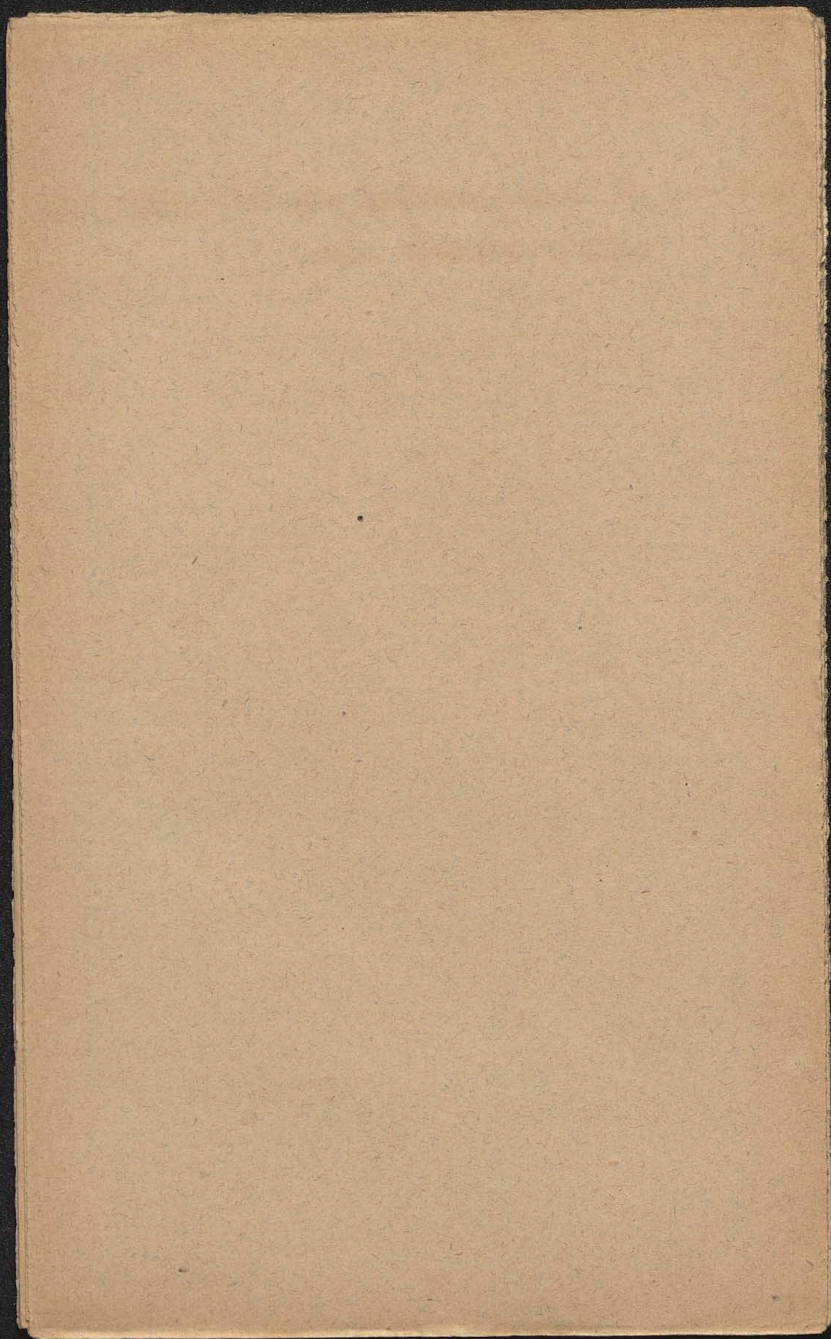
241
60

Noc - y. xi. z prou. lud. kraj. „prsta noc”, wyobrajowe
zbiwanie się i umywanie sągniado prwy
niebożnyku, w noc poprzedzająca pogrzeb
i narwa ta stąd chyba powstała, że będzie
prsta w domu, gdy xerz ubędzie gospodarz
albo gospodyni. w ~~noce~~ noc boarem nie ma
tam prstek i ~~w~~ doić luda się naj-
duje..” O. kw. 3. 249.

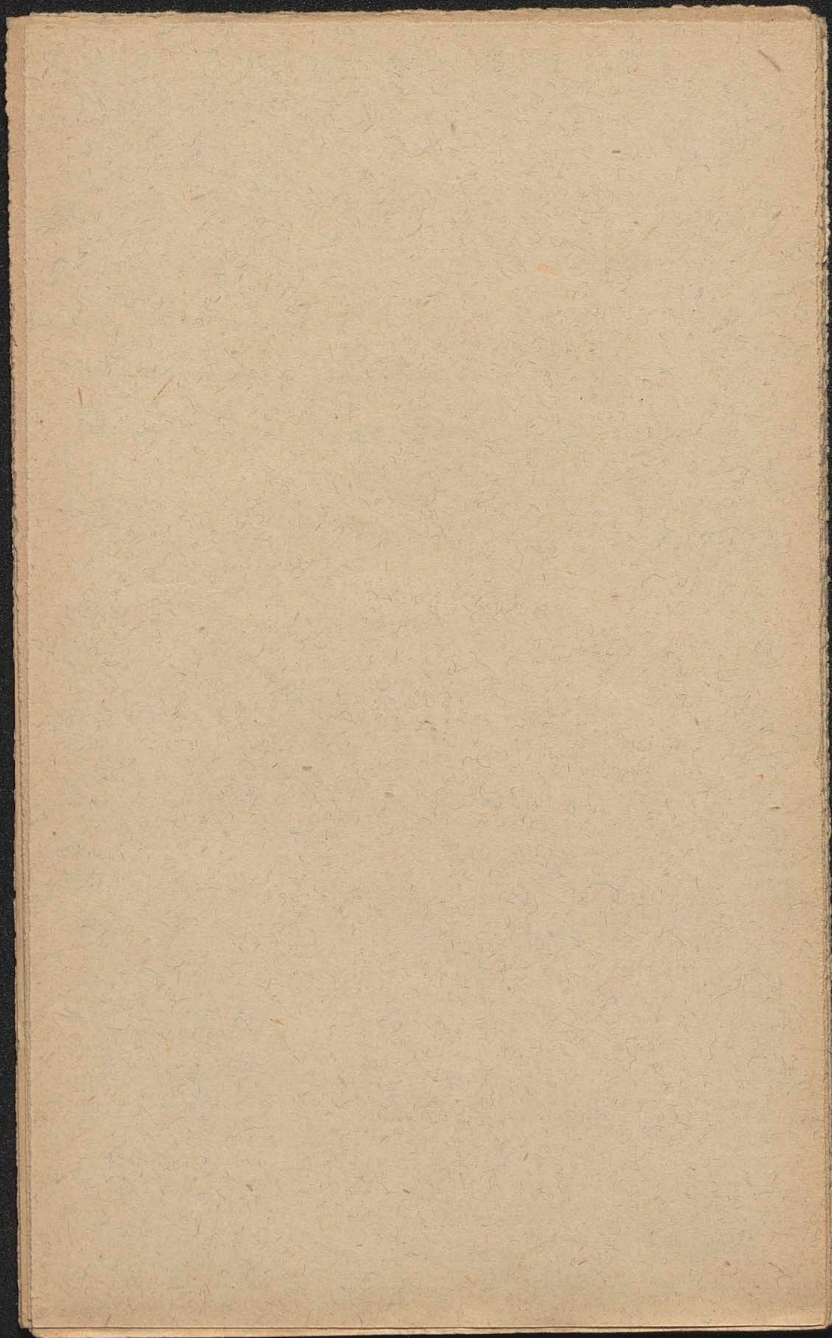

242
61

Nochal - a. m. prow. kuj. posp. lud. nosal, wto.
wiel & wielkim nosem.

Novja - ji. z. je - cyj. um. x Tac. notio franc. no-
tion, wiadomoi, pewne pojzcie o rzezy
„ Ciocia mowi, ze kobiecie nauki gte-
boki nie potrzeba, tylko ogolnych
nowy wszytkiego. ” D. Pol. Dzin. Ser.

Nocka - i. z. cki - cek um. noc, udrobienie wro-

gólniej wyzv. w mowie lud. i majze pewna
 cetyl postypanosci „Caluching nocka oka nie
 zmirnyjt” J7. Kwav. 72. 14. „Razem jedziemy,
 a nocka sobie powrociła kiedy ducera” ib. 73. 106
 „Puscie mi majstora syna, na kilka godzin,
 on to wam choc nocka udrobi” ib. 35. 41. „Juz
 prawie sie i nocka byla zrobita, i ciemno
 zavrnyato byc” Jd. 2. 1. 6. „Mata bo nocka,
 mata, jerauem sie nie wyspata” D. Kal. 2. 174
 „Ostatniqs' dzisnoj nockę u driadurca spata”
 Wt. L. Anch. Obr. lud. 92. „Chociaz sie co nocka
 swito o choracyu, ale sen mara” S. Prun.
 Kazp. wuj. 27. „Dobrzechy panu gartecne
 stanny porucie w inbie, i po za progiem noc-
 ke do switu praxceku i Doziem!” ib. 65.
 „Kasierika z farsierikiem nockę wdrowata”
 O. kol. 1. 28 „Raz z mię nocki nie przypat
 na wojenke in' musiat” ib. 184 „Przyimęte
 mnie robotniem na nockę do domu” ib. 236

vorku

"Drewno przewzdrawata, w kalinowym borku
pierwszą nocą spata" O. Kol. 4. 12. & w r. n. n. s.

"nocel" wzięta się w formach starych up.

"północel, o północel" Co to ty sobie my.
śliwa, włożona nie po nocel & cyganami" J. J.

knarz. 5. 42.

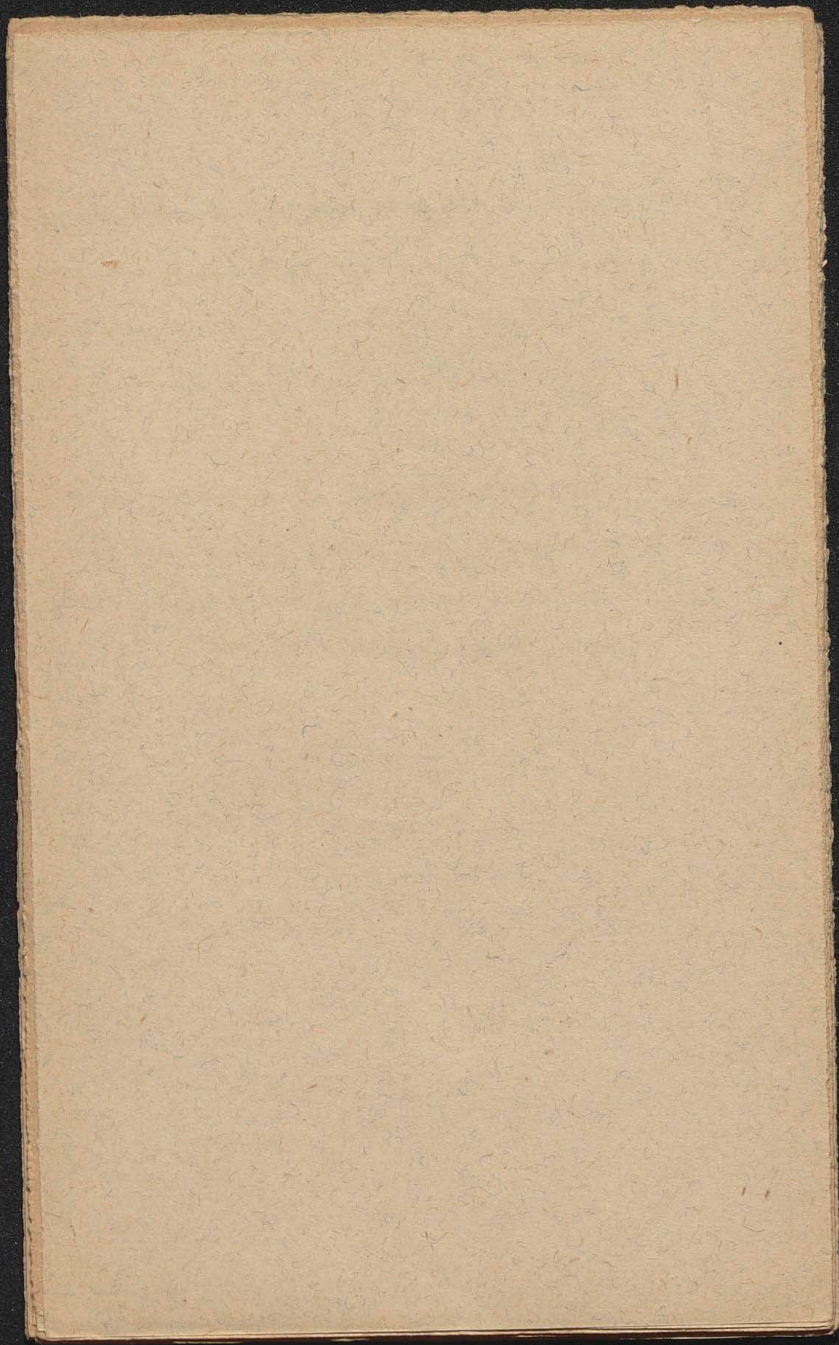
"Chwi nie zaś opije, skóre mi obije, adrewia
nie narakodzi, bo nas nocel zgodzi" O. Kol.

18. 134. inny wariant "bo nas buria zgodzi" 16. 163.

Nocegowisko - a. n. ska - wisk. um. pleonast. kam.

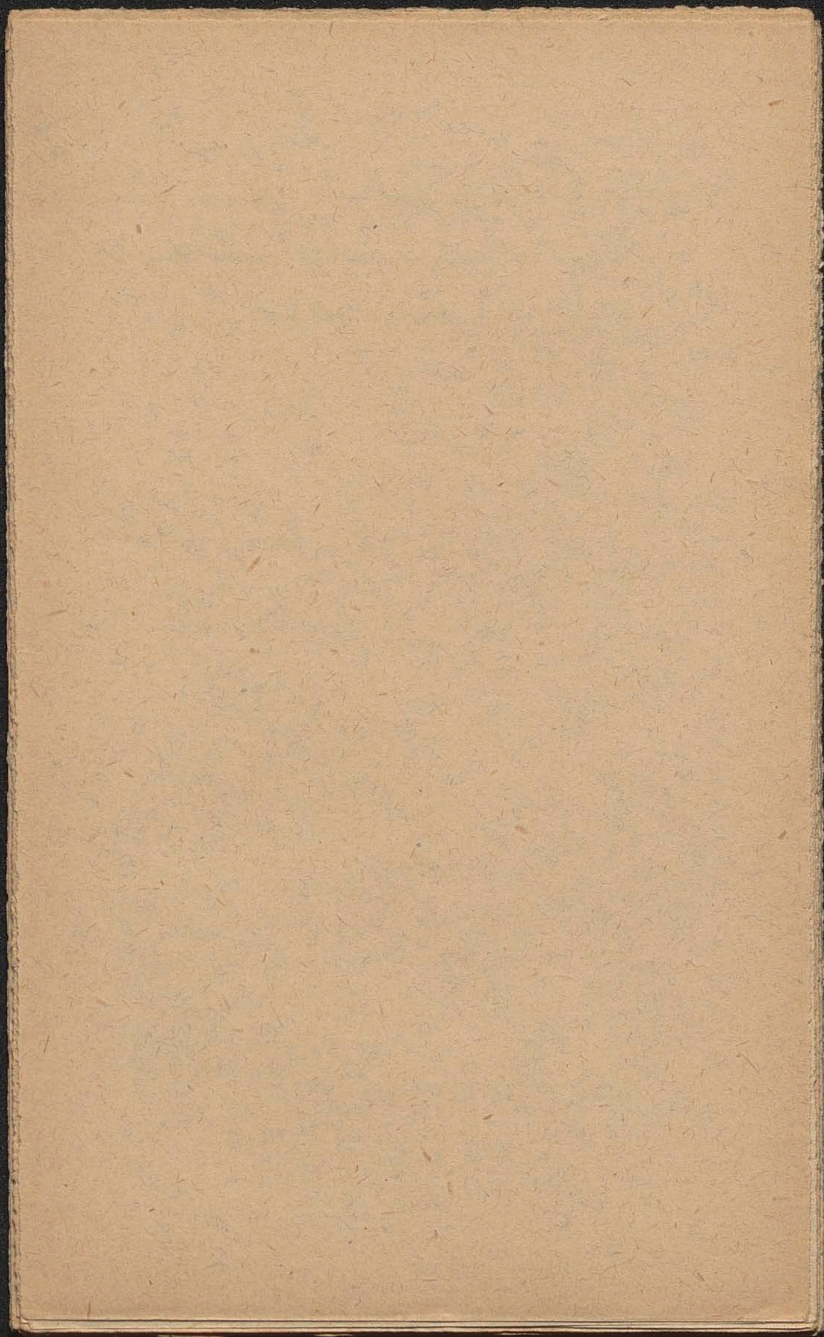
noceg, w powrzi uchodzi dla miary wiernza
„ W takiej gospodarie, choc do domu blisko,
stanałem tedy na nocegowisko ” W. Syroh.
Gaw 4. 47.

Nocewinik - a. m. ^{v. ki} cy-koło um. ten co
noceguje gdzie „ Idąc, patrzył pod las,
gdzie nocwiniki wronny ogień wsta-
łyli ” Ostoja G. lwow. 1887. 149.

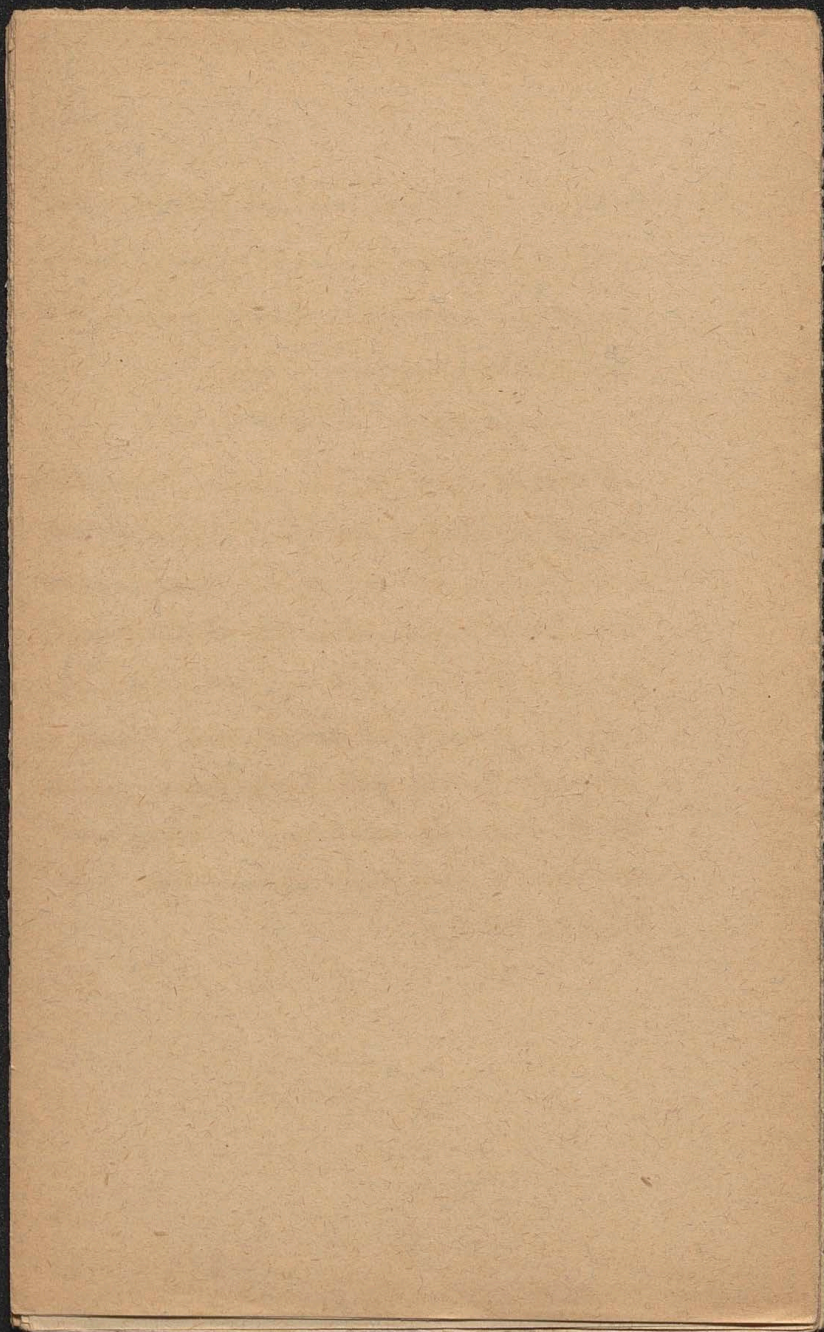
246
64

Noctiwy-a-e praw. lud. up. „ Com ja za nocti-
wy, com za niexamestliwy, xiem cis (Ka-
sine) z rozk puscit.” O. kol. 1. 260. ?

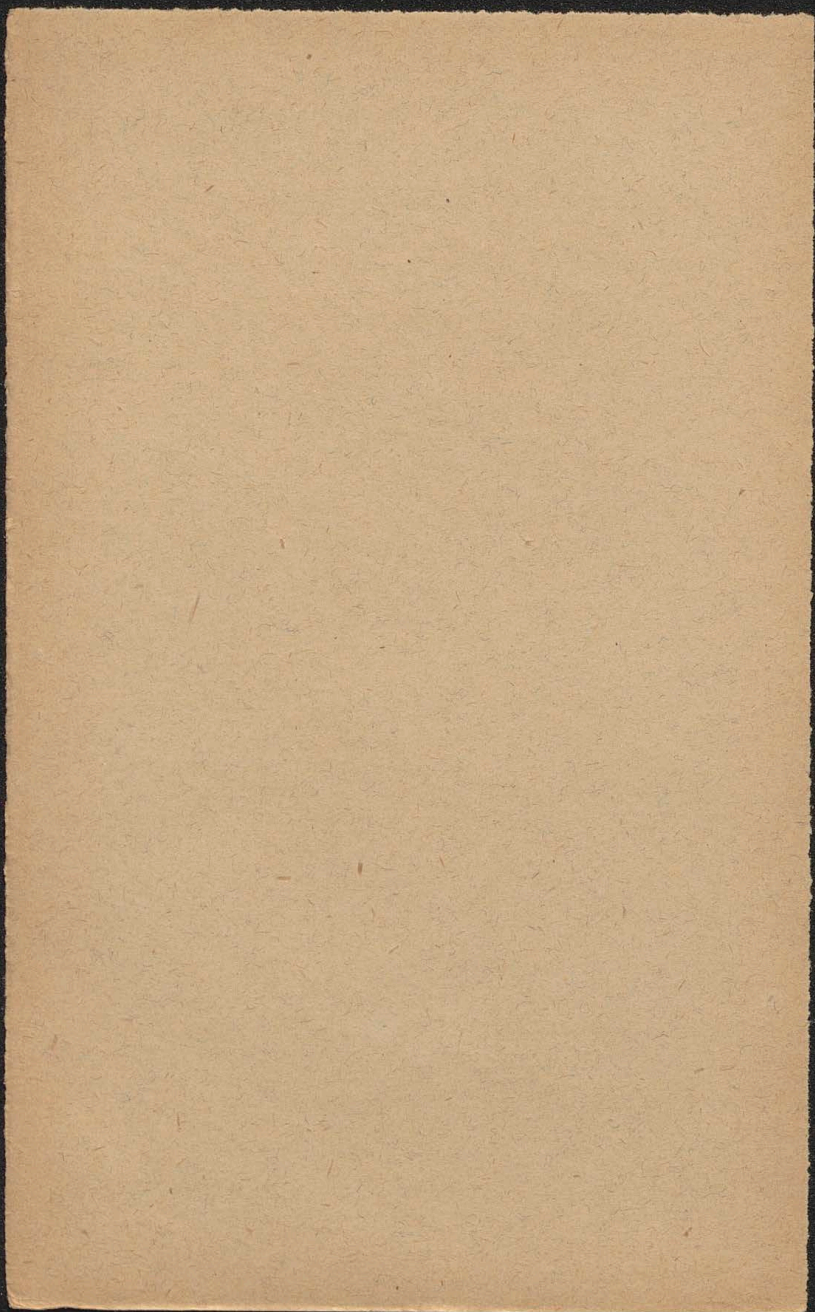

Nocniówka - i. z. wiki - wek. un. porp. pewien owad
„ W Łężyckiem pojawił się owad zwany
powspoliście nocniówką i wawrej rolnicy zbo-
żowcy, który zmieszany z łaską i częśi Tamu
obojanego rytem ” Stowo 1882. 118. 2.

Nocnica - y. z. 3 „nocnicami” kowie kalwa
lud w niektórych okolicach błędne ogniki.
„ Błędne ogniki są, według miimania
ludu, diablami, które bez chwały pomar-
ty; inni mówią że to są „mieszki”, który
niegdys gruntu nie poruszali; i kwak na
korywie ludzkiej pokutować muszą (powa.
N.) w Ławadzie nazywają je „nocnicami”
wsi Ławada pow. Nowo-Łpdecki Karol Metyeń
G. bo. 88. 145. 2.

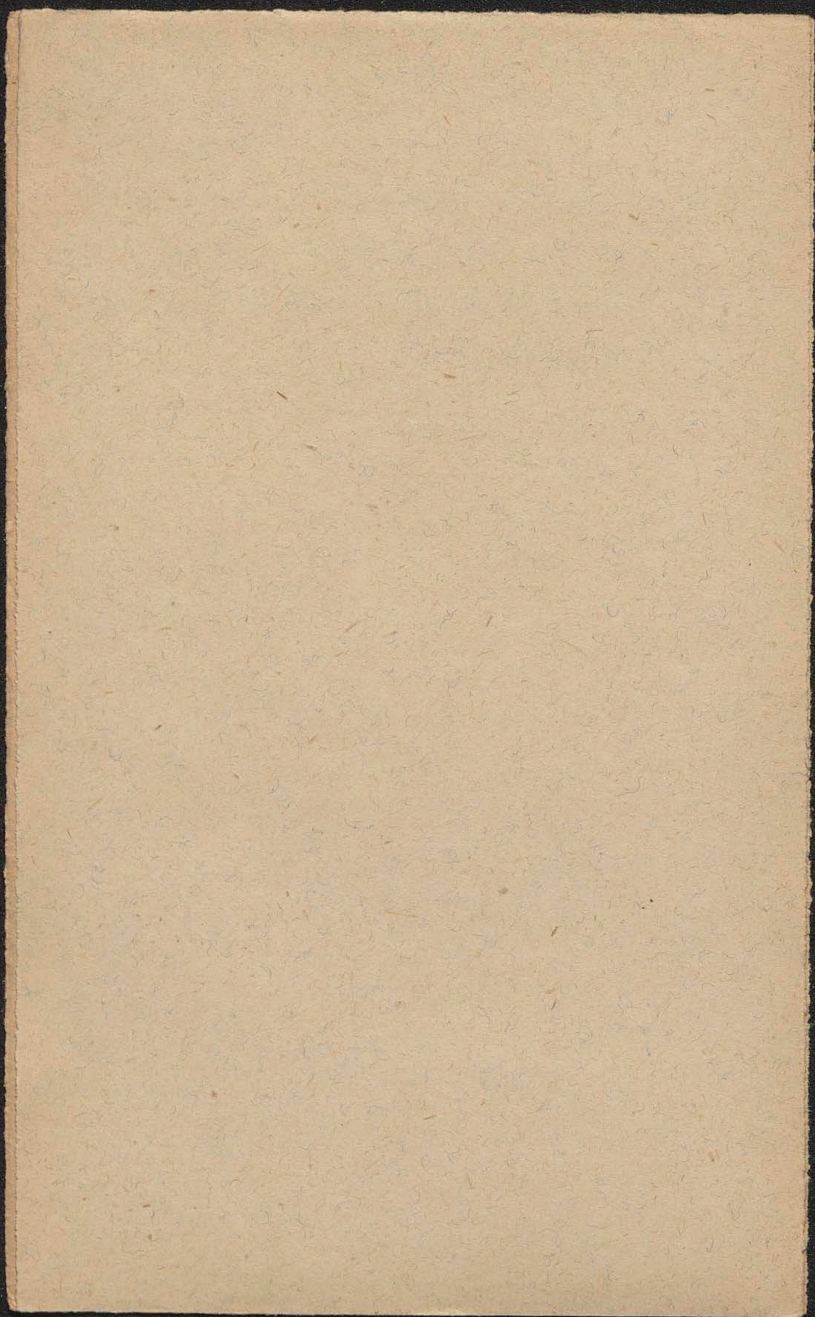

Nocować s̄i. niy, ndku. Przenocować dhn. &
pop. z kobietą, mieć z nią sprawę cło-
terus, pruspa'ić z kobietą „Oj co by dać
to by dać z tą dziewuchą nocować”
O. Kol. 1. 222.

249
67

Nocowywai st. niy. udkm. wystoll. niekiedy, czasa-
mi lub wysto wrowai „Stawa nocowy-
wata to tu, to owdnie po chatach” Jt.
Krawa. 72. 67.

Noga-i. a — § „być na nogach” = „knuwać, być
 czynnym, czynnym „Pierwszy na nogach z wa-
 na, cały noc spać jednym okiem” J. Kwasi-
 Micki 1877. 286. „Najęjtrza variusi entko wrysi-
 czynny w domu byli na nogach” J. Kwasi-
 § „paśdzi na cielecy nogi” = paśdzi jak długi, pro-
 gwałi sprawy „Liska głowy - Siciński paśdzi na
 cielecy nogi” Ad. Mick. 1. 272. — § „urządzić
 nogę” = ^{popr. tryw.} „udczyć w nogi, drapażę” „Pomocnik
 krowy kąt z powrotem, kawroćat konia, i -
 mówią po warszawsku - urządzą nogę ga-
 łopem” Mick 1882. 223. 3. 4. „Pomocnik atowają
 cy nie głupi dają nie wodzie po polciach i
 umięję „urządzać nogę, „wice najinziej ucho-
 dzi im bezkarnie” S. nar. 1882. 15. 3 „widzę, że
 krowo... nie nie głoważę że jedzie w drogę, urzą-
 dzać nogę” Kur. Świąt. 1872. 55. cf. nogować
 § „zadzać nogi” tryw. umrzeć, kipiżę „Jest ja
 nogi zadac, a jejnowi ci nie podobą, no, ko wów-
 czas mówią do niej cholewli smaku, ale

pókhim rzyw.. wawa.!" J. Krasn. 90. 95

§ „z wolnej nogi” „na wolnej nodze, stopie,”
lex przymuru orobitego „Mogłyby wprawdzie
odpowiadać jech u to mowi „z wolnej nogi”
za stwieniem kawy, lex nie miał gotowości
podczas awersowania go” Wiek 1882. 266. 3.

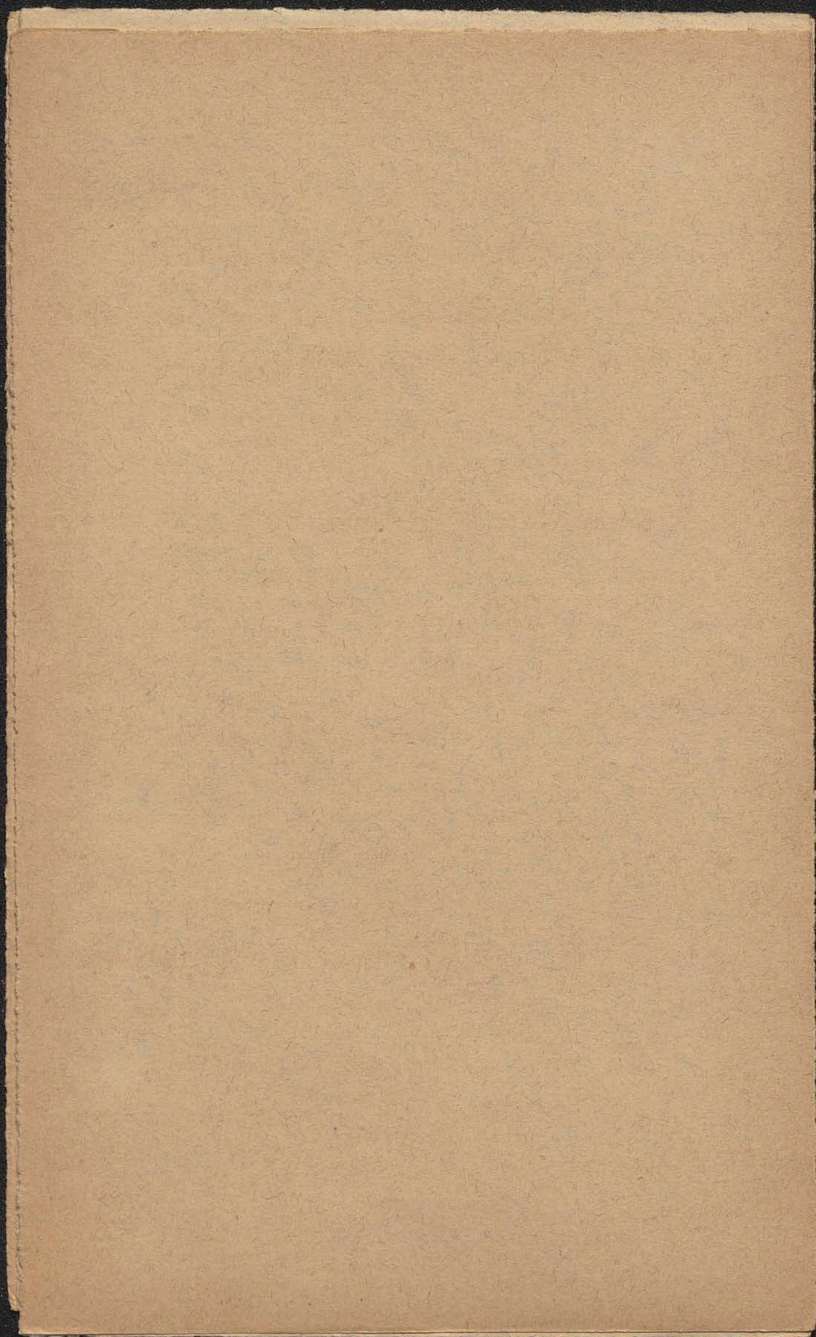
§ „na wetatnich nogach stai” = chęć uć ku
upadkowi, ku śmierci. § „Do nogi” = do jednego,
z kretesem „Do nogi ich myśli” (1) § „nogi kmyc”
= ^{wieci} ~~wieci~~ (Pras. kuj. Nierawa, Stwiewo „Lepiej kawerem
nogi kmyc, nie czekać” Bl. not.

(1) „Musim się powstrzadać nwaami... inawrej
nas mytką do nogi” D. Dol. Śut. 1. 133.

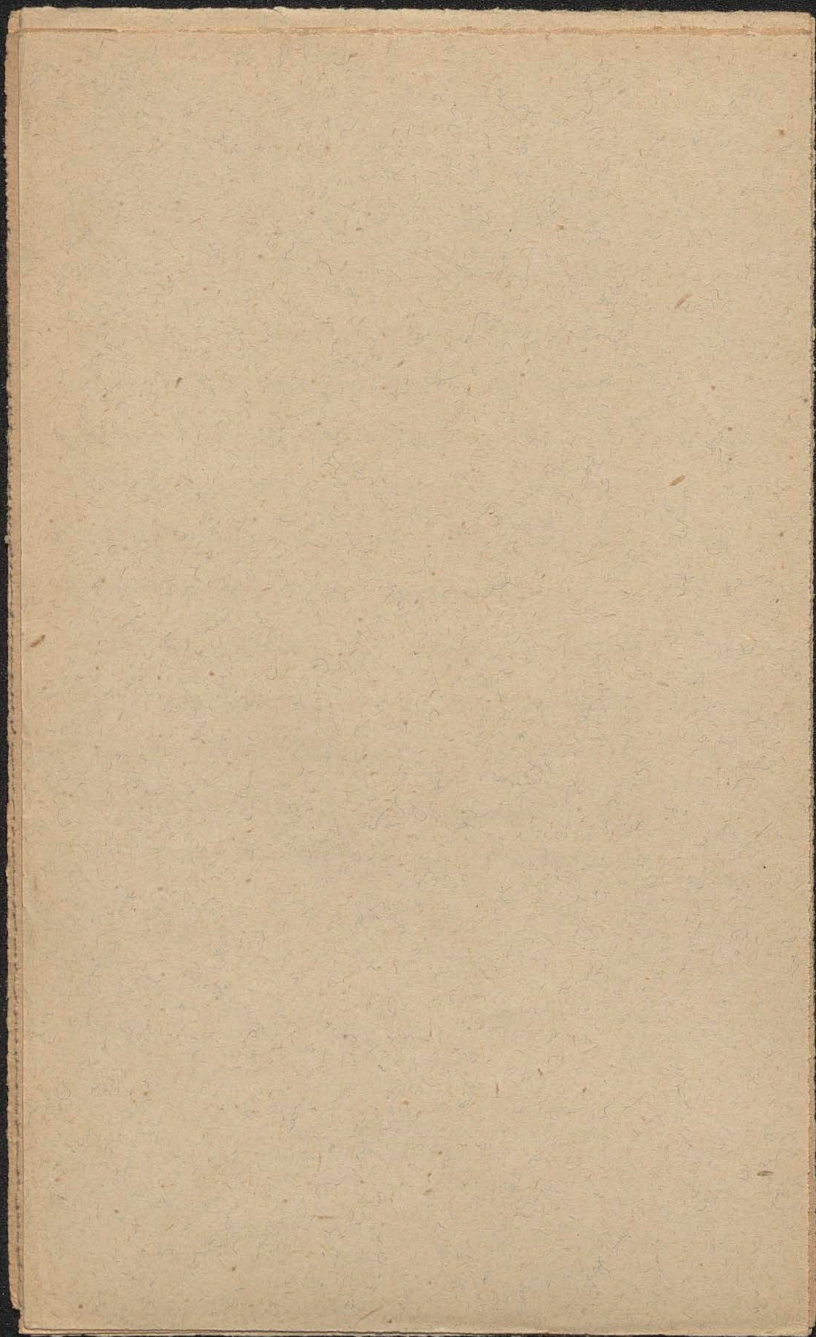
§ „noga za noga” = wolno, powoli, ostrożnie wolumy
krokiem „Gee Wjchali w las. Ciemu byto kmyc
nie... Jechali noga za noga..” J. Krasn. 1. 12.

251
69

Nogowac - at - guje st. cz. udka. gru. Dobrze xbie
vai' uogami, xmykac, uci'kac
wynogowac dkn. uciec, dai' drapakka

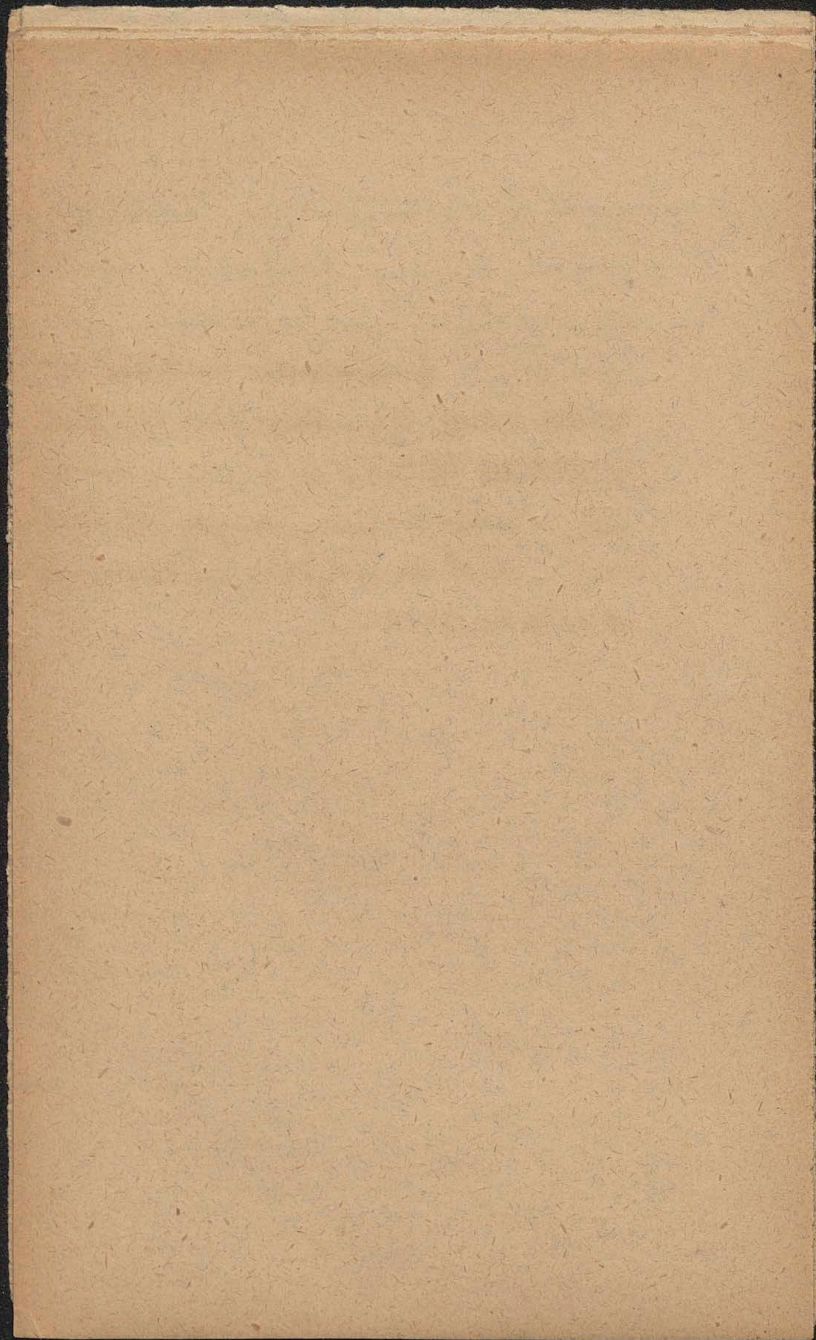

Nomenklatura - y. k. ry. tur. um. stowinictwo,
 zbiór zasad, na których polega sposób o-
 znaczenia nazw przedmiotów pewnej
 nauki, np. N. chemiczna, botaniczna i
 t. d. z spis nazwisk pewnej kategorii przed-
 miotów z nazwa pojedynczego folwarku
 lub osady stanowiących wieś wiskowych
 Dóbr „Mejatek jego urost w dwójna-
 sób, nie w morgi, to prawda, ale w nomen-
 klatury. Co parę lat przybywała kolonja
 wiejska na gruntach po wycięciu le-
 sie, i tym sposobem powstał Michałowo,
 Helenów i inne” A. Wilk. Fot. 1. 129.

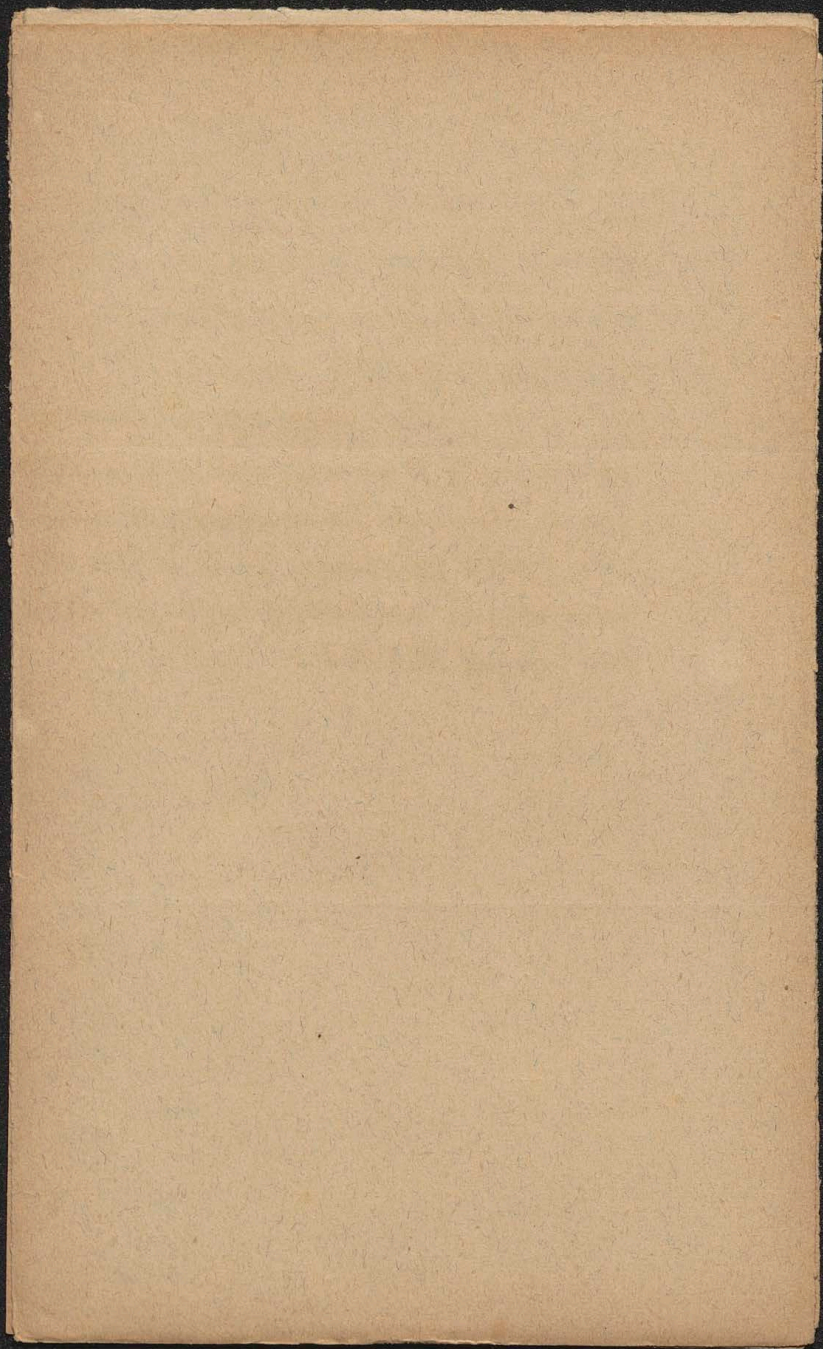

Nominowai się st. raim. udkn. & ten. kinstoll. ram.

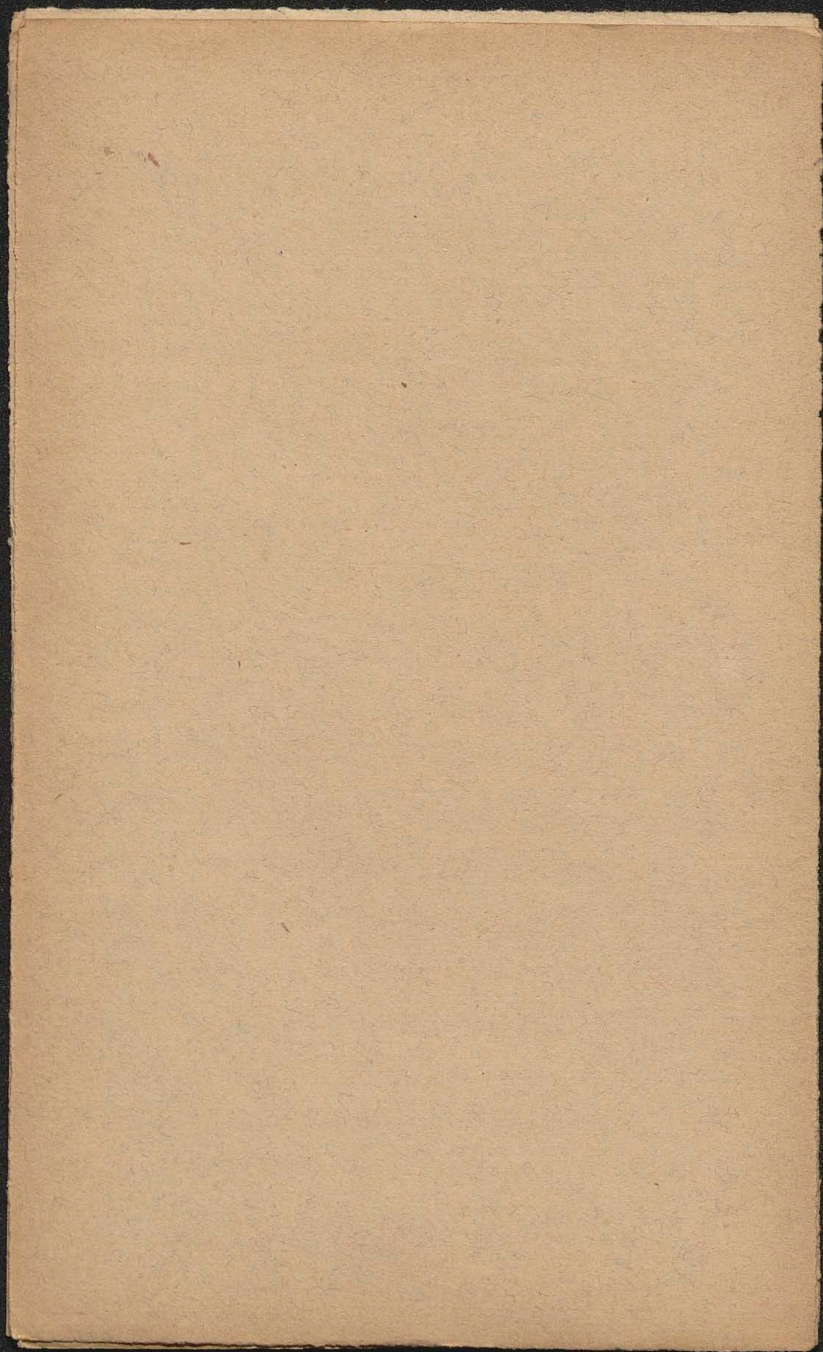
uonywai się „Sann Astoll powiada, że lord
 Fic... fec... no mniejsza jak się nominowat...
 A. hr. Fr. 1. 76. z mianowai na stopni, ofi-
 cerskiej szarży, i p. „Nowe formuły pułki,
 niedostatek Oficerów przyniesia nominow-
 wai i uwo w szeregi przybytych odma-
 erzejczych się trochy lepszym wydoswaniem
 A. hr. Fr. 22. 11. 128.

Nonsens - u. m. sa - uo. m. & Tau. benseus, brak
 sensu, głupstwo, brednia, ^{absurd} „Ze zdaniem
 stanowczem odepowi się obawiać, żeby
 nonsensu jakiego nie powiedział” Kł.
 Jun. Rola 2. 567. „Świat żąda, wielcy Niemcy
 doprowadzić do rozwinięcia aliansu... Köln.
 Itg. w oficjalnym komunikacie, polecające
 ostro przeciw podobnemu żądaniu, które, zda-
 niem organu bismarckiego (K. Itg.) jest nonsen-
 sem” Dz. pol. 1888. 15. 1.

Nonchalancja franc. nonchalance, kamic-
 dbanie, niedbalość, bezziewnyjalmie
 zachowanie się „Czesto rani tryujalno-
 się, ~~niekiedy~~ ~~niekiedy~~, jakoby obwo-
 wy nonchalancja. „N. Ref. 88. 162. 3. ~~z~~ bro-
 szury Cr. Pien. 348, Rana us w awy pome-
 wnyrtkiem anyptolawalywma potai kuzia,
 siedzącego w polsku & iscie pańska noncha-
 lancja, & noz, kato kow, na noz „Qui Blum
 23. 387.

Norma - y. z. miota, wron, prawidło, miara

„ Miał krzyżak we wryskliem podług najo-
gólniejszej postępowai normy ” Wł. Sab. Kwiet. Sm.
25 „ U nich wstuka, to Tatwóci rysowania pita-
ci, jakichś bez myraku... wryscy ich stance, wryst-
kie kobiety do siebie podobue, mają gotowg normg
na wrysklo ” J. W. 33. 67. „ Za normg oceny po-
dobnego poematu wrygłemu wielkoi natchnie-
nia i głębohosci myśli ” Al. Wern. Mowót. 1869. 298.

Tai. normalis

Normalny - a - e. zgodny z prawami przyrodko-
nemi, odpowiadajcy wymaganiom, zwykły,
taki jak bys powinien „ U nas dobry byt jest
wygłkiem, staniem normalnym kuiszenie;
upadek ” J. W. kw. 18. 18 „ Pótwienie moje nie jest
normalne, zamadto mam myśli i ducha do płu-
ga i bronu ” J. W. 1. 24. „ Czyi moilowg normy jest
wymagai, aby oświata i postęp normalny u
kruju się wrygły, w kłowyu o killea mil porę-
tai koreba, aby skomunikowai się ze światem ”
Wiel. 1878. 59. § - nie, adv. „ Dwiei ten zwródy

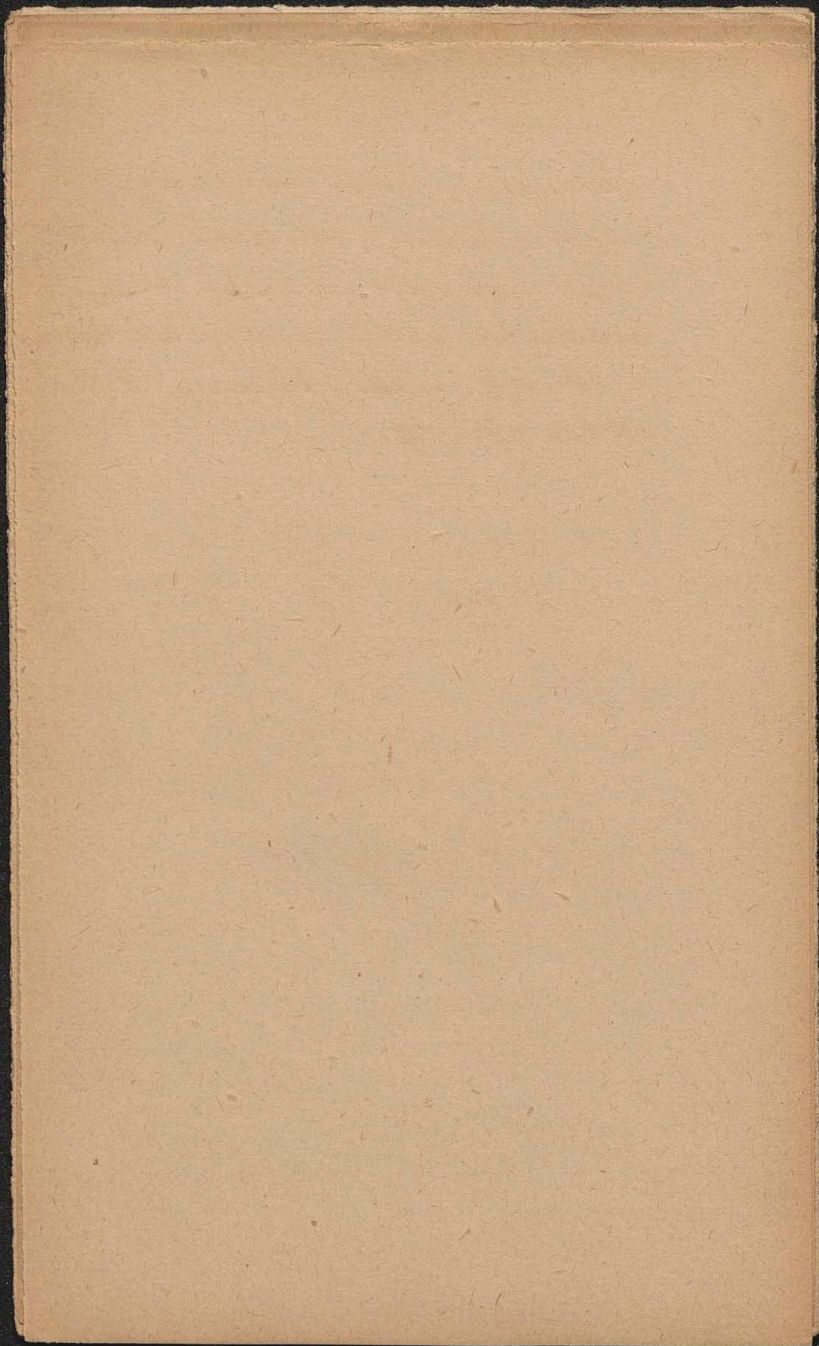
przebieg zupełnie normalnie, policja jui się
nie ukazała "D. Dot. Prud bura 87" "Był wtajemnic
zajęty wyprostowaniem jednego węża, który przy
jedzeniu kaptuna był już niernormalnie karłowaty"
J. Łachar. Kł. 19. 353. "Choroba rozwija się nor-
malnie i skończyła się ropniem, który rozprószył
się sam przez się" J. nar. 1882. 299. 7.

"Lichwa i procesa węglowe stały się normal-
nym stanem tej niecywilizowanej prowincji" J.
Dziennik. S. 60. (1)

Normować - at-muje s. w. ndkn. Unormować-
dkn. układać podług pewnej normy, "Szkoła ta
normuje wmyślenie uczniów wykratkami, aby
dziecko karmicito jężył i obcykaje ojca."
wiek 1886. 154. 3. 4 - się s. kaim. "Ceny na zboże
u nas jeszcze się nie unormowały, handlarze
propomują, ceny wprost niewiarygodne" il. 1887.
128. 3.

(1) "wrażeniowi tego malca była tak wielka, że po-
minimo wyprzeździł się z całej sfery nauce, w
której dawał się uczyć na inteligencyę, był on bar-
dziej rozwiniętym, niż normalnie w jego wieku
dzieci" Mey. 9. Lwow. 1887. 133. 2.

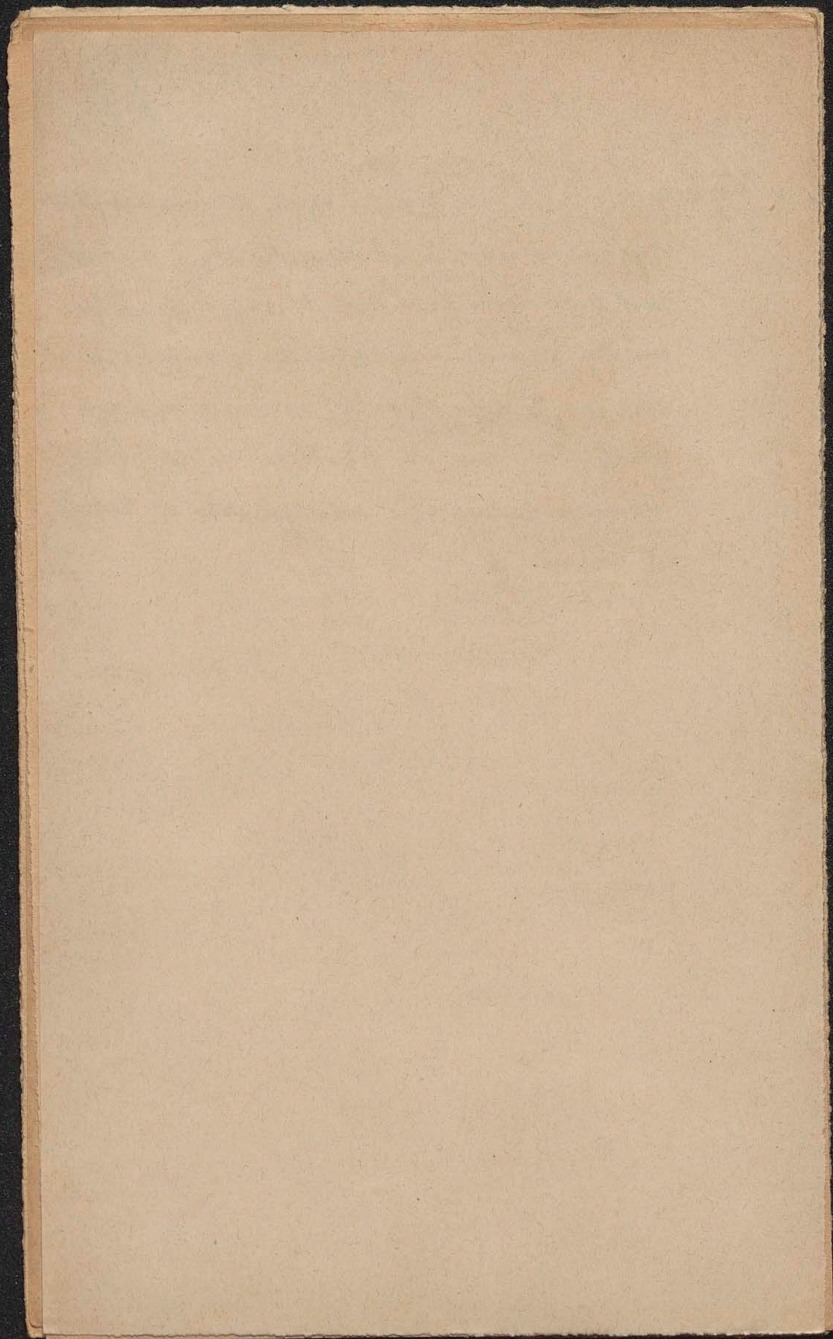
/: Normowai / „Witold moze uciwazenne
dzialat w sprawie owych sporow polsko-krzy-
zackich, gdyz mogly mu one byc na rzeke. po-
zwalajze mu swobodnie normowai stosun-
ki litewskie na Rusi i Tatarzech” A. Proch.
Gst. Lata Witot. 107

258
71

wce uu.

Norowice - wa. m. zool. w ogóle zwierzę lub ptak
ryjczy w nowach „Zwierzęta ssące norowice”
prof. dr Witoldki Krou. rocz. 1 (1867/8) 127. „Z po-
między prawdziwych ptaków norowico, us-
zwa przytoczyj jaskółkę nadbrzeżną, sypki
grzebięty, dzięcioła i petreła” ib. 133 „Ptaki
norowice wylęgają się sobie gniazdo w ziemi
lub drewnie” ib.

7259
72

Nosiatko ob. n.

Nos - a m. korb. nosek - ska, nosine - y. m. nosika

§ pisać i pisać, swego nosa piłnować, patrować =
 nie wtrącać się do cudzych spraw „w cudze
 sprawy mieszać się nie trzeba i swego nosa
 piłnować” J. J. Kras. 77. 99. § „nos” jako miara
 powowuania „A to nie mitra, panie! ani pań-
 skim nosem, ale tej broni walachy pęspoli-
 tym głosem, stui Rucypospolitca!” w. Pol. 3.
 134 § „pod nosem” wrubić co = ukryć, nie stro-
 nie, tak ~~żeg~~ tego nikt nie widzi lub nie słyszy
 „bafnąć pod nosem.” „Szambelan się usmie-
 śniał pod nosem” J. J. Kras. 76. 20. § „nos” =
 strofowanie, nagana „Zat elekgrafowano
 o tem do Wiednia - a z Wiednia przywrót
 nos powiadny, że postępowanie w tej spra-
 wie było nie na miejscu” G. nar. 1883. 15. 3.
 § „długi nos” na oznaczenie kawodu, wuy-
 lonych niedzieli „Nie małastrony nie podcy-
 rkanege, musiał odjechać z długim nosem,
 eby pana Jawnicza wiadomii, że bezpod

Stawne byly denuncjacje ktore otrzymali"
Z. Rog. Wiek. 1887. 23.1. § Noszek u piewa do
pisania, sam bowiem rozniekany, wiaz pio-
ro, na piewne wloski i bardzo spisany no-
sek" Ad. Mick. 1. 53.

Nowiatko a. n. xrb. kart. nosio, maty nosok
"Kouczaste nowiatko" A. w. fr. Dzieła 7. 245.

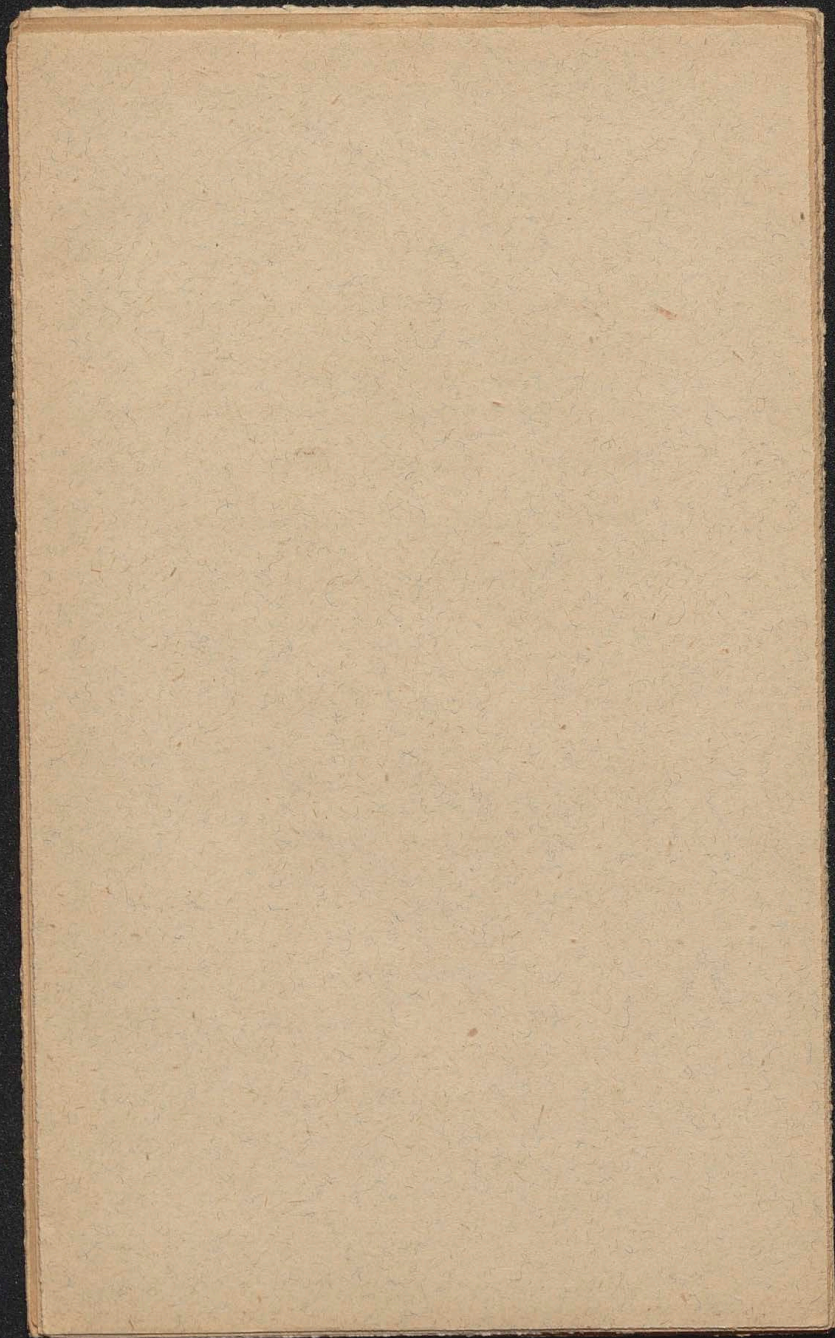
Nosic or. udku z zaprawiaci do czego, narowy-
 czejai, tresowai „Młodziez to byta
 gorga i budna, do wojny i wycierach
 krowczona, niczada spowaywie w domu.
 Od dzieci ich do tego uwarono” Pł. Waw. Sv.
 Zmarlow. 1. 4. „Pis solwolucy ptaskwo
 wytropit, a uwarony dobre ptał na rę-
 ku mu siedzą uciwierpliwie trzypolek
 skropytamui” ib. 3. 128. § — sig. zaim. „no-
 sic uż kim, czem” porow. = udawai uż za co,
 chciēi uchwodriēi „Troje dzieci tek stracita,
 jekawe uż panuż nosita” O. Kol. 1. 156
 Taruuiō, Oczarōw. § „nosi uż z myżkō” =
 miēi pewny myż, zamiar, projekt „kū-
 ku kupiōw tutaj rzych uwi uż z myżkō ubry-
 nywanu ajenku w zuzuzuzijnyk miaruk
 (esandwa... projekt dobry — obyż bytko mi
 skuiowyto uż na „nowzemu uż z myżkō” Rota
 4. 465. § „nosic” mōwiēz o nowiu, zamiar

unosí jendrea, bvaí na kiet,, koi prae-
slivany i nosit go. — Bizany kiedy nosit.
no! no!" *J. K. Wava. 15. 23. (1)*

"Nikt tutaj nie ryzwał sobie wojny, nikt nie
nosit už z xowinistykámení myšléní" *Dr.
Jul. 1888. 15. 1.*

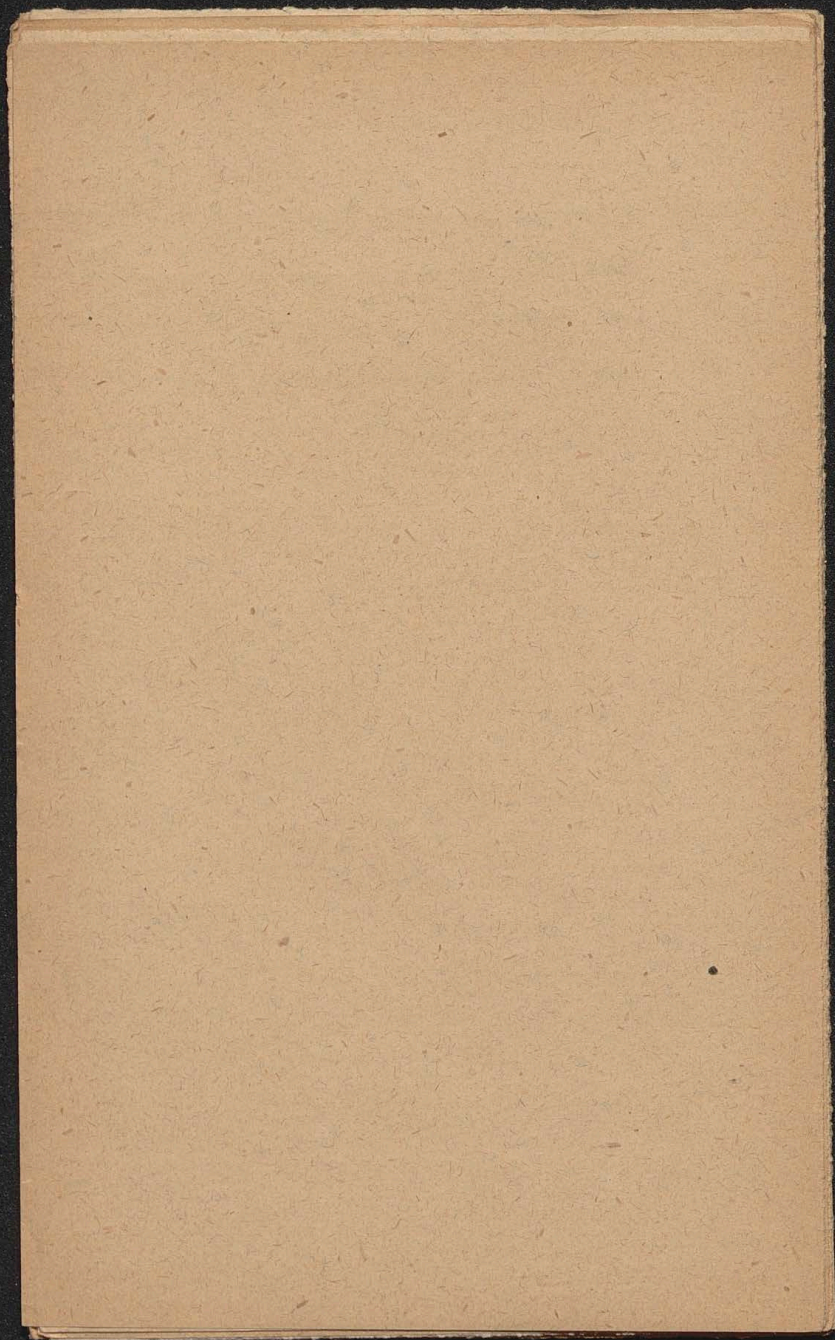
(1) "Oxy nosit was kiedy wiewchowíec wrižwary
na kiet? ..ale tak na pískne, co sít xowie, cwa-
tem, co moie wyškocí?" *A. W. Fr. Dr. 11. 148.*

Nosigrosz-a. m. rae. ius. un. pugilaresik, ro-
 drej maty torebki do noszenia przy sobie
 drobnej monety, portmonetka; nawiąza
 obmyślona wówores, gdy portmonetka
 zastąpiła noszone dawniej wówocki i
 sakiwki, Szeptat co' dugo, dobywat
 nosigrosz, stara targowata sie, rana-
 ta" Mucha 1871. 14. dod.

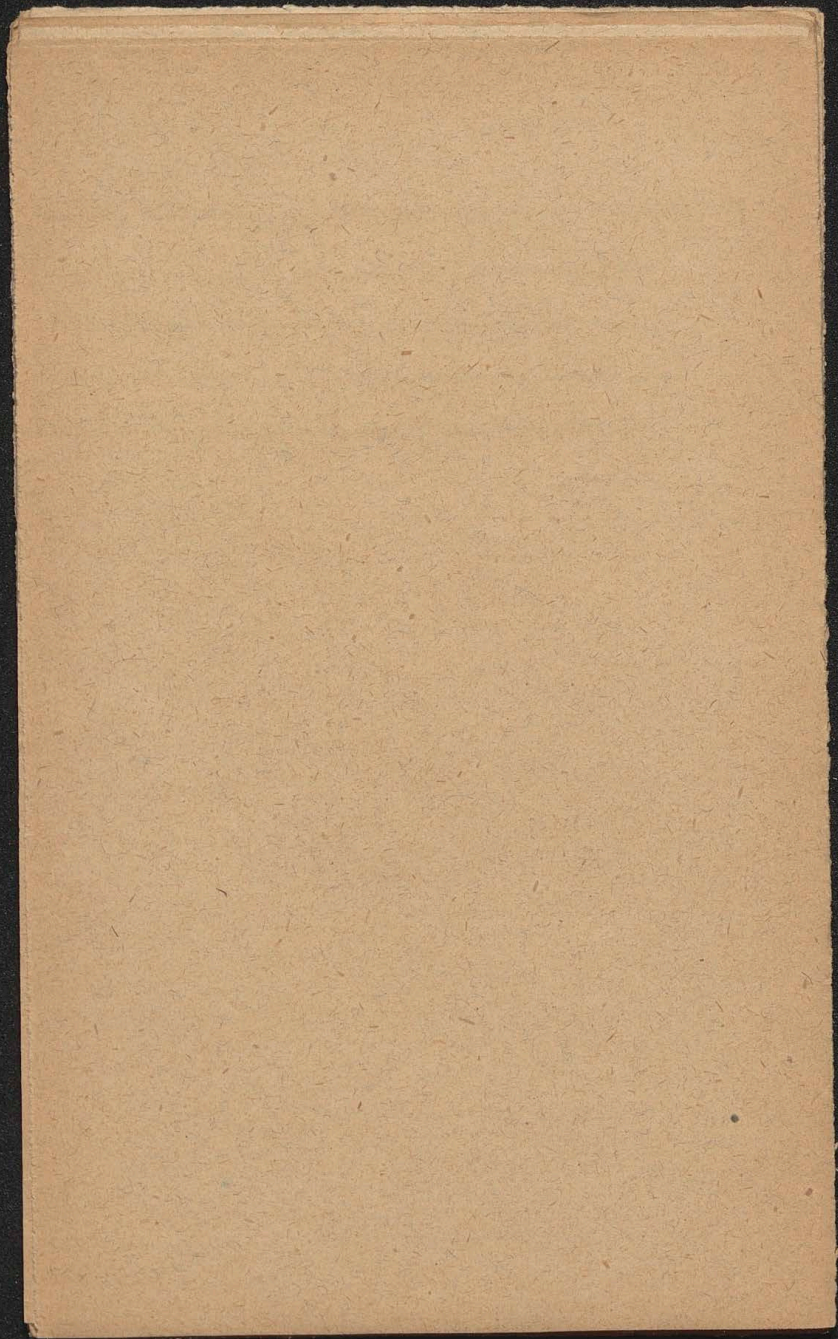

262
74

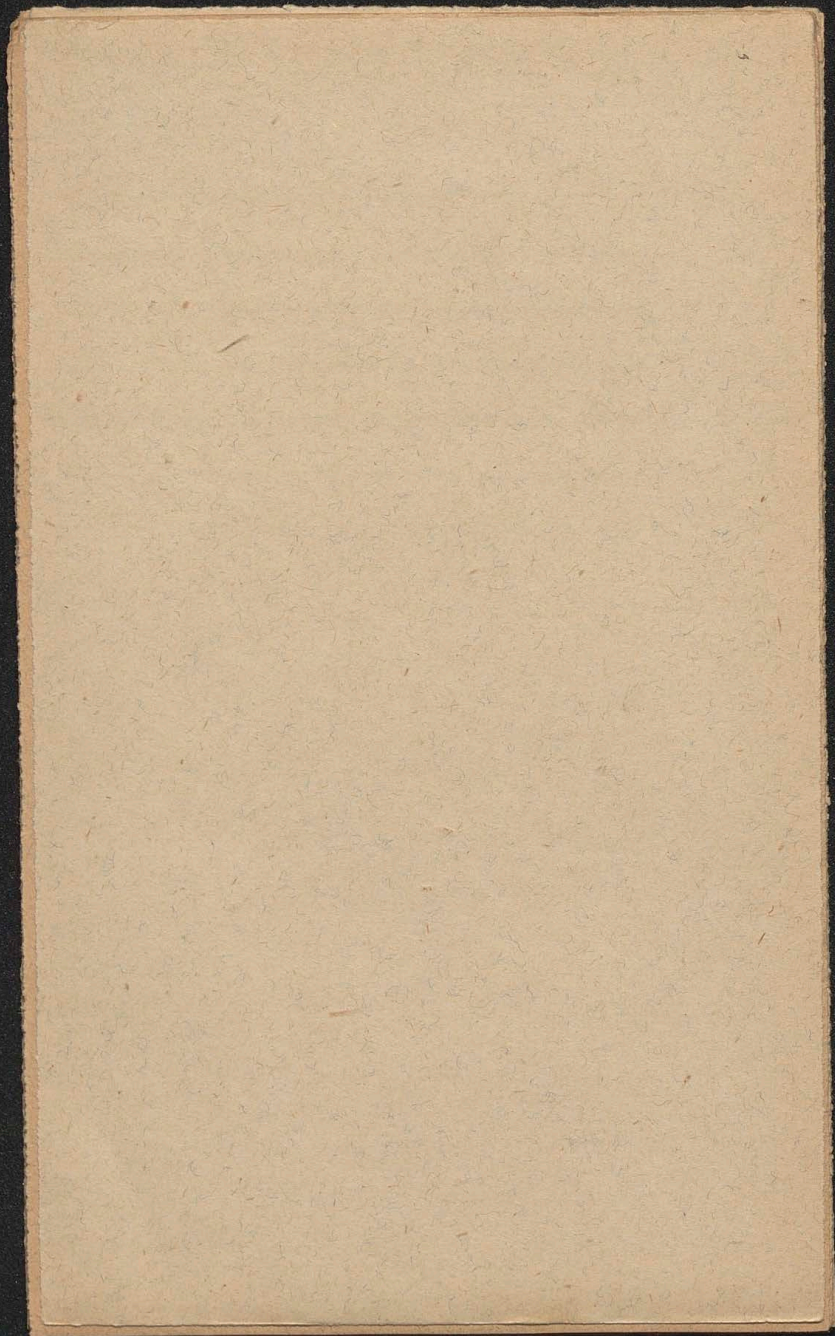
Nosik - a. m. ki - ow mn. Nosina - y. m. ny - ow mn.
zob. nos, nosek „Nosik orta, brodka korta”
As. Mich. 1. 53 „Miał brzydka i wielkotal-
twa nosie, kędarta, do gory” Tyt. pol. 11. 780.

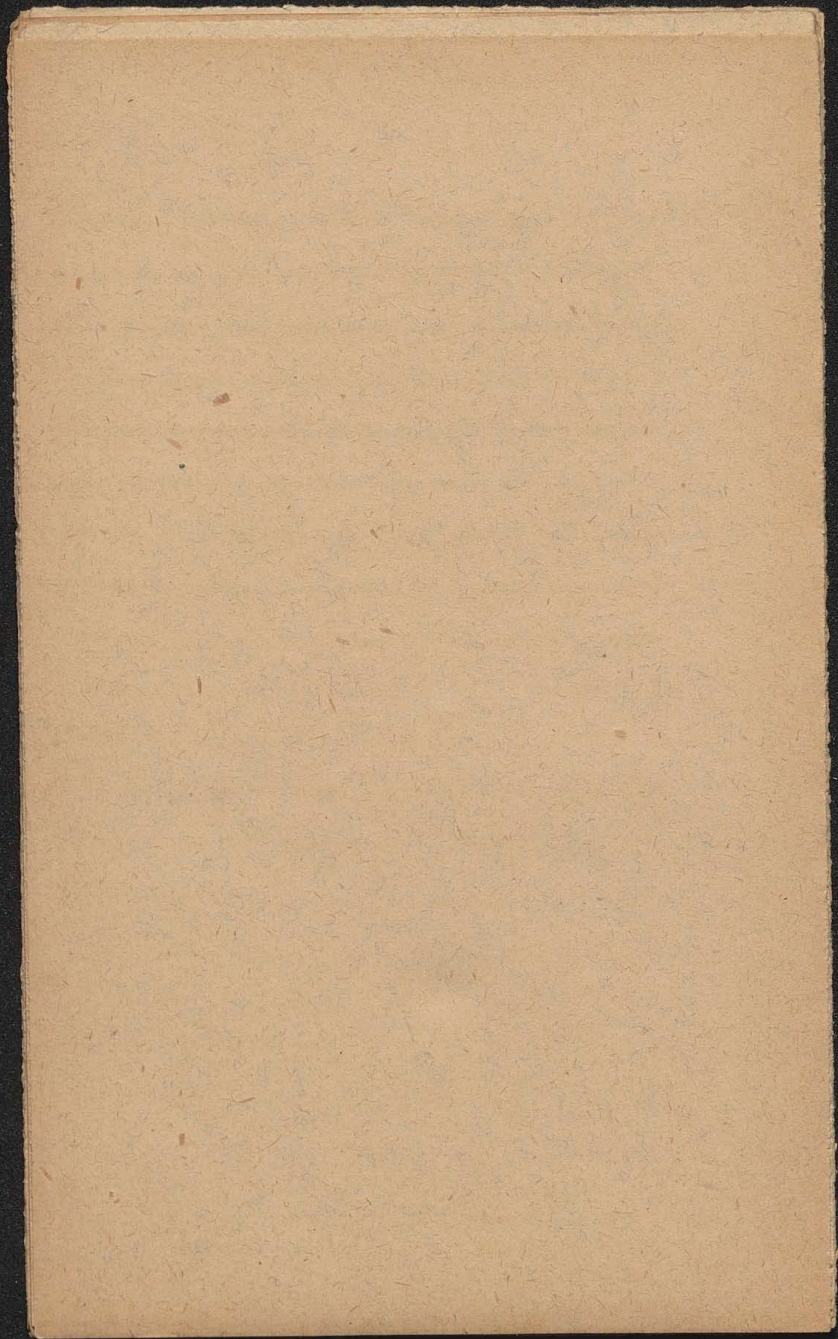
Nosiwoda y. m. dy-ów um. po wiadach, różno-
 szęcy wodę „Nosiwoda, nieśie dwie ku-
 newki na nowach” A. Wicu. Nad Wisłą 23.
 „Sprzykraywony sobie te zatrudni enie, wiadł
 w Warszawie i wiadł na pley nowie Nosi-
 wody.” ib. 62.

Nososiisk - a. m. Shi-ow un. albo sciskowos,
 po franc. pince-ner, w kulany nie kachta.
 Dune ka uny, tery tory mejsze sie ne no-
 sie ka pomies spraznyuy, biuokle, "Ksia-
 jatem sie jak kwi wysigowuy, stuktem
 nososiiski i gupia zgi fruneta" Mucha
 1871. 14. Dod.

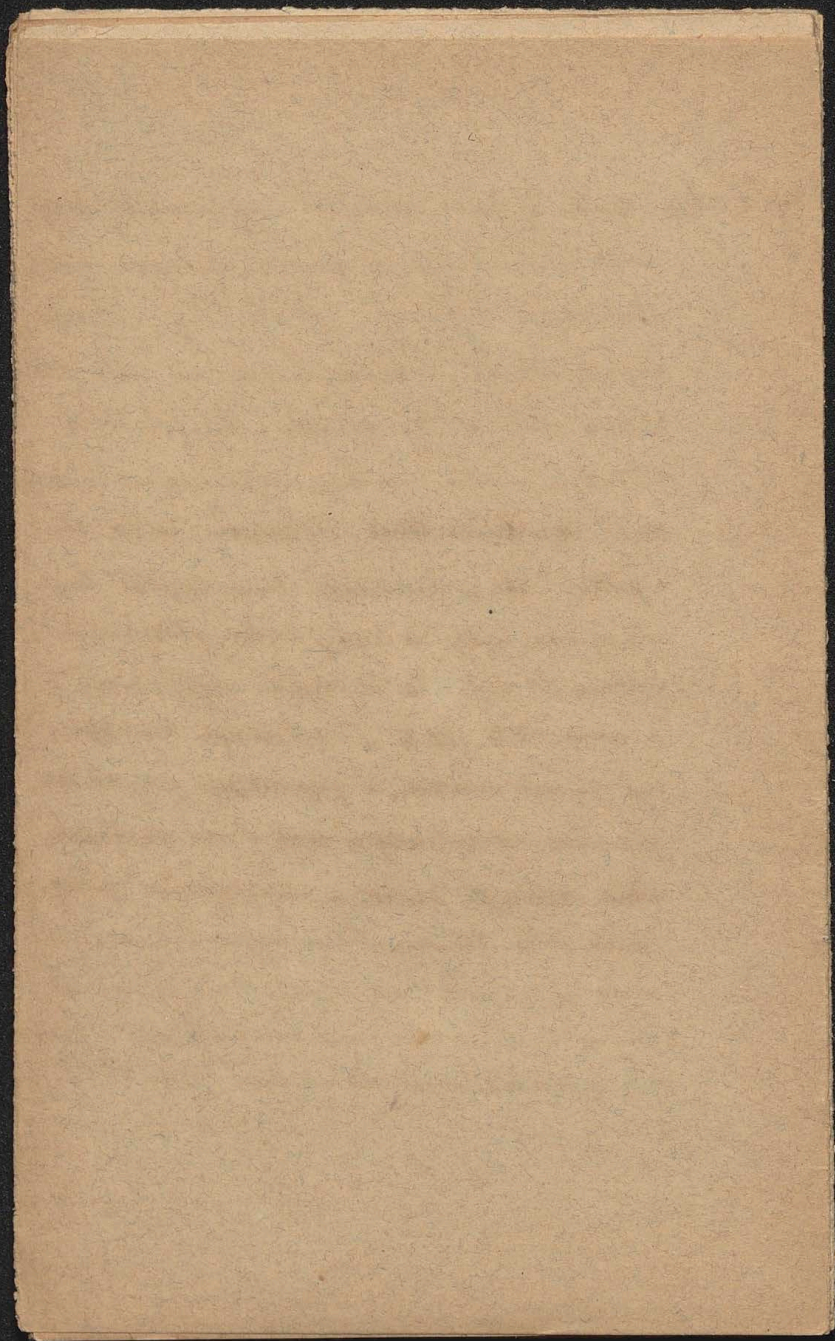

Nostalgja - ji. i. gje-gij um. z grec. nostos, powrot i
 algos, smutek, tęsknota na krajem rodzinnym,
 melancholja w skutek tamowej (choroba podko-
 druga z tęsknoty na krajem rodzinnym), „Dy-
 ta to jakas tęsknota do nieśmiertelności ej-
 wyżny, do jasnych niebios i białych awi-
 tow, co jakby nostalgja wygnanki, skaranej
 na wiekiiste mieszkanie wśród obcych i
 obojętnych.” J. Kraus. 1. 65.

266
77

Nota - y. i. z komunikat dyplomatyczny,
zawiadomienie o pewnej sprawie, przed-
stawienie sytuacji, zgoda i t.p. - „Wład
odpowiada dopiero teraz na notę pre-
stanaż mu w tej sprawie” Dz. pol. 1886.
184. 3. „Nota ma być napisana w nadzwyczaj-
niej swobodnej tonie. Ciekawość, co na nią
odpiszą.” ib. „Sekretarz stanu wyjeżdża do
muryjskiej noty, w której tonie otrzymuje
polecenie zgoda od rządu wyjaśnienia.”
Z. lwow, 1886. 162. 5. „Do żadnych konspira-
cyj nie ma mieć, i poproszone jedynie na
pisaniu niewinnych not i memorjatoś,
które rozsyła dworom europejskim” Z. Pocz.
wień 1886. 216. 1. „Aby dyplomatyczna mo-
cność w sprawie bułgarskiej nie być obe-
cnie w kawierzeniu; ani o notach, ani o świe-
żych projektach nie mieć słycać” wień 1887.
233. 1.

Notabene príst. x myprw. tar. nota bene, utarto

sig w krawt.: z tem wyrostkiem, niecałowicie,
 jednak, dodajmy, kwakiny, nadto, oprocz tego,
 „Pracownik królko mówię, chciał mieć szty
 oddali, potem, że w pole wywiódł, przed swia-
 tem się chwalił; sam zaś mostawny w domu,
 cndrym notabene, wyzignęł swoje tarki na
 wysokę cang” A. hr. Fr. 1. 264 § subst. notabe
na-y. i. notabenska-i. i. sta nota na ^{nn.} kogo
 „Stalo na tej karcie nazwisk kilka ościo-
 kiera nakreślonych, a warze cnie było ozna-
 czone notabene, samowystę” J. Kwan sta war.
 1. 62 „Krięć sub-rektor dawał na mnie no-
 tabenki proferbrom i najępsiej podobu
 mnie kany i wyruwiołki spolykaly” J. Kwan. 32. 25.
 3 notabenska-i. i. up. „Ka prustanie notabenski
 dręshyę, moicwi skłoda wam unywai nad tak
 drobne pisma wyobnawicnem, kłinoę wyfci,
 uny naderwui trzeba” Lit kwiiwli Wara 243.

Dento

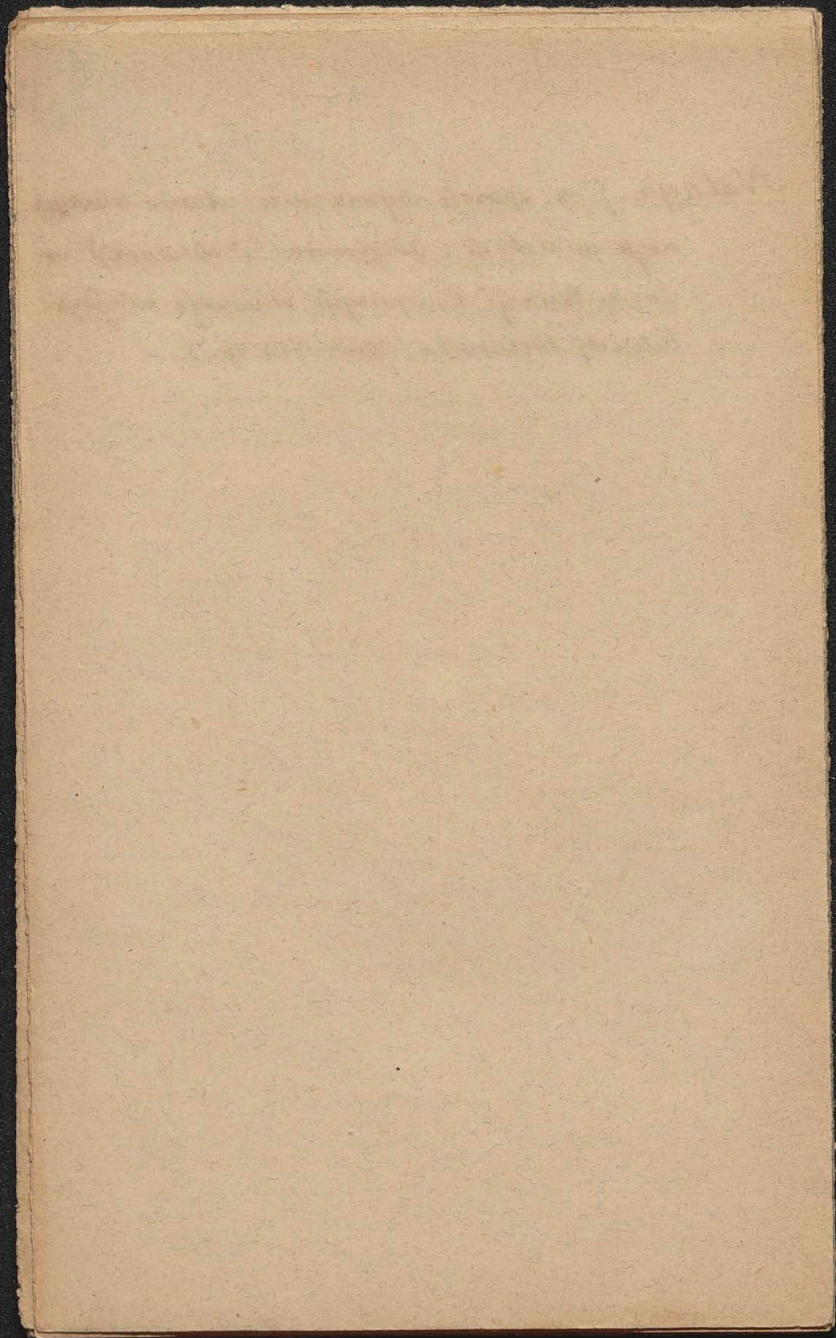
"Tę notaberkę sam robił, sam mi nie pa-
tec je wstawił" S. Gowor. 2. 157.

"Wdowie kotłownicza co teży pod Rarynem,
których sto. Notabene, cokolwini i synem
opiekował się truka" J. M. Nieme. 2. 212.

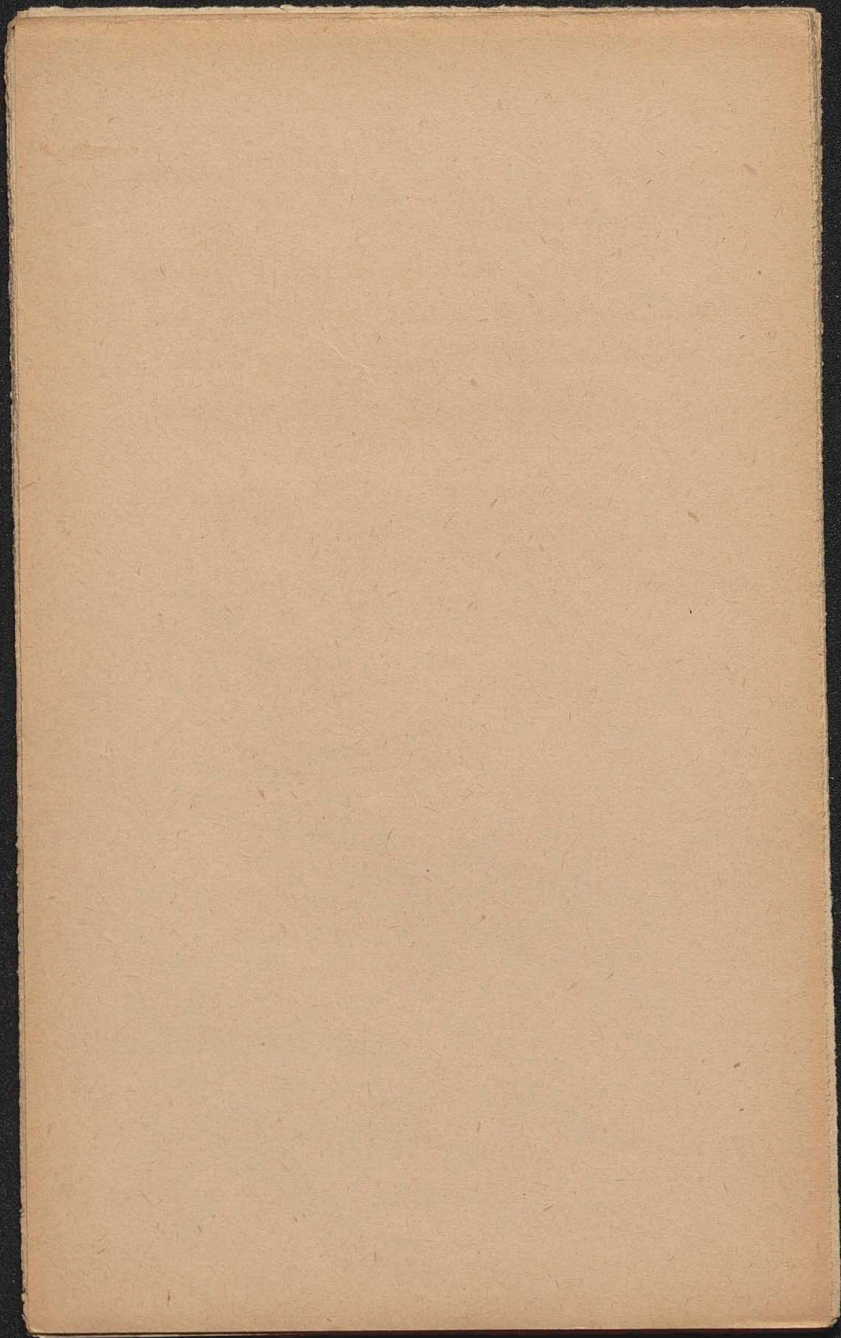
268
79

Notacja - j. i. sposób wyrażenia utworu muzycznego w notach „Odyfrawa” i odtworzył w nowej tonacji kompozycje Stawiego niegdys lutnisty Dekwaraka "Wich 1883. 46. 3.

nie wiem sama sta czego to
zaświatem

Notoryczny-a-e, znacie prost. lat. notorius, jawny,
głosny, powszechnie znany, wiadomy „Noto-
ryczny jest rzecz, że już od drugiego czasu
sprawa butgarska nie była przedmiotem ja-
kiśkolwiek pertraktacji dyplomatycznych
między gabinetami” S. lw. 1888. 12. 7.

Nowator - a. m. ry-row m. tae, novator,

ten co wprowadza rzeczy nowe w miejsce starych powiększając przyjętych, niepełniej pod względem obrzędów religijnych, pojezi, kmyczajców, przeciwnieństwo konserwatysty „Kryje i nowatorami i romantykami, nie im jednak z absolutnych konserwacyjnych opinij swoich nie ustępował” *J. Krasn.* 33. 42. „Cotowa męska (na balu kochanym) występowała w nowych mundurach balowych. Znalazto się jednakże kilkunastu nowatorów w czerwonych frakach i jedwabnych, szarych lub białych „wampirzycach”. Nie jest to wdzięczny ubiór zdaniem naszym” *Wiek* 1887. 42. 3.

Nowatorski - a. ie. przym. tykający nowatorów i nowatorstwa „Na kwiadrans

kroku spotykamy utwór i wzbudzone,
przeciw nam nowatorskiemi podniega-
niemi" Ekp. Mto. i Sta. 2. 79

Nowatorstwo a. n. stawa mu, wprowa-
dzenie nowych rzeczy, pojęć i t. d. "Derbori-
wosi" i nowatorstwo ogarnęło najniebez-
pieczniejszy żywioł utwór "ib.

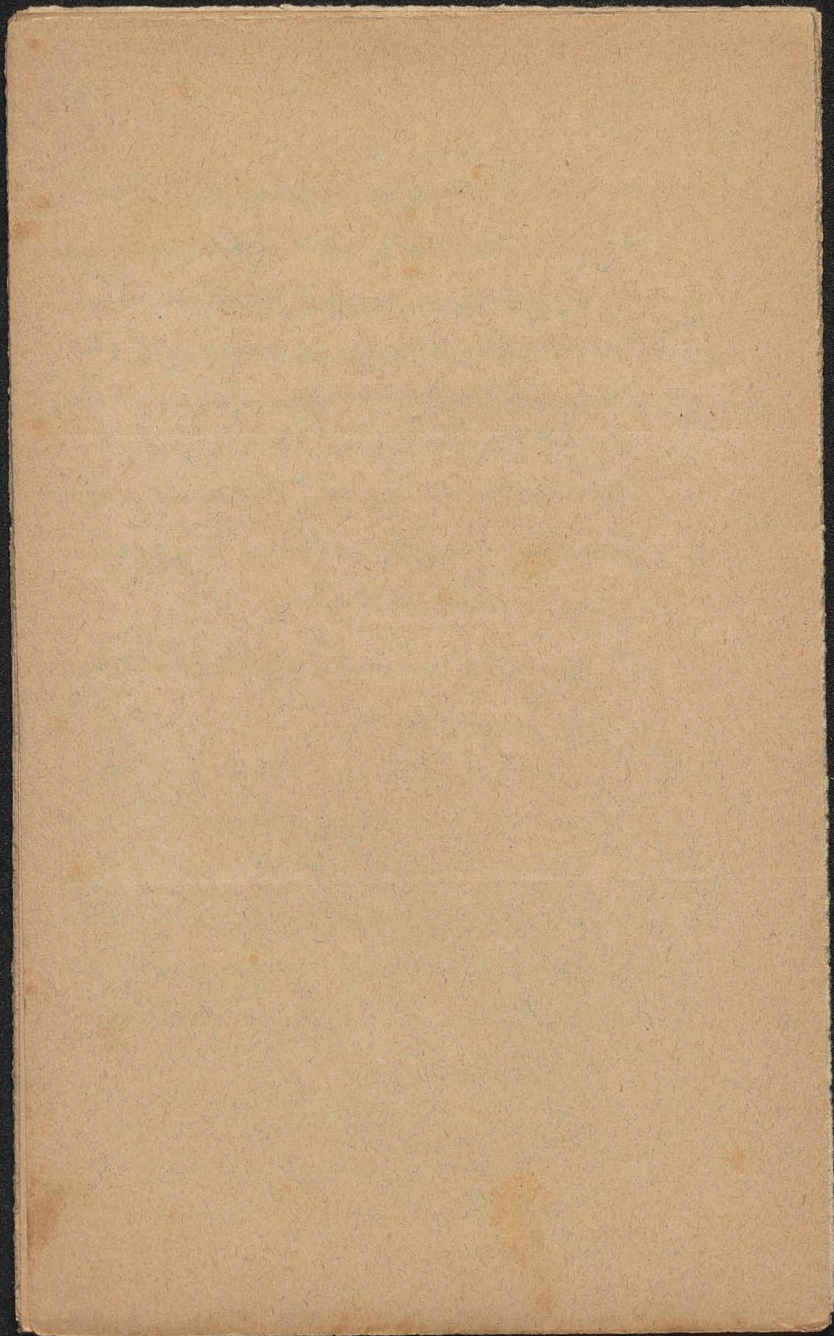
271
81

Nowela - i. x. 1e - wcl um. franc. nouvelle, ^{litov.} pi-
wieść prozj mniejszych romaniczów, ogra-
niżająca się na prostych, drobnych wypad-
kach życiowych współczesnych lub z nie-
dawnej ubiegłej przeszłości z praw. nowe
prawo, przeznaczone do ukupienia
dawniej istniejącego „Dotwierdzenie staje się
gorazdem; nowella rzadko napotyka
opór” G. mar. 1883. 19. 1.

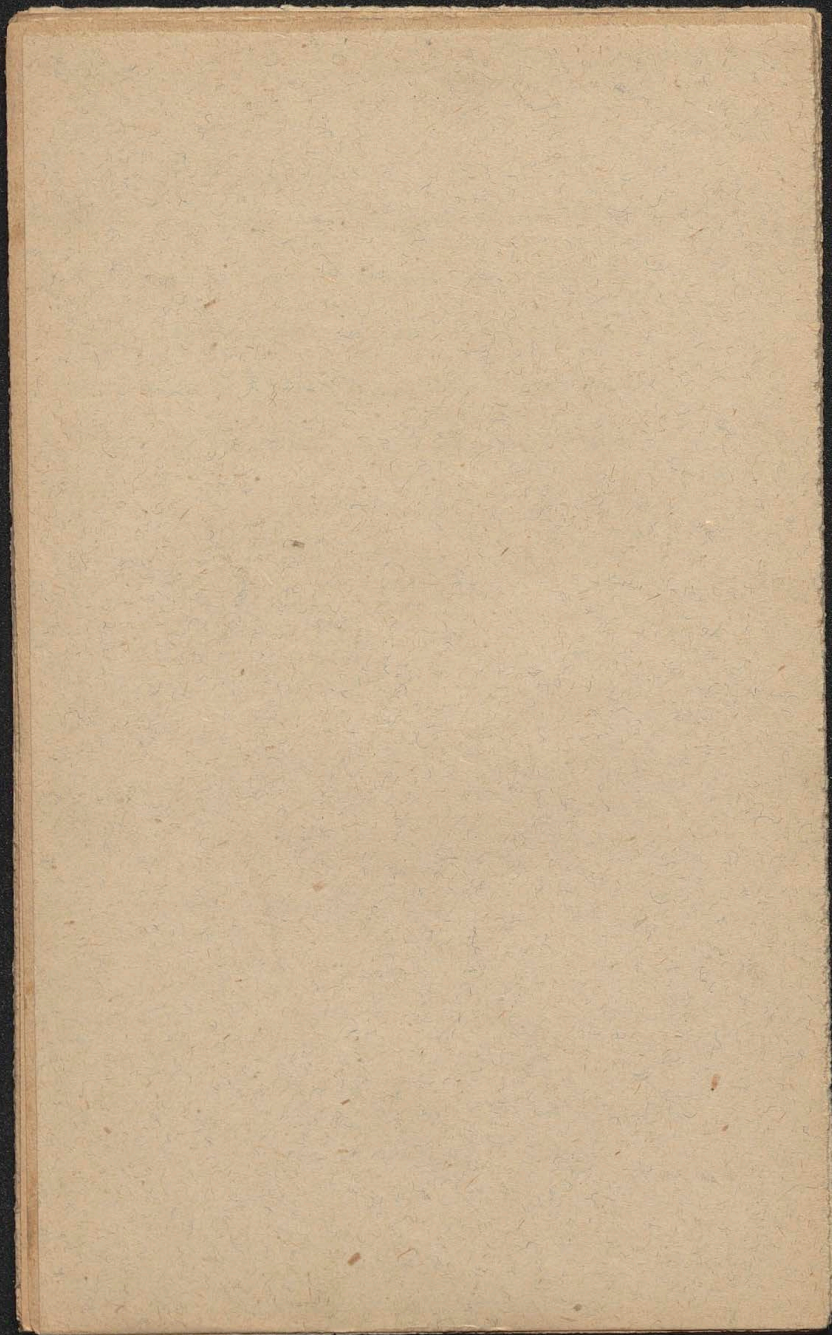
Nowelista - y. m. sci-stoio um. literat
pisanzy nowele (1)

„Projekt noweli do prawa w tym duchu,
ma być w najkrótszym czasie przedsta-
wiony Nadzie państwu” Wiśki 1885. 274. 2.

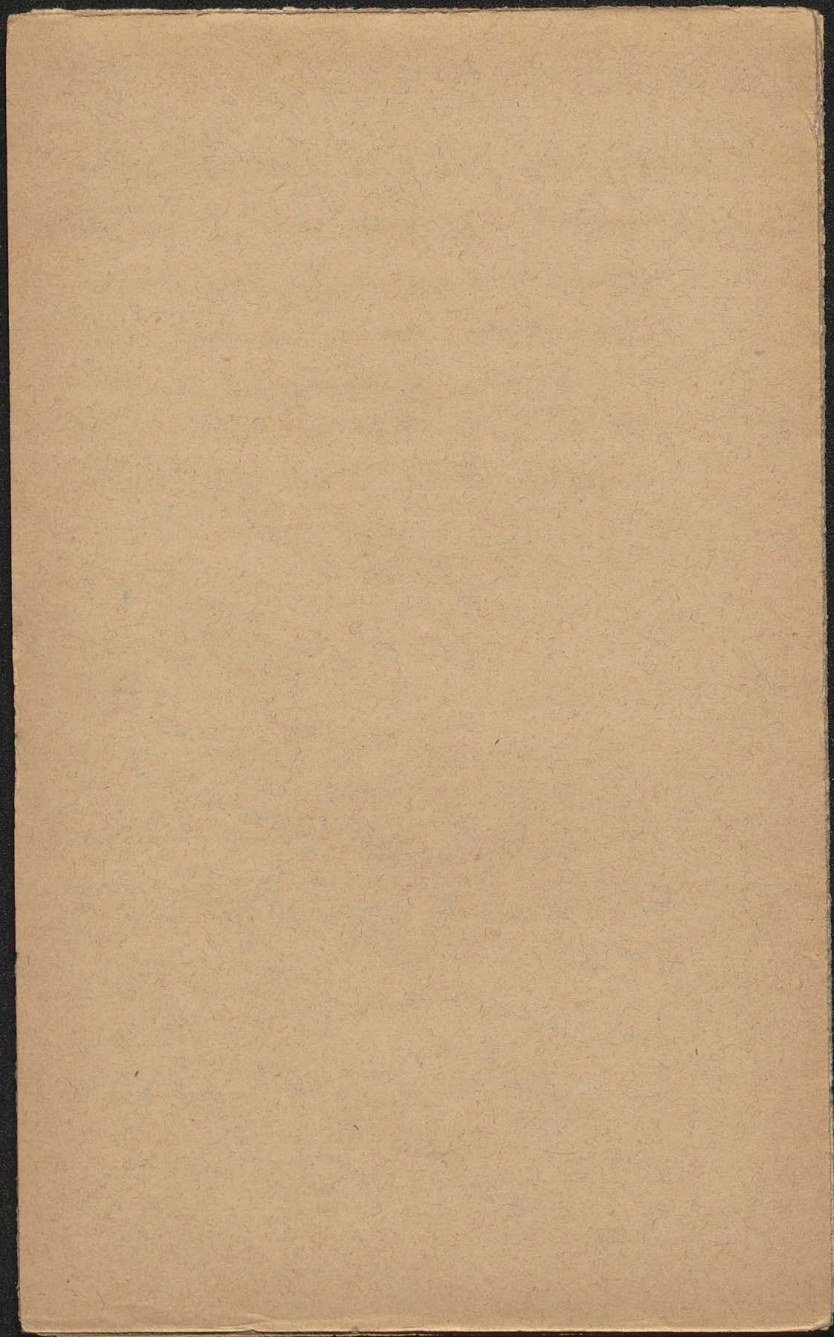
1) „Srebrny nowelista powieściwie się z kar-
dymu dziem, ale ka to cowa umiej” po-
wieściopisarzyw.” J. J. Choin. Echo um. leat.
i art. 4. 219.

Nowenna - y. i. ny - wern. un. kość. nabo-
 żeństwo dziewięćdniowe w kościele ryms-
 katoł (z lat. tempus novendiale) na cześć
 jakiegoś świętego. „Pocóż na wocung na
 intencję państwa” J. Kraw. 73. 25.

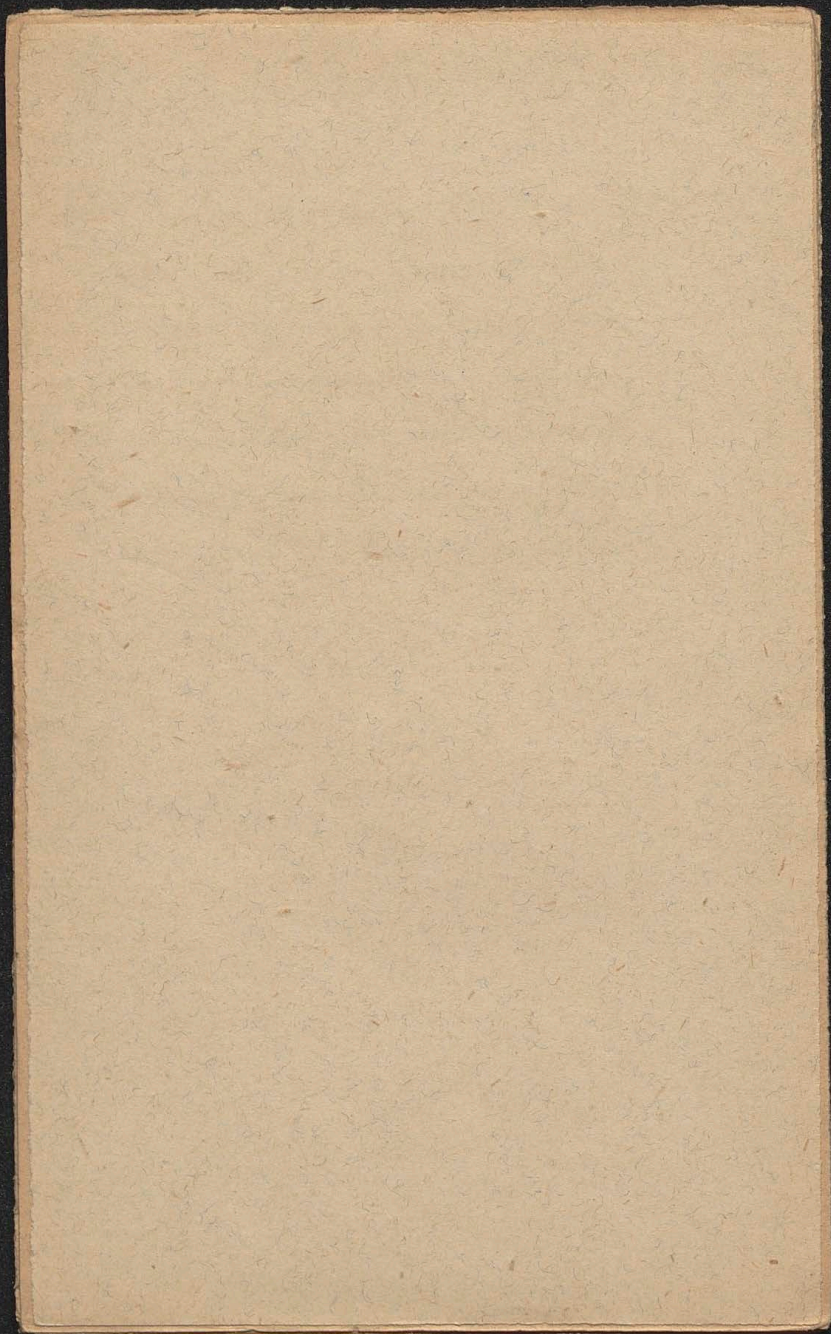

Nowonabywa - y. m. wy-ó m. ten kłony
świecio jako rzeźba nabyt „Pobrali cześi
pienizdy z gony, rewde przyobierali one-
kai' do roku, ale dla pewności nrusiat
regent nowonabywów po pierywai' jak
wzywio, bo to kęstu w takim gubym
indecnie niemei” Kł. Jm. Wiek 1887. 217.

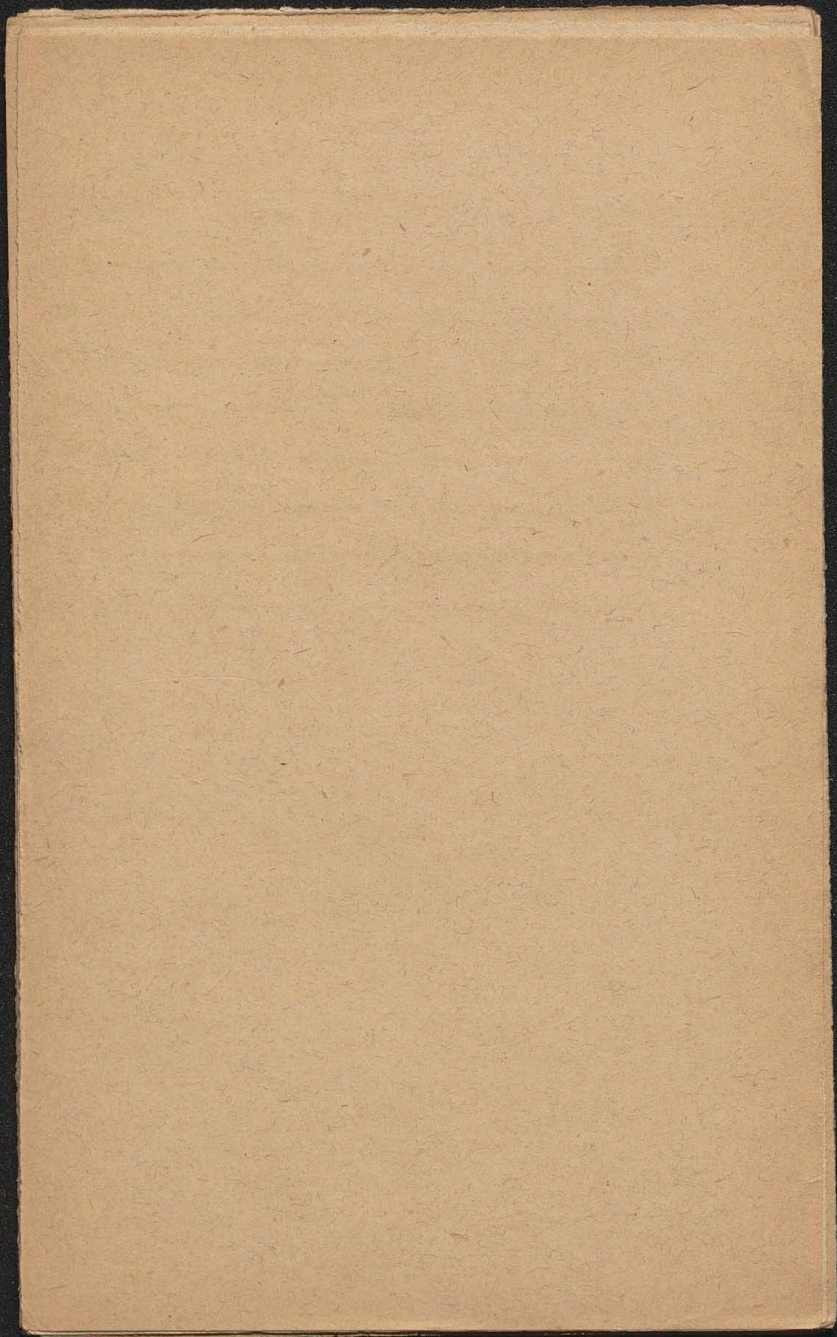

274
83

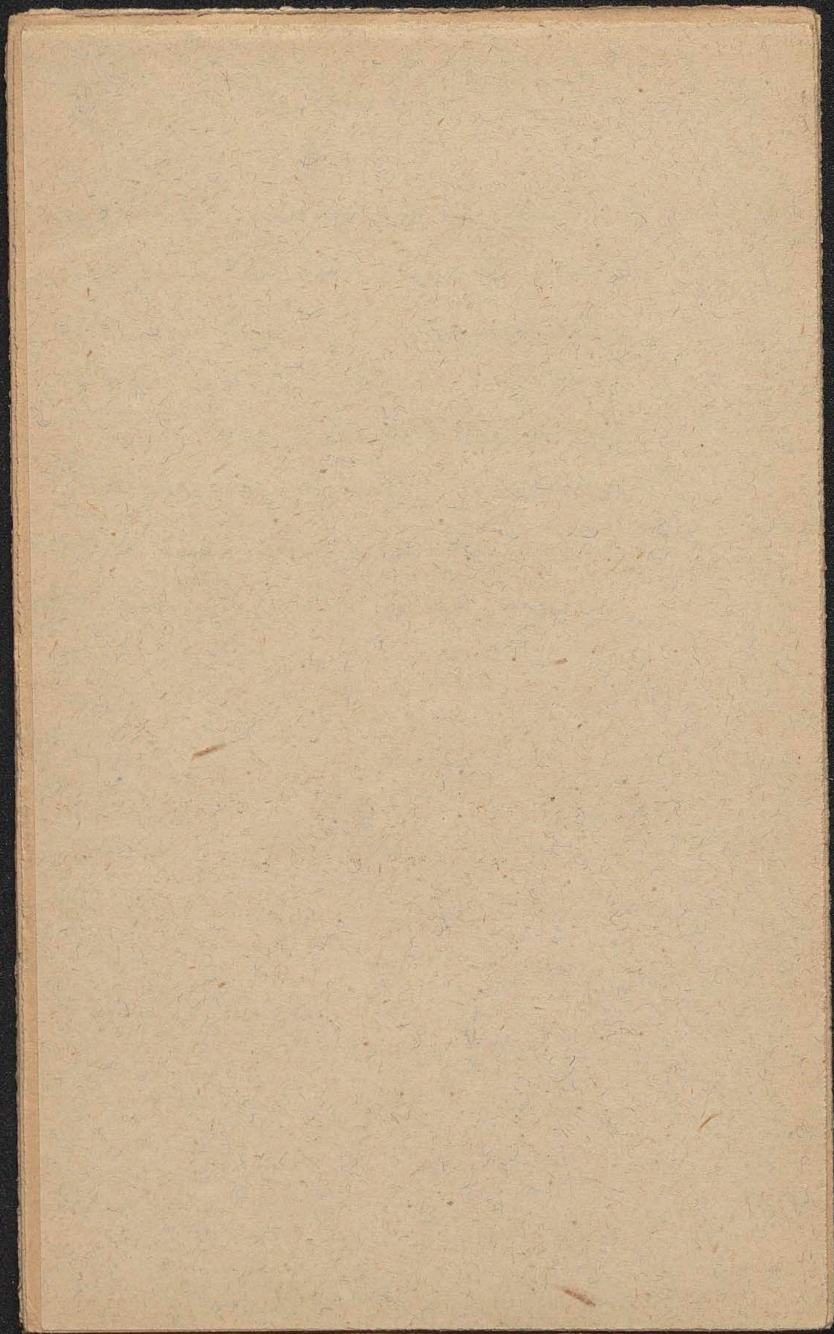
Nowostka - i. a. stki - stek. um., rzecz nowa,
nowo wprowadzona jak up. ^{wypracunek,} kwyżej,
moda i t. p. „Chciano go uamowii na
jabiegi tam Niemca a grovona, na ka-
tożenie cukrowarui, plodowian i wryt-
kie te nowostki, ktorymi się psujō i ba-
nieg ludkie postępowi” J. Kraus. 71. 85.

Nowotwor u. m. ry-ów um. w medyc. narwa
thauet. nowych w ciele ludzkim, powstałych
w miejscach, gdzie ich normalnie nie było albo
tej ilościowo powiększonych thauet. normalnych
t.j. przerostów „Dytanie. Czy to była rzeczywiście
ciąża u Franciszki, czy tylko nasiniad? Odp. Lu-
rysko w macicy jest jedyną wskazywaną płodą.
Czy nowotworach nie są takie objawy, jak w
przyrośnięciu macicy.” Sztet. Jąd. 5. nar. 1882. 290. 3.

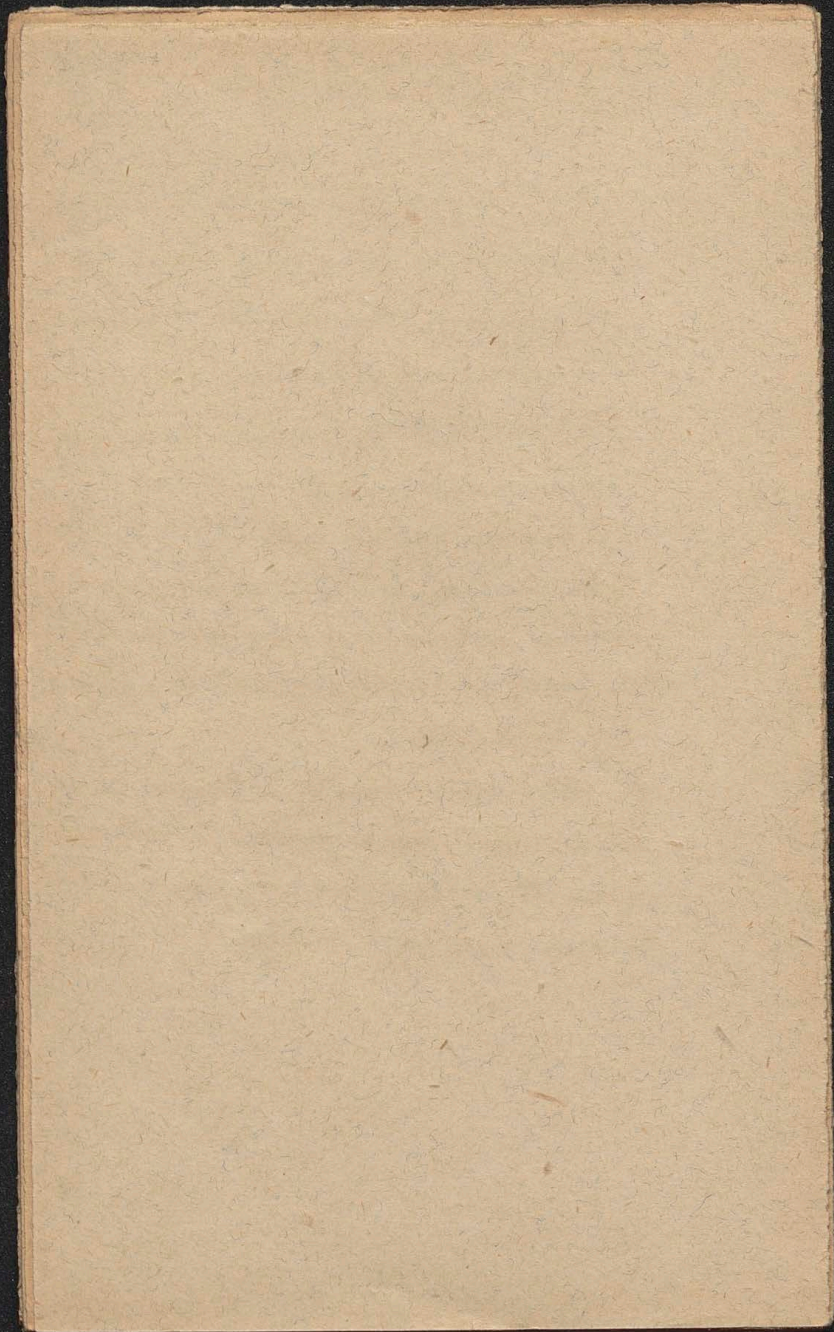
Nóxia - i. t. xié - si um. spicava. Tadu, kova
 bna maleitka uóika, „A owa uóia,
 oovaki niebieskie i sliwana bwaia.” J.
 Lenav. Kolve 1872. 310 „widziati jej figu-
 re? Stanik Marycziny, vóka i uóia skul-
 pturalne” J. Kvas. Wyp. pim faset. 268.
 „Co na kvatálna figurka, co za drobna,
 drieciunna uóia” St. Gmudr. Echo 1877. 56. 2.

Nóż-a. n. § „być z kim na noże” = w nie-
 przyjawni, w ustawicznej kłótni i wal-
 ce „Dypli z sobą na noże, tak że czę-
 sto wyprzedzany przed dom ujadali się.”
 J. T. Kras. 46. 14. § „postawić kłopoty na
 ostrzu noża” = ~~na t~~

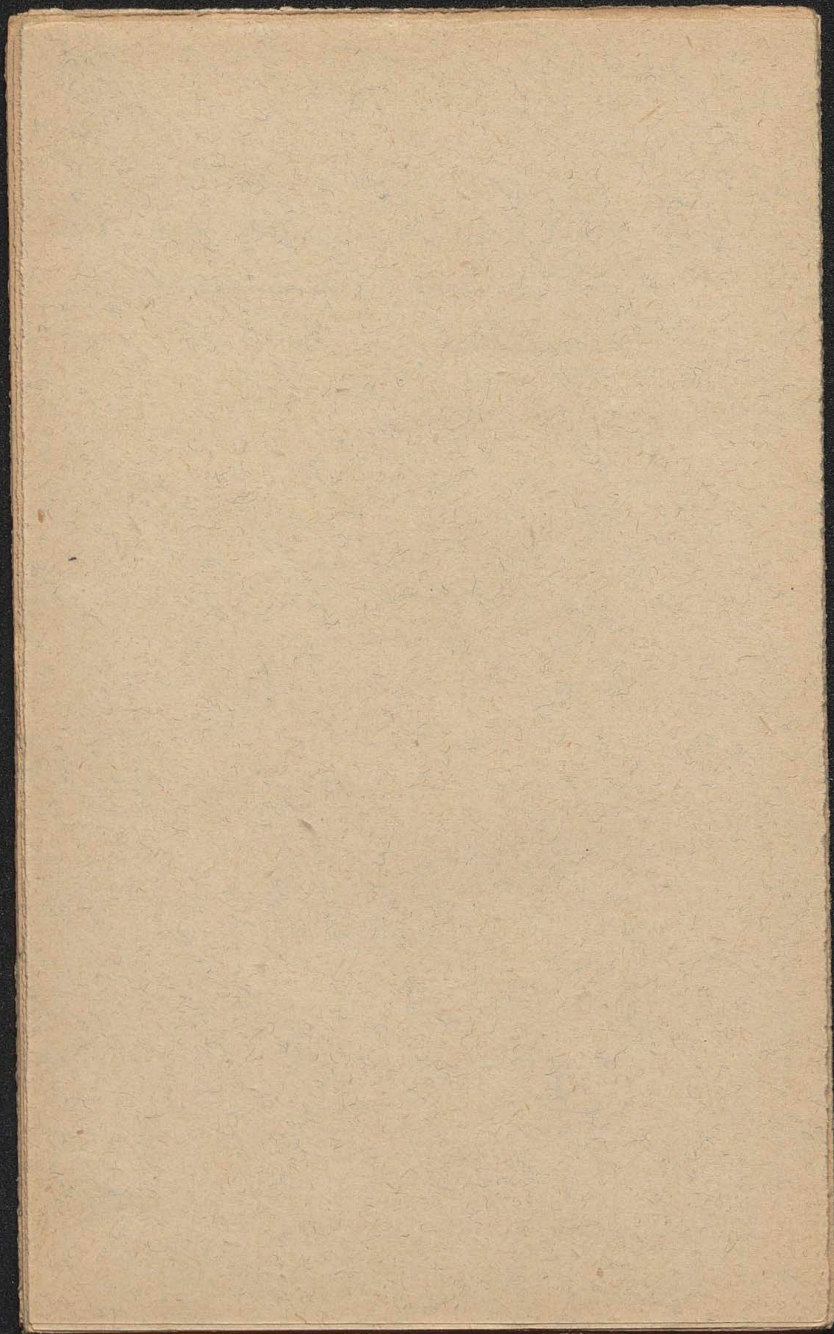
„Z bratem byli na noże i gdy się spo-
 tykali w ulicy, jeden się od drugiego od-
 wracat, aby sobie w oczy nie spojrzeli,
 bo wnet do kłótni przechodziło” J. T. Kras.
 Tyg. powr. 1882. 2.

§ „Mieci nóż na gardle” = traktować nie w
 obojętności, być w potężeniu kumara-
 jarem do przyścia najniebezpiecznych wa-
 runków, byle wyjść z niego.

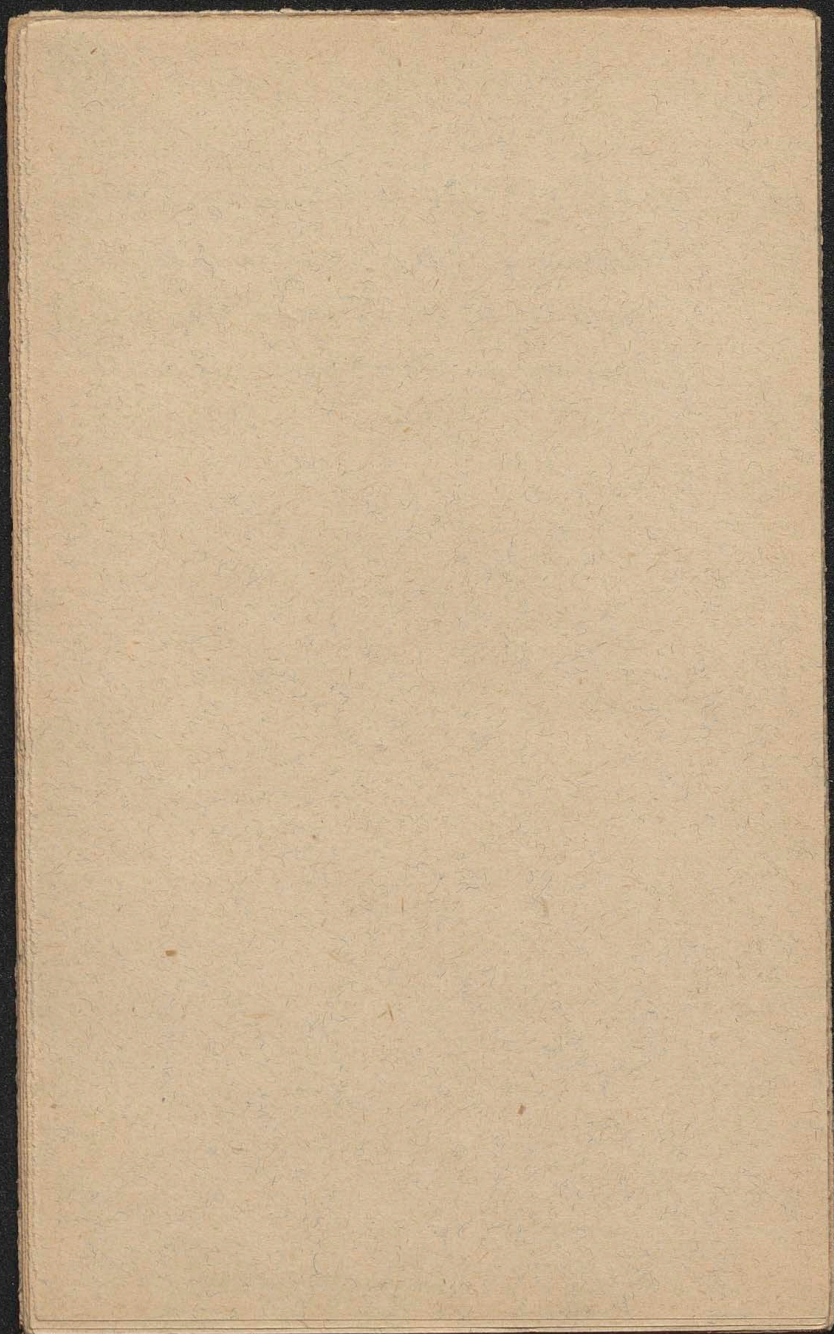

278
87

Nóžka - i. xi. z posp. „nóžki na stot“ = kartai,
ktožki piéniádké na stote, ryba fisch
geld auf ^{dem} fisch; rwy hle prvy kartach
nam. pustaw piéniádké.

Nudnawy - a - e prawie nudny, nie bardzo
kaboawny „ Dla pięknej pani towarzy-
stwo to, wydało się trochę sotywnem i
nudnawem ” B. Pol. Nad modr. Dm. 136.

89

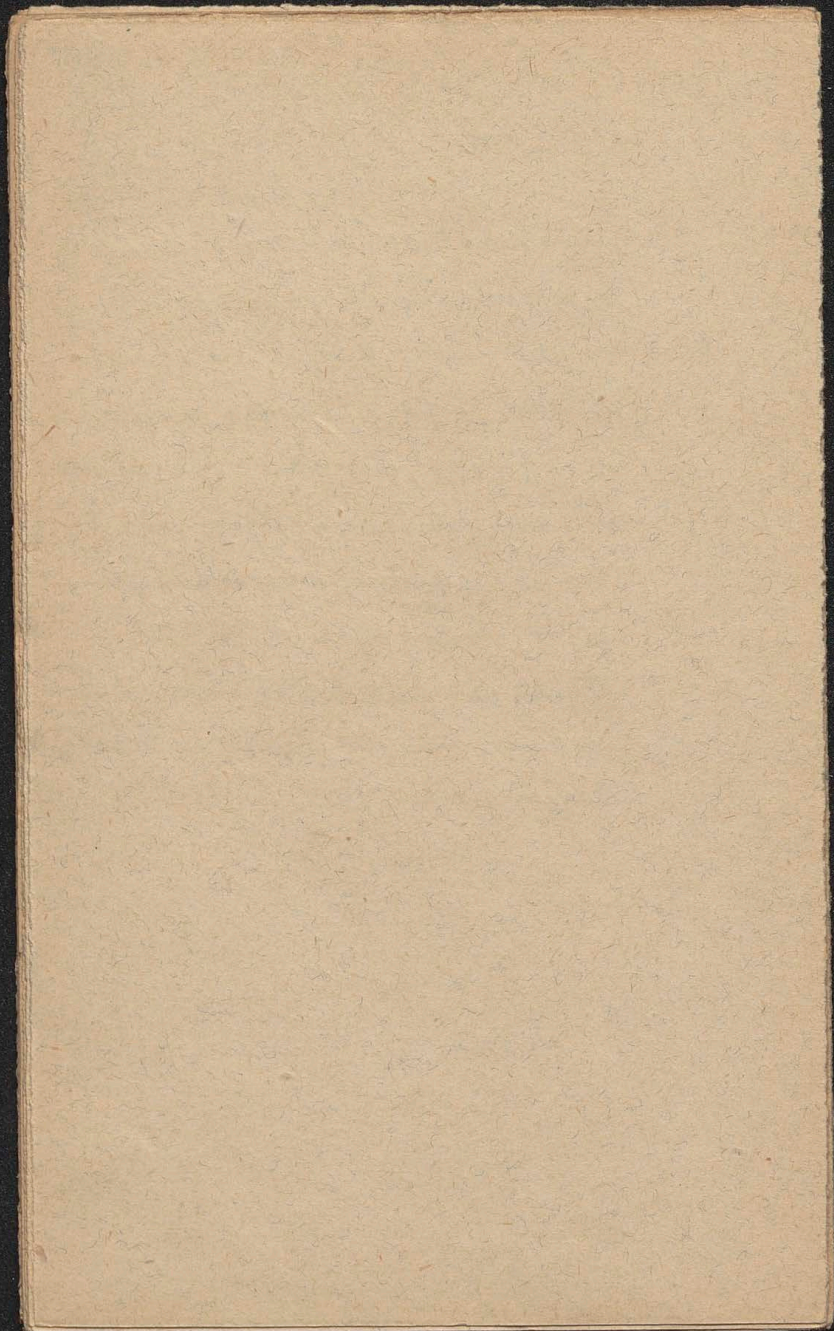
Nula - i. i.

Nul-a. m. te ów m. z ta. znak wyobra-
żony w rękobuku mi, zero „Wszystko
to powtórzenie... pater asinidika co
on dzie' między ludzmi? - zero, nul.”

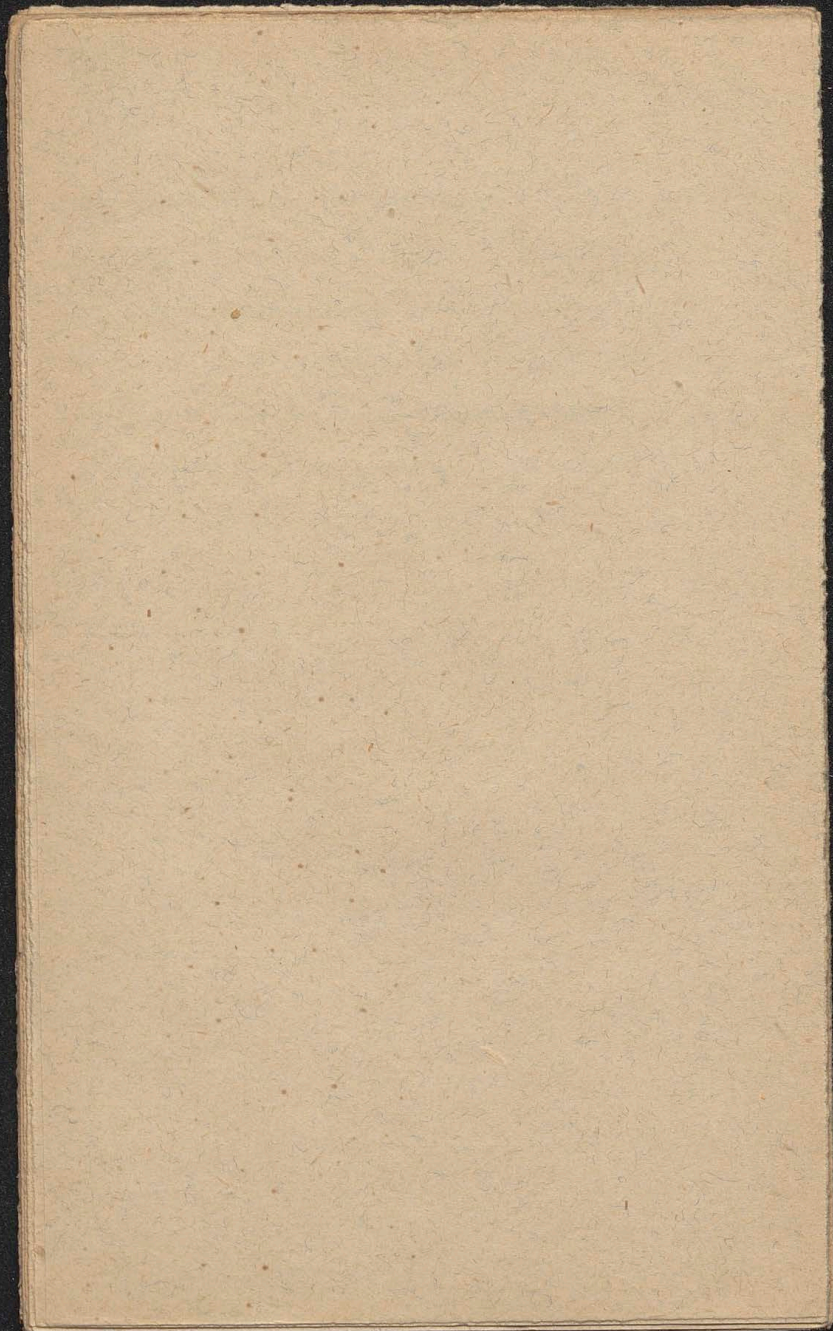
J. T. Kow. 76. 39. „ To krotka rachuba: ze-
ro od jednego jeden, zero.. - Nul się mo-
wi parze dobrodzieju - Zgodzi sięk be-
dzie nul; kawkiermy więc od powaſku:
nul od jednego jeden..” Au. Wi. 1. 130.

„ Byłby niecosie został nula, gdyby
nie zionca - ona jest kreska przed nula.”

A. kw. 4. 9. 102

Numa - y. m. kartobl. od romana Numa Pom-
piljura „Numa povata ze Pompiljura“
= shovinyto se na matricistwie „Epi-
log ten dla wielu domyślajacych sie ze
Numa povata nawracie ze Pompiljura
wyda sie zbyttemnym“ J. W. 73. 211.

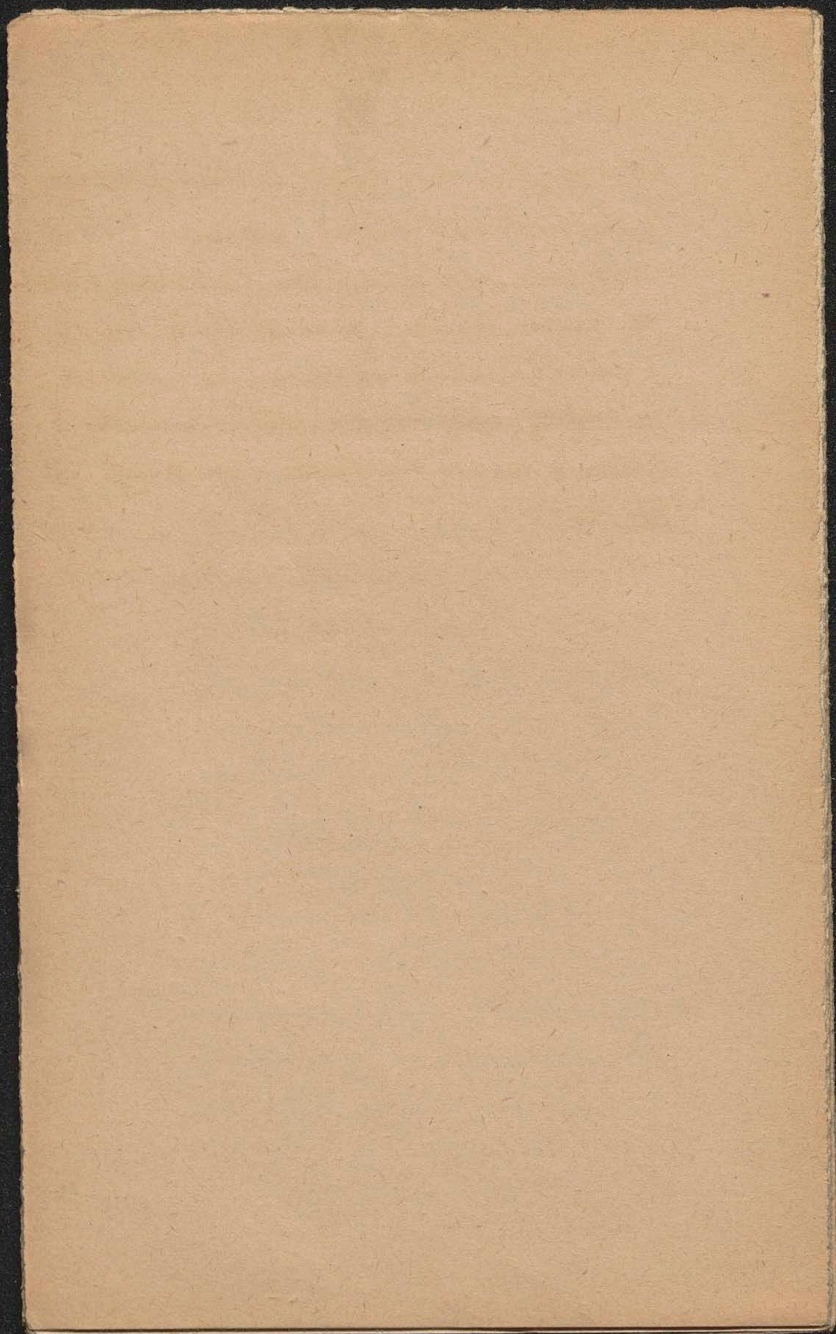
Numer - u. m. ra - ów. um. z pokoj w hotelu,
 w domu kajadnym, prawnaltery dla
 przyjadnych gości „Hotel składa się na
 dole i piętne x osiemnaste numerów,
 różnej ceny i wielkości” J. Kraw. 72. 100.
 „Paradny apartament numer pierwszy,
 składa się z saloniku, przedpokoju i sy-
 pialni” ib. 101. „Numer czasem w rjandy
 liczniejne były i dobre opłarone i po-
 rajmowane do jedneg; w ciągu roku
 były taniej” ib. „Ja panience dam dobry
 i tani numer” ib. 102/1/3 Numer piśma,
 gazetę, to jest dziennik, przyduway, x pe-
 wnego dnia „Kierowie wzięli się fukta-
 dnia ostatniego numeru dziennika” J.
 Kraw. 35, 16 „Dla mnie to piśmo by to je-
 cze prawie obcem; wywato go xaledwie
 kilka numerów w. Maler. Tyg. N. 3. 6. 349

interp. z opery albo koncertu
z teatr. w operze, pojedynczy wrynek z
partycyi, stannowiący same w sobie ceteri
np. arya, duet, chor i t. p. „Z wirony-
wago przyjezicia, ohlasnow i bisowanis
po kazdy m uienal numerze, rokwal
uwina tej opiewetce wielkie powodzenie”
wieh 1887. 23. 3./3)3 kartobl. indywiduum,
osoba (2)

(1) „Miał numer na dole. Gdy około dziesięt-
tej podniósł roletę, spostrzegł, że przed je-
go oknem, chodzi tam i napowrót, jakiś
catorwieh..” B. Pius Now. 1883. 1. 3.

(2) „Łagodnie się u ciebie wzięta narzekana?
Cóż to za numer? — Narzekawych „nu-
merami” się nie uważywa — odpowiada ka-
ximiers. — Sewer Wieh 1885. 258. „O! ja nie,
narzekam. Świat to wesoty „numer”. Śmie-
je się z nas, śmieją się z niego i typu,
śmiechem brońmy się” ib. 259. „Dagda
pau grzewny dla mojej opiekunki. Sływała
jak ja narwatek weneraj numerem i fucetka
i jest obczajna.” ib. 274. (4)

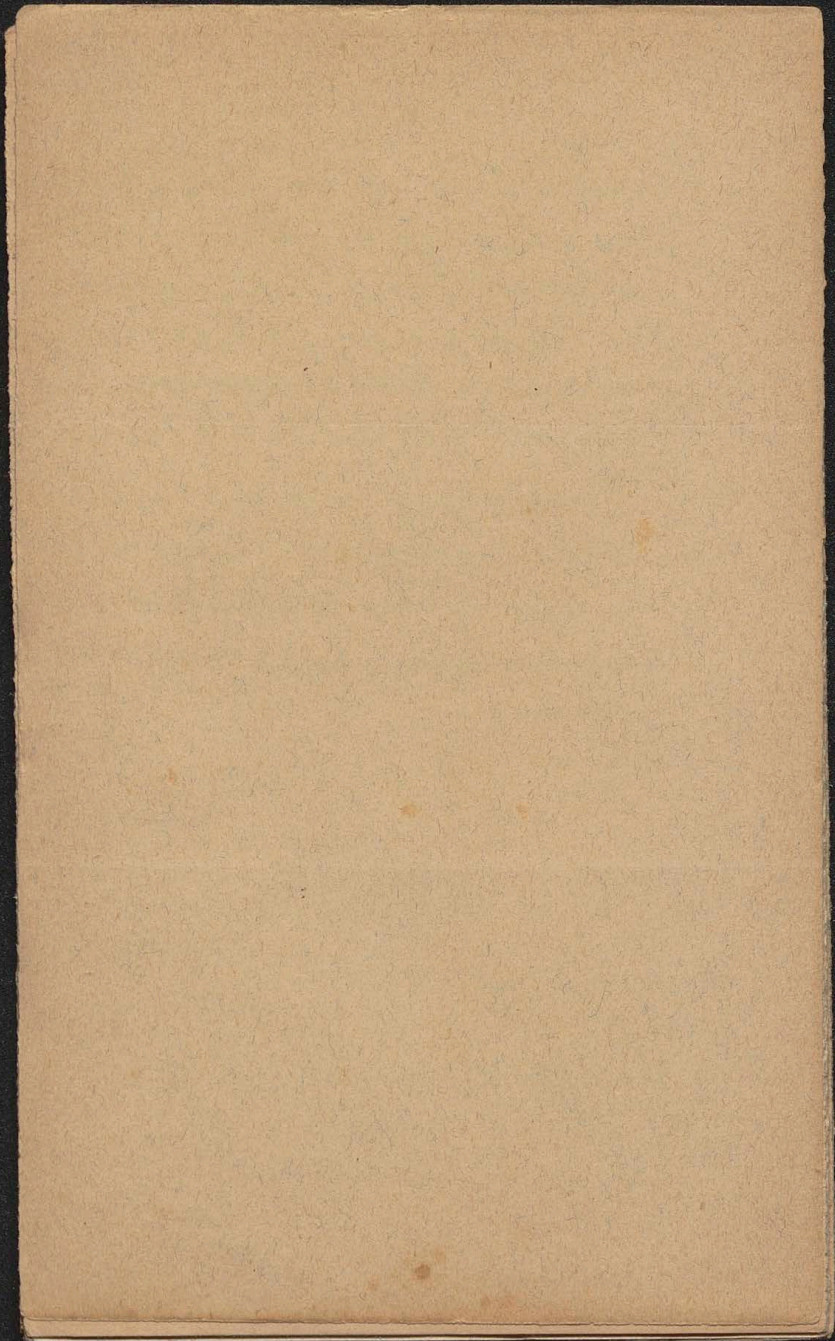
(Numer) / 3) „Chór męski w akcie pierwszym
zaspiewał swój numer doskonale” Dz. pol.
1888. 26. 3. „Na wprowadzenie ostatniego due-
tu karykatury skoczono wcale zgodzić się nie
możemy. Sprawia on stanowczo wrażenie
nieestetyczne... Nie bez racji na wrytkach
scenach numer ten zawsze wypadł” ib.
(4) „Zah się spojrzę na tę kawaleryjską fajja-
tę, mówi się ni-mowolnie: „Oho, dobry
numer!”” Dz. pol. 89. 56. 2.

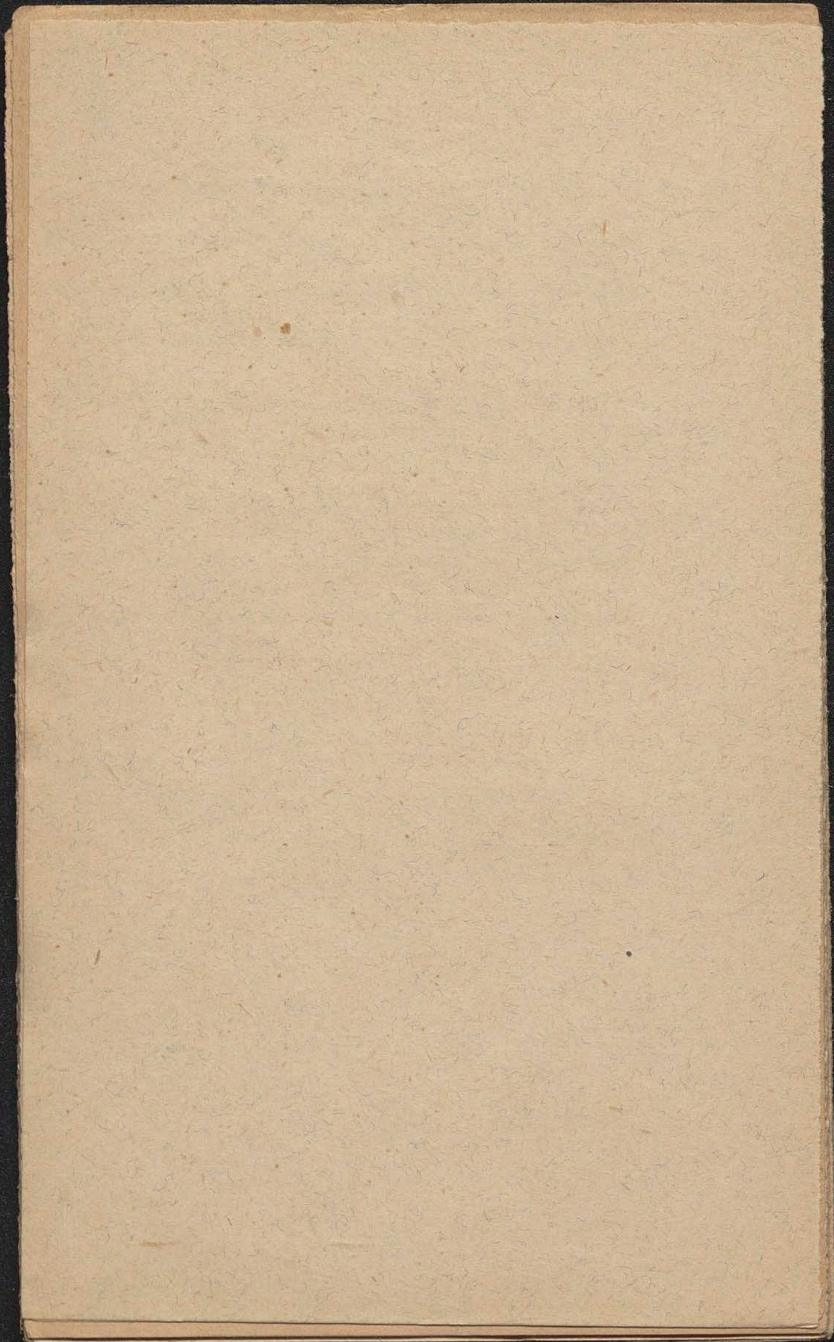
284
93

Numerowa -ej. i. rowe -ych. um. stwiga hotelo-
wa, postugujaca w numerach, pokojowa
w hotelu „ Stwiernie przemyslem nary-
wai moze narysowy kubusia z nume-
rowa hotelu, ktora roznieca drogę wie-
rata sobie 7000 złp.” Au. Wi. 5. 196.

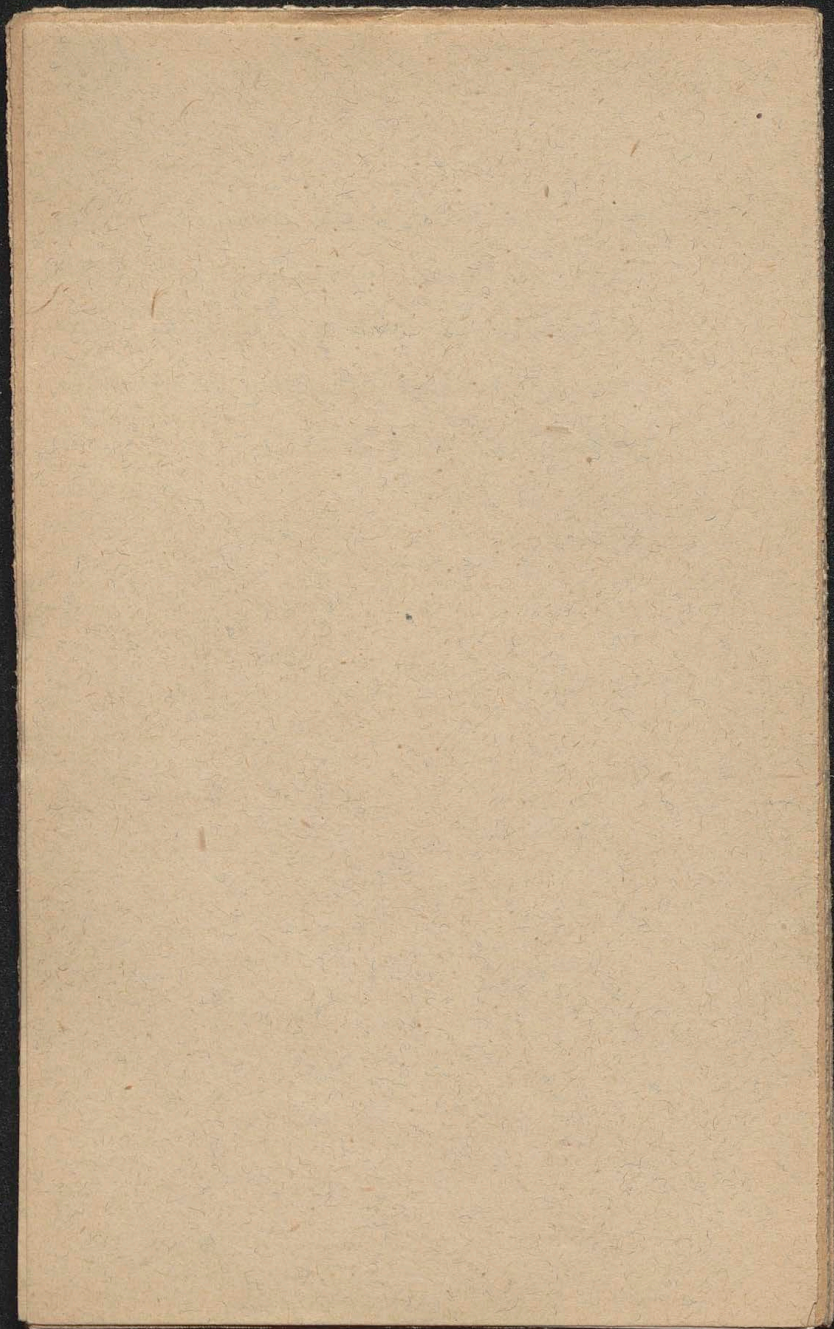
Numerowy -ego. m. wi -wych um. lokaj
hotelowy, postugujacy w numerach &
postugaw na stacji kolejowej dla wygody
podroznych, notacy znak z numerem po-
rzedkowym.

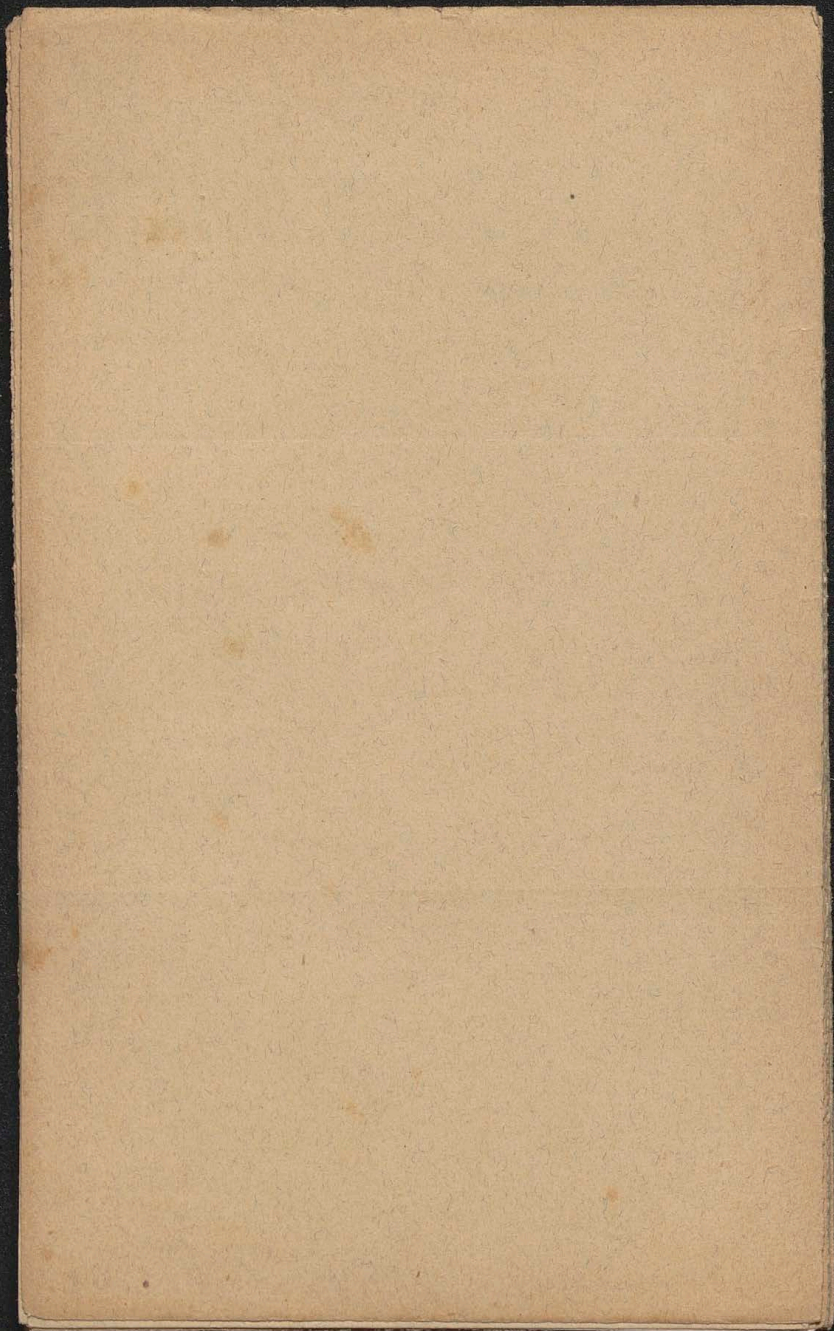
Nur-a. m. Nurek-ska. m. & posp. „dai' nura,
 murka" wywieci' ie, xruibnegi, xembnagi,
 ulotnie' iz cichawkem „Ah! jakie is m-
 dzg obropnie! - I ja toz samu - wiesta
 pan co, dajmy nura" F. Kozra. Tyg. N. 2. 1. 99
 „Po odkrycie skwadziornych rzeczy, ato-
 dziej' dai' nura" G. Kwak. 1882. 22. 5. „Czyby
 nie mowina nura dai' skrycie? pal licho
 honor! xatujmy xycie" Mlucha 1871. 9. Dod.

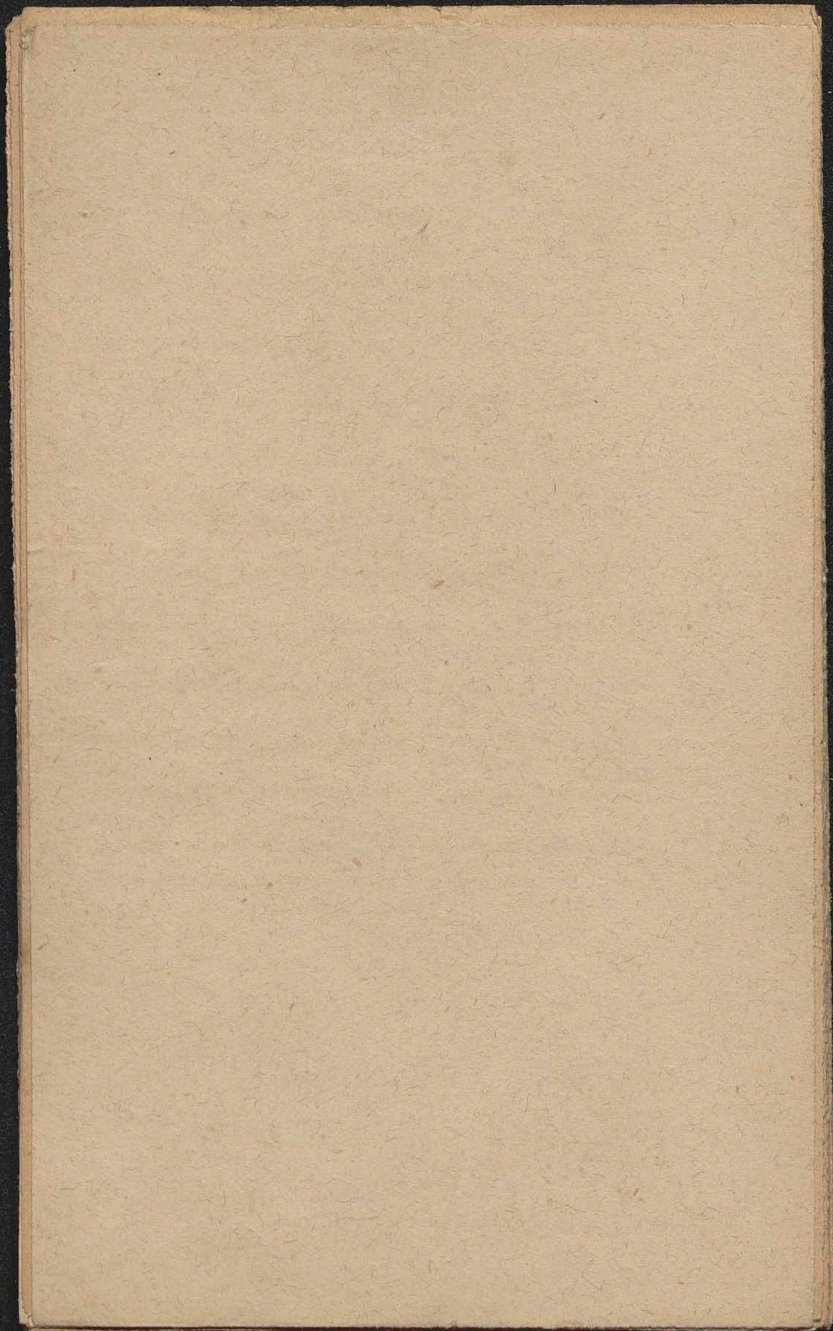
Nurkowa st. ca. ndkn. 3 fig. ukrywa się, su-
nogi chythium poniżej przedmiotami
stanowiącymi rektos, Schyfa us do nie-
ni i nurkowe poniżej trawami ge-
sterni" Ad. Mich. 3. 235.

Nyga - i. i. gi - uyg. mur. posp. prow. vevatka ma-
terji, ploha i t.p., ostaline bilka tokci
re vatuki.

Nygrusostwo - a. n. bez t. um. tenistwo, nie-
 chęć do pracy, skłonność do ucieczki.
 „Wypędzili cię ze szkół na nygru-
 sostwo... czy teraz powiesz?” F. Kozłowski.
 Tyg. M. 2. b. 248 „Głównie się, nie nie
 spełniającą rolę w innych, a tymczasem
 sami składowanie dowody wielkiego rozstru-
 pania i pierwsze wielkiego nygrusostwa.
 Oto w roku zeszłym splotliście pomysł
 ufundowania naukowego-literackiego to-
 warzystwa - a dziś... porzuciście „to po-
 myślenie swoje” B. Brus To i owo 18.

— 12, dodane na końcu przykładu, zamiast
niego z " Coś potem, gdy z każdym
dniem gasty dlań jej wroki i wkrótce
obojętniać " J. Kras. krót. i dow. " Im wię-
cej kłótnia się doń, tem Jan trzymał
się dalej " Id. 73. 84. " A tak go cenił,
że już po opanowaniu nadeń nic nie miał
świźtrzego " W. Pol. 9. 81. " Niby nie
gniewajże się nań, unikata go " J. Kras.
72. 158. " Towarysze jego nie wiele
się oden' różnili " ib. 153. " Kto tak lek-
ko powyua, bardzo się on boję. " F. Zabł.
2. 101. " Ten smutek Juliana, codziem
strzyja wyznit' on troskliwym " J. Kras.
2. 127. Poden = pod niego, Don = po niego
Prreden = ^{przechci} przed niego, Wen = w niego, Zan
= za niego, Zen = z niego. (1.)

NB albo Nb, nauwy: notabene ob.

(1.) "Wpatrywali się w nią, jak w Doga." *J. Roz. Wiek 1887. 47. 1.* "W bitwie.. przez zaprowadzenie w tych ziemiach sądownictwa niemieckiego, przez zniesienie sejmików i sądów i przez przeniesienie sądownictwa, wiele ubyło smutku i ludności." *Z. Kwart. 2. 213.* "Zabawca wianka stobylu niestronka w irbie na stole. Wróciłbych się pón, kwiecik nie miy.." *O. Kol. 18. 126.* "Forserei" ~~da poyt pobutwica~~. Słowa udarke kauptka, shot bez okrycia, kiltka kweseteli, z klonych cas, jeduzo catego ^{tu} nie bylo... czy nity pokoy ned wypran smutnym, jakby oprowawymu. Podluga ten pobutwica w kiltku misijs cack, przejnie prawni niewygodnem wyprita. *J. J. Kwart. 2. 39. 22.*

"Nikt nie smiał przeciwieć doń hardo, nikt nie odwarzył mu się przeciwieć" *J. Kwart. 100. 19.*

Bogal - Brupz

